

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2023

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av budgetpropositionen för 2023 (RP 154/2022 rd)

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2023 (RP 154/2022 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande. Ärendet har också sänts till andra fackutskott för utlåtande. Ett eventuellt utlåtande ska ges senast 27.10.2022.

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av budgetpropositionen för 2023 (RP 154/2022 rd) (RP 277/2022 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Budgetmotioner

I samband med propositionen/propositionerna har utskottet behandlat motionerna BM 1-472/2022 rd. En förteckning över motionerna ingår som bilaga till betänkandet.

Utlåtanden

Följande utlåtanden har lämnats i ärenet

- lagutskottet LaUU 24/2022 rd
- arbetslivs- och jämställdhetsutskottet AjUU 15/2022 rd
- försvarsutskottet FsUU 7/2022 rd
- social- och hälsovårdsutskottet ShUU 13/2022 rd
- miljöutskottet MiUU 39/2022 rd
- förvaltningsutskottet FvUU 28/2022 rd
- kommunikationsutskottet KoUU 31/2022 rd
- jord- och skogsbruksutskottet JsUU 25/2022 rd
- ekonomiutskottet EkUU 48/2022 rd
- framtidsutskottet FrUU 5/2022 rd
- utrikesutskottet UtUU 4/2022 rd
- kulturutskottet KuUU 25/2022 rd

Betänkande FiUB 37/2022 rd

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets samtliga delegationer enligt sakinhåll.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utsikterna för de offentliga finanserna

Finlands och hela världens ekonomi skuggas av Rysslands anfallskrig i Ukraina som startades i februari 2022, vilket ledde till att energipriset steg snabbt och ledde till en kraftig inflation. Årsförändringen av konsumentpriserna var i oktober 8,3 procent i Finland och 10,7 procent i euroområdet¹. Även om inflationen väntas avta 2023, försvagar den fortfarande hushållens köpkraft och tillväxtutsikterna för den privata konsumtionen.

Budgetpropositionen grundar sig på finansministeriets prognos för hösten², enligt vilken inflationen är som högst i år och ökningen försvagas 2023. Bruttonationalprodukten väntas öka med 1,7 procent i år och stanna vid 0,5 procent 2023. Enligt IMF:s senaste prognos (17.11.2022) avstannar Finlands ekonomiska tillväxt³ och tillväxten i världsekonomin avtar till 2,7 procent (3,2 procent år 2022)⁴. Finansministeriets prognos ansågs vid finansutskottets sakkunnigutfrågning vara realistisk och i linje med andra aktörer som gör ekonomiska prognoser, även om diskussionen om en eventuell recession har blivit vanligare under hösten.

Trots den avtagande ekonomin har sysselsättningen utvecklats gynnsamt. Antalet sysselsatta var i oktober 66 000 fler än året innan och trenden för det relativa sysselsättningstalet var 74,4 procent, dvs. 1,6 procent högre än året innan. Antalet arbetslösa var för sin del 2 000 färre än året innan och trenden för det relativa arbetslöshetstalet var 6,9 procent, dvs. 0,2 procent lägre än året innan⁵. Arbetslöshetsgraden beräknas dock stiga något 2023 i och med de försvagade ekonomiska utsikterna.

Uppnåendet av regeringens sysselsättningsmål på 75 procent är således nära och med tidigare beräkningsgrunder har det redan uppnåtts. Däremot uppnås målen för balanseringen av ekonomin inte, vilket i synnerhet beror på att det under valperioden har inträffat flera exceptionella kriser.

Den offentliga skulden i förhållande till bruttonationalprodukten ökade till en hög nivå under coronapandemin och den har inte återgått till nivån före krisen. Ökningen av skuldkvoten bröts dock tillfälligt 2021, vilket berodde på den starka ekonomiska utvecklingen och sysselsättningsutvecklingen samt på att stödåtgärderna i anslutning till coronapandemin minskade. Från och med 2023 börjar skuldkvoten dock öka på nytt, och utan ytterligare åtgärder beräknas den vara 76 procent 2026.

---

1 Konsumentprisindexet i oktober 2022. Uppdaterat 14.11.2022 Statistikcentralen

2 Ekonomisk översikt, hösten 2022. Finansministeriets publikationer 2022:58

3 IMF:s utlåtande om Finlands ekonomi av den 17 november 2022

4 World Economic Outlook report October 2022

5 Arbetskraftsundersökningen oktober 2022. Statistikcentralen

Betänkande FiUB 37/2022 rd

Motivering

Staten uppvisar fortfarande mest underskott och skuld bland de offentliga samfunden. Balansen i statens budgetekonomi försvagas 2023 med cirka 1 miljard euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2022, och statsskulden beräknas vid utgången av året vara 56 procent i förhållande till bnp. Kommunernas strukturella utgiftstryck till följd av befolkningens stigande medelålder underlättas av att ansvaret för att ordna social- och hälsovården och räddningsväsendet överförs från kommunerna till välfärdsområdena. Den kommunala ekonomin uppvisar ändå ett underskott och även välfärdsområdena beräknas inleda sin verksamhet med ett underskott. Arbetspensionsanstaltens överskott kommer under de närmaste åren att vara något över en procent och de övriga socialskyddsfondernas finansiella ställning kommer att uppvisa ett litet överskott på grund av det förbättrade sysselsättningsläget.

Utskottet uttrycker sin oro över försämringen av de offentliga finanserna och den strukturella obalansen mellan utgifter och inkomster på längre sikt. Utöver den åldrande befolkningen utsätts de offentliga finanserna också för många andra påfrestningar, till exempel på grund av beredskapen i den försvagade säkerhetspolitiska miljön, klimatförändringen och investeringarna i den gröna omställningen samt behovet att förnya och reparera den offentliga infrastrukturen. Finansministeriet bedömer att hållbarhetsunderskottet med de nuvarande besluten är cirka 3 procent i förhållande till bnp, dvs. 9 miljarder euro på 2026 års nivå.

Utskottet konstaterar att de största riskerna i de offentliga finanserna hänför sig till den allmänna ekonomiska utvecklingen. Rysslands invasion av Ukraina och effekterna av pristrycket till följd av den kan återspegla sig på den offentliga ekonomin, både med avseende på den allmänna ekonomiska utvecklingen och den beredskap situationen kräver och den kompensation som riktas till medborgarna. Den allmänna ekonomiska utvecklingen är också förenad med exceptionellt många andra risker, såsom nya vågor av coronapandemin samt konsekvenserna av de stigande lönerna och räntorna.

Den finanspolitiska linjen

Regeringen har lyckats lotsa Finland igenom coronapandemin och den har vidtagit omfattande åtgärder för att trygga arbetstillfällena och utkomst och underlätta företagens ekonomiska situation. De temporära åtgärderna som beslöts har förhindrat en långvarig försämring av ekonomins tillväxtpotential. Rysslands anfallskrig stoppade dock den ekonomiska återhämtningen och ökade åter trycket på att höja de offentliga utgifterna.

Utskottet välkomnar att regeringen fortsatt bedriver en aktiv och ansvarsfull finanspolitik. Budgetpropositionen för 2023 innehåller åtgärder som stöder medborgarnas köpkraft på grund av den exceptionellt snabba höjningen av konsumentpriserna och åtgärder med vilka man förbereder sig på förändringar i den säkerhetspolitiska miljön.

Våren 2022 införde regeringen i anslutning till det säkerhetspolitiska läget en undantagsklausul i ramen, enligt vilken de utgiftsökningar som är nödvändiga för bland annat försvaret, gränssäkerheten, cybersäkerheten och försörjningsberedskapen och som har direkt samband med situationen täcks utanför ramen. Inom ramen för undantagsklausulen riktas utgiftsökningar på drygt 2 miljarder euro till år 2023.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Motivering

Regeringen stöder dessutom medborgarnas köpkraft och kompenserar de höjda levnadskostnaderna med hjälp av ett tidsbegränsat elavdrag och elstöd samt en sänkning av mervärdesskatten på elenergi från 24 procent till 10 procent.

Utskottet anser att medborgarna måste kompenseras för de stigande energipriserna. Vid eventuella fortsatta åtgärder måste man dock se till att stöden klart riktas till de låg- och medelinkomstagare som drabbas hårdast av prisstegringen och att stöden inte minskar incitamenten att spara energi.

Utskottet noterar dessutom att det totala skatteuttaget sjunker med 0,5 procentenheter till 41,9 procent 2023, vilket huvudsakligen beror på att inflödet av miljöskatter minskar. I ett läge där statsfinanserna uppvisar underskott är det ändå viktigt att trygga skatteinkomsterna genom att se till att skattebasen är bred och tät. Det är också viktigt att stärka inkomstbasen för de offentliga finanserna genom satsningar på bland annat en aktiv sysselsättningspolitik och genom att främja längre tid i arbetslivet och tillgången på utländsk arbetskraft.

Nivån på finanspolitiken. Finanspolitiken är något stimulerande 2023. För detta talar den svaga ekonomiska tillväxten och det negativa produktionsgapet, där produktionen fortfarande underskrider den så kallade potentiella produktionen. Också de osäkra ekonomiska utsikterna anses vara en orsak till att undvika en kraftig åtstramning av finanspolitiken. Finanspolitikens nivå påverkas dessutom av tilläggsatsningar av engångsnatur på säkerheten, som är motiverade av andra orsaker.

Å andra sidan framfördes det vid utskottets sakkunnigutfrågning att problemen med de offentliga finansernas hållbarhet på lång sikt, det rådande konjunkturläget, den höga sysselsättningen och det stora antalet lediga jobb talar för en striktare finanspolitik. Dessutom ansågs bnp-minskningen inte nödvändigtvis vara ett starkt argument för att stimulera den totala efterfrågan, eftersom produktionsminskningen beror på en negativ utbudschock (minskat utbud av energi).

Utskottet anser att regeringens finanspolitiska linje är motiverad i det rådande läget, men betonar samtidigt att det i fortsättningen är ännu viktigare än tidigare att aktivt följa utvecklingen av sysselsättningen och arbetslösheten och att bevara möjligheten att ändra inriktningen av finanspolitiken också på kort sikt.

Ramen för statsfinanserna och stabilitetsprogrammet. Under valperioden har man av motiverade skäl flera gånger avvikit från den utgiftsram som överenskommit i regeringsprogrammet. Utskottet anser dock i linje med finansministeriets arbetsgrupp för utveckling av styrningen av de offentliga finanserna⁶ att de utgiftsramar som fastställs för statsförvaltningen för en valperiod fortfarande ska vara en central del av regeringens finanspolitiska beslutsfattande.

Ramsystemet som helhet bör dock utvecklas så att det blir mer begripligt, hanterligt och möjliggör ett starkare politiskt engagemang än för närvarande. Det är nödvändigt att överväga bland annat att ta skuldållbarheten på längre sikt som utgångspunkt för den ekonomiska politiken, för-

---

⁶ Utveckling av styrningen av de offentliga finanserna. Finansministeriets publikationer 2022:71

Betänkande FiUB 37/2022 rd

Motivering

delarna och problemen med införandet av inkomstregeln samt att reformera undantagsmekanismen och dess kriterier så att de bättre motsvarar olika slags exceptionella situationer.

Ramsystemet är ett viktigt verktyg för att balansera upp de offentliga finanserna. Skuldsättningsutvecklingen i fråga om de offentliga finanserna måste stoppas och skuldållbarheten stärkas, eftersom den ökade skuldkvoten och de stigande ränteutgifterna innebär att det finanspolitiska spelrummet minskar och möjligheterna att hantera en ny recession försvagas. Nästa regeringsprogram bör därför innehålla ett trovärdigt flerårigt program för att stabilisera den offentliga sektorn. De offentliga finanserna måste stärkas genom mångsidiga åtgärder med stöd av ett så gott kunskapsunderlag som möjligt.

Främjande av ekonomisk tillväxt

Med tanke på hållbar tillväxt är det viktigt att Finlands FoU-finansiering blir mer långsiktig och förutsägbar och att finansieringen fås in på ett tillväxtspår. Det förbättrar produktiviteten, konkurrenskraften och den ekonomiska tillväxten på lång sikt och finansieringsbasen för välfärdssamhället. Målet i regeringsprogrammet är att höja FoU-investeringarnas andel av bnp, dvs. FoUI-intensiteten, till 4 procent fram till 2030, men finansieringen enligt budgetpropositionen är ännu inte tillräcklig för att nå detta mål fram till 2030. Trots att FoU-finansieringen har ökat i enlighet med rambeslutet från våren 2022, minskar det totala anslaget 2023 med cirka 110 miljoner euro jämfört med innevarande år när de tidsbundna tilläggen upphör.

Det är därför viktigt att lagen om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet åren 2024—2030 träder i kraft 2023. Enligt lagen ska statens anslag och fullmakter för FoU-verksamhet ökas årligen så att de uppgår till 1,2 procent av bnp 2030. Då beräknas statens FoU-finansiering öka med 1,8 miljarder euro jämfört med 2023 och uppgå till sammanlagt 4,2 miljarder euro 2030. (FiUB 34/2022 rd — RP 211/2022 rd). Dessutom införs från och med 2023 ett extra avdrag för forsknings- och utvecklingsverksamhet för att stödja FoU-investeringarna (FiUB 35/2022 rd—LM 69/2022 rd).

För att FoUI-målen ska nås krävs det också att kompetensen stärks kvantitativt och kvalitativt. Därför är det nödvändigt att bland annat stärka grundforskningen, öka antalet nybörjarplatser vid högskolorna och sörja för en hög nivå på forskningsmiljöerna och deras internationella attraktionskraft. Det är också viktigt att få kompetent arbetskraft från utlandet och att förbättra den internationella rekryterings- och migrationens funktion.

För att trygga en hållbar ekonomisk tillväxt, företagets verksamhetsförutsättningar och den offentliga servicen behövs det också mångsidiga åtgärder som förbättrar tillgången på kunnig arbetskraft och minskar matchningsproblemet på arbetsmarknaden. Bristen på arbetskraft gäller särskilt vårdbranschen, men även inom många andra branscher råder det brist på kunniga arbetstagare. Bristen på arbetskraft försvagar den ekonomiska produktiviteten och investeringarna och utgör redan på många ställen ett hinder för tillväxt. Dessutom kan det inom vissa sektorer leda till betydligt högre lönenivåer än inom andra sektorer, vilket ytterligare förstärks av den stigande inflationen.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Motivering

Utskottet lyfter i detta sammanhang också fram åtgärder för att minska arbetsförmågan. I synnerhet måste tillgången till mentalvårdstjänster ökas i tillräcklig utsträckning och i rätt tid, eftersom psykiska störningar är den vanligaste orsaken till arbetsförmåga. Dessutom medför de betydande kostnader för samhället. Enligt uppgifter som OECD publicerade 2018 uppgår de direkta och indirekta kostnaderna enbart för psykiska störningar i Finland till cirka 11 miljarder euro på årsnivå⁷.

För att stärka den ekonomiska tillväxten behövs också åtgärder som främjar medborgarnas välfärd. Till exempel kultur och konst har positiva effekter på hälsa och välfärd och dessutom betydande sysselsättande effekter och tillväxtfrämjande effekter.

Barnfamiljsfattigdom och barnbudgetering

Finland har satt som mål att fram till 2030 minska antalet personer som löper risk för fattigdom eller utslagning med 100 000 personer, av vilka en tredjedel, dvs. i praktiken något över 33 000 personer, ska vara barn⁸. För att detta mål ska nås krävs det flera samtidiga och långsiktiga åtgärder inom olika förvaltningsområden samt satsningar på bland annat tjänster och social trygghet. Enligt uppföljningsindikatorerna i budgetpropositionen (s. 723) var låginkomsttagarnas andel av minderåriga 9 procent år 2020 och 2021, men år 2022 beräknas andelen uppgå till 10 procent och vidare till 10,5 procent år 2023. Dessutom bedöms det att antalet familjer som inte får tillräckligt med tjänster för barnfamiljer kommer att öka.

Det är viktigt att minska fattigdomen bland barnfamiljer, eftersom fattigdomen bland barnfamiljer har många långsiktiga konsekvenser. De svårigheter med försörjningen som upplevts i barndomen förebådar bland annat svårigheter i skolgången, större ekonomiska svårigheter i vuxen ålder och en större sjukdomsburda. Enligt erhållen utredning ligger en betydande del av barnen till låginkomsttagarna strax under låginkomstgränsen, vilket gör det möjligt att genom små ändringar höja en betydande del av barnen till låginkomsttagare över låginkomstgränsen.

För att minska fattigdomen bland barnfamiljer och följa upp den är det viktigt att ta fram nationella uppföljningsindikatorer som heltäckande beskriver barnens välfärd och politikprogrammets genomslag.

Barnbudgetering är också ett viktigt verktyg för att minska fattigdomen bland barnfamiljer och följa upp hur de vidtagna åtgärderna lyckas. Syftet med budgeteringen är att förbättra verkningsfullheten hos tjänsterna för barn, unga och familjer, förbättra allokeringen av resurser och främja tillgodoseendet av barnens rättigheter.

Budgetpropositionen innehåller nu för andra gången ett avsnitt om barnbudgetering, där utgifter och anslagen för barn i budgeten sammanförs. Dessa specificeras också enligt ämnesområde (s. A 77). Enligt propositionen uppgår de anslag som direkt riktas till barnåldersklassen nästa år till 10,4 miljarder euro (inkl. finansieringen till välfärdsområdena på cirka 3,7 miljarder euro).

---

7 Health at a Glance: Europe 2018

8 Handlingsplan fram till 2030 för att minska fattigdom och utslagning. Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2022:15

Betänkande FiUB 37/2022 rd

Motivering

Utskottet anser det vara bra och motiverat att budgetpropositionen innehåller flera åtgärder för 2023 som stöder barnfamiljernas köpkraft på grund av den exceptionellt snabba stegringen av konsumentpriserna. Hit hör bland annat en höjning av barnförhöjningen inom utkomstskyddet för arbetslösa, en höjning av utkomststödets grunddel för barn under 18 år, en höjning av studiepenningens försörjartillägg samt en höjning av barnbidragets ensamförsörjartillägg. Om konsumentpriserna fortsätter att stiga snabbt, är det i fortsättningen nödvändigt att bedöma behovet av ett eventuellt tilläggsstöd.

När riksdagen godkände lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden m.fl. förutsatte riksdagen att regeringen utvecklar barnbudgeteringen och bedömningen av konsekvenserna för barn så att de kan tas i bruk i välfärdsområdena i den årliga budgeten så snart som möjligt efter det att välfärdsområdenas verksamhet har inletts. (RSv 111/2021 rd — RP 241/2020 rd, uttalande 13). För att barnbudgetering i enlighet med riksdagens ställningstagande ska kunna tas i bruk i välfärdsområdena så snart som möjligt, anvisar utskottet finansiering för inledande av pilotförsök med barnbudgetering i välfärdsområdena (mom. 33.60.01).

Jämställdhetsbudgetering

Sanna Marins regering har förbundit sig starkt till jämställdhetsbudgetering, och dessutom har regeringen förbundit sig till jämställdhetsbudgetering i sitt jämställdhetsprogram. Det ger en god grund för att utveckla jämställdhetsbudgeteringen.

Finansministeriets föreskrift om utarbetande av budgetförslag av 2020 förutsätter att man vid granskning av konsekvenserna för jämställdheten tar hänsyn till de samhällsliga effektmålen för jämställdheten mellan könen inom förvaltningsområdet och till de utgifter inom förvaltningsområdet som kan inverka på förverkligandet av jämställdheten.

Enligt utredning till utskottet har ministeriernas skrivningar om jämställdheten blivit klart starkare, och alla ministerier har i den allmänna delen av motiveringen till huvudtiteln i budgetpropositionen för 2023 tagit in ett särskilt avsnitt som behandlar jämställdhet i förhållande till fördelningen av anslag inom förvaltningsområdet. Dessutom är jämställdheten ett genomgående tema för flera ministerier i budgetpropositionen, och de åtgärder och processer som är viktiga ur ett jämställdhetsperspektiv identifieras bättre än tidigare.

Utskottet anser dock att jämställdhetsbudgeteringen måste vidareutvecklas. Sakkunniga har lyft fram bland annat integreringen av jämställdhetsperspektivet, vilket skulle bidra till att binda budgeten till jämställdhetsmålen inom förvaltningsområdet. Uppföljningen skulle också underlättas om finansministeriet gjorde en sammanfattande granskning av ministeriernas skrivningar om jämställdhet. Den skulle ge information om hela budgeten ur ett jämställdhetsperspektiv och underlätta uppföljningen av ministeriernas skrivningar.

Statens villkorade åtaganden

Gällande statliga borgensförbindelser och statsgarantier som belastar staten uppgick den 30 juni 2022 till över 66 miljarder euro. Till följd av coronapandemin och Rysslands anfallskrig har statens ansvar ökat, eftersom staten bland annat har varit tvungen att stödja och kapitalisera statsäg-

Betänkande FiUB 37/2022 rd

Motivering

da företag (bl.a. Finnair och Finavia). Under coronapandemin förband man sig dessutom till nya åtaganden för att stödja företagsverksamheten, och även stödet till Ukraina ökar de villkorliga åtagandena. Åtagandena har också ökat på grund av de statliga borgensförbindelser och statsgarantier som beviljats på grund av coronavirusepidemin för Europeiska kommissionens upplåning (såsom det tillfälliga stödinstrumentet för att minska arbetslöshetsrisken, SURE) samt Europeiska investeringsbanken (EU:s covid-19-garantifond). Däremot har de sekundära ansvar som beror på Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten minskat något sedan 2019 (från 7 miljarder euro till 6,8 miljarder euro).

Ökningen av borgensförbindelser, räntesubventioner och andra villkorliga åtaganden beror delvis på att åtgärderna är lättare att genomföra eftersom de inte medför några utgifter när de beviljas. Exempelvis Finnvera har dock redan tvingats göra betydande förlustreserveringar för sina exportgarantier, nästan 1,5 miljarder euro. Hittills har reserveringarna dock inte realiserats.

Utskottet betonar att risken för förluster i anslutning till villkorliga åtaganden klart har ökat i och med att den ekonomiska utvecklingen har försvagats och att exponeringarna gör de offentliga finanserna mer utsatta för kriser. De risker, förväntade förluster och intäkter som är förenade med villkorliga åtaganden bör således bedömas och beaktas mer systematiskt i styrningen av de offentliga finanserna.

Finansutskottets ändringar

Finansutskottet ökar budgetutgifterna med 50 miljoner euro, som bland annat ska användas till åtgärder i fråga om det eftersatta underhållet av trafikleder, kompetensen, främjande av uteliv och motion i naturen, kultur och stöd till civilsamhällesorganisationernas verksamhet. Dessutom stryker utskottet budgetkonsekvenserna av de lagförslag som hänför sig till budgetpropositionen och som ännu är under behandling i riksdagen (13 stycken) och som sammanlagt uppgår till 49,1 miljoner euro.

Balansen inom statsfinanserna och statsskulden

Storleken på statsbudgetpropositionen för 2023 är cirka 81,4 miljarder euro, vilket är cirka 16,4 miljarder euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Ökningen av budgeten beror i synnerhet på social- och hälsovårdsreformen, som leder till att nivån på utgifterna för statens budgetekonomi stiger med cirka 14 miljarder euro på årsnivå. De åtgärder som beslutats på grund av Rysslands anfallskrig ökar statens utgifter med drygt 2 miljarder euro 2023.

År 2023 uppskattas inkomsterna i den statliga budgetekonomin utan nettoupplåning uppgå till cirka 73,1 miljarder euro. Inkomsterna utan upplåning ökar med cirka 15,1 miljarder euro (26 procent). Största delen av denna ändring föranleds också av social- och hälsovårdsreformen, i samband med vilken en betydande del av intäkterna från förvärvsinkomstskatten och samfundsskatten överförs till staten. Utan vårdreformen skulle skatteinkomsterna öka med cirka 5 procent, vilket förklaras bland annat av den positiva sysselsättningsutvecklingen.

Budgetpropositionen uppvisar ett underskott på cirka 8,3 miljarder euro, vilket finansieras genom ökad skuldsättning. Statsskulden (inklusive skulden inom fondekonomin) i enlighet med

Betänkande FiUB 37/2022 rd

budgeten beräknas uppgå till cirka 156 miljarder euro vid utgången av 2023, vilket är 56 procent i förhållande till bnp. Ränteutgifterna för statskulden beräknas uppgå till cirka 1,5 miljarder euro, vilket är cirka 1 miljard euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022. Den snabba tillväxten beror främst på den förhöjda internationella räntenivån, och delvis också på ränteskydd som dämpar räntetrycket under de kommande åren.

DETALJMOTIVERING

ANSLAG

Huvudtitel 24

UTRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

För utrikesministeriets förvaltningsområde föreslås sammanlagt 1,3 miljarder euro, vilket är cirka 9,7 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Merparten av anslagen går till internationellt utvecklingssamarbete (65 procent) och utrikesförvaltning (21 procent).

Förvaltningsområdets inkomster som inte ingår i omkostnaderna beräknas uppgå till 13,5 miljoner euro (moment 12.24.99), som inflyter bland annat av handläggningsavgifter för visum och av återbärningar av medlemsavgifter och finansiella bidrag till internationella organisationer samt av utvecklingsbistånd. I synnerhet inkomsterna från avgifterna för handläggning av visum väntas minska, vilket främst beror på att tillämpningen av avtalet mellan EU och Ryssland om förenklat utfärdande av visum avbryts och på Finlands nationella gränsbeslut.

01. Utrikesförvaltningen

01. Utrikesförvaltningens omkostnader (reservationsanslag 2 år)

För utrikesförvaltningens omkostnader föreslås cirka 258,5 miljoner euro, vilket är cirka 3,9 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022. Minskningen beror främst på att regeringens framtidsinvesteringar av engångsnatur upphör och på att RRF-finansieringen minskar.

Största delen av anslaget (147 miljoner euro) föreslås för beskickningarnas verksamhet, som har en central betydelse för genomförandet av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Beskickningsnätet har under de senaste åren utvidgats och stärkts i enlighet med regeringsprogrammet. År 2023 består nätverket av beskickningar av 93 verksamhetsställen, inklusive de nya beskickningar i Islamabad (Pakistan) och Mumbai (Indien) som öppnades i september 2022.

Utskottet delar utrikesutskottets (UtUU 4/2022 rd) oro över att verksamheten vid små beskickningar är sårbar särskilt i och med covid-19-pandemin och betonar att man efter utvidgningarna måste fästa särskild vikt vid att beskickningarnas personalresurser räcker till och att det befintliga nätverket stärks. Även i övrigt bör utvecklingen och upprätthållandet av nätverket göras långsiktig

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 24

tigt och med framförhållning samt utifrån en bred helhetsbedömning med beaktande av både det ökade och det minskade behovet av beskickningar.

Informationssäkerhet och säkerhet. Behoven av att utveckla informations- och cybersäkerheten är fortlöpande inom förvaltningsområdet och hoten i anslutning till dem har ökat. Statsförvaltningens centraliserade informationssystem har visat sig fungera dåligt i utrikesförvaltningens globalt splittrade omvärld, vilket främst beror på att datakommunikationsförbindelsernas kapacitet och tillförlitlighet varierar i enskilda regioner och länder. Därför bedömer utrikesministeriet behovet av att återföra tjänsterna till ministeriets direkta styrning och förvaltning. Utskottet betonar vikten av att sörja för en trygg informationsförmedling och för beskickningspersonalens säkerhet med tillräckliga resurser.

Kostnader för medlemskap i Nato. Budgetförslaget innehåller de nödvändiga och med säkerhet kända kostnader som processen för att ansöka om observatörsstatus och fullt medlemskap i Nato medför och som inte kan täckas inom ramen för de befintliga anslagen. Natomedlemskapet och beredningen av det är en integrerad del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik och har därför en stor inverkan på utrikesministeriets förvaltningsområde.

Under huvudtiteln föreslås tillägg på sammanlagt cirka 10 miljoner euro, som består av Finlands finansiella bidrag till Natos civila budget, 10 tilläggsuppgifter till beskickningsnätet under tiden för observatörsmedlemskapet samt lokalkostnader för Finlands representation vid Nato (moment 24.01.74). Utskottet anser att de föreslagna anslagen är motiverade och konstaterar att de kommer att preciseras under 2023. Utskottet behandlar kostnaderna för Natomedlemskapet också under försvarsministeriets huvudtitel.

Kostnader för underhåll av fastigheter. Utskottet noterar att fastighetskostnaderna utgör en betydande del av beskickningarnas totala utgifter. Därför är det ytterst viktigt att möjligheterna att utveckla fastigheter utreds ännu noggrannare i fortsättningen tillsammans med andra EU-länder och EU:s utrikestjänst. Dessutom understryker utskottet att också projekt för ombyggnad av fastigheter (moment 24.01.74) kan sänka kostnaderna för användning och underhåll av objekt, exempelvis genom att producera el med solpaneler.

Främjande av export. Främjandet av export och investeringar är ytterst viktigt för en liten exportdriven ekonomi som Finland. Verksamheten inom statens Team Finland-exportnätverk (utrikes- och arbets- och näringsministeriet, Business Finland, Finnvera) har utvecklats kraftigt under de senaste åren. Det föreslås att finansieringen fortsätter bland annat för att bearbeta den digitala serviceplattformen Virtual Finland i syfte att sammanslå de digitala myndighetstjänsterna. Också företagens gemensamma exportutbud har byggts upp systematiskt särskilt inom sektorerna energi och cirkulär ekonomi. Ett bra exempel på detta är batteriekosystemet, som utöver exportsatsningarna har väckt intresse hos utländska investerare i Finland.

Utskottet anser att det är viktigt med tillräckliga resurser för exportfrämjandet, men konstaterar samtidigt att verksamheten fortfarande är förknippad med problem som måste lösas. Särskilt samarbetet mellan aktörerna måste utvecklas för att det ska vara tätt och smidigt, och samordningen av verksamheten måste förbättras. I fortsättningen måste man i allt högre grad fästa uppmärksamhet också vid företagens tillväxtproblem och företagens egna möjligheter att förankra sig i det

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 24

konkreta exportarbetet. För att minimera kostnaderna är det också viktigt att utnyttja det nordiska och europeiska samarbetet och utbytet av bästa praxis.

Utskottet instämmer dessutom i den kritik som framförts under sakkunnigutfrågningen om att endast cirka 300 av Team Finlands cirka 1 700–1 800 anställda arbetar utomlands. Business Finland har fortfarande inte samma antal anställda utomlands som Finpro, som föregick bolaget.

FoUI-verksamhet. Inom utrikesministeriets förvaltningsområde finansieras forskningsrelaterad verksamhet med cirka 11 miljoner euro 2022. Tillämpad forskning som stöder kunskapsbaserat beslutsfattande finansieras med medel från ministeriets omkostnader och tvärsektoriell utrikespolitisk forskning produceras via statsrådets instrument TEAS (forskning, prognostisering, utvärdering, utredning). Utrikesministeriet samarbetar också intensivt med bland annat utrikespolitiska institutet. Utskottet konstaterar utifrån inkommen utredning att finansieringen är tillräcklig också 2023.

Övrigt. Utskottet ser det som motiverat att öka resurserna för exportkontroll och sanktionshantering för att tillgodose näringslivets behov. Det är också viktigt att man fortsätter påskynda de inreseprocesser som beskickningarna sköter som en del av regeringens åtgärder för att säkerställa tillgången på kompetent arbetskraft.

74. Husbyggen (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 12,5 miljoner euro, vilket möjliggör genomförandet av cirka 3–5 ombyggnadsprojekt och ett varierande antal nödvändiga tekniska reparationsprojekt. Anslagsutvecklingen är bunden till fastigheternas balansvärde (5 procent av balansvärdet). I anslaget ingår dessutom lokalkostnader för Finlands särskilda Nato-representation.

Utskottet ser det som viktigt att fastigheternas skick ses över i rätt tid så att beskickningarnas verksamhetsmöjligheter bevaras och statens egendom inte förfaller. Enligt utredning till utskottet har covid-19-pandemin avsevärt bromsat upp reparationerna av fastigheter utomlands och det eftersatta underhållet har ökat. De objektsspecifika kostnads- och tidtabellskalkylerna är dessutom förenade med fler osäkerhetsfaktorer än normalt, vilket beror på den exceptionellt snabba ökningen av byggnadskostnaderna samt brist på komponenter och arbetskraft inom hustekniken.

10. Krishantering

66. Fredsmedling (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 1,9 miljoner euro, alltså 2,5 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022. Dessutom föreslås det att anslaget ändras till ett tvåårigt reservationsanslag. Minskningen föranleds av att finansieringen av engångsnatur enligt regeringsprogrammet upphör. Utrikesministeriets fredsmedlingscentral samordnar den totala finansieringen av fredsmedling, som också omfattar anslag för utvecklingssamarbete (2,65 miljoner euro).

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 24

Utskottet anser det vara viktigt att trygga kontinuiteten i finansieringen av fredsmedlingen för att möjliggöra en långsiktig utveckling av verksamheten. Fredsmedling har redan i flera år varit en central prioritering i Finlands utrikes- och säkerhetspolitik och dess betydelse accentueras ytterligare i det rådande världspolitiska läget. Det är också viktigt att stärka kvinnors roll i fredsprocesser när jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter möter allt starkare motstånd i många länder. Utskottet betonar också organisationernas roll i fredsmedlingsarbetet och stärkandet av deras finansieringsbas.

Utskottet anser dessutom att det är nödvändigt att överväga att slå samman anslagen för fredsmedling under ett moment, vilket också motsvarar rekommendationen i konsekvensbedömningen för fredsmedling från september 2022 om att förtydliga den sammantagna finansieringen. Samtidigt bör det bedömas om momentet kan ändras till ett treårigt reservationsanslag.

Utskottet ökar momentet med 650 000 euro.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 2 500 000 euro.

(Stycke 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

30. Internationellt utvecklingssamarbete

Världen befinner sig i en exceptionell situation på grund av flera överlappande kriser som ytterligare fördjupades av Rysslands angrepp på Ukraina. Akuta globala kriser är särskilt energi-, mat-, klimat- och utbildningskrisen. Coronakrisen försvårar fortfarande människors liv i flera länder. Enbart på grund av coronapandemin har uppskattningsvis ett decennium av utveckling i världen gått förlorad, omkring 120 miljoner människor har drabbats av extrem fattigdom och 114 miljoner arbetstillfällen har gått förlorade och skatteintäkter, investeringar och handel har minskat i de fattigaste länderna. Kriserna har också lett till att antalet flyktingar har stigit till en historiskt hög nivå, 90 miljoner människor.

Finlands offentliga utvecklingssamarbete beräknas i sin helhet uppgå till 1,2 miljarder euro, vilket motsvarar en andel på 0,42 procent av bruttonationalinkomsten. Andelen har stigit betydligt under denna regeringsperiod, även om den börjar minska i budgetpropositionen för 2023. Anslagsminskningen beror enligt utredning närmast på att Finlands betalningsandel till EU:s instrument för grannskapspolitik, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete minskar med över 100 miljoner euro.

Internationella åtaganden. Utskottet konstaterar att Finland fjärmar sig allt mer från regeringens mål att höja utvecklingsfinansieringen till 0,7 procent av bruttonationalinkomsten i överensstämmelse med FN:s mål. Man håller också på att fjärma sig från målet på 0,2 procent för de minst utvecklade och bräckliga länderna (LDC-länderna), när andelen sjunker från 0,18 till 0,16 procent. Utskottet anser i likhet med utrikesutskottet (UtUU 4/2022 rd) att det är motiverat att ta fram trovärdiga steg för att nå de uppställda målen.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 24

Utskottet noterar med tillfredsställelse att Finlands finansiering för att främja jämställdheten mellan könen har ökat under de senaste åren och utrikesministeriet finslipar färdplanen för att nå målet enligt EU:s riktlinjer. 85 procent av de nya projekten bör främja jämställdheten. År 2021, som är den senaste uppgiften för hela året, ingick detta som huvudmål eller delmål i 76 procent av de nya projekten.

Finansieringen har också ökat för klimatåtgärder enligt FN:s klimatkonvention. År 2023 beräknas det att cirka 232 miljoner euro används för Finlands finansieringsandel, vilket tills vidare är den klart största årliga nivån.

Finlands prioriteringar. Det viktigaste målet för Finlands internationella utvecklingssamarbete är att avskaffa extrem fattigdom, minska fattigdom och ojämlikhet och tillgodose de mänskliga rättigheterna. Vårt utvecklingssamarbete baserar sig på genomförandet av Agenda 2030 för hållbar utveckling och klimatavtalet från Paris.

Utskottet anser att prioriteringarna i Finlands utvecklingssamarbete — utbildning och ett fungerande samhälle, stärkande av kvinnors och flickors ställning och rättigheter (även med beaktande av sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter), utvecklingsländernas ekonomi och arbetsplatser samt bekämpning av klimatförändringen och naturresurser — fortfarande är bra i det rådande läget. Genom dem kan man främja stabilitet och välfärd, vilket också minskar den okontrollerade migrationen. Utskottet anser också att det är viktigt att öka utvecklingssamarbetsmedlen för skyddet av den biologiska mångfalden.

Transparens i finansieringen. Utskottet betonar vidare att öppenhet och transparens i finansieringen av utvecklingssamarbetet förbättrar utvecklingssamarbetets resultat, minskar riskerna för missbruk och korruption samt stärker redovisningsskyldigheten och ägarskapet i målländerna. De ökar också den allmänna acceptansen för finansieringen. Utskottet välkomnar att utrikesministeriet har öppnat upp finansieringen av utvecklingssamarbetet 2023 för utskottet noggrannare än under tidigare år. Utrikesministeriet har också lanserat webbplatsen OpenAid.fi där det finns heläckande information om användningen av Finlands medel för utvecklingssamarbete.

Samarbete. Utskottet anser fortfarande att Finlands aktiva roll i EU:s utvecklingssamarbete är viktig. Det mest direkta sättet att främja finansieringens resultat är att delta i planeringen och genomförandet av programmen på landsnivå. Det är också viktigt att påverka EU:s verksamhet på landsnivå genom ambassader och EU-samordnare.

Utskottet lyfter också fram det nordiska samarbetet och vidareutvecklingen av det. Åren 2021–2025 har man kommit överens om en ökning av Nordiska utvecklingsfondens (NDF) kapital med sammanlagt 350 miljoner euro, varav Finlands andel är cirka 58 miljoner euro. Samtidigt har rapporteringen och uppföljningen av resultaten utvecklats noggrannare än tidigare.

Utskottet betonar också fortsättningsvis att det finländska mervärdet bör höjas i all finansiering av utvecklingssamarbetet, inklusive i utvecklingssamarbetet i form av lån och investeringar. Samarbetet är således viktigt också mellan finländska aktörer och företag.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 24

66. Egentligt utvecklingssamarbete (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 713 miljoner euro och fullmakter att ingå förbindelser till ett värde av 397 miljoner euro, vilka föranleder utgifter efter 2023. Användningen och budgeteringen av anslaget följs upp i enlighet med de ovannämnda prioriteringarna.

Största delen av finansieringen av multilateralt samarbete riktas till FN-organisationer (ca 115 miljoner euro). Utskottet välkomnar att utrikesministeriet tar den misstanke om missbruk som upptäckts av FN:s byrå för projektjänster UNOPS på allvar och har avbrutit utbetalningarna omedelbart efter att misstankarna kommit till kännedom. Sommaren 2022 lät utrikesministeriet göra externa utvärderingar av FN:s utvecklingsorganisationers (UNDP, UNEP, UNFPA, UNICEF och UN Women) riskhantering och interna revision. I fortsättningen kan FN-stöden enligt observationerna fungera effektivare.

Finansiering av icke-statliga organisationer. Utskottet välkomnar att frivilligorganisationernas finansiering trots den sänkta totalnivån förblir cirka 88 miljoner euro 2023. Finländska frivilligorganisationer har en viktig roll i verkställandet av utvecklingssamarbetet. Under utskottets sakkunnigutfrågning föreslogs det att Finland förbinder sig att använda 15 procent av anslaget under momentet till att stödja frivilligorganisationernas arbete, eftersom ovissheten om finansieringens kontinuitet försvagar den långsiktiga planeringen av verksamheten och gör genomförandet slumpmässigt. Dessutom framhövdes det vid sakkunnigutfrågningen i utskottet att organisationerna når de mest utsatta människorna på gräsrotsnivå där andra aktörers hjälp inte når fram. Stödet till organisationerna anses dessutom ofta stärka mottagarländernas egna civila samhällen och stödja demokratiutvecklingen.

Utbildning. Utskottet noterar med tillfredsställelse att utbildningen systematiskt har stärkts som ett prioriterat område i utvecklingssamarbetet och det humanitära biståndet under den innevarande regeringsperioden och att dess finansieringsandel har stigit. Prioriteringens betydelse har ökat i och med att coronapandemin och de humanitära kriserna har försvagat tillgången till utbildning och förverkligandet av jämlika utbildningsmöjligheter.

Finland stöder bland annat stora internationella utbildningsfonder (såsom Global Partnership for Education och Education Cannot Wait) och Finlands stöd till utbildningen fortsätter också i partnerländernas landsprogram. Allt fler samarbetsländer i Finland har anpassat sitt stöd till konflikt- och krissituationer (till exempel i Afghanistan, Ukraina, Etiopien och Syrien). Finlands största stödkanal för humanitärt bistånd UNHCR (sammanlagt ca 20 miljoner euro) omfattar omkring 10 miljoner flyktingar i skolåldern. Dessutom kanaliseras stöd som allmänt stöd (7 miljoner euro/år) till utbildning i flyktingläger. Med medel för humanitärt bistånd är det också väsentligt att stödja finländska frivilligorganisationers projekt inom utbildningssektorn.

Övrigt. Utskottet välkomnar att man reagerat på det ökade behovet av humanitärt bistånd och att det totala beloppet höjts till 92 miljoner euro (85 miljoner euro i det ekonomiska värdet för 2021). Likaså är det viktigt att Finland stöder Ukraina också med 30 miljoner euro ur medlen för utvecklingssamarbete.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 24

Utskottet lyfter dessutom fram minskningen av miljökonsekvenserna av gruvdriften och anser det vara viktigt att de mål som uppställts i resolutionerna från FN:s miljötoppmöte (UNEA) (mars 2022) beaktas i det anslag som Finland beviljar UNEP. Geologiska forskningscentralen har god beredskap att ta ledningsansvaret för genomförandet av resolutionen, vilket stärker samarbetet mellan FN-organisationen och det finländska forskningsinstitutet för att lösa dessa problem.

67. Stöd för demokrati och rättsstatsutveckling (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås ca 3 miljoner euro. Anslaget används för betalning av statsunderstöd till sådana aktörer med anknytning till utrikesministeriets ansvarsområde som främjar demokrati och rättsstatsutveckling. Enligt momentets förklaringsdel är avsikten att av anslaget bevilja statsunderstöd till Demo Finland, som är en mångsidig samarbetsorganisation för riksdagspartierna och Rättsstatscentralen som inrättats i anslutning till Helsingfors universitet. Också utskottet anser det vara viktigt att man vid beviljandet av understöd fäster uppmärksamhet vid ovannämnda organisationer.

Utskottet ökar momentet med 100 000 euro.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 3 060 000 euro.

(Stycke 2—5 som i RP 154/2022 rd)

88. Höjning av Finnfunds (Fonden för industriellt samarbete Ab) kapital (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 10 miljoner euro i anslag utanför ramen för att teckna nya aktier. År 2021 fattade Finnfund (en statsägd utvecklingsfinansiär) investeringsbeslut till ett värde av 241 miljoner euro. Genom dem skapades 83 000 traditionella arbetsplatser och över 2 200 arbetstillfällena inom digitaliseringssektorn, producerades mat för att tillgodose över 520 000 människors dagliga kaloribehov och renare energi till en mängd av 6 300 GW, varav nästan hälften med vindkraft. Dessutom beviljades bl.a. 5,7 miljoner stycken mikro- och företagslån, varav 75 procent gick till kvinnor.

Utskottet anser att det fortfarande är motiverat att rekapisera Finnfund trots att största delen av Finnfunds statliga finansiering under de senaste åren har varit räntebärande lån (moment 24.30.89). Med hjälp av statens kapitalisering kan Finnfund styra privat kapital till utvecklingsländer, till exempel genom att emittera privata obligationer och erbjuda finländska investerare möjligheter till medinvesteringar i sina projekt. Verksamheten leds av utrikesministeriet.

89. Utvecklingssamarbete i form av lån och investeringar (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås cirka 130 miljoner euro, vilket motsvarar 2022 års nivå. Anslaget får användas till finansinvesteringar och lån som en del av Finlands utvecklingssamarbete. Avsikten är att anslaget ska användas till objekt som inte ökar underskottet i statsfinanserna inom nationalräkenskaperna och där man kan förvänta sig återbetalning. Finansinvesteringarna administreras

Betänkande FiUB 37/2022 rd

Huvudtitel 24

av utrikesministeriet och besluten fattas i enlighet med Finlands utvecklingspolitik och utvecklingspolitiska investeringsplaner med beaktande av internationella avtal som Finland har förbundet sig att främja.

Utskottet anser att anslaget är betydande och betonar att det är viktigt att privata investeringar deltar i finansieringen av utvecklingssamarbetet. Hittills uppskattas det att de investeringar som gjorts med anslag under momentet har bidragit med mer än 1,7 miljarder euro i annan finansiering. Utifrån inkommen utredning välkomnar utskottet att de nya kraven på hållbarhetsrapportering och standarder för hållbar utveckling kommer att förenhetliga den information som finns tillgänglig om företagens verksamhet och förbättra dess kvalitet bland annat i och med kravet på verifiering av uppgifterna. Kriterierna för hållbar finansiering utvecklas både inom EU och globalt. Kriterierna för hållbar finansiering utvecklas både inom EU och globalt. Också lånefinansieringen för små och medelstora företag som stöder hållbar utveckling och som möjliggör tillväxt och skapande av arbetstillfällen bör ökas särskilt i de minst utvecklade länderna, där olika instrument kan användas (t.ex. kredit från fonden FCA Investment).

90. Övriga utgifter inom utrikesministeriets förvaltningsområde

50. Vissa statsunderstöd (fast anslag)

Under momentet föreslås 1,64 miljoner euro. Utskottet anser att anslaget fortfarande är viktigt och betonar att organisationerna med hjälp av det kan främja bland annat konfliktförebyggande, krishantering, fredsmedling och mänskliga rättigheter. Det ordnas separata ansökningsomgångar för statsunderstöden. Vid beviljandet av understöd är det viktigt att fästa uppmärksamhet vid följande organisationer: Crisis Management Initiative (CMI), FN-förbundet, Artists at Risk och Historiker utan gränser i Finland rf. Dessutom rekommenderar utskottet att man utreder statens möjligheter att delta i rekapitaliseringen av CMI.

Utskottet ökar momentet med 600 000 euro.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 2 241 000 euro.

(Stycke 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

Huvudtitel 25

JUSTITIEMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

För justitieministeriets förvaltningsområde föreslås ett anslag på sammanlagt cirka 1,09 miljarder euro. Om man bortser från valutgifterna, som varierar från år till år, är anslaget drygt 45 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022.

Betänkande FiUB 37/2022 rd

Huvudtitel 25

Justitieministeriets anslagssituation har varit mycket stram i flera år, och det är positivt att budgetpropositionen innehåller flera anslagsökningar. Propositionen innehåller bland annat ett tillägg på 12 miljoner euro för att trygga rättsvården och ett tillägg på 3 miljoner euro för att förkorta behandlingstiderna för miljö-, markanvändnings- och byggtider vid förvaltningsdomstolarna. Ett nytt permanent anslag anvisas bland annat för reformen av lagstiftningen om sexualbrott till ett belopp av cirka 1,9 miljoner euro och för brådsökande behandling av brott mot barn till ett belopp av 564 000 euro. Det fulla genomförandet och tilläggsfinansieringen av reformerna gäller först 2024. Det är också positivt att det nästa år i enlighet med tidigare beslut finns 4 miljoner euro att tillgå för att förkorta åtalsprövningen och behandlingstiderna vid rättegångar, och 2 miljoner euro för att förbättra säkerheten i fängelser. I kompletteringspropositionen till budgetpropositionen höjs förvaltningsområdets anslag ytterligare med 15,4 miljoner euro, med vilket bland annat utgifterna för kostnadsökningen täcks.

Men budgetpropositionen korrigerar inte de brister i basfinansieringen av rättsvården som riksdagen flera gånger har fäst uppmärksamhet vid. Basfinansieringen av rättsvården har redan länge varit för knapp i förhållande till uppgifterna, vilket bland annat har lett till längre behandlingstider och rättsprocesser, utmattning bland personalen och minskad attraktivitet för branschen. Inte heller de elektroniska arbetsredskapen har hittills lett till den förväntade effektivitets- och produktivitetsökningen. Långa behandlingstider försvagar medborgarnas rättssäkerhet och förtroendet för att rättssystemet fungerar.

Därför är det viktigt att regeringen nu har utarbetat den redogörelse som riksdagen förutsätter och som har överlämnats till riksdagen den 17 november 2022 (SRR 13/2022 rd). Redogörelsen behandlar verksamhetsförutsättningarna för rättsvården på bred front och tar ställning till finansieringsunderskottet för rättsvården och korrigerande åtgärder. Enligt den förutsätter rättsvården i en granskning som sträcker sig till 2030 en ökning på nästan 1 200 årsverken. Dessutom behövs det bland annat olika processer och utveckling av regleringen av dem samt en lättare behandling av ärendena. För att trygga rättsvårdens verksamhetsförutsättningar och uppnå målen för rättsvården behövs det enligt redogörelsen på medellång sikt en permanent årlig tilläggsfinansiering på i genomsnitt 90 miljoner euro.

Utskottet ser det som viktigt att följande regeringsprogram och planen för de offentliga finanserna tryggar verksamhetsförutsättningarna för rättsvården och långsiktiga lösningar som säkerställer en hållbar finansiering av rättsvården. Det är också viktigt att finansieringen riktas på ett balanserat sätt till de olika aktörerna i rättsvårdskedjan, så att finansieringen ger största möjliga totala effekt.

01. Ministeriet och förvaltningen

03. Omkostnader för myndigheter som verkar i anslutning till justitieministeriet (reservationsanslag 2 år)

Anslaget under momentet är 13,2 miljoner euro, varav cirka 9,9 miljoner euro anvisas för omkostnaderna för sex självständiga och oberoende ombudsmän inom justitieministeriets förvaltningsområde.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 25

De anslag som föreslås för nästa år uppgår till sammanlagt cirka 1,2 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för innevarande år. Justitieministeriet anser att resurserna för ombudsmännen för 2023 är tillräckliga.

Utskottet noterar att ombudsmännens uppgifter ökar och anser det vara viktigt att ombudsmännens resurser ombesörjs i rätt tid så att de motsvarar arbetsmängden. Utskottet hänvisar också till arbetslivs- och jämställdhetsutskottets budgetutlåtande (AjUU 15/2022 rd) där utskottet fäster uppmärksamhet vid diskrimineringsombudsmannens och jämställdhetsombudsmannens ökade resursbehov.

Diskrimineringsombudsmannen är också nationell rapportör om människohandel. Utskottet fäster i detta sammanhang uppmärksamhet vid hjälp till offer för människohandel och anser det vara viktigt att det inom välfärdsområdena byggs upp fungerande förfaranden för att identifiera offer och hänvisa till hjälp. Det finns ett stort behov av regionalt utvecklingsarbete, eftersom praxisen enligt uppgift varierar stort på olika håll i landet när det gäller bedömning av servicebehovet hos offer för människohandel och det tjänsteutbud som står till buds.

50. Understöd (fast anslag)

Utskottet ökar momentet med 1 200 000 euro, varav

- 150 000 euro till Förbundet för mänskliga rättigheter rf
- 350 000 euro till organisationer för fredsarbete
- 100 000 euro till verksamheten vid Kvinnolinjen
- 300 000 euro till Flyktingrådgivningen rf
- 300 000 euro till hjälp till offer för människohandel.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 13 843 000 euro.

Anslaget får användas

(Punkt 1 och 2 som i RP 154/2022 rd)

3) till understöd till Flyktingrådgivningen rf (ny)

(Punkt 4—8 som punkt 3—7 i RP 154/2022 rd)

Dispositionspan (1 000 euro)

Understöd till sammanslutningar som producerar stödtjänster till brottsoffer (högst)	5 825
Understöd för upprätthållande av samernas kulturella autonomi (högst)	4 473
Övriga understöd och bedömning av understödsprojektens konsekvenser (högst)	3 545
Sammanlagt	13 843

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 25**

10. Domstolar och rättshjälp

Enligt Domstolsverkets utredning är nivån på basfinansieringen av domstolsväsendet oroväckande och möjliggör inte tillräckliga, bestående personalresurser för domstolarna. På grund av personalbrist finns det många anhängiga ärenden, anhopningen av ärenden har inte kunnat avhjälpas och också antalet ärenden som varit anhängiga i över ett år har ökat. Personalen har inte heller tillräckligt med tid för att delta i lagstadgad utbildning. Enligt Domstolsverkets bedömning motsvarar budgetpropositionen inte finansieringsbehoven, vilket bedöms leda till ytterligare förlängda behandlingstider.

Personalens arbetshälsa har också försämrats. Enligt utredning till utskottet visar resultaten av en enkät som Domareförbundet genomförde i slutet av 2021 att domarnas, föredragandenas och tingsnotariernas arbetsbörda har ökat ytterligare och att de är allvarligt belastade. Hälften av respondenterna upplevde stressymptom eller utmattning i arbetet alltid eller ofta. Två tredjedelar av respondenterna ansåg att arbetsmängden var för stor. Ett nytt fenomen är att en domarkarriär inte längre upplevs som attraktiv bland annat på grund av den stora arbetsmängden, och antalet personer som överväger eller redan byter bransch var överraskande stort.

Utskottet ser det som nödvändigt att domstolarnas resursbehov bedöms utifrån redogörelsen för rättsvården och att i synnerhet domstolarnas basfinansiering stärks. En tillräcklig basfinansiering ger möjlighet att öka den fasta personalen, vilket i sin tur främjar bland annat verksamhetens kvalitet, branschens attraktivitet och även minskar den arbetsbörda som kontinuerlig rekrytering medför. Det stora antalet domare och föredragande för viss tid har också bedömts äventyra domstolarnas strukturella oberoende.

20. Betalningsstörningar, utsökning och konkursbevakning

01. Utsökningsväsendets och konkursbevakningens omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Anslaget under momentet är 109,2 miljoner euro, vilket är drygt 2 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för innevarande år. Anslaget har höjts bland annat för att trygga rättsvården (801 000 euro) och för att täcka utgifterna för reformen av lagstiftningen.

Enligt utredning till utskottet stiger underskottet i Utsökningsverkets finansiering 2023 till cirka 5 miljoner euro, men på grund av de anslag som överförs bedöms verksamheten inte bli äventyrad nästa år. De anslag som överförs på längre sikt minskar snabbt, eftersom finansieringen av utsökningsväsendet enligt rambeslutet minskar med cirka 4 miljoner euro under ramperioden. Det skulle innebära en minskning på cirka 120 årsverken.

Utskottet ser det som viktigt att utsökningsväsendets resursbehov omvärderas i nästa rambeslut. Utsökningsväsendet har genomgått en omfattande strukturreform och i samband med den har antalet årsverken redan minskats med cirka 200. Även om man till exempel genom att utveckla datasystemen kan uppnå ytterligare besparingar, ökar en fortsatt minskning av personalen belastningen på personalen och kan också försvaga statens fiskala mål. Enligt redogörelsen för rättsvården bör utsökningsväsendets ramfinansiering höjas med 6,5 miljoner euro. Det möjliggör en

Betänkande FiUB 37/2022 rd

Huvudtitel 25

kontrollerad personalplanering och riktade minskningar på längre sikt i och med lösningar som utnyttjar automatisering och annan teknik som utvecklas.

30. Åklagarna

01. Åklagarväsendets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Anslaget under momentet är 57,1 miljoner euro, alltså omkring 2 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för innevarande år. Ökningarna baserar sig till största delen på ändringar i lagstiftningen och lönejusteringar. Av tillägget på 12 miljoner euro för rättsvården anvisas åklagarväsendet 334 000 euro.

Enligt utredning till utskottet är åklagarmyndighetens finansiella situation stram. Antalet ärenden samt också arbetets genomsnittliga svårighet och svårighetsgrad har ökat, men antalet anställda har inte ökat i samma proportion. Detta har ökat antalet anhängiga ärenden. Dessutom har behandlingstiderna för i synnerhet krävande ärenden blivit längre, liksom också antalet ärenden som är föremål för åtalsprövning i över ett år. Också åklagarmyndighetens IKT-utgifter har ökat kraftigt, och dessutom finns det utmaningar i anslutning till framgång med datasystemprojekten och systemens användbarhet. Enligt erhållen utredning räcker den årliga budgetfinansieringen inte till för att täcka utgifterna, och skillnaden täcks med anslag som överförs.

Enligt uppgift upplever merparten av åklagarna utmattning. Enligt lagutskottets utlåtande (LaUU 24/2022 rd) uppgav 79 procent av respondenterna i en enkät som Finlands åklagarförening genomförde sommaren 2022 att de upplevde arbetsutmattning och stressymptom. Dessutom uppgav 87 procent av respondenterna att den normala arbetstiden inte räcker till för att utföra arbetet, 84 procent uppgav att de arbetade sjuka och 80 procent uppgav att de kompenserade deltagandet i utbildning genom att arbeta på fritiden.

Finansutskottet fäster också uppmärksamhet vid problemen med tillgången på kompetent personal och personalens beständighet och anser det vara viktigt att åklagarmyndighetens basfinansiering och personal stärks så att verket kan sköta sina uppgifter på behörigt sätt.

40. Verkställighet av straff

01. Brottspåföljdsmyndighetens omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Anslaget under momentet är 245,4 miljoner euro, alltså 11,7 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för innevarande år. Anslagshöjningen föranleds bland annat av ökningarna som hänförs till tryggheten av rättsvården (2,4 miljoner euro), utgifter som hänförs till de nya fängelserna i norra Finland (6,6 miljoner euro) samt en höjning av kostnadsnivån.

Anslagen ger enligt uppgift goda utgångspunkter för att upprätthålla den nuvarande nivån på verksamheten, men de motsvarar inte de mål som ställts upp för Brottspåföljdsmyndigheten eller klienternas behov. Antalet anställda är otillräckligt med tanke på verksamhetens omfattning, den

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 26**

befintliga institutionsstrukturen och effektmålen för genomförandet. Också Europarådets kommitté mot tortyr och riksdagens biträdande justitieombudsman har fäst uppmärksamhet vid att Brottspåföljdsmyndigheten har för få anställda. Personalen bör utökas betydligt för att ensamarbetet i fängelser ska kunna minskas och för att fångarna ska kunna få träning och stöd för ett liv utan brott.

Utskottet ser det som viktigt att utbildningen av övervakningspersonal ökas och att fängelsernas personella resurser stärks så att de kan sörja för både säkerheten och ordna verksamhet som främjar frivolva fångars anpassning i samhället och minskar återfall i brott.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att regeringen i samband med den kompletterande budgetpropositionen också lämnade en proposition (RP 272/2022 rd) enligt vilken fångars rökning förbjuds inomhus i fängelserna, men fångarna och de häktade ges möjlighet att röka utomhus. Frågan behandlades redan utifrån en regeringsproposition som lämnades 2020 (RP 165/2020 rd), men enligt grundlagsutskottet (GrUU 40/2020 rd) kan fångars rökning inte förbjudas helt i slutna fängelser. Behandlingen av ärendet avbröts och de anslag som föreslagits för genomförandet av reformen ströks ur budgeten. För genomförandet av reformen föreslås nu cirka 1,5 miljoner euro för nästa år, vilket ingår i den kompletterande budgetpropositionen.

Huvudtitel 26

INRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Under inrikesministeriets huvudtitel föreslås anslag på sammanlagt 2,5 miljarder euro, vilket är 906 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Förvaltningsområdet fördelar finansieringen mellan anslagen för polisväsendet (inkl. Skyddspolisen, 40 procent), invandring (23 procent), Gränsbevakningsväsendet (22 procent), förvaltning (11 procent) samt räddningsväsendet och Nödcentralverket (4 procent).

Utskottet anser att propositionen är en betydande satsning på den inre säkerheten. Största delen av ökningarna fastställdes i rambeslutet 2022 på grund av den snabba förändringen i Finlands säkerhetspolitiska omgivning efter Rysslands angrepp på Ukraina. Enligt inrikesministeriets utlåtande räcker den finansiering som anvisats förvaltningsområdet till 2023. Det största utgiftstrycket riktas dock redan under de närmaste åren mot polisväsendet och räddningsväsendet.

Lokaler. Hyreskostnaderna för förvaltningsområdet var cirka 109 miljoner euro och övriga lokal-kostnader 21 miljoner euro 2021. Dessutom lider lokalerna av eftersatt underhåll i lokalerna. För att underlätta detta pågår flera ombyggnads- och reformprojekt inom förvaltningsområdet. Man strävar efter att hitta interna synergier bland annat genom genomförandeplanen för den gemensamma lokalstrategin, och för att sänka underhållskostnaderna för fastigheter deltar förvaltningsområdet i det energisparprogram som Senatkoncernen startat.

IKT-utgifter. Förvaltningsområdets IKT-utgifter uppgick till cirka 139 miljoner euro 2021. För 2023 finns ett tryck på att höja anslaget med cirka 19 miljoner euro. Enligt utredning till utskottet kan nödvändigt utvecklingsarbete utan tilläggsfinansiering leda till andra finansieringsunder-

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 26

skott. Enligt erhållen utredning söks övergripande lösningar för IKT-verksamheten, där exempelvis tunga IKT-system ersätts med lättare och smidigare lösningar.

FoUI-finansiering. Med inrikesministeriets utvecklingsfinansiering pågår FoUI-åtgärder och projekt som gäller bland annat biometri, falska nyheter och desinformation samt förebyggande av sexuellt utnyttjande av barn. Dessutom följs FoUI-åtgärder som inletts av andra aktörer och som förvaltningsområdet i mån av möjlighet deltar i. Utskottet anser att förvaltningsområdets FoUI-satsningar är nödvändiga och välkomnar att de också aktivt utnyttjar EU-finansiering, såsom finansieringen från Horisont Europa.

Hållbar nivå på finansieringen. Utskottet konstaterar att de föreslagna ökningarna inom förvaltningsområdet till stor del fortfarande är temporära och därför inte löser det långvariga finansieringsunderskottet. Utskottet har i flera sammanhang ansett det nödvändigt att sörja för den långsiktiga finansieringen av myndigheterna för den inre säkerheten för att säkerställa att den strategiska planeringen och resurserna används så effektivt som möjligt. Det är således viktigt att beakta en hållbar finansieringsnivå vid beredningen av ramen för 2024–2027. Samtidigt bör man dock fortsätta att aktivt utveckla verksamheten hos alla aktörer inom den inre säkerheten för att spara in på kostnaderna.

01. Förvaltning

50. Vissa understöd (reservationsanslag 2 år)

Utskottet välkomnar att regeringen kompletterade sin proposition och ökade anslaget för Suomen Lentopelastusseura med 280 000 euro för att trygga flygspaningsverksamheten. Utskottet kompletterar momentets beslutsdel så att den motsvarar propositionen och utvidgar användningsändamålet till att gälla också övervakningsflyg.

Momentet får följande lydelse:

(Stycke 1 som i RP 277/2022 rd)

Anslaget får användas till beviljande av understöd för *övervakningsflyg- och sjöräddningsverksamhet samt* till betalning av anpassningsbidrag som ingår i polisens vittnesskyddsprogram.

10. Polisväsendet

01. Polisväsendets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 863 miljoner euro, vilket är nästan 57 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Propositionen innehåller som tidigare beslut ett tillägg på knappt 8 miljoner euro för att nå det antal poliser som anges i regeringsprogrammet. För att upprätthålla nivån på polisens verksamhet föreslås vid sidan av 9 miljoner euro enligt vårens rambeslut en höjning på 25,2 miljoner euro, som riktas till IKT-kapaciteten och till att bevara målet för polisens årsverken. Dessutom kompletterade regeringen sin proposition med 8,6 miljoner euro och anvisade til-

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 26**

läggsfinansiering bland annat för beredskap och förberedelser samt för de tilläggsbehov som lagstiftningsändringarna medför.

År 2023 är målet att upprätthålla 7 500 poliser i enlighet med regeringsprogrammet. I år beräknas antalet årsverken för poliser uppgå till 7 545 och övrig personal till 2 418.

Enligt utredning till utskottet korrigerar de föreslagna tilläggen polisens ekonomiska situation 2023, men de eliminerar inte bristen. Enligt Polisstyrelsen saknas det fortfarande IKT- och lokal-kostnader i propositionen, men propositionen grundar sig på att alla andra kostnader än personal-kostnaderna är flexibla 2023.

Utveckling av budgeteringen

I februari 2022 färdigställdes inrikesministeriets och finansministeriets utredning om användningen av polisens anslag och anknytande faktorer. I utredningen lades det fram utvecklingsförslag som lett till åtgärder för att stabilisera polisens verksamhetsområde och förbättra polisens verksamhetsförutsättningar.

För att utveckla budgeteringen föreslogs det bland annat att fördelningen av finansieringen på fyra poster ska lyftas fram starkare i polisens omkostnader. Också finansutskottet lyfte fram frågan i sin budgetundersökning 2022. I budgetpropositionen för 2023 fördelas användningen av anslaget i euro på personalkostnader, IKT- och lokalkostnader samt övriga utgifter. Momentets beslutsdel har dock inte ändrats, vilket innebär att anslagen inte har allokerats på ett bindande sätt enligt en noggrannare indelning. Enligt erhållen utredning skulle detta göra polisledningen alltför osmidig.

Strävan är att förbättra den långsiktiga budgeteringen med bistånd av den arbetsgrupp som grundades i juni 2022. En grupp bestående av företrädare för inrikesministeriet, finansministeriet och Polisstyrelsen har bland annat till uppgift att behandla bedömningar och planer som gäller utvecklingen av polisens kostnadsnivå på lång sikt och anslagsnivåns tillräcklighet samt utvecklingsplaner och färdplaner för personal på lång sikt, IKT, lokaler och annan upphandling. Dessutom har inrikesministeriet och Polisstyrelsen i samarbete inlett en utredning om polisens förvaltningsstruktur, som avses bli färdig 2023. Syftet med åtgärderna är att stabilisera polisens verksamhetsområde och verksamhetsförutsättningar.

Utskottet anser att åtgärderna går i rätt riktning och förbättrar transparensen. Med hjälp av dem kan man främja informationsutbytet mellan aktörerna och uppnåendet av en gemensam syn på den faktiska kostnadsnivån. Den allmänna målsättningen har redan länge varit att polisens finansiering ska vara på en tillräcklig nivå. Därför är det viktigt att diskussionen om tillräckliga anslag för polisväsendet fås under kontroll och att de knappa resurserna inte drabbar antalet poliser. Också från arbetstagarnas sida har det framförts önskemål om att miniminivån på personalen bör stabiliseras och att finansieringen av personalresurserna ska vara bestående, vilket för sin del förbättrar välbefinnandet i arbetet. Utskottet betonar att finansieringen på lång sikt bör fås på en hållbar nivå för att möjliggöra också strategisk planering av verksamheten och samtidigt främja en systematisk förbättring av produktiviteten.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 26

Tryggande av polisens kapacitet

Utskottet betonar att polisen har ett stort ansvar för att upprätthålla den inre säkerheten och är en myndighet för den inre säkerheten vid första insatsen både i normala situationer och till exempel vid fientlig hybrid- och cyberpåverkan. Polisen bidrar således till att skapa säkerhet i en föränderlig omvärld.

Polisens möjligheter att trygga medborgarna och samhällsordningen samt det allmänna förtroendet för polisen bör bevaras i hela landet, även i glesbygden. En betydande inverkan på detta är polisens förmåga att reagera på plötsliga allvarliga situationer, som är direkt jämförbar med antalet poliser på fältet. Det är också viktigt att se till att poliserna mår bra i arbetet och att polisutbildningen är attraktiv för att det även i framtiden ska finnas tillräckligt många sökande som överskrider poänggränserna.

Utskottet anser att polisen i det rådande läget bör ha tillräcklig kapacitet och tillräckliga resurser för att också svara på ökningen av hybrid-, informations- och cyberbrottsligheten. Exempelvis uppföljningen av öppna källor har en viktig roll bland annat när det gäller att skapa en lägesbild, följa upp fenomen samt förebygga brott och evenemang. Dessutom påminner utskottet om att tidsperspektiven för anskaffning av materiel och skyddsutrustning kan vara långa och att man därför måste bereda sig på dem i budgeten i god tid.

Genomslag genom lagstiftning. Enligt utredning till utskottet är det inte enbart en resursfråga för polisen att svara på de förändrade och ökande utmaningarna, utan till många delar är det fråga om lagstiftning och nuvarande riktlinjer. Det gäller exempelvis omfattande utredningshelheter i straffprocessen och stora datamassor som förundersökningen producerar samt förmedling av information mellan myndigheter.

Utskottet anser därför att det är viktigt att polisens förmåga att använda resurserna effektivt och resultatinkompatibelt utreds för att uppnå största möjliga effekt i bekämpningen och förebyggandet av brott och att behövliga lagstiftningsändringar görs utifrån detta. Dessutom behöver det utredas om polisen fortfarande har uppgifter som det inte behövs polisutbildning för och om det är ändamålsenligt att överföra ansvaret för sådana uppgifter på andra aktörer. De knappa resurserna måste kunna riktas så effektivt som möjligt till polisens kärnuppgifter.

Vissa prioriterade områden

Utskottet instämmer med förvaltningsutskottet (FvUU 28/2022 rd) i att det är nödvändigt att satsa kraftigare på bekämpningen av såväl allvarlig och organiserad brottslighet som ungdomsbrottslighet och gatugäng. Organiserad brottslighet är enligt Europols bedömning ett av de största hoten mot den inre säkerheten i Europa. Den har internationaliserats och blivit hårdare. Också fenomenet med gatugäng måste följas noggrant och åtgärdas med förebyggande och effektiva åtgärder för att undvika en situation som den i Sverige. Likaså bör man stödja att personer lösgör sig från dessa grupper (s.k. exit-åtgärder).

Utskottet är också i övrigt oroat över det ökade antalet våldsbrott bland unga och den allt grövre ungdomsbrottsligheten. Likaså har mängden narkotika jämte negativa kringeffekter ökat. Det är

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 26

nödvändigt att snabbt ingripa i barns och ungas problem och störande beteende genom ett fungerande multiprofessionellt samarbete mellan polisen, skolorna, socialväsendet, ungdomsväsendet och tredje sektorn. Till exempel inom ankarverksamheten strävar man efter att förebygga gängbildning och våldsam radikaliserings. Det är också viktigt att följa de åtgärder som vidtagits i de övriga nordiska länderna och deras effekter samt att sörja för säkerheten i bostadsområdena och en mångsidig befolkningsstruktur samt för att polisens resurser räcker till för det förebyggande arbetet.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att arbetet i den riksomfattande utredningsgrupp för människohandel som inrättades 2021 har kommit igång väl och anser att det är nödvändigt att vidareutveckla den. Det är viktigt att också utvecklingen av polisens beredskapsenhetsverksamhet redan har inletts och att man ser till att de specialuppgifter som anvisats polisinsättningen i Helsingfors (såsom statsbesök, skydd av diplomatiska mål och statsledningen, många demonstrationer och stora offentliga tillställningar) får tillräcklig finansiering. Utskottet hänvisar dessutom till den ökade otryggheten i religiösa lokaler som konstateras i samband med moment 29.01.51 och ser det som viktigt att åtgärder mot dessa hot i samverkan med samfunden blir en del av polisens vanliga verksamhet.

Utskottet lyfter dessutom fram behovet av att i enlighet med sina tidigare budgetbetänkanden (såsom FiUB 33/2021 rd) stärka polisens beredskap att sköta djurskyddsbrott i hela landet. Djurskyddsbrotten undersöks i enlighet med principen om territoriellt ansvar och i verksamheten utnyttjas forskare och verksamhetsledare som är förtrogna med ämnet. Dessutom har polisinsättningen i Helsingfors fortfarande en grupp för bekämpning av djurskyddsbrott.

Utskottet ökar momentet med 700 000 euro, varav 500 000 euro anvisas Helsingfors och Nylands poliser för utveckling av exit-verksamheten så att den riktas till gatugång och 200 000 euro för uppföljning av centralkriminalpolisens öppna källor och informationsinhämtning, särskilt för att upptäcka och bekämpa hybridhot och cyberpåverkan.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 863 666 000 euro.

(Stycke 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

02. Skyddspolisens omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 45,4 miljoner euro, vilket är cirka 4,6 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Skyddspolisens resurser har stärkts så att de motsvarar ämbetsverkets ökade uppgifter. Också när det gäller att bygga upp den tekniska kapaciteten har man nått den nivå som befogenheterna förutsätter.

Enligt utredning till utskottet kommer den föreslagna anslagsnivån dock att medföra utmaningar för upprätthållandet av ämbetsverkets prestationsförmåga. Kostnadstrycket gäller framför allt upprätthållandet och vidareutvecklingen av den tekniska kapaciteten. Även förpliktelserna och samarbetet i anslutning till Natomedlemskapet kommer att kräva resurser.

Betänkande FiUB 37/2022 rd

Huvudtitel 26

Utskottet noterar att det nya lokalprojektet av orsaker som inte beror på ämbetsverket har fördröjts med cirka ett år. På grund av dröjsmålet hinner bland annat tilläggsanslaget för tillfälliga lokaler upphöra innan byggnaden blir färdig, och byggkostnaderna har stigit kraftigt under året.

Utskottet betonar att man måste hålla fast vid Skyddspolisens funktionella och tekniska kapacitet genom att se till att den upprätthålls och uppdateras så att den motsvarar det förändrade säkerhetsläget.

20. Gränsbevakningsväsendet

01. Gränsbevakningsväsendets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås cirka 305 miljoner euro, alltså över 30 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022.

Utskottet konstaterar utifrån inkommen utredning att den finansiering som föreslås för Gränsbevakningsväsendet i huvudsak är tillräcklig och att den höjer verkets prestationsförmåga. Tilläggsanslagen är dock till stor del tidsbundna, vilket också är fallet för andra aktörer inom förvaltningsområdet. Utskottet lyfte också fram ytterligare behov i synnerhet i fråga om lokalkostnader och IKT-kostnader. Exempelvis ombyggnad av ämbetsverkets lokaler så att de är sunda, säkra och funktionellt ändamålsenliga förutsätter enligt Senatfastigheter en årlig hyreshöjning på över 4 miljoner euro.

70. Gränsbevakningsväsendets investeringar (reservationsanslag 5 år)

Under momentet föreslås 325 miljoner euro. De största ökningarna riktas till anskaffningen av två nya övervakningsflygplan (163 miljoner euro), byggandet av ett hinder för östgränsen (139 miljoner euro), reformen av det tekniska övervakningssystemet för land- och sjögränsen som en fortsättning på tidigare beviljad finansiering (15 miljoner euro) samt underhållskostnaderna för fartyg och luftfartyg (3 miljoner euro).

När det gäller byggandet av ett hinder för östgränsen hänvisar utskottet till sitt betänkande om den fjärde tilläggsbudgeten för 2022 (FiUB 30/2022 rd) och konstaterar att den föreslagna finansieringen gör det möjligt att fortsätta projektet med ett stängsel efter pilotfasen. Den totala längden på hindret vid östgränsen är cirka 200 km och de preliminära investeringskostnaderna beräknas uppgå till 377 miljoner euro. Avsikten är att byggandet och underhållskostnaderna för nästa fas av stängslet ska beaktas i rambeslutet för 2024–2027.

Utskottet anser att den föreslagna finansieringen under momentet är motiverad. Anslagsökningarna förbättrar Gränsbevakningsväsendets prestationsförmåga och förutsättningar att reagera på störningssituationer inom gränssäkerheten, olaglig inresa, allvarliga sjöräddningsuppdrag, sjöolyckor och kränkningar av Finlands territoriella integritet. Tillsammans med det tidigare beslutet om anskaffning av två nya utsjöbevakningsfartyg höjer de avsevärt Gränsbevakningsväsendets aktionsberedskap. Dessutom är det viktigt att regeringen fäster särskild uppmärksamhet vid

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 26

möjligheterna att upprätthålla materiel för bekämpning av olje- och kemikalieskador när oljeskyddsfonden läggs ned.

30. Räddningsväsendet och nödcentralerna

01. Räddningsväsendets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 4,5 miljoner euro för styrning och utveckling av räddningsväsendet. En stor del av finansieringen under momentet har överförs till ett nytt moment 26.30.03 (Räddningsinstitutets omkostnader) för ökad transparens. Under momentet föreslås ett tillägg på 0,88 miljoner euro för de riksomfattande ledningsarrangemangen för räddningsväsendet och beredskapen samt för tryggande av kapaciteten.

Ordnandet av räddningsväsendets tjänster överförs till välfärdsområdena i början av 2023. Genom inrikesministeriets strategiska styrning kan jämlikheten, kvaliteten och kostnadseffektiviteten i fråga om tjänsterna främjas. I samband med reformen bedömdes räddningsavdelningens resursbehov vara 10 årsverken, vilket fortfarande motsvarar den arbetsmängd som genomförandet av styrmedlen kräver.

Utskottet uttrycker sin oro över att hälften av räddningsavdelningens uppskattade behov av tilläggsresurser fortfarande saknas och betonar att regeringen bör se till att uppgifterna får tillräcklig finansiering för att reformen ska kunna genomföras planenligt och utvecklas på det sätt som omvärlden kräver.

02. Nödcentralverkets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 70,8 miljoner euro, vilket är cirka 4,6 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022.

Utskottet konstaterar utifrån inkommen utredning att Nödcentralverkets finansiering för 2023 ligger på en god nivå. Uppnåendet av verkets resursmål på 630 årsverken närmar sig 2023 och antalet jourhavande vid nödcentraler beräknas uppgå till 500 årsverken i början av 2023. Det är dock fortfarande viktigt att fästa uppmärksamhet vid personalens välbefinnande i arbetet, eftersom Nödcentralverket under flera år på grund av personalens underdimensionering har mött utmaningar i fråga om personalens arbetshälsa och detta har synts i det stora antalet sjukfrånvarofall.

För att uppfylla personalbehovet under de kommande åren (bl.a. i och med ökat antal pensionsavgångar) finns det ett tryck på att öka antalet kurser för nödcentraloperatörer vid Räddningsinstitutet från två till tre. En utmaning är också fördelningen av jourhavarna på riksnivå och tillgödeseendet av regionala behov. Dessutom finns det färre personer som kan de båda inhemska språken, och därför föreslås det att en tvåspråkig kurs inleds hösten 2023. Utskottet ser det som nödvändigt att tvåspråkig utbildning i fortsättningen ordnas regelbundet för att de sökande bättre än för närvarande ska kunna förbereda sig på utbildningen och ansökan till den.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 26

Nödcentralverkets IKT-utgifter består i huvudsak av underhålls- och utvecklingskostnader för nödcentralssystemet ERICA. År 2023 utvecklas också cybersäkerheten och propositionen innehåller dessutom bland annat en reform av systemet för nödmeddelanden (ca 2,4 miljoner euro). Under den kommande ramperioden måste man förbereda sig på att kostnaderna stiger.

RP 149/2022 rd. Under momentet föreslås 350 000 euro som hänför sig till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om nödcentralverksamhet och till lagar som har samband med den (RP 149/2022 rd). Eftersom behandlingen av ärendet fortfarande pågår, stryks anslaget under momentet.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 70 428 000 euro.

03. Räddningsinstitutets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 18,0 miljoner euro. Utskottet välkomnar att Räddningsinstitutets omkostnader har budgeterats under ett eget moment. Det ökar insynen i finansieringen. Räddningsinstitutet i Kuopio svarar för den riksomfattande yrkesutbildningen inom räddningsväsendet och nödcentralverksamheten. Också Räddningsinstitutets samarbete med regionala aktörer är viktigt.

Utskottet ser det som nödvändigt att räddningsutbildningen fördubblas från 2024 till 2030 i enlighet med tidigare riktlinjer. Utskottet välkomnar därför att regeringen föreslår ett tillägg för att planera en höjning av antalet personer som får räddningsutbildning (0,6 miljoner euro) och för att utveckla utbildningens innehåll (0,08 miljoner euro).

Behovet av räddningsmän är enligt utredning ett akut problem. En utmaning är också den riksomfattande fördelningen av räddningsmän som avlagt yrkesexamen och tillgodoseendet av de regionala behoven av räddningsmän. Enligt inrikesministeriets senaste utredning (2022) behövs det fram till 2030 1 122 fler räddningsmän än i nuläget. En del av det identifierade behovet av räddningsmän har redan realiserats och en del realiseras först under de närmaste åren.

Räddningsinstitutets basnivå har upprätthållits genom ett temporärt tillägg på 2,4 miljoner euro som upphör vid utgången av 2022. År 2023 kan enligt uppgift skötas genom inrikesministeriets interna anslagsfördelningar. Ökningen av antalet utbildningsplatser förutsätter dock att ramnivån höjs med cirka 4,5 miljoner euro 2024 och med cirka 6 miljoner euro 2025–2030.

Helsingfors räddningsskola. Enligt utredning till utskottet kräver finansieringen av Helsingfors räddningsskola via statsbudgeten ändringar i lagstiftningen. Inrikesministeriet kan dock godkänna också en annan läroanstalt som är huvudman för ett offentligt samfund än Räddningsinstitutet att ge grundläggande yrkesutbildning inom räddningsbranschen, vilket ministeriet också har gjort. På basis av inrikesministeriets beslut till Helsingfors räddningsskola meddelade Helsingfors i februari 2022 att den genomför manskaps- och underbefälsutbildning i enlighet med villkoren i beslutet.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 26

Avtalsbrandkårer. Avtalsbrandkårerna har en central betydelse för servicesystemet inom räddningsväsendet som helhet. Det är ytterst viktigt att avtalsbrandkårsverksamheten och det riksomfattande nätverket av brandstationer förblir livskraftiga och att räddningsväsendet förblir närservice. Enligt inrikesministeriets utredning om behovet av räddningsmän behövs det utöver nuvarande 15 880 personer ytterligare minst 819 personer i bisyssla och inom avtalsbrandkårer fram till 2030. Det är nödvändigt att även detta tillägg beaktas vid ordnandet av räddningsutbildning.

Enligt erhållen utredning ingår finansieringsbehoven för avtalsbrandkårsverksamheten i de bedömningar som görs om serviceproduktionen inom det lokala räddningsväsendet. Från och med ingången av 2023 hör finansieringen av avtalsbrandkårerna till välfärdsområdena, vilket innebär att även fördelningen av denna finansiering inom områdena bör följas noggrant.

40. Migration

01. Migrationsverkets och statliga förläggningars omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 65,0 miljoner euro, vilket är nästan på samma nivå som i den ordinarie budgeten för 2022. I tilläggsbudgetarna för 2022 ökades anslaget under momentet dock med över 10 miljoner euro, som allokerades till mottagande av ukrainare som sökt tillfälligt skydd och anlant till Finland till följd av Rysslands angrepp. I år beräknas antalet personer som söker tillfälligt skydd uppgå till 48 000 personer, och 2023 väntas antalet vara cirka 30 000.

Det stora antalet personer som söker tillfälligt skydd påverkar Migrationsverkets verksamhet också 2023. Dessa ansökningar kan dock för närvarande avgöras i genomsnitt inom några dagar. Utskottet noterar med tillfredsställelse att verket också i övrigt har vidareutvecklat sin verksamhet och förkortat ansökningskvoterna. Till exempel kvaliteten på asylansökningarna och den individuella behandlingen av dem har bringats på en god nivå. Fram till utgången av november hade det kommit in cirka 4 600 nya asylansökningar och efter att ha fått avslag hade det lämnats in cirka 900 nya ansökningar.

Också ibruktagandet av snabbfilen för uppehållstillstånd på grund av arbete och vistelse har gått bra och den genomsnittliga handläggningstiden för ansökningar är 9 dygn. Under momentet ingår fortfarande cirka 4 miljoner euro i finansiering ur Europeiska unionens återhämtningsfond (RRF), genom vilken man fortsätter utvecklingen av informationssystem och processer, vilket är centralt med tanke på påskyndandet av arbets- och utbildningsbaserade tillståndsprocesser, samt ökar förutsättningarna för automatisering av beslutsfattandet. Under momentet ingår dessutom ett tillägg på 1 miljon euro för utveckling av UMA-systemet.

Utskottet påpekar att främlingspass och resedokument för flykting endast kan sökas på papper. Antalet sådana handlingar är relativt stort, omkring 15 000 per år, vilket innebär att även denna process behöver digitaliseras. Verket ansökte om finansiering på 1 miljon euro för ändamålet, men det ingår inte i budgetpropositionen.

Enligt utredning till utskottet förblir antalet anställda vid Migrationsverket nästan på 2022 års nivå med det föreslagna anslaget och med hjälp av anslag som överförs från innevarande år. Till-

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 26**

ståndshandläggningen och funktionsförmågan förblir således smidiga. Om migrationsituationen förändras måste resurserna dock ses över. Från och med 2024 sjunker ramnivån med omkring 17 miljoner euro. Utan tilläggsfinansiering innebär det således ändringar i strukturerna och personalstyrkan.

Utskottet betonar i fråga om Migrationsverket och andra aktörer inom den inre säkerheten att finansieringen bör möjliggöra en långsiktig planering av verksamheten. Också vid Migrationsverket är den största resursen kunnig personal, vilket innebär att de årliga tidsbundna ökningarna oundvikligen påverkar personalomsättningen och minskar verksamhetens produktivitet.

RP 132/2022 rd. Under momentet föreslås 110 000 euro i anslutning till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om digital identitet (RP 132/2022 rd). Eftersom behandlingen av ärendet fortfarande pågår, stryks anslaget under momentet.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 64 865 000 euro.

(Stycke 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

21. Mottagande av flyktingar och asylsökande (förslagsanslag)

Under momentet föreslås cirka 371 miljoner euro, och det föreslås att momentet ändras från reservationsanslag till förslagsanslag, vilket utskottet anser vara motiverat. Ändringen gör verksamheten smidigare och ger möjlighet att reagera om behovet av anslag plötsligt ökar när omvärlden förändras.

Också behovet av detta anslag har ökat kraftigt, när cirka 45 000 personer som flytt från Ukraina till Finland har sökt tillfälligt skydd (läget i november 2022). Antalet förläggningar har utökats under 2022 från 30 enheter till 93 enheter och i november fanns det över 25 000 inkvarteringsplatser. Omkring hälften av de sökande bor dock i privat inkvartering (ca 18 000 personer) och i inkvartering som ordnas av kommunerna (över 4 000 personer). Kommunernas kostnader ersätts i enlighet med det avtal som kommunen och förläggningen ingått.

Det genomsnittliga priset per mottagningsdygn var 52 euro 2021. År 2022 beräknas priset bli lägre, eftersom andelen personer som bor privat har ökat. Inrättandet av nya förläggningar har dock medfört kostnader av engångsnatur.

Huvudtitel 27

FÖRSVARSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Försvarsministeriets förvaltningsområde föreslås få totalt 6,1 miljarder euro, vilket är cirka 1,0 miljarder euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Ökningen beror huvudsakligen på nivåhöjningar av materielanskaffningarna till följd av förändringarna i omvärlden och kostnadsnivån och mervärdesskatteutgifter i anslutning till dem.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 27**

Försvarsutgifternas andel av bnp beräknas ligga kring 2,2 procent 2023. Med Natos beräkningsmetod är uppskattningen något större, alltså 2,4 procent. Då inkluderas också militär krishantering (50 miljoner euro), Gränsbevakningsväsendets kostnader för det militära försvaret (269 miljoner euro) samt militär- och civilpensioner (343 miljoner euro). År 2022 sjönk andelen av bruttonationalprodukten till 1,9 procent närmast på grund av att finansieringen av F-35-upphandlingen uppdaterades så att den motsvarar upphandlingsbeslutet. Utvecklingsprognosen för bruttonationalprodukten baserar sig på finansministeriets prognos hösten 2022.

Utskottet konstaterar att budgetpropositionen för förvaltningsområdet är historiskt stor, men anser att tilläggen under huvudtiteln är nödvändiga. Utskottet ser det också som nödvändigt att framför allt anskaffningar av försvarsmateriel och Nato-relaterade kostnader också framöver öppnas för utskottet i stor utsträckning.

Natomedlemskap

Budgetförslaget beaktar de nödvändiga och med säkerhet kända kostnader som processen för att ansöka om observatörsstatus och fullt medlemskap i Nato medför och som inte kan täckas inom ramen för de befintliga anslagen. Inom försvarsministeriets förvaltningsområde föreslås för ändamålet sammanlagt omkring 28,7 miljoner euro, varav största delen består av medlemsavgifter och finansiella bidrag från Nato (23,4 miljoner euro). Andra kostnader är personalökningar och kostnader för datasystem.

Enligt erhållen utredning kommer medlemskapet dessutom att medföra indirekta kostnader som ännu inte kan specificeras i detta skede. Anslutningen till Natos försvarsplaneringsprocess och genomförandet av de prestationsmål som ställs upp för Finland samt deltagandet i Natos operativa planering kommer i vilket fall som helst att medföra betydande merkostnader.

Ett eventuellt deltagande i Natos fredstida gemensamma försvarsuppdrag har ännu inte behandlats. Genom att upprätthålla funktioner i fredstid visar Nato beredskap och försvarsförmåga samt stärker solidariteten mellan alliansen. Som medlem deltar Finland i dessa uppgifter i enlighet med eventuella önskemål och nationell prövning samt med beaktande av Natos helhetsbehov.

De allmänna målen för försvarsbudgetens storlek (2 procent av bnp) och dess inriktning (minst 20 procent av försvarsbudgeten går till anskaffning av ny materiel) gäller fortfarande. Anskaffningen av multirollflygplan höjer försvarsbudgetens storlek till 2025, men därefter sjunker bnp-andelen till uppskattningsvis 1,5–1,7 procent, om inte nya politiska beslut som påverkar anslagsnivån fattas. Materielupphandlingarnas andel av försvarsbudgeten har redan traditionellt varit betydligt större i Finland än de 20 procent som krävts.

Utskottet anser att fördelarna med Natomedlemskapet är viktiga och betonar också samarbetet kring upphandling. Natos medlemmar har bland annat tillgång till ett program för säkerhetsinvesteringar som utskottet uppmuntrar till att utnyttja fullt ut. År 2022 har det funnits tillgång till finansiering till ett belopp av sammanlagt 790 miljoner euro, varav till exempel Norge, Danmark och Estland har dragit avsevärd nytta.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 27

Utskottet betonar dessutom i enlighet med sina tidigare ställningstaganden att Finland som medlem i Nato fortfarande själv beslutar om principerna för genomförandet av sitt försvar. Värnplikten, den omfattande reserven och den höga försvarsviljan förblir också i fortsättningen grunden för Finlands försvar.

10. Militärt försvar

01. Försvarsmaktens omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 2,1 miljarder euro, vilket är cirka 157 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Propositionen innehåller en nivåhöjning på cirka 111 miljoner euro till följd av förändringarna i den militära omvärlden, vilket gör det möjligt att öka bland annat Försvarsmaktens personal, antalet personer som ska utbildas vid repetitionsövningar, nivån på materiellt underhåll samt täcka de tilläggskostnader som väntas till följd av höjningen av energipriserna.

Under momentet föreslås dessutom en ny fullmakt, som föranleder utgifter på högst 127,3 miljoner euro för åren 2023–2028. Genom fullmakten tryggas avtal om service och underhåll samt andra behövliga tjänster för åren i fråga. Utskottet tillstyrker fullmakten.

Personal. En tillräcklig och kunnig personal är en central del av Försvarsmaktens prestationsförmåga. I försvarsredogörelsen från 2021 föreslogs att personalstyrkan ska utökas med 500 årsverken under de närmaste åren. Säkerhetsmiljön har dock stramats åt sedan försvarsredogörelsen utarbetades, vilket har haft en betydande inverkan på Försvarsmaktens resursbehov.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att regeringen har reagerat på den ökade belastningen och föreslår att personalen ska utökas med framförhållning så att 125 personer ska anställas 2023, medan det ursprungliga målet var 100 personer. Dessutom kompletterade regeringen sin proposition och föreslog att personalresurserna ökas också för uppgifter som föranleds av Nato.

Också antalet kontraktsanställda militärer har utökats och enligt uppgift är antalet tillräckligt (495 årsverken). Tillägget motsvarar för sin del det ökade personalbehovet. Utbildningen av kontraktsanställda militärer är också en bra rekryteringsväg till uppgiften som yrkesmilitär.

Enligt erhållen utredning är antalet anställda tillräckligt 2023. Också det totala arbetstillfredsställelseindexet är fortfarande på en god nivå, även om belastningen har ökat. Utskottet uttrycker dock sin oro över skillnaderna mellan förvaltningsenheterna och betonar att särskild uppmärksamhet bör fästas vid personalens arbetshälsa samt arbetsmängden och arbetsfördelningen.

Lokaler. Utskottet välkomnar att upprätthållandet och utvecklandet av försvarsmaktens lokaler i samarbete med Försvarsfastigheter har inletts väl. Lokalerna är föremål för betydande investeringsbehov under de följande fem åren bland annat på grund av byggandet av infrastrukturen för F-35, förändringarna i den säkerhetspolitiska miljön samt projekt som upprätthåller och förbättrar sundhet och säkerhet i byggnader. Investeringarnas värde uppgick till cirka 200 miljoner euro 2023.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 27

Försvarsmakten bereder ett åtgärdsprogram för att dämpa ökningen av fastighetsutgifterna på kort och lång sikt. Avsikten är också att inleda en energisparkampanj för att minska elförbrukningen och fortsätta med de åtgärder som anges i Försvarsmaktens energi- och klimatprogram för att åstadkomma en långsiktig energibesparing.

Utskottet lyfter fram att budgetpropositionen trots den preliminära justeringen av kostnadsnivån inom förvaltningsområdet inte täcker alla prishöjningar, såsom dyrare energi och bränslen. Utskottet anser dock att det är viktigt att man reagerar på prisstegringen också till denna del.

Stöd till Ukraina. Utskottet anser det vara viktigt att försvarsbudgeten vid behov utökas med ytterligare stöd till Ukraina. Budgetpropositionen innehåller därför Finlands tionde paket med materielbistånd till Ukraina.

Projekt som finansieras genom EU. Utskottet välkomnar att försvarsförvaltningen har varit aktiv vid ansökan om EU-finansiering. I projekten ingår ofta utöver EU:s finansieringsandel också antingen försvarsförvaltningens eller finska industriaktörers medfinansiering. EU-finansieringen av försvarsindustrisamarbetet har kunnat ökas under de senaste fem åren. Exempelvis Europeiska försvarsfonden (EDF), som inleddes 2021, har finansierat 20 finska aktörer. Det största av finländare ledda projektet FAMOUS2 har gett Finland 20 miljoner euro i finansiering, medan de nationella kostnaderna för projektet har varit 6 miljoner euro. Finansiering för militär rörlighet har för sin del erhållits ur Fonden för ett sammanlänkat Europa (CEF) för två projekt till ett belopp av sammanlagt över 18 miljoner euro.

Utskottet ökar momentet med 250 000 euro för flygstridsövningar i Kauhava.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 2 118 298 000 euro.

Anslaget får även användas

(Punkt 1 som i RP 154/2022 rd)

(Punkt 2 som i RP 277/2022 rd)

(Punkt 3—9 som i RP 154/2022 rd)

Fullmakt

(Punkt 1 som i RP 277/2022 rd)

(Punkt 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

(Stycke 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

18. Anskaffning av försvarsmateriel (reservationsanslag 5 år)

Under momentet föreslås 1,6 miljarder euro, vilket är cirka 760 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Under momentet föreslås dessutom en ny beställningsfullmakt, materi-

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 27

ell utveckling av Försvarsmakten 2023, som föranleder utgifter på högst 559 miljoner euro för åren 2023–2028. Utskottet tillstyrker fullmakten.

Marknaden för försvarsmateriel har enligt utredning blivit överhettad globalt och tillgången på komponenter har försämrats. I och med den ökade efterfrågan har leveranstiderna blivit längre för alla produkter oberoende av tillverkningsland. I synnerhet för stora upphandlingar blir det allt svårare att hålla tidtabellen och upphandlingsproblemen kommer också annars att öka.

Utskottet betonar att staten fortfarande måste bereda sig på att kostnaderna för försvarsmateriel stiger i tilläggsbudgetarna för 2023 och på valutakursförluster i handeln i dollar. En tillräcklig försvarsbudget har dock säkerställts också i en situation med hög inflation och ofördelaktiga valutakurser, eftersom köpkraften tryggas av de index- och valutakursjusteringar som enligt vedertagen praxis görs i den. År 2022 har prisindexet för industrin redan nu stigit med cirka 7 procent.

Flottilj 2020. Regeringen föreslår att projektet Flottilj 2020 slopas från beställningsfullmakten PVKEH 2018 och att den ombudgeteras till en separat fullmakt. Utskottet tillstyrker ändringen och konstaterar att propositionen förtydligar uppföljningen av finansieringen av projektet.

I projektet ersätts sju fartyg som tas ur bruk med fyra multifunktionskorvetter för att upprätthålla marinens prestationsförmåga. Projektet har dock inte framskridit planenligt, vilket utskottet också tidigare har konstaterat (t.ex. FiUB 30/2022 rd och FiUB 18/2022 rd). I fjärde tilläggsbudgeten för 2022 beviljades projektet 104 miljoner euro i tilläggsfinansiering för att täcka de följdkostnader som förorsakas av dröjsmålet och för att förlänga livscykeln för de fartyg som marinen använder.

Utskottet anser det vara nödvändigt att sörja för marinens prestationsförmåga och säkerställa att korvetterna kan byggas utan betydande nya dröjsmål och att finansieringen av projektet hålls på en godtagbar nivå.

Försörjningsberedskap. I det rådande läget med försämrad materielltillgång anser utskottet att det i fråga om försvarsmaterielanskaffningar är ännu viktigare än tidigare att alltid välja inhemskt när det är möjligt. Den finländska försvars- och luftfartsindustrin har en central betydelse för beredskapen och utnyttjandet av ny teknik inklusive programvara. Försvarsförvaltningen ska också ha tillräckligt med kompetent personal för att genomföra upphandlingar i enlighet med de uppställda kriterierna och för att undvika pristoppa vid upphandlingar.

Försvarsindustrin i Finland behöver också export för att bevara livskraften. I fråga om exportmöjligheterna bör alla EU-länder ha en så enhetlig och konsekvent politik för exporttillstånd som möjligt, eftersom alla medlemsländer är bundna av samma exportbestämmelser. Utskottet betonar också fortsättningsvis vikten av industriellt samarbete särskilt under de stora strategiska upphandlingarnas hela livscykel.

FoUI-finansiering. Utvecklingen av försvarets omfattande kompetens stöder sig på det nationella FoUI-systemet och dess förmåga att på lång sikt producera ny kunskap och kompetens. Offentlig finansiering som finansierar grundforskning och bygger upp en kunskapsbas är således ytterst

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 27

viktigt för försvaret. Den tekniska utvecklingen förändrar bilden av kriget och påverkar de militära lösningarna, så försvarets behov bör ses som en del av den nationella FoUI-finansieringen.

Utskottet betonar att de möjligheter som den nya tekniken erbjuder måste kunna utnyttjas och att eventuella extra satsningar på statens FoUI-verksamhet också bör göra det möjligt att stärka kompetenskapitalet för Finlands försvar och bygga upp försvarets prestationsförmåga. Detta förutsätter att beredningsprocesserna i anslutning till FoUI-finansieringen utvecklas så att förvaltningsområdena har möjlighet att systematiskt föra in de behov som är motiverade med tanke på processen. Med tanke på den övergripande säkerheten och försörjningsberedskapen i fråga om kompetens är det viktigt att se till att försvarssektorn får tillräcklig finansiering för FoUI-verksamheten.

19. Anskaffning av multirollflygplan (reservationsanslag 5 år)

Under momentet föreslås 1,4 miljarder euro, vilket är cirka 117 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022. Momentets finansieringsprofil har uppdaterats så att den motsvarar upphandlingsavtalet för F-35-systemet, vilket innebär att cirka 506 miljoner euro har dragits av från finansieringen.

Anslaget innehåller en prognostiserad indexhöjning på omkring 100 miljoner euro och en justering av köpkraften på knappt 19 miljoner euro, vilket korrigerar det anslag som överförs som oönskat så att det motsvarar situationen under det år då kassautgiften realiserar. I anslaget ingår dessutom en uppskattad valutakursutgift på ungefär 271 miljoner euro, som baserar sig på antagandet att eurons och dollarns kurs är på samma nivå.

Utskottet konstaterar att användningen av momentet har öppnats för utskottet med tillräcklig noggrannhet och anser att anslaget är motiverat. För att stävja kostnaderna är det ytterst viktigt att hålla fast vid den planerade tidsplanen. Priserisken med projektet ligger främst i oväntat hög inflation och i förändringar av valutakurser.

50. Stödjande av försvarsorganisationernas verksamhet (fast anslag)

Under momentet föreslås 8,015 miljoner euro, alltså 100 000 euro mindre än för 2022. Anslaget under momentet höjdes med drygt 3 miljoner euro i andra tilläggsbudgeten för 2022 för att svara mot kraven i den förändrade omvärlden och medborgarnas ökade intresse för frivilligt försvar.

Utskottet anser att den verksamhet som ordnas med anslaget är kostnadseffektiv. Den frivilliga försvarsverksamheten har en central roll i ordnandet och tryggandet av reservisternas frivilliga övningar. Största delen av anslaget (7,5 miljoner euro) ska anvisas Försvarsutbildningsföreningen (MPK), som bland annat har som mål att fördubbla utbildningsdagarna till 100 000 dygn 2023.

Utskottet erfar att Försvarsutbildningsföreningens höjda anslag räcker till. Också finansieringsläget för de centrala reservistorganisationerna (RUL, RES, NVL och MPKL) har förbättrats. Dessutom är det positivt att andelen kvinnor har stigit till nästan 25 procent av de utbildade, medan den tidigare var cirka 20 procent. Utskottet anser i likhet med försvarsutskottet (FsUU 7/2022

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 27

rd) att det är viktigt att Försvarsutbildningsföreningens och dess medlemsorganisationers verksamhet inte överlappar varandra på ett sätt som förbrukar resurser.

Utskottet betonar dessutom att allokeringen av finansieringen bör vidareutvecklas så att den övergripande säkerheten i större utsträckning än för närvarande beaktas i utbildningen. Stöd beviljas för utbildning som främjar den militära förmågan, men beredskaps- och säkerhetsutbildning (VARTU) lämnas utanför stödet.

Rehabilitering och stöd till veteraner inom militär krishantering. Utskottet lyfter dessutom fram att det inte har föreslagits några anslag för rehabilitering av veteraner inom militär krishantering 2023.

Utskottet ser det som viktigt att regeringen ser till att de som deltagit i krishanteringsinsatser får rehabilitering och psykiskt stöd på lång sikt. Utgångspunkten är att stödåtgärderna hör till social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel på samma sätt som andra motsvarande understöd. Försvarsministeriet har dock ansett att frågan är ytterst viktig och har därför frivilligt understött rehabiliteringsverksamheten under sitt eget huvudtitel 2022 och är redo för detta också 2023.

Utskottet ökar momentet med 200 000 euro för rehabilitering av krishanteringsveteraner.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 8 215 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

30. Militär krishantering

20. Utrustnings- och förvaltningsutgifter för militär krishantering (reservationsanslag 2 år)

Anslaget under momentet föreslås vara sammanlagt nästan 64 miljoner euro, vilket motsvarar 2022 års ordinarie budget. Under momentet ingår också undantagsvis en ny beställningsfullmakt på 20 miljoner euro för anskaffning av materiel 2023–2026. Enligt utredning till utskottet kan upphandlingarna göras inom ramen för den nuvarande ramen under momentet. Fullmakten föranleder således inga anslagsbehov som överskrider ramen. Utskottet anser att fullmakten är motiverad.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 28

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Beskattningen och Tullen

01. Skatteförvaltningens omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Utskottet stryker under momentet anslaget på 1 280 000 euro, eftersom riksdagen ännu inte har godkänt regeringens proposition med förslag till lagstiftning om automatiserat beslutsfattande inom den offentliga förvaltningen (RP 145/2022 rd) som delvis gäller Skatteförvaltningens omkostnader.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 397 079 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

02. Tullens omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 194 miljoner euro, vilket är cirka 6 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Finansieringen för 2022 justerades dock genom tilläggsbudgetar med tillägg på sammanlagt cirka 5 miljoner euro.

Utskottet välkomnar att det i anslaget ingår ett ospecificerat tillägg på 4 miljoner euro som i någon mån underlättar finansieringen av Tullens basverksamhet. Trots ökningen kommer den ekonomiska situationen enligt utredning till utskottet att vara stram och den svarar inte helt mot behoven.

Särskilt Tullens IKT-utgifter är utsatta för ett ökat tryck. Sedan 2015 har det pågått en omfattande reform av informationssystemen för tullklarering (14 miljoner euro 2023) som grundar sig på EU-lagstiftningen. Tidsplanen för reformen har dragit ut på tiden jämfört med den ursprungliga planen. Övergångsperioden har därför förlängts, vilket medför överlappande kostnader för det nya och det gamla systemet. Samtidigt har de övriga årliga IKT-utgifterna ökat från cirka 24–26 miljoner euro till drygt 34 miljoner euro 2021 och vidare till 40 miljoner euro 2022.

Utskottet lyfter också fram betydelsen av att utveckla och upprätthålla Tullens övervakningsteknik för samhällets och medborgarnas säkerhet och för en störningsfri rörlighet för varuflöden inom den lagliga utrikeshandeln. Tullen sköter utöver övervakningen av EU:s yttre gränser också som enda myndighet övervakningen vid de inre gränserna (hamnar, flygplatser samt gränserna mellan Sverige och Norge), där godstrafiken har ökat. Enligt erhållen utredning kan tyngdpunkten i övervakningen därför ändras permanent, eftersom handeln med Ryssland har stannat av och inte beräknas återgå till det tidigare på länge. Genom tilläggsfinansieringen skaffar Tullen tillsynsteknik och uppdaterar sin övervakningsförmåga vid gränserna samt påskyndar införandet av automation som stöder det konkreta tillsynsarbetet.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 28

Utskottet ser det som nödvändigt att se till att Tullens anslag räcker till och konstaterar att höjningen av kostnadsnivån är en betydande osäkerhetsfaktor i fråga om finansieringens tillräcklighet. Till exempel i Tullens upphandlingsavtal ingår i regel ett indexvillkor, vilket inte har beaktats i propositionen.

RP 145/2022 rd. Under momentet föreslås 370 000 euro som hänför sig till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om automatiskt beslutsfattande inom den offentliga förvaltningen (RP 145/2022 rd). Eftersom behandlingen av ärendet fortfarande pågår, stryks anslaget under momentet.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 193 593 000 euro.

Fullmakt

(Som i RP 154/2022 rd)

20. Tjänster för statssamfundet

01. Statskontorets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Utskottet stryker under momentet anslaget 1 230 000 euro, eftersom riksdagen ännu inte har godkänt regeringens proposition med förslag till lagstiftning om automatiskt beslutsfattande inom den offentliga förvaltningen (RP 145/2022 rd), som delvis gäller Statskontorets omkostnader.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 36 579 000 euro.

30. Statistikväsendet, den ekonomiska forskningen och registerförvaltningen

03. Omkostnader för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (reservationsanslag 2 år)

Utskottet stryker anslaget under momentet (5 321 000 euro) eftersom riksdagen ännu inte har godkänt regeringens propositioner om omkostnadsmomentet för myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (RP 132/2022 rd) med förslag till lag om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkning samt till lagar som har samband med den, (RP 133/2022 rd) med förslag till lagstiftning om digital identitet och (RP 145/2022 rd) med förslag till lagstiftning om automatiserat beslutsfattande inom den offentliga förvaltningen.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 62 731 000 euro.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 28

70. Utvecklande av statsförvaltningen

01. Styrning och utveckling av informations- och kommunikationstekniken (IKT) inom den offentliga förvaltningen (reservationsanslag 3 år)

Kostnader för IKT-verksamhet

Utskottet uttrycker sin oro över den kraftiga ökningen av statens IKT-utgifter och betonar att utgiftsökningen måste dämpas. IKT-utgifterna ökar oundvikligen i takt med att samhället digitaliseras och kraven på informationssystem ökar, men utgiftsökningen har på många håll varit mycket kraftig. Utskottet anser därför att det är nödvändigt att orsakerna till ökningen av IKT-kostnaderna utreds och att man i fortsättningen koncentrerar sig på lösningar som gör det möjligt att hantera kostnadsökningen bättre än för närvarande.

Det är också viktigt att säkerställa att informationssystem och elektroniska arbetsredskap främjar arbetets effektivitet och produktivitet. Vid flera sakkunnigutfrågningar i utskottet uttrycktes oro över det extra arbete som de utdragna informationssystemprojekten orsakar, den kraftiga kostnadsökningen och belastningen på personalen i en situation där de nya systemen inte har motsvarat de funktionella behoven.

89. Finansieringen av välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen

31. Finansiering av social- och hälsovården och räddningsväsendet inom välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen (förslagsanslag)

Finansiering av social- och hälsovården och räddningsväsendet inom välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen

Välfärdsområdenas statliga finansiering med allmän täckning uppgår på 2023 års nivå till sammanlagt cirka 22,5 miljarder euro, varav cirka 1,86 miljarder euro har betalats till områdena i december 2022. Anslaget under momentet för nästa år är således omkring 20,6 miljarder euro. Dessutom får välfärdsområdena in kundavgifter och andra verksamhetsintäkter samt finansiella intäkter.

Sakkunniga har uttryckt stark oro över att finansieringen enligt budgetpropositionen inte räcker till för att ordna lagstadgade tjänster inom social- och hälsovården och räddningsväsendet. Finansieringsunderskottet bedöms bero på många olika orsaker, bland annat den kraftiga höjningen av personalkostnaderna och priserna samt välfärdsområdenas nya skyldigheter och reformer, för vilkas del tilläggsfinansieringen inte bedöms motsvara deras faktiska kostnadseffekter. Inte heller den i finansieringskalkylerna beaktade nivån på de kostnader som överförs och som baserar sig på bokslutsuppgifterna 2021 och budgetuppgifterna 2022 motsvarar den faktiska kostnadsnivån 2022, och beräkningsmodellen beaktar inte i tillräcklig utsträckning den regionvisa befolknings- och serviceökningen.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 28**

Finansieringsunderskottet beräknas också bero på att alla kostnader som överförs till välfärdsområdena inte till fullo har registrerats i de uppgifter som ligger till grund för finansieringen. Dessutom förvärras situationen av den vårdskuld som beror på coronan och de stora krav på prishöjning som många producenter av omsorgstjänster ställer. Den nytta som förändringarna i tjänsteproduktionen och integrationen medför minskar inte heller kostnaderna omedelbart i början av reformen, utan nyttan kan fås först under senare år.

Under utskottets sakkunnigutfrågning har det bedömts att alla välfärdsområden med den nuvarande modellen blir tvungna att ansöka om höjning av fullmakten att uppta lån under de tre första verksamhetsåren till följd av ökade kostnader och otillräcklig finansiering och att de kommer att tvingas till ett utvärderingsförfarande. Många regioner tvingas överväga att minska på tjänsterna, eftersom den retroaktiva korrigeringen av finansieringsnivån som välfärdsområdet eventuellt får 2024 inte löser finansieringsunderskottet 2023. Finansieringsunderskottet har bedömts vara så stort att det är omöjligt att täcka det enbart genom att förbättra produktiviteten.

Utskottet hänvisar till förvaltningsutskottets utlåtande (FvUU 28/2022 rd) där man också noterar finansieringen av räddningsväsendet. Enligt utredning till förvaltningsutskottet är välfärdsområdenas finansieringsbas inte tillräcklig för att producera lagstadgade tjänster för räddningsväsendet.

År 2023 innebär en stor förvaltningsreform när ansvaret för ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet överförs till välfärdsområdena den 1 januari 2023. Finansieringen av områden består av överföringar som görs från momenten för statsandelen för kommunal basservice (ca 5,36 miljarder euro) och ersättningarna till kommunerna för förlorade skatteinkomster (ca 1,94 miljarder euro) samt av ett tillägg som motsvarar ökningen av statens intäkter från inkomstskatten och samfundsskatten till följd av de ändringar i beskattningsgrunderna som görs i reformen. Överföringen av finansiering från kommunernas skatteinkomster är cirka 13,93 miljarder euro, varav kommunalskattens andel är cirka 13,11 miljarder euro och samfundsskattens andel cirka 0,82 miljarder euro enligt 2022 års nivå.

I finansieringen beaktas den uppskattade årliga ökningen av befolkningens behov av social- och hälsovårdstjänster, som dessutom höjs med 0,2 procentenheter åren 2023—2029 bland annat på grund av kostnaderna under övergångsperioden. Ökningen av servicebehovet (inklusive höjningen på 0,2 procentenheter) kommer att beaktas fullt ut 2023 och 2024. Enligt finansministeriet uppgår kostnadskalkylen för det ökade servicebehovet 2023 till cirka 253 miljoner euro. Indexjusteringen av finansieringen för 2023 är 3,52 procent, vilket ökar finansieringen med 756 miljoner euro. Dessutom ökar välfärdsområdenas nya och utvidgade lagstadgade uppgifter finansieringen med cirka 250 miljoner euro netto. År 2026, när alla beslutsbaserade ändringar som fastställts under innevarande regeringsperiod är i kraft, beräknas kostnadseffekten av finansieringen av välfärdsområdena i planen för de offentliga finanserna 2023—2026 uppgå till omkring 580 miljoner euro netto per år.

Med beaktande av dessa höjningar ökar finansieringen per invånare i alla regioner med i genomsnitt 233 euro jämfört med 2022, och på riksnivå är finansieringen nästa år omkring 1,3 miljarder euro högre än kostnaderna för social- och hälsovården och räddningsväsendet 2022.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 28

Den nya finansieringsmodellen innehåller dock i övergångsskedet osäkerhetsfaktorer i anslutning till kunskapsunderlaget, och finansieringen baserar sig till en början delvis på uppskattningar. Korrigeringsmekanismerna i anslutning till finansieringen fungerar med dröjsmål, eftersom de kostnader som överförs från kommunerna till välfärdsområdena beräknas på basis av bokslutsuppgifterna för 2021 och budgetuppgifterna för 2022. På så sätt fås de slutliga bokslutsuppgifterna för 2022 under 2023, då finansieringen uppdateras i enlighet med de nya uppgifterna. Skillnaden mellan budgetuppgifterna för 2022 och bokslutsuppgifterna ska ersättas i efterhand 2024 så att korrigeringen bokförs redan i boksluten för 2023 (RP 309/2022 rd). Syftet med ändringen är att jämna ut fördelningen av finansieringen mellan 2023 och 2024 och förbättra välfärdsområdenas resultat för 2023. Förslaget påverkar därigenom också fastställandet av välfärdsområdenas fullmakter att uppta lån 2024 och början av en eventuell period för täckande av underskott.

Korrigeringen av utgångsnivån för 2022 betalas som en engångsersättning regionvis i januari 2024, och den efterhandsjustering som görs 2025 korrigerar nivån för 2023. Finansieringen av välfärdsområdena avstäms således första gången slutgiltigt 2025.

Liksom social- och hälsovårdsutskottet (ShUU 13/2022 rd) anser finansutskottet att en kalkylerad finansieringsmodell som fokuserar på faktorer som hänför sig till servicebehovet och som också innehåller element som dämpar kostnadsökningen i princip är en rättvis grund för finansieringen. Det är dock klart att välfärdsområdenas verksamhet inleds i en osäker situation, när många oförutsedda faktorer, såsom vårdunderskottet som förvärrats under coronapandemin, personalbristen inom social- och hälsovården samt den kraftiga höjningen av energipriset och den allmänna kostnadsnivån, märkbart ökar kostnaderna för områdena.

Även om korrigeringen i efterhand förbättrar regionernas finansiella situation är det ytterst viktigt att regeringen noga följer hur välfärdsområdenas verksamhet inleds och säkerställer att områdena på behörigt sätt kan sköta sina lagstadgade uppgifter i anslutning till social- och hälsovårdstjänsterna och räddningsväsendet. Regeringen bör också ha beredskap att bedöma om indexjusteringen är tillräcklig och vid behov vidta åtgärder för att trygga tjänsterna på lika villkor i alla regioner.

Regeringen måste också följa upp och vid behov korrigera hur justeringsmekanismen för kostnadsnivån fungerar, eftersom korrigeringen i efterhand har bedömts försvåra utvecklandet av tjänsterna så att de blir effektivare och ekonomiskt effektivare än för närvarande. Det är också viktigt att bedöma om finansieringsmodellen i tillräcklig utsträckning beaktar regionala skillnader exempelvis i förhållandena inom tjänsteproduktionen, såsom befolkningsstrukturfaktorerna eller kostnaderna för tjänsteproduktionen. Utskottet ser det också som viktigt att utvärdera hur förfarandet med fullmakter att uppta lån fungerar och säkerställa att det stöder utvecklingen av förändringar och serviceprocesser och ger möjlighet till tillräckliga investeringar.

Utskottet betonar betydelsen av informationsledning och understryker vikten av att utveckla kunskapsunderlaget och statistikföringen så att regionerna har tillgång till aktuell och jämförbar information bland annat om servicebehovet samt kostnaderna för och effekterna av servicen.

Finansiering av universitetssjukhusen. När riksdagen antog propositionen om att inrätta välfärdsområdena och vissa andra frågor godkände den ett uttalande. Där förutsatte riksdagen att

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 28

speciallagstiftning om utbildning, forskning, utveckling och innovation inom social- och hälsovården och finansieringen av den föreläggs riksdagen så att den kan träda i kraft innan social- och hälsovårdsreformen införs (RSv 111/2021 rd — RP 241/2020 rd). Beredningen av ärendet har dock fördröjts och propositionen har ännu inte lämnats till riksdagen.

Den inofficiella ministerarbetsgrupp som regeringen tillsatt fastställde den 17 november 2022 att finansministeriet bereder en ny bestämmingsfaktor för finansieringen som tas i bruk i finansieringslagen från och med 2024 och genom vilken välfärdsområden som driver universitetssjukhus anvisas tilläggsfinansiering i förhållande till deras invånarantal. Avsikten är att ändringen ska genomföras utan att finansieringen till andra välfärdsområden minskas, varvid tilläggsfinansieringen på riksnivå uppgår till 116 miljoner euro 2029 beräknat enligt 2022 års nivå. Det behov av tilläggsfinansiering som ändringen medför täcks med ett tilläggsanslag som anvisas till finansieringssystemet.

Utskottet anser att det är nödvändigt att trygga universitetssjukhusens forskningsfinansiering, men förutsätter att finansieringen inte minskar finansieringen till andra regioner.

Sammantaget är det ytterst viktigt att reformen i enlighet med de uppställda målen bland annat minskar skillnaderna i välfärd och hälsa, tryggar jämlika och högklassiga social- och hälsovårdstjänster och räddningsväsendets tjänster och förbättrar tillgången till tjänster. Samtidigt är det viktigt att välfärdsområdena själva utnyttjar sina möjligheter att förbättra tjänsternas genomslag och kostnadseffektivitet. Vi måste hitta nya serviceprocesser som i större helheter kan stävja utgiftsökningen. Det är särskilt viktigt att stärka basservicens funktion och tillgänglighet så att behovet av tung och dyr vård minskar.

Tillgång till personal. Tillgången på social- och hälsovårdspersonal i Finland har varit dålig redan länge, och situationen väntas bli sämre före utgången av decenniet. Bristen på arbetskraft inom social- och hälsovårdssektorn förvärras inte bara av pensioneringar utan också av lagstiftningsändringar som ökar personalbehovet. I budgetpropositionen (s. A 92) sägs att de nya och utvidgade uppgifterna 2023 kräver mera personal (årsverken) enligt följande: närvårdare 4 300, sjukskötare 400, socialarbetare och socionomer 60 och läkare 230. Sammantaget kommer behovet av personal inom social- och hälsovården enligt konsekvensbedömningarna i propositionerna att öka kalkylmässigt med cirka 8 500 personer före utgången av decenniet.

Utskottet konstaterar att det för att trygga en kompetent, tillräcklig och välmående social- och hälsovårdspersonal behövs mångsidiga åtgärder genom vilka tillgången på personal säkerställs på kort, medellång som lång sikt. Det behövs bland annat fler utbildningsplatser, granskning av arbetsfördelningen mellan olika yrkesgrupper, förnyande av arbetssätten, förbättring av välbefinnandet i arbetet, internationell rekrytering samt ökning av arbetets dragnings- och kvarhållningskraft. Det är också viktigt att främja ett effektivt utnyttjande av teknik och digitalisering.

Enligt uppgift har utbildningsplatserna redan utökats betydligt, och också nästa års budget innehåller tilläggsresurser för utbildning av omsorgsassistenterna. Inom ramen för det förvaltningsövergripande programmet för social- och hälsovårdspersonalens tillräcklighet och tillgänglighet dras det dessutom upp riktlinjer för närmare 50 åtgärder som ska genomföras före utgången av 2023. Genom dessa säkerställs tillräckliga utbildningsvolymerna och tillräcklig kompetens även i

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 28

fortsättningen, dras riktlinjer upp för olika yrkesgruppers roll och effektiviserar den internationella rekryteringen. Det är också viktigt att budgeten för nästa år innehåller ett anslag på 2 miljoner euro för att genomföra arbetsgruppens förslag.

Utskottet anser det vara viktigt att man förbinder sig att genomföra åtgärderna på lång sikt över valperioderna och att man noga följer upp hur åtgärderna räcker till och vilka effekter de har samt vilka anslag som behövs. Tryggandet av tillgången på anställda inom vårdbranschen samt sektorns dragnings- och kvarhållningshållkraft är nödvändiga åtgärder med tanke på hela samhällets funktion och ekonomiska tillväxt.

Anslagsändring. Vid dimensioneringen av anslaget under momentet beaktas kostnaderna för totalreformen av funktionshindervisnaden, som uppgår till 22,3 miljoner euro i nästa års budget. Utskottet stryker anslaget (22 300 000 euro) eftersom riksdagen ännu inte har behandlat proposition RP 191/2022 rd och lagförslaget ännu inte har godkänts.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 20 634 122 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

32. Tilläggsfinansiering till välfärdsområdena (förslagsanslag)

Statsbudgeten får från och med 2023 ett särskilt moment för förslagsanslag med hjälp av vilket man bereder sig på situationer där staten beviljar regionen tilläggsfinansiering på basis av förfarandet enligt 26 § i finansieringslagen. Det är då fråga om en situation där en otillräcklig finansieringsnivå äventyrar ordnandet av social- och hälsovårdstjänster och räddningsväsendets tjänster.

Tilläggsfinansieringen beviljas genom tilläggsbudgetförfarandet och förutsätter riksdagens beslut, vilket också tryggar riksdagens budgetmakt.

90. Stöd till kommunerna

30. Statsandel till kommunerna för ordnande av basservice (förslagsanslag)

Den kommunala ekonomins tillstånd har stärkts 2020 och 2021, och kommunernas och samkommunernas sammanlagda resultat för räkenskapsperioden visade ett överskott på cirka 1,6 miljarder euro 2021. Bakom den stärkta kommunala ekonomin ligger framför allt statens stödåtgärder i anslutning till coronapandemin samt en oväntat gynnsam utveckling av skatteinkomsterna. Också 2022 bedöms vara positivt med tanke på den kommunala ekonomin.

År 2023 är mycket exceptionellt inom den kommunala ekonomin, eftersom cirka 70 procent (sammanlagt cirka 7,3 miljarder euro) av statsandelen för basservice och ersättningen för skatteförluster överförs till finansieringen av välfärdsområdena i samband med vårdreformen. Statsbidragen till kommunerna uppgår 2023 till cirka 5,4 miljarder euro, varav de kalkylerade statsan-

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 28**

delarna uppgår till cirka 4,0 miljarder euro. Av detta anvisas 2,7 miljarder euro för ordnande av kommunal basservice. Detta anslag är betydligt mindre än tidigare år, eftersom 5,36 miljarder euro överförs till finansieringen av välfärdsområdena.

Kommunernas statsandelsprocent sjunker till 22,09 procent. Detta beror på nedskärningen av statsandelarna 2023 och på att finansieringen för nya tilläggsdelar (främjande av hälsa och välfärd, ökning av invånarantalet och tilläggsdelarna för fjärrorter) tas inom systemet genom att det övriga statsandelsbeloppet till kommunerna minskas.

Enligt budgetpropositionen är nettoeffekten av statens åtgärder på den kommunala ekonomin nästan neutral jämfört med budgeten för 2022. För kommunernas nya och utvidgade uppgifter anvisas full statsandel och kommunerna kompenseras för de ändringar i beskattningsgrunderna som staten beslutat om. Som en del av de omfördelningar som regeringen beslutat om görs en nedskärning på 43 miljoner euro i statsandelen för basservice, vilket är cirka en procent av den sammanlagda summan av kommunernas statsandelsfinansiering 2023. Å andra sidan stärker sloandet av avdraget för finansieringen av läkarhelikopterverksamheten (cirka 22 miljoner euro) den kommunala ekonomin.

Den kommunala ekonomin beräknas vara exceptionellt stark 2023, eftersom uppskattningsvis 1,2 miljarder euro av tidigare års kommunalskatter redovisas till kommunerna. Situationen förbättras också av att social- och hälsovårdsreformens minskande effekt på kommunernas skatteinkomster ännu inte syns fullt ut i kommunal- och samfundsskatteinkomsterna. Årsbidraget räcker med god marginal till för att täcka avskrivningarna, och kassaflödet för verksamheten och investeringarna som beskriver balansen i finansieringen uppvisar ett positivt resultat på cirka 1,2 miljarder euro. Prognosen för den kommunala ekonomin uppnår regeringens nominella mål för det strukturella saldot 2023 (nettoutlåning -0,5 procent i förhållande till bruttonationalprodukten).

Trots att läget inom den kommunala ekonomin som helhet är exceptionellt gott har utskottet uppmärksammat på skillnaderna mellan kommunerna och på att en del kommuner har betydande ekonomiska svårigheter. Bakom det svaga ekonomiska läget kan ligga till exempel hög arbetslöshet, minskad befolkning, höga social- och hälsovårdskostnader samt försvagad inkomstbas. Å andra sidan kan de service- och investeringsbehov som befolkningstillväxten förutsätter vara omfattande i tillväxtkommuner.

Utsikterna för den kommunala ekonomin. Alla kommuners verksamhet underlättas när välfärdsområdena övertar ansvaret för de snabbt ökande och svårförutsägbara social- och hälsovårdsutgifterna från ingången av 2023. Därefter ligger tyngdpunkten i kommunernas uppgifter i högre grad än tidigare på småbarnspedagogiken och utbildningen. Bildningsväsendets uppgifter beräknas i fortsättningen utgöra cirka 60 procent av kommunernas totala kostnader.

Den kommunala ekonomin är dock förknippad med osäkerhet till följd av social- och hälsovårdsreformen, eftersom reformen permanent ändrar enskilda kommuners ekonomi och minskar kommunernas ekonomiska spelrum.

Även om 2023 ser bra ut med tanke på den kommunala ekonomin, bedöms den finansiella balansen bli svagare på medellång sikt. Enligt kalkylen över utgiftstrycket ökar det kalkylerade trycket

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 28**

på anpassning av ekonomin (underskott i verksamhetens och investeringarnas kassaflöde) mot slutet av ramperioden i alla kommunstorleksgrupper, relativt sett mest i de minsta kommunerna. Under ramperiodens sista år 2026 beräknas kassaflödet för verksamhet och investeringar i alla kommunstorleksgrupper vara negativt (i snitt cirka -160 euro per invånare i hela landet). Skillnaderna mellan kommunstorleksgrupperna är rätt stora (minimum -324 och maximum -16 euro per invånare).

Dessutom är utsikterna för den kommunala ekonomin förenade med många risker som kan försämra den kommunala ekonomins tillstånd mer än beräknat. Sådana är bland annat den kraftiga inflationen, energikrisen, räntehöjningarna samt osäkerheten till följd av coronaepidemin. Betydande utgiftstryck uppstår också bland annat på grund av digitaliseringen av tjänster, beredningen och genomförandet av arbets- och närings servicereformen, arbetslöshetsansvaret och energiinvesteringarna samt andra finansieringsansvar och finansieringsinvesteringar som krävs för hållbar tillväxt. Utskottet noterar också att social- och hälsovårdsreformens övergångsskede har ökat kommunernas arbete kännbart och bidragit till att fördröja utvecklingen av kommunernas verksamhet och tjänster. Kommunerna har kunnat fakturera välfärdsområdena endast för en del av detta arbete. Enligt erhållen utredning kommer inte heller välfärdsområdenas informationssystem att kunna fås i skick till alla delar före ingången av 2023, varvid kommunerna blir tvungna att upprätthålla de informationssystemmiljöer som behövs i välfärdsområdenas serviceverksamhet också efter den 1 januari 2023. Arrangemanget bör dock enligt uppgift från finansministeriet inte orsaka kommunerna ekonomisk risk, eftersom avsikten är att ersätta kommunerna för kostnader för att upprätthålla informationssystem i överensstämmelse med upphandlingsavtal som utarbetas mellan välfärdsområdena och kommunerna.

Utskottet lyfter också fram osäkerheten kring kommunernas investeringsmöjligheter. Investeringens behoven, bland annat investeringsförpliktelserna i anslutning till MBT-avtalen, är omfattande, men en långsammare ökning av skatteinkomsterna och årsbidraget bedöms begränsa investeringsmöjligheterna. Utskottet påminner om att riksdagen vid godkännandet av regeringens proposition om inrättande av välfärdsområden m.m. förutsatte att statsrådet säkerställer de växande städernas investeringsförmåga genom att följa upp reformens konsekvenser för städernas kapacitet att investera i hållbar tillväxt och fullgöra sina MBT-förpliktelser samt genom att vidta åtgärder om någon växande stads verksamhets- och investeringskapacitet försämras till följd av reformen (RSv 111/2021 rd— RP 241/2020 rd).

Utskottet anser det vara viktigt att social- och hälsovårdsreformernas konsekvenser för den kommunala ekonomin följs upp och att kommunernas möjligheter att klara av sina lagstadgade uppgifter och de investeringar som krävs för hållbar tillväxt säkerställs. Kommunerna har även i fortsättningen många viktiga och krävande uppgifter, bland annat uppgifter som gäller utbildning, kultur, näringspolitik, sysselsättning och planläggning. Skötseln av dessa uppgifter förutsätter bland annat god funktionsförmåga samt en hållbar och förutsägbar finansieringsbas.

För att dämpa kostnadsökningen inom social- och hälsovården måste kommunerna aktivt och målmedvetet satsa på att främja kommuninvånarnas hälsa och stärka deras välfärd tillsammans med välfärdsområdena, organisationerna och andra aktörer. Genom att främja hälsa och välfärd kan man på lång sikt uppnå betydande besparingar som är av betydelse för såväl den kommunala ekonomin som välfärdsområdena och hela samhällsekonomin.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 28**

Kommunerna måste också satsa på strukturella reformer som förbättrar produktiviteten, effektiviteten, sysselsättningen och ekonomins hållbarhet på lång sikt. Kommunerna måste också själva vara aktiva med att skapa sådan livskraft och ekonomisk aktivitet som ökar skatteinkomsterna och minskar bland annat utgifterna för arbetslöshet. I fortsättningen blir det allt viktigare med samarbete över kommungränserna.

92. EU och internationella organisationer

03. Omkostnader för Verket för finansiell stabilitet (reservationsanslag 2 år)

Utskottet stryker under momentet anslaget på 50 000 euro, eftersom riksdagen ännu inte har godkänt regeringens proposition med förslag till lagstiftning om automatiskt beslutsfattande inom den offentliga förvaltningen (RP 145/2022 rd), som delvis gäller Verket för finansiell stabilitets omkostnader.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 6 135 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Förvaltning, kyrkliga ärenden och gemensamma utgifter inom ansvarsområdet

02. Utbildningsstyrelsens omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Enligt utredning till utskottet motsvarar det anslag som föreslås för Utbildningsstyrelsen inte den faktiska utgiftsnivån, utan det strukturella underskottet i finansieringen för grundläggande omkostnader är cirka 3,3 miljoner euro. Merparten av utgifterna är fasta utgifter, såsom utgifter för underhåll av lönesystem, hyres- och IKT-system. Dessutom behövs det finansiering bland annat för utveckling av ledarskapet, stöd som behövs för digitaliseringen och förändringarna i omvärlden och för utveckling av funktionerna.

Det är viktigt att Utbildningsstyrelsens basfinansiering höjs med 1,65 miljoner euro i kompletteringspropositionen till budgetpropositionen. I fortsättningen måste man dock hitta lösningar för att balansera Utbildningsstyrelsens ekonomi och säkerställa att basfinansieringen räcker till. Utbildningsstyrelsen har en central uppgift som Utbildningsmyndighet och verkställare av reformer, vilket understryker behovet av att se till att finansieringen för grundläggande funktioner är tillräcklig och långsiktig.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 29

Utskottets förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att Utbildningsstyrelsens basfinansiering i nästa rambeslut långsiktigt läggs på en hållbar grund så att Utbildningsstyrelsen klarar av sina uppgifter och skyldigheter.

. *Läskunnighet.* Riksdagen har i budgetarna för 2020, 2021 och 2022 anvisat finansiering för åtgärder som främjar läs- och skrivkunnigheten. De viktigaste åtgärderna är att utarbeta och genomföra en nationell strategi för läs- och skrivkunnighet. Budgetpropositionen för 2023 innehåller inte den finansiering som behövs för genomförandet av strategin och det program för läskunnighet som baserar sig på strategin, trots att riksdagen har ansett att det är nödvändigt med tanke på genomförandet av strategin. Enligt erhållen utredning kan samordningen av genomförandet av strategin för läskunnighet fortsätta med stöd av tidigare beviljade anslag till september 2023, men den lokala utvecklingen och verksamheten inom nätverket En läsande kommun riskerar däremot att upphöra. Det finns inte heller någon fortsatt finansiering för att fortsätta projektet Läsåva till barnet.

Utskottet konstaterar att undervisning i läskunnighet är en kärnuppgift inom den grundläggande utbildningen och att Finland internationellt sett ligger i täten när det gäller läskunnighet. Nivån på läskunnigheten har dock försämrats under 2000-talet och kraven på multimodala färdigheter har ökat. I Pisa-utvärderingen 2018 var läskunnigheten bland 15-åringar i Finland bland de bästa bland OECD-länderna, och andelen elever med utmärkt läskunnighet var oförändrad jämfört med 2009. Andelen svaga läsare hade dock ökat; år 2009 var andelen svaga läsare cirka 8 procent, men år 2018 redan över 13 procent av alla elever. Också antalet pojkar med svag läsförmåga hade ökat och i Finland var skillnaden mellan pojkar och flickor störst bland OECD-länderna. I Finland finns det således allt fler unga vars läskunnighet inte räcker till för studier och verksamhet i samhället.

Huvudmålet för den nationella strategin för läskunnighet är att hitta metoder för att stärka läskunnigheten särskilt bland barn, unga och vuxna med svag läskunnighet. Strategin innehåller konkreta åtgärder för att stärka mångsidig läskunnighet i alla åldrar. Målet för strategin för läskunnighet är en stark, mångsidig och inkluderande läskultur som stärker ett framgångsrikt Finland och ett gott liv för landets medborgare.

Utskottet anser det vara viktigt att genomförandet av strategin för läskunnighet framskrider i enlighet med riktlinjerna i det nationella programmet för läskunnighet 2030 och betonar att åtgärderna genuint bör stärka strukturerna för läskunnighetsarbetet och främja multimodala färdigheter.

Utskottet ökar momentet med 1 550 000 euro, varav 1 500 000 euro anvisas för genomförande av programmet för läskunnighet och 50 000 euro för att ordna juryer för priset Nuori Aleksis.

Utskottets förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen anvisar tillräckliga resurser för att främja barns och ungas läs- och skrivkunnighet och ser till att bland annat den nationella strategin för läs- och skrivkunnighet och programmet för läs- och skrivkunnighet genomförs.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 29

Betalning av upphovsrättsersättningar; filmer. Finansutskottet har betonat behovet av att skaffa tillstånd för visning av filmer, eftersom skolorna har ett stort behov av att få tillgång till audiovisuellt material med tillstånd. Användningen av film i undervisningen främjar multimodala färdigheter och medieläskunnighet, och det audiovisuella innehållet har konstaterats vara nyttigt i undervisningen i olika läroämnen. Priset på tillstånd för offentligt framförande av filmer utgör dock ett hinder för anskaffningen av filmer, och därför är det viktigt att skolorna skaffar licenser centraliserat. Utskottet ökar momentet med 700 000 euro för att skaffa användningstillstånd för film.

Utbildning i återupplivning för lärare. Utskottet ökar momentet med 100 000 euro för utbildning i återupplivning för lärare. Målet med utbildningen är att ge lärarna färdigheter för den utbildning i återupplivning som ges eleverna i grundskolor och läroanstalter på andra stadiet. Den utbildning i återupplivning som genomförs i skolorna ökar så småningom antalet återupplivningskunniga vuxna i samhället.

Läromedel på samiska. Utskottet ökar momentet med 200 000 euro för produktion av läromedel samiska.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 67 576 000 euro.

Anslaget får även användas

(Punkt 1—3 som i RP 154/2022 rd)

4) till ett understöd på 700 000 euro till sametinget för produktion av läromedel på samiska språket

(Punkt 5 som i RP 154/2022 rd)

6) till ett belopp av högst 14 806 000 euro till betalning av utgifter och understöd för personalutbildning inom undervisningsväsendet och småbarnspedagogiken

(Punkt 7—9 som i RP 154/2022 rd)

10) till ett belopp av högst 15 377 000 euro till betalning av utgifter för kopieringsersättningar och andra ersättningar för användarrättigheter enligt upphovsrättslagen (404/1961) samt till betalning av utgifter för informations- och utredningsverksamhet som gäller kopiering, upptagning och användarrättigheter (inkl. filmer)

(Punkt 11—14 som i RP 154/2022 rd)

15) till ett belopp av högst 1 500 000 euro till betalning av utgifter och bidrag som föranleds av åtgärder som främjar läs- och skrivkunnigheten (Ny)

16) till ett belopp av högst 50 000 euro för för att ordna juryer för priset Nuori Aleksis (Ny)

(Stycke 3—4 som i RP 154/2022 rd)

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 29

50. Vissa understöd (fast anslag)

Utskottet ökar anslaget under momentet med 50 000 euro till Fritänkarnas Förbund rf:s verksamhet för främjande av religions- och trosfrihet.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 1 597 000 euro.

Dispositionsplan (euro)

1.	Statsunderstöd enligt lagen om Svenska Finlands folkting (1331/2003)	773000
2.	Paasikivi-Samfundet	10000
3.	Traditionsförbundet Eklövet	63000
4.	Programmet för att vitalisera det svenska teckenspråket	131000
5.	Understödjande av den minoritetsspråkiga tidningspressen	500000
6.	OKKA-stiftelsen	60000
7.	UKK-samfundet	10000
8.	<i>Fritänkarnas Förbund rf</i>	<i>50000</i>
Sammanlagt		1597000

---

51. Understöd för kyrklig och religiös verksamhet (fast anslag)

För att främja säkerheten för judiska församlingen i Helsingfors föreslås 300 000 euro, vilket finansutskottet ansåg vara nödvändigt i sitt betänkande om budgeten för 2022 (FiUB 33/2022 rd, mom. 29.01.51). Enligt erhållen utredning har också vissa andra religiösa samfund (bl.a. judiska församlingen i Åbo och det islamiska samfundet) fått uppleva en ökad känsla av otrygghet och rädsla samt olika slag av ofog.

Utskottet anser det vara viktigt att man tillsammans med aktörerna inom den inre säkerheten ingriper i hot som hänför sig till religiösa lokaler och att man hittar jämlika och hållbara lösningar för finansieringen av detta. Utskottet hänvisar också till inrikesministeriets rapport om förbättring av säkerheten i religiösa samfunds lokaler och rekommendationerna i den.⁹ Enligt arbetsgruppens rekommendation ska staten finansiellt stödja särskilt förbättrande av säkerheten för de religiösa samfund som är utsatta för de största hoten och vars säkerhetsåtgärder kräver finansiering särskilt med beaktande av sammanslutningarnas egna finansieringsmöjligheter.

---

⁹ Förbättring av säkerheten i religiösa samfunds lokaler. Inrikesministeriets publikationer 2021:28

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 29

10. Småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning och fritt bildningsarbete

För den allmänbildande utbildningen och småbarnspedagogiken föreslås 922 miljoner euro, vilket är cirka 37 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022.

Det föreslås tilläggsfinansiering för utgifter som föranleds av invandring. På grund av flyktingarna från Ukraina reserveras 60 miljoner euro för tilläggskostnader inom småbarnspedagogiken och 120 miljoner euro för tilläggskostnader för förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen. Finansiering anvisas också bland annat för att utvidga undervisningen i finska/svenska som andraspråk och modersmålet (2,5 miljoner euro) samt för att sänka avgifterna för småbarnspedagogik (70 miljoner euro). Det är också viktigt att verksamhetsmodellen för engagerande skolsamhällsarbete etableras från och med 2023, vilket förebygger skolfrånvaro och stöder tidigt ingripande.

För åtgärder som främjar jämlikheten i utbildningen inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen föreslås ett statsunderstöd på 15,3 miljoner euro. Finansieringen minskar jämfört med i år, eftersom det treåriga utvecklingsprogrammet Utbildning för alla, som genomfördes under innevarande valperiod, avslutas. Den finansiering som beviljats 2022 och som hänför sig till programmet kan dock användas också under 2023.

Åren 2020—2022 beviljades sammanlagt omkring 241 miljoner euro i specialunderstöd för åtgärder som främjar jämlikheten inom småbarnspedagogiken samt förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen och för utveckling av kvaliteten, således cirka 80 miljoner euro per år. Sammantaget har cirka 395 miljoner euro stått till förfogande för programmet utbildning för alla. Inom ramen för programmet har man sett över lagstiftningen, stärkt effekterna av finansieringssystemen inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen samt utvecklat förfaranden och verksamhetsätt som stärker och påverkar jämlikheten. I programmet ingick bland annat finansiering av ett tvåårigt försök med förskoleundervisning, utveckling av ett engagerande skolsamarbete samt finansiering av försök med flexibel förskoleundervisning.

Utskottet anser det vara viktigt att specialunderstödet för åtgärder som främjar jämlikhet och likabehandling i utbildningen permanentas genom en lagändring (489/2022) som träder i kraft vid ingången av 2023. Specialunderstöd kan i fortsättningen beviljas för fyra år i sänder, vilket ökar finansieringens långsiktighet och förutsägbarhet. Det är också viktigt att statsunderstödet för åtgärder som främjar jämställdheten höjs permanent.

Främjandet av utbildningsmässig jämlikhet och positiv särbehandling inom småbarnspedagogiken samt förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen har utretts i en nyligen färdigställd rapport (Undervisnings- och kulturministeriets publikationer: 2022:30). Det föreslås att den behovsbaserade finansieringen av småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen vidareutvecklas, att anslagsnivån höjs till en tillräcklig nivå och att en forskningsbaserad uppföljning av effekterna genomförs.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 29

20. Gemensamma utgifter för grundläggande utbildning, småbarnspedagogik och fritt bildningsarbete (reservationsanslag 3 år)

Enligt utredning till utskottet är en särskild utmaning inte bara att barns och ungas kompetensnivå sjunker utan också att kunskapsskillnaderna ökar i elevernas grundläggande färdigheter, såsom läsförståelse och läsflyt samt matematik. Dessa skillnader i kunskaper hänför sig bland annat till pojkaras dåliga prestationsförmåga, den språkliga bakgrundens effekter och den ökande betydelsen av socioekonomisk bakgrund för inläringen. Även skillnaderna mellan regionerna och skolorna framhävs allt mer.

Utskottet anser det vara viktigt att identifieringen och bedömningen av inläringssvårigheter samt stödandet av inläringen beaktas i högre grad än tidigare i den grundläggande utbildningen. Utskottet ökar momentet med 200 000 euro för att utveckla verktyg för stöd och bedömning av inläringssvårigheter.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 25 230 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

31. Statsandelar och statsunderstöd för driftkostnader för läroanstalter för fritt bildningsarbete (förslagsanslag)

Under momentet föreslås ett anslag på 182 miljoner euro, som är cirka 8,8 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för innevarande år. Anslaget under momentet höjs av indexhöjningarna av statsandelen (4,3 miljoner euro) och av det tillägg på 5 miljoner euro som anvisats för integrationsutbildning och som hänför sig till behovet av språkutbildning för flyktingar från Ukraina. På så sätt står sammanlagt 16,8 miljoner euro till förfogande för statligt finansierad utbildning enligt integrationsplanen.

Det är viktigt att man följer upp hur den finansiering som anvisats för integrationsutbildning räcker till och vid behov bereder sig på att öka finansieringen. Det är särskilt viktigt att främja språkutbildningen och säkerställa att den motsvarar kraven på språkkunskaper i arbetslivet.

Det är också viktigt att främja en utvidgning av avgiftsfri utbildning i läs- och skrivkunnighet till invandrare som passerat integrationstiden. Genom språkutbildning och annan utbildning som främjar arbetslivsfärdigheterna kan man förbättra sysselsättningen exempelvis för föräldrar som varit hemma länge och för dem som står utanför arbetslivet. Utskottet konstaterar att språkkunskaper är en förutsättning för att integrationen ska lyckas och att utvecklingen av språkkunskaperna bör stå i centrum för de åtgärder som syftar till att främja integrationen.

Utskottet har också gjorts uppmärksam på att finansieringen på 3,5 miljoner euro för utbildning som riktar sig till läropliktiga inte är tillräcklig, eftersom det i den gemensamma ansökan 2022 fanns cirka 1 000 primära sökande till utbildningen Folkhögskoleåret för läropliktiga. Enligt uppgift räcker anslaget till för att höja statsandelen för utbildning för 692 studerande från 57 procent till hundra procent och för att finansiera läromaterialstillägget för detta antal studerande. Utskot-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 29

Utskottet ser det som viktigt att följa upp anslaget tillräcklighet och utifrån den faktiska studerandesituationen bedöma behovet av att öka anslaget.

Utskottet betonar det fria bildningsarbetets roll också när det gäller att främja kontinuerligt lärande. Det finns många människor i Finland som har bristfälliga grundläggande och digitala färdigheter, men som exempelvis på grund av utkomstsvårigheter och avgiftsbelagda studier inte kan delta i utbildning. För dem som har svaga grundläggande och digitala färdigheter behövs det avgiftsfria studiealternativ som främjar inläringen av dessa färdigheter och vidare sysselsättning. De sakkunniga har understrukit att finansieringen av studiesedlar måste ökas.

51. Statsunderstöd för organisationer (fast anslag)

Distansskolan Kulkuri och Nomadskolan. Utskottet välkomnar att finansieringen av distansskolan Kulkuri och Nomadskolan i budgetpropositionen har stärkts med 250 000 euro, varvid statsunderstödet för nästa år stiger till 398 000 euro. Distansskolan Kulkuri och Nomadskolan är webbskolor för utomlands bosatta elever. Antalet elever och behovet av verksamhet har ökat årligen. Distans- och nätundervisning för personer i grundskoleåldern som utvecklats av Kulkuri och Nomadskolan kan utnyttjas också i distansundervisning som ordnas i hemlandet. Det är viktigt att man följer upp finansieringens tillräcklighet och säkerställer verksamhetens kontinuitet.

Finlandsskolornas verksamhet. Under de senaste 10 åren har 579 000—729 000 euro anvisats för stödande av Finlandsskolornas verksamhet. I beloppet ingår riksdagens årliga tillägg på 150 000—300 000 euro. För Finlandsskolornas verksamhet föreslås 429 000 euro nästa år. De sakkunniga har bedömt att det föreslagna anslaget inte möjliggör utveckling av verksamheten eller tillhandahållande av tillräckliga språk- och kulturtjänster. Utskottet anser det vara viktigt att finansieringsnivån på lång sikt höjs till en nivå som ger möjligheter att upprätthålla och utveckla verksamheten. Det globala nätverket av Finlandsskolorna har cirka 120 skolor i 30 länder och nästan 4 000 elever.

Utskottet ökar momentet med 1 130 000 euro, varav

- 300 000 euro till Finlandsskolornas verksamhet
- 400 000 euro till statsunderstöd till vissa kvinnoorganisationer
- 300 000 euro till Förbundet för hemslöjd och hantverk TAITO ry
- 80 000 euro till Karjalan Liitto ry
- 50 000 euro till Kriittinen korkeakoulu.

Föreningen för miljöfostran rf, som nämns i momentets beslutsdel, heter numera Föreningen för miljöfostran FEE Suomi rf. I beslutsdelen görs motsvarande korrigerings.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 9 603 000 euro.

Anslaget får användas

1) till ett belopp av 918 000 euro till statsunderstöd enligt lagen om statsbidrag till vissa kvinnoorganisationer (663/2007)

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 29

2) till ett belopp av 6 737 000 euro till betalning av understöd till Maa - ja kotitalousnaisten Keskus ry, Marttaliitto ry och Förbundet för hemslöjd och konstindustri TAITO rf och för vidareutdelning till deras distrikts- eller medlemsorganisationer, Finlands svenska Marthaförbund rf, Sami Duodji ry, organisationer för bildningsarbete samt för samarbets- och informationsverksamhet inom aktörer inom fritt bildningsarbete

3) till ett belopp av 1 948 000 euro till betalning av understöd till organisationer som handhar samarbetet mellan hem och skola, till Utvecklingscentralen Lärarik rf, till stödjande av fri hobbyverksamhet i skolor, till Förbundet för konstsolor för barn och unga i Finland rf, till *Föreningen för miljöfostran FEE Suomi rf*, till Kesälukioseura ry, till Suomi-koulujen tuki ry, till Karjalan Liitto ry, till Sofia-opiston kannatusyhdistys ry samt till Kriittinen korkeakoulu och till Finlandsskolornas verksamhet och utveckling samt till verksamheten kotiperuskoulu/hemgrundskola och till stödjande av verksamheten inom utbyteselevsorganisationer och till stödjande av verksamheten för deltagande i vetenskapsolympiader för gymnasieelever.

20. Yrkesutbildning och gymnasieutbildning

För yrkesutbildningen och gymnasieutbildningen föreslås sammanlagt cirka 1,3 miljarder euro, vilket är 56 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Läroplikten och avgiftsfriheten på andra stadiet fortsätter, och redan tredje åldersklassen börjar omfattas av läroplikten. Reformens anslagsnivå stiger till 102 miljoner euro nästa år. I budgetpropositionen ökas resurserna för utbildning av omsorgsassistenterna med sammanlagt 18,6 miljoner euro som en ny satsning. Genom anslaget kan sammanlagt 1 700 nya omsorgsassistenterna utbildas och tillgången till social- och hälsovårdspersonal förbättras. Sammantaget har regeringen som mål att utbilda 2 500 nya omsorgsassistenterna under åren 2022—2025.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att finansieringsbasen för yrkesutbildningen permanent stärks med 50 miljoner euro från och med 2023, vilket även i fortsättningen kan trygga en tillräcklig undervisning och handledning för de studerande efter att de tidsbundna tilläggsfinansieringen upphört. Det är också positivt att man bereder sig på de ukrainska flyktingarnas utbildningsbehov genom att öka anslaget med 8 miljoner euro för yrkesutbildning och utbildning som handleder för examensutbildning.

Utskottet välkomnar att det inom ramen för gymnasiets kvalitets- och tillgänglighetsprogram har utarbetats en kvalitetsstrategi för gymnasiet (Undervisnings- och kulturministeriets publikationer: 2022:43) som bland annat syftar till att förbättra kvaliteten på utbildningen samt de studerandes välbefinnande och jämlikhet. Under 2023 omsätts kvalitetsstrategin i praktiken genom nationella, regionala och lokala utvecklingsåtgärder, för vilka utbildningsanordnarna i slutet av innevarande år har tillgång till finansiering som beviljas inom ramen för programmet för gymnasiets kvalitet och tillgänglighet (11,2 miljoner euro).

Utskottet betonar vikten av att mängden undervisningspersonal, speciallärare och studiehandledare räcker till för att eleverna ska få det stöd de behöver samt tillräckligt med stöd-, tillägs- och specialundervisning. Det är också viktigt att säkerställa att studieplatserna för krävande särskilt stöd och närundervisningen inom yrkesutbildningen är tillräckliga. Det är också viktigt att gym-

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 29

nasiestuderandenas rätt till stödundervisning stärks i lagstiftningen så att stödundervisning erbjuds alla elever som behöver den. Utskottet hänvisar också till ett ställningstagande som riksdagen godkände när den behandlade statsrådets utbildningspolitiska redogörelse. I den sägs att riksdagen förutsätter att regeringen genomför en totalreform av systemet för stöd för lärande på hela utbildningsvägen från småbarnspedagogik till högskola för att alla som har inlärningssvårigheter eller andra utmaningar i inläringen och behöver stöd i studierna ska få det stöd de behöver redan i ett tidigt skede och att det utarbetas ett nationellt åtgärdsprogram för att förbättra identifieringen av behovet av stöd för inlärningssvårigheter och tillgången till effektivt stöd i rätt tid (RSk 15/2022 rd—SRR 1/2021 rd).

Utskottets förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att gymnasie-studerandenas rätt till stödundervisning stärks och att tillräcklig finansiering av stödundervisningen säkerställs.

De sakkunniga har också bedömt att skillnaderna mellan stadsdelarna i fråga om ansökan till gymnasiet kan vara stora exempelvis i stora städer. För att inte stärka kopplingen mellan familjebakgrund och bostadsområde och val av utbildning på andra stadiet är det viktigt att finna metoder för att minska de regionala och sociala skillnaderna i utbildningen.

Utskottet anser det vara viktigt att man i fortsättningen bedömer möjligheten att slopa nedskärningen i finansieringen av priset per enhet för gymnasieutbildning. Enligt 23 b § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1094/2018) dras 996,13 euro per år av från det genomsnittliga priset per enhet för gymnasieutbildning. De sakkunniga har bedömt att detta minskar kommunernas statliga finansiering med cirka 100 miljoner euro per år. Anordnarna av gymnasieutbildning blir således tvungna att anpassa sin verksamhet eller öka sin egen finansieringsandel, vilket innebär att skillnaderna i kommunernas ekonomiska situation kan öka ojämlikheten i utbildningen.

Utskottet påpekar också att statsandelarna minskar på grund av att åldersklasserna minskar, vilket i fortsättningen kan försvåra ordnandet av utbildning i kommunerna. Efter genomförandet av social- och hälsovårdsreformen är det därför ytterst viktigt att utreda behoven att se över lagstiftningen om kommunernas statsandelar och finansieringen av kommunerna och att säkerställa att kommunerna klarar av sina uppgifter och skyldigheter.

30. Statsandel och statsunderstöd för yrkesutbildningen (förslagsanslag)

Beloppet i punkt 1 i andra stycket i beslutdelen under momentet korrigeras till 998 958 000 euro, medan det i kompletteringspropositionen till budgetpropositionen är 1 001 520 000 euro. Felet har berott på att mervärdesskatt som läggs till har inkluderats i siffran, och det inverkar inte på slutsumman under momentet.

Momentet får följande lydelse:

(Stycke 1 som i RP 277/2022 rd)

Anslaget får användas

Betänkande FiUB 37/2022 rd

Huvudtitel 29

1) till ett belopp av 998 958 000 euro till bas-, prestations- och effektivitetsfinansiering för yrkesutbildning i enlighet med lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) och strategifinansiering till anordnare av yrkesutbildning som beviljas i form av statsunderstöd som avses i 44 § 1 mom. i den ovannämnda lagen.

(Punkt 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

(Stycke 3 som i RP 154/2022 rd)

(Stycke 4 som i RP 277/2022 rd)

40. Högskoleundervisning och forskning

I enlighet med regeringsprogrammet, färdplanen för forskning, utveckling och innovationer (FoUI) samt riktlinjerna i den parlamentariska FoUI-arbetsgruppen strävar Finland efter att utgifterna för forskning och utveckling höjs till 4 procent i förhållande till bnp fram till 2030. Målet är att den privata sektorn ska stå för två tredjedelar (2,66 %) av utgifterna och den offentliga sektorn för en tredjedel (1,33 %).

För att målen ska nås krävs betydande tilläggssatsningar av såväl den offentliga som den privata sektorn, eftersom FoU-finansieringens andel av bnp beräknas vara 2,9 procent 2022. Anslagen för FoU-verksamhet enligt budgetpropositionen uppgår till sammanlagt cirka 2,38 miljarder euro, vilket inbegriper tilläggssatsningar bland annat på finansieringen av högskolorna och Finlands Akademi. Finansieringen beräknas dock minska med cirka 110 miljoner euro jämfört med i år, eftersom RFF-finansieringen och den tidsbundna finansieringen enligt regeringsprogrammet upphör. Minskningen gäller närmast den finansiering som delas ut via Business Finland. FoU-utgifterna är fortfarande högre i Finland än OECD-genomsnittet (2,68 % 2020), men i motsats till många av jämförelseländerna sjönk Finlands FoU-utgifter kraftigt 2010—2016. Deras bnp-andel var som lägst 2016—2017 (2,7 %), varefter FoU-utgifterna har ökat något, men tillväxten räcker inte till för att nå FoU-målet på 4 procent fram till 2030.

För att målen ska nås är det viktigt att lagen om finansiering av statens forsknings- och utvecklingsverksamhet träder i kraft vid ingången av 2023 (FiUB 34/2022 rd – RP 211/2022 rd). Avsikten är att göra statens FoU-verksamhet mer långsiktig och årligen öka de fullmakter och anslag som ingår i budgeten så att deras bnp-andel är 1,2 procent år 2030. På så sätt ökar statens FoU-finansiering med 1,8 miljarder euro fram till 2030. Dessutom har riksdagen utifrån en lagmotion godkänt en lag om extra avdrag i beskattningen som grundar sig på utgifter för forskning och utveckling och som sporrar företagen att öka FoU-investeringarna (FiUB 35/2022 rd—LM 69/2022 rd).

Utskottet anser också att basfinansieringen av högskolorna måste vara tillräcklig och långsiktig. Särskilt viktigt är det att öka antalet nybörjarplatser, eftersom minst 50 procent av de unga vuxna avlägger högskoleexamen 2030 i enlighet med de uppställda målen. Sakkunniga har bedömt att detta innebär cirka 100 000 nya högskoleexamina. Ett ytterligare mål är att antalet nya utländska examensstuderande ska tredubblas före 2030.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 29**

Antalet högskoleutbildade ökar dock långsammare än väntat, och enligt de senaste bedömningarna kan målet nås först 2035. Också enligt en undersökning som OECD nyligen publicerat (*Education at a Glance, 2022*) ökar antalet högskoleutbildade i Finland ganska långsamt. Enligt undersökningen har andelen högskoleutbildade bland 25—34-åringarna i OECD-länderna stigit från 27 procent till 48 procent på tio år, medan motsvarande andel i Finland har stigit med bara en procent från 39 procent till 40 procent.

Utskottet betonar att för att målen ska nås krävs det i fortsättningen en långsiktig plan som sträcker sig över valperioderna för att öka antalet nybörjarplatser och den finansiering som behövs för dem. Utgiftsramen för de kommande åren innehåller tills vidare inga tilläggsanslag för att genomföra de nya utvidgningarna av utbildningen efter 2022, så nästa rambeslut inverkar i hög grad på i vilken utsträckning de uppställda målen uppnås. Utskottet betonar att det är nödvändigt att avsevärt öka mängden kompetenta anställda för att FoU-målen ska nås.

Utskottet vill också sätta fokus på högskoleplatsernas regionala tillräcklighet. Enligt uppgift flyttar fler från Nyland för att studera någon annanstans, och Nyland är ett av universitetslandskapen med få nybörjarplatser vid universiteten i förhållande till nya studenter och ett stort antal primära sökande i förhållande till nybörjarplatserna. Också Birkaland, Satakunta, Päijänne-Tavastland och Södra Österbotten har färre högskoleplatser än genomsnittet för hela landet i förhållande till landskapets befolkning i åldern 19—21 år. Bristen på utbildningsplatser bidrar till att ungdomar söker sig till utländska universitet.

02. Riksarkivets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Utskottet noterar med tillfredsställelse att Riksarkivets finansiering i kompletteringspropositionen ökas med 3,4 miljoner euro, varav 1 miljon euro anvisas för att stärka de grundläggande funktionerna. Tilläggsfinansiering riktas också till produktivetsprojektet för elektronisk arkivering. Digitaliseringen av verksamheten är ett centralt mål i Riksarkivets strategi, och därför är det viktigt att tillräckliga resurser anvisas för utveckling av den elektroniska arkiveringen och de tjänster som hänför sig till den. Digitaliseringen ökar verksamhetens produktivitet och oberoendet av verksamhetsställen.

De sakkunniga har också uttryckt oro över läget för privata arkiv. Verksamheten finansieras med penningspelsintäkter, vars minskning beräknas återspegla sig i de privata centralarkivens (totalt 11 st.) finansiering. Dessutom minskar kostnadsökningen köpkraften och försämrar arkivens verksamhetsmöjligheter.

Utskottet betonar de privata centralarkivens viktiga uppgift som upprätthållare av arkiven för organisationer, sammanslutningar och privatpersoner inom sitt område samt deras betydelse i forskningsarbetet. Genom arkivverksamheten säkerställs att viktiga material bevaras för kommande generationer.

Utskottets förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att finansieringen av Riksarkivet och de privata centralarkiven i fortsättningen dimensioneras så att arkivens verksamhet tryggas på lång sikt.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 29

20. Gemensamma utgifter inom högskoleväsendet och vetenskapens område (reservationsanslag 3 år)

Utskottet hänvisar till kulturutskottets utlåtande (KuUU 25/2022 rd) och betonar vikten av grundläggande utbildning, introduktion och fortbildning för lärare. Högutbildade, yrkeskunniga och engagerade lärare skapar grunden för lärandet och bidrar därigenom till att upprätthålla och förbättra kunskapsnivån i vårt land.

Utskottet understryker också vikten av ett forsknings- och faktabaserat arbete för att utveckla lärarutbildningen. Enligt utredning till utskottet är FinTed (Finnish Teacher Education Database) en forskningsinfrastruktur som håller på att byggas upp och som kan utnyttjas för forskning och utveckling av undervisning och utbildning på alla utbildningsstadier. Projektets mål är bland annat att förutse lärarens framtida kompetensbehov, utveckla forskningens kvalitet och omfattning samt stärka det nationella samarbetet inom lärarutbildningen och det internationella forsknings-samarbetet. Arbetet med informationsresursen inleddes 2020 och baserar sig på det riksomfattande forskningsmaterial som samlas in i uppföljningsundersökningen av dem som antagits som studerande i lämplighetsprovet för fostran. Åbo universitet samordnar projektet och i samarbetet deltar alla universitet i Finland som har en lärarutbildningsenhet.

Utskottet ökar momentet med 600 000 euro till Åbo universitet för forskningsbaserad utveckling av lärarutbildningen (FinTed).

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 40 346 000 euro.

(punkterna 1—6 som i RP 154/2022 rd)

7) högst 600 000 euro till lärarutbildningsanstalten vid Åbo universitet för forskningsbaserad utveckling av lärarutbildningen (Ny)

(Stycke 3 som i RP 154/2022 rd)

50. Statlig finansiering av universitetens verksamhet (reservationsanslag 2 år)

Universitetslärarutbildning inom småbarnspedagogik. De sakkunniga har uttryckt oro över hurvida lärarutbildningen inom småbarnspedagogiken till sin mängd motsvarar behoven enligt lagen om småbarnspedagogik. Enligt lagen om småbarnspedagogik (540/2018) ska minst två tredjedelar av daghemspersonalen i fostrings-, undervisnings- och vårduppgifter år 2030 ha behörighet som lärare eller socionom inom småbarnspedagogik, och minst hälften av de senare ska ha behörighet som lärare i småbarnspedagogik. För att detta mål ska nås har det uppskattats att antalet nybörjarplatser inom lärarutbildningen ska vara cirka 1 000 per år fram till 2027. Uppskattningen baserar sig på bortfall på nuvarande nivå samt på att 80 procent av dem som inlett studierna utexamineras.

Enligt uppgift har lärarutbildningen inom småbarnspedagogiken ökat betydligt. Undervisnings- och kulturministeriet har sedan 2018 beviljat sammanlagt över 1 700 nybörjarplatser inom småbarnspedagogiken och cirka 35 miljoner euro i tilläggsfinansiering utöver universitetens basfi-

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 29

nansiering. Även för lärarnas mångformiga utbildning inom småbarnspedagogiken har det beviljats särskild finansiering fram till 2026. I kompletteringspropositionen till budgetpropositionen för 2023 ingår dessutom ett anslag på 6,3 miljoner euro för extra nybörjarplatser för lärare inom småbarnspedagogik. Med finansieringen ökas antalet nybörjarplatser av engångsnatur för lärare inom småbarnspedagogik med sammanlagt 300, vilket syftar till att säkerställa att nybörjarplatserna är på den behövliga nivån på 1 000 nybörjarplatser även följande år.

Utskottet ser det som nödvändigt att extra nybörjarplatser anvisas där bristen på lärare inom småbarnspedagogik är störst. Enligt vad som konstaterats vid utskottets sakkunnigutfrågning är bristen på lärare inom småbarnspedagogik störst i områden med inflyttningsöverskott, i all synnerhet i huvudstadsregionen.

Utskottets förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att de nya nybörjarplatserna inom lärarutbildningen inom det tidiga fostran som ingår i budgetpropositionen för 2023 anvisas där bristen på lärare inom småbarnspedagogik är störst.

Behovet av nybörjarplatser inom lärarutbildningen bedömdes i samband med 2018 års regeringsproposition om lagen om småbarnspedagogik. För att uppgifterna om utbildningsbehoven ska vara uppdaterade är det viktigt att undervisnings- och kulturministeriet snabbt utreder det nuvarande behovet av nybörjarplatser med beaktande också av regionala och språkliga utbildningsbehov. Behovet av lärare inom småbarnspedagogik är stort särskilt i områden med inflyttningsöverskott. Det är också viktigt att trygga en tillräcklig flerformsutbildning.

Utskottet konstaterar att det för att förbättra tillgången till lärare och även annan personal utöver tillräcklig utbildning också behövs verkningfulla åtgärder för att förbättra sektorns dragnings- och kvarhållningskraft.

55. Statlig finansiering av yrkeshögskolornas verksamhet (reservationsanslag 2 år)

Utskottet noterar med tillfredsställelse att det för stärkande av yrkeshögskolornas FoU-verksamhet föreslås ett tillägg på 5 miljoner euro från och med 2023 och att praktikersättningarna inom social- och hälsovårdssektorn (12 miljoner euro) från och med nästa år betalas av social- och hälsovårdsministeriets medel. Anslaget under momentet är cirka 954 miljoner euro, vilket är cirka 34 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022.

Utskottet betonar vikten av att basfinansieringen av yrkeshögskolorna är tillräcklig och påpekar i likhet med kulturutskottet (KuUU 25/2022 rd) yrkeshögskolornas betydelse i anslutning till att de bedriver tillämpad forsknings- och utvecklingsverksamhet som utgår från arbetslivet och främjar den regionala utvecklingen. De sakkunniga har bedömt att efterfrågan på yrkeshögskoleutbildning kommer att öka mest i arbetslivet i framtiden.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 29

80. Konst och kultur

Anslaget för konst och kultur är nästa år omkring 605 miljoner euro, alltså 8 miljoner euro mindre än i år. Detta beror huvudsakligen på att tillägg av engångsnatur slopas. Budgetpropositionen innehåller viktiga satsningar för att främja kulturbyggnadsprojekt av riksomfattande betydelse, såsom projektberedning och rekaptalisering av Finlands arkitektur- och designmuseum. Det är också positivt att 9 miljoner euro av finansieringen av EU:s återhämtnings- och resiliensplan riktar till utveckling av produktions- och verksamhetsmodeller för kultur och kreativa branscher och att förlusterna av avkastningen av penningspel kompenseras förmånstagarna.

Coronapandemin orsakade mycket stora svårigheter för kultur och de kreativa branscherna, då en betydande del av kulturverksamheten avbröts på grund av restriktionerna. Detta ledde till arbetslöshet och stora inkomstbortfall. Coronastöden har lindrat trångmålet, men efterfrågan har ännu inte återhämtat sig. Exempelvis teatrarna blir fortfarande tvungna att ställa in sina föreställningar bland annat på grund av coronaviruset, och konsekvenserna för ekonomin och förhållandet till allmänheten är betydande.

Utskottet lyfter också fra, främjandet av dans och dess regionala tillgänglighet. Begränsningarna i anslutning till coronaviruset minskade avsevärt antalet elever vid dansläroanstalterna, och situationen vid de flesta läroanstalter är mycket krävande när antalet elever och inkomsterna har minskat och kostnaderna stigit. Enligt utredning står framför allt danscentret Footlight i Helsingfors och Lovisa dansinstitut inför utmaningar. På många orter finns det ett behov av snabba stödlösningar för att verksamheten över huvud taget ska kunna fortsätta. Också behovet av nya anordnartillstånd som beviljas av undervisnings- och kulturministeriet samt tillhörande statsandelar och understöd är stort.

Det är viktigt att målet 2023 är att konstens och kulturens skapande, produktion, konsumtion och användning så väl som möjligt ska återställas till samma nivå som före krisen till följd av coronaepidemin. Samtidigt är det viktigt att främja tillgången till konst och kultur samt åtgärder som ökar lika möjligheter att ta del av kultur. Utskottet lyfter också fram resurserna för produktion av information för att kulturpolitiska beslut ska grunda sig på kunskap och forskning.

Utskottet vill understryka vikten av de positiva effekterna av konst och kultur på hälsa och välfärd. Det är särskilt viktigt att främja barns och ungas jämlika möjligheter att delta i konst- och kulturhobbyer och på så sätt stödja barns och ungas uppväxt, lärande och välbefinnande. Konst och kultur har också en tydlig stödjande effekt på ekonomin och sysselsättningen. De kreativa branschernas andel av Finlands bruttonationalprodukt är dock mindre än 4 procent, vilket är mindre än i de övriga nordiska länderna och mindre än EU-genomsnittet (7 procent). De kreativa branscherna har en betydande tillväxtpotential, och det är viktigt att man i enlighet med riktlinjerna i regeringsprogrammet har satsat på att främja de kreativa branscherna. Utskottet betonar bland annat vikten av nära samarbete mellan olika förvaltningsområden och av att se till att styrnings- och finansieringsinstrumenten motsvarar de kreativa branschernas behov och särdrag.

Utskottet hänvisar också till den rapport som statsrådets framtidsarbetsgrupp för kultur publicerade i juni 2022 (Undervisnings- och kulturministeriets publikationer: 2022:23; Kulturens tid här nu och alltid) och som innehåller åtgärdsförslag för nästa valperiod för att stimulera och stärka

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 29

konst- och kultursektorn. Arbetsgruppen föreslår bland annat att budgetfinansieringen för konst och kultur (kapitel 29.80) höjs till en procent av utgifterna i budgeten före 2027 samt att de kultur- och näringspolitiska finansieringsinstrumenten och stödsystemen utvecklas. Arbetsgruppen har också lyft fram behoven att utveckla den sociala tryggheten för konstnärer och föreslagit bland annat att försöket med konstnärslön bör utredas.

Utskottet lyfter i detta sammanhang fra, yrkesfolk inom scenkonst, såsom teater, dans och cirkus, som på grund av coronaepidemin blivit utan skäliga arbetsmöjligheter. På grund av den osäkra ekonomiska situationen har rekryteringen av ny personal minskat, vilket försvårar särskilt sysselsättningen av nyutexaminerade och inledandet av en yrkeskarriär. Utskottet anser att det är motiverat att stödja sysselsättningen av nyutexaminerade genom understöd som sporrar aktörerna inom branschen att anställa yrkesutbildade personer inom scenkonst, såsom skådespelare, dansare, cirkusartister och regissörer, som utexaminerats 2020—2022.

04. Museiverkets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Utskottet ökar momentet med 100 000 euro för att bereda en Unesco-världsarvslista över Folkets hus-byggnader.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 24 548 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

06. Omkostnader för Nationella audiovisuella institutet (reservationsanslag 2 år)

Finansutskottet har flera gånger påpekat att omkostnaderna för Nationella audiovisuella institutet (Kavi) är knappa.

Enligt utredning till utskottet har ämbetsverkets verksamhet från första början tilldelats alltför knappa resurser och finansieringsunderskottet har åtgärdats genom enskilda anslagsökningar. På grund av sparåtgärderna har bland annat en del av de lagstadgade funktionerna för närvarande nästan upphört och en del av tjänsterna är obesatta. Utrustningen har inte kunnat förnyas, vilket ökar risken för allvarliga fel på utrustningen. Enligt Kavis uppskattning ökar också kostnaderna för nya lokaler hyresutgifternas andel av omkostnaderna. Finansieringen enligt budgetpropositionen beräknas uppvisa ett underskott på flera hundra tusen euro och Kavi bedömer att det blir tvunget att ta till permitteringar eller uppsägningar.

Finansieringen av institutet måste i fortsättningen vara i balans och vila på en hållbar grund, anser utskottet.

Utskottets förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att finansieringen av Nationella audiovisuella institutet balanseras och att institutets basfinansiering i nästa rambeslut permanent bringas på en nivå som motsvarar uppgifterna.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 29

16. Extra konstnär- och journalistpensioner (förslagsanslag)

Enligt budgetpropositionen får nya konstnärspensioner och familjepensioner i anslutning till dem beviljas 51 extra konstnärspensioner som motsvarar full pension, vilket motsvarar nivån under tidigare år.

Utskottet ser det som viktigt att pensionerna blir fler, eftersom behovet är betydligt större. Enligt uppgift kan endast var tionde sökande för närvarande beviljas konstnärspension.

30. Statsunderstöd för verksamhet vid allmänna bibliotek (fast anslag)

Utskottet har ökat budgetarna för 2021 och 2022 med sammanlagt 2 miljoner euro för utveckling av e-biblioteket. Kommunernas gemensamma e-bibliotek stöder jämlikheten och främjar lika tillgång till digitalt innehåll, garanterar lika tillgång till information för befolkningen och främjar läsning. Projektet är betydelsefullt i fråga om omfattning, eftersom det bygger upp ett nytt slags samarbete mellan offentliga och privata aktörer och ett gemensamt ekosystem inom litteratur- och förlagsbranschen.

Det är också ytterst viktigt att regeringen i kompletteringspropositionen har föreslagit en anslagshöjning på 1 miljon euro under moment 29.80.41, vilket gör det möjligt att betala ersättning till upphovsmän till upphovsrättsskyddade verk för e-utlåning av verk från allmänna bibliotek. Den ersättning för utlåning som betalas till uphovsmännen för e-material bedöms öka bibliotekens möjligheter att få e-material till bibliotekens förfogande.

Utskottet påminner också om bibliotekens centrala roll när det gäller att främja medborgarnas digitala färdigheter och anser det vara viktigt att biblioteken har tillräckliga resurser för att ge avgiftsfritt digitalt stöd.

41. Vissa dispositionsrättsersättningar (reservationsanslag 3 år)

Utskottet välkomnar nivån på kompensationsavgiften för privatkopiering, som också i nästa års budget är 11 miljoner euro. Det är också viktigt att gottgörelseavgiften enligt rambeslutet hålls på samma nivå under hela ramperioden 2023—2026 som riksdagen har förutsatt.

Likaså är det positivt att anslaget under momentet i kompletteringspropositionen till budgetpropositionen har höjts med 1 miljon euro för betalning av ersättningar för e-lån. Det är fråga om en årlig reservering på 1 miljon euro för ersättningar för utlåning av e-böcker och e-ljudböcker 2023—2026 som gjordes vid ramförhandlingarna våren 2022 och som har beaktats i budgetpropositionen för 2023.

Bakgrunden till propositionen är en utredning om ersättande av biblioteksanvändningen av e-material¹⁰. I utredningen föreslogs det att det nuvarande systemet för ersättning av utlåning utvidgas till att gälla utlåning av e-böcker och e-ljudböcker från allmänna bibliotek. I utredningen presenteras vid sidan av lagändringen ett snabbare sätt att gå vidare. Nästa års e-låneersättning för de all-

---

¹⁰ Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2022:41

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 29**

männa bibliotekens e-utlåning ska genomföras genom beslut av ministeriet. Det här skulle göra det möjligt att snabbt ta i bruk den ramreservering som det fattades beslut om i våras. Det nu valda genomförandesättet motsvarar också väl riksdagens ståndpunkt att systemet för utbetalning av ersättningar för utlåning i enlighet med riksdagens vilja ska genomföras så snabbt som möjligt (RSk 48/2021 rd — RP 146/2021 rd, uttalande 3).

På den nivå på ersättningen för e-lån (0,26 euro/lån) som föreslås i utredningen räcker ett anslag på en miljon euro till för att ersätta cirka 3,5 miljoner e-lån, vilket bedöms motsvara efterfrågan. Det är dock viktigt att följa upp anslaget tillräcklighet och i fortsättningen också bedöma möjligheterna och behoven att utvidga systemet till att omfatta användningen av e-material vid högskolornas bibliotek. Det är också viktigt att göra de ändringar som behövs i lagstiftningen, eftersom en lagstiftningslösning skapar stabilitet i systemet och förpliktar till att beakta anslagsbehoven i statsbudgeten.

Dessutom upprepar utskottet ställningstagandet i uttalandet, där det förutsätts att anslaget för låneersättning höjs så att det motsvarar den nordiska nivån.

50. Vissa understöd (reservationsanslag 3 år)

Modell med utställningsarvode. Utskottet välkomnar att det föreslås ett anslag på 1 miljon euro för att etablera modellen med utställningsarvode. Anslaget gör det möjligt att använda modellen vid konstmuseer, men inte vid mindre utställningsorganisationer. Modellen bör enligt branschaktörerna också utvidgas till aktörer som är mindre än museer, såsom konstgallerier. Utskottet anser det motiverat att man strävar efter att utveckla och utvidga användningen av modellen också till mindre utställningsaktörer inom den visuella branschen. Utställningsarvodet är en ersättning som betalas till konstnären för arbete som utförts för utställningen, såsom upphängning av utställningen, transport av verk, hållande av offentliga föreläsningar eller marknadsföring av utställningen.

Främjande av läskunnighet. Med hänvisning till det som sägs under moment 29.01.02 betonar utskottet åtgärder för att förbättra läskunnigheten. Utskottet ökar därför momentet med 300 000 euro (Läscentrum) för att fortsätta programmet En läsgåva till barnet.

Dessutom anvisar utskottet 300 000 euro för att starta Textens hus. Syftet med Textens hus är att fungera som en samlande aktör inom litteratur samt som stöd för yrkesutbildade personer inom textbranschen, som erbjuder verksamhetsförutsättningar för dem som arbetar med litteratur, översättning, tolkning, kritik och forskning. Det bidrar också till att stärka läskunnighetsarbetet bland annat genom samarbete med skolorna. Utskottet anvisar 200 000 euro också till Suomen sanataideopetuksen seura ry bland annat för att främja läskunnighetsarbetet.

Konsttestarna. Utskottet anvisar 1 000 000 euro för att verksamheten Konsttestarna ska kunna fortsätta. Konsttestarna är Finlands största kulturpedagogiska program, som erbjuder alla elever i årskurs åtta i Finland och deras lärare 1—2 besök per läsår för att se konst av hög kvalitet, exempelvis teater, konstmuseer eller opera. Genom feedback från barnen hjälper verksamheten också konstinstitutioner att planera program.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 29

Utöver dessa tillägg (1 800 000 euro) anvisar utskottet ett anslag på 2 890 000 euro under momentet för främjande av konst och kultur enligt följande:

- 1 000 000 euro för föreställningar och besök i daghem, skolor o.d.
- 200 000 euro till Förbundet för barnkulturcenter i Finland rf för kulturfostran för barn
- 80 000 euro till G Song Lab för att ordna konstverksamhet med låg tröskel för unga
- 200 000 euro för reparationsunderstöd för föreningshus
- 100 000 euro till Statens konstverkskommission för anskaffning av inhemska nutidskonstnärers verk
- 100 000 euro till centret Muisti för krig och fred rf för utveckling av utställningsverksamhet
- 70 000 euro för att restaurera Krigsskadeståndsfartyget Vega i Jakobstad
- 115 000 euro till Tuglas-seura ry för att främja samarbetet mellan Finland och Estland
- 200 000 euro för planering av ombyggnaden av Tampereen teatteri
- 300 000 euro till Meri-Lapin Teatteriyhdistys ry för att trygga teaterverksamhet i Kemi
- 300 000 euro till dansinstitut utanför statsandelssystemet
- 100 000 euro till Saimaan virkistysalueyhdistys ry för att restaurera den skyddade villan Piispan huvila
- 25 000 euro till Pääkanta-stiftelsen för att restaurera scenen för kulturverksamhet i Kerimäki
- 20 000 euro för arrangemangen kring jubileumsåret 2023 för evenemanget Koko Kunta Rokkaa Suomussalmi
- 50 000 euro för stöd till kulturcentret Villa Karos verksamhet
- 30 000 euro för Rajaton taide ry:s verksamhet, såsom mästarkurser och festivaler.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 24 764 000 euro.

Anslaget får användas

(Punkt 1 som i RP 277/2022 rd)

(Punkt 2—9 som i RP 154/2022 rd)

(Punkt 10 som i RP 277/2022 rd)

11) för att fortsätta programmet En läsgåva till barnet, för att starta Textens hus, till Suomen sanataideopetuksen seura ry, för verksamheten Konsttestarna, för stödjande av föreställningar och gästspel inom den utövande konsten, till Förbundet för barnkulturcenter i Finland rf för kulturfostran för barn, till G Song Lab för att ordna konstverksamhet med låg tröskel, till reparationsunderstöd för föreningshus, till Statens konstverkskommission för anskaffning av verk av inhemska nutidskonstnärer, till centret Muisti för krig och fred rf för utveckling av utställningsverksamhet, för att restaurera Krigsskadeståndsfartyget Vega, till Tuglas-seura ry för att främja samarbetet mellan Finland och Estland, för planering av ombyggnaden av Tampereen teatteri, till Meri-Lapin Teatteriyhdistys ry för att trygga teaterverksamhet i Kemi, för stöd till dansinstitut utanför statsandelssystemet, till Saimaan virkistysalueyhdistys ry för att restaurera den skyddade villan Piispan huvila, till Pääkanta-stiftelsen för att restaurera scenen för kulturverksamhet i Kerimäki, för arrangemangen kring jubileumsåret 2023 för evenemanget Koko Kunta Rokkaa Suo-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 29

mussalmi, för stöd till kulturcentret Villa Karos verksamhet och för Rajaton taide ry:s verksamhet. (Ny)

(Stycke 3 som i RP 154/2022 rd)

72. Utökning av Nationalgalleriets samling (reservationsanslag 3 år)

Utskottet ökar momentet med 100 000 euro för för anskaffning av inhemska nutidskonstnärers verk.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 839 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

90. Idrottsverksamhet

För idrottsväsendets finansiering föreslås 153,7 miljoner euro, vilket är 0,5 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Med anslagen fortsätter man att främja idrott och elitidrott i enlighet med regeringsprogrammet och genomförandet av den idrottspolitiska redogörelsen, och finansieringen riktas bland annat till kommunernas idrottstjänster, byggande av idrottsanläggningar, medborgarverksamhet, elitidrott samt utbildning och forskning inom idrott och motion.

Utskottet noterar särskilt de kostnader som orsakas av fysisk inaktivitet. Enligt erhållen utredning rör sig bara ungefär en tredjedel av barn, unga, och vuxna och några procent av de äldre tillräckligt mycket med avseende på hälsoaspekter. Dessutom visar en färsk undersökning att rörligheten bland vuxna i arbetsför ålder minskade ytterligare under coronatiden. Också UKK-institutets färsk rapport om motion och idrott (Suomalaisten mitattu liikkuminen, paikallaanolo ja fyyminen kunto 2018—2022, UKM:s publikation 2022:33) visar att finländarna tillbringar största delen av sin vakna tid på plats och att rörligheten minskar under hela skolåldern, jämnas ut i arbetsför ålder och minskar ytterligare i pensionsåldern. På hela befolkningens nivå bedöms otillräcklig motion orsaka samhället kostnader på över 3 miljarder euro per år.

Befolkningens försämrade fysiska kondition och funktionsförmåga återspeglas starkt i hela samhällsekonomin och försvårar för sin del uppnåendet av målen för bland annat längre tid i arbetslivet och en höjning av sysselsättningsgraden. Motion och idrott är ändå ett förmånligt sätt att främja hälsa och välfärd och har ännu inte införts tillräckligt målmedvetet för att främja befolkningens hälsa och välfärd och minska skillnaderna i hälsa och funktionsförmåga.

För att minska kostnaderna för fysisk inaktivitet är det viktigt att rikta åtgärder till fysiskt inaktiva personer i olika åldrar. Även om det inte längre finns någon separat budgetfinansiering för programmet I rörelse är det viktigt att se till att den riksomfattande och regionala ledningen, samordningen och de gemensamma tillvägagångssätten inom Rörelserna främjas och stärks. Det är särskilt viktigt att säkerställa kontinuiteten i programmet Småbarnspedagogiken i rörelse, eftersom motionsvanorna börjar etablera sig och differentieras redan från cirka 3 års ålder.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 29

Utskottet ökar moment 29.90.56. med 1,5 miljoner euro för att säkerställa att programmet fortsätter.

Likasa är det viktigt att fortsätta verkställandet av det förvaltningsövergripande samordningsorganets (LIPOKO) handlingsplan och säkerställa att olika åtgärder för att främja rörligheten genomförs på bred front inom olika förvaltningsområden och att effekterna av dessa åtgärder följs upp.

Utskottet betonar också satsningar på motionsrådgivning, handledning i levnadsvanor och lågtröskeltjänster. Dessutom är det viktigt att lyfta fram betydelsen av motion bland annat inom social- och hälsovårdstjänsterna. När social- och hälsovårdstjänsterna överförs till välfärdsområdena är det viktigt att se till att de befintliga välfungerande servicekedjorna bevaras i den nya strukturen och att möjligheterna att inleda nya verksamhetssätt utnyttjas i omställningssituationer.

Extra idrottspensioner. De sakkunniga har pekat på behovet av att utveckla extra idrottspensioner. Enligt erhållen utredning begränsas beviljandet av extra idrottspensioner av budgetanslagen och begränsningarna i antalet pensioner. Därför kan pension inte beviljas sökande som uppfyller kriterierna (t.ex. idrottsprestationer, inkomstgränser), om pensionerna redan har beviljats till det maximibelopp som tillåts i budgeten (16 fulla pensioner). En pensionssökande som uppfyller kriterierna kan således bli tvungen att vänta på pensionen tills någon pension frigörs.

Utskottet ser det som viktigt att bestämmelserna om extra idrottspensioner ses över så att alla som uppfyller idrottskriterierna och de ekonomiska kriterierna kan beviljas pension.

56. Främjande av idrott och elitidrott (reservationsanslag 3 år)

Utskottet ökar momentet med 1 500 000 euro för att fortsätta programmet Småbarnspedagogiken i rörelse.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 6 000 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

91. Ungdomsarbete

För ungdomsarbetets anslag föreslås 77,3 miljoner euro, vilket är 4,2 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022. Anslagsminskningen beror på den tidsbundna tilläggsfinansiering för uppsökande ungdomsarbete som ingår i regeringsprogrammet och som inte längre är i bruk 2023. Enligt rambeslutet minskar anslagen för ungdomsarbete ytterligare till 74 miljoner euro 2024.

Största delen av de unga i Finland mår bra, men enligt erhållen utredning har de ungas välbefinnande försämrats enligt nästan alla undersökningar och mätare. Särskilt oroväckande är det att ojämlikheten ökar och att ohälsan allt kraftigare samlas hos samma ungdomar. Belastningen på

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 29

de unga har ökat bland annat på grund av klimat- och naturkrisen, pandemin och Rysslands aggressionsskrig i Ukraina. Dessutom försvagade distansstudierna och begränsningarna under coronapandemin många ungas välbefinnande.

Utskottet betonar ungdomsarbetets genomslag och behovet av att trygga resurserna på lång sikt för att främja de ungas välbefinnande. I samband med social- och hälsovårdsreformen är det särskilt viktigt att säkerställa att de tjänster som unga behöver fungerar smidigt mellan kommunerna och välfärdsområdena samt även mellan organisationer. Utskottet anser också att det är viktigt att göra en heltäckande utredning där man kartlägger de ungas välbefinnande utifrån befintliga forskningsrön och fastställer åtgärdsrekommendationer för att förbättra de ungas välbefinnande.

Uppsökande ungdomsarbete. Enligt erhållen utredning ska sammanlagt 12,1 miljoner euro anvisas för uppsökande ungdomsarbete 2023 (från moment 29.91.50, 29.91.51 och 29.91.52). Dessutom anvisas 2,6 miljoner euro i reservationsanslag utanför budgetpropositionen. På så sätt motsvarar finansieringen (sammanlagt cirka 14,7 miljoner euro) ungefär 2022 års nivå.

Det är viktigt att resurserna för det uppsökande ungdomsarbetet tryggas också i fortsättningen, eftersom det uppsökande ungdomsarbetet riktar sig till de unga som har det sämst ställt och det är ett effektivt sätt att minska utslagningen bland unga. Behovet är särskilt stort nu när utslagningen riskerar att öka i och med coronaepidemin. Uppsökande ungdomsarbete utförs i alla kommuner i Finland och är på så sätt en lättillgänglig och verkningsfull närservice för unga.

Utskottet ökar moment 29.91.51 med 180 000 euro för att främja och utvidga ambulerande ungdomsarbete (Walkers on Wheels). Enligt erhållen utredning främjar ambulerande ungdomsarbete möten med låg tröskel. Uppskattningsvis 50—60 procent av de unga som påträffas i verksamheten omfattas inte av tjänster avsedda för unga, och en stor del av dem är antingen marginaliserade eller riskerar att bli det.

Verkstadsverksamheten. Budgetfinansieringen av verkstadsverksamheten för unga uppgår nästa år till 16 miljoner euro, men den täcker endast en del av finansieringen av verkstadsverksamheten för unga när den övriga finansieringen består bland annat av ersättningar för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, lönesubvention samt försäljning av olika produkter. Inledandet av välfärdsområdenas verksamhet vid ingången av 2023 medför dock stora förändringar i finansieringen av verkstadsverksamheten, när arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte överförs till välfärdsområdena. Enligt utredning till utskottet kan kommunala verkstäder i fortsättningen inte ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, eftersom de inte kan delta i konkurrensutsättningen av tränings-tjänster utan att verksamheten bolagiseras.

Riksdagen har i samband med godkännandet av social- och hälsovårdslagarna förutsatt att verkstadsverksamheten kan genomföras och utvecklas på ett förvaltningsövergripande flexibelt och kundorienterat sätt och att kommunen inte blir skyldig att bolagisera verkstadsverksamheten för unga. Enligt utredning har undervisnings- och kulturministeriet tillsatt en arbetsgrupp för mandatperioden 1.8—31.12.2022. Arbetsgruppen har till uppgift att utreda vilka ändringar och konsekvenser bland annat social- och hälsovårdslagstiftningen har för verkstadsverksamheten och hitta alternativa lösningar för att rätta till situationen.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 29**

Utskottet anser det vara viktigt att tillgången till verkstadsverksamhet för unga tryggas trots förändringarna i förvaltningsstrukturerna och att verksamheten även i fortsättningen kan genomföras flexibelt, förvaltningsövergripande och kundorienterat. Likaså måste man finna lösningar med hjälp av vilka även mindre kommuner kan fortsätta verkstadsverksamheten.

51. Verkstadsverksamhet för unga samt uppsökande ungdomsarbete (reservationsanslag 2 år)

Med hänvisning till motiveringen till 91 kap. ökar utskottet momentet med 180 000 euro för att främja och utvidga ambulerande ungdomsarbete (Walkers on Wheels).

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 22 452 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

52. Statsandelar till kommunernas ungdomsväsende samt vissa understöd (reservationsanslag 2 år)

Utskottet ökar momentet med 300 000 euro, varav

- 100 000 euro för att främja företagande bland unga
- 200 000 euro för fostran till företagsamhet inom TAT.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 13 780 000 euro.

Anslaget får användas

(Punkt 1 som i RP 154/2022 rd)

2) för att främja ungas *företagar-*, ekonomi- och arbetslivskompetens

(Punkt 3 och 4 som i RP 154/2022 rd)

(Stycke 3 som i RP 154/2022 rd)

Huvudtitel 30

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

För jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde föreslås sammanlagt knappt 2,7 miljarder euro, alltså 79 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022.

Coronakrisen och det angreppskrig som Ryssland inlett har satt förvaltningsområdets grundläggande uppgifter i fokus som en del av försörjningsberedskapen och den inhemska jordbruksproduktionen som grund för den. Betydelsen av förvaltningsområdets uppgifter har också annars accentuerats under den senaste tiden, då livsmedelssäkerheten och tryggheten av rent vatten, hanteringen av djur- och växtsjukdomar, tryggheten av naturresursekonomins hållbarhet och konkur-

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 30

renskraften hos näringar som baserar sig på dem samt utvecklandet av landsbygdens livskraft har blivit allt viktigare.

Jordbrukets lönsamhet

Ett akut problem inom förvaltningsområdet är den dåliga lönsamheten inom jordbruket, som har försatt jordbrukarna i en akut svår situation. Jordbrukets svåra situation har pågått i flera år, men till följd av kriget mot Ryssland försämrades situationen ytterligare när priserna på insatsvaror ökade och delvis också tillgången till dem försvårades. Produktionskostnaderna har stigit betydligt särskilt i fråga om gödselmedel, energi, foder och el, vilket har blivit en kritisk faktor för hela livsmedelskedjan.

Pellervo ekonomiska forskningsinstitut förutspår att inkomsterna från marknaden kommer att öka med cirka 860 miljoner euro 2022 och kostnaderna för produktionsinsatser med cirka 940 miljoner euro jämfört med 2021. Ökningen av producentpriserna kompenserar således bara en del av kostnadsökningen och den har skett med fördröjning i förhållande till prisstegringen på produktionsinsatser.

Förändringen syns i att gårdsbruksenheter har sämre likviditet, vilket ökar behovet av upplåning och medför också nedläggning av produktionen på en del gårdsbruksenheter. Även om den relativa skuldsättningen har sjunkit, har skulderna anhopat sig särskilt på de gårdar som gjort investeringar. Kostnaderna stiger ytterligare också av att räntorna på banklån stiger. Riskerna inom jordbruksproduktionen ökar således och polariseringen av lönsamheten mellan gårdarna och olika produktionsinriktningar ökar därmed också. Till exempel till följd av det stigande elpriset minskar produktionen på trädgårdslägenheter betydligt redan under vintern.

Statsbudgeten har betydande konsekvenser för jordbrukets lönsamhet och företagarinkomst genom EU-finansierade och nationella stöd, eftersom stöden fortfarande utgör cirka 25–30 procent av gårdsbruksenheter totala intäkter. År 2023 inleds genomförandet av den nya CAP-planen för den gemensamma jordbrukspolitikerna 2023–2027. Den överenskomna finansieringsnivån bidrar till att minska osäkerheten inför framtiden. Det bör dock beaktas att stöden betalas ut med fördröjning efter att kostnaderna realiserats.

Utskottet betonar att genomförandet av CAP-planen bör inledas fullt ut genast i början av året och att det också bör säkerställas att stöden betalas ut så snabbt som möjligt. Sammanlagt något under 1,4 miljarder euro i jordbruksstöd som helt eller delvis finansieras av EU och cirka 346 miljoner euro i nationellt stöd har budgeterats för 2023. I stöd till jordbrukare utbetalas sammanlagt cirka 1,7 miljarder euro. Utöver de årliga stöden till jordbrukare betalas stöd också för utveckling av jordbruksstrukturen. Stödbeloppet förblir nästan på 2022 års nivå, men den höga inflationen försvagar betydligt dess köpkraft.

För att trygga försörjningsberedskapen fattade regeringen våren 2022 beslut om ett stödpaket ur vilket det redan har finansierats åtgärder med snabba verkningar för att förbättra gårdarnas lönsamhet och likviditet (225 miljoner euro) samt långsiktiga åtgärder för att främja den gröna omställningen genom att minska jordbrukets beroende av fossila importinsatser såsom energi och gödselmedel (63 miljoner euro). För 2023 föreslås fortfarande 53,5 miljoner euro i finansiering

Betänkande FiUB 37/2022 rd

Huvudtitel 30

för långvariga åtgärder, såsom projekt för biogas, gödselbehandling och återvinning av näringsämnen.

Utskottet anser att de vidtagna åtgärderna pekar i rätt riktning men inte räcker till för att avhjälpa jordbrukarnas nöd. Det behövs fler snabba åtgärder som omedelbart underlättar jordbruksföretagarnas ekonomiska situation och som inte går till handeln med insatsvaror utan att producenterna gynnas av dem. Krisåtgärder behövs särskilt i fråga om elpriset. Dessutom behövs det nya åtgärder för att förbättra situationen på lång sikt. Det är också viktigt att en parlamentarisk grupp för utvärdering av resultat- och utvecklingsutsikterna för jordbruket utreder metoder för att trygga jordbrukets verksamhetsförutsättningar i en föränderlig omvärld.

Utskottet betonar att producentens andel av priset på slutprodukten måste ökas, vilket innebär att livsmedelsmarknadens funktion måste korrigeras. Utskottet anser det bland annat nödvändigt att utreda möjligheterna att införa det kostnadsindex för livsmedelsekonomin som jord- och skogsbruksutskottet lyft fram (JsUU 25/2022 rd) i avtalen om livsmedelskedjan. Det behövs också ytterligare lagstiftningsåtgärder för att förbättra jordbrukarnas förhandlingsposition och skydd i livsmedelskedjan. Utskottet betonar dessutom vikten av att förbättra lönsamheten genom producentorganisationerna, vilket bör lyftas fram mer än för närvarande.

Vid valet av åtgärder bör uppmärksamhet fästas vid att de inte ytterligare accelererar inflationen och riktar sig till aktiv produktion samt på lång sikt främjar den gröna omställningen, såsom användningen av förnybar energi och den cirkulära ekonomin. Självförsörjningsgraden i fråga om de kritiska produktionsfaktorerna förutsätter också satsningar på långsiktigt utvecklingsarbete och nya omfattande investeringar. Samtidigt bör man granska de krav som fördröjer utnyttjandet och ibruktagandet av inhemsk bioenergi och gödselmedel inom cirkulär ekonomi.

För att underlätta situationen krävs ytterligare åtgärder i hela livsmedelskedjan, särskilt flexibilitet inom industrin, handeln och kreditgivarna, för att trygga det gemensamma målet, således en konkurrenskraftig inhemsk matproduktion. Tryggandet av gårdsbruksenheterens verksamhetsbetingelser tryggar sysselsättningen i hela kedjan och främjar samtidigt landsbygdens livskraft och Finlands övergripande säkerhet. Utskottet påminner dessutom om att vår produktion baserar sig på rent vatten och ren luft. Dessutom används antibiotika i liten utsträckning i Finland jämfört med andra länder.

I det rådande svåra läget måste man också se till jordbrukarnas arbetshälsa och att unga upplever jordbrukssektorn som en attraktiv och ekonomiskt hållbar näring och vill fortsätta den.

Skogsbruket

Hållbart skogsbruk har i årtionden utgjort grunden för Finlands välfärd och skogssektorn har fortfarande en stor nationalekonomisk effekt. Också inom skogssektorn har det till följd av det angreppskrig som Ryssland inlett skett betydande förändringar som påverkar bland annat tillgången på importråvaror, avverkningsvolymen, produktionen och exporten. Osäkerheten inom branschen ökar också av flera EU-lagstiftningsinitiativ som gäller skogar.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 30**

Utskottet betonar att det med tanke på samhällsekonomin är viktigt att sträva efter att höja skogsindustrins mervärde och öka satsningarna på forskning och utveckling och långsiktig utveckling av träbaserade innovationer. Samtidigt måste man alltså fästa uppmärksamhet vid skogarnas betydelse när det gäller att bromsa klimatförändringen, stärka skogarnas kolsänkor och trygga skogarnas biologiska mångfald. Samordningen av naturtillståndet med den ekonomiska verksamheten måste därför fortsätta. För närvarande pågår en uppdatering av den nationella skogsstrategin, som styr genomförandet av skogsbruket i Finland. Utskottet behandlar tryggheten av ett hållbart skogsbruk nedan bland annat i samband med moment 30.40.44. Utskottet anser också att det är nödvändigt med aktiv förhandspåverkan inom EU för att Finlands särdrag inom både jord- och skogsbruket ska beaktas bättre än för närvarande.

01. Förvaltning och forskning

05. Naturresursinstitutets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 79,8 miljoner euro, vilket är cirka 1,5 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022. I regeringsprogrammet fogades till ramen en gradvis genomförd finansiering på 5 miljoner euro, men i rambeslutet för 2021 slopades finansieringen.

Naturresursinstitutet söker således lösningar för att balansera ekonomin. Ämbetsverket vidtog omfattande anpassningsåtgärder genast 2015, då anslaget minskades med 25 procent. Anpassningen gällde då i stor utsträckning hela verksamheten, inklusive lokalnätverket och personalen. Nya sparåtgärder är därför svåra att genomföra, särskilt som det finns en stark efterfrågan på och ett stort behov av Naturresursinstitutets forskning och experttjänster. Utskottet anser att det är särskilt oroväckande att förnyandet av forskningsmiljön för husdjursforskningen i Jockis avbryts, eftersom det inte har anvisats finansiering för de ökande hyreskostnaderna trots att Senatfastigheter redan beviljats investeringsfullmakt för projektet.

Utskottet anser att regeringen bör se till att fullmakterna att ingå hyresavtal är tillräckliga och att förutsättningarna för naturresursforskning tryggas. Tryggheten av ämbetsverkets basfinansiering skulle kräva en ökning på sammanlagt cirka 5 miljoner euro i budgetpropositionen. Dessutom täcks en del av anpassningsbehovet genom att nivån på den externa finansieringen höjs från nuvarande 58 miljoner euro så att målet är en andel på 40 procent av de totala utgifterna.

10. Utveckling av landsbygden

50. Statsbidrag för utvecklande av landsbygdsnäringsarna (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås cirka 5,4 miljoner euro. Anslaget motsvarar i övrigt 2022 års nivå, men har minskats med riksdagens tillägg av engångsnatur (210 000 euro).

Utskottet anser att den riksomfattande rådgivning som ges med anslaget under momentet fortfarande är viktig i den fördjupade lönsamhetskrisen inom jordbruket. Rådgivningen kan förbättra jordbrukets och landsbygdsföretagens konkurrenskraft och lönsamhet för att trygga försörjnings-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 30

beredskapen. Lönsamheten är ofta inte beroende av företagets storlek, utan företagarens ekonomiska kompetens intar en nyckelställning. Med hjälp av statligt stöd kan man också erbjuda råd till de mest behövande företagen och rädda gårdarna från en större konkursvåg. Samtidigt är det viktigt att hjälpa lantbruksföretagarna att orka psykiskt och återställa företagarnas tro på framtiden.

Utskottet anser utifrån inkommen utredning att utbudet och utvecklingen av tjänster svarar väl mot behoven hos olika produktionsinriktningar. Rådgivningen har en central och växande roll också när det gäller att minska jordbrukets klimatpåverkan och förankra åtgärderna. Det är således nödvändigt att fortsätta att snabbt överföra de senaste forskningsrönen till gårdarna via ett systematiskt verksamhets sätt som inleddes i nätverket för forskningslokaler 2022 med den finansiering som riksdagen har ökat.

Utskottet ökar momentet med 260 000 euro, varav 100 000 euro anvisas ProAgria för verksamheten i det av riksdagen finansierade nätverket av forskningslokaler, 60 000 euro till Suomen Hevostietokeskus ry, 50 000 euro till Puutarhaliitto ry och 50 000 euro till Maitoyrittäjät ry.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 5 616 000 euro.

(Stycke 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

51. Främjande av renskötseln (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 1,8 miljoner euro bland annat till understöd för byggande och underhåll av rengården vid riksgrensarna. Skyldigheterna i fråga om stängsel grundar sig på avtal om rengården som ingåtts mellan staterna och gäller rengården vid gränsen mellan Finland och Norge samt mellan Finland och Ryssland. Enligt utredning till utskottet är behovet av underhåll akut.

Utskottet ökar momentet med 300 000 euro till Renbeteslagsföreningen för underhåll av rengården.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 2 143 000 euro.

(Stycke 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

55. Statsbidrag för 4H-verksamhet (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås cirka 3,8 miljoner euro. Anslaget under momentet motsvarar i övrigt 2022 års nivå, men riksdagens tillägg av engångsnatur på 300 000 euro har strukits. 4H är en av Finlands största ungdomsorganisationer, där 198 finskspråkiga och 18 svenskspråkiga lokala föreningar runt om i landet bedriver praktiskt ungdomsarbete. I verksamheten deltog 150 000 barn och unga år 2021. Organisationens mål är att inga barn eller unga ska marginaliseras i samhället.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 30

Organisationen 4H stöder barns och ungas tillväxt i arbetslivet och företagande genom handlingsmodellen Tre steg till arbetslivet. År 2021 grundades över 1 000 nya 4H-företag och cirka 4 700 unga sysselsattes via organisationen. Lönesumman till unga steg till över 4 miljoner euro, vilket i stort sett motsvarar det beviljade statsunderstödet. I enlighet med organisationens vision har man genom hållbar tillväxt genomfört lärdomarna bland annat i verksamheterna Taimiteko och Sato-sankarit samt i insamlingen av plastsäckar under devisen Reilu Teko. Dessutom har det ordnats bland annat Safkasankarit-klubbar och matskolor, och verksamheten Ysit töihin har redan utvidgats till nästan hundra kommuner.

Utskottet anser att 4H-organisationens verksamhet är viktig och välkomnar att verksamheten också svarar väl mot dagens behov. Utskottet ökar momentet med 350 000 euro.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 4 155 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

63. Utveckling av landsbygden (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 4,0 miljoner euro, alltså 1,7 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. I anslaget ingår bland annat ett nytt stöd för bybutiker på 2 miljoner euro och 1,1 miljoner euro i statsunderstöd för att främja byverksamheten. Båda stödformerna är nödvändiga medel för att stödja byarnas livskraft. Byverksamheten eliminerar ensamhet, minskar risken för utslagning och ökar samhörigheten. Samtidigt stöds också den övergripande säkerheten.

Utskottet ökar momentet med 300 000 euro för statsbidrag till byverksamhet.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 4 300 000 euro.

(Stycke 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

20. Jordbruk och livsmedelsekonomi

01. Livsmedelsverkets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 81,5 miljoner euro, vilket är cirka 2,1 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Nivån på den permanenta budgetfinansieringen är cirka 66 miljoner euro och cirka 15 miljoner euro består av tidsbundna ökningar.

Utskottet fäster uppmärksamhet vid bekämpningen av brottslighet inom livsmedelskedjan och ordnandet av tillsynen över distansförsäljningen och anser att det anslag på 0,6 miljoner euro som föreslås för ändamålet är ett steg i rätt riktning men inte tillräckligt. Det är mycket viktigt att genom effektiva kontroller skydda legitima företag mot illojal konkurrens och konsumenterna mot hälsorisker och vilseledande.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 30

Under Livsmedelsverkets ledning har man aktivt utvecklat identifieringen och utredningen av brottsfall i hela myndighetskedjan. Antalet upptäckta bedrägerier och brott har ökat kraftigt. Åren 2018–2022 har 294 brottmål upptäckts, och cirka hälften av dem är fortfarande under behandling. För att säkerställa en ändamålsenlig skötsel av brottmål är det viktigt att säkerställa Livsmedelsverkets resurser, i synnerhet som projektfinansieringen för bekämpning av grå ekonomi upphör 2022. Dessutom har Finland ännu inte börjat aktivt leta efter brott på det sätt som EU-lagstiftningen förutsätter, eftersom resurserna har använts till att utreda brottmål som upptäckts genom normal tillsyn. Till denna helhet hör också att utveckla övervakningen av den kraftigt ökade distanshandeln med livsmedel, eftersom distansförsäljning i typiska fall anses vara ett enkelt sätt att begå bedrägerier och brott.

IKT-utgifter. Utifrån inkommen utredning fäster utskottet dessutom uppmärksamhet vid Livsmedelsverkets IKT-utgifter, som leder till en kontinuerlig obalans i verkets budget och som ersätts med tidsbundna tillägg. För att stöden ska kunna betalas ut korrekt och i rätt tid krävs fungerande informationssystem. Detta tryggar Finlands fulla tillgång till EU-finansiering, vilket bidrar till jordbrukets kontinuitet och landsbygdens livskraft.

Utskottet uttrycker sin oro över de ständigt ökande IKT-utgifterna och anser det vara nödvändigt att fästa särskild uppmärksamhet vid upphandlingskompetensen och även i övrigt utvärdera förvaltningsområdets IKT-verksamhet som helhet för att minimera kostnaderna.

RP 145/2022 rd. Under momentet föreslås 2 500 000 euro som hänför sig till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om automatiskt beslutsfattande inom den offentliga förvaltningen (RP 145/2022 rd). Eftersom behandlingen av ärendet fortfarande pågår, stryks anslaget under momentet.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 78 958 000 euro.

(Stycke 2–5 som i RP 154/2022 rd)

42. Klimatåtgärder som hänför sig till torvmarker (reservationsanslag 3 år)

Det anslag på 30 miljoner euro som föreslås under momentet används till understöd för utvecklings-, försöks- och investeringsprojekt som gäller höjning av grundvattennivån på torvmarker och våtmarksodling. Avsikten är bland annat att skapa en grund och en handlingsmodell för praktiska åtgärder genom vilka man kan stävja klimatutsläppen från torvmarker och uppnå utsläppsminskningar som syns i den årliga nationella växthusgasinventeringen. Målet är också att främja värdekedjan för våtmarksodling.

Utskottet noterar att utöver anslaget under momentet främjas våtmarksodling och anläggning av våtmarker genom åtgärder inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Därför bör det noggrant bedömas vilken del av de behövliga utsläppsminskningarna som kan genomföras med EU-finansiering.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 30

Det är också viktigt att noggrant bedöma de effektivaste sätten att binda koldioxid, utan att glömma åtgärder som påskyndar beskogningen och skogstillväxten, såsom vård av ungskog och askgödsling, och som samtidigt kan främja ett hållbart skogsbruk.

47. Utvecklande av livsmedelskedjan (reservationsanslag 3 år)

Utskottet lyfter fram det riksomfattande främjandet av naturproduktbranschen och betonar att Arktiska aromer rf har en betydande uppgift när det gäller att utveckla verksamhetsförutsättningarna för branschen. Föreningen förmedlar den senaste forsknings- och marknadsinformationen till hela branschen, bidrar till uppkomsten av forsknings- och utvecklingsprojekt samt ökar samarbetet mellan aktörerna. Genom projektverksamheten kan verksamheten inom naturproduktbranschen effektiviseras och utvidgas, vilket samtidigt förbättrar försörjningsberedskapen och beredskapen.

Utskottet ser det också som viktigt att Ruoka Akatemia, som inleddes 2019, kan fortsätta 2023. Enligt utredning till utskottet har konceptet inom branschen ansetts vara ett betydande sätt att öka beslutsfattarnas, påverkarnas och mediernas förståelse för den finländska livsmedelskedjans verksamhet och stärka kunskapen om den finländska matens ursprung, förädling och handel.

Utskottet ökar momentet med 350 000 euro, varav 200 000 euro anvisas Arktiska aromer rf för projektverksamhet och 150 000 euro för genomförande av Ruoka Akatemia.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 2 637 000 euro.

(Stycke 2—4 som i RP 154/2022 rd)

49. Främjande av återvinningen av näringsämnen genom produktion av biogas (reservationsanslag 3 år)

Det stöd på 4 miljoner euro som föreslås under momentet är verksamhetsstöd för biogasanläggningar som producerar biogas av stallgödsel eller vårdavfall från vattenvegetation och långt förädlade näringsprodukter som lätt kan transporteras och lagras. Näringsstödet genomför regeringsprogrammets föresats om stöd till biogasanläggningar som hanterar gödsel.

Utskottet anser att den nya stödförmen behövs och betonar att den kan förbättra lönsamheten för produktionen av organiska gödselmedel och på så sätt höja självförsörjningsgraden och försörjningsberedskapen i fråga om gödselmedel. Samtidigt minskas utsläppen av näringsämnen och växthusgaser från naturvårdens biomassor och gödsel samt effektiviseras återvinningen av näringsämnen. Utskottet anser att man i fortsättningen bör främja möjligheterna att utvidga stödet också till produktion av andra anläggningar än biogasanläggningar.

Övrig finansiering för biogasproduktion

Utskottet ser det också som viktigt att budgetpropositionen finansierar andra åtgärder för att främja produktionen av biogas och återvinningen av näringsämnen. Till följd av det stigande energi-

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 30

priset är gårdarna allt mer intresserade av investeringar i biogas som gör det möjligt att förbättra lönsamheten.

Genom försöksprogrammet för återvinning av näringsämnen (moment 30.40.22) finansieras i första hand försök med och utveckling av nya och innovativa metoder för återvinning av näringsämnen i små och medelstora företag samt investeringar i anslutning till dem. Investeringstödet för avancerad teknik för behandling av biomassa (moment 30.10.40) riktas för sin del till stöd för investeringar i näringsåtervinning i produktionsskedet och underlättar till exempel inledandet av verksamhet i produktionsvolymen för nya näringsåtervinningspreparat som en del av biogasproduktionen.

Dessutom tillämpas fortfarande åtgärden Råd 2020, där jordbrukaren får gratis rådgivning om bland annat energiplaner och preliminär investeringsplanering. Dessutom är det möjligt att få stöd för användning av organiska återvinningspreparat och naturgödsel från miljöersättningssystemet i CAP-planen.

62. Vissa statsunderstöd (reservationsanslag 2 år)

Utskottet anser det behövt att regeringen kompletterar sin proposition och föreslår ett anslag på sammanlagt 900 000 euro för specialiseringspraktik för veterinärer och handledning av specialiseringsutbildningen vid Helsingfors universitet. Med tanke på djurskyddet är det också viktigt att regeringen ser till att veterinärjouren dygnet runt fungerar också i fråga om produktionsdjur.

Utskottet lyfter också fram afrikansk svinpest, som är en allvarlig djursjukdom som ska bekämpas enligt lag. Sjukdomen är dödlig bland tam- och vildsvin, och den sprider sig i Finlands närområden. Bekämpningen av afrikansk svinpest kräver långsiktigt internationellt och tvärsektorielt samarbete mellan myndigheter, näringsliv, viltexperter och jägare.

Utskottet ökar momentet med 100 000 euro för att minska risken för afrikansk svinpest, som orsakas av vildsvin.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 6 467 000 euro.

Anslaget får användas

(Punkt 1 och 2 som i RP 154/2022 rd)

(Punkt 3 som i RP 277/2022 rd)

(Punkt 4 som i RP 154/2022 rd)

(Stycke 3 som i RP 154/2022 rd)

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 30

40. Naturresursekonomi

21. Utgifter för nyttjande och vård av vattentillgångarna (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 15,8 miljoner euro, vilket är 1,4 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Anslaget används för vattenhushållning och gränsvattendragssamarbete och vattendragsåtgärder och grundliga reparationer av vattenbyggnadskonstruktioner som staten svarar för. Det viktigaste nya projekt som finansieras under momentet är det nationella genomförandet av dricksvattendirektivet (2 miljoner euro). Dessutom finansieras vattenhushållningsprojekt med medel under moment 30.40.31.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att tryggheten av vattenhushållningen i alla situationer har beaktats i förändringarna i den säkerhetspolitiska miljön och att anslaget under momentet har höjts. Störningssituationer inom vattentjänsterna är allvarliga, eftersom de har omfattande konsekvenser för samhällets funktion. Under momentet finns det ett växande behov av finansiering bland annat för att utveckla funktionen och säkerheten i informationssystemen för vattenhushållning, reparera den äldre infrastrukturen för vattentjänster samt för regionalt samarbete inom vattentjänster och beredskap inför exceptionella situationer. Det är också viktigt att ytterligare främja hanteringen av riskerna för vatten, översvämningar och torka på åkrar.

22. Främjande av naturresurs- och bioekonomi (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås cirka 15,0 miljoner euro. Den halverade anslagsnivån jämfört med den ordinarie budgeten för 2022 beror huvudsakligen på att finansieringen av klimatåtgärder inom markanvändningssektorn enligt regeringsprogrammet upphör. Finansieringen under momentet ger dock fortfarande goda möjligheter att genomföra utvecklingsprojekt inom flera branscher.

För försöksprogrammet för återvinning av näringsämnen föreslås 6 miljoner euro, vilket utskottet anser vara mycket nyttigt. Återvinning av näringsämnen är det bästa sättet att främja övergången till cirkulär ekonomi och minska näringsbelastningen och utsläppen av växthusgaser i Östersjön och vattendragen. Stödet främjar uppkomsten av en lönsam marknad för återvunnet gödsel, förbättrar livsmedels- och energiförsörjningsberedskapen och främjar den gröna omställningen. Målet är att inleda investeringar och främja en övergång av innovationer till fullskalig produktion. Programmet för återvinning av näringsämnen genomförs också inom miljöministeriets förvaltningsområde.

För klimathållbara åtgärder inom markanvändningssektorn föreslås 3 miljoner euro. Målet är att finansiera utvecklings- och utbildningsprojekt som stöder skogsbrukets anpassning till klimatförändringen och riskhanteringen i fråga om klimatförändringen samt naturens mångfald. Genom projekten är det också nödvändigt att utveckla metoderna för skogsvård och skogsförädling för att man ska kunna övergå till mer riktade och mångsidiga avverknings- och odlingsmetoder.

När det gäller vattenhushållningen främjas under momentet fortsättningsvis utvecklingen av blå bioekonomi, utnyttjande av fisk- och vattenresurser, utvecklingen av vattenaffärsverksamhet och vattenbruk samt anpassning till klimatförändringen. Anslagen har också ett nära samband med utvecklandet av vattenhushållningen på åker- och skogsmark.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 30

31. Stödjande av vattenhushållnings- och fiskeriprojekt (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 8,6 miljoner euro, vilket är 2,2 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022. Av anslaget ska 3,9 miljoner euro riktas till stödfinansiering för nya och pågående vattnekonomiska riskhanterings-, istandsättnings-, utvecklings- och försöksprojekt. Momentets största finansieringsbehov hänför sig till genomförandet av åtgärder enligt planerna för hantering av översvämningsrisker, såsom understöd till projekt för skydd mot översvämningsbosättningen.

Vattentjänsternas funktionssäkerhet. Utskottet anser att det nya anslag som föreslås under momentet (2,5 miljoner euro) är ytterst behövligt för att förbättra vattentjänsternas funktionssäkerhet och cybersäkerhet. I takt med att digitaliseringen och införandet av olika molnbaserade system framskrider blir det allt viktigare att vattentjänstverken säkerställer och främjar informations- och cybersäkerheten inom vattenförsörjningen. Förslaget är en nödvändig del av den mer omfattande beredskapen för kritisk infrastruktur i den förändrade säkerhetspolitiska omgivningen.

Export av vattenexpertis. Utskottet anser också att det är viktigt att fortsätta programmet för tillväxt och export av vattenexpertis (1,5 miljoner euro) trots att finansieringen har skurits ner (0,5 miljoner euro). Värdet på den globala affärsverksamheten inom vattensektorn beräknas uppgå till 400–500 miljarder euro, och i och med klimatförändringen antas dess betydelse öka ytterligare. Finlands affärs- och exportmöjligheter bedöms vara mycket höga när det gäller produktion av säkert vatten, rening av avloppsvatten och utnyttjande av vatten.

Stimulans av vandringsfiskbestånden. Anslaget för istandsättnings-, utvecklings- och försöksprojekt inom fiskerihushållningen minskar till något under 0,8 miljoner euro, vilket huvudsakligen beror på att det anslag på 3,0 miljoner euro som i enlighet med regeringsprogrammet anvisats för återställande av vandringsfiskbestånden av engångsnatur utgår (Nousuprogrammet). Utskottet konstaterar att det föreslagna anslaget är litet men viktigt. Den förbättrar vandringsfiskarnas levnadsförhållanden och syftar till att återställa vandringsfiskarnas naturliga förökning i Finlands strömmande vatten.

Programmet Skärgårdshavet

Med anslaget under momentet genomförs också den färdplan för vattenskyddet inom jordbruket som blev klar i juni 2022 och vars syfte är att minska de diffusa utsläppen i Skärgårdshavets avrinningsområde så att området kan tas bort från den så kallade hot spot-listan över de värsta belastningskällorna vid Kommissionen för skydd av Östersjöns marina miljö (HELCOM) senast 2027. Metoderna i färdplanen kan minska näringsbelastningen med upp till 100 000–150 000 kilo per år. Genomförandet av åtgärderna kostar minst 18 miljoner euro per år, vilket finansieras både med nationella medel och med EU:s finansieringsprogram.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att situationen i Skärgårdshavet har ägnats större uppmärksamhet under de senaste åren och att medvetenheten om problemen i området har ökat. Enligt erhållen utredning finns det tekniskt sett tillräcklig finansiering för genomförandet av färdplanen för 2023. Problemet är dock att finansieringen inte har öronmärkts och att genomförandet

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 30

av åtgärderna baserar sig på frivillighet, vilket förutsätter att aktörerna i regionen är aktiva. Dessutom kräver ansökan om finansiering kompetens, eftersom den är uppdelad på flera olika källor inom två ministeriers förvaltningsområden (miljö- och jord- och skogsbruksministeriet). Även ansvaret är fördelat, vilket innebär att ett effektivt genomförande av åtgärderna förutsätter ett smidigt samarbete mellan ministerierna.

Utskottet betonar att man i Skärgårdshavets avrinningsområde måste identifiera de områden som är mest effektiva med tanke på riktandet av åtgärderna i färdplanen och för varje produktionstyp utarbeta stödkedjor som tillämpas vid planeringen och genomförandet av gårdsspecifika åtgärder samt vid kommunikationen och experthjälpen. Det är också nödvändigt att ordna evenemang tillsammans med lantbruksföretagare för att påskynda en effektiv allokering av den befintliga finansieringen. Därför bör ett tillräckligt anslag reserveras för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland (moment 32.01.02).

Utskottet har dessutom fått kännedom om lagstiftningsmässiga hinder för att genomföra åtgärderna exempelvis i fråga om spridning av gips på ekologiska åkrar, möjliggörande av direkt överföring av gödsel, mer omfattande utnyttjande av bördighetsuppgifter och tillstånd för att skära vass vid insjöar. Också självriskerna för projektfinansieringen ansågs vara ett hinder för att genomföra åtgärderna. Utskottet anser att de begränsningar som den nationella beslutanderätten omfattar bör utredas och behövliga ändringar på EU-nivå föras vidare. Det är också viktigt att främja produktionen av återvunnet gödsel också på annat sätt än i samband med produktionen av biogas.

Vid sidan av Skärgårdshavet betonar utskottet också vikten av att förbättra tillståndet i andra havsområden och i synnerhet i insjöarna, vilket förutsätter omfattande åtgärder och påskyndande av dem med tillräckliga resurser.

Utskottet ökar momentet med 100 000 euro för att förbättra tillståndet i Haapavesi i Ruokolahti.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 8 736 000 euro.

(Stycke 2—4 som i RP 154/2022 rd)

42. Ersättning för rovdjurs skadegörelse (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 8,85 miljoner euro, varav 7,5 miljoner euro anvisas för ersättning av skador på ren 2022, 0,6 miljoner euro för skador på husdjur, odling och bin och 0,75 miljoner euro för förebyggande och övervakning av skador.

Skador på ren ersätts inom ramen för budgetpropositionen och EU-kommissionens ersättningstak på 10 miljoner euro och övriga skador (skador på husdjur, odling och bin) ersätts till fullt belopp. På grund av det fastställda ersättningstaket betalas skador på ren först när skadorna för hela året är kända. Andra skador ersätts dock i takt med att de uppstår.

Utskottet ser det som nödvändigt att regeringen höjer anslaget under momentet i enlighet med de skador på ren som realiserats i tilläggsbudgetpropositionen för 2023 ända upp till det ersätt-

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 30**

ningstak som kommissionen fastställt. Skadorna på ren beräknas uppgå till hela 12 miljoner euro, vilket innebär att ersättningarna måste skäras ner med cirka 30–40 procent med det föreslagna anslaget.

Utskottet anser fortfarande (liksom FiUB 33/2021 rd) att det är nödvändigt att skador orsakade av skyddade djur ersätts till fullt belopp. Minskningen av skador orsakade av stora rovdjur kräver således effektivare åtgärder som ger bättre resultat 2023 för att det fastställda ersättningstaket på 10 miljoner euro inte ska överskridas. Utskottet betonar att antalet skador bör kunna minskas både med tanke på en godtagbar rovdjurspolitik och användningen av statliga medel.

44. Stöd för tryggnad av virkesproduktionens uthållighet (förslagsanslag)

Under momentet föreslås 47,5 miljoner euro, vilket är cirka 9,6 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022. Bevillningsfullmakten föreslås uppgå till 54,5 miljoner euro och dessutom står den bevillningsfullmakt som blir oanvänd i år till förfogande.

Utskottet konstaterar utifrån inkommen utredning att anslaget och fullmakten räcker till för aktiv projektförfinansiering 2023. Med anslagen stöds skogsvårds- och ombyggnadsarbeten på basis av behovskalkylerna i de regionala skogsprogrammen. År 2022 beräknas omkring 20 miljoner euro av Kembra-stöden bli oanvända främst på grund av den livliga virkeshandeln och på grund av att en stor betydande aktör gått i konkurs. Sett till arbetslag har arbetsmängden minskat särskilt inom vägprojekt, vård av torvmarksskog och vård av ungskog. Skogsägarna är dock fortfarande intresserade av skogsvård, så under de kommande åren väntas användningen av Kembrastödet öka igen.

Utskottet anser att anslaget under momentet är ett viktigt medel för att trygga ett hållbart skogsbruk. Det är särskilt viktigt att vårda plantbestånd och ungskog, eftersom skogarnas växttillstånd och därigenom skogarnas kolbindning försämras och risken för skadedjur ökar. På lång sikt leder det till att råvirkesförsörjningen inom industrin försvåras. Finlands skogscentrals kampanjer för att aktivera skogsägare och aktörer är således nödvändiga och de bidrar också till att trygga tillgången på skogsenergi och försörjningsberedskapen.

Utskottet noterar dessutom att arbetsmängden inom myrskog- och vägprojekten under de senaste åren har varit liten i förhållande till målen och betonar att det också måste finnas tillräckligt med tjänster för dessa helheter. Minskningen av antalet grundliga förbättringar av skogsvägar påverkar på lång sikt vägarnas trafikduglighet och cirka en fjärdedel av Finlands skogar är torvmarker, och vid skötseln av dem ska särskild uppmärksamhet fästas vid planeringen av vattendrag och miljökonsekvenser. Utskottet noterar med tillfredsställelse att det kommande temporära incitamentssystemet för skogsbruket (METKA) innehåller ytterligare åtgärder för projekt för vård av torvmarksskog som genomförs som samprojekt mellan flera gårdar.

45. Främjande av vården av skogsnatur (reservationsanslag 3 år)

Det föreslås att anslaget under momentet höjs från 7,5 miljoner euro till 17,5 miljoner euro.

Betänkande FiUB 37/2022 rd

Huvudtitel 30

Avsikten är att 15,8 miljoner euro anvisas för genomförandet av *Metso-programmet*. Genom anslaget genomförs Metso-åtgärder på ett område på cirka 6 500 hektar. Utskottet välkomnar höjningen av finansieringen av programmet, eftersom efterfrågan på frivilligt skydd enligt programmet har varit större än den finansiering som står till förfogande. Trots den betydande anslagsökningen kommer endast cirka 90 procent av målet för jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde (82 000 hektar) att uppnås med den nuvarande ramnivån före utgången av 2025. Programmet genomförs tillsammans med miljöministeriet, som kommer att nå sitt mål.

Helmi-programmet. Åren 2021–2025 genomförs med anslaget dessutom åtgärder för återställande av skogar och naturvård inom Helmi-programmet som kompletterar Metso-programmet. Budgetpropositionen för 2023 innehåller sammanlagt 2,2 miljoner euro för genomförandet av Helmi-programmet under jord- och skogsbruksministeriets huvudtitel (moment 30.40.45 och 30.40.46). I enlighet med principbeslutet om Helmi (27 maj 2021) bör dock årligen sammanlagt 8,1 miljoner euro anvisas för de åtgärder som jord- och skogsbruksministeriet ansvarar för. Även detta program genomförs tillsammans med miljöministeriet.

Utskottet betonar att programmen Metso och Helmi bägge är centrala metoder för att genomföra EU:s strategi för biologisk mångfald. Programmen kommer att öka den biologiska mångfalden och bidra till att stoppa förlusten av biologisk mångfald i enlighet med internationella åtaganden. Därför anser utskottet att det är ytterst viktigt att se till att dessa frivilliga program får tillräcklig finansiering.

46. Statsbidrag till Finlands skogscentral (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås nästan 45,1 miljoner euro, vilket är 4,4 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. En viktig uppgift för Finlands skogscentral är att främja de skogsbaserade näringarna, verkställa den lagstiftning som gäller skogarna och sköta uppgifter som hänför sig till information om skogstillgångar.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att det föreslås ett tillägg på 1,3 miljoner euro för kostnaderna för genomförandet av de utvidgade programmen Helmi och Metso och att 2,5 miljoner euro anvisas för ett program för förbättring av vägar och broar på enskilda vägar som ska inledas. När det gäller enskilda vägar är ökningen dock knapp i förhållande till behoven. Vid skogscentralen pågår dessutom bland annat en omfattande reform av datasystemen. De största investeringarna i reformen infaller åren 2022 och 2023.

Utskottet anser på grundval av en utredning att momentets finansiering är skälig, även om den förutsätter att prioriteringar måste göras på de uppgifter som är viktigast med tanke på att stärka hållbarheten hos skogsbruket och näringarna inom sektorn.

47. Stöd för beskogning av impedimentmark (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås cirka 5,4 miljoner euro och en bevillningsfullmakt på 8,2 miljoner euro. Stöd för beskogning av impedimentmark har kunnat sökas sedan 2021. Syftet med stödet är att öka skogsarealen och kolsänkorna utan att den biologiska mångfalden försämras. Fram till utgången av september 2022 hade 1 500 stödansökningar godkänts. Av de inkomna ansökningarna

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 30

om besöksstöd har 47 procent riktats till torvproduktionsområden som tas ur bruk och 53 procent till åkrar och andra motsvarande impedimentmarker som tagits ur odlingsbruk.

Enligt utredning räcker anslaget och bevilningsfullmakten till för 2023, eftersom det dessutom finns anslag som överförs från 2022. Utskottet inskräper att stödformen fortfarande är ett fungerande sätt att öka Finlands skogsareal och för att öka kolbindningsförmågan är det viktigt att se till att också dessa skogar växer på ett hållbart sätt.

50. Främjande av vilthushållningen (reservationsanslag 3 år)

Jord- och skogsbruksministeriet har åren 2020–2022 medfinansierat miljötillståndsprojektet för hobbysskytte-, jägar- och reservistorganisationer. I Finland finns det cirka 630 skjutbanor, av vilka endast 268 är föremål för miljötillstånd som gäller tills vidare. Flera banor har stängts eller deras verksamhet begränsats avsevärt på grund av bristfällig miljökonsekvenshantering. I merparten av fallen är problemet bristen på information, vilket har lett till att man inte har kunnat bedöma riskerna med verksamheten.

Utskottet anser att det är viktigt att projektet fortsätter och att det befintliga nätverket av skjutbanor upprätthålls också ur försvarets synvinkel. Åren 2023–2025 ska det med stöd av sakkunniga göras upp miljötillståndsansökningar för ungefär 150–180 banor och dessutom ska det ges bistånd vid justeringen av befintliga tillståndsvillkor. Projektets sakkunskap kommer dessutom att behövas för att uppdatera handledningen om skjutbanor och för att bereda begränsningar av användningen av blyammunition i EU.

51. Främjande av fiskerihushållningen (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 10,8 miljoner euro, vilket är 1,2 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022. Anslaget under momentet grundar sig huvudsakligen på de medel som influtit i form av fiskevårdsavgifter i enlighet med lagen om fiske (379/2015) och medlen används för de användningsändamål som anges i lagen och vars procentuella fördelningsförhållanden de senaste åren i stor utsträckning har varit oförändrade.

Utskottet anser det vara viktigt att de medel som influtit i form av fiskevårdsavgifter i tillräcklig utsträckning används för rådgivning och fiskeövervakning som är viktig med tanke på fiskeintresset. Detta innebär att en större andel än för närvarande av anslagen under momentet ska styras till de kostnader som avses i lagen om fiske och som uppkommer av planering, genomförande, styrning och utveckling av ett hållbart nyttjande och hållbar vård av fiskevattnen samt för fiskeövervakning och för att organisera fiskerirådgivningstjänster.

Utskottet fäster också uppmärksamhet vid vårdfisket, som effektivt kan avlägsna fosfor från eutrofierade vattendrag. En del av fångsten från vårdfiske är dessutom svår att nyttja, så stödet till fiskare kommer fortfarande att behövas. Verksamheten och utvecklingsarbetet bör således fortsätta i syfte att öka användningen av reduktionsfisk som livsmedel och foder i enlighet med programmet för främjande av inhemska fisk (moment 30.40.62).

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 30

Utskottet lyfter dessutom i likhet med jord- och skogsbruksutskottet (JsUU 25/2022 rd) fram regeringens utredning från 2022 om att utvidga användningsområdet för den skattefria idrotts- och kulturförmån (så kallade rekreationssedlar) som avses i inkomstskattelagen också till annan rekreations- och hobbyverksamhet. Enligt utredningen kan förmånen utvidgas till exempel till olika naturhobbyer som kräver fysisk aktivitet, såsom avgifter för jakt och fiske. Detta är viktigt också för företag som tillhandahåller tjänster inom fisketurismen. Fritidsfiske och jakt förbättrar och upprätthåller den fysiska konditionen, lindrar stress och är en viktig del av den finländska kulturen.

Utskottet anser det vara nödvändigt att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder för att utvidga användningsområdet för den för arbetsgivaren avdragsgilla motions- och kulturförmånen i synnerhet till fritidsfiske och jakt.

Utskottet ökar momentet med 200 000 euro, varav 100 000 euro anvisas Finlands Yrkesfiskarförbund rf och 100 000 euro anvisas Pyhäjärvi-institutet för vårdfiske och uppföljning av dess konsekvenser i Pyhäjärvi.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 10 975 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

Av anslaget används 100 000 euro för bidrag till Finlands Yrkesfiskarförbund FYFF rf. (Nytt)

(Stycke 4 som stycke 3 i RP 154/2022 rd)

62. Främjande av fiskerinäringen (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 30 miljoner euro, vilket är cirka 6,5 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022.

Utskottet anser att anslaget under momentet är viktigare än förr. Rysslands anfallskrig har allvarliga konsekvenser för den finländska fiskerinäringen. De kraftigt stigande kostnaderna, i synnerhet bränslekostnaderna, inverkar direkt på fiskeföretagens verksamhet både till havs och i insjövattnen. Därför är det bra att momentet innehåller 500 000 euro för att trygga förutsättningarna för yrkesfiske och ersätta kostnaderna för att avlägsna sälar som orsakar skador. Också krissystemet för företag inom fiskeri- och vattenbrukssektorn, som bereddes 2022, bör snabbt fås i bruk.

Det är också viktigt att fortsätta det program för främjande av inhemsk fisk som godkändes 2021 och vars syfte är att på ett hållbart sätt öka utbudet av inhemsk fisk och dess andel av konsumtionen. Programmet stöder för sin del beredskapen och försörjningsberedskapen. Särskilt är det möjligt att använda strömming i livsmedel och höja värdet av exporten, eftersom endast 4 procent av den totala strömmingsfångsten används på den inhemska livsmedelsmarknaden. Finansiering har riktats bland annat till företagsprojekt där nya produkter utvecklas och ny teknik tillämpas.

Främjande av fiskodling. Ett mål är också att produktionen av inhemsk odlad fisk ska tredubblas utan att uppnåendet av en god vattenmiljöstatus äventyras. Detta kräver en tydlig förbättring av

Betänkande FiUB 37/2022 rd

Huvudtitel 30

villkoren för vattenbruk och snabbare förfaranden för miljötillstånd för att öka antalet vattenbruksanläggningar som bygger på slutna kretslopp. Vid bedömningen av miljötillstånden bör man dessutom beakta att problemen i anslutning till fiskodlingen inte sprider sig utanför Finlands gränser.

Utskottet betonar i enlighet med sina tidigare ståndpunkter (t.ex. FiUB 33/2021 rd) att genomförandet av programmet för främjande av inhemsk fisk förutsätter en avsevärd förbättring av primärproduktionens verksamhetsförutsättningar. Det är särskilt viktigt att se till att fiskbestånden är livskraftiga och att näringens lönsamhet tryggas så att den är attraktiv också för unga.

64. Forststyrelsen

Det preliminära resultatmålet för Forststyrelsens affärsverksamhet för 2023 är enligt budgetpropositionen 110,6 miljoner euro och intäktsföringsmålet 119,0 miljoner euro av resultatet för 2022. Riktlinjerna för samordning av den nya ägarpolitiken och den ökade satsningen på mångfald sänker resultatmålet med cirka 13 miljoner euro jämfört med 2020. Forststyrelsens affärsverksamhet omfattade i slutet av 2021 cirka 3,5 miljoner hektar skogsmark, varav cirka 0,6 miljoner hektar omfattas av driftsfinansieringen.

50. Vissa av Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås cirka 8,6 miljoner euro, alltså knappt 0,3 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Den mest betydande förändringen är tilläggsfinansieringen på 1,4 miljoner euro för utveckling av turisttjänsterna i strövområdena, som är en del av åtgärderna för att förbättra livskraften i östra Finland. Samtidigt har regeringsprogrammets tillägg av engångsnatur för att öka finansieringen av naturvården (-1,0 miljoner euro) slopats.

Enligt utredning till utskottet finns det ett finansieringsunderskott särskilt i fråga om jakt- och fiskeövervakningen och skötseln av fisket. Utöver natur- och rekreationsobjekt finansieras under jord- och skogsbruksministeriets huvudtitel övervakningen av nationalparker inom miljöministeriets ansvarsområde. Behovet av jakt- och fiskeövervakning har således ökat inte bara på grund av den kraftiga ökningen av antalet besökare utan också på grund av de nya nationalparkerna. Kostnaderna har också ökat på grund av det extra arbete som ändringen av lagen om fiske medför.

70. Lantmäteri och registrering av bostadsaktier

01. Lantmäteriverkets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

RP 145/2022 rd. Under momentet föreslås 96 000 euro som hänför sig till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om automatiskt beslutsfattande inom den offentliga förvaltningen (RP 145/2022 rd). Eftersom behandlingen av ärendet fortfarande pågår, stryks anslaget under momentet.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 30**

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 46 184 000 euro.

(Stycke 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

Huvudtitel 31

KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Budgetpropositionen för 2023 följer riktlinjerna i regeringsprogrammet. En betydande del av anslagen inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde anvisas för att hantera det eftersatta underhållet av trafiklederna, utveckla trafikledsnätet, bedriva klimatpolitik och minska utsläppen från trafiken. Anslagen under huvudtiteln uppgår till 3,4 miljarder euro och det är ungefär 175 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022.

Genomförandet av trafiksystemplanen. Den första riksomfattande trafiksystemplanen (Trafik 12) utarbetades för 2021—2032. Enligt erhållen utredning är den planenliga verksamheten etablerad och målen för planen styr verksamheten inom hela kommunikationsministeriets förvaltningsområde. Bland annat utnyttjandet av det faktaunderlag som trafiksystemanalysen producerar är etablerat och de regelbundet uppdaterade program som styr underhållet och utvecklingen av statens trafikledsnät är också en del av den kontinuerliga processen för utveckling av det regionala trafiksystemet.

Planen för de offentliga finanserna, som fastställdes våren 2022, och budgetpropositionen för 2023 innehåller dock inte planenliga anslag för att genomföra planen fullt ut. Å andra sidan har finansieringen till många delar överskridit den uppställda målnivån, då till exempel finansieringen av basunderhållet av transportinfrastrukturen har höjts på grund av ökade kostnader och bidragen till den offentliga persontrafiken har ökat för att kompensera för de förluster av biljettinkomster som beror på coronarestriktionerna. Ökningarna enligt budgetpropositionen och den fjärde tilläggsbudgeten för 2022 åtgärdar delvis finansieringsunderskottet också i fråga om utvecklingsprojekt.

I fortsättningen måste man bedöma hur den förändrade världssituationen och den kostnadsutveckling som skett beaktas i planens innehåll och i vilken utsträckning uppnåendet av målen och genomförandet av planen förutsätter indexjusteringar i finansieringsnivåerna.

01. Förvaltning och verksamhetsområdets gemensamma utgifter

02. Kommunikationsministeriets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Utskottet välkomnar att resurserna för cybersäkerheten i enlighet med riksdagens ställningstagande (RSk 48/2021 rd—RP 146/2021 rd, RP 216/2021 rd, uttalande 6) har ökat avsevärt vid ramförhandlingarna våren 2022 och i budgetpropositionen för 2023, vilket så småningom gör det möjligt att minska eftersläpningarna i cybersäkerheten.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 31

Transport- och kommunikationsverkets resurser stärks genom att verkets omkostnader höjs med 4 miljoner euro. Dessutom anvisas tillskott bland annat för effektivisering av produktionen av lägesbilder (350 000 euro), rådgivning i cybersäkerhet för allmänheten (100 000 euro), samhällets cybersäkerhetsberedskap (400 000 euro) samt för avvärjande av ökade hot mot informationssäkerheten (130 000 euro). Utskottet ser också positivt på det tillägg på 260 000 euro som ingår i den kompletterande budgetpropositionen och som anvisas för uppgifter som föranleds av ett eventuellt Natomedlemskap, bland annat för att stödja planeringen av den nationella systemhelheten.

Förbättringen av cybersäkerheten har också beaktats i kommunikationsministeriets omkostnader, i vilka ingår en höjning med 3 miljoner euro för utvecklande av cybersäkerheten i samhället och för internationellt samarbete. I ministeriets omkostnader ingår dessutom en satsning på 2,5 miljoner euro på övningsverksamhet inom cybersäkerheten som finansieras med medel ur EU:s återhämtningsinstrument.

Utskottet anser det vara viktigt att man ser till att cybersäkerheteresurserna fortsatt räcker till, eftersom cybersäkerhetens betydelse i samhället har ökat kraftigt på grund av förändringarna i Finlands säkerhetspolitiska miljö. Digitaliseringen av olika tjänster ökar också cybersäkerhetshoten mot vitala samhällsfunktioner. För att det inte ska uppstå nya eftersläpningar måste vi kontinuerligt se till att finansieringen räcker till för att upprätthålla cybersäkerheten. Kostnaderna för försummelser av cybersäkerhetsåtgärder kan bli mångdubbelt större än satsningarna.

Utskottet lyfter särskilt fram Cybersäkerhetscentrets finansiella resurser. Cybersäkerhetscentret har en central roll i upprätthållandet och distributionen av den samlade lägesbilden för cybersäkerheten samt i förebyggandet av allvarliga cyberhot med omfattande återverkningar. Centret har vid behov också hand om bedömningen av informationssäkerheten i datasystem som behandlar uppgifter i hög säkerhetsklass.

Utskottet lyfter också fram behoven av utbildning inom cybersäkerhetsområdet. Enligt uppgift kommer det att behövas uppskattningsvis 5 000—8 000 cybersäkerhetsproffs i Finland de närmaste åren. Dessutom behövs det utbildning för de uppskattningsvis 1 000—5 000 nya professionella som framöver utför anknytande uppgifter vid sidan av sitt övriga arbete.

RP 231/2022 rd. Under momentet föreslås 655 000 euro i tillskott med anknytning till regeringens proposition till riksdagen med förslag till komplettering av propositionen med förslag till lag om transport av farliga ämnen och till lagar som har samband med den (RP 220/2021 rd). Efter som behandlingen av ärendet fortfarande pågår i riksdagen, stryks anslaget under momentet.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 102 894 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 31

10. Trafik- och kommunikationsnäten

20. Basunderhåll av transportinfrastrukturen (reservationsanslag 3 år)

För basunderhåll av transportinfrastrukturen föreslås 1,3 miljarder euro, vilket är cirka 97 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för innevarande år och cirka 144 miljoner euro mindre än 2021.

Anslaget motsvarar inte målnivån enligt planen Trafik 12 (1,4 miljarder euro), men i alla åtgärder beaktas de planenliga målen hållbarhet, effektivitet och tillgänglighet. Inom trafikledshållningen prioriteras framkomligheten på trafikleder som är viktiga för näringslivet och samhället i stort. Trafiksäkerheten och möjligheterna att digitalisera framhävs också.

På grund av den kraftiga höjningen av kostnadsnivån höjdes anslaget under momentet med 50 miljoner euro vid budgetmanglingen, men trots det är finansieringsläget för basunderhållet av transportinfrastrukturen svårt. Jordbyggnadsindexet, som allmänt beskriver kostnaderna, steg med cirka 15 procent mellan augusti 2021 och augusti 2022 och bitumen är nästan 40 procent dyrare än för ett år sedan. På grund av den stigande kostnadsnivån fortsätter eftersläpningen i underhållet av trafikledsnätet att öka. Eftersläpningen var enligt utredning något under 2,9 miljarder euro i början av 2022, men väntas stiga till ungefär 3 miljarder i början av 2023 och vara uppe i ungefär 3,1 miljarder före utgången av 2023. Beläggningsprogrammet för 2023 beräknas omfatta ungefär 2 000 kilometer, medan den årliga beläggningen bör vara cirka 4 000 kilometer för att förhindra att vägnätet med beläggning försämras.

Utskottet fäster också uppmärksamhet vid det eftersatta underhållet av det sekundära vägnätet. Det sekundära vägnätet har en viktig betydelse bland annat för livsmedels- och skogsindustrins transporter och för självförsörjningen i fråga om energi. På grund av stängningen av östgränsen och Saima kanal accentueras särskilt trafikledsnätets skick i östra Finland när transporter överförs till nya rutter. Utskottet anser därför att det är viktigt att budgetpropositionen som ett led i förbättringen av östra Finlands livskraft innehåller ett anslag på 31,1 miljoner euro för att förbättra Karelenbanan.

Utskottet konstaterar att minskningen av eftersläpningen i underhållet och uppnåendet av målen i planen Trafik 12 förutsätter att finansieringsnivån för basunderhåll av transportinfrastrukturen höjs tillbaka till 1,4 miljarder euro i enlighet med planen Trafik 12 senast från och med 2025. Dessutom bör anslaget redan från och med 2024 indexjusteras årligen på grund av den stigande kostnadsnivån. Utskottet betonar att man på lång sikt genom rättidiga åtgärder kan uppnå stora inbesparingar när skadorna kan repareras innan de skadar vägarnas och järnvägarnas grundläggande konstruktion.

Isbrytning. I den fjärde tilläggsbudgeten för 2022 anvisades 1,9 miljoner euro för att förbättra markeringen av havsfarleden till Ingå och vid Södra Finlands vinterfarled för att trygga smidiga och säkra hamnbesök vid LNG-transporter. Med finansieringen kan man bland annat genomföra omedelbara små förbättringar av markeringarna så att trafiken kan inledas.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 31

Utskottet anser det vara viktigt att behovet av isbryartjänster följs upp, eftersom assistansen till LNGC-fartyg redan under normala vintrar, men särskilt under hårda isvintrar, binder upp en betydande del av isbrytarkapaciteten på Finska viken. Om det behövs isbrytning i farleden till Ingå stiger kostnaderna för hela isbrytningen. Dessutom stiger isbrytningskostnaderna av höjningen av den allmänna kostnadsnivån.

Projekt och anslag inom basunderhållet av transportinfrastrukturen. Utskottet ökar momentet med 24 600 000 euro och anvisar det till mindre projekt som förbättrar trafiksäkerheten, verksamhetsmöjligheterna för näringslivet och gång- och cykeltrafiken på olika håll i landet enligt följande.

- 500 000 euro till landsväg 104, ny beläggning, Raseborg och Lojo
- 300 000 euro för reparation av Smedsbyvägen, Kyrkslätt
- 500 000 euro för förbättring av korsningen mellan riksväg 25 och landsväg 1102, Raseborg
- 40 000 euro till en förstudie med anknytande lönsamhetskalkyler om att flytta över trafiken till och från kärnkraftverket längs landsväg 1583 Skärgårdsvägen till en ny vägsträcka mellan landsvägarna 107 och 1583 Atomvägen samt om att utveckla förhållandena för gång och cykling längs Atomvägen och Skärgårdsvägen
- 50 000 euro för en förberedande plan för en gång- och cykelväg längs Tolkisvägen (landsväg 1531) vid Kungsporten, Borgå
- 250 000 euro för beläggning av gång- och cykelvägen längs Tolkisvägen (landsväg 1543) mellan Västra Mannerheimleden (landsväg 170) och korsningen till Svartsåvägen (landsväg 11777)
- 550 000 euro för att bygga om korsningsbron i norra Ahjo (Kervo)
- 150 000 euro för planering av anslutningen mellan riksväg 55 och Monninkyläntie, Askola
- 400 000 euro för reparation av landsväg 317 Viitailantie, Asikkala
- 100 000 euro för förlängningen av farleden i södra Päijänne till gästhamnen i Lehmonkärki
- 100 000 euro för planering av anslutningen vid Holma, riksväg 24, Lahtis
- 200 000 euro för planering av HCT-serviceområdet vid Moreeni—Rastikangas, Tavastehus
- 300 000 euro för reparation av landsväg 3191 Sankolantie, Tavastehus
- 550 000 euro för ombyggnad av Kalliontie, Hausjärvi
- 200 000 euro för planering av stamväg 54 mellan Loppi och Riihimäki (sträckan Launonen—Kormu—Riihimäki)
- 800 000 euro för en gång- och cykelväg längs landsväg 180 på sträckan Prostvik färjehamn—Prostviks by, 2,4 km, Nagu
- 700 000 euro för att bygga en cirkulationsplats vid Saustilanties korsning på landsväg 181 och landsväg 12075, Sagu
- 500 000 euro för ny beläggning på stamväg 43 mellan Laitila och Nystad på sträckan Kalanti-Kodjala (ca 7 km), Laitila, Nystad
- 250 000 euro för en vägplan för en cirkulationsplats vid landsväg 180 öster om Kyrksundet, Pargas
- 110 000 euro för riktad förbättring av landsväg 1835 och delvis ny beläggning, Kimito
- 50 000 euro för viltstängsel längs riksväg 9 på sträckan Aura—Loimaa
- 900 000 euro för att förbättra ramperna vid den planskilda anslutningen i Nakkila på riksväg 2, Nakkila

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 31

- 150 000 euro för en utredning om förutsättningarna för att inleda persontågstrafik på sträckan Raumo—Kumo
- 550 000 euro för ny beläggning på landsväg 13225 Taulunkyläntie, Niinisalo
- 250 000 euro för ny beläggning på landsväg 13183 Lauttijärventie, Siikainen
- 650 000 euro för reparation av landsväg 14011 Isoniementie, Kangasala
- 700 000 euro för förbättring av landsväg 2624 Miharintie, Nokia
- 600 000 euro för förbättring av konstruktionen på landsväg 3493 på sträckan Kotala—Kontoperä, Virdois
- 100 000 euro för att planera elektrifiering av bansträckorna Orivesi—Haapamäki—Seinäjäki och Haapamäki—Jyväskylä
- 150 000 euro för planering av en väg för gång-, cykel- och mopedtrafik längs landsväg 384 på sträckan Virojoki—Miehikkälä, Vironlahti, Miehikkälä
- 200 000 euro för arrangemang för skyddsvägar och gång-, cykel- och mopedtrafik längs landsväg 357 Peippola, Kotka
- 170 000 euro för planering av en led för gång- och cykeltrafik längs landsväg 380 Iitiä—Juuresaho/Villmanstrand Lemi
- 200 000 euro för att bygga refuger för skyddsvägen på landsväg 380 Iitiäntie och Toukkalantie, Lemi
- 150 000 euro för planering av förhållandena för gång-, cykel- och mopedtrafik längs landsväg 4081 Vehkataipaleentie
- 500 000 euro för bullerbekämpning vid riksväg 6 vid Oritlampi i Ruokolahti
- 450 000 euro för förbättring av riksväg 13 vid Uskin mutkat i Lemi, utarbetande av en vägplan
- 400 000 euro för planering av en väg för gång-, cykel- och mopedtrafik längs landsväg 15197 Moinsalmentie (Nätki—Järvenpääntie—Tanhuvaara)
- 100 000 euro för planering av en ombyggnad av landsväg 4323 Suurlahdentie och förbättring av tillgängligheten till Astuvansalmi
- 150 000 euro för reparation av landsväg 15076 Honkaniementie
- 500 000 euro för reparation av landsväg 453 på sträckan Tihusniemi—Käpykangas i Piek-sämäki—Varkaus
- 160 000 euro för reparation av grusvägssträckan på landsväg 5641 Pörsämäentie, Pielavesi
- 500 000 euro för ombyggnad av landsväg 477 på sträckan riksväg 23—Apajalahti
- 500 000 euro för reparation av landsväg 15718 Jukajoentie, Kontiolahti
- 180 000 euro för reparation av landsväg 16892 på sträckan Kannonkoski—Kivijärvi
- 400 000 euro för reparation av beläggningen på landsväg 637 på sträckan Konginkangas—Matilanvirta, Äänekoski
- 600 000 euro för ombyggnad av övergångsbron, Köhniö
- 300 000 euro för ny belysning på landsväg 6300, Tikkakoski
- 100 000 euro för en grusväg och istandsättning av diken längs landsväg 16883 på sträckan Hoikanperä—Autio, Kivijärvi
- 70 000 euro för reparation av landsväg 16935 på sträckan Vuoskoski—Lokalahti, Kannonkoski
- 20 000 euro för en grusväg på landsväg 16729 på sträckan Kantola—Tarvaala, Laukaa
- 200 000 euro för förbättring av avsnittet utan beläggning på landsväg 17099 Sulka-vankyläntie, Alavus
- 500 000 euro för ombyggnad av landsväg 17497 och 17493 Aunes—Hautala, Seinäjoki

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 31

- 250 000 euro för ombyggnad av landsväg 17684 på sträckan Lappo (Pouttu)—Kauhava (Pernaa), Lappo
- 400 000 euro för förbättring av grusvägen på landsväg 6942 Sydänmaantie, Seinäjoki
- 400 000 euro för ny beläggning på landsväg 718 Vöråvägen
- 300 000 euro för reparation av avsnittet med beläggning på landsväg 17017 Uttermossavägen, Kristinestad
- 250 000 euro för reparation av Vesmossavägen, Närpes
- 500 000 euro för en gång- och cykelväg längs landsväg 18709 Alakyläntie på sträckan Kii-minkijoentie—Hämeenjärventie, Uleåborg
- 100 000 euro för att planera reparation av stamväg 63 på sträckan Evijärvi—Kaustby—Toholampi
- 500 000 euro för att bygga en underfart i Vetil centrum, riksväg 13
- 500 000 euro för arrangemang för gång- och cykeltrafiken längs landsväg 774 i Rautio, Kalajoki
- 400 000 euro för landsväg 7594, Ylilestintie, 3 km Reisjärvi
- 200 000 euro för ett körfält och en hållplats på riksväg 20/stamväg 78, Pudasjärvi
- 750 000 euro för anslutnings- och underfartsarrangemang vid stamväg 86 Kaisaniemenkatu, Ylivieska
- 400 000 euro för en led för gång- och cykeltrafik längs landsväg 18031 Pohjoinen satamatie, Himanka
- 850 000 euro för reparation av landsväg 8820 på sträckan Melalahti—Neuvosenniemi (Manamansalon matkailutie)
- 300 000 euro tillskott till Emäjoki bro för gång-, cykel- och mopedtrafik i Suomussalmi
- 200 000 euro för förbättring av trafiksäkerheten/belysning på Takkarannantie, Kajana
- 650 000 euro för en gång- och cykelväg längs landsväg 19540 på sträckan Yli-Raumo—Liakka, Torneå
- 250 000 euro för att förbättra trafikmiljön vid stamväg 80 i Ylläsjärvi, Kolari
- 400 000 euro för att förlänga gång- och cykelvägen längs landsväg 9621 till anslutningen vid Astelli i Pyhänturi, Pelkosenniemi

Utskottet hänvisar till sitt betänkande FiUB 33/2021 rd om budgeten för 2022 och anser att det fortfarande är nödvändigt att projektet Pöntäne—Isojokitie i Kauhajoki slutförs och att vägsträckningen landsväg 301 Keihonen—Suomela i Vesilahti förbättras. Dessutom anser utskottet att det är viktigt att reparationen av Honkaniementie (landsväg 15076) i Pertunmaa slutförs.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 1 314 806 000 euro.

(Stycke 2—4 som i RP 154/2022 rd)

Fullmakt

(Som i RP 154/2022 rd)

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 31

31. Vissa understöd (reservationsanslag 3 år)

Anslaget under momentet är 27,4 miljoner euro, som får användas för att främja gång och cykling samt för kommunernas kollektivtrafikprojekt (3,5 miljoner euro), verksamhets- och investeringsutgifter för flygplatser utanför Finavias flygplatsnät (0,9 miljoner euro), understöd för enskilda vägar och rådgivning till väglag (13 miljoner euro) samt understöd för enskilda vägar för att förbättra försörjningsberedskapen och tillgången på inhemskt virke (10 miljoner euro).

Att främja gång och cykling. Statsrådet godkände våren 2018 det första principbeslutet om främjande av gång och cykling, varefter kommunikationsministeriet färdigställde ett program för främjande av gång och cykling (Kommunikationsministeriets publikation 5/2018). Målet var att antalet gång- och cykelresor ska öka med 30 procent från 2016 till 2030. Främjandet av gång och cykling har också betonats bland annat i färdplanen för fossilfria transporter från 2021 samt i den riksomfattande trafiksystemplanen Trafik 12. I båda projekten föreslås en årlig finansiering på 30 miljoner euro för främjande av gång och cykling.

Åren 2020 och 2021 anvisades cirka 30 miljoner euro för att främja gång och cykling, men anslaget för i år är 7 miljoner euro och anslaget för nästa år 3,5 miljoner euro. Utskottet anser att anslagsutvecklingen är beklaglig och utskottet påminner om vilken roll cykling och gång har för bekämpningen av klimatförändringen och också om betydelsen för folkhälsan och därmed för samhällsekonomin.

Utskottet fäster också uppmärksamhet vid kommunernas betydande roll när det gäller att främja gång och cykling, eftersom ett villkor för statsunderstödet är kommunernas självfinansieringsandel, som är minst 50 procent. De årliga variationerna i anslagen och den osäkra finansieringen försvagar kommunernas möjligheter att förbinda sig till långsiktigt och planmässigt utvecklingsarbete.

Utskottet konstaterar att cykelturismen har betydande tillväxtpotential i fråga om turismen både inom landet och från utlandet till Finland. För kommunerna och regionerna är det viktigt med permanenta strukturer för att främja cykelturismen. Utskottet ökar momentet med 250 000 euro till cykelturismcentralen och för främjande, marknadsföring och samordning av cykelturismen i hela landet.

Utskottet anser också att det är viktigt med lösningar som stöder kvantitativ uppföljning av cykling och gång, vilket gör det möjligt att effektivt rikta in investeringar som främjar cykling.

Understöd för enskilda vägar. För understöd för enskilda vägar anvisas 23 miljoner euro, varav 13 miljoner euro ska användas för understöd för enskilda vägar och för kostnader för rådgivning till väglag och 10 miljoner euro för understöd som främjar försörjningsberedskapen och tillgången på inhemskt virke. Utskottet anser det vara viktigt att fördelningen av anslaget på två olika användningsändamål inte hindrar en flexibel och ändamålsenlig användning av anslaget.

Det finns cirka 370 000 kilometer enskilda vägar i Finland, och det beräknas finnas bland annat cirka 30 000 företag och 40 000 gårdsbruksenheter längs dem samt ett stort antal skiften på skogsbrukslägenheter. Nätet av enskilda vägar är därför viktigt till exempel för många slags nä-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 31

ringsverksamhet. Ett fungerande vägnät stöder försörjningsberedskapen och underlättar bland annat transporter av inhemskt virke längs enskilda vägar.

Utskottet välkomnar att de maximala statsunderstödsbeloppen för enskilda vägar ska höjas i enlighet med riktlinjerna i planen Trafik 12 genom en förordningsändring som träder i kraft vid ingången av 2023. Till exempel i fråga om vanliga projekt för att förbättra vägar höjs understödsprocenten från 50 till 70 procent och i fråga om betydande broprojekt och andra betydande överraskande reparationsprojekt som orsakats av naturförhållanden från 75 procent till 85 procent. Förhoppningen är att höjningen av understödsprocenten blir ett incitament för vägslag att förbättra och reparera enskilda vägar, vilket minskar eftersläpningen i underhållet av enskilda vägar.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 27 650 000 euro.

(Stycke 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

Dispositionsplan (euro)

Främjande av gång och cykling samt kommunernas kollektivtrafikprojekt	3 750 000
Trafikflygplatser och flygplatser utanför Finavias flygplatsnät	900 000
Understöd för enskilda vägar och konsumtionsutgifter som föranleds av rådgivning till vägslag	13 000 000
Understöd för enskilda vägar för säkerställande av försörjningsberedskapen och tillgången på inhemskt virke	10 000 000
Sammanlagt	27 650 000

---

77. Utveckling av trafikledsnätet (reservationsanslag 3 år)

Finansieringen av tidigare beslutade projekt fortsätter, och 2023 pågår sammanlagt 17 banprojekt, 13 vägprojekt och ett farledsprojekt samt dessutom fyra projekt för planering av trafikleder. Fullmakterna att ingå avtal om trafikledsprojekt uppgår till sammanlagt 2,1 miljarder euro och 2023 beräknas deras behov av anslag uppgå till 414,7 miljoner euro. I propositionen ingår ett nytt utvecklingsprojekt, det vill säga upprustning av Poikkimaantie i Uleåborg. De beräknade kostnaderna är cirka 40 miljoner euro, varav statens andel är 30 miljoner euro. Innan projektet kan inledas måste Stora Enso fatta beslut om fabriksinvestering.

Utskottet anser det vara viktigt att fullmakts- och anslagssituationen för projekten följs upp och att det kontinuerligt utvärderas om de räcker till. Om kostnadsnivån förblir hög även i fortsättningen är det viktigt att säkerställa att projekten framskrider på ett sätt som motsvarar planerna. Utskottet anser också att det är viktigt att man i ram- och budgetbesluten beaktar den stigande kostnadsnivån och reserverar tillräcklig och långsiktig finansiering för genomförandet av det 8-åriga investeringsprogrammet för trafikledsnätet.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 31

Största delen av finansieringen av basunderhållet av transportinfrastrukturen och utvecklingsprojekten täcks genom statsbudgeten, men också EU-finansieringen har stor betydelse. Finland har lyckats väl med att ansöka om EU-finansiering för trafikprojekt, eftersom finländska projekt exempelvis 2022 har beviljats CEF-stöd till ett belopp av mer än 100 miljoner euro. Utskottet betonar vikten av att aktivt söka EU-finansiering och anser det vara viktigt att också den finansiering som fås genom programmet för militär rörlighet utnyttjas fullt ut. Det är också viktigt att säkerställa att projektplaneringen och det nationella beslutsfattandet framskrider så att det är möjligt att ansöka om EU-finansiering inom ansökningstiden.

Projektet *Digirata* är en omfattande reform där det inom bannätet i Finland byggs ett radionätsbaserat ERTMS-passerkontrollsystem enligt europeisk standard. I samband med projektet förnyas förutom systemet med säkerhetsanordningar även styr- och trafikledningssystemen för järnvägarna. Det är viktigt att det nästa år anvisas 6 miljoner euro i finansiering ur EU:s återhämtnings- och resiliensplan för utvecklings- och verifieringsfasen. Dessutom anvisas 6 miljoner euro i nationella anslag för projektet. Utvecklings- och verifieringsfasen anvisas 130 miljoner euro åren 2021—2027. Finansieringsbehoven i genomförandefasen infaller 2024—2040, och de kräver mycket stora satsningar av staten.

Sakkunniga har bedömt att övergången till ERTMS-systemet är en vändpunkt för Finland med avseende på säkerhetsanordningar på järnvägarna. Eftersom en betydande del av regleringen kommer från EU är det viktigt med aktiv intressebevakning för att lösningarna så väl som möjligt ska stödja de lösningar som genomförs i Finland.

Projektet *Digirata* underlättar användningen av bankapacitet först på 2040-talet, och därför är det viktigt att tillgodose bannätets aktuella behov av upprustning och utveckling samt att garantera bannätets säkerhet och dagliga framkomlighet. Med tanke på både persontrafiken och godstrafiken är det viktigt att satsa på att öka bankapaciteten särskilt på stambanan på hela sträckan från Helsingfors till Uleåborg. Det är också viktigt att stora banprojekt inte fördröjer underhållet eller ombyggnaden av det befintliga bannätet och att finansieringen av dem behandlas separat från den övriga finansieringen av trafiksystemplanen.

Utöver projektet *Digirata* är det också i övrigt viktigt att främja digitaliseringen av trafiken, vilket kan förbättra trafikens ekologiska, ekonomiska och sociala hållbarhet och höja produktiviteten inom transporter och logistik. Med hjälp av data kan man exempelvis kombinera olika transportslag till fungerande resekedjor och effektivisera logistiken i och med bland annat kortare väntetider. Det är också viktigt med finansiering av de åtgärder för att främja digitaliseringen av trafiken som beskrivs i redogörelsen Trafik 12.

Utskottet anser det vara viktigt att man i underhålls- och utvecklingsprojekt som gäller trafikledningsnätet också fäster uppmärksamhet vid att nätanslutningar ska fungera bra och bland annat att täckningen i tågen förbättras. Det bidrar till att främja multilokalitet, distansarbete och en grön omställning i trafiken.

Utskottet ser det som motiverat att framöver utreda hur och enligt vilka principer staten inom ramen för reglerna om statligt stöd kan stödja planeringen och byggandet av en spårförbindelse som

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 31

industrin eller någon annan privat aktör behöver. Särskilt de logistiska förbindelser som fabriksområdet GigaVaasa kräver och behoven av att utveckla dem har diskuterats.

20. Tjänster inom trafik, transport och kommunikation

20. Köp och utvecklande av tjänster inom landsvägsfärjor och förbindelsefartyg i skärgården (reservationsanslag 3 år)

I den kompletterande budgetpropositionen ingår en beställningsfullmakt på 25,5 miljoner euro för att ge NTM-centralen i Egentliga Finland rätt att ingå nya femåriga avtal på tre förbindelsefartygsrutter. Tack vare fullmakten fortsätter förbindelsefartygstrafiken på rutterna Velkua, Utö och Borgå.

Utskottet fäster också uppmärksamhet vid kostnaderna för reparation av bryggor för landsvägsfärjor och tillräcklig finansiering av dem. Kontinuerlig reparation av bryggor är en förutsättning för en fungerande och säker förbindelsefartygstrafik.

50. Statsunderstöd för genomförande av det riksomfattande bredbandsprojektet (reservationsanslag 3 år)

Anslaget under momentet är cirka 17 miljoner euro och det ingår i finansieringen enligt EU:s plan för återhämtning och resiliens. Genom den utvecklas bland annat kvaliteten på och tillgången till kommunikationsförbindelser i de områden där avancerade kommunikationsförbindelser inte byggs kommersiellt.

Det har funnits stöd för bredbandsbyggande i Finland sedan 2010. Projektet Snabbt bredband, som inleddes 2015, avslutas 2022 och ett nytt tvåårigt bredbandsstödsprojekt inleddes i början av 2022. För stödprogrammet finns 32 miljoner euro från EU:s återhämtningsinstrument reserverat, av vilket 17 miljoner euro finns disponibelt 2023. Stöden ska beviljas för bredbandsprojekt inom 2023. Stöd som beviljas av Traficom förutsätter i enlighet med statsrådets förordning (203/2021) att kommunerna betalar en del (8, 22 eller 33 procent) av de stödberättigande kostnaderna.

Utskottet anser det vara viktigt att man i samband med efterhandsutvärderingen av det pågående gamla bredbandsprogrammet följer upp utfallet av målen i lagen och också bedömer hur kommunernas betalningsandelar påverkar projekten.

55. Köp och utvecklande av tjänster inom den offentliga persontrafiken (reservationsanslag 3 år)

Anslaget under momentet är 100,7 miljoner euro, vilket är 5 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för i år. Ändringen jämfört med budgeten för 2022 föranleds av omfördelning av klimatbaserade pengar (- 2 miljoner euro) och slopande av tilläggsstödet enligt färdplanen för fossilfria transporter (- 3 miljoner euro), vilket minskar kollektivtrafikfinansieringen i stora städer och medelstora städer.

Betänkande FiUB 37/2022 rd

Huvudtitel 31

Anslaget för 2023 ska användas för köp av tågtrafik (30,2 miljoner euro), köp och utveckling av region- och lokaltrafik (32,3 miljoner euro), stöd för den offentliga persontrafiken i stora stadsregioner (9,8 miljoner euro), stöd för den offentliga persontrafiken i medelstora stadsregioner (8,1 miljoner euro) och köp av flygtrafik (1 miljon euro). Dessutom används anslaget bland annat för klimatåtgärder (18 miljoner euro), utvecklingsprojekt och mobilitetsstyrning (1,4 miljoner euro).

Antalet passagerare inom kollektivtrafiken rasade på grund av coronapandemin, men enligt erhållen utredning har efterfrågan ökat, och under sommaren steg passagerarsiffrorna i många stadsregioner redan till samma nivå som 2019. De regionala skillnaderna är dock fortfarande stora och exempelvis inom HRT-området är passagerarantalet fortfarande cirka 20 procent mindre än 2019, vilket till stor del beror på det ökade distansarbetet. Detta minskar särskilt trafiken under rusningstid. Konsekvenserna av coronapandemin för kollektivtrafiken väntas förbli synliga en lång tid framöver, och dessutom har den kraftiga höjningen av priserna på energi och bränslen ökat kostnaderna för ordnandet av kollektivtrafik.

Utskottet välkomnar tillskottet på mer än 250 miljoner euro för kollektivtrafiken 2020—2022, som bland annat stödde förlusterna av biljettinkomster till följd av coronapandemin. Också det temporära sloandet av mervärdesskatt på persontransporter (1.1–30.4.2023) syftar till att sänka priserna och på så sätt förbättra hushållens köpkraft (FiUB 22/2022 rd — RP 194/2022 rd).

Utskottet anser det vara viktigt att fortsatt se till att kollektivtrafiken är konkurrenskraftig och att behovet av stimulerande stöd för kollektivtrafiken följs upp och utvärderas. Man måste också fästa uppmärksamhet vid den kraftiga ökningen av bränslekostnaderna och bereda sig på ökade kostnader och eventuella indexjusteringar i finansieringen. För att kollektivtrafiken ska bli mer attraktiv behövs det också varierade åtgärder, bland annat bättre utbud, användarvänliga resekedjor, utveckling av gemensamma biljettprodukter och bättre information.

Utskottet betonar att man i fortsättningen måste hålla fast vid de åtgärder och tilläggsåtgärder som ingår i den riksomfattande trafiksystemplanen och som infaller 2025—2032.

Utskottet ökar momentet med 1 000 000 euro för stöd för den offentliga persontrafiken i stora stadsregioner.

Flygtrafik. Enligt riktlinjen i den riksomfattande trafiksystemplanen kan staten köpa flygtrafik till orter från vilka restiden till Helsingfors med tåg är mer än 3 timmar. Villkoret är att det finns en skyldighet att tillhandahålla offentliga tjänster gällande flygförbindelsen i fråga och att kommuner eller andra regionala aktörer deltar i finansieringen.

På grund av den kraftiga minskningen av antalet passagerare till följd av coronapandemin har staten tillfälligt understött flygförbindelserna till fem flygplatser i landskapen där flygtrafiken inte bedrivs på marknadsvillkor och för vilka Transport- och kommunikationsverket har påfört allmän trafikplikt. Stödet har beviljats sedan 2020 och har nyligen förlängts till den 30 juli 2023.

Flygtrafiken bedöms vara av stor betydelse för regionernas livskraft, tillgänglighet och konkurrenskraft. Därför är det viktigt att det fortsatta stödet till flygtrafiken utvärderas efter att Traficom i början av 2023 gjorde en undersökning om antalet passagerare på flygplatserna i landskapen. I

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 31

utvecklingen av flygtrafiken måste man också utnyttja den betydande potential som digitaliseringen och elektrifieringen av trafiken innebär.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 101 724 000 euro.

(Stycke 2—5 som i RP 154/2022 rd)

Fullmakt

(Som i RP 154/2022 rd)

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Förvaltning

02. Närings-, trafik- och miljöcentralernas omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 270 000 euro som hänför sig till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om automatiskt beslutsfattande inom den offentliga förvaltningen (RP 145/2022 rd). Eftersom behandlingen av ärendet fortfarande pågår i riksdagen, stryks anslaget under momentet.

Utskottet ökar momentet med 300 000 euro, varav

- 150 000 euro till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland för påskyndande av åtgärderna i färdplanen Skärgårdshavet – vattenskydd inom jordbruket (HELCOM)
- 150 000 euro för projektet Väliinpuotoajat työnhakijamarkkinoilla Etelä-Savossa.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 209 985 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

Av anslaget har reserverats

(Punkt 1 och 2 som i RP 154/2022 rd)

(Punkt 3 som i RP 277/2022 rd)

03. Arbets- och näringsbyråernas omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås ett tillägg på 4 359 000 euro som hänför sig till regeringens proposition om omorganisering av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen (RP 207/2022 rd). Efter-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 32

som behandlingen av propositionen i riksdagen fortfarande pågår, stryks anslaget under momentet.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 278 769 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 277/2022 rd)

05. Omkostnader för Innovationsfinansieringsverket Business Finland (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås ett anslag på 102,3 miljoner euro. Största delen av anslaget riktas till främjande av innovationsverksamhet och investeringar, internationaliseringstjänster för företag, projekt- och programverksamhet samt främjande av turismen till Finland.

Utskottet anser det vara viktigt att regeringen fortsätter med åtgärderna för att främja Finlands export och företagens internationalisering och garantera lika verksamhetsmöjligheter för finländska företag som i konkurrentländerna. För att Finland ska vara framgångsrikt och livskraftigt i framtiden är det viktigt att exporten utvecklas och blir mer varierad och att vi klarar oss i de internationella värdenätverken. Finland behöver fler innovativa företag som eftersträvar internationell tillväxt samt utländska företag som investerar i Finland.

Utskottet anser det vara viktigt att samarbetet mellan de riksomfattande och regionala aktörer som erbjuder företagen internationaliseringstjänster fungerar, att arbetsfördelningen är tydlig och att servicekedjan löper smidigt från rådgivning till finansiering. Tjänsterna ska snabbt svara mot företagets behov och stödja företagets tillväxt och internationalisering. Det är också viktigt att se till att det ute i världen finns tillräckligt med experter som kan hitta kontakter och söka nya marknadsmöjligheter för finländska företag. En ytterligare utmaning också för internationaliseringstjänsterna är att hitta marknader som kan ersätta exporten till Ryssland.

Team Finland-nätverket, som består av offentliga aktörer som erbjuder företag internationaliseringstjänster, spelar en central roll i främjandet av export och internationalisering. Enligt en utvärdering som publicerades sommaren 2022 har nätverkets verksamhetsmodell och kundstyrning tydligt utvecklats, vilket har bidragit till att förbättra internationaliseringstjänsternas effektivitet. Nätverket fungerar dock ännu inte tillräckligt effektivt. Bland annat i nätverkets interna arbetsfördelning, samarbete och informationsflöde finns det behov av utveckling och den privata sektorns internationaliseringstjänster utnyttjas inte tillräckligt effektivt. Det är oroväckande att trots att nätverket, som har funnits till i över 10 år, har hjälpt företagen att internationaliseras, upptäcktes inga långsiktiga effekter i utvärderingen.

Internationaliseringstjänsterna i Finland och utomlands bör i allt högre grad inriktas på att stärka små och medelstora företags beredskap för internationalisering och på att utveckla verksamhetsförutsättningarna, eftersom Finlands export för närvarande är alltför beroende av stora företag. De hundra största företagen står för två tredjedelar av exporten och till exempel finns det få medelstora företag som eftersträvar betydande internationell tillväxt. Enligt en barometer gjord bland små och medelstora företag hösten 2022 är andelen företag som bedriver export eller affärsverksamhet utomlands 20 procent, det vill säga cirka 59 000 företag (en minskning med 6 000 företag

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 32

jämfört med vårbarometern). En tredjedel av de internationellt verksamma små och medelstora företagen har utnyttjat internationaliseringstjänsterna, men endast fyra procent har anlitat till exempel ambassadernas tjänster ute i världen.

För främjande av turismen i Finland föreslås sammanlagt 13,6 miljoner euro. Utöver basfinansieringen av Visit Finland (beräknad användning 9,8 miljoner euro) består finansieringen av ett tillskott till Business Finlands omkostnadsanslag för Visit Finland (2 miljoner euro) samt av finansiering enligt återhämtnings- och resiliensplanen (1,8 miljoner euro). Basfinansieringen har under de senaste åren varit oförändrad, men det har skett årliga förändringar i den tidsbegränsade tilläggsfinansieringen.

Restriktionerna till följd av pandemin och konsekvenserna av kriget i Ukraina (bl.a. det minskade antalet ryska turister samt flygförbudet över Ryssland) har påverkat turismen i Finland mycket negativt och mer än i bland annat de övriga nordiska länderna. Det är oroväckande att också utsikterna för återhämtning inom turismen är sämre än i de övriga nordiska länderna. Utskottet anser att behovet av att utveckla nya verksamhetsmodeller och turisttjänster har ökat i och med kriserna. Utskottet anser det vara viktigt att förutsättningarna för den samhällsekonomiskt betydande turismen och utvecklingen av den fås upp till samma nivå som i jämförelseländerna, vilket förutsätter ytterligare satsningar på marknadsföring av turism och större synlighet. Det är också viktigt att undersöka vilka bestående konsekvenser kriget i Ukraina har för näringslivet och turismen. Till exempel hur förutsättningarna för företagets verksamhet och turismen tryggas i östra Finland. Utskottet vill särskilt lyfta fram Lapplandsturismens riksomfattande och regionala betydelse och vikten av att se till att den är konkurrenskraftig.

08. Säkerhets- och kemikalieverkets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås ett tillägg på 160 000 euro som hänför sig till ändringen av gruvlagen (RP 126/2022 rd). Eftersom behandlingen av propositionen i riksdagen fortfarande pågår, stryks anslaget under momentet.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 22 760 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

10. Utveckling av digitaliseringen (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås ett tillägg på 4,0 miljoner euro som hänför sig till regeringens proposition om omorganisering av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen (RP 207/2022 rd). Eftersom behandlingen av propositionen i riksdagen fortfarande pågår, stryks anslaget under momentet.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 40 500 000 euro.

(Stycke 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 32

40. Statsunderstöd till aktörer som främjar en hållbar tillväxtpolitik (reservationsanslag 3 år)

Utskottet ökar momentet med 250 000 euro, varav 150 000 euro anvisas för främjande av Viexpos exportprojekt och 100 000 euro till Pirkanmaan Yrityskummit.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 4 421 000 euro.

(Stycke 2—4 som i RP 154/2022 rd)

50. Statsunderstöd till konsumentorganisationer (fast anslag)

Utskottet ökar momentet med 150 000 euro till Konsumentförbundet eftersom behovet av rådgivning har ökat, bland annat för ett utbildningsprojekt för äldre för att förhindra bedrägerier.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 1 472 000 euro.

(Stycke 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

20. Förnyelse och låga koldioxidutsläpp

För förnyelse och låga koldioxidutsläpp föreslås anslag på 1,45 miljarder euro, vilket innebär ett tillägg på 141 miljoner euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2022. Ökningen av anslagsnivån beror i synnerhet på finansieringen av EU:s facilitet för återhämtning och resiliens samt kapitalinvesteringen i Klimatfonden Ab. Värdet av produktionsstödet för förnybar energi har en sänkande effekt på anslagsnivån i och med att värdet sjunkit på grund av att priset på el stigit.

Finland har som mål att bli klimatneutralt före 2035. Övergången till ett klimatneutralt samhälle påskyndas genom att vi investerar i förnybara energikällor, arbetar för energieffektivitet och ökar andelen förnybar energi inom energianvändningen. Utskottet påpekar att Finland har möjlighet att vara föregångare när det gäller klimatneutralitet och ta fram lösningar för den globala marknaden. Koldioxidneutralitet kan bli en betydande drivkraft för tillväxt, export och sysselsättning.

Rysslands angreppskrig mot Ukraina och dess konsekvenser på energimarknaden har medfört stor osäkerhet kring hur störningsfri energiförsörjningen kommer vara. Kommissionen har föreslagit åtgärder för att ta itu med de höga gaspriserna i EU och säkerställa försörjningstryggheten vintertid. Utskottet anser det vara viktigt att Finland säkerställer en störningsfri energiförsörjning till rimligt pris under de förestående vintermånaderna.

40. Stödjande av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet (förslagsanslag)

För stödjande av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet föreslås ett anslag på 465,5 miljoner euro. Finansieringen riktas särskilt till riskfyllda projekt som påskyndar förnyel-

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 32**

sen av näringslivets strukturer. Fullmakten under momentet minskar med cirka 100 miljoner euro på grund av att fullmakterna i återhämtnings- och resiliensplanen i huvudsak gäller 2022.

Utskottet betonar vikten av att de anslag som i budgeten anvisas för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet (FoUI-verksamhet) är tillräckliga, ändamålsenliga och effektiva. Finlands konkurrenskraft och välfärd bygger på kompetens, forskning och innovation. FoUI-verksamheten har stor betydelse för produktivitetstillväxten, förnyelsen inom näringslivet och skapandet av välfärd och med hjälp av den kan man också finna lösningar på stora samhällseliga utmaningar. Utskottet betonar att FoUI-politiken måste ha tydliga innehållsmässiga kriterier som styr samhället i en hållbar riktning.

Trots att FoUI-verksamhetens centrala betydelse redan länge har erkänts, ligger Finland inte längre i täten i Europa och världen när det gäller FoU-utgifternas andel av BNP. I motsats till jämförelseländerna sjönk FoU-utgifterna kraftigt 2010–2016. Som högst var BNP-andelen 3,7 procent 2009–2010 och som lägst 2,7 procent 2016–2017. Enligt Statistikcentralens uppskattning är andelen 2,9 procent 2022.

Regeringsprogrammet ställer upp ett långsiktigt mål om att FoU-finansieringen ska fås att växa och att det ska vidtas åtgärder med hjälp av vilka FoU-investeringarnas andel av BNP ska stiga till 4 procent fram till 2030. Utskottet välkomnar målet, men konstaterar att det krävs en betydande ökning av FoU-satsningarna och effektivare incitament för att öka den privata finansieringen. Den privata sektorns andel av FoU-utgifterna är cirka två tredjedelar och målet kan inte nås utan en betydande ökning av företagens FoU-utgifter. Utskottet noterar att direkta FoU-stöd till företag ligger under genomsnittet för EU-länderna.

Det är angeläget att man med hjälp av anslagen för FoU-verksamhet kan öka antalet företag som bedriver FoU-verksamhet inom olika branscher. Verksamheten är beroende av en snäv företagsgrupp och stora företag fungerar som FoU-lokomotiv. Nästan hälften av de stora företagen bedriver FoU-verksamhet, medan bara sju procent av de små och medelstora företagen gör det. Det förekommer också koncentration enligt sektor, eftersom tre branscher svarar för 60 procent av företagens FoU-utgifter. Utskottet ser utvecklingsbehov också i samarbetet mellan företag och forskningsorganisationer.

Utskottet välkomnar regeringens strävan att göra statens FoUI-finansiering mer förutsägbar och långsiktig genom lagen om FoUI-finansiering, där det föreskrivs om en årlig ökning av de fullmakter och anslag för FoU-verksamhet som tas in i statsbudgeten 2024–2030 så att målet i det nuvarande regeringsprogrammet uppnås. Utskottet betonar betydelsen av den parlamentariska FoUI-arbetsgruppen för att utveckla FoU-verksamheten och öka resultaten. Arbetsgruppen, som tillsattes i april 2022, fortsätter arbetet i den arbetsgrupp som tillsattes 2021 och dess uppgift är bland annat att utarbeta en långsiktig plan för FoU-finansiering samt att utvärdera genomförandet av gruppens tidigare riktlinjer.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 32

30. Sysselsättning och företagsamhet

40. Stödjande av en hållbar tillväxt och livskraft i regionerna (reservationsanslag 3 år)

Utskottet ökar momentet med 200 000 euro, varav 150 000 euro för utredning av det planerade Lohikeskus i Utsjoki och 50 000 euro för utveckling av världsarvsområdet Meteorita i Söderfjärden.

Utskottet kompletterar beslutsdelen i motiveringen till momentet med punkt 7, enligt vilken anslaget i enlighet med statsunderstödslagen (688/2001) får användas till understöd för tidsbegränsade projekt som främjar regional livskraft.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 8 700 000 euro.

Anslaget får i enlighet med statsunderstödslagen (688/2001) användas

(Punkt 1—5 som i RP 154/2022 rd)

(Punkt 6 som i RP 277/2022 rd)

7) till understöd för tidsbegränsade projekt som främjar regional livskraft. (Ny)

(Stycke 3 som i RP 154/2022 rd)

Fullmakt

(Som i RP 154/2022 rd)

51. Offentlig arbetskrafts- och företagsservice (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 202,4 miljoner euro, alltså 82,2 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022. Anslagsnivån sjunker bland annat på grund av bortfallet av tillägg av engångsnatur samt omfördelningar.

Regeringen har till riksdagen överlämnat en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och vissa lagar som har samband med den och förslag till lag om upphävande av lagen om sociala företag (RP 175/2022 rd). Eftersom behandlingen av ärendet pågår, medför det följande ändringar i momentet:

- momentet ökas med 10 000 000 euro (begränsning av användningen av lönesubvention)
- momentet minskas med 2 250 000 euro (åtgärder för att sysselsätta personer som fyllt 55 år)
- 10 800 000 överförs från moment 32.30.55 (åtgärder för att förlänga tiden i arbetslivet)

Enligt finansministeriets ekonomiska översikt (hösten 2022) är sysselsättningen 73,9 procent år 2022, 73,8 procent år 2023 och 74,1 procent år 2024. Utskottet konstaterar att regeringen ur sysselsättningsvinkel har hanterat de globala kriserna på ett bra sätt. Den positiva utvecklingen påverkas av stimulanspolitiken. Enligt arbets- och näringsministeriets senaste sysselsättningsö-

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 32**

versikt var sysselsättningsgraden i slutet av oktober på toppnivå, 74,4 procent. Antalet arbetslösa arbetssökande var 234 400, vilket var 26 700 färre än året innan. Antalet personer som utan avbrott varit arbetslösa i mer än ett år var 87 700, alltså 20 200 färre än ett år tidigare. Däremot fanns det i slutet av oktober 51 700 arbetssökande som varit arbetslösa utan avbrott i över 2 år, vilket var 4 200 fler än ett år tidigare. Utskottet noterar att organisationernas verksamhet är av stor betydelse för dem som har den allra svåraste arbetsmarknadspositionen. Utskottet betonar därför vikten av att se till att organisationerna har förutsättningar att bedriva sin verksamhet.

Det är angeläget att få in mer tillförlitlig information om effekterna av sysselsättningsåtgärder som finansieras via budgeten. Konsekvensbedömningen är förknippad med stor osäkerhet och olika aktörers konsekvensbedömningar avviker från varandra, vilket försvårar bedömningen av sysselsättningsåtgärdernas ändamålsenlighet och skapandet av en helhetsbild. Statens revisionsverk har i sin bedömning av utvecklingen av de offentliga finanserna och skötseln av de offentliga finanserna sommaren 2022 fäst uppmärksamhet vid att behandlingen av sysselsättningsåtgärder är inkonsekvent i ministeriernas och regeringens publikationer. I dem jämföras bland annat egentliga konsekvensbedömningar med bedömningar som beskriver sysselsättningspotentialen. På grund av inkonsekventa presentationssätt förekommer olika uppskattningar av de sammantagna konsekvenserna och måluppfyllelsen.

Utskottet fäster uppmärksamhet vid en undersökning om kostnadseffekter för aktiva arbetskraftspolitiska åtgärder. Undersökningen har beställts av revisionsutskottet (Riksdagens revisionsutskotts publikation 2/2022) och den visar på betydande brister i uppföljningen av tjänsternas kostnadseffektivitet. Enligt undersökningen bör uppgifterna om kostnaderna för tjänster inom den aktiva arbetskraftspolitiken finnas tillgängliga för bedömning på en noggrannare nivå än för närvarande, och de bör beakta bland annat olika deltagare och tjänsternas innehåll. Serviceanordnarna bör härefter kritiskt granska innehållet i och sätten att genomföra de tjänster som inte genererar positiva kostnadseffekter. Enligt undersökningen bör man i fortsättningen också satsa på att utveckla mätningen av så kallade mjuka effekter som en del av tjänsterna.

Utskottet fäster också uppmärksamhet vid sambandet mellan sysselsättningsåtgärderna och balansen i de offentliga finanserna. I regeringens färdplan för hållbarhet (Statsrådets publikationer 2021:43), som uppdaterades våren 2021, beräknas sysselsättningsåtgärdernas konsekvenser för de offentliga finanserna uppgå till 1–2 miljarder euro. Revisionsverket konstaterar i sin rapport om övervakningen av finanspolitiken, publicerad i juni 2022, att sysselsättningsåtgärderna över lag ligger klart efter den omfattning av effekterna på de offentliga finanserna som nämns i färdplanen. Vid utskottets utfrågning bedömde revisionsverket att de beslutade sysselsättningsåtgärderna har en effekt på de offentliga finanserna på cirka -71 — + 438 miljoner euro. Sysselsättningsåtgärderna och den ökade sysselsättningsgraden har inte bidragit till att uppnå balans i de offentliga finanserna som planerat.

Utskottet anser det vara viktigt att fortsätta och effektivisera åtgärderna för att lindra matchningsproblemet och problemet med tillgången på kompetent arbetskraft. Det är oroväckande att rekryteringsproblemen ökat trots olika åtgärder. Problemet berör hela landet, många olika branscher och arbetstagare på olika utbildningsnivåer. Det är fråga om ett allvarligt problem med tanke på den ekonomiska tillväxten och konkurrenskraften, eftersom olika enkäter visar att problemen med tillgången på kompetent arbetskraft i betydande grad försvårar företagets verksamhet och

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 32

utvecklingen av den samt den offentliga servicen. Enligt en enkät gjord av Statistikcentralen åt arbets- och näringsministeriet skulle verksamhetsställena under året ha kunnat anställa 146 000 fler arbetstagare än för närvarande, om det inte hade funnits problem med tillgången på arbetskraft. Utskottet anser att de regionala och yrkesmässiga behoven av arbetskraft bör kunna förutses betydligt bättre än för närvarande. I oktober 2022 fanns det 232 400 arbetslösa arbetssökande i olika delar av landet och samtidigt 160 500 lediga jobb.

Utskottet lägger vikt vid att kompetensen hos samt arbetsfördelningen, samarbetet och informationsutbytet mellan de aktörer som deltar i främjandet av sysselsättningen och integrationen ska fungera störningsfritt också under övergångsfasen i de förestående stora strukturella reformerna (inrättandet av välfärdsområden, reformen av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen, totalreformen av integrationslagen). Det är också viktigt att se till att man i förändringssituationer kan dra nytta av tidigare god praxis och bra samarbetsformer. Utskottet ser det också som viktigt att säkerställa att man snabbt kan reagera på problem vid plötsliga regionala strukturomvändningar.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 220 912 000 euro.

Anslaget får i enlighet med lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) användas

(Punkt 1 som i RP 154/2022 rd)

2) till ersättning av lönekostnader för avlöning av arbetslösa arbetssökande motsvarande högst 250 årsverken vid statliga ämbetsverk eller inrättningar. *De lönekostnader utan semesterpeng som ersätts för en person med anslag under detta moment och moment 33.20.50 och 33.20.52 får uppgå till totalt högst 3 100 euro per månad, utöver vilket högst motsvarande semesterpeng ersätts*

3) till betalning av den lönesubvention som avses i 7 kap. 9 § 1 mom. i lagen. *De lönekostnader utan semesterpeng som ersätts för en person med anslag under detta moment och moment 33.20.50 och 33.20.52 får uppgå till totalt högst 1 800 euro per månad, utöver vilket högst motsvarande semesterpeng ersätts*

4) till betalning av tilläggsstöd till kommunerna samt annan lönesubvention än sådan som avses i 3 punkten. *Det belopp i form av lönesubvention utan semesterpeng som betalas för en person med anslag under detta moment och moment 33.20.50 och 33.20.52 får uppgå till totalt högst 1 400 euro per månad, utöver vilket högst den procentandel av semesterpengen som anges i beslutet om lönesubvention ersätts. Trots det som sägs ovan får som lönesubvention betalas 50 procent av lönekostnaderna för den som anställts med subventionen, när kommunen sysselsätter en arbetslös arbetssökande på grundval av sysselsättningsskyldigheten enligt 11 kap. 1 § 3 mom. (Ny)*

(Punkt 5 och 6 som punkt 4 och 5 i RP 154/2022 rd)

Anslaget får också användas

(Punkt 7 och 8 som punkt 6 och 7 i RP 154/2022 rd)

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 32

Anslaget får även användas till betalning av konsumtionsutgifter som nämns i punkterna 1, 2 och 6.

(Stycke 5 som i RP 154/2022 rd)

Fullmakt

(Som i RP 154/2022 rd)

55. Åtgärder för att förlänga tiden i arbetslivet (förslagsanslag)

Utskottet välkomnar de åtgärder som främjar sysselsättningen bland personer över 55 år. Det föreslås att det till budgetpropositionen fogas ett nytt moment (32.30.55), genom vilket omställningsskyddsutbildning som påbörjas 2023 och som är avsedd för uppsagda personer över 55 år finansieras som en ny tjänst. För finansieringen av utbildningen har 22 miljoner euro av sysselsättningsanslagen överförts till det nya momentet. Andelen motsvarar intäktsföringen från sysselsättningsfonden.

Regeringen har till riksdagen överlämnat en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och vissa lagar som har samband med den och förslag till lag om upphävande av lagen om sociala företag (RP 175/2022 rd). Eftersom behandlingen av ärendet pågår, medför det följande ändringar i momentet:

- 10 800 000 euro överförs från moment 32.30.51 (åtgärder för att förlänga tiden i arbetslivet)
- 13 700 000 euro överförs till moment 33.20.50 (lönesubvention för beredskapsarbetare)
- 12 000 000 euro överförs till moment 33.20.52 (lönesubvention för beredskapsarbetare)

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 22 000 000 euro.

Anslaget får i enlighet med lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) användas (*utesl.*) till anskaffning av utbildning inom omställningsskyddet. (*Utesl.*)

50. Integration och internationell kompetens

För främjande av integration och arbetskraftsinvandring föreslås 7,2 miljoner euro och för statliga ersättningar för främjande av integration 287 miljoner euro, vilket är 130,3 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Anslagsbehovet ökar med 121,8 miljoner euro på grund av att antalet personer som får tillfälligt skydd och som beviljats hemkommun ökar när de börjar omfattas av de kostnadsersättningar som betalas till kommunerna och välfärdsområdena. Anslagsbehovet ökar också av att flyktingkvoten höjs.

Utskottet betonar integrationens betydande och omfattande konsekvenser för samhället och de offentliga finanserna. Utskottet välkomnar att många utvecklingsåtgärder har vidtagits och pågår för att öka integrationens genomslagskraft. En central utgångspunkt bör vara att processerna framskrider smidigt, att resultaten säkerställs och att arbetslivsorienteringen stärks. Ju snabbare

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 32

och bättre invandrarna blir integrerade och kommer ut i arbetslivet, desto mer kan man spara in på kostnaderna och öka skatteinkomsterna. En lyckad integration och sysselsättning av invandrare kan ha en positiv inverkan bland annat på matchningsproblemet. Till denna del är det viktigt att invandrarnas kompetens identifieras och nyttjas bättre än för närvarande och att invandrarfamiljers situation förbättras, bland annat så att invandrarkvinnor får bättre möjligheter till integrationsfrämjande tjänster och jobb. Utskottet ser oskäligt höga avgifter för erkännande av examina som ett problem. Utskottet konstaterar att bedömningen av integrationsåtgärdernas ändamålsenlighet och fortsatta utveckling försvåras av bristfälliga uppgifter om de olika integrationsåtgärdernas konsekvenser.

Utskottet välkomnar åtgärderna för att främja arbetskraftsinvandring. Antalet ansökningar om och beslut om arbetsrelaterade uppehållstillstånd har ökat och behandlingstiderna har förkortats. Utskottet anser det vara viktigt att regeringen vidtar allt effektivare åtgärder för att locka internationella experter till Finland. Tillgången på experter har i olika utredningar identifierats som en av de största utmaningarna för företagens och andra organisationers tillväxt och internationalisering. Företagen behöver också specialkompetens som inte finns tillgänglig i Finland. I färdplanen för utbildnings- och arbetsrelaterad invandring 2035 (Statsrådets publikationer 2021:74), som färdigställdes hösten 2021, fästs uppmärksamhet vid att Finland kommer på plats 17 i OECD:s jämförelse av länder med attraktionskraft för experter. Alla de övriga nordiska länderna och Estland placerar sig bättre än Finland. Utskottet understryker att företagen vid behov snabbt och flexibelt måste kunna anställa kompetent arbetskraft från utlandet. Till denna del finns det fortfarande behov av att utveckla tillståndsprocessernas smidighet och snabbhet bland annat genom att utnyttja automatisering och digitalisering.

Sammanfattande synpunkter

Utskottet noterar att den aktuella budgetpropositionen är valperiodens sista proposition. Utskottet betonar att man under nästa valperiod bör vidta allt effektivare åtgärder inom hela arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde för att stödja en regionalt, socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar ekonomisk utveckling. Som exempel på dessa långvariga problem och åtgärder som kräver effektivisering lyfter utskottet fram lindring av matchningsproblemet, tryggande av tillgången på kompetent arbetskraft, förbättring av sysselsättningen bland invandrare samt utveckling av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten och dennas genomslagskraft.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 33

Huvudtitel 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Förvaltning

25. Den riksomfattande informationshanteringen inom social- och hälsovården (reservationsanslag 3 år)

Regeringen har överlämnat en proposition till riksdagen med förslag till lag om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och till lagar som har samband med den (RP 246/2022 rd). Eftersom behandlingen av ärendet i riksdagen fortfarande pågår, minskar utskottet anslaget under momentet med 410 000 euro.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 39 800 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

03. Forskning och utveckling

04. Omkostnader för Institutet för hälsa och välfärd (reservationsanslag 2 år)

Kvalitetsregister. Utskottet välkomnar att rambeslutet våren 2022 innehåller en årlig finansiering på 1,4 miljoner euro för den nationella kvalitetsregisterverksamheten 2023—2026. Enligt social- och hälsovårdsministeriets förordning av den 1 september 2022 ansvarar Institutet för hälsa och välfärd för förvaltningen av de nio kvalitetsregister som nämns i förordningen. Sådana är bland andra diabetesregistret, HIV-, njursjukdoms- och hjärtregistret. Dessutom finns det i enlighet med rambeslutet 2023—2026 en årlig tilläggsfinansiering på 150 000 euro för fortsatt utveckling av cancerregistret i Finland för att produktionen av art- och effektdata om alla cancersjukdomar ska kunna föras vidare.

Utskottet anser det vara viktigt att sörja för den finansiering som behövs för upprätthållandet av redan utsedda kvalitetsregister. Dessutom är det viktigt att utveckla och utvidga kvalitetsregisterverksamheten till nya klient- och patientgrupper, eftersom den information som kvalitetsregistren producerar förbättrar vårdens kvalitet, genomslag och patientsäkerheten. Den information som kvalitetsregistren producerar är viktig också vid genomförandet av social- och hälsovårdsreformen, där centrala mål är bland annat att trygga jämlika och högklassiga social- och hälsovårdstjänster samt att dämpa kostnadsökningen.

Dessutom fäster utskottet uppmärksamhet vid utvecklingen av socialtjänsternas kvalitet och jämförbarhet och anser det vara viktigt att också kvalitetsregistren inom socialvården utvecklas och att de i fortsättningen tas med i kvalitetsregisterverksamheten.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 33

Forskning i vårdarbete. För forskning i vårdarbete föreslås ett statsunderstöd på 388 000 euro för nästa år. Detta är 200 000 euro mindre än i år, eftersom riksdagens motsvarande höjning inte ingår i propositionen.

De sakkunniga har bedömt att ett minskat anslag fördröjer färdigställandet av vårdrekommendationer som baserar sig på forskningsrön och skjuter upp utarbetandet av nya rekommendationer. Rekommendationerna ska inte heller längre översättas till svenska, och dessutom försvåras en långsiktig utveckling av verksamheten.

Utskottet ökar momentet med 200 000 euro för forskning i vårdarbete.

Hjälp till offer för våld i parrelationer (MARAK)

Utskottet ökar momentet med 200 000 euro för att stärka MARAK-verksamheten. MARAK är en multiprofessionell metod för riskbedömning av och hjälp till offer för grovt våld i parrelationer. MARAK samlar de myndigheter och organisationer som arbetar för att hjälpa offret i regionen och samordnar stödet till offret. MARAK består av en systematisk riskbedömning av våldet. Samordningen är särskilt viktig i en situation där servicestrukturen förändras när social- och hälsovårdstjänsterna överförs till välfärdsområdena.

Genomförandet av Istanbulkonventionen, handlingsprogram för att motverka könsstympning av flickor och kvinnor

Utskottet ökar momentet med 300 000 euro för genomförandet av Istanbulkonventionen och med 150 000 euro för genomförande av handlingsprogrammet för att förebygga könsstympning av flickor och kvinnor.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 77 278 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

63. Vissa specialprojekt (reservationsanslag 3 år)

Tjänster för mödrar med missbruksproblem. I budgeten ingick 2018—2022 ett årligt anslag på 3 miljoner euro för att trygga vård och rehabilitering för mödrar med missbruksproblem innan social- och hälsovårdsreformen trädde i kraft.

Från ingången av 2023 ansvarar välfärdsområdena för ordnandet av tjänsterna. Enligt Institutet för hälsa och välfärds bedömning finns det dock stora regionala skillnader i tillgången till, tillgängligheten till och innehållet i de tjänster som gravida kvinnor med missbruksproblem och barnfamiljer behöver. En del av specialgrupperna identifieras inte alls och blir inte hänvisade till tjänsterna. Med tanke på utvecklingen av verksamheten är det viktigt att social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd 2021—2023 tillsammans genomför en riksomfattande serie utvecklingsprojekt, i samband med vilken man utvecklar målgruppens servicekedjor

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 33

och servicepaket och effektiviserar identifieringen av rusmedelsanvändning under graviditet i fem regionala projekt.

Det är också viktigt att det i kompletteringspropositionen till budgetpropositionen anvisas ett tilläggsanslag på 3 miljoner euro för att trygga tjänsterna för mammor med missbruksproblem och barnfamiljer.

Utskottet betonar att servicestyrningen, tjänsterna och servicekedjorna för mödrar med missbruksproblem i fortsättningen ska fungera smidigt och att det noggrant följs upp att tjänsterna nås och att de räcker till. Utskottet anser att det är motiverat att ansvaret för rehabiliteringen dygnet runt för alkohol- och drogberoende väntande familjer och småbarnsfamiljer i fortsättningen läggs på ett enda välfärdsområde. Riksomfattande kompetens inom krävande vård stärker förebyggandet av fosterskador och omhändertaganden.

Mathjälp. Finansutskottet har flera gånger anvisat extra resurser för mathjälpsverksamheten och ansett det vara viktigt att verksamheten vilar på en hållbar grund så att den inte är beroende av den tilläggsfinansiering som riksdagen årligen beviljar. Utskottet har också ansett det viktigt med en verksamhetsmodell som främjar delaktighet och att de som är i behov av stöd hänvisas till tjänsterna (FiUB 20/2019 rd, FiUB 36/2020 rd). Social- och hälsovårdsministeriet har år 2021 tagit fram en utredning om mathjälpen. I enlighet med dess förslag har man börjat utveckla den organisationsbaserade samordningen genom ett separat utvecklingsprojekt. Ett av målen med projektet är att stärka och stödja ordnandet av mathjälpsverksamhet i hela landet på enhetliga grunder.

Utskottet välkomnar att budgetpropositionen innehåller ett anslag på 1 miljon euro för att utveckla, anordna och fortsätta med mathjälpen. Avsikten med finansieringen är bland annat att vidareutveckla mathjälpsaktörernas samordningsprojekt och att bereda eventuella alternativ till det mer permanenta finansieringssystem som riksdagen förutsätter. Livsmedelsbiståndets betydelse och efterfrågan har ökat ytterligare på grund av coronaepidemin och de stigande kostnaderna och matpriserna. Dessutom har flyktingarna från Ukraina ökat efterfrågan på livsmedelshjälp. Samtidigt som efterfrågan ökar har tillgången på matsvinn minskat, och många aktörer har varit tvungna att minska på mathjälpen. Även om mathjälpen i första hand är avsedd som nödhjälp, har den blivit en nödvändig form av långvarig hjälp för många.

Utskottet ser det som viktigt att utvecklingen av livsmedelshjälpen fortsätter målmedvetet genom att utveckla modeller som stärker bland annat delaktighet och gemenskap samt social- och andra tjänster med låg tröskel. Det är också viktigt att utnyttja god praxis och effektivisera utnyttjandet av matsvinn.

Mathjälpsverksamheten är etablerad på många sätt, men eftersom den inte är lagstadgad riskerar den att hamna i kläm när social- och hälsovårdstjänsterna överförs till välfärdsområdena. Utskottet anser därför att det är nödvändigt att social- och hälsovårdsministeriet samordnar ordnandet av livsmedelshjälpen så att ansvaret för att ordna tjänster förtydligas och kontinuiteten, utvecklingen och finansieringen av tjänsterna tryggas i samarbete med kommunerna, välfärdsområdena, organisationerna och andra aktörer.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 33

Utskottet ökar momentet med 1 000 000 euro för mathjälpsverksamhet för att främja utvecklingen av servicen i välfärdsområdena.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 6 937 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

20. Utkomstskydd för arbetslösa

50. Statsandel till förtjänstskyddet och altemneringsersättningen inom arbetslöshetsförmånerna (förslagsanslag)

Regeringen har till riksdagen överlämnat en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice och vissa lagar som har samband med den och förslag till lag om upphävande av lagen om sociala företag (RP 175/2022 rd). På grund av den ovan nämnda propositionen har momentet minskats med 13 700 000 euro, som överförts till moment 32.30.55. Eftersom behandlingen av ärendet pågår i riksdagen, stryker utskottet de budgetkonsekvenser som hänför sig till propositionen och ökar som överföring från moment 32.30.55 momentet med 13 700 000 euro (lönesubvention för beredskapsarbetare).

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 919 960 000 euro.

(Stycke 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

52. Statsandel till grundskyddet inom arbetslöshetsförmånerna (förslagsanslag)

Regeringen har till riksdagen överlämnat en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice och vissa lagar som har samband med den och förslag till lag om upphävande av lagen om sociala företag (RP 175/2022 rd). På grund av den ovan nämnda propositionen har momentet minskats med 12 000 000 euro, som överförts till moment 32.30.55. Eftersom behandlingen av propositionen fortfarande pågår i riksdagen, stryker utskottet de budgetkonsekvenser som hänför sig till den och ökar som överföring från moment 32.30.55 momentet med 12 000 000 euro (lönesubvention för beredskapsarbetare).

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 1 451 900 000 euro.

(Stycke 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 33

30. Sjukförsäkring

50. Ersättningar för gränsöverskridande hälso- och sjukvård (förslagsanslag)

Regeringen har överlämnat en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård (RP 138/2022 rd). Eftersom behandlingen av propositionen i riksdagen fortfarande pågår, stryker utskottet momentet och det föreslagna anslaget på 10 000 000 euro.

Momentet får följande lydelse:

(Utesl.)

60. Statens andel i de utgifter som föranleds av sjukförsäkringslagen (förslagsanslag)

I anslaget under momentet har beaktats ett tillägg på 1 088 000 euro som hänför sig till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård (RP 138/2022 rd). Eftersom behandlingen av propositionen fortfarande pågår i riksdagen, stryker utskottet propositionens budgetkonsekvenser och minskar anslaget under momentet med 1 088 000 euro. Anslaget har på motsvarande sätt lagts till under moment 33.60.35.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 2 292 700 000 euro.

(Stycke 2—4 som i RP 154/2022 rd)

50. Stöd till veteraner

För stöd till veteraner föreslås sammanlagt 158 miljoner euro, som i huvudsak anvisas för ersättningar, förmåner och rehabilitering till krigsinvalidier och frontveteraner med tecken. På grund av det minskade antalet stödmottagare har anslagsbehovet uppskattats vara 34,3 miljoner euro mindre än i år.

Förmånerna för veteraner har förbättrats under denna valperiod, när reformen av frontveteranernas avgiftsfria hemservice trädde i kraft i slutet av 2019 och fronttillägget höjdes från 50 euro till 124 euro våren 2020. Vidare har invaliditetsgraden för krigsinvalidier sänkts från 20 till 10 procent. Dessutom har tillgången till rehabilitering för krigsinvaliders makar förbättrats genom att invaliditetsgraden för krigsinvalidier har sänkts från 50 till 30 procent.

För den service och rehabilitering som frontveteraner får hem föreslås 100 miljoner euro nästa år (moment 33.50.56 och 33.50.58), vilket enligt uppgifter som baserar sig på anslagsbehovet under tidigare år bedöms räcka till för att ordna servicen. När veteranernas genomsnittliga ålder redan är cirka 97 år, ligger tyngdpunkten i servicebehovet allt mer på vård- och rehabiliteringstjänster hemma eller inom serviceboende.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 33**

De sakkunniga har uttryckt oro över att det kan uppstå avbrott i tjänsterna för veteraner när ansvaret för att ordna tjänster överförs från kommunerna till välfärdsområdena, om välfärdsområdena inte kan beakta veteranernas särskilda förmåner och den finansiering som dessa kräver. Därför är det ytterst viktigt att Statskontoret informerar och styr aktörerna inom välfärdsområdena i frågor som gäller ordnandet och finansieringen av tjänsterna för veteraner och följer upp att verksamheten löper smidigt.

Utskottet ser det också som viktigt att regeringen vidtar åtgärder för att ändra lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) så att en krigsinvalid som skadats eller insjuknat på grund av kriget 1939—1945 och som har rätt till slutet vård också ska få ersättning för hyrans andel i serviceboendet enligt Statskontorets prövning. Detta behövs eftersom servicenätverket till följd av konkurrensutsättningen av anstaltsvården för krigsinvalider minskar betydligt och det efter den 1 januari 2023 inte i alla landskap finns enheter som tillhandahåller anstaltsvård enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst. Antalet aktörer minskar särskilt i landets östra del, eftersom största delen av de anläggningar som ordnar verksamheten finns väster om linjen Helsingfors—Rovaniemi. Anstaltsvårdsplatsen kan således ligga oskäligt långt från krigsinvalidens hemort. Eftersom målgruppen har lagstadgad rätt till institutionsvård ökar ändringen inte kostnaderna, men den ger krigsinvalider en möjlighet att bo nära sina anhöriga.

Utskottet anser att veteranorganisationernas organisationsbidrag för 2023 måste dimensioneras så att verksamheten kan anpassas kontrollerat till de minskande behoven.

60. Social- och hälsovården stöds

01. Den nationella barnstrategin (reservationsanslag 2 år)

När riksdagen godkände lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av social- och hälsovården och räddningsväsendet förutsatte den att regeringen utvecklar barnbudgeteringen och bedömningen av konsekvenserna för barn så att den kan tas i bruk i välfärdsområdena i den årliga budgeten så snart som möjligt efter det att välfärdsområdenas verksamhet har inletts (RSv 111/2021 rd—RP 241/2020 rd, uttalande 13). Barnbudgetering ingår också i den nationella barnstrategin, vars riktlinjer genomförs i den genomförandeplan för strategin som godkändes den 7 oktober 2022. Finansministeriet har också genomfört en utredning om stärkande av kommunernas och välfärdsområdenas barnbudgeteringsarbete med mera (FM:s publikation 2022:55), där det föreslås att barnbudgetering införs stegvis utifrån pilotförsök.

Ibruktageandet av barnbudgetering i välfärdsområdena förutsätter grundligt utrednings- och beredningsarbete för att utveckla modellen för barnbudgetering. Man måste bland annat utreda välfärdsområdenas budgetar och ekonomiska processer samt se till att tjänsteinnehavarna och beslutsfattarna får tillräckliga anvisningar och tillräcklig utbildning. För att verksamhetsmodellen så väl som möjligt ska motsvara de förväntningar som ställts på den, är det ändamålsenligt att genom pilotförsök testa hur modellen med barnbudgetering fungerar i några välfärdsområden.

Utskottet ökar momentet med 340 000 euro för pilotförsök med barnbudgetering inom välfärdsområdena.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 33

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 840 000 euro.

Anslaget får användas

1) till betalning av kostnader för samordning, utvärdering, uppföljning och ledning av verkställigheten av barnstrategin

2) till betalning av statsunderstöd som föranleds av pilotförsök med barnbudgetering. (Ny)

32. Statlig finansiering till hälso- och sjukvårdsenheter för forskning på universitetsnivå samt forskning på universitetsnivå inom socialt arbete (fast anslag)

Anslaget under momentet är 30 miljoner euro. Avsikten är att anslaget ska användas till hälsovetenskaplig forskning på universitetsnivå och till forskning inom socialt arbete.

Det är viktigt att anslaget under momentet höjs med 5 miljoner euro, men finansieringen är fortfarande otillräcklig i förhållande till behoven. Finansieringen av hälsovetenskaplig forskning på universitetsnivå (VTR) har minskat under de senaste decennierna, och forskningsfinansieringen består i allt högre grad av extern forskningsfinansiering. Dessutom tar forskningskostnaderna och de obligatoriska kostnaderna för forskningen samt andra stödfunktioner en allt större del av forskningsfinansieringen. Tidigare har kommunerna också finansierat indirekta kostnader, men enligt erhållen utredning kan kostnaderna för forskningsmiljön inte finansieras med statlig forskningsfinansiering.

Statens forskningsfinansiering har en central ställning i den innehållsmässiga och kvalitativa utvecklingen av tjänsterna och således en direkt inverkan på utvecklingen av läkemedels-, vård- och hälsovetenskaperna. På basis av en undersökning som gjorts med statlig forskningsfinansiering har betydande framsteg gjorts bland annat i fråga om behandlingsmetoderna samt vårdens kvalitet och genomslag.

Forskningsfinansieringens tillräcklighet är förenad med stor osäkerhet också därför att kommunerna i fortsättningen inte längre deltar i betalningen av forskningsutgifterna. De medel som kommunerna använder för forskning och utveckling överförs visserligen till välfärdsområdena till den del de har bokförts som kostnader för social- och hälsovården, men på grund av finansieringens allmänna täckning är anslagsfördelningen och finansieringsnivån förknippade med osäkerhet.

När riksdagen godkände lagförslagen om inrättande av välfärdsområden med mera förutsatte den att regeringen måste garantera universitetssjukhusen möjlighet att fortsätta bedriva vetenskaplig forskning och producera grund- och specialiseringsutbildning (RSv 111/2021 rd—RP 241/2020 rd, uttalande 8). I överensstämmelse med en riktlinje som regeringen fastställde den 17 november 2022 bereder finansministeriet en ny bestämningsfaktor för finansieringen som tas i bruk i finansieringslagen från och med 2024 och genom vilken välfärdsområden som driver universitetssjukhus anvisas tilläggsfinansiering i förhållande till deras invånarantal. Tilläggsfinansieringen på riksnivå uppgår 2029 till 116 miljoner euro beräknat enligt 2022 års nivå, och avsikten är att ändringen ska genomföras utan att finansieringen till andra välfärdsområden minskas.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 33

Utskottet välkomnar denna riktlinje och anser det vara viktigt att propositionen lämnas i god tid för att riksdagen ska hinna behandla den under innevarande riksmöte.

I likhet med social- och hälsovårdsutskottet (ShUU 13/2022 rd) ser finansutskottet det som viktigt att det bevakas hur stor andel av anslagen som används till forskning och utbildning och att det bedöms om anslagen räcker till för att trygga en tillräcklig finansiering av dels tjänsterna, dels forskning och utbildning.

35. Statlig finansiering till studerandehälsovård som ordnas av Studenternas hälsovårdsstiftelse (reservationsanslag 2 år)

Det föreslås att 1 088 000 euro som hänför sig till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård (RP 138/2022 rd) stryks från momentet. Eftersom behandlingen av propositionen fortfarande pågår i riksdagen, undanröjer utskottet propositionens konsekvenser för budgeten och ökar anslaget under momentet med 1 088 000 euro. Motsvarande avdrag har gjorts under moment 33.30.60.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 67 500 000 euro.

(Stycke 2—4 som i RP 154/2022 rd)

39. Utvecklande av servicestrukturen (reservationsanslag 3 år)

Bättre närståendevård. Social- och hälsovårdsreformen är ett steg mot enhetligare närståendevård, när kriterierna och praxisen för stödet för närståendevård förenhetligas inom välfärdsområdena. När grunderna för beviljande av stöd förenhetligas, bör välfärdsområdena se till att de nya kriterierna inte försvagar tillgången till stöd.

Framöver bör man också främja en riksomfattande harmonisering av grunderna för beviljande av stöd för närståendevård och vårdarvodena. Institutet för hälsa och välfärd har i september 2022 gjort en utredning¹¹, som innehåller ett förslag till riksomfattande grunder för beviljande av stöd. Jämfört med nuläget ökar Institutet för hälsa och välfärds förslag antalet närståendevårdare som omfattas av stödet för närståendevård med cirka 6 100 personer och utgifterna för stödet för närståendevård med uppskattningsvis 100—300 miljoner euro. Det är viktigt att utredningen utnyttjas vid utarbetandet av nästa regeringsprogram och vid bedömningen av fortsatta åtgärder för att utveckla stödet för närståendevård.

Utskottet fäster särskild uppmärksamhet vid förvärvsarbetande anhöriga som vårdar närstående. Antalet förvärvsarbetande anhöriga beräknas uppgå till cirka 700 000. Utskottet betonar att närståendevårdarnas sysselsättning bör stödjas och att man genom lagstiftningsåtgärder bör främja samordningen av arbete och närståendevård, exempelvis som deltidsarbete eller flexibla arbetstider. På detta sätt kan man stödja närståendevårdarnas välbefinnande och förbättra deras möjligheter till sysselsättning.

---

¹¹ Omaishoidon tuen kansalliset myöntämisperusteet — THL:n ehdotus, Työpaperi 43/202

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 33

Vidare konstaterar utskottet att belastningen på social- och hälsovården vore ohållbar utan närstående vårdarnas arbetsinsats, eftersom närstående vårdarna och andra närstående enligt en rapport ansvarar för 80 procent av vården. Enligt en undersökning från 2020 skulle kostnaderna för vård av äldre utan hjälp av anhöriga vara 3,1 miljarder euro högre per år än i dag. Närstående vårdarna bör ses som en resurs som stöder hela samhället och som sparar samhällets resurser och gör det möjligt för de vårdbehövande att bo hemma (Kunnallisalan kehittämissäätiö julkaisu 36/2020).

52. Statlig finansiering av utgifterna för skyddshemsverksamhet (reservationsanslag 2 år)

Anslaget under momentet är 24,6 miljoner euro, vilket motsvarar innevarande års anslagsnivå.

Finansieringen av skyddshemmen och antalet platser har utvecklats väl sedan 2015. Finansieringen har ökat från 11,55 miljoner euro till nuvarande 24,55 miljoner euro, och antalet skyddshem har ökat från 19 till 29 skyddshem. Antalet familjeplatser har ökat från 114 till nuvarande 228.

Trots att skyddshemsnätverket har utvecklats bör det dock stärkas ytterligare i områden där det helt saknas tjänster samt i områden där det inte finns tillräckligt bra tillgång till tjänster i förhållande till behovet och invånarantalet. Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (den s.k. Istanbulkonventionen), som trädde i kraft i Finland 2015, förutsätter att det inrättas tillräckligt många lättillgängliga skyddshem för att våldsoffren ska kunna erbjudas en trygg inkvartering och få hjälp på förhand. Enligt en utredning som Institutet för hälsa och välfärd gjorde 2020 är behovet av familjeplatser på skyddshem i Finland cirka 262—367, vilket innebär att det årliga behovet av finansiering för skyddshemstjänster uppgår till 29,6—36,7 miljoner euro.

Enligt erhållen utredning kommer utgifterna för skyddshemstjänsterna nästa år att vara större än den föreslagna finansieringen (24,55 miljoner euro), men det nuvarande skyddshemsnätet kan upprätthållas med stöd av reservationsanslag av engångsnatur som beviljats 2020 och 2021. I fortsättningen behövs det dock tilläggsresurser för att upprätthålla det nuvarande skyddshemsnätet. Dessutom behövs permanent finansiering för att gradvis öka skyddshemstjänsterna tills det finns tillräckligt med lättillgängliga skyddshem av hög kvalitet.

Enligt utredning uppfyller en del av skyddshemmen inte tillgänglighetskraven och det går inte alltid att hitta heltäckande och aktuell information om brister i tillgängligheten. Detta gör det svårt för personer med funktionsnedsättning som behöver hjälp att söka sig till skyddshem.

Utskottet ökar momentet med 600 000 euro för att förbättra skyddshemmens tillgänglighet.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 25 150 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 33

61. Finansieringen av social- och hälsovård enligt planen för återhämtning och resiliens (reservationsanslag 3 år)

Tillgången till vård, psykiska problem hos unga. Under momentet anvisas 118 miljoner euro, varav 110 miljoner euro används för att stärka tillgången till social- och hälsovårdstjänster och för investeringar i kostnadseffektivitet. Målet är att avveckla den vård-, rehabiliterings- och serviceskuld inom social- och hälsovården som coronavirusituationen orsakar och permanent snabba upp tillgången till vård i hela landet bland annat genom nya verksamhetsmodeller och ibruktagande av nya digitala tjänster. Finansieringen är en del av programmet för hållbar tillväxt, som genomförs i alla välfärdsområden.

Med tanke på tillgången till vård är det viktigt att riksdagen har godkänt regeringens proposition om en skärpning av vårdgarantin inom primärvården så att man i fortsättningen i icke-brådskande fall får vård inom sju dagar från bedömningen av vårdbehovet (ShUB 21/2022 rd—RP 74/2022 rd). Reformen träder i kraft stegvis: från och med den 1 september 2023 gäller en vårdgaranti på 14 dygn och från och med den 1 november 2024 en vårdgaranti på sju dygn. För nästa år föreslås 72,7 miljoner euro för genomförandet av reformen.

Tilläggsresurser, utvecklingsprojekt som främjar tillgången till vård och en skärpt vårdgaranti är ytterst viktiga också för att underlätta anhopningen av ärenden inom den specialiserade sjukvården. Enligt utredning har tillgången till specialiserad sjukvård försämrats vid ingången av 2020 först på grund av coronaepidemin. Därefter har situationen förvärrats bland annat på grund av den psykiska belastning som coronaepidemin orsakade, personalbrist samt brist på fungerande vård- och servicekedjor. Den särskilt svåra situationen i fråga om tillgången till vård inom den specialiserade sjukvården gäller barn-, ungdoms- och vuxenpsykiatri, ögonsjukdomar och kirurgi. Den kraftiga ökningen av antalet remisser till specialiserad sjukvård bedöms delvis bero på att det inte finns tillräckligt med tjänster på basnivå.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att maximitiderna för tillgång till vård i fortsättningen gäller alla sjukdomar på lika villkor, vilket innebär att lagändringen skärper maximitiden från tre månader till sju dygn också inom vården av den psykiska hälsan. Det är också viktigt att den psykiska belastningen hos barn och unga beaktas i programmet för hållbar tillväxt, liksom även de unga som har blivit borta från studierna eller arbetslivet under coronaepidemin.

Utskottet betonar vikten av bättre tjänster på basnivå och i synnerhet riksomfattande utveckling av tidigt ingripande, förebyggande och lågtröskeltjänster. På detta sätt kan man minska behovet av dyra och tyngre tjänster samt trycket på den specialiserade sjukvården. När välfärdsområdenas verksamhet inleds är det också nödvändigt att bygga upp en tillgänglig servicemodell inom mentalvården och missbrukarvården, som fungerar multiprofessionellt i samarbete med aktörer som ingår i de ungas liv.

Utskottet betonar också vikten av tillräckliga personalresurser, eftersom det enligt uppgift till exempel bland psykologer inom grund- och förskoleundervisningen på grund av rekryteringssvårigheter saknas cirka 30 procent på riksnivå och i stora städer rentav hälften. Under coronaepidemin flyttade kommunerna hälsovårdare från skol- och studerandehälsovården till arbetet med att spåra smittkedjor, vilket har bidragit till att öka vårdskulden inom skol- och studerandehälsovård-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 33

den. Dessa brister åtgärdas nu bland annat genom Finlands ovan nämnda program för hållbar tillväxt. Utskottet anser också att det är viktigt att öka utbildningen och personalens kompetens inom primärvården och socialvården.

Utskottet betonar vikten av samarbete med kommuner och organisationer också inom främjandet av den psykiska hälsan och det förebyggande rusmedelsarbetet, eftersom kommunerna i den nya social- och hälsovårdsstrukturen har en central roll när det gäller att ordna tjänster som stöder kommuninvånarnas välfärd och hälsa.

Anslag. I den regeringsproposition som kompletterar budgetpropositionen har anslaget under momentet minskats med 500 000 euro, som överförs till moment 32.01.03 för tidsbegränsad tilldelning av resurser till arbets- och näringsbyråernas samordnare för arbetsförmågan. I punkt 5 i det andra stycket i momentets beslutsdel görs en motsvarande korrigerings.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 118 000 000 euro.

Av anslaget har som en del av planen för återhämtning och resiliens reserverats

(punkt 1–4 som i RP 154/2022 rd)

5) till ett belopp av högst 3 500 000 euro för att utvidga åtgärderna i programmet för arbetsförmåga och arbetsträningssmodellen IPS (RRF, pelare 3)

(Punkt 6 och 7 som i RP 154/2022 rd)

(Stycke 3 som i RP 154/2022 rd)

63. Statsunderstöd för verksamheten vid kompetenscentrum inom det sociala området (fast anslag)

Under momentet föreslås ett anslag på 3 miljoner euro och det motsvarar anslagen under innevarande och tidigare år.

Kompetenscentrumen inom det sociala området har en viktig roll i social- och hälsovårdsreformen, där man bland annat strävar efter att förbättra tjänsternas kvalitet, tillgänglighet och kostnadseffektivitet. Behovet av evidensbaserad information på det sociala området kommer därför att öka.

Utskottet ökar momentet med 500 000 euro.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 3 500 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 35

Huvudtitel 35

MILJÖMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Under miljöministeriets huvudtitel föreslås sammanlagt 357 miljoner euro, alltså 29 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Ur Statens bostadsfond föreslås det dessutom bli beviljat understöd till ett belopp av sammanlagt 316 miljoner euro och fullmakter till ett belopp av ungefär 2,3 miljarder euro.

Budgetpropositionen för förvaltningsområdet (utan Statens bostadsfond) är fortfarande den minsta av huvudtitlarna, även om den under denna valperiod har stigit med nästan 140 miljoner euro. Exempelvis har anslagen för naturvård årligen varit i genomsnitt 107 miljoner euro högre än i den tekniska ramen för 2019. I och med sin styrande roll har förvaltningsområdet dock stor betydelse bland annat för uppnåendet av klimatmålen och klimatneutraliteten, stoppandet av förlusten av den biologiska mångfalden, främjandet av grön tillväxt och en hållbar stadsutveckling.

01. Miljöförvaltningens omkostnader

01. Miljöministeriets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 300 000 euro som hänför sig till regeringens proposition till riksdagen med förslag till bygglag och vissa lagar som har samband med den (RP 139/2022 rd) och 120 000 euro som hänför sig till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om datasystemet för den byggda miljön och om ändring av markanvändnings- och bygglagen (RP 140/2022 rd). Eftersom behandlingen av ärendena fortfarande pågår, stryks anslagen (totalt 420 000 euro) under momentet.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 31 376 000 euro.

(Stycke 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

04. Finlands miljöcentrals omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås 119 000 euro som hänför sig till regeringens proposition med förslag till bygglag och vissa lagar som har samband med den (RP 139/2022 rd). Eftersom behandlingen av ärendet fortfarande pågår, stryks anslaget under momentet.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 25 896 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 35

65. Understöd till organisationer och miljövard (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 2,348 miljarder euro, vilket är cirka 130 000 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022. I det föreslagna anslaget ingår inte riksdagens tillägg av engångsnatur (350 000 euro), men i anslaget har beaktats donationer från privatpersoner (158 000 euro) och understöd för frivilligarbete för bekämpning av miljöskador (60 000 euro), som tidigare understöddes med medel ur oljeskyddsfonden.

Utskottet anser att anslaget är ett viktigt sätt att stödja de nationella naturskydds- och miljöorganisationernas samt bostads- och byggbranschorganisationernas betydande och värdefulla arbete för att aktivera medborgarnas frivilliga verksamhet. Med understödet främjas också avfallshanteringen i skärgårds- och fjällområden. När boendekostnaderna stiger betonar utskottet särskilt vikten av att organisationernas rådgivning om boende tryggas.

Utskottet ökar momentet med 950 000 euro, varav 400 000 euro till Luonto-Liitto, 150 000 euro för att öka rådgivningen tillhandahållen av organisationer inom boendesektorn (bl.a. Vuokralaiset ry och Finlands Egnahemsförbund rf), 100 000 euro till Bird Life rf (stöd för fågelstationer och en digital guide till fågelplatser), 100 000 euro till Finlands naturskyddsförbund, 100 000 euro till Föreningen för miljöfostran FEE Suomi rf och 100 000 euro till Finlands Jägarförbund rf (miljöarbeten).

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 3 298 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

10. Miljö- och naturvard

20. Förebyggande och eftervard av miljöskador (reservationsanslag 3 år)

Utskottet välkomnar att riksdagen har godkänt regeringens proposition om ett subsidiärt system för finansiering av miljöansvar (RP 183/2022 rd) och betonar samtidigt att det fortfarande är viktigt att också arbeta för att principen om att förorenaren betalar inkluderas i lagstiftningen. Utskottet håller dessutom med miljöutskottet (MiUU 39/2022 rd) om att finansieringen av oljebekämpning då ansvaret övertas av välfärdsområdena bör ägnas särskild uppmärksamhet i samband med att miljöskadefonden inrättas och oljeskyddsfonden läggs ner.

21. Vissa utgifter för naturvard (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 12,7 miljarder euro, vilket är cirka 13 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022. Minskningen föranleds av att anslaget av engångsnatur för naturvard enligt regeringsprogrammet slopas och av att finansieringen av programmet Helmi delvis överförs till Förststyrelsens moment (35.10.52).

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 35

Programmet Helmi. Programmet Helmi är en väsentlig del av den nationella strategi och det nationella handlingsprogram för bevarande av biologisk mångfald som är under beredning i enlighet med FN:s konvention om biologisk mångfald. Det uppfyller också i sig målen i EU:s strategi för biologisk mångfald. Programmet genomförs inom både miljöministeriets och jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområden.

För genomförandet föreslås cirka 20,4 miljoner euro av finansieringen för naturvård, varav 7,5 miljoner euro styrs bland annat till frivilligt skydd av myrar under moment 35.10.63 och 3,0 miljoner euro till åtgärder på Forststyrelsens marker. Under det aktuella momentet ska ungefär 9,9 miljoner euro användas för programmet. Dessutom betalas kostnader för genomförandet av programmet.

Utskottet välkomnar att de konkreta åtgärderna i programmet Helmi har gjort framsteg. Den föreslagna finansieringsnivån motsvarar dock inte helt målen för programmet, trots att programmet allmänt har konstaterats bidra till genomförandet av internationella avtal. Utskottet framhåller att regeringen ska se till att finansieringen motsvarar målen.

Vård av vilda djur. Under momentet beviljas fortfarande statsunderstöd enligt prövning för ordnande av vård av vilda djur.

Utskottet anser att vården av vilda djur och finansieringen av den måste tryggas och betonar utifrån inkommen utredning att vården kräver specialkompetens och att det därför bör övervägas om den ska vara tillståndspliktig. Detta förbättrar kostnadseffektiviteten i finansieringen, eftersom det för närvarande ofta inte finns tillförlitlig information om den vård som sökanden genomfört när understödsbeslutet fattas och metoderna för efterhandstillsyn är begränsade.

Utskottet ökar momentet med 50 000 euro för vård av vilda djur. Vid fördelningen av understödet är det viktigt att beakta Suomen siiliyhdistys ry:s verksamhet.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 12 790 000 euro.

Anslaget får användas

(Punkt 1—4 som i RP 154/2022 rd)

(Punkt 5 som i RP 277/2022 rd)

(Punkt 6 som i RP 154/2022 rd)

(Stycke 3 och 4 som i RP 154/2022 rd)

22. Vissa utgifter för miljövård (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 11,6 miljarder euro, vilket är cirka 16 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022. Den sänkta anslagsnivån beror i stor utsträckning på att finansieringen överförs till moment 35.10.23 (Främjande av skyddet av Östersjön och vattendragen).

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 35

Sanering av förorenade markområden. För utvecklande av markskydd och miljösanering föreslås 2,35 miljoner euro, varav 1 miljon euro är tilläggsfinansiering från stödprogrammet för östra Finland. För sanering av förorenade områden föreslås ungefär 1,5 miljoner euro under moment 35.10.61.

Utskottet anser att den föreslagna finansieringen behövs eftersom det i Finland finns över 2 000 herrelösa områden som konstaterats eller misstänks vara förorenade och där utredningarna och saneringen utförs utifrån ett riksomfattande forsknings- och saneringsprogram. Det är också viktigt att främja noggrannare undersökningar och planer för sanering av övergivna utvinningsområden som orsakar allvarlig förorening av miljön eller risk för människors hälsa.

Programmet för cirkulär ekonomi. Under momentet föreslås cirka 0,9 miljoner euro för att genomföra programmet för cirkulär ekonomi. Miljöministeriet samordnar det program som regeringen godkände våren 2021 och som genomförs i samarbete med arbets- och näringsministeriet samt andra ministerier och berörda grupper. Halvtidsutvärderingen av programmets resultat hittills och de centrala utvecklingsbehoven blir klar i början av 2023.

Utskottet anser att det föreslagna anslaget är knappt tilltaget och välkomnar att avsikten är att ansöka om finansiering också från EU:s Life-program. Cirkulär ekonomi är ett viktigt sätt att minska växthusgasutsläppen och förlusten av biologisk mångfald och att öka den strategiska nationella självförsörjningen. Det är nu ännu viktigare än tidigare att främja cirkulär ekonomi, eftersom utfasningen av fossila bränslen rentav sexdubblar mineralförbrukningen fram till 2030. Enligt erhållen utredning kräver i synnerhet inledandet av green deal-åtgärder och kompetensnätverket för cirkulär ekonomi i Finland tilläggsresurser för att förbättra genomslaget.

Miljötillstånd. Utskottet välkomnar att budgetpropositionen på många sätt främjar investeringar i den gröna omställningen. För inledandet av projekt och säkerställandet av en smidig beredning av projekt och tillstånd föreslås 1,9 miljoner euro. Dessutom prioriteras tillståndsansökningar för investeringsprojekt inom regionförvaltningen 2023—2026. För genomförandet föreslås finansiering på 4,1 miljoner euro (moment 32.01.02) för närings-, trafik- och miljöcentralerna och 2,5 miljoner euro (moment 28.40.01) för regionförvaltningsverken. Tilläggsfinansiering riktas också till behandling av besvär vid förvaltningsdomstolarna och utveckling av ett elektroniskt tillståndsförfarande, vilket också förbättrar tillsynen. Dessutom stöds kommunernas och landskapens planläggning och tillståndshandläggning samt utarbetandet av utredningar i anslutning till dem med 2,5 miljoner euro (moment 35.20.37).

23. Främjande av skyddet av Östersjön och vattendragen (reservationsanslag 3 år)

Utskottet välkomnar inrättandet av ett nytt moment och konstaterar att det förtydligar användningen av anslagen. Finansieringen av vattenskyddet fördelar sig nu huvudsakligen på två moment. Under det aktuella momentet finansieras konsumtionsutgifterna för planering och främjande och under moment 35.10.61 (Stöd för vatten- och miljövard) understöds konkreta åtgärder. Det anslag som föreslås under momentet (12,6 miljoner euro) motsvarar de finansiella resurser som tidigare anvisats för dessa uppgifter under moment 35.10.22.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Huvudtitel 35**

Målet bör fortsättningsvis vara att uppnå och upprätthålla en god miljöstatus i Östersjön och vattendragen med hjälp av de vatten- och havsförvaltningsplaner för 2022—2027 som statsrådet godkände i december 2021. Planerna genomför också aktionsplanen för Östersjön, som godkändes av Östersjöstaterna och EU i oktober 2021, och programmet Skärgårdshavet, som regeringen startade 2021. Utskottet behandlar vattenskyddet och Skärgårdshavet närmare nedan i samband med moment 35.10.61.

31. Understöd för kommunernas klimatplaner (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås cirka 2,6 miljoner euro i understöd till kommuner som inte har en klimatplan som uppfyller kraven i klimatlagen. I och med den nya skyldigheten ska kommunerna bland annat ställa upp ett mål för utsläppsminskningen och vidta åtgärder för att minska utsläppen.

Utskottet påpekar att kommunerna spelar en viktig roll i att bromsa klimatförändringen och anpassa sig till den. Det bör noggrant bevakas hur anslaget räcker till och ökningarna bör göras vid behov.

Utskottet lyfter dessutom fram att kommunernas och regionernas frivilliga klimatåtgärder har påskyndats genom projekt vars mål kombinerar klimatåtgärder och främjande av cirkulär ekonomi. I budgetpropositionen föreslås dock ingen ny finansiering, även om det kan bidra till att kommunernas klimatplansskyldighet överförs från planerna till konkreta åtgärder (beräknat behov är ca 1 miljon euro).

52. Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 49 miljarder euro, vilket är cirka 7,8 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022. Detta beror främst på att tidsbundna framtidsinvesteringar upphör. Avsikten är att 2,0 miljoner euro av anslaget av engångsnatur ska anvisas för utveckling och istandsättning av naturskyddsområden och nationalparker i östra Finland (en del av paketet för östra Finland). Till Forststyrelsen föreslås ett anslag på 8,6 miljoner euro inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde (moment 30.64.50).

Utskottet välkomnar att basfinansieringens andel under denna regeringsperiod har höjts från tidigare cirka 30 miljoner euro till cirka 41 miljoner euro. Dessutom har det eftersatta underhållet av friluft- och guidningstjänster för rekreativ ändamål nästan helt och hållet betalats med tidsbegränsad finansiering 2020—2022 (cirka 39,4 miljoner euro 2019) och digitala tjänster har förbättrats. Det har också gjorts betydande satsningar på nationalparker och andra naturskyddsområden för att stoppa förlusten av biologisk mångfald, till exempel genom restaurering av myrar och vårdbiotoper.

Utskottet betonar att naturtjänsterna utöver hälso- och välfärdseffekterna har en betydande samsättningseffekt, som var cirka 550 årsverken 2021. Också efterfrågan på tjänster i de områden som förvaltas av Forststyrelsen fortsätter att öka. Besökarna har redan i vissa nationalparker hänvisats till andra områden för att besöksstrycket ska fördelas jämnt och en hållbar användning ska kunna säkerställas.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 35

Utifrån inkommen utredning konstaterar utskottet att det är svårt att trygga en hållbar servicenivå och förhindra uppkomsten av nya eftersläpningar i underhållet med den föreslagna anslagsnivån. Tilläggsresurser behövs också för utveckling av digitala tjänster och miljöförvaltningens gemensamma informationssystem.

Kulturhistoriska områden. Forststyrelsen ansvarar dessutom för ett flertal kulturhistoriskt värdefulla objekt där eftersläpningen i underhållet inte har minskats (70,3 miljoner euro 2019). Utskottet anser det vara ytterst viktigt att kalkylerna över det eftersatta underhållet uppdateras snabbt och att objekten prioriteras samt att det utarbetas en långsiktig plan för att skydda objekten. Enligt erhållen utredning skulle reparationer av objekten kräva minst fem miljoner euro per år under de två följande valperioderna. Dessutom skulle det behövas fyra miljoner euro för skötsel och underhåll. År 2023 ska 300 000 euro finnas disponibelt för ändamålet. Det eftersatta underhållet av motsvarande byggnader i Senatfastigheters besittning behöver också åtgärdas. Detta arbete utförs i en arbetsgrupp som tillsatts av finansministeriet och vars riktlinjer avses bli klara i januari 2023.

Saimenvikarskärgården togs in i Finlands nationella försökslista över världsarvsobjekt i januari 2021. Till stöd för ansökan har Internationella naturvårdsunionen (IUCN) gjort en preliminär bedömning. Utifrån bedömningen kommer det i början av 2023 prövas om det är motiverat att fortsätta förberedelserna för ansökan. Redan nu är det klart att också andra faktorer än saimenvikaren måste lyftas fram, såsom Saimen som livsmiljö för reliktarter från istiden och förmågan att stå emot klimatförändringens konsekvenser. Om projektet godkänns som kandidat för Unesco-bedömning, kan ett eventuellt godkännande till listan över världskulturarv infalla 2026. Utskottet anser det vara viktigt att se till att det finns fortsatt finansiering när projektet fortsätter.

Utskottet ökar momentet med 1 750 000 euro, varav

- 300 000 euro för nödvändiga reparationer på Sjöfästningen Svartholm
- 300 000 euro för bryggor vid Norrskärs fyr
- 300 000 euro för infrastruktur för naturturism i det tilltänkta området för Unesco-världs- naturarv i Saimen
- 250 000 euro för tillgängligheten till Bottenhavets nationalpark (Kuuskajaskari, Stora Enskär, Sälgskär och Munakari)
- 100 000 euro för tillgängligheten till Bottenvikens nationalpark (Kemi-Torneå)
- 100 000 euro till Seitsemien nationalpark för utveckling av ett naturum och området Kituskoski
- 100 000 euro för konstruktioner i Teerisuo-Lososuo samt främjande av vildmarksturismen i Kuhmo
- 90 000 euro för att reparera ett fågeltorn i Limingo
- 80 000 euro för att utveckla rekreationsområden och friluftsmål, kartlägga/utstaka paddlings-/SUP-rutter och anlägga bryggor för paddling i Suomussalmi
- 80 000 euro för att rusta upp konstruktioner i objekt som är viktiga för friluftsliv och kulturarv i Jääkäripirtti och Komulanköngäs
- 50 000 euro för att rusta upp Korvatunturin maja och Nuorti utflyktsled i Savukoski.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 35

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 50 737 000 euro.

(Stycke 2—4 som i RP 154/2022 rd)

61. Stöd för vatten- och miljövård (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 47,8 miljoner euro, alltså 27,1 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022. Utskottet anser att anslaget under momentet är ytterst nödvändigt, eftersom det används för att finansiera konkreta vatten- och miljövårdsåtgärder. Stöden används för att genomföra bland annat de åtgärder som nämns i vatten- och havsförvaltningsplanerna, där syftet är att uppnå och säkerställa god grund- och ytvattenstatus.

Program för återvinning av näringsämnen. En stor del av anslaget under momentet föreslås bli använt för återvinning av näringsämnen (31 miljoner euro), med vilket man särskilt understöder projekt som förbättrar Finlands självförsörjning i fråga om näringsämnen och energi. Målet är att bland annat utveckla och ta till vara outnyttjad näringsämnespotential i samhällenas avloppsvatten och sidoströmmar samt förbättra energieffektiviteten i behandlingen av avloppsvatten.

Utskottet påpekar att återvinning av näringsämnen är det bästa sättet att främja övergången till cirkulär ekonomi, minska näringsbelastningen och utsläppen av växthusgaser i Östersjön och vattendragen samt förbättra försörjningsberedskapen i fråga om näringsämnen och energi. Programmet genomförs också inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde.

För *programmet för effektiviserat vattenskydd* föreslås anslag på sammanlagt 12 miljoner euro inom miljöministeriets förvaltningsområde. Programmet stärker genomförandet av vatten- och havsvårdsåtgärder som minskar eutrofieringen 2019—2023, utsläppen av skadliga ämnen och andra belastningar på vattnens och den marina miljös tillstånd samtidigt som mångfalden i vattendragen och den marina miljön förbättras. Inom programmet behövs det fortfarande stöd för gipsbehandling av åkrar, vattenhantering och istandsättning av vattendrag inom jord- och skogsbruket och i städer. Dessutom utreds de nya metodernas lämplighet och effekter.

Programmet Skärgårdshavet

Utskottet noterar med tillfredsställelse att programmet Skärgårdshavet har ägnats större uppmärksamhet under de senaste åren och att medvetenheten om läget i området har ökat. Syftet är att minska den diffusa belastningen på Skärgårdshavets avrinningsområde så att området kan strykas på Östersjökommissionens (HELCOM) lista över de värsta belastningskällorna (hot spot) senast 2027. Det är också positivt att en färdplan för vattenskyddet inom jordbruket blev klar i juni 2022 som en del av programmet. Finansieringen av åtgärderna i färdplanen kräver ungefär 18 miljoner euro årligen.

Utskottet ser det som problematiskt att finansieringen av och ansvaret för programmet är uppdelade. Cirka 40 procent av finansieringen riktas till miljöministeriets och 60 procent till jord- och skogsbruksministeriets huvudtitel. Inom miljöministeriets förvaltningsområde genomförs programmet i huvudsak genom ovannämnda program för effektiviserat vattenskydd och program-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 35

met för återvinning av näringsämnen. Utskottet betonar att ett effektivt genomförande av åtgärderna kräver ett friktionsfritt och smidigt samarbete mellan ministerierna, vilket bör ägnas särskild uppmärksamhet.

Enligt utredning finns det tekniskt sett tillräckliga resurser för genomförandet av färdplanen för 2023. Problemet är dock att finansieringen inte har öronmärkts och att genomförandet av åtgärderna baserar sig på frivillighet. Dessutom har finansieringen fördelats på flera olika instrument, vilket innebär att det krävs kunskaper för att ansöka om finansiering. Utskottet går närmare in på problem och behov i samband med jord- och skogsbruksministeriets huvudtitel (moment 30.40.22).

Utskottet ökar momentet med 50 000 euro för restaurering av våtmarker i Taipalsaari.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 47 892 000 euro.

Anslaget får användas

(Punkt 1—4 som i RP 154/2022 rd)

(Punkt 5 som i RP 277/2022 rd)

(Stycke 3—5 som i RP 154/2022 rd)

63. Utgifter för förvärv av och ersättning för naturskyddsområden (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås ungefär 46,6 miljoner euro, vilket är 2,5 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2022.

Programmet Metso. Största delen av anslaget, cirka 23 miljoner euro, används till ersättningar till markägarna enligt programmet för den biologiska mångfalden i skogarna (METSO). Programmet, som bygger på att markägarna frivilligt erbjuder mark för skyddsändamål, bidrar till att uppfylla målen i EU:s strategi för biologisk mångfald, så det är viktigt att det går framåt enligt tidsplanen. I oktober 2022 hade 90 procent av målet nåtts. Enligt utredning överskrider utbudet av områden som ska skyddas programmets anslagsnivå och målet på 96 000 hektar kommer ha uppnåtts inom miljöministeriets förvaltningsområde 2025.

Utskottet ser det som behövt att under momentet också fortsättningsvis finansiera bland annat ersättningar för skador orsakade av fridlysta djur. För ändamålet reserveras 3 miljoner euro 2023.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 35

20. Samhällen, byggande och boende

01. Omkostnader för Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (reservationsanslag 2 år)

Enligt utredning till utskottet ligger omkostnaderna för Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet på en tillräcklig nivå för skötseln av uppgifterna utom i fråga om forsknings- och utvecklingsfinansieringen, som redan i årtal har legat på samma nivå.

Utskottet ökar momentet med 100 000 euro för FoU-verksamhet.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett nettoanslag på 7 501 000 euro.

31. Utveckling och utvidgning av boenderådgivningen (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 4,0 miljoner euro, varav kommunerna beviljas stöd för boenderådgivning för att fullgöra sina skyldigheter enligt den temporära lagen (MiUB 11/2022 rd — RP 129/2022 rd). Stödet är 1 miljoner euro större än 2022.

Trots skrivningen i regeringsprogrammet och uttalandet som riksdagen godkände 2021 (FiUB 33/2021 rd) kommer boenderådgivningen inte bli lagfäst. Däremot ska den utvecklas och utvidgas. I utlåtandena om lagändringen ansågs det vara mest ändamålsenligt att gå vidare stegvis, och flera kommuner föreslog att välfärdsområdena ska vara aktörer och ansåg att man inte bör gå vidare med kommunernas organiseringsansvar.

Utskottet anser liksom miljöutskottet (MiUB 11/2022 rd) att det långsiktiga målet med tanke på likabehandlingen av medborgarna och att göra tjänsterna tydligare bör vara att göra boenderådgivningen lagstadgad. Utskottet anser dock att en temporär lag är en bra kompromiss mellan de alternativ som togs upp vid lagberedningen i nuläget, när ansvaret för socialservicen överförs från kommunerna till välfärdsområdena 2023.

Boenderådgivning är ett effektivt sätt att förebygga sådana problem i boendet som kan leda till förlust av bostad. Behovet av rådgivning kommer sannolikt också att öka när boendet blir dyrare till följd av att den allmänna prisnivån och i synnerhet energipriset stiger. Utskottet anser därför att det är ytterst viktigt att stödet möjliggör boenderådgivning utifrån kommunernas faktiska behov och att det noga följs upp hur finansieringen räcker till.

35. Understöd för digitalisering av områdesanvändningen och byggandet (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 2 880 000 euro som hänför sig till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om datasystemet för den byggda miljön och om ändring av markanvändnings- och bygglagen (RP 140/2022 rd). Eftersom behandlingen av ärendet fortfarande pågår, stryks anslaget och momentet.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 35

Momentet får följande lydelse:

(Utesl.)

52. Understöd för främjande av sådan infrastruktur i bostadshus som krävs för eldrivna transporter (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås ett anslag på 9 miljoner euro. Utskottet anser att anslaget fortfarande behövs och välkomnar att det också i fortsättningen är möjligt att få stöd för infrastrukturen för eldrivna transporter på arbetsplatsfastigheter (moment 35.20.53). Med anslaget under momentet kan cirka 12 000 laddningsstationer understödjas.

55. Understöd för reparationsverksamhet (reservationsanslag 3 år)

Utskottet noterar att största delen av understöden enligt lagen om reparationsunderstöd för bostadsbyggnader och bostäder (1087/2016) föreslås bli betalda ur Statens bostadsfond, där 21 miljoner euro har reserverats för dem. Den finansiering som föreslås under det aktuella momentet är därför endast 450 000 euro.

Utskottet betonar fortfarande reparationsunderstödens centrala betydelse för reparation av bostäder för äldre och personer med funktionsnedsättning, installation av hissar i efterhand och undanröjande av hinder för tillgänglighet. Med hjälp av reparationerna blir det möjligt för personer att bo i sitt eget hem. Det är viktigt att understöden också kan användas för undersökningar av byggnaders skick och uppgörande av reparationsplaner.

56. Understöd för att avstå från olje- och gasuppvärmning av bostadshus (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås ett anslag på 45,6 miljoner euro. Genom propositionen fortsätter användningen av det nuvarande understödssystemet och dessutom utvidgas det till att gälla slopande av gasuppvärmning. Understöd kan beviljas för ombyggnad av cirka 11 400 småhus som används året runt för boende. Därefter finns det fortfarande cirka 97 000 sådana småhus med olje- och gasuppvärmning som används för boende.

Utskottet betonar att understöd som förbättrar byggnaders energiprestanda stöder en förbättring av energieffektiviteten till en nivå som är betydligt högre än den kravnivå som anges i byggbestämmelserna. Dessutom beräknas understöden ha stor hävstångseffekt, dvs. med ett understöd på en miljon euro åstadkoms energirenoveringar till ett värde av 4,8 miljoner euro och arbete som omfattar 56 årsverken. Understödet återbetalar sig således genom att för reparationsprojekt producera direkta inkomstskatter och indirekta mervärdesskatter till staten.

Eftersom understöden har en betydande hävstångseffekt är utskottet tillfreds med att regeringen kompletterade sin budgetproposition och återinförde understöden för att avstå från oljeuppvärmning av kommunala fastigheter. Det är motiverat att ytterligare påskynda den gröna omställningen också i fråga om offentliga byggnader.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Huvudtitel 35

60. Överföring till Statens bostadsfond

Fullmakt att bevilja räntestöds- och borgenslån

Utskottet anser enligt erhållen utredning att de föreslagna fullmakterna för räntestöds- och borgenslån (sammanlagt 2,335 miljarder euro) är tillräckliga.

Utskottet välkomnar särskilt att fullmakten att godkänna räntestödslån för bostadsproduktion fortfarande föreslås vara 1,95 miljarder euro, vilket gör det möjligt att i enlighet med regeringsprogrammet bygga 10 000 statsstödda bostäder till skäligt pris. Det ger också möjlighet att öka den uppskattade totala bostadsproduktionen.

Bostadsproduktionen beräknas minska till 34 000 bostäder 2023, medan den enligt preliminära uppgifter är cirka 39 000 bostäder 2022. Som livligast var byggandet 2021, då man började bygga 47 000 bostäder. Då uppgick ARA-produktionen till cirka 9 000 bostäder.

Statens bostadsfond

Det bostadspolitiska utvecklingsprogrammet (SRR 12/2021 rd) fastställer att Statens bostadsfond kvarstår som en fond som lyder under miljöministeriet och att en mer omfattande användning av dess tillgångar för finansieringen av stödmodeller för boende ska utredas senast sommaren 2022. Miljöministeriet har kartlagt utredare, men det egentliga utredningsarbetet har ännu inte inletts.

Utskottet betonar att utredningsarbetet bör inledas omedelbart och hänvisar till sitt utlåtande om utvecklingsprogrammet (FiUU 5/2022 rd). Fondens förbindelser sträcker sig över flera årtionden, och därför måste man snabbt börja förbereda sig på att fonden sinar. Efter återbetalningen av aravalån har fonden inga nya inkomstkällor. Vid bedömningen av inkomstkällorna är det viktigt att grunden är att ett statligt ingripande verkligen är av nöden. Exempel på åtgärder som lyfts fram är en justering och utvidgning av borgensavgifterna.

Ränteutgifter. Utskottet betonar att man vid bedömningen av om Statens bostadsfond är tillräcklig också måste beakta den höjning av räntenivån som kan leda till att fondens räntestödsansvar realiserar. En central faktor i ökningen av räntestödsutgifterna är storleken på den självriskandel som låntagaren ska betala av räntan på räntestödslånet. År 2021 betalades det 2,3 miljoner euro i räntestöd. Om räntenivån stiger exempelvis till fem procent stiger räntestödsbeloppet till mer än 200 miljoner euro per år med det nuvarande understödda lånekapitalet. Merparten av den räntestödda lånestocken har en självriskränta på 3,4 procent.

Understöd som beviljas ur Statens bostadsfond

Ur Statens bostadsfond föreslås det bli beviljat understöd till ett belopp på sammanlagt 316 miljoner euro.

MBT-avtalen. De tolvåriga avtal om markanvändning, boende och trafik som ingåtts med staten gäller i de sju största stadsregionerna (Helsingfors, Tammerfors, Åbo, Uleåborg, Jyväskylä,

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 35

Kuopio och Lahtis). De konkreta åtgärderna i avtalen gäller åren 2020—2023 och de uppdateras varje valperiod. Beredningen är kopplad till beredningen och uppdateringen av den riksomfattande trafiksystemplanen.

Under momentet föreslås cirka 39 miljoner euro i startbidrag, vilket motsvarar 2022 års nivå. Understöden för enskilda projekt och flervåningsbostadshus med trästomme förblir oförändrade, liksom också understöden för byggande av kommunalteknik i regionerna (25 miljoner euro).

Utskottet konstaterar utifrån inkommen utredning att de understödsfullmakter som föreslås för MBT-områdena ur Statens bostadsfond är tillräckliga och anser att avtalsförfarandet fortfarande är ett fungerande verktyg för att genomföra en solidarisk bostadspolitik och en hållbar bostadsproduktion. Det är också viktigt att det bereds enhetliga indikatorer för uppföljning av avtalens genomslagskraft och identifiering av skillnader mellan regionerna.

Medelstora städer. Utskottet betonar att man också i medelstora städer måste se till att ARA-bostadsbeståndet utvecklas och att reparationsbyggande får finansiering för att regionerna ska ha förutsättningar att sköta det sociala boendet. Detta kan genomföras till exempel genom lättare avtal än MBT-avtal med de centrala städerna i landskapen.

Bevillningsfullmakten för *understöd för energieffektivitet* föreslås uppgå till cirka 98,7 miljoner euro och understödet utvidgas till att gälla förnyande av värmeanläggningar i bostadshus så att de lämpar sig för lågtempererad fjärrvärme. Till följd av energikrisen har antalet ansökningar om understöd ökat kraftigt, så utskottet välkomnar att regeringen kompletterade budgetpropositionen genom att öka bevillningsfullmakten med cirka 30 miljoner euro. Enligt erhållen utredning bör den föreslagna bevillningsfullmakten räcka till för betalning av ansökningar som överförs från 2022.

Rivningsunderstöd. Utskottet uttrycker sin oro över att rivningsunderstöden minskar med 3 miljoner euro 2023 på grund av att det förhöjda rivningsunderstödet (högst 90 procent) upphör 2022. Det är viktigt att ARA-fastighetsbeståndet anpassas och vid behov rivs i områden med minskande befolkning inte bara för att hyresbolagsverksamhet ska kunna möjliggöras utan också för att minska statens risker. Utskottet ser det som nödvändigt att noga följa effekterna av ändringen och betonar vikten av att minimera statens förluster.

Förortsprogrammet för 2020—2022 (bevillningsfullmakten sammanlagt 3 miljoner euro) upphör, varför det inte föreslås någon bevillningsfullmakt för 2023. Utskottet konstaterar att utvecklingen av förorterna och förebyggandet av segregation kräver långsiktigt arbete på bred front även i framtiden.

Boende för grupper med särskilda behov

Utskottet anser att det är nödvändigt att höja investeringsunderstödet för boende för grupper med särskilda behov från 90 miljoner euro till 120 miljoner euro och konstaterar att det motsvarar den ökade efterfrågan. De statligt subventionerade hyresbostäderna för vanligt bruk finns företrädesvis i tillväxtcentra, men det behövs bostäder för grupper med särskilda behov också på andra orter. När understöd beviljas beaktas det långvariga bostadsbehovet på orten och framtida föränd-

Betänkande FiUB 37/2022 rd Huvudtitel 35

ringar i servicestrukturen. Utskottet betonar dessutom flexibilitet i fråga om omvandling, så att man vid behov senare kan bygga om bostäderna till vanliga bostäder och undvika att lokaler står tomma.

Äldre. Investeringsunderstöden för serviceboende för äldre har de senaste åren utgjort över hälften av hela understödsbeloppet. Tyngdpunkten har förskjutits från serviceboende med heldygnsomsorg till boende med lättare stöd, såsom serviceboende och kollektivt boende. Utskottet välkomnar att det dessutom fortfarande finns ett tidsbegränsat reparationsunderstöd för reparation av ARA-hyreshus så att de lämpar sig för äldre i kommuner där befolkningen minskar (5 miljoner euro). Likaså är det viktigt att utveckla boendelösningar för äldre samt att förutse boendebehoven och på så sätt förlänga åldersprogrammet.

Bostadslösa. I slutet av 2021 fanns det 3 948 ensamstående bostadslösa i Finland och 165 bostadslösa familjer och par. Tyngdpunkten i boendet för bostadslösa har redan i flera år legat på decentraliserat boende och användning av vanligt bostadsbestånd. Det pågår fortfarande också ett samarbetsprogram för bostadslöshet, vars tyngdpunkt ligger på kommunernas arbete mot bostadslöshet. Nya personer blir dock hela tiden bostadslösa, så det sker nästan inga förändringar i det totala antalet. Utskottet betonar därför vikten av förebyggande åtgärder och tillgången till boenderådgivning med låg tröskel (mom. 35.20.31).

Personer med intellektuell funktionsnedsättning. Utskottet konstaterar att det fortfarande behövs bostäder för personer med utvecklingsstörning som flyttar från både institutioner och barndoms- hem för att det år 2012 godkända principbeslutet om att upphöra med institutionsvård av personer med utvecklingsstörning ska kunna genomföras. Anskaffningen av stödbostäder stöds också av social- och hälsoorganisationernas understödscentral (STEA).

Personer som rehabiliteras inom mentalvården. Enligt utredning till utskottet svarar decentraliserade boendelösningar, dvs. vanliga bostäder och små bostadsgrupper, ofta bäst på boendebehoven hos rehabiliteringsklienter inom mentalvården. Dessutom behövs stöd och serviceställen med låg tröskel.

Unga och studerande. Utskottet konstaterar att höjningen av fullmakten också täcker behoven i fråga om projekt för studentbostäder. Efterfrågan på dem är stor i tillväxtcentra, särskilt i huvudstadsregionen. Det finns behov av ungdomsbostäder i huvudstadsregionen men också i Tammerfors och Åbo.

Välfärdsområdena

Utskottet lyfter dessutom fram välfärdsområdesreformen, som medför ett nytt perspektiv också på målen för och planeringen av boende och byggande. Det är viktigt att välfärdsområdena i fortsättningen deltar i bedömningen av behovet av bostäder för grupper med särskilda behov och boenderådgivning samt även i övrigt i samarbete med kommunerna och landskapsförbunden granskar placeringen av byggprojekt som anknyter till serviceproduktionen, liksom också föregripande markanvändning och planläggning. Utskottet betonar den centrala betydelsen av att avtala om handlingsmodeller, ansvar och samarbete. Samtidigt stärks social- och hälsovårdens och rädd-

Betänkande FiUB 37/2022 rd

ningsväsendets förebyggande arbete och verksamhetsmöjligheter. Det är också viktigt att se till att i synnerhet bostadslösa inte hamnar i kläm i reformen.

INKOMSTPOSTER

Avdelning 11

SKATTER OCH INKOMSTER AV SKATTENATUR

01. Skatter på grund av inkomst och förmögenhet

Kalkylen över skatteinkomster föreslås bli sänkt med 40 miljoner euro, eftersom ett kombinerat avdrag för forsknings- och utvecklingsverksamhet godkänns i beskattningen utifrån lagmotion LM 69/2022 rd (moment 11.01.01 och 11.01.02).

01. Skatt på förvärvs- och kapitalinkomster

Som avdrag beaktas 2 000 000 euro på grund av ett kombinerat avdrag för forsknings- och utvecklingsverksamhet som godkänts utifrån lagmotion LM 69/2022 rd.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beräknas inflyta 23 907 000 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

02. Samfundsskatt

Som avdrag beaktas 38 000 000 euro på grund av ett kombinerat avdrag för forsknings- och utvecklingsverksamhet som godkänts utifrån lagmotion LM 69/2022 rd.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beräknas inflyta 5 998 000 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 154/2022 rd)

19. Övriga inkomster av skattenatur

11. Förvaltningsavgifter till Verket för finansiell stabilitet

Utskottet minskar bedömningen med 50 000 euro, eftersom riksdagen ännu inte har slutfört behandlingen av regeringens proposition med förslag till lagstiftning om automatiskt beslutsfattande inom den offentliga förvaltningen (RP 145/2022 rd), och lagförslaget ännu inte har godkänts.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Avdelning 11

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beräknas inflyta 6 135 000 euro.

Avdelning 15

LÅN

03. Statens nettouplåning och skuldhantering

01. Nettouplåning och skuldhantering

Utskottet föreslår att momentet ökas med 40 920 000 euro för nettouplåning till nominellt värde. Ökningen beror på ändringarna under utgifts- och inkomstmomenten.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet antecknas 8 291 725 000 euro i nettoinkomster.

(Stycke 2 och 3 som i RP 154/2022 rd)

SAMMANFATTNING

Enligt utskottets förslag uppgår både inkomstposter och anslag till 81 340 384 000 euro.

Skillnaderna mellan inkomsterna i propositionen och betänkandet framgår av följande tabell:

	Propositionen €	Utskottet €
Avd. 11	64 470 963 000	64 430 913 000
Avd. 12	6 567 510 000	6 567 510 000
Avd. 13	1 900 288 000	1 900 288 000
Avd. 15	8 400 753 000	8 441 673 000
Totalt	81 339 514 000	81 340 384 000

Skillnaderna mellan anslagen i propositionen och betänkandet framgår av följande tabell:

	Propositionen €	Utskottet €
Ht. 21	137 097 000	137 097 000
Ht. 22	39 883 000	39 883 000
Ht. 23	240 492 000	240 492 000

Betänkande FiUB 37/2022 rd

	Propositionen €	Utskottet €
Ht. 24	1 330 876 000	1 332 226 000
Ht. 25	1 092 219 000	1 093 419 000
Ht. 26	2 490 847 000	2 491 087 000
Ht. 27	6 144 898 000	6 145 348 000
Ht. 28	34 175 147 000	34 144 596 000
Ht. 29	7 716 033 000	7 727 433 000
Ht. 30	2 665 784 000	2 665 148 000
Ht. 31	3 387 223 000	3 412 418 000
Ht. 32	3 938 208 000	3 912 369 000
Ht. 33	16 092 900 000	16 111 480 000
Ht. 35	357 147 000	356 628 000
Ht. 36	1 530 760 000	1 530 760 000
Totalt	81 339 514 000	81 340 384 000

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner förslaget till statsbudget för 2023 i enlighet med propositionen RP 154/2022 rd och den kompletterande propositionen RP 277/2022 rd med de föreslagna ändringarna.

Riksdagen godkänner de ovan föreslagna sex uttalandena.

Riksdagen förkastar budgetmotionerna BM 1—472/2022 rd.

Riksdagen beslutar att budgeten för 2023 ska tillämpas från och med den 1 januari 2023.

Helsingfors 13.12.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Tarja Filatov sd
medlem Timo Heinonen saml
medlem Katja Hänninen vänst

Betänkande FiUB 37/2022 rd

medlem Vilhelm Junnila saf
medlem Heli Järvinen gröna
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Jari Koskela saf
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Matias Marttinen saml
medlem Sari Multala saml
medlem Riitta Mäkinen sd
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Iris Suomela gröna
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Markku Eestilä saml
ersättare Eeva-Johanna Eloranta sd
ersättare Sari Essayah kd
ersättare Eveliina Heinäluoma sd
ersättare Mari Holopainen gröna
ersättare Inka Hopsu gröna
ersättare Kalle Jokinen saml
ersättare Anne Kalmari cent
ersättare Toimi Kankaanniemi saf
ersättare Anneli Kiljunen sd
ersättare Jukka Kopra saml
ersättare Merja Kyllönen vänst
ersättare Jari Leppä cent
ersättare Jani Mäkelä saf
ersättare Lulu Ranne saf
ersättare Veronica Rehn-Kivi sv
ersättare Janne Sankelo saml
ersättare Ari Torniainen cent
ersättare Jussi Wihonen saf.

Sekreterare var

utskottsråd Hellevi Ikävalko
utskottsråd Mari Nuutila
tarkastusneuvos Arto Mäkelä
utskottsråd Tarja Järvinen.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservation 1 /saf

Allmän motivering

Finlands ekonomi lider av många överlappande problem. Den åldrande befolkningen kommer att öka statens utgifter och minska inkomsterna. Spåren efter eurokrisen finns fortfarande kvar, även om man har försökt blunda för dem. Dessutom kom Rinnes regering med sitt regeringsprogram som tedde sig överoptimistiskt och slösaktigt och som ledde till att statens permanenta årliga utgifter ökade med två miljarder euro.

Slöseriet upphörde inte trots coronapandemin utan utgifterna för pandemin täcktes utanför utgiftsramarna, och under täckmantel av dem ökades också andra utgifter. Sedan kom Rysslands brutala aggressionskrig, och det har behövts mer pengar för nya nödvändiga utgifter.

En recession verkar oundviklig samtidigt som det ser sannolikt ut att det blir en eurokris och att Finland drabbas allt hårdare av EU:s ökade beslutanderätt, den gemensamma skulden och inkomstöverföringarna. Finansministeriet påpekar att Finlands ekonomi inte är på samma nivå som i de övriga nordiska länderna, men trots det erbjuder vi de nordiska tjänsterna genom skuldsättning. Vi kan inte längre upprätthålla den nuvarande utgiftsnivån genom skuldsättning när ränteutgifterna har ökat.

Sannfinländarna och majoriteten av finländarna vill att de offentliga finanserna ska balanseras och att det i första hand ska ske genom att skära ner på utgifterna och inte genom att höja skatterna. Sannfinländarna anser att besparingarna måste börja med objekt som är sekundära för finländarnas välfärd och vardag. Därefter måste man genom ministeriespecifika prioriteringslistor och finansministeriets ramförfarande återgå till en hållbar offentlig ekonomi.

Genom de utgiftsbesparingar och ändringar i politiken som vi föreslår skulle statens skuldsättning minska utan att nedskärningarna drabbar de allra mest utsatta finländarna eller den offentliga sektorns nödvändiga funktioner. Det är omöjligt att exakt förutse hur den globala livsmedels- och energikrisen utvecklas. Därför föreslår vi inte i det här skedet riktade stödåtgärder för enskilda objekt, utan vi gör en tilläggsbudgetreservering, vars anslag senare kan användas för att sänka finländarnas levnadskostnader.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen avstår från en nationell klimatstrategi som är mer ambitiös än hos andra EU-länder för att undvika att landets priskonkurrenskraft försämras och hushållen blir fattiga samt att de globala utsläppen ökar till följd av koldioxidläckage.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att invandring som är ett hot mot hållbara offentliga finanser och orsakar säkerhets- och utslagningsproblem minimeras genom att det för invandringspolitiken läggs fast tydliga och målinriktade kriterier för villkoren för att få flytta till Finland och ingå i vårt sociala trygghetssystem.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att man noga följer utvecklingen av statens skuld- och borgensansvar och vidtar åtgärder för att minska riskerna för skattebetalarna samt vidtar målmedvetna åtgärder för att skuldsättningen inom de offentliga finanserna blir hållbar så att man i första hand skär ned statens utgifter och först i andra hand höjer beskattningen.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att se över utjämnningssystemen för kommunernas statsandels- och skatteinkomster så att ställningen för olika kommuner beaktas på ett rättvist sätt och så att det finns tillgång till basservice var man än bor i landet.

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att ministerierna som ett led i balanseringen av de offentliga finanserna gör en förteckning över de olika funktionernas prioritetsordning så att utgifterna för förvaltning och projekt samt sekundära och icke-nödvändiga utgifter kan skäras ned samtidigt som nödvändiga utgifter tryggas.

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att regeringen tryggar köpkraften för hushåll med små och medelstora inkomster genom att göra en tilläggsbudgetreservering på 500 miljoner euro som kan användas för att jämka finländarnas nödvändiga levnadskostnader.

Reservationens förslag till uttalande 7

Riksdagen förutsätter att regeringen inte längre ökar Finlands ekonomiska ansvar på EU-nivå eller mellan euroländerna och systematiskt eftersträvar att minska de omfattande exponeringar som redan uppstått och de risker som de medför.

Reservationens förslag till uttalande 8

Riksdagen förutsätter att regeringen respekterar riksdagens vilja så som den har skrivits in i betänkandet FvUB 4/2021 rd, och inte förbinder sig till åtgärder som formar Europeiska unionen i riktning mot en asymmetrisk inkomstöverföringsunion och inte heller godkänner sådana nya system för egna medel som ökar Finlands totala skattebörd.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservationens förslag till uttalande 9

Riksdagen förutsätter att regeringen vid förhandlingarna om EU-kommissionens klimatpaket Fit for 55 ställer som mål det finländska näringslivets konkurrenskraft, bevarandet av hushållens köpkraft och skogs- och budgetsuveräniteten samt ser till att beslutanderätten i frågor som gäller finsk skog och skogspolitik förblir i Finland.

Reservationens förslag till uttalande 10

Riksdagen förutsätter att regeringen sörjer för mark- och skogsägarnas egendomsskydd genom att stoppa restaureringsförordningens framskridande och bereda ett lagförslag som förpliktar elnätsbolagen att bygga kraftledningar med en ledningskonstruktion i flera våningar såsom i Centraleuropa och på så sätt minimera antalet skogar som ska avverkas och lösas in, samt justera ersättningarna för inlösningar så att de motsvarar de faktiska skador som skogsägaren orsakas.

Reservationens förslag till uttalande 11

Riksdagen förutsätter att regeringen ökar de befogenheter som behövs för Finlands Malmförädling Ab och ser till att det finns tillräckligt med kapital för att den för jordbruket och ackumulatorsklustret viktiga gruvan i Sokli öppnas på ett för miljön och vattendragen hållbart sätt och att det bildas ett finskt gödselmedelsbolag, Suomen Lannoite Oy, som utnyttjar fosfat från gruvan i Sokli.

Reservationens förslag till uttalande 12

Riksdagen förutsätter att regeringen utarbetar ett åtgärdsprogram för att utveckla cybersäkerheten till ett nationellt och internationellt konkurrenskraftigt spetsområde i Finland.

Reservationens förslag till uttalande 13

Riksdagen förutsätter att regeringen inleder ett lagstiftningsarbete för att lätta på Sitras verksamhet och överföra 400 miljoner euro från Sitras balansräkning till staten.

Reservationens förslag till misstroendeförklaring

Riksdagen konstaterar att regeringens ekonomiska politik på ett oansvarsfullt sätt ökar statens utgifter och ansvar på ett sätt som inte främjar finländarnas hållbara välfärd. Regeringen har förbundit sig till flera mekanismer som ökar utvecklingen mot en förbundsstat och som har ökat vanliga finländares betalningsbörda för årtionden framåt. Samtidigt har man dock försummat åtgärder som skulle ha förbättrat ekonomin på lång sikt och stoppat skuldökningen. Köpkraften för låg- och medelinkomsttagare försvagas oskäligt mycket under de kommande månaderna när kostnaderna för el, transport och boende stiger. På grund av klimatåtgärderna kommer vi att ha ett stort antal medborgare som är fattiga till följd av el- och transportkostnader. Vår skogspolitik håller på att glida ur de nationella händerna och vår främsta stödpelare för exportindustrin är hotad. Regeringen har underskattat

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

det hot som gatugång utgör och låtit bli att vidta beslutsamma åtgärder för att utrota fenomenet. Riksdagen konstaterar att regeringen har misslyckats i att försvara de nationella intressena och i ekonomiförvaltningen och därför inte har riksdagens förtroende.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 23

STATSRÅDETS KANSLI

01. Förvaltning

02. Avlöningar till ministrar och deras statssekreterare och specialmedarbetare (förslagsanslag)

Statsminister Marins regering motiverade det rekordstora antalet specialmedarbetare och politiska statssekreterare med EU-ordförandeskapet. Efter ordförandeskapets slut var antalet specialmedarbetare och politiska statssekreterare oförändrat. Trots den anförda motiveringen har ökningen av antalet politiska anställningar förblivit permanent. Det ger en årlig tilläggskostnad på flera miljoner euro för skattebetalarna jämfört med föregående regeringsperiod. Ökningen är därför svagt motiverad och anslagsökningen kan tolkas som ett dolt partistöd. Sannfinländarna föreslår att antalet specialmedarbetare och politiska statssekreterare samt det anslag som reserverats för avlönande minskas till samma nivå som under Sipiläs regeringsperiod.

Vi föreslår

att riksdagen minskar anslaget för löner till ministrar och deras statssekreterare och specialmedarbetare under moment 23.01.02 med 5 000 000 euro och

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 14

Riksdagen förutsätter att regeringen drar ner på antalet politiska specialmedarbetare och ser över systemet med statssekreterare.

25. Sunda lokaler 2028 (reservationsanslag 3 år)

Det behövs konkreta åtgärder på olika nivåer i samhället för att hjälpa dem som lider av sjukdomar orsakade av inomhusluft. Trots att regeringen har startat åtgärdsprogrammet Sunda lokaler 2028 är det anslag på 1,5 miljoner euro som årligen reserverats för den i budgeten otillräckligt med tanke på problemets omfattning. Det är av största vikt att såväl arbetstagare som elever garanteras rätt till en sund arbets- och lärmiljö. Därför finns det skäl att satsa betydligt mer på sanering av inomhusluften än vad som föreslagits.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 1 /saf**

För att undvika sjukdomar orsakade av problem med inomhusluften krävs det att byggkvaliteten och byggnadernas luftkvalitet prioriteras högre, och det krävs snabba reaktioner när problem med inomhusluften uppdagas. Om problemen med inomhusluften inte åtgärdas uppstår i framtiden allvarliga hälsoproblem på individnivå samt betydande kostnader för samhället i form av sjukfrånvaro, vårdkostnader och arbetsförmåga.

Personer som exponerats för problem med inomhusluften ska förflyttas till dugliga ersättande lokaler så fort som möjligt innan sjukdomen förvärras så att den orsakar arbetsförmåga. De insjuknade ska erbjudas så effektiv rehabilitering som möjligt och en rättvis social trygghet. Personer som är varaktigt arbetsförmögna ska få gå i pension. Missförhållandena i den grundläggande utbildningen till följd av att barnen blir sjuka ska avhjälpas och utslagning från skolan på grund av problem med inomhusluften ska förhindras. Det behövs anslag för forskning, diagnostik, behandling och rehabilitering i fråga om sjukdomar som beror på fukt- och mögelskador. Dessutom bör regeringen säkerställa tillräckliga resurser för behandling av sjukdomar relaterade till inomhusluft som en del av social- och hälsovårdsreformen och inrätta polikliniker för inomhusluft i anslutning till varje universitetssjukhus.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 15

Riksdagen förutsätter att regeringen främjar att skolor, daghem och andra offentliga byggnader renoveras så att de får en sund luftkvalitet.

Reservationens förslag till uttalande 16

Riksdagen förutsätter att regeringen ser över åtgärdsprogrammet Sunda lokaler 2028 i enlighet med ledamot Vähämäkis motion BM 458/2022 rd så att det bland annat blir obligatoriskt att göra en riskbedömning i fastigheter där det förekommer symtom och där det finns riskkonstruktioner eller tidigare har förekommit fuktskador. Dessutom ska man för byggandet fastställa en ansvarig person som ser till att torrkedjan inte bryts och att den dokumenteras under hela byggtiden.

10. Ägarstyrningen

88. Aktieförvärv (reservationsanslag 3 år)

Finlands statsbolagspolitik måste ses över i sin helhet. På grund av de problem som uppdagats i och med Fortumkrisen är det uppenbart att ägarstyrningens situation, mål och åtgärder måste omprövas.

Det är viktigt med en god och transparent ledning av statsägda företag både för att förhindra missbruk och fel och för att trygga statens ekonomiska intressen. En god ägarstyrning tryggar för sin

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

del en gynnsam utveckling av statens balansräkning och bevarandet av arbetsmarknadsfreden samt minimerar uppkomsten av marknadsstörningar.

Vidare är det viktigt att säkerställa ett långsiktigt nationellt intresse med avseende på sysselsättning, regional utveckling och försörjningstrygghet. I sin politik för ägarstyrning kan och måste den statliga ägaren understryka att Finlands nationella intresse spelar en framträdande roll. Vidare anser vi att staten måste behålla bestämmande inflytande inte minst i företag som arbetar med uppgifter av stor relevans för att säkerställa samhällsverksamhet i krissituationer, exempelvis energiförsörjning eller trafik och transport.

Med tanke på likabehandling av medborgare och verksamhetsmöjligheter för företag är det viktigt att regeringen vidtar åtgärder för att se till att post- och utdelningstjänsterna håller minst nuvarande standard i hela landet. Eventuella effektiviseringsåtgärder får inte visa sig som sämre service för användaren. Dessutom måste priset på tjänsterna fortsatt vara skäligt.

Det gäller också att titta närmare på företagens vinstutdelning. När företagen har tillgångar i balansräkningen som inte är nödvändiga för verksamheten på längre sikt bör ägaren, alltså staten, ta ut de överflödiga medlen och investera dem på ett lönsamt sätt, exempelvis i utbildning och forskning och i tillväxtföretag med regionala sysselsättningseffekter.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 17

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder nuläget, behoven och målen i fråga om ägarstyrningsfunktionerna och de åtgärdsförslag som dessa föranleder.

Reservationens förslag till uttalande 18

Riksdagen förutsätter att ägarstyrningspolitiken i fortsättningen fokuserar på att trygga försörjningsberedskapen och den kritiska infrastrukturen och att staten de facto har bestämmande inflytande i sådana företag.

Reservationens förslag till uttalande 19

Riksdagen förutsätter att regeringen stärker statens ägarstyrning, särskilt i företag som arbetar i kontaktytor med allmänheten och som har ett viktigt samhälleligt serviceuppdrag, såsom bland annat Posti och VR; dessa företags betydelse och vikten av att de agerar korrekt har accentuerats ytterligare i och med pandemin och kriget.

Reservationens förslag till uttalande 20

Riksdagen förutsätter att regeringen avstår från att sälja statens inkomstbringande eller strategiskt viktiga egendom.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservationens förslag till uttalande 21

Riksdagen förutsätter att regeringen ökar transparensen och offentligheten i statsföretagens verksamhet så att väljarna, oppositionen och pressen kan följa hur statsföretagens verksamhet utvecklas och bedöma hur företagsledningen och den politiska styrningen lyckas i fråga om målen och principerna.

Reservationens förslag till uttalande 22

Riksdagen förutsätter att regeringen i fråga om ägarstyrningen vidtar åtgärder för att kundbelåtenheten i statliga fastighetsbolag såsom Senatfastigheter ska bli ett av de viktigaste kriterierna i bolagens verksamhetsstrategi och utgöra grund för belöning till ledningen.

20. Understödjande av politisk verksamhet

50. Understödjande av partiverksamhet (fast anslag)

Partierna har år efter år fått betydande partistöd från staten. För partistöden gjordes 2020 en omfattande höjning på över sex miljoner euro. Med beaktande av det försämrade ekonomiska läget i staten till följd av coronaepidemin och kriget är det nu skäl att återta höjningen av partistödet och skära ned partistödet. Finländarna leds framifrån och med hjälp av exemplets makt. Därför bör partierna föregå med gott exempel och delta i gemensamma sparåtgärder, i synnerhet som vårt partistödssystem är exceptionellt generöst internationellt sett.

Vi föreslår

att riksdagen minskar anslaget för understödjande av partiverksamhet under moment 23.20.50 med 10 000 000 euro.

30. Justitiekanslersämbetet

01. Justitiekanslersämbetets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Syftet med den föregripande laglighetskontrollen av lagberedningen är att säkerställa att den lag som bereds är laglig och uppfyller alla relevanta krav. Hur framgångsrik tillsynen är beror på många faktorer, såsom hur tillsynen genomförs och kvaliteten på lagberedningen. Det är viktigt att lagberedarna iakttar alla tillämpliga krav i lagar och föreskrifter och beaktar alla relevanta omständigheter innan lagen godkänns. En framgångsrik föregripande laglighetskontroll av lagberedningen bidrar till att säkerställa att lagen är rättvis och effektiv och främjar lagens funktion och acceptans i samhället.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservationens förslag till uttalande 23

Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer att lagberedningens föregripande laglighetskontroll lyckas under alla förhållanden och riktar justitiekanslersämbetets personalresurser särskilt till övervakningen av statsrådet.

Huvudtitel 24

UTRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Utrikesförvaltningen

01. Utrikesförvaltningen

Finlands nätverk av ambassader är ett dyrt system med omfattande internationell täckning som förutom fysisk närvaro också har omfattande lokalkännedom om landets politik och näringsliv. Vid sidan av traditionell diplomati vore det därför önskvärt att utnyttja detta unika system i större utsträckning än för närvarande för att öka vår ekonomi och utrikeshandel.

Utöver traditionella exportsatsningar bör nätverket av ambassader också utnyttjas i att främja turismen. Före coronakrisen ökade turismen till Finland kraftigt. När vi senare återhämtar oss från krisen riskerar flygplatskapacitet och hotellkapacitet att bli faktorer som begränsar turismens tillväxt. För att den positiva sysselsättningsutvecklingen ska befastas och turist- och exportföretagen få det stöd de behöver för sin samhällsekonomiskt viktiga verksamhet måste regeringen se till att våra beskickningar i utlandet kan satsa mer på exportfrämjande insatser och på stöd till turismen till Finland. Beskickningarna måste ha identifiering av möjligheter för exporthandel som ett viktigt insatsområde i sin verksamhet, särskilt hjälp till små och medelstora företag i deras exportansträngningar och aktivt samarbete med turistbranschen för att kunna backa upp turismen till Finland.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 24

Riksdagen förutsätter att regeringen ser över verksamhetssätten och riktar de ekonomiska och personella resurserna vid alla utländska beskickningar så att man främjar vår export och ökar turismen till Finland.

30. Internationellt utvecklingssamarbete

66. Egentligt utvecklingssamarbete (reservationsanslag 3 år)

Det egentliga utvecklingsbiståndet har i flera år kritiserats för att det inte har fungerat. Även om biståndet har ökat från år till år har det inte medfört önskad utveckling. I sin nuvarande form upp-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

rätthåller utvecklingsbiståndet korruptionen och tar död på möjligheterna till ekonomisk utveckling. Utvecklingsbiståndet har gjort den dåliga förvaltningen och fattigdomen bestående.

Den nuvarande nivån på utgifterna för utvecklingssamarbete är inte acceptabel i det rådande nationella ekonomiska läget och trots att de politiska rekommendationerna för utvecklingssamarbetet är betydande medför inte alla av dem bindande rättsliga förpliktelser för Finland.

Vi föreslår

att riksdagen minskar moment 24.30.66 för egentligt utvecklingssamarbete med 520 000 000 euro och

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 25

Riksdagen förutsätter att regeringen under de kommande åren riktar sina satsningar på utvecklingssamarbete till att stödja det krigshärjade Ukraina till exempel i form av utbildning och återuppbyggnad.

Reservationens förslag till uttalande 26

Riksdagen förutsätter att regeringen prioriterar biståndsverksamhetens roll i förebyggande och lösning av konflikter samt handlingsmodeller där mottagarländerna får hjälp att klara sig på egen hand.

Reservationens förslag till uttalande 27

Riksdagen förutsätter att regeringen minskar de landspecifika stöden i utvecklingssamarbetet och betonar finansiella investeringar som en form av utvecklingssamarbete.

Reservationens förslag till uttalande 28

Riksdagen förutsätter att regeringen justerar utvecklingssamarbetet så att det motsvarar Finlands långsiktiga politiska och ekonomiska intressen.

Reservationens förslag till uttalande 29

Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart avbryter alla former av utvecklingssamarbete med länder som vägrar att ta emot egna medborgare som fått avslag på sin asylansökan i Finland eller i något annat EU-land och med länder som stöder Rysslands anfallskrig.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

88. Höjning av Finnfunds (Fonden för industriellt samarbete) kapital (reservationsanslag 3 år)

Finnfund finansierar högriskobjekt. Enligt årsberättelsen för 2021 uppgår Finnfunds placeringsportfölj till 780 miljoner euro. Nettoinkomsten år 2021 var -20 miljoner euro. Till följd av tidigare investeringsbelopp finns det inget behov av att öka kapitalet.

Vi föreslår

att riksdagen minskar moment 24.30.88 för höjning av Finnfunds (Fonden för industriellt samarbete Ab) kapital med 10 000 000 euro.

89. Utvecklingssamarbete i form av lån och investeringar (reservationsanslag 3 år)

På grund av det förändrade säkerhetsläget och ekonomiska läget bör anslagen under momentet endast användas för återuppbyggnad av Ukraina eller annat bistånd till Ukraina. Det ska inte krävas några säkerheter för bidrag i form av lån till Ukraina eller för finansieringsbeslut.

Vi föreslår

att riksdagen minskar moment 24.30.89 med 100 000 000 euro för utvecklingssamarbete i form av lån och investeringar.

90. Övriga utgifter inom utrikesministeriets förvaltningsområde

66. Vissa medlemsavgifter och finansiella bidrag (reservationsanslag 2 år)

Finlands finansiella bidrag till Nordiska ministerrådet är 28,02 miljoner euro i budgeten för 2023. Ministerrådets totala årliga budget 2021 är cirka 130 miljoner euro. Det nordiska samarbetet är motiverat redan på grund av den geografiska närheten, men det är en bra fråga om exempelvis samarbete inom kultur och konst är nödvändigt eller kostnadseffektivt eller om det vore förnuftigare att koncentrera satsningarna på den nationella nivån och lämna till den nordiska nivån sådant som med fog hör dit.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 30

Riksdagen förutsätter att regeringen preciserar sina mål för det nordiska samarbetet och eftersträvar att minska Finlands betalningsbörda genom att föreslå bättre inriktning av ministerrådets verksamhet.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Huvudtitel 25

JUSTITIEMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Ministeriet och förvaltningen

01. Justitieministeriets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Enligt medborgarnas rättskänsla är brott som riktar sig mot barn grövre än andra brott. Som brottsoffer befinner sig ett barn ofta i en mer sårbar ställning än en vuxen och dessutom måste ett barn i genomsnitt leva längre med de skador eller trauman som förorsakats av ett brott. Detta gör dessa brott också dyra för samhället, i synnerhet som brotten i allmänhet skadar flera nära släktingar.

I Finland har man kunnat se en ökad popularitet och utbredning av den politiska korrekthetskultur som är populär ute i världen. En följd av detta har varit att man börjat kalla prat som upplevs kränkande eller även obehagliga fakta för hatretorik. Detta är ett problem, och redan nu kan man se att människor och företag har börjat begränsa teman och innehåll i sina uttalanden för att undvika att någon aktör blir eller låtsas bli kränkt.

Yttrande-, åsikts- och religionsfriheten är hörnstenarna i en västerländsk demokrati, och dessa grundläggande friheter bör inte begränsas enbart med motiveringen att bevara samhällsfreden eller förebygga egentliga hatbrott. Det finns skäl att ta på allvar den inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna som redan skett eller potentiellt kommer att ske, och särskild uppmärksamhet bör ägnas åt den egendomliga ställning som jättebolagen inom sociala medier har i egenskap av privata företag, som dock i praktiken producerar tjänster som kan anses vara allmännyttiga.

Sannfinländarna anser att straffen bör ha ett tydligt samband med hur allvarlig och klandervärd en gärning är. I synnerhet de lindriga straffen för sexual- och våldsbrott mot barn rimmar illa med medborgarnas rättsuppfattning. Som offer är barn mycket utsatta, och därför är sexualbrott mot barn mycket klandervärda. Brotsrekvisitet för sexual- och våldsbrott mot barn och straffskalorna måste genomgå en kritisk granskning. Detta för att förövarna inte ska komma undan med mindre straff exempelvis när det är svårt att höra offret som vittne på grund av personens unga ålder och för att straffen ska ligga i linje med hur grova gärningarna är och vilken skada offret har åsamkats.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 31

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att skärpa straffen för både sexual- och våldsbrott mot barn.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservationens förslag till uttalande 32

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att trygga yttrande-, åsikts- och religionsfriheten i Finland.

03. Omkostnader för myndigheter som verkar i anslutning till justitieministeriet (reservationsanslag 2 år)

Under justitieministeriet sorterar en rad ombudsmän: barnombudsmannen, jämställdhetsombudsmannen, diskrimineringsombudsmannen, dataombudsmannen och underrättelseombudsmannen. Sannfinländarna föreslår att de ombudsmannafunktioner som lyder under justitieministeriet slås samman under samma tak, med undantag för underrättelseombudsmannen. Då bildas ett rättssäkerhetshus med gemensamma lokaler och stödfunktioner för ombudsmännen. Medborgarnas rättssäkerhet främjas när rättssäkerhetstjänsterna fås över en disk samtidigt som samhället sparar pengar när stödfunktionerna slås samman och anslag därmed frikopplas. Dessutom blir det lättare att ordna med vikariat.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 33

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att slå samman ombudsmannabyråerna under justitieministeriet till ett rättssäkerhetshus för att medborgarna mer kostnadseffektivt ska få alla rättssäkerhetstjänster över en disk.

10. Domstolar och rättshjälp

03. Omkostnader för övriga domstolar (reservationsanslag 2 år)

Domstolarnas basfinansiering är inte tillräckligt hög. Situationen har varit densamma redan i flera år. Domstolarna i vårt land är kraftigt överbelastade och de ärenden som behandlas är allt större, svårare och mer arbetskrävande. Domarnas hälsa står på spel.

Enligt lagutskottets enhälliga utlåtande är finansieringen av domstolsväsendet, åklagarväsendet och Brottsförklaringsmyndigheten för liten i ljuset av de uppgifter som anförtrotts dem och det rådande läget. De alternativ som står till buds — långa behandlingstider, en betydande minskning av domstolarnas uppgifter eller en betydande ökning av anslagen — är alla problematiska, men frågan måste lösas snabbt.

Enligt Europakonventionen har var och en rätt till en rättvis rättegång inom skälig tid. Också Finlands grundlag garanterar var och en rätt att utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad i domstol. Diskrepansen mellan domstolarnas arbetsbörda och de tillgängliga resurserna inverkar dock oundvikligen på behandlingstiderna. En förlängning av behandlingstiderna förlänger tvister mellan parterna och hotar rättssäkerheten. En utdragen straffprocess orsakar också mänskligt lidande.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Tillräckliga resurser för rättsvården måste tryggas för att behandlingstiderna vid domstolarna ska kunna förkortas.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 34

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att undanröja de attraktionsfaktorer som hänför sig till asyl-, uppehållstillstånds-, familjeåterförenings-, mottagnings- och förmanssystemet, för att domstolens resurser ska kunna frigöras för behandling av andra be-
svärsärenden.

04. Rättshjälps- och intressebevakningsdistriktens och konsumenttvistenämndens omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Det ekonomiska läget vid de offentliga rättshjälpsbyråerna är svagt. Klienternas rättsskydd är hotat, eftersom man har varit tvungen att minska antalet rättsbiträden i brist på finansiering. För att medborgarnas tillgång till rättsskydd ska kunna tryggas måste rättshjälpsbyråernas personalresurser tryggas.

Låg utbildning, arbetslöshet, ensamboende och ensamförsörjarskap är typiska egenskaper hos dem som är föremål för utsökning. Till skillnad från tidigare har andelen kvinnor ökat klart. Bland dem finns sjuka arbetsoförmögna, fattiga pensionärer, misslyckade företagare och långtidsarbetslösa som har svårt att klara av sina levnadskostnader. Då blir det tyvärr så att de fakturor som kan lämnas obetalda, lämnas obetalda.

Sannfinländarna vill utreda om det är möjligt att i begränsad utsträckning underlätta ställningen för dem som är föremål för utsökning och vars utsökningsskuld inte beror på straffrättsliga påföljder, såsom obetalda böter eller skadestånd. Vi vill också utreda metoder med hjälp av vilka inkomstfällor som hindrar sysselsättning av dem som är föremål för utsökning kan undanröjas. En viktig inkomstfälla är att det skyddade beloppet vid utsökning är så pass lågt att en som arbetar kan få mindre i handen än en arbetslös. Enligt lagen kan till exempel utkomststöd eller bostadsbidrag inte utmätas, och de minskar i samband med sysselsättning.

Företagande är alltid förknippat med en risk för att misslyckas. När företagande slutar i konkurs, kan det vara en personlig tragedi för företagaren och hela familjen. Men Finland behöver de arbetstillfällena som företagen och företagarna skapar. Därför finns det all anledning att se till att företagaren inte drabbas av orimliga följder när ett företag tvingas sluta och konkursen inte har något samband med galdenärssvek eller oredlighet som galdenär. I vårt nuvarande system dras företagare med sina skulder länge när det inte finns någon möjlighet att gå i personlig konkurs. Vi sannfinländare anser att det är slöseri med resurser att personer som misslyckas i sitt företagande utesluts från arbetslivet. Personer med överskuldssättning måste garanteras möjlighet att komma ut i arbetslivet på nytt. En konkurs ska inte per automatik vara något skamligt, företagare som gått

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

i konkurs måste ges möjlighet att göra nytta och dela med sig av sina erfarenheter i företagslivet. Regeringen bör snabbt sätta i kraft lagstiftning om personlig konkurs.

Den ekonomiska rådgivningen och skuldrådgivningen har överförs till rättshjälpsbyråer. Väntetiderna varierar avsevärt regionalt och ställvis är de till och med ett halvt år. Att hamna i ekonomiska svårigheter är en viktig orsak till utslagning och ökar för sin del psykisk ohälsa och missbruksproblem samt orsakar inkomstfallor för dem som blir föremål för utsökning. Detta är samhällsekonomiskt slöseri och medför stora kostnader för samhället. Tillgången till tidig skuldrådgivning är ett viktigt instrument, även om det i sig är otillräckligt för att minska detta problem.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 35

Riksdagen förutsätter att regeringen överväger att slå samman utbudet av regionala rätts-hjälptjänster så att tjänsterna kan tillhandahållas över regiongränserna och arbetsbördan därmed fördelas effektivt.

Reservationens förslag till uttalande 36

Riksdagen förutsätter att regeringen effektiviserar skuldrådgivningen genom att förkorta köerna och ge en garanti för tillgången till skuldrådgivningen till exempel inom en vecka från den första kontakten.

Huvudtitel 26

INRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Polisväsendet

01. Polisväsendets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Brottsligheten bland unga, gatuvåldet och gaturånen har ökat betydligt. Från flera finländska städer har det rapporterats oroväckande uppgifter om gatugång och andra störande gäng. Fenomenet är inte överraskande, eftersom samma utveckling har skett överallt där antalet invandrare och personer med invandrarbakgrund från vissa länder har ökat. Myndigheterna måste målmedvetet arbeta för att man i Finland ser till att problemen i anslutning till brottslighet med invandrarbakgrund inte blir lika allvarliga som i Sverige.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 37

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 1 /saf**

Riksdagen förutsätter att man för att förbättra den allmänna säkerheten minskar brottsbenägenheten genom att sörja för tillräckliga straff och nolltolerans för brott på offentliga platser samt tillräcklig polispatrullering.

Reservationens förslag till uttalande 38

Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart och beslutsamt ingriper i utvecklingen av gängbildning för att Finland ska kunna undvika samma symptomatiska utveckling hos unga som i Sverige.

40. Invandring

01. Migrationsverkets och statliga förläggningars omkostnader (reservationsanslag 2 år)

En undersökning av Suomen Perusta visar att den genomsnittliga livscykeeffekten för en invandrare som är 20—24 år gammal när han eller hon kommer från Irak är -690 000 euro för den offentliga ekonomin i Finland och -844 000 euro om konsekvenserna av barnen räknas med. Den genomsnittliga livscykeeffekten för en invandrare från Somalia är -951 000 euro och -1 343 000 euro om konsekvenserna av barnen räknas med.

I statsbudgeten finns invandringen uttryckligen med endast i två utgiftsposter: inrikesministeriets anslag för invandring, som till största delen består av mottagande av asylsökande och kvotflyktingar och av Migrationsverkets utgifter, samt av anslag som reserverats för arbets- och näringsministeriet för integrationsfrämjande.

Dessa utgifter, som finns uttryckligen i budgeten, gäller endast de 3—4 första åren av vistelse i landet. De negativa nettoeffekter på den offentliga ekonomin som den finländska skattebetalaren ska betala växer dock under hela livslängden, inte bara under de första åren.

Statens budgettram avslöjar endast en bråkdel av invandringens kostnader. Sannfinländarna anser det vara viktigt att kostnaderna presenteras i sin helhet. Med sannfinländsk invandringspolitik kunde man få betydligt större inbesparingar än vad de utgifter för invandringen som nämns i budgeten ger vid handen.

Eftersom de så kallade humanitära invandrarna i genomsnitt betalar lite skatt även efter 20 års vistelse i landet och får mycket inkomstöverföringar på grund av dålig sysselsättning, betalas notan i årtionden. En humanitär invandrare kostar i genomsnitt 20 000 euro per år för skattebetalarna. När detta räknas över hela livet och även med beaktande av att barnen till dessa invandrare klarar sig dåligt, kostar en humanitär invandrare minst en miljon euro för de finländska skattebetalarna. Siffrorna är minimibelopp, eftersom de endast beaktar direkta konsekvenser för den offentliga ekonomin, inte till exempel de eurobelopp som behövs för rehabilitering av offer för våldsbrott.

Att erbjuda uppehållstillstånd, försörjning och hälso- och sjukvård för personer som vistas olagligt i landet lockar fler invandrare till Finland. Det bidrar till att personer som vistas olagligt i landet stannar kvar i Finland i stället för att man skulle försöka avlägsna dem ur landet. Det är inte de finländska skattebetalarnas uppgift att bekosta tjänster för personer som vistas olagligt i landet,

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

utan tjänsterna bör avgränsas till medlemmar av det finländska samhället som finansierar tjänsterna med sina skattemedel.

De som fått avslag på sin asylansökan bör tas i förvar och avlägsnas ur landet utan dröjsmål efter beslutet. Myndigheterna bör åläggas en skyldighet att underrätta polisen om de upptäcker personer som vistas olagligt i landet. Till den del det är fråga om medborgare i andra EU-medlemsstater ska alla kostnader för deras hälso- och socialvård återkrävas från deras hemstater i stället för att kostnaderna ska betalas av de finländska skattebetalarna.

Inte ens invandrare som kommer till Finland för att arbeta är alltid till nytta för den offentliga ekonomin och skattebetalarna, särskilt inte när det är fråga om billig arbetskraft från länder utanför Europa. Största delen av arbetskraftsinvandringen från länder utanför Europa till Finland är invandring av billig arbetskraft.

I regeringens budgetproposition behandlas all ”arbetsrelaterad invandring”, det vill säga såväl tyska ingenjörer som irakiska restaurangarbetare, som en helhet. När regeringen föreslår att arbetskraftsinvandringen ska ökas, fästs ingen vikt vid kvaliteten på invandringen.

På basis av statistiken vet vi dock att billig arbetskraft från länder utanför Europa blir dyr för den finländska skattebetalaren: Sysselsättningsgraden för dessa invandrare sjunker efter ett par års vistelse i landet under sysselsättningsgraden för majoritetsbefolkningen. Då är nettoinkomstöverföringarna jämfört med majoritetsbefolkningen cirka 5 000 euro mer än för en invandrare per år.

Sannfinländarna anser att förhållandena vid förläggningarna och de stöd som betalas till asylsökande har ordnats så att de fungerar som attraktionsfaktor och uppmuntrar både olaglig invandring och ogrundad asylansökan i Finland.

I utlänningslagen föreskrivs att olaglig inresa är en straffbar gärning. Olaglig vistelse i landet är däremot inte ett brott som föreskrivs i lag. Sannfinländarna kräver att även olaglig vistelse i landet ska betraktas som ett brott som ger möjlighet att häkta den misstänkte och straffa honom eller henne samt utvisa honom eller henne från vårt land. I det förändrade säkerhetsläget är detta än viktigare.

På grund av den osäkerhet och den flyktingvåg som krisen i Ukraina orsakar samt hållbarheten i de offentliga finanserna är det nu rätt tidpunkt att sänka Finlands flyktingkvot till noll.

Vi föreslår

att riksdagen minskar anslagen under moment 26.40.01 för Migrationsverkets och statliga förläggningars omkostnader med 40 000 000 euro och

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservationens förslag till uttalande 39

Riksdagen förutsätter att regeringen kompenserar kostnaderna för mottagandet av personer som flyr från kriget i Ukraina genom att tillfälligt sänka Finlands flyktingkvot till noll.

Reservationens förslag till uttalande 40

Riksdagen förutsätter att det nu gällande bosättningsvillkoret på fem år för medborgarskap och fyra år för de som beviljats internationellt skydd höjs till tio år.

Reservationens förslag till uttalande 41

Riksdagen förutsätter att alla uppehållstillstånd som grundar sig på skydd beviljas för viss tid så att den som fått tillfälligt skydd återvänder till sitt hemland när situationen i ursprungsländerna lugnat sig.

Reservationens förslag till uttalande 42

Riksdagen förutsätter att regeringen börjar bereda en skärpning av utlänningslagen så att olaglig vistelse i landet leder till faktiska straff, avlägsnande ur landet och förhindrande av senare inresa.

Reservationens förslag till uttalande 43

Riksdagen förutsätter att regeringen effektivare avlägsnar de personer ur landet som fått avslag på sin asylansökan och som vistas olagligt här.

Reservationens förslag till uttalande 44

Riksdagen förutsätter att regeringen gör en utredning för att ändra systemet för social trygghet från bosättningsbaserat till medborgarskapsbaserat.

Reservationens förslag till uttalande 45

Riksdagen förutsätter att regeringen utarbetar ett invandringspolitiskt program för att minimera den humanitära invandringen och göra den tillfällig, i arbetsrelaterad invandring betona förmågan att klara sig med arbetsinkomst och återinföra tidsbegränsade och inkomstbegränsade karenstider.

21. Mottagande av flyktingar och asylsökande (reservationsanslag 2 år)

Våra begränsade resurser ska riktas till att hjälpa våra egna mindre gynnade och hjälpbehövande. I år har dock tiotusentals ukrainare flytt till Finland på grund av det angreppskrig som Ryssland inlett. Bland dem finns ett betydande antal minderåriga barn. Finland är Ukrainas närområde, och vi sannfinländare anser att Finland måste stödja Ukraina genom att tillfälligt garantera trygga lev-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

nadsförhållanden för dem som lämnar landet. Därför vill vi sannfinländare inte skära ner på kostnaderna för att ta emot ukrainare.

Vi föreslår

att riksdagen minskar moment 26.40.21 för mottagande av flyktingar och asylsökande med 72 000 000 euro.

63. Stöd till mottagningsverksamhetens kunder (förslagsanslag)

De stöd som betalas till mottagningsverksamhetens kunder fungerar som en attraktionsfaktor och sporrar till såväl olaglig invandring som ogrundat asylsökande i Finland.

Vi föreslår

att riksdagen minskar anslagen för stöd till mottagningsverksamhetens kunder under moment 26.40.63 med 21 000 000 euro.

Huvudtitel 27

FÖRSVARSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Försvarspolitik och förvaltning

01. Försvarsministeriets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Finlands säkerhetspolitiska omgivning är just nu relativt stabil, men situationen kan förvärras snabbt, vilket t.ex. Rysslands anfallskrig har visat. Därför får vi inte pruta på vår militära kapacitet.

Trovärdig kapacitet kan inte byggas upp när krisen står för dörren. Sannfinländarna uppskattar Försvarsmaktens personal och deras arbete. Vi förutsätter att Försvarsmaktens anslag hålls på en sådan nivå att försvarsmaktens funktionsförmåga inte försämras jämfört med nuläget, utan tvärtom utvecklas på ett långsiktigt sätt. Enligt färskta opinionsundersökningar har denna linje också ett starkt stöd bland medborgarna.

Genom tidigare förändringar i världen och utbildningssätten har försvarsmakten lagt ned flera garnisoner under decennier. Vissa nedläggningar har varit motiverade, men en stor del har gjorts närmast av besparingsskäl och de har försvagat försvarsmaktens utbildnings- och funktionsförmåga.

En tillräcklig regional decentralisering av försvarsfunktionerna främjar inte bara att hela landet hålls försvarat, utan skyddar också försvarsfunktionerna genom att sprida riskerna. Försvarsmaktens uppgift är att försvara hela landet.

Vi föreslår

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 46

Riksdagen förutsätter att en utredning om att på nytt inrätta Norra Karelen brigad görs utifrån försvarsmaktens behov.

Reservationens förslag till uttalande 47

Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer en tillräcklig personalstyrka inom försvarsmakten i det nuvarande säkerhetspolitiska läget.

10. Militärt försvar

01. Försvarsmaktens omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Det är mycket viktigt att Finland har en egen fungerande vapenindustri. I kristider ger det oss tryggad tillgång till vapen och stridsutrustning, också när fienden har stoppat sjö- och lufttransporterna. Framgångarna för vår finländska försvarsindustri får inte bara vara beroende av exporten, utan också Försvarsmakten måste aktivt köpa vapen och stridsutrustning här hemma. Också vid upphandling av livsmedel, andra dagligvaror och tjänster bör försvarsmakten helst välja inhemsk produktion för att trygga sysselsättningen, företagandet och försörjningsberedskapen.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 48

Riksdagen förutsätter att regeringen betonar graden av inhemskt ursprung vid anskaffning av försvarsmateriel som kriterium för upphandlingsbeslut.

Reservationens förslag till uttalande 49

Riksdagen förutsätter att regeringen stärker förutsättningarna för försvarsindustrin i Finland.

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Många av regeringens propositioner och EU:s förslag har präglats av brådskande beredning, bristfällig konsekvensbedömning och brådskande behandling. Detta är inte acceptabelt med tanke på ett gott beslutsfattande eller vårt lands nationella intressen.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Till följd av coronapandemin, de bördor som euromedlemskapet medför, de ökade EU-stödpaketet och andra garantier, det ryska anfallskriget, den humanitära invandringen, befolkningens åldrande och energikrisen står hållbarheten i vårt lands offentliga finanser på spel. Det behövs beslutsamma och tunga åtgärder för att stävja skuldsättningen.

Redan under tiden före pandemin levde Finland över sina tillgångar. Detta sker i andra länder, särskilt i euroländerna, som Finland tyvärr är ödesdigert kopplat till. Det är möjligt att hela euroområdet kommer att splittras. Det leder till svåra tider för Finland som vi måste förbereda oss på.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 50

Riksdagen förutsätter att regeringen offentliggör bakgrundsantagandena och kalkyleringsgrunderna inklusive källorna för sina centrala propositioner utförligt och allmänbegripligt i samband med budgetpropositionerna och planerna för de offentliga finanserna.

Reservationens förslag till uttalande 51

Riksdagen förutsätter att regeringen utarbetar en redogörelse där anslagen i statsbudgeten prioriteras enligt huvudtitel så att nödvändiga, behövliga och mindre behövliga utgiftsposter tydligt har skiljts åt med målet att trygga nödvändiga utgifter i alla situationer.

Reservationens förslag till uttalande 52

Riksdagen förutsätter att regeringen återställer en balanserad hållbarhet i de offentliga finanserna snarare genom att gallra bland uppgifterna inom den offentliga sektorn och via pensioneringar än genom att höja skatteuttaget.

Reservationens förslag till uttalande 53

Riksdagen förutsätter att regeringen följer utvecklingen av de totala kostnaderna för välfärdsområdesreformen, ser över välfärdsområdenas finansiering så att tjänster tryggas i hela landet och att det skapas incitament för regionerna att reformera och effektivisera produktionen av tjänster och skära ned på förvaltningen, samt ser till att funktionerna får tillräcklig finansiering eller att anslagen omfördelas.

Reservationens förslag till uttalande 54

Riksdagen förutsätter att regeringen avvärjer de negativa konsekvenser för vår internationella konkurrenskraft som följer av Finlands energistödspolitik, som avviker från andra EU-länder.

Reservationens förslag till uttalande 55

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 1 /saf**

Riksdagen förutsätter att regeringen minskar på de normer som är bindande för kommunerna och därmed ser till att kommunerna ekonomiskt klarar av att tillhandahålla finländarna basservice.

Reservationens förslag till uttalande 56

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer utvecklingen i statens skuld- och borgensansvar och strävar efter att minska det totala ansvaret och en koncentration av risker.

Reservationens förslag till uttalande 57

Riksdagen förutsätter att regeringen bantar ner byråkratin och eftersträvar större produktivitet inom alla förvaltningsområden bland annat med hjälp av digitalisering och kontinuerlig förbättring. Dessutom måste förvaltningsområdenas och enheternas resultatansvar stärkas genuint.

92. EU och internationella organisationer

69. Avgifter till Europeiska unionen (förslagsanslag)

Europeiska unionen har under Finlands medlemskap förändrats från ett samarbetsområde typ inre marknad till en nästan alltomfattande, centralstyrd byråkrati. Finlands nettobetalningsandel har ökat samtidigt som vår nationella beslutanderätt har minskat. Finlands faktiska nettoavgift är dock mycket större än den officiella medlemsavgiften, eftersom Finland i olika finanskris-, pandemi-, energi- och klimatpaket regelmässigt påförs utgifter och åtaganden i miljardklassen till förmån för andra länder.

Denna utveckling motsvarar inte det som förväntades av medlemskapet. Det ligger i Finlands intresse att vara internationellt och höra till ett vidsträckt europeiskt område för den inre marknaden men inte till en förbundsstatsliknande union som inskränker vår nationella beslutanderätt och kränker subsidiaritetsprincipen. Det pågår fortfarande en allvarlig debatt om de ihållande ekonomiska förlusterna till följd av euroområdets karaktär, utveckling och brist på nationell monetär politik, och vårt land har i själva verket ingen strategi.

Den så kallade tillväxt- och återbyggnadsfonden (RRF) på 750 miljarder euro som EU byggt upp under täckmantel av coronan innebär ett åtagande på sammanlagt cirka 13 miljarder euro för Finland, varav cirka 6,5 miljarder euro är ansvar för den gemensamma skulden och en motsvarande summa av garantin för det ansvar som orsakas av eventuell insolvens i andra medlemsländer. Summorna är historiskt stora och innebär i synnerhet i den nuvarande ekonomiska krisen en stor risk för årtionden framöver.

EU:s stödpaket på 750 miljarder euro var i själva verket en operation för att rädda den gemensamma eurovalutan. Utan denna gåvosumma till de sydliga euroländerna skulle deras ekonomi vara på fallrepet. Det är sannolikt att detta paket inte räcker till för att rädda den gemensamma valutan, utan det behövs ett nytt och större stödpaket mycket snart. Finland bör inte gå på denna väg.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Stödpaketet var förenat med den beskattningsrätt som uppstår för EU. Den innebär en väsentlig förändring av unionens karaktär. Sannfinländarna kräver att Finlands EU- och europolitik ändras så att vårt folks intressen tillgodoses på bästa möjliga sätt. Vi motsätter oss de nya planerade EU-skatterna och den ständiga överföringen av befogenheter från nationell nivå till EU-nivå.

Även om stödpaketet skulle ha varit av engångsnatur, har EU-kommissionens förslag om klimatpaketet Fit for 55 omedelbart efter att det antagits sänts till medlemsstaternas parlament för kommentarer. Paketet innehåller förslag som ökar överföringen av beskattningsrättigheter och budgetmakt till EU samt inkomstöverföringar mellan medlemsländerna.

Det är känt att på samma sätt som återhämtningspaketet och restaureringsförordningen kommer EU att lägga fram nya förslag som kommer att stå oss dyrt rent ekonomiskt och inskränka vår självbestämmanderätt. En EU-solidarisk skuld torde komma att föreslås som en lösning för att finansiera Ukrainas försvarsstridssträvanden och återuppbyggnaden av landet. EU kommer gärna att ta hand om taktpinnen, precis som i fråga om återhämtningspaketet. Ett så noggrant avgränsat och unikt återhämtningspaket skulle ha blivit ett prejudikat för en ständigt växande och fördjupad union som för den goda sakens skull tar på sig mer inkomstöverföringar och skulder, vilket strider mot andan i grundfördragen och mot Finlands riksdags vilja. Regeringen och hela riksdagen blir snart tvungna att ta ställning till frågor och överväga åtgärder som kommer att ha betydande konsekvenser för vår nationalstats framtid.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 58

Riksdagen förutsätter att regeringen redan på förhand meddelar riksdagen hur den avser att förhålla sig till projekt som främjar EU:s transfererings- och skuldunionsdimensioner och i synnerhet hur den ämnar avvärja genomförandet av dessa förslag, om det räcker med ett majoritetsbeslut för att godkänna dem på unionsnivå, och att regeringen respekterar riksdagens önskemål och begäranden om information i enlighet med statsrådets nya handlingsmodell för systematisk förhandspåverkan.

Reservationens förslag till uttalande 59

Riksdagen förutsätter att regeringen i enlighet med riksdagens vilja motsätter sig att EU glider mot en asymmetrisk union för inkomstöverföringar och ytterst stoppar Finland från att medverka till förslag som främjar ombildningen av EU/EMU-området till en federation.

Reservationens förslag till uttalande 60

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål bereder en plan med tanke på en partiell upplösning av Ekonomiska och monetära unionen och säkerställer Finlands penningpolitiska självförsörjning.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservationens förslag till uttalande 61

Riksdagen förutsätter att regeringen förhindrar genomförandet av restaureringsförordningen med kvalificerad majoritet genom att vid behov på förhand meddela att Finland inte kommer att godkänna de finansiella resurser som är nödvändiga för förslaget och som kräver enhällighet.

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning och fritt bildningsarbete

20. Gemensamma utgifter för grundläggande utbildning, småbarnspedagogik och fritt bildningsarbete (reservationsanslag 3 år)

Den grundläggande utbildningen lider av omfattande problem som beror på de fel som begicks i utbildningspolitiken på 2000-talet. Enbart ökade ekonomiska resurser löser alltså inte de konstaterade bristerna, utan det behövs en förändring i politiken och tänkesättet. Inkluderingen har misslyckats, digitaliseringen och självstyrningen har försämrat inlärningsresultaten, respekten för lärarna och lärarnas auktoritet har urholkats och lärarna sätter onödig tid på administrativa uppgifter.

Trots stora satsningar har ojämlikheten ökat. Risken för marginalisering har ökat särskilt bland pojkar och utmaningarna för andra elever i riskgrupper har ökat ytterligare. Det behövs en korrigering och att vi återgår till det som tidigare gjorde att vårt skolsystem var det bästa i världen. Lärarna måste få arbetsro och eleverna behöver tydligare strukturer. Självstyrning som präglas av mobiltelefoner och skadliga fenomen i sociala medier måste ersättas med fokus på undervisning i grundläggande färdigheter, såsom att läsa och räkna.

Man måste glömma alla utvecklingsprojekt som genomförs enbart för utvecklingens skull. Det får inte vara ett självändamål att ändra läroplanerna, utan utvecklingen ska svara på ett konkret problem som lärarna har stött på i sitt arbete eller som föräldrarna har upptäckt hos sina barn.

De alltför stora undervisningsgrupperna hämmar undervisningen, inlärningsresultaten och skolfreden. Skolorna har tvingats lägga ned specialgrupper och elever som behöver stöd har överförts till de allmänna undervisningsgrupperna. Vi sannfinländare vill ha tillräckligt små undervisningsgrupper och säkerställa att behoven hos elever i behov av särskilt stöd tillgodoses. Tanken med inkluderingen har varit vacker men den fungerar ändå inte i praktiken, och frågan har under den senaste tiden fått stor synlighet också i medierna.

Enligt den gällande lagen om grundläggande utbildning (21.8.1998/628) har de som deltar i undervisningen rätt att få ”tillräckligt stöd för inläring och skolgång genast när behov uppstår”. Enligt OAJ har en synnerligen stor mängd specialklasser dragits in under de senaste åren, men stödet till vanliga klasser har inte ökat på motsvarande sätt om situationen har krävt det.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 1 /saf**

Det kompetensunderskott och de utmaningar i välbefinnandet som uppkommit inom den grundläggande utbildningen kan inte lösas genom att utvidga läroplikten. För närvarande avlägger 84 procent av de unga examen på andra stadiet. Cirka 16 procent av de unga blir utan examen på andra stadiet. Problemen för dem som blir utan examen på andra stadiet uppstår inte vid tröskeln till examen på andra stadiet, utan under årens lopp under läroplikten.

Gruppstorlekarna inom den allmänna undervisningen är stora. Antalet elever som får intensifierad stöd har ökat, men det har inte påverkat antalet speciallärare. I många kommuner har man varit tvungen att använda den så kallade inklusionsmodellen som sparmedel, och specialundervisningsgrupperna har minskats utan att något ersättande stöd har ordnats. Alltför vanliga är situationer där elever som har rätt till särskilt stöd studerar på heltid i den normala undervisningen helt utan stödåtgärder.

Inklusionsmodellen inom den grundläggande utbildningen har på många håll lett till att elever inom både den allmänna utbildningen och specialundervisningen underpresterar på sin egen nivå. Tyngdpunkten måste flyttas från korrigerande arbete till förebyggande åtgärder.

Uppmärksamhet behöver fortfarande fästas vid problemen som gäller skolfred och bekämpningen av våld i skolan. Den regionala differentieringen i skolorna är ett allvarligt problem, och i Finland finns det tyvärr redan tecken på gängbildning. Fenomenet bör identifieras i skolorna och man behöver kunna förbereda sig på det också i de områden där problemet ännu inte förekommer.

Det ska vara frivilligt att studera svenska på alla utbildningsstadier. Då obligatoriska studier i svenska uteblir frigörs också resurser för studier i andra främmande språk eller ämnen som eleverna upplever som genuint intressanta och användbara. För att förstå det svenska språkets historiska ställning eller för att i allmänbildande bemärkelse studera grunderna i språket krävs inte tvångssvenskan i sin nuvarande form.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 62

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att identifiera och stödja elever som har behov av särskilt stöd så att dessa elevers faktiska kunskaper följs upp och att de vid behov hänvisas till stödundervisning eller om det krävs till en specialklass eller till att stanna kvar i klassen.

Reservationens förslag till uttalande 63

Riksdagen förutsätter att regeringen ändrar läroplanen och skolväsendets anvisningar så att man går in för att slopa inklusionsprincipen.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservationens förslag till uttalande 64

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra läskunnigheten särskilt bland pojkar, genom lagstiftning göra det andra inhemska språket valfritt och utöka skolundervisningen i de viktiga världsspråken.

Reservationens förslag till uttalande 65

Riksdagen förutsätter att regeringen i den grundläggande utbildningen koncentrerar sig på slutresultatet så att de elever som fullgör grundskolan har en så hög kompetensnivå som möjligt i förhållande till sina egna personliga förutsättningar. Samtidigt ska man sträva efter att säkerställa att alla som går ut grundskolan har en delområdesspecifik minimikompetensnivå bland annat i fråga om grundläggande färdigheter som att läsa, skriva och räkna.

Reservationens förslag till uttalande 66

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder möjligheterna för att den tid som är reserverad för undervisning i grundskolan ska vara fri från mobiltelefoner och smarta enheter för att trygga arbetsron och koncentrationsförmågan.

Reservationens förslag till uttalande 67

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar lagstiftningsändringar för att rektorn som såringsåtgärd ska kunna neka deltagande i undervisningen för en tid av tre dagar under vilken elevens stöd främjas av elevvården och för att rektorn ska kunna besluta om avstängning av en elev för viss tid för högst två veckor.

Reservationens förslag till uttalande 68

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att utöka undervisningen i ekonomi och penninganvändning inom den grundläggande utbildningen och på andra stadiet.

20. Yrkesutbildning och gymnasieutbildning

21. Gemensamma utgifter för yrkesutbildning och gymnasieutbildning (reservationsanslag 3 år)

Arbetstagare med lämplig utbildning som svarar mot näringslivets behov utgör en central produktionsfaktor. Tillväxten inom vissa branscher förutsätter att satsningarna på utbildning riktas så att de motsvarar förändringarna i omvärlden. Finland behöver yrkeskunnigt folk också i framtiden. Vi sannfinländare känner stor oro för hur vi ska kunna utbilda sådana personer och säkerställa nivån på kompetensen så att våra företag har tillgång till kunnig arbetskraft och de finländska ungdomarna har jobb. Det bästa sättet att komma åt bristen på arbetskraft är att utbilda våra ungdomar till yrken där de har förutsättningar att få jobb. Det finns ett stort behov av arbetskraft bland annat inom programvaru-, bygg- och vårdbranschen. Man bör därför öka antalet nybörjarplatser i de branscherna.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Läroavtalsutbildning behöver fortfarande bli ett alternativ som allt fler känner till. Att lära sig genom praktiskt arbete är till exempel för många pojkar det bästa sättet att utbilda sig och skaffa sig ett jobb. En examen som avlagts genom läroavtalsutbildning ska på alla sätt väga lika mycket som en examen som avlagts vid en yrkesläroanstalt.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 69

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att utöka antalet nybörjarplatser inom yrkesutbildningen, och särskilt inom it-, bygg- och vårdbranscherna, för att möta den ökande efterfrågan på arbetskraft.

Reservationens förslag till uttalande 70

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra nivån på yrkesutbildningen på andra stadiet.

Reservationens förslag till uttalande 71

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att ändra lagen om studiestöd så att läroavtalsperioder utöver yrkesinriktade studier omfattas av studiestödet.

Reservationens förslag till uttalande 72

Riksdagen förutsätter att regeringen utvecklar läroavtalsutbildningen, utvidgar den till fler yrkesområden och ytterligare förbättrar dess villkor.

40. Högskoleundervisning och forskning

20. Gemensamma utgifter inom högskoleväsendet och vetenskapens område (reservationsanslag 3 år)

Universitetsutbildningen måste utvecklas utifrån tanken om bildningsuniversitetet. Universitetets centrala uppgift är att fostra till kritiskt och analytiskt tänkande. Att betona yttrandefriheten är ett självändamål i en akademisk miljö, och det ska vara en del av vardagen att ifrågasätta alla former av ideologiskt och dogmatiskt tänkande. Yttrandefriheten är en hörnsten i den västerländska bildningen, demokratin, vetenskapen och konsten och den ska försvaras mot hot.

Universitetsvärlden måste värna respekten för det finska språket. För att trygga en högklassig utbildning och forskning måste dessutom universitetens basforskning permanent garanteras tillräcklig och stabil finansiering i stället för den splittrade projektfinansiering som favoriseras i dag. Högskolorna bör uppmuntras att utnyttja externa finansieringskanaler och långsiktigt bygga upp

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

ett alumnätverk. De fungerar också som behövliga kontakter till arbetslivet. Uppmärksamhet bör fästas vid nivån på doktorsavhandlingarna.

Vi måste satsa på samarbete mellan högskolor och företag och på att kommersialisera vårt kunande. Omvärlden för innovationer och produktutveckling kommer att förändras snabbt i och med den globala utvecklingen. Trots våra styrkor finns det brister i hur Finland tar till vara forskning och utvecklingsverksamhet och de behöver åtgärdas. Högskolornas innovationsmiljö kan utvecklas med hjälp av modeller bland annat från universitetscampusen i anglosaxiska länder.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 73

Riksdagen förutsätter att regeringen målmedvetet styr de finländska läroanstalterna på tredje stadiet till ett mer betydande samarbete med näringslivet för att säkerställa att undervisningen är väsentlig och för att förbättra sysselsättningen och produktiviteten.

Reservationens förslag till uttalande 74

Riksdagen förutsätter att regeringen stöder det faktiska förverkligandet av yttrandefriheten i universitetsvärlden trots ett ideologiskt tryck.

Reservationens förslag till uttalande 75

Riksdagen förutsätter att de studerandes förmåga att kommunicera och uttrycka sig på något av de inhemska språken stärks inom utbildningen på tredje stadiet.

Huvudtitel 30

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

20. Jordbruk och livsmedelsekonomi

47. Utvecklande av livsmedelskedjan (reservationsanslag 3 år)

Jordbruket befinner sig nu i den värsta krisen sedan Finland blev medlem i EU. Ett stort antal gårdar har lagt ned sin verksamhet eller är på väg mot konkurs. På grund av den ekonomiska krisen tänker en del jordbrukare låta bli att genomföra vårsådden eftersom de inte har pengar för utsäde, gödselmedel och bränslen. Detta kommer senare att leda till brist på rena, inhemska livsmedel.

Produktionskostnaderna inom jordbruket har stigit med rekordfart. Lönsamheten ligger nu på den lägsta nivån under EU-medlemskapet. Krisen hotar den finländska jordbruksnäringen, livsmedelsproduktionen och försörjningsberedskapen. Den allvarliga situationen utgör ett hot för hela

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

landsbygden, där också många andra faktorer, bland annat den kraftiga höjningen av energipriset, orsakar problem.

Inom jordbruket råder ett nödläge som hotar hela Finlands befolkning. Vi anser att regeringen vid planeringen av det stödpaket som sannolikt kommer att läggas fram bör följa riktlinjerna i den åtgärdsplan som Sannfinländarna tidigare presenterade. På så sätt kan tillståndet hos det finländska jordbruket, försörjningsberedskapen och självförsörjningen samt utvecklingen av landsbygden förbättras betydligt.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 76

Riksdagen förutsätter att regeringen utlyser nödläge inom jordbruket och utan dröjsmål vidtar åtgärder för att trygga den inhemska livsmedelsproduktionen, självförsörjningen och försörjningsberedskapen.

Reservationens förslag till uttalande 77

Riksdagen förutsätter att regeringen permanent slopar fastighetsskatten på jordbruksbyggnader redan från och med debiteringen 2023.

Reservationens förslag till uttalande 78

Riksdagen förutsätter att regeringen återtar eller upphör att bereda och driva på klimatpolitiska åtgärder inom jordbruket som försämrar jordbrukets lönsamhet, ökar byråkratin eller kringskar jordbrukets verksamhetsmöjligheter.

Reservationens förslag till uttalande 79

Riksdagen förutsätter att regeringen aktivt driver Finlands nationella intressen på EU-nivå i förhandlingar om frågor som restaureringsförordningen och klimatpaketet Fit for 55 och kategoriskt avvisar förslag som begränsar Finlands beslutanderätt eller medför extra kostnader och som gäller användningen av mark och skog.

Reservationens förslag till uttalande 80

Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer att Gårdsbrukets utvecklingsfonds likviditetslån och borgenskapacitet är tillräckliga.

Reservationens förslag till uttalande 81

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål bereder ändringar i livsmedelsmarknadslagen och konkurrenslagen för att säkerställa att primärproducenterna får en rättvis an-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

del av konsumentpriset som garanterar en tillräcklig inkomstnivå utan att produktpriserna stiger.

Reservationens förslag till uttalande 82

Riksdagen förutsätter att det på livsmedel som importeras till Finland ställs samma höga miljö-, kvalitets- och djurhållningskrav samt krävs samma produktionssätt som för de inhemska livsmedlen.

Reservationens förslag till uttalande 83

Riksdagen förutsätter att regeringen förbättrar djurens välbefinnande både med ekonomiska medel och genom att utveckla lagstiftningen och förbättra veterinärtjänsterna.

Reservationens förslag till uttalande 84

Riksdagen förutsätter att regeringen agerar så att statens, välfärdsområdenas och kommunernas offentliga inrättningar och enheter ökar utbudet och användningen av inhemsk mat.

Reservationens förslag till uttalande 85

Riksdagen förutsätter att regeringen främjar bankernas beredskap att bevilja amorteringsfria perioder och räntelättnader för jordbrukarnas lån.

Reservationens förslag till uttalande 86

Riksdagen förutsätter att regeringen förbättrar jordbrukarnas möjligheter till skuldsanering av företag.

Reservationens förslag till uttalande 87

Riksdagen förutsätter att regeringen avvecklar byråkratin och tillståndskraven i fråga om jordbruk och försäljning på gårdar.

Reservationens förslag till uttalande 88

Riksdagen förutsätter att regeringen stärker finansieringen av och verksamhetsförutsättningarna för jordbrukets binärningar.

Reservationens förslag till uttalande 89

Riksdagen förutsätter att regeringen tryggar tillgången till avbytarservice inom jordbruket.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservationens förslag till uttalande 90

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att jordbrukarna får de tjänster de behöver för att orka psykiskt.

Reservationens förslag till uttalande 91

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål vidtar åtgärder för att sänka priserna på uppvärmningsbränslen och drivmedel i synnerhet för att stödja jordbruket men också hela primärproduktionskedjan, virkesförsörjningen och industrin.

Huvudtitel 31

KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Trafik- och kommunikationsnäten

20. Bastrafikledshållning (reservationsanslag 3 år)

För basunderhåll av transportinfrastrukturen och utveckling av trafikledsnätet anvisades det i den sista tilläggsbudgeten 2022 sammanlagt något över 150 miljoner euro mer på grund av den höjda kostnadsnivån. Tilläggsanslaget är tyvärr inte tillräckligt, och det eftersatta underhållet av trafikledsnätet ökar med 100 miljoner euro per år.

För att ökningen av det eftersatta underhållet av trafikledsnätet ska kunna stoppas och målen i planen Trafik 12 ska kunna nås krävs det sannolikt tilläggsanslag i den första tilläggsbudgeten för 2023. I fråga om planen Trafik 12 är det viktigt att följa hur den höjda kostnadsnivån påverkar finansieringens tillräcklighet. Det är viktigt att samtidigt också åtgärda det eftersatta underhållet 2022.

Trafikledsnätet är en viktig del av infrastrukturen i vårt glest bosatta land med långa avstånd. Trafiksäkerheten riskeras när vägnätet är i dåligt skick. Samtidigt försvåras vitala funktioner som transporter inom handeln och skogsindustrin. För att trygga de industriella investeringar som behövs i vårt land måste vi hålla fast vid en minimistandard på trafikledsnätet. Underhållet av trafikledsnätet bromsar också upp ökningen av regionala skillnader, gör det möjligt att pendla över ett större område och minskar inflyttningstrycket på bosättningscentra och behovet av inkomstöverföringar inom landet.

Farledsavgifter tas ut av fartyg som bedriver handelssjöfart i Finland. Nästan 90 procent av Finlands utrikeshandel sker sjövägen. Eftersom Finland ur exportsynvinkel är en ö, kan man genom att helt slopa farledsavgiften delvis kompensera industrin och andra företag för även i övrigt höga logistikostnader. Slopade farledsavgifter skulle också stimulera passagerartrafiken och minska behovet av andra stödformer för fartygstrafiken.

I och med EU:s klimatpaket Fit for 55, den nationella klimatpolitiken och Rysslands aggressionskrig har priset på energi och därmed också kostnaderna för trafiken stigit permanent. Det har be-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

tydande negativa ekonomiska konsekvenser för Finland när det gäller långa avstånd inrikes och utrikes.

En utvidgning av utsläppshandeln till sjö- och vägtrafiken, krav på utsläppsfria bilar, blandningsförhållandet mellan biobaserat och fossilt bränsle, trängselavgifter och skyldigheter till följd av elektrifiering syns slutligen i priserna.

Särskilt integreringen av sjöfarten i EU:s nuvarande system för handel med utsläppsrätter innebär en stor extra nota för Finland. Sjöfarten är livsviktig för Finland, och nästan hela vår utrikeshandel går sjövägen, året om, under alla väderförhållanden. Regeringens klimatpolitik ökar medborgarnas kostnader, skärper beskattningen och ökar skulderna. Den försvagar också de finländska företagens konkurrenskraft och förstör de finländska företagens verksamhetsförutsättningar.

Införandet av diesel för yrkesbruk skulle till en början minska kostnaderna, vilket kan dämpa inflationsimpulsen. Det skulle också stärka de finländska företagens konkurrenskraft. I Finland är bränsleskatten på diesel bland de högsta i Europa, och redan i åtta europeiska länder tillämpas ett system där transportföretaget får återbetalning för tankat bränsle.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 92

Riksdagen förutsätter att regeringen stoppar ökningen av eftersläpningen i underhållet av trafikledsnätet och säkerställer vägnätets skick året om genom att ordna med tillräckliga resurser för underhållet av trafiklederna.

Reservationens förslag till uttalande 93

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer förändringarna i kostnadsnivån för trafiken och, om stödåtgärder anses nödvändiga, i första hand slopar farledsavgifterna och inför diesel för yrkesbruk.

77. Utveckling av trafikledsnätet (reservationsanslag 3 år)

Utvecklingen av trafikledsnätet utifrån programmet Trafik 12 kommer sannolikt att drabbas av finansieringssvårigheter, eftersom anslagen inte räcker till för att kompensera byggkostnaderna som har stigit avsevärt.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservationens förslag till uttalande 94

Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp hur målen i planen Trafik 12 framskrider och vid behov anvisar tillräckliga anslag för projekten på grund av den höjda kostnadsnivån.

20. Tjänster inom trafik, transport och kommunikation

60. Överföring till statens televisions- och radiofond (reservationsanslag 3 år)

Det har framförts betydande kritik mot Rundradion (Yle). Framför allt har Yleskatten ansetts vara ett missförhållande. Kritik har också riktats mot att Yle inte är politiskt obunden. Detta framgår bland annat av att förvaltningsrådet är politiskt tillsatt.

Yles ställning har förändrats till följd av det ökade utbud som internet, sociala medier, teve- och streamingstjänster erbjuder. Konsumenterna har tillgång till förmånligt eller gratis innehåll i större utsträckning än någonsin tidigare. Yles verksamhet upprätthålls genom beskattning och alla är kunder hos bolaget. Yle har en betydande budget och en ansevärd mängd anställda, och när läget för de offentliga finanserna är kärvt finns det skäl att söka besparingar i tjänster som inte är nödvändiga.

Finansieringsnivån för Yle måste skäras ner som ett led i balanseringen av statsfinanserna. Den godtagbara kostnadsnivån ska fastställas utifrån Yles förmåga att sköta sina informationsförmedlingsuppgifter i fråga om produktionen av nyhets- och aktualitetsprogram. Yle får inte konkurrera med kommersiella aktörer till exempel när det gäller att visa utländska underhållningsserier.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 95

Riksdagen förutsätter att regeringen inleder en reform av lagen om Rundradion och att regeringen samtidigt säkerställer Rundradions kärnuppgifter, utreder Rundradions penninganvändning åren 2013–2022, slopar kopplingen till index och återställer finansieringen till 2012 års nivå.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

På grund av coronapandemin och Rysslands anfallskrig är det nu ännu viktigare att få i gång den ekonomiska tillväxten och eftersträva skuldållbarhet. Det krävs då ökad företagsamhet och sysselsättning, det vill säga att svårsysselsatta får hjälp med sysselsättning och omskolning och att det blir lättare att flytta för att ta emot arbete. Det krävs också en rätt dimensionerad och riktad regionalpolitik och en selektiv invandringspolitik.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Vardagen för en nybliven företagare är svår, eftersom många lagstadgade skyldigheter inträder genast efter att verksamheten inletts eller redan på en låg inkomstnivå. Detta bidrar till att många undviker att bli företagare, och särskilt småskaligt företagande och företagande i bisyssla är svårt. Man bör också komma ihåg att företagande för många svårssysselsatta av olika orsaker är det enda sättet att sälja sin arbetsinsats på sådana villkor som också passar kunderna.

För att underlätta företagarnas ekonomiska och administrativa börda har det i dag grundats flera faktureringsföretag som sköter faktureringen, redovisningen av mervärdesskatten, de lagstadgade försäkringarna osv. Förekomsten av sådana företag beror på att staten inte har lyckats erbjuda ett enkelt och lättanvänt system som fungerar på kundens villkor enligt principen om en enda kontaktpunkt. Det svåra systemet leder till ett större antal fel och ökar kostnaderna, vilket avskräcker dem som är verksamma som företagare på heltid eller som bisyssla, medför en obefogad konkurrens fördel för äldre företag och dessutom uppmuntrar den svarta ekonomin.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 96

Riksdagen förutsätter att regeringen inleder ett regionalt pilotprojekt i syfte att förbättra villkoren och ställningen för ensamföretagare.

Reservationens förslag till uttalande 97

Riksdagen förutsätter att regeringen förtydligar villkoren för arbetsrelaterade uppehållstillstånd och för att omfattas av den sociala tryggheten. I synnerhet måste man återgå till den tidigare situationen, där personer utanför EU fick rätt till social trygghet endast efter måttliga arbetsinkomster och karens.

Reservationens förslag till uttalande 98

Riksdagen förutsätter att regeringen minskar reglerings- och tillståndsverksamheten exempelvis genom att lätta upp förfarandet för konstaterande av en persons yrkesskicklighet och förlänga tillståndens giltighetstid.

Reservationens förslag till uttalande 99

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att göra det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa jämlikt för alla arbetslösa som uppfyller villkoren för att beviljas det.

Reservationens förslag till uttalande 100

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer prisutvecklingen för nödvändiga utgifter och effekterna av de stödåtgärder som nu används, tryggar låg- och medelinkomsttagarnas

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

köpkraft och i god tid bereder nya riktade energistöd till exempel genom sänkt punktskatt och mervärdesskatt samt genom sänkt distributionsskyldighet för förnybara bränslen.

Reservationens förslag till uttalande 101

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder möjligheten att införa partipriszoner för elmarknaden och säkerställer att också konsumentpriset på el är förmånligare i de områden där de olägenheter som byggandet av kraftverk och elproduktionen orsakar miljön är som störst.

Reservationens förslag till uttalande 102

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder åtgärder för att förbättra den inhemska musikindustrin med målet att en större andel av det mervärde som musikbranschen genererar stannar kvar i Finland och att värdekedjorna inom de kreativa branscherna stärks.

20. Förnyelse och låga koldioxidutsläpp

88. Kapitalinvestering i Ilmastorahasto Oy (reservationsanslag 3 år)

Under Sipiläs regering överfördes statens företagsägande till Valtion kehitysyhtiö Vake Oy. Avsikten var att göra beslutsfattandet smidigare och lösgöra riksdagens grepp på statens egendom och samtidigt öka regeringens makt. Rinnes och Marins regeringar ändrade benämningen Vake till Klimatfonden och också bolagets syfte. Med Klimatfondens egendom, som närmast består av utdelningsflödet från Nestes aktieportfölj och överföringen av kapital från staten, kan klimatprojekt finansieras på olika sätt. Verksamheten skulle främja klimatprojekt genom att finansieringsobjekten väljs utifrån deras potentiella utsläppsminskning.

Klimatfondens uttalade mål är att tilldela pengar till projekt som annars inte skulle genomföras utan Klimatfondens medverkan eller som skulle genomföras i mycket mindre omfattning. Det innebär att Klimatfonden inte har något egentligt resultatansvar. Om investeringsavkastningen är dålig är det möjligt att framhäva att verksamheten ändå är lönsam av klimatskäl. Kapitalplatzeringsverksamhet hör inte till statens kärnuppgifter. Olika energi- och klimatprojekt kan utvecklas och finansieras via befintliga kanaler, såsom Business Finland och företagens och universitetens gemensamma projekt.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 103

Riksdagen förutsätter att regeringen återtar tilläggskapitalet för Klimatfonden, återför de medel som staten tidigare överfört till Klimatfonden och eventuell avkastning på dem, samt lägger ned Klimatfonden.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

30. Sysselsättning och företagsamhet

51. Offentlig arbetskrafts- och företagservice (reservationsanslag 2 år)

Lärande i nära anslutning till företags- och arbetslivet är ofta det lämpligaste alternativet för de för vilka traditionella studier inte lämpar sig på grund av deras utgångspunkter eller livssituation. Det är statens skyldighet och ligger också i dess intresse att trygga smidiga möjligheter till lärande för personer i arbetsför ålder när det sker förändringar i arbetslivet. Läroavtalsutbildningen, som kombinerar lönearbete med studier, är ett utmärkt sätt att uppdatera kompetensen särskilt i vuxen ålder. Därför måste läroavtalsutbildningen utvidgas. Dessutom behövs det smidigare modeller för dem som har förvärvat sina kvalifikationer genom praktiskt arbete så att de kan få en examen som motsvarar deras kompetens.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 104

Riksdagen förutsätter att regeringen ökar och utvecklar användningen av läroavtalsutbildning.

50. Integration och internationell kompetens

03. Främjande av integration och arbetskraftsinvandring (reservationsanslag 2 år)

I Finland har det ställts alldeles för få krav på invandrare i fråga om integrationen. Det erbjuds många tjänster för flyktingar och asylsökande, men det krävs få motprestationer. Sannfinländarna anser att ansvaret för integrationen ska överföras till invandrarna själva vid hot om sanktioner: invandrare ska åläggas att lära sig finska, tillägna sig den finländska kulturen, skaffa jobb och försörja sig själva och sin familj. Invandringen till Finland från problemländer måste begränsas, och de invandrare som är ovilliga eller oförmögna att integreras i det finländska samhället måste återvändas till sina ursprungsländer.

När det gäller att främja arbetskraftsinvandring bör man å sin sida lägga vikt vid kvaliteten på arbetskraftsinvandringen, eftersom inte ens arbetskraftsinvandring alltid är till någon nytta med tanke på de offentliga finanserna. Billig arbetskraft blir dyr både för de finländska arbetstagarna och för den offentliga sektorn, eftersom en lågavlönad arbetskraftsinvandrades liv måste kompenseras genom inkomstöverföringar. Sysselsättningsgraden bland invandrare som kommer till Finland för att arbeta på den billiga marknaden sjunker i alla landsgrupper redan på några år så att den är lägre än hos majoritetsbefolkningen. Med tanke på de ekonomiska problemen och andra problem är det således rätt oväsentligt om en person kommer till Finland som arbetskraftsinvandrare till arbetsmarknaden för billig arbetskraft eller som asylsökande. Utgångspunkten är att bristen på arbetskraft måste åtgärdas genom interna åtgärder i landet.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

En lyckad integration förutsätter tillräckligt omfattande och djupgående integrationsåtgärder för att man ska kunna försäkra sig om att så många invandrare som möjligt har tillräckligt goda förutsättningar att delta som fullvärdiga medlemmar i det finländska samhället. Vi bör undvika den nuvarande situationen där största delen av till exempel de humanitära invandrarna står utanför arbetslivet ännu flera år efter ankomsten till Finland.

En minskning av de framtida sociala utgifterna och en ökning av skatteinkomsterna kan göra integrationsåtgärderna lönsamma i nuläget, men endast under förutsättning att åtgärderna verkligen är integrationsfrämjande. Samtidigt måste man inse att de tillgängliga ekonomiska resurserna är begränsade.

Kombinationen av höga skatter, dyra boendekostnader och bra social trygghet för humanitära invandrare har lett till en situation där Finland inte är särskilt lockande för invandrande arbetskraft men däremot är en av de mest lockande, om inte den mest lockande, destinationen i världen för personer för vilka en omfattande och livslång social trygghet utan krav på motprestationer utgör en attraktionsfaktor.

Vi föreslår

att riksdagen minskar anslaget för främjande av integration och arbetskraftsinvandring under moment 32.50.03 med 7 000 000 euro och

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 105

Riksdagen förutsätter att regeringen tar fram indikatorer och kriterier för uppföljning av integrationen och slår fast en maximitid för integrationsåtgärderna.

Reservationens förslag till uttalande 106

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder hur effektiva de integrationsåtgärder som vidtagits är och slopar de åtgärder som inte främjar integreringen av invandrare i det finländska samhället och som uppmuntrar till att ha särskild service för invandrare som inte kommer den övriga befolkningen till del.

Reservationens förslag till uttalande 107

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att avsevärt minska integrationsutgifterna och öka processernas effektivitet.

30. Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet (förslagsanslag)

Integrationsfrämjande verksamhet kan vara ekonomiskt lönsam, om man med de anslag som används för den kan främja besparingar i framtida sociala utgifter och ökade skatteinkomster genom förbättrad sysselsättning. Så är inte nödvändigtvis fallet för närvarande, och därför vore det

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 1 /saf

mest förnuftigt att minska den förväntade ökningen av de sociala utgifterna genom en strängare invandringspolitik.

Arbetskraftsinvandring är en form av migration som är till nytta för Finland, och arbete är den bästa integrationsåtgärden. Men vårt samhälle kräver nästan inte alls att invandraren själv tar ansvar för integrationen, när det är fråga om humanitär invandring. För att invandrare ska ha motivation att integreras i Finland och som medlemmar av det finländska samhället själva försörja sig och delta i upprätthållandet av välfärdssamhället, ska de inte få ersättningar eller andra förmåner som avviker från förmånerna till andra samhällsmedlemmar.

Som integrationsfrämjande åtgärd räcker det med undervisning i nationalspråket, och deltagandet i undervisningen ska vara obligatoriskt. Tolkningstjänster ska inte betalas med skattebetalarnas pengar till personer som varaktigt vistas i Finland. För att få uppehållstillstånd ska det ställas som villkor att personen har sådana språkkunskaper att han eller hon klarar sig i samhället utan att använda tolktjänster. Alternativt kan personen ordna tolktjänsterna själv om han eller hon så önskar och betala kostnaderna med egna medel. På ovannämnda grunder föreslår Sannfinländarnas utskottsgrupp att det anslag som reserverats för integrationsersättningar stryks ur budgeten.

Vi föreslår

att riksdagen minskar det föreslagna anslaget under moment 32.50.30 för integrationsfrämjande verksamhet med 156 000 000 euro.

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Sannfinländarna vill hjälpa dem som inte kan hjälpa sig själva, och ge sin röst till dem vars röst inte hörs tillräckligt i vårt samhälle. Vi vill se till att våra barn får en hälsosam och trygg miljö där de kan växa och lära sig. Vi vill att ingen finländare ska behöva vara utan mat för att kunna skaffa de läkemedel som han eller hon behöver, och ingen ska behöva arbeta eller studera i åratal i en miljö där han eller hon blir sjuk.

Man ska ingripa i mobbning och inte bara tala om det, och de som lider av mentala problem ska ges den hjälp de behöver. Sannfinländarna prioriterar landets egna medborgare i stället för att låta pengarna försvinna i andras fickor. Vi vill trygga en god äldreomsorg, hemvård, närståendevård, terminalvård och service till personer med funktionsnedsättning på lika villkor i hela landet.

I Finland är var tionde barnfamilj fattig. Fattigdomen bland barnfamiljer tredubblades efter lågkonjunkturen på 1990-talet fram till 2007, och problemet har inte åtgärdats på 2010-talet. Fattigdomen bland barnfamiljer har förvärrats på grund av att realvärdet på inkomstöverföringar har sjunkit och på grund av många ändringar i beskattning och avgifter. Sannfinländarna anser att en reform av familjestödssystemet är nödvändig för att trygga barnfamiljernas försörjning och välfärd och för att få nativiteten att växa.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Närståendevårdarna måste få stöd i sin tunga och krävande uppgift. Det handlar om både äldre och yngre personer, och de ska alla erbjudas möjlighet att också kvarstå som vårdare av sina närstående. Stödet för närståendevård kostar betydligt mindre än de samhälleliga besparingar det ger, bland annat när det gäller vårdutgifter. Skattefrihet för stödet för närståendevård och säkerställande av att de lagstadgade lediga dagarna kan hållas skulle hjälpa närståendevårdare med låga inkomster att klara sig i vardagen.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 108

Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer att närståendevårdarna får sina lagstadgade lediga dagar och att avlösarservicen för vårdtagarna håller god kvalitet, och att regeringen utreder möjligheterna att föreskriva om skattefrihet för vårdarvodet till närståendevårdare så att närståendevårdarna inte förlorar sin rätt till intjänad pension, eller alternativt att regeringen utreder möjligheterna att införa ett närståendevårdaravdrag i beskattningen.

Reservationens förslag till uttalande 109

Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer nivån på vårdarvodena för närståendevårdare i samband med social- och hälsovårdsreformen för att närståendevårdarna och de vårdbehövande ska behandlas lika.

Reservationens förslag till uttalande 110

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att ändra lagen så att det för försäkringsbolagen och försäkringsläkarna föreskrivs sanningsåläggande och omvänd bevisbörda vid handläggningen av ansökningar om invalidpension.

Reservationens förslag till uttalande 111

Riksdagen förutsätter att regeringen stärker mentalvårdstjänsterna för barn och ungdomar och effektiviserar samarbetet mellan skolor och hälso- och sjukvård för att förebygga problem.

Reservationens förslag till uttalande 112

Riksdagen förutsätter att regeringen bedömer konsekvenserna av växelvist boende för barn och behoven av ändringar i lagstiftningen om förmåner och tjänster och bereder behövliga ändringar i lagstiftningen.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservationens förslag till uttalande 113

Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer att våra krigsveteraner till livets slut får rehabiliterings- och hemtjänster fullt ut.

Reservationens förslag till uttalande 114

Riksdagen förutsätter att regeringen utarbetar en plan för att förbättra tillgången till närståendevårdare när antalet äldre ökar.

Reservationens förslag till uttalande 115

Riksdagen förutsätter att regeringen genomför ett incitament för snabb sysselsättning i det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa.

Reservationens förslag till uttalande 116

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra tillgången till mentälvårdstjänster med låg tröskel på webben.

01. Förvaltning

05. Omkostnader för de barnskyddsenheter som lyder under Institutet för hälsa och välfärd (reservationsanslag 2 år)

Enligt en utredning som sammanställts av regionförvaltningsverken har ett flertal kommuner svårt att genomföra barnskyddsuppgifter inom utsatt tid. Enligt barnskyddslagen ska behovet av service börja utredas inom sju vardagar. Utredningen av behovet ska i sin tur bli klar inom tre månader från aktualiseringen. Så sker inte i många kommuner. Många kommuner har haft problem också bland annat med personalmängden i barnskyddet, genomförande av övervakningen av vården utom hemmet och med förfarandena. Det finns inte tillräckligt med kompetenta anställda och de har alldeles för många klienter. Antalet anställda inom barnskyddet ska korrigeras så att kraven enligt barnskyddslagen kan uppfyllas och klienterna inom barnskyddet kan erbjudas de tjänster de behöver på ett högklassigt sätt och i rätt tid.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 117

Riksdagen förutsätter att regeringen snabbt vidtar åtgärder för att rätta till missförhållandena inom avlösarservicen inom barnskyddet och sänka kostnaderna.

60. Social- och hälsovården stöds

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

37. Statlig ersättning till välfärdsområdena för kostnader på grund av brådskande socialvård för personer som fått avslag på sin asylansökan (förslagsanslag)

Det hör inte till de finländska skattebetalarna att bekosta tjänster för personer som uppehåller sig illegalt i landet, utan de som fått avslag på asylansökan bör avlägsnas ur landet omedelbart efter beslutet. För att säkerställa att avlägsnandet blir genomfört bör de tas i förvar i stället för att de får röra sig fritt i vårt land och potentiellt äventyra den nationella säkerheten samt anlita kommunala tjänster.

De stöd som betalas med skattebetalarnas pengar till dem som vistas olagligt i landet är en attraktionsfaktor och ger dem som uppehåller sig illegalt i landet möjligheter att stanna kvar permanent. Det ligger inte i det finländska samhällets intresse att stödja sådan verksamhet. Av denna anledning föreslår vi att anslaget för ersättning till kommuner för kostnader för brådskande socialvård för personer som uppehåller sig illegalt i landet minskas i budgeten.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 118

Riksdagen förutsätter att regeringen strävar efter att minimera kostnaderna som orsakas av dem som vistas olagligt i landet genom att bland annat upphöra med brådskande socialvård för dessa personer.

Huvudtitel 35

MILJÖMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Miljöförvaltningens omkostnader

01. Miljöministeriets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Miljöministeriets utgifter har ökat explosionsartat under valperioden. Året 2019, det sista hela året före coronakrisen och krigstiden, var slutsumman i ministeriets budget 199,3 miljoner euro. Summan är uppe i 336,6 miljoner euro för nästa år. Målet bör vara att stoppa utgiftsökningen och därefter få ned utgifterna. Sveriges nya högerregering lade ner miljödepartementet. I Finland bör jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet slås samman så att till exempel bostadsfrågor kan överföras från miljöministeriet till en avdelning vid inrikesministeriet. Detta ger betydande besparingar och effektivitet.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservationens förslag till uttalande 119

Riksdagen förutsätter att regeringen inleder en utredning om sammanslagning av jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet till ett naturresursministerium.

Reservationens förslag till uttalande 120

Riksdagen förutsätter att regeringen i den första tilläggsbudgeten för 2023 överför anslag från miljöministeriets huvudtitel bland annat till jord- och skogsbruksministeriets huvudtitel för att förbättra jordbrukets lönsamhet, till justitieministeriets huvudtitel för att trygga rättsvården och till inrikesministeriets huvudtitel för att förbättra finländarnas säkerhet i enlighet med de närmare anvisningarna för respektive ministerium.

Reservationens förslag till uttalande 121

Riksdagen förutsätter att regeringen börjar upphäva beslut om skyddande av byggnader som det inte finns motiverade grunder för och som orsakar betydande kostnader för samhället.

Reservationens förslag till uttalande 122

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition om miljötillstånd för alla vindkraftverk och att regeringen så snart som möjligt utreder övriga behov av ändringar i lagstiftningen på grund av den kraftiga tillväxten inom vindkraftsindustrin.

Reservationens förslag till uttalande 123

Riksdagen förutsätter att regeringen preciserar bestämmelserna om och tillsynen över gruvornas miljökonsekvenser så att tillsynsmyndigheten utöver egenkontroll gör tillräckligt många regelbundna inspektionsbesök och mätningar av mark, vattendrag, grundvatten och växtlighet och att miljömyndigheterna har möjlighet att avbryta gruvdriften om villkoren i miljötillståndet överträds.

INKOMSTPOSTER

Avdelning 11

SKATTER OCH INKOMSTER AV SKATTENATUR

01. Skatter på grund av inkomst och förmögenhet

01. Skatt på förvärvs- och kapitalinkomster

Vardagen för en nybliven företagare är svår, eftersom många lagstadgade skyldigheter inträder genast efter att verksamheten inletts eller redan på en låg inkomstnivå. Detta bidrar till att många undviker att bli företagare, och särskilt småskaligt företagande och företagande i bisyssla är svårt.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Man bör också komma ihåg att företagande för många svårssysselsatta av olika orsaker är det enda sättet att sälja sin arbetsinsats på sådana villkor som också passar kunderna.

För att underlätta företagarnas ekonomiska och administrativa börda har det i dag grundats flera faktureringsföretag som sköter faktureringen, redovisningen av mervärdesskatten, de lagstadgade försäkringarna osv. Förekomsten av sådana företag beror på att staten inte har lyckats erbjuda ett enkelt och lättanvänt system som fungerar på kundens villkor enligt principen om en enda kontaktpunkt. Det svåra systemet leder till ett större antal fel och ökar kostnaderna, vilket avskräcker dem som är verksamma som företagare på heltid eller som bisyssla, medför en obefogad konkurrensfördel för äldre företag och dessutom uppmuntrar den svarta ekonomin.

För den allmänna rättvisans skull är det motiverat att endast genuint allmännyttiga stiftelser och föreningar får bedriva verksamhet helt eller delvis skattefritt. I synnerhet stora stiftelsers och intresseorganisationers kapitalinkomster bör således omfattas av beskattningen. Detta bidrar också till att minska bildandet av endast formellt allmännyttiga organisationer och de marknadsstörningar som skatteförmånen ger upphov till. Statens revisionsverk (SRV) bedömer att de fem största stiftelserna ensamma haft en skatteförmån på 29–45 miljoner euro 2004–2005. SRV uppskattar att stiftelsernas tillgångar ligger kring 12–15 miljarder euro. Det är oskäligt att också de minsta företagen som är utsatta för marknadsrisker måste betala kapitalskatt, medan verkligt förmögna föreningar och stiftelser får sina stadiga kapitalinkomster skattefritt.

Beskattningen av arbete är hög i Finland, vilket bland annat försvagar incitamenten för att ta emot arbete, arbetskraftsinvandringen och återflyttningen till Finland samt utländska investeringar. Den höga beskattningen gör att den offentliga sektorn tvingas hjälpa upp den lägre köpkraften genom inkomstöverföringar. Det är således motiverat att sträva efter en lägre beskattning av arbetsinkomster.

De instabila ekonomiska utsikterna i kombination med höga skatter på arbete och höga levnads-kostnader är utmanande för medborgarna. Att spara och investera är i praktiken det enda sättet för vanliga löntagare att skapa en ekonomisk buffert, och därför bör staten särskilt uppmuntra till det. I samband med aktiesparkonton beskattas sporadiska avkastningar på investeringar först när medel lyfts från kontot, vilket kan bidra till att höja hushållens sparkvot och öka småskaligt välstånd.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 124

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder skatteplikt för stora stiftelsers och stora förenings kapitalinkomster.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservationens förslag till uttalande 125

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en kostnadseffektiv modell för arbetskonto för småföretagare som lättar upp företagarens ekonomiska och administrativa börda och sporrar till att bli företagare.

Reservationens förslag till uttalande 126

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition om att höja den övre gränsen för aktiesparkonton till exempelvis 100 000 euro, göra det möjligt att inom kontot också köpa andelar i placeringsfonder, samt utvidga rätten till skatteavdrag för överlåtelseförluster så att till exempel överlåtelseförluster som uppkommit via värdeandelskontot kan dras av från överlåtelsevinster som uppkommit via aktiesparkontot.

04. Skatt på arv och gåva

Arvsskatten kan gälla den bostad där den efterlevande maken eller maken bor eller egendom som den som beskattas inte får i sin besittning vid tidpunkten för betalningen av skatten. Därför kan man bli tvungen att realisera egendom för att kunna betala skatt. Skatter av det här slaget leder till orimliga situationer. När maken är arvtagare blir det ofta efter avdraget för efterlevande make kvar någonting att betala, fastän egendomen bara är vanlig egendom såsom gemensam bostad och sommarställe. Ibland tvingas arvtagaren ta lån eller i värsta fall avsäga sig arvet. Vi vill åtgärda detta genom att ändra lagen på så sätt att i en situation där en efterlevande make är arvtagare ska värdet på den gemensamma bostaden inte beaktas kalkylmässigt i arvsbeskattningen. Vill vi också förbättra ställningen för arvlåtarens barn i en situation där den efterlevande maken möjligen i flera årtionden har besittningsrätt till kvarlåtenskapen. Det är oskäligt att man måste betala skatt för egendom som man i själva verket inte får förfoga över. I de här fallen måste skattefrihet införas för den tid den efterlevande makens besittningsrätt gäller. Den egendom som omfattas av den efterlevande makens besittningsrätt ska beskattas först när arvtagaren fritt får förfoga över den.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 127

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att eliminera missförhållandena i arvsbeskattningen och inför en princip om att egendomen ska beskattas först när arvtagaren fritt får förfoga över den.

04. Skatter och avgifter på grund av omsättning

01. Mervärdesskatt

Jordbruket i Finland har hamnat i en allvarlig kris. Åtgärder som vidtas med hjälp av olika typer av mervärdesskattesatser bör utredas för att underlätta jordbrukets situation. Utredningen bör ta

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

fasta på skattelättnader som genomförts i andra konkurrentländer. Om dessa skattelättnader ger en oskäligen konkurrensfördel, bör de tillämpas också i Finland.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 128

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder en sänkning av den momsats som producenten betalar bland annat för kött och i tillämpliga delar inför samma typ av skattelättnader för köttproducenter som i Tyskland.

08. Punktskatter

07. Energiskatter

Regeringens klimatpolitik ökar medborgarnas kostnader, skärper beskattningen och ökar skulderna. Den försvagar också de finländska företagens konkurrenskraft och förstör de finländska företagens verksamhetsförutsättningar. Genom strävandena att genomföra en klimatpolitik som är ännu ambitiösare än EU:s förpliktelser höjer regeringen i onödan priset på el, värme och biltransporter.

Skattehöjningarna leder till regional ojämlikhet, höjer transportkostnaderna och försämrar både företagens konkurrenskraft och möjligheterna att ta emot jobb längre hemifrån i vårt land med långa avstånd. Om skattehöjningarna återtas ger det positiva hävstångseffekter genom att de finländska företagens konkurrenskraft förbättras, arbetskraftens rörlighet inom landet främjas och den regionala jämlikheten ökar.

Regeringens skattehöjningar som höjt rörlighetspriset har varit rena giftet för arbetets lönsamhet och företagen. Omkring 90 procent av godstrafiken i Finland går på hjul. Alla prishöjningar läggs på produktpriserna och det blir allt dyrare att jobba. Dessutom minskar köpkraften särskilt för låg- och medelinkomsttagare. Finland är redan nu en europeisk föregångare i utsläppsfrågor, och finländarna slutar inte köra bil för att man bestraffas med skatter.

Kostnaderna för mobiliteten måste hållas på en så låg nivå att det är möjligt att leva i hela landet. Man kör bil eftersom man måste, och även om alla bilar skulle avlägsnas från landet är konsekvenserna för klimatförändringen obetydliga. Finland är ett land med långa avstånd där förutsättningarna för mobilitet måste tryggas oberoende av inkomstnivå och bostadsort. Kostnaderna för mobiliteten inverkar också på hur lönsamt arbetet är om kostnaderna för arbetsresor ökar i och med regeringens åtgärder.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservationens förslag till uttalande 129

Riksdagen förutsätter att regeringen behåller sin nationella beslutanderätt i fråga om bränsleskattetabellerna och inte överlåter den till EU.

Reservationens förslag till uttalande 130

Riksdagen förutsätter att regeringen följer utvecklingen av energipriserna, beaktar de ökade mervärdesskatteintäkterna till följd av prisstegringen och förbereder sig på eventuella rätt riktade stödåtgärder i rätt tid till exempel genom att temporärt sänka mervärdes- eller punktskattesatsen eller genom att avstå från drivkraftsskatten för bilar, det vill säga dieselskatten.

Övriga skatter

05. Överlåtelseskatt

Den överlåtelseskatt som tas ut hos köpare av aktier i bostads- och fastighetsbolag är för närvarande två procent, och när det gäller köpare av fastigheter och byggnader är den hela fyra procent. I samband med köp av ett egnahemshus på 200 000 euro är överlåtelseskatten alltså 8 000 euro. Överlåtelseskatten försvagar en effektiv verksamhet på bostadsmarknaden. Den minskar också finländarnas vilja att flytta till en annan ort för att ta emot jobb. Därför måste regeringen utreda på vilka villkor bostadsköp som görs av personer som bevisligen flyttar på grund av arbetet kunde befrias från överlåtelseskatt.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 131

Riksdagen förutsätter att regeringen börjar utreda möjligheterna att lindra överlåtelseskatten i fråga om personer som flyttar för att ta emot arbete.

07. Fordonsskatt

Acceptabiliteten för drivkraftsskatten som hör till fordonsskatten har minskat betydligt bland medborgarna i och med att prisskillnaden mellan diesel och motorbensin har vänt åt motsatt håll. Det är nödvändigt att utreda vilka förutsättningar det finns för att slopa drivkraftsskatten.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservationens förslag till uttalande 132

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder förutsättningarna för att slopa drivkraftsskatten på bilar, alltså dieselskatten.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till budget för 2023 enligt betänkandet, men med de ändringar som vi föreslår i reservationen,

att riksdagen godkänner de 132 uttalandena ovan och

att riksdagen godkänner misstroendeförklaringen i den allmänna motiveringen ovan.

Helsingfors 13.12.2022

Ville Vähämäki saf
Sami Savio saf
Vilhelm Junnila saf
Jussi Wihonen saf
Toimi Kankaanniemi saf
Jari Koskela saf
Lulu Ranne saf
Jani Mäkelä saf

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

Reservation 2 /saml

Allmän motivering

Samlingspartiets ekonomiska politik syftar till att öka finländarnas välfärd och bygga upp ett hållbart välfärdssamhälle. Det är nödvändigt att stärka den ekonomiska basen för att vi ska kunna bevara välfärdstjänsterna även för kommande generationer. Ekonomiskt spelrum måste skapas för framtida kriser. Att stärka ekonomin är en förutsättning för vår förmåga att lösa globala problem som klimatförändringen.

Samlingspartiets mål är att öka välfärden och ekonomin, vilket ökar människornas valmöjligheter, skapar arbete och ökar välståndet och friheten. Samlingspartiets tillväxtformel består av tre delar. För det första är nyskapande och förnyelse den viktigaste källan till tillväxt. Kompetensnivån höjs och incitamenten för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet inom den privata sektorn förbättras.

För det andra förmedlar investeringarna den tekniska utvecklingens inverkan på ekonomin. Investeringsmiljön förbättras till exempel genom att göra behandlingen av tillstånds- och besvärssärenden snabbare. Finland blir en stormakt inom ren och billig energi till exempel genom att öka kärnkraften. Finansmarknaden utvecklas för att öka tillväxtfinansieringen. Skattereformen för hållbar tillväxt förbättrar incitamenten för investeringar och flit.

För det tredje uppstår hållbar tillväxt endast i en miljö som är gynnsam för företagsamhet och flit. Tillgången på kompetent arbetskraft ökas. Företagens och företagarnas möjligheter till en ny start stärks. Regleringen och beskattningen är förutsägbara. Onödiga normer avvecklas. Den offentliga sektorns deltagande på marknaden med skattebetalarnas pengar begränsas endast till situationer där det är absolut nödvändigt.

Samlingspartiets ekonomiska politik kombinerar en ansvarsfull ekonomisk politik som tryggar välfärdssamhällets tjänster och djärva satsningar på tillväxt. Samlingspartiet bygger upp sin ekonomiska politik på 2020-talet kring fyra mål:

Mål för företagande: Samlingspartiet vill bygga ett Finland där företagaren har möjlighet att ta risker, lyckas och misslyckas, utvidga sitt företag och anställa människor. Samlingspartiet strävar efter att öka antalet arbetsgivarföretag från 90 000 till 100 000 och antalet små och medelstora företag från 20 000 till 25 000.

Mål för välståndet: Samlingspartiet vill bygga ett Finland där människorna har möjlighet att bli rikare genom kompetens, flit, arbete och företagande. Vi vill att finländarna i genomsnitt ska kunna öka sin nettoförmögenhet med 50 procent före 2030. Vi vill också att Finlands nettoinvesteringar i materiellt och immateriellt kapital ska kunna vändas i en klart positiv riktning.

Sysselsättningsmål: Samlingspartiet vill bygga ett Finland där alla arbetsföra i arbetsför ålder har möjlighet att klara sig genom sitt eget arbete. Samlingspartiets mål är att fyra av fem personer i arbetsför ålder ska vara i arbete 2030 för att finansieringen av välfärdstjänsterna ska kunna tryggas.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 2/saml**

Hållbarhetsmål: Samlingspartiet vill rädda välfärdstjänsterna och en ren miljö också för kommande generationer. Målet för den ekonomiska politiken måste vara att minska hållbarhetsunderskottet i de offentliga finanserna och att uppnå ekologisk hållbarhet i den ekonomiska tillväxten.

Det finns en bestående obalans mellan de offentliga utgifterna och inkomsterna. Nästa år uppvisar statsbudgeten ett underskott på över åtta miljarder euro. Var tionde euro som vi använder till social- och hälsovårdstjänster, polisen eller naturvård finansieras på kredit. Utgifterna ökar varaktigt snabbare än inkomsterna. Finland behöver en förändring. Vi måste prioritera de saker som vi anser vara viktigast av alla och satsa på dem.

Coronakrisen och angreppskriget i Ryssland har orsakat exceptionella utgiftsbehov. Skulden kommer att öka med 40–50 miljarder euro under regeringsperioden. Kriserna förklarar dock inte den kraftiga fortsatta skuldsättningen i framtiden. Enligt prognoserna håller utgiftsnivån på att permanent stanna på samma nivå som kriserna och skuldsättningen ökar. När räntenivån stiger minskar handlingsutrymmet i kommande kriser.

Hållbarhetsgapet är en bestående utmaning på lång sikt. Bakgrunden är förändringen i befolkningsstrukturen; befolkningen i arbetsför ålder minskar samtidigt som antalet personer i behov av omsorg ökar. De åldersrelaterade utgifterna ökar grovt taget med en halv miljard euro varje år, även om vi inte längre beslutar om någon ny utgiftsökning. Utan förändring riskerar vi att hamna i en okontrollerad skuldsättning och se välfärdstjänsterna vittra sönder.

Vår ekonomiska tillväxt har varit långsam sedan finanskrisen. På 2000-talet, under den Nokia-ledda tillväxten, lyckades man inte genomföra tillräckligt med strukturella ekonomiska reformer. Finland drabbades av fyra kriser i stället för en efter 2008: finanskrisen, nedgången i det Nokia-ledda teknikklostret, den avtagande efterfrågan på skogsprodukter på världsmarknaden och eurokrisen. De pågående kriserna har hårdhänt påmint oss om att Finlands förmåga till förnyelse inte är på samma nivå som i de övriga nordiska länderna. Levnadsstandarden i Sverige har ökat kraftigt efter finanskrisen, samtidigt som Finland har stått och stampat på samma ställe.

Över en miljard starkare offentliga finanser 2023

Samlingspartiet anser att de offentliga finanserna måste stärkas genom att öka antalet sysselsatta, genomföra strukturella reformer och prioritera utgifterna. Reformen som stärker sysselsättningen ska stärka de offentliga finanserna och deras konsekvensbedömningar ska vara oberoende och sakkunnigt bedömda vid finansministeriet. Utgiftsökningarna ska omfördelas så att målet att stärka de offentliga finanserna uppnås.

Samlingspartiet anser att stärkandet av de offentliga finanserna bör inledas utan dröjsmål. Skuldsättningen måste minskas med minst en miljard varje år under två valperioder. Om den årliga anpassningen på en miljard euro hade genomförts från och med 2020, skulle de offentliga finanserna trots krisutgifterna vara nästan i balans redan 2026.

Reformer som minskar de strukturella utgifterna är till exempel en reform av stöden för boendet, en ökning av offentliga konkurrensutsättningar genom lagstiftning samt en förbättring av produktiviteten inom social- och hälsovårdstjänsterna.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

Utgifterna bör prioriteras. Varje år när budgeten görs upp bör besparingarna intäktsföras i enlighet med det sparmål som valts i budgeten. Ju bättre vi lyckas med att genomföra strukturella reformer och förbättra sysselsättningen, desto mindre blir behovet av nedskärningar i framtiden. Offentliga utgifter kan inte fastställas utifrån en ännu ogenomförd kostnads- eller sysselsättningsutveckling. Vid utgiftsanpassningen bör finansministeriets utgiftskartläggning utnyttjas.

Minskad skuldsättning under nästa valperiod

Samlingspartiet strävar efter att stärka de offentliga finanserna med en miljard euro per år under två valperioder.

Skuldkvoten, det vill säga den offentliga ekonomins nettoskuld i förhållande till ekonomins storlek, är en viktig indikator på skuldållbarheten. Nyckeltalet jämförs ofta med andra EU-länder. EU:s skuldkvot är dock en svag jämförelse för Finland särskilt på grund av de exceptionellt höga skuldnivåerna i några länder i Sydeuropa. I praktiken utgör Tyskland en riskfri räntenivå i euroområdet. När vår skuldkvot stiger över Tyskland ökar risken för att ränteutgifterna stiger.

Som likartade länder är skuldförhållandena i Norden det viktigaste jämförelseobjektet för Finland. När det gäller skuldållbarhet lönar det sig för Finland att sträva efter en nordisk nivå. Exempelvis i Sverige är målet att den offentliga skulden ska vara 35 procent av bruttonationalprodukten. I nuläget är Finland dubbelt så skuldsatt i förhållande till bruttonationalprodukten som våra västra grannar.

Samlingspartiet har föreslagit en skuldförankring som utgångspunkt för styrningen av de offentliga finanserna. En skuldförankring innebär ett långsiktigt mål för en hållbar skuldkvot. Anpassningsbehovet under valperioden och varje år dimensioneras så att skuldsättningen minskar jämnt och målet för skuldkvoten uppnås inom en rimlig tid.

Skuldkvotens utveckling påverkas av balansen i de offentliga finanserna, men också av den ekonomiska tillväxten. Ju snabbare skuldkvoten sjunker desto bättre lyckas vi påskynda tillväxten. Ju snabbare ekonomin växer, desto mindre blir man tvungen att pruta.

Ett sparmål i euro ska ställas upp för valperioden. Sparmålet dimensioneras enligt det mål för det strukturella saldoret som uppställs för valperioden och som anges i procent i förhållande till bruttonationalprodukten. Målet för det strukturella saldoret ställs upp så att det ligger i linje med målet för skuldförankringen.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att styrramen för de offentliga finanserna under de kommande två valperioderna dimensioneras enligt skuldförankring så att förhållandet mellan den offent-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

liga skulden och bruttonationalprodukten inom skäligen tid pressas ner till mindre än stabilitets- och tillväxtpaktens 60 procent.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att det utarbetas ett trovärdigt program som omfattar två valperioder och som genomför reformer som ska stärka de offentliga finanserna och täcka hållbarhetsunderskottet. Centrala reformer är tillväxt-, sysselsättnings- och strukturreformer, men om de inte leder till den nödvändiga stärkningen av de offentliga finanserna, måste de direkta besparingarna inta en större roll.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att styrsystemet för de offentliga finanserna dimensioneras så att det uppställs ett nominellt balansmål för de offentliga finanserna för en valperiod som är förenlig med det skuldkvotmål som fastställts av skuldförankringen.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att det genomförs reformer för att få 100 000 sysselsatta för att sysselsättningsgraden ska kunna höjas med 78 procent fram till 2027.

Permanent balans i de offentliga finanserna under två valperioder

Den kommande regeringens viktigaste uppgift är att genomföra reformer för att lösa hållbarhetsunderskottet. För att åtgärda hållbarhetsgapet bör de offentliga finanserna anpassas med 10 miljarder euro eller 4 procent av bnp enligt 2026 års nivå. Eftersom de åldersrelaterade utgifterna ökar snabbt måste de offentliga finanserna uppvisa ett överskott för att vara i balans på lång sikt. Exempelvis i Sverige eftersträvas ett måttligt årligt överskott som tryggar hållbarhetsunderskottet i de offentliga finanserna.

När hållbarhetsgapet löses är det väsentligt att identifiera vilka faktorer som orsakar bestående obalanser i inkomster och utgifter. Finansministeriet bedömer effekterna av olika faktorer och deras potential att lösa hållbarhetsunderskottet. Eftersom vård- och omsorgsutgifterna ökar kraftigt på lång sikt, har produktivitetsökningen inom social- och hälsovårdstjänsterna en avgörande ställning. Produktivitetsökningen innebär att vi utan att pruta på servicelöftet producerar samma tjänster med mindre resurser.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att de offentliga finanserna stärks jämnt tills ett överskott som tryggar hållbarhetsunderskottet uppnås med trovärdig tidtabell.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att man inleder beredning av reformer för att förbättra kvaliteten och kostnadseffektiviteten i fråga om social- och hälsovårdstjänsterna så att tjänsternas produktivitet årligen stärks med 0,5 procentenheter utan att pruta på servicelöftet.

Reservationens förslag till uttalande 7

Riksdagen förutsätter att sysselsättningsgraden höjs till 80 procent fram till 2030. Metoderna ska också stärka de offentliga finanserna.

Reservationens förslag till uttalande 8

Riksdagen förutsätter att Finland skapar en god investeringsmiljö särskilt genom att stödja inhemskt ägande.

Reservationens förslag till uttalande 9

Riksdagen förutsätter att det undanröjs onödig byråkrati som står i vägen för företagens tillväxt och nyskapande och att reformer som främjar rättvis konkurrens genomförs.

Reservationens förslag till uttalande 10

Riksdagen förutsätter att Finland blir en stormakt inom ren energi.

Stärkande av kompetensbaserad tillväxt

Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling OECD publicerade i början av oktober indikatorpublikationen Education at a Glance. Temat för publikationen var särskilt utbildning på högre nivå. Resultaten av publikationen var häpnadsväckande. Finländarnas utbildningsnivå ligger betydligt efter de övriga OECD-länderna.

Samlingspartiet har starkt förbundit sig att höja finländarnas kompetensnivå. Vi vill hålla fast vid målet att minst hälften i de unga åldersklasserna ska ha högskoleutbildning före 2030. Det kräver betydande tilläggsatsningar för att höja nybörjarplatserna, vilket görs genom ett permanent anslag.

Till skillnad från regeringen är Samlingspartiet inte redo att sänka kostnaderna för examina. När nybörjarplatserna vid högskolorna höjs måste det reserveras tillräcklig permanent tilläggsfinansiering för dem. Nybörjarplatserna ska fördelas jämnt så att de höjs särskilt i områden där de unga åldersklasserna är större.

Forskning av hög kvalitet kommer inte till stånd om man inte säkerställer kvaliteten på högskoleutbildningen. Därför behövs det långsiktig permanent basfinansiering också för utbildning. Samlingspartiet har förbundit sig att höja FoUI-satsningarna till 4 procent av bruttonationalprodukten före 2030 i enlighet med den parlamentariska överenskommelsen.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

Det är dock oroväckande att regeringen nästa år inte kommer att närma sig målet på fyra procent som planerat. Samlingspartiet vill korrigera den riktningen. Utgångspunkten bör vara en tillräcklig nivå på basfinansieringen av forskningen inom högskolesystemet. Vetenskap och forskning är universitetens hårdaste kärna och den vetenskapliga integriteten skyddas genom att man säkerställer en tillräcklig basfinansiering och högskolornas möjligheter att forska och skapa nytt.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 11

Riksdagen förutsätter att högskolorna kapitaliseras genom överföring av statlig egendom till ett värde av en miljard euro.

Investeringar i infrastruktur och rekapitalisering av projektbolag för snabba spårförbindelser

Bostadsproduktionen i stora tillväxtcentra måste främjas för att lindra kostnadstrycket på boendet. Det finns bara ett hållbart medel för att nå en skälig prisnivå: ett utbud av bostäder som motsvarar efterfrågan. I växande stadsregioner förutsätter en tillräcklig bostadsproduktion också statliga åtgärder, särskilt i fråga om trafikinfrastrukturen.

Samlingspartiet vill snabba på bostadsproduktion med medel ur Statens bostadsfond. En expertutredning om bostadspolitiken som riksdagens revisionsutskott låtit göra rekommenderar att Statens bostadsfonds likvida medel används till finansiering av trafik- och transportprojekt för att utveckla stadsstrukturen och främja boende. Med medel från bostadsfonden kan flaskhalsarna i bostadsbyggandet undanröjas.

De disponibla tillgångarna uppgår till uppskattningsvis 2 miljarder euro, av vilka vi skulle använda en miljard för att påskynda trafik- och transportprojekt som främjar bostadsproduktionen. Det äventyrar inte stöden eller annan verksamhet som fonden bedriver.

Samlingspartiet vill backa upp lokala projekt som stöder boende och transport via paketet ”Koko Suomi kuntoon”, som det reserveras 500 miljoner euro för ur Statens bostadsfonds likvida medel. Tanken är att staten ska medverka till finansieringen av de projekt i kommuner och städer som stöder hållbar rörlighet och nytt bostadsbyggande.

En del av anslagen fördelas vid MBT-förhandlingarna mellan stadsregionerna och staten. Samlingspartiets mål är att med tilläggsanslag säkerställa att städerna och hela Finland kan bli framgångsrika, skapa välfärd och växa på ett miljömässigt hållbart sätt.

Nytta i miljardklass uppstår inte utan investeringar i miljardklass. I hela Finland finns det ett behov av att snabba upp och förbättra de centrala förbindelserna. Samlingspartiet kapitaliserar projektbolag som bildats för planering och genomförande av spårprojekt med statlig egendom. Statens egendom överförs till projektbolagen för att stödja projektens framskridande.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 2/saml**

Projektbolagen får två miljarder eget kapital med hjälp av vilket projekten kan inledas i rask takt. I projektbolagsmodellen ska ett bolag som ägs av staten och andra offentliga aktörer sköta anskaffningen av finansiering, förhandlingarna med kommunerna, planeringen av projekt samt genomförandet och underhållet av banorna.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 12

Riksdagen förutsätter att regeringen utnyttjar statens egendom för tillväxtinvesteringar och kapitaliserar projektbolag för snabba banförbindelser med två miljarder.

Reservationens förslag till uttalande 13

Riksdagen förutsätter att regeringen i enlighet med sakkunnigrekommendationerna utnyttjar bostadsfondens likvida kapital för att tillföra kapital till snabba banprojekt samt för att utveckla det övriga boendet och påskynda bostadsproduktionen.

Genomför reformer för att få 100 000 nya sysselsatta

Enligt statens revisionsverks utlåtande håller regeringens sysselsättningsreformer entydigt på att lämnas utanför målet. Regeringen har inte genomfört de strukturella beslut som utlovats i regeringsprogrammet eller färdplanen för hållbarhet och som främjar utbudet av arbete. Enligt yttrandet från Statens revisionsverk kommer effekterna av regeringens sysselsättningsbeslut på de offentliga finanserna att stanna på cirka -71 - +438 miljoner euro. Yttrandet avgavs innan regeringen beslutade att inte främja en av de viktigaste sysselsättningsreformerna, nämligen att bestämma arbetsvillkoret för utkomstskyddet för arbetslösa enligt inkomsten i euro. Enligt regeringens lagutkast skulle detta ha stärkt de offentliga finanserna med 54 miljoner euro. Regeringens sysselsättningsbeslut försvagar således i värsta fall de offentliga finanserna med över 100 miljoner euro.

Arbetet ger försörjning, socialt kapital och möjlighet att bygga upp sitt eget liv. Stärkandet av sysselsättningen är det primära sättet att öka människornas välfärd och inkomster. Samlingspartiet anser att alla som är i arbetsför ålder och arbetsföra ska arbeta. Det är viktigt att alla deltar.

Samlingspartiet föreslår metoder för att få över 100 000 sysselsatta. Regeringen bedömer att varje sysselsatt stärker de offentliga finanserna med i genomsnitt cirka 25 000 euro. En ökning av sysselsättningen med 100 000 sysselsatta stärker de offentliga finanserna med cirka 2,5 miljarder euro.

Riksdagens interna utredningstjänst analyserade en del av skatte- och förmånsreformerna och deras inverkan på sysselsättningen. Enligt riksdagens interna utredningstjänst är sysselsättningseffekten för Samlingspartiets förslag till reformer +42 100. Ändringen av Ginikoefficienten, som

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

mäter inkomstskillnaderna, är noll i Samlingspartiets alternativa budget jämfört med regeringens budgetproposition.

En hög sysselsättningsgrad är ett existensvillkor för en bred nordisk offentlig sektor. Att åldersklasserna i arbetsför ålder ständigt minskar innebär att ökande utgifter finansieras av allt färre. Samlingspartiet anser att fyra av fem arbetsföra ska vara i arbete 2030. Under valperioden bör man eftersträva en sysselsättningsgrad på 78 procent.

Samlingspartiet vill genomföra omfattande reformer på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadslagstiftningen måste reformeras så att arbetskraftens rörlighet ökar. Omställningsskyddet måste å andra sidan stärkas för att arbetstagarna ska kunna lita på att de inte står på bar backe vid arbetslöshet. Det ska finnas tillräckligt individuellt stöd för att få nytt arbete och utveckla den egna kompetensen.

Reform av arbetskraftsservicen och bättre arbetsförmåga ger 800–8 800 nya sysselsatta

Arbetskraftsservicen måste ses över så att den stöder varje arbetssökandes individuella situation och så att stödet går till åtgärder som enligt undersökningar mest sannolikt stärker sysselsättningen.

Regeringen genomför den andra aktiveringsmodellen, som förbereddes under regeringen Sipilä och kallas den nordiska modellen för jobsökning. Den modell som Marins regering förespråkar går ut på att arbetslöshetsförmånen skärs ner, om den arbetssökande inte aktivt förbättrar sannolikheten för att få jobb. Regeringen Marin skapar ett hot om nedskärning i förmånen, som man kan undvika genom att skriva platsansökningar. Arbets- och näringstjänsterna är skyldiga att nå den som blivit arbetslös och upprätthålla täta kontakter under arbetslöshetsperioden.

Regeringen reserverade 70 miljoner euro i tidsbegränsat RRF-anslag för att öka personalen vid arbets- och näringstjänsterna. Den beräknade ökningen av arbetsmängden hotar ändå att bli större än resursökningen. Samtidigt undrar många arbetssökande vad som kommer att hända med den individuella servicen. Samlingspartiet anser att varje människas situation är individuell och att också den hjälp som erbjuds därför måste vara individuell. Därför har vi i Samlingspartiet föreslagit att arbetskraftsservicen ska stärkas ytterligare med 10 miljoner euro.

Enligt ett flertal studier är lönesubvention till stora delar ett ineffektivt sätt att främja sysselsättningen. Enligt en ingående studie som statsrådet låtit göra om effekten av lönesubvention förbättras inte sysselsättnings- och inkomstnivån för personer med lönesubvention inom offentlig och tredje sektor efter perioden med lönesubvention. Studien sammanställer på ett övertygande sätt utländska forskningsrön och utvärderar utvecklingen i Finland på ett högkvalitativt sätt. Samlingspartiet föreslår att resurserna för tjänster för arbetslösa används till metoder som verkligen är effektiva och att lönesubventionen reduceras avsevärt.

Också partiellt arbetsföra måste flexibla än för närvarande ha möjligheter att delta i arbetslivet. I synnerhet bör incitamenten och möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att delta på arbetsmarknaden förbättras. Ett sätt kan vara exempelvis att utvidga användningen av anonym rekrytering, vilket till exempel den offentliga sektorn redan har positiva erfarenheter av. Det krä-

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 2/saml**

ver samtidigt en omfattande attitydförändring på arbetsmarknaden och ett sådant system för social trygghet att det är möjligt att arbeta deltid utan rädsla för att helt och hållet förlora stödet. Det måste också skapas incitament för arbetsgivare att erbjuda personer med funktionsnedsättning arbete.

Samlingspartiet har understött främjandet av Jobbkanalen Ab också i riksdagen. Därför är det viktigt att se hur det nya bolaget med specialuppgifter inleder sitt arbete och vilka effekter det kommer att ha. En alltför kraftig utvidgning av bolagets verksamhet kan tränga undan privat verksamhet på marknadsvillkor. I det fortsatta arbetet måste det bedömas hur bolaget har lyckats i sin uppgift.

Invalidpensionen omfattar ett stort antal människor som de facto är åtminstone partiellt arbetsföra. Den linjära modellen för invalidpension bör fortfarande utredas som en del av socialpolitiken. Vid beredningen av modellen bör man fästa uppmärksamhet vid incitamenteffekterna och modellen ska vara kostnadsneutral med tanke på de offentliga finanserna eller medföra endast måttliga kostnader.

Samlingspartiet föreslår att det skapas en servicestruktur på basnivå för psykisk hälsa med terapigaranti. Depression och psykiska problem har blivit den största orsaken till arbetsförmåga. Med terapigarantin säkerställs att var och en lätt har möjlighet att få snabb tillgång till korttidsterapi. Enligt initiativtagarna till ett medborgarinitiativ hade Finland 2019 cirka 58 000 personer i invalidpension på grund av psykiska störningar. För inledandet av genomförandet av terapigarantin reserveras 35 miljoner euro.

Reformer av familjeförmåner ska genomföras särskilt för kommande generationer. Samlingspartiet har målmedvetet förespråkat en reform av familjeledigheterna som beaktar barnets bästa, gör det lättare att kombinera föräldraskap och arbetsliv, ökar familjernas valfrihet och flexibilitet, stärker kvinnors sysselsättning och ställning på arbetsmarknaden samt ökar barnens deltagande i småbarnspedagogiken.

Ett centralt mål är att jämna ut fördelningen av omsorgsansvaret mellan föräldrarna, beakta familjernas olika behov samt uppmuntra till arbete och företagande.

I fråga om den reform av familjeledigheterna som trädde i kraft i augusti 2022 finns det en risk för att jämställdhetsmålen inte uppnås. Reformen bygger mycket på att attityderna förändras både på arbetsmarknaden och i familjerna till följd av små förändringar. Egentliga konkreta incitament och de mest verkningsfulla strukturella förändringarna saknas fortfarande. Systemet med familjeledigheter måste vidareutvecklas så att målen för en reform som förbättrar jämställdheten och sysselsättningen bland kvinnor faktiskt uppnås.

I och med sänkningen stiger avgifterna för småbarnspedagogik mindre än för närvarande när föräldern blir sysselsatt. Det motiverar föräldrar till små barn att arbeta. Dessutom kommer barnens deltagande i småbarnspedagogiken sannolikt att öka. Den tidiga tillgången till småbarnspedagogik har enligt undersökningen den största positiva effekten på barnets utveckling och på jämlikheten i utbildningen. När det gäller att erbjuda lika möjligheter är småbarnspedagogik en av de viktigaste metoderna. Samlingspartiet föreslår att avgifterna för småbarnspedagogik sänks med

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

30 miljoner euro. Samlingspartiet understöder också en permanent tvåårig förskoleundervisning, inte enbart som ett försök, såsom regeringen har gjort.

Den ökade efterfrågan på tjänster inom småbarnspedagogiken har försämrat personalens tillräcklighet inom småbarnspedagogiken. Samlingspartiet föreslår i denna alternativa budget att högskolornas nybörjarplatser ska utökas för lärare inom småbarnspedagogiken för att lösa problemet. Varje barn bör ha rätt till en trygg och tillräcklig undervisning.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 14

Riksdagen förutsätter att arbetskraftsservicen utvecklas så att personliga möten faktiskt är möjliga och att tillräckliga tjänster riktas till långtidsarbetslösa eller dem som löper risk att råka ut för långtidsarbetslöshet.

Reservationens förslag till uttalande 15

Riksdagen förutsätter fortsatt utredning av olika sätt att genomföra den linjära modellen för invalidpensioner som stöder sysselsättningen men inte oskäligt försämrar de offentliga finanserna.

Reservationens förslag till uttalande 16

Riksdagen förutsätter att Samlingspartiets modell för familjeledighet genomförs.

Reservationens förslag till uttalande 17

Riksdagen förutsätter att regeringen lägger fram behövliga förslag genom vilka avgifterna för småbarnspedagogik sänks ytterligare med 30 miljoner euro.

Reservationens förslag till uttalande 18

Riksdagen förutsätter att försöket med tvåårig förskoleundervisning etableras som en permanent verksamhetsmodell efter att försöket avslutats.

Reformer i arbetsmarknaden ger 10 000–25 000 nya sysselsatta

Samlingspartiet vill möjliggöra genuina och rättvisa lokala avtal på alla arbetsplatser. Lokala avtal behövs för att man ska kunna komma överens om arbetsvillkoren i de företag där arbetet utförs. Kollektivavtalen ska även i fortsättningen fastställa minimivillkoren för anställningsförhållandet. Andra frågor kan avtalas på arbetsplatserna när förtroendet mellan arbetsgivaren och arbetstagen är i skick. Om parterna inte når samförstånd ska kollektivavtalet iakttas.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 2/saml**

I samband med främjandet av lokala avtal effektiviseras övervakningen av att minimivillkoren uppfylls. Personalens ställning och möjligheter att påverka på arbetsplatserna förbättras genom lagstiftningsreformer. Förhandlingsramen måste vara balanserad. Det ska också vara möjligt att ingå avtal under ledning av ett förtroendeombud som inte hör till förbundet. Lokala avtal skulle enligt undersökningen öka företagens vilja att djärvare anställa mer arbetskraft.

Arbetskraftsinvandringen måste åtminstone fördubblas. I programmet för internationell rekrytering har Samlingspartiet föreslagit ett flertal metoder för att uppnå målet. Om målet inte kan nås med dessa medel, måste vi snabbt skapa nya.

Samlingspartiet vill skapa ett certifikat för en rättvis arbetsgivare för företag som utlovar ett snabbt tillståndsförfarande på två veckor för arbetstagare som kommer i arbetsgivarens tjänst från utlandet. Det företag som får certifikatet förbinder sig att göra egenkontroller och rapportera. Administrationen av arbetstillstånd måste automatiseras och digitaliseras.

Den röriga och byråkratiska processen för arbetstillstånd, som nu är uppsplittrad på tre ministerier, måste koncentreras till en enda resultatansvarig enhet. Utländska medborgare som utexamineras från en finländsk högskola ska automatiskt beviljas uppehållstillstånd och studerande från länder utanför EU/EES-området måste få rätt till skatteavdrag för terminsavgifter i Finland.

De ekonomiska experterna har redan i flera år rekommenderat att ett av de effektivaste sätten att förbättra arbetskraftens rörlighet är att slopa överlåtelseskatten på bostadsköp. Samlingspartiet har föreslagit att man skulle utreda möjligheten att slopa överlåtelseskatten på bostadsköp under en tillräckligt lång övergångsperiod. Konsekvenserna av detta för de offentliga finanserna skulle kunna kompenseras exempelvis genom att införa en långsiktigt periodiserad, väsentligt lägre skatt eller alternativt genom att höja några mindre skadliga skatter.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 19

Riksdagen förutsätter att rättvisa lokala avtal utvidgas.

Reservationens förslag till uttalande 20

Riksdagen förutsätter att resurserna för arbetskraftsinvandring stärks samtidigt som ärenden som gäller arbetskraftsinvandring koncentreras till en effektiv enhet i stället för tre.

Reservationens förslag till uttalande 21

Riksdagen förutsätter att de reformer som Samlingspartiet föreslagit genomförs för att stärka den internationella rekryteringen.

Reservationens förslag till uttalande 22

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 2/saml**

Riksdagen förutsätter att det utreds om överlåtelseskatten på lång sikt kan ersättas med en lösning som är mindre skadlig för sysselsättningen.

Avvecklade flitfällor ger 42 100–42 400 nya sysselsatta

En flitfälla är en situation där det inte är ekonomiskt förnuftigt för en individ att ta emot erbjudet arbete, eftersom de strama skatterna och den summa som blir kvar i handen efter minskningen av inkomstöverföringarna inte ökar eller ökar endast marginellt. Det finns mycket information om flitfällor. Det är obestridligt att det finländska utkomstskyddet för arbetslösa innehåller flitfällor i stor skala. Till exempel i ETLA:s undersökning (2021) upptäcktes det att inkomstfällor 2021 drabbade upp till 140 000 finländare. Även kommittén för social trygghet har konstaterat att nivån på arbetslöshetsdagpenningen och dess längd inverkar på arbetslöshetsperiodernas längd.

Samlingspartiet föreslår att det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa ses över så att det i början av arbetslösheten är något högre än för närvarande, varefter stödbeloppet sjunker antingen jämnt eller stegvis när arbetslösheten drar ut på tiden. Samlingspartiet anser dessutom att utkomstskyddet för arbetslösa bör begränsas till 200 dagar.

Enligt en enkätundersökning som gjorts vid forskningsinstitutet understöder 59 procent av finländarna en inkomstbunden gradering i syfte att förbättra incitamenten för att ta emot arbete (Företagarna i Finland, 2021). Exempelvis i Sverige är den inkomstrelaterade ersättningen betydligt kortare än i Finland.

En reform av den inkomstrelaterade ersättningen är bevisligen ett av de bästa sätten att avveckla flitfällor, öka sysselsättningen, öka de disponibla inkomsterna och samtidigt stärka de offentliga finanserna. Till exempel anser kommittén för social trygghet att det lönar sig att rikta avvecklingen av flitfällor till de områden där åtgärden har störst potential.

Sannolikheten för att få nytt jobb är som högst i början av arbetslöshetsperioden, men minskar stadigt. Upp till 60 procent av arbetslöshetsperioderna upphör under de tre första månaderna. Efter det är sannolikheten för sysselsättning låg, men ökar mycket kraftigt strax innan den inkomstrelaterade ersättningen upphör. Utkomstskyddet för arbetslösa har alltså en betydande incitamentseffekt.

Att förbättra stödet under de första stödmånaderna förbättrar omställningsskyddet och gör det också lättare för missnöjda arbetstagare att söka sig till nya utmaningar. Bättre rörlighet för arbetskraften förbättrar den allmänna produktivitetens utvecklingen.

Långvarigt inkomstrelaterat utkomstskydd för arbetslösa bromsar upp sysselsättningen och återgången till arbetsmarknaden. Trots osäker tid rapporteras fortfarande exceptionellt många lediga jobb. Om det inte fås folk till arbetsplatserna finns det risk för att de leveranser och investeringar som är under beredning blir ogjorda. Till följd av detta försämras hela samhällsekonomin prestandeförmåga. Tiden för det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa bör utöver graderingen förkortas med 200 dagar. Samtidigt återställs antalet inkomstrelaterade självriskdagar till sju.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

Utkomstskyddet för arbetslösa indexjusterades ytterligare 2022. Till följd av indexjusteringen för det kommande året håller nivån på utkomstskyddet för arbetslösa på att stiga med 7,8 procent jämfört med början av 2022. Enligt finansministeriets prognos kommer inkomstnivån däremot att stiga med endast 3,5 procent. När arbetslöshetsförmånerna stiger betydligt snabbare än lönenivån uppstår det omfattande flitfallor. Förändringen är exceptionell, eftersom indexet efter prisstegringen, enligt vilket arbetslöshetsförmånerna ökas, inte har stigit snabbare än inkomstnivån på nästan tio år.

Hittills har man velat hålla fast vid att det alltid lönar sig att ta emot arbete. En skärpning av den indirekta beskattningen skulle kalkylmässigt via indexet inverka på förmånsutgifterna. Samlingspartiet vill frysa indexeffekten av en skärpning av den indirekta beskattningen av indexet, och till denna del förblir effekten således neutral.

Samlingspartiet anser att det inte finns grunder för att utkomstskyddet för arbetslösa höjs mer än dubbelt så mycket som inkomstnivån. Genom ändringen hamnar tusentals människor i flitfallor. Därför vill Samlingspartiet göra förtjänstnivåindexet till en bakre tidsgräns för en höjning av utkomstskyddet för arbetslösa, så att flitfallorna inom utkomstskyddet för arbetslösa inte ökar.

Det är motiverat att i bostadsbidraget beakta de snabbt ökande värme- och energikostnaderna i enlighet med propositionen. Samlingspartiet understöder också regeringens förslag om elstöd och elavdrag för att förhindra att de som är beroende av förmånerna råkar i ekonomiska svårigheter på grund av de kraftigt stigande energipriserna.

Stödsystemet för boende innehåller flitfallor. Samlingspartiet ska också inleda en mer omfattande reform av det allmänna bostadsbidraget, där bidragsfallor undanröjs och där det på nytt fastställs för vilket slags boende samhällsstöd behövs. Samlingspartiet vill dessutom återinföra självriskandelen för boendeutgifterna inom utkomststödet.

Regeringen höjer det skyddade beloppet vid utsökning för viss tid till samma nivå som garanti-pensionen för 2023. Samlingspartiet anser att ändringen bör permanentas. Alla ska ha möjlighet till en ny start. Samlingspartiet har tidigare föreslagit att det skyddade beloppet höjs till 900 euro, men prisändringen ska beaktas i beslutet. Genom att höja det skyddade beloppet till cirka 950 euro förbättras incitamenten för dem som är föremål för utsökning att ta emot arbete. Höjningen av det skyddade beloppet är en åtgärd med snabb verkan som kan genomföras genom ett beslut av statsrådet. Arbets- och näringsministeriets arbetsgrupp för sysselsättningspaketet bedömer att åtgärden är kostnadsneutral.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 23

Riksdagen förutsätter att det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa utvidgas också till dem som inte hör till en kassa.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

Reservationens förslag till uttalande 24

Riksdagen förutsätter att självriskdagarna för det inkomstbundna utkomstskyddet återställs till sju månader och arbetsvillkoret till 12 månader.

Reservationens förslag till uttalande 25

Riksdagen förutsätter att det för indexhöjningen av arbetslöshetsdagpenningen skapas ett tak av förtjänstnivåindexet så att höjningen av arbetslöshetsdagpenningen begränsas till högst samma nivå som förtjänstnivåindexet, om förtjänstnivåindexet stiger snabbare än folkpensionsindexet på årsnivå.

Reservationens förslag till uttalande 26

Riksdagen förutsätter att den inkomstrelaterade arbetslöshetsdagpenningen graderas så att den beräknas enligt arbetslöshetsperiodens längd.

Reservationens förslag till uttalande 27

Riksdagen förutsätter att den inkomstrelaterade arbetslöshetsdagpenningens längd begränsas till 200 dagar.

Reservationens förslag till uttalande 28

Riksdagen förutsätter att det skyddade beloppet vid utsökning höjs permanent.

Minskad skattekil ger 12 800–15 800 nya sysselsatta

Hushållsavdraget minskar skattekilen för arbete. Därför föreslår Samlingspartiet att hushållsavdraget permanent höjs till 3 500 euro och på längre sikt till Sveriges nivå, således 5 000 euro. I hushållsavdraget för hela folket ska självriskandelen på hundra euro slopas och det ska bli möjligt att utnyttja avdraget direkt i konsumentpriset. Tjänsteleverantören ska ansöka om det bristande beloppet hos skattemyndigheten genom en process där kriterierna för avdragsgillhet kontrolleras.

Samlingspartiet föreslår också ett bättre hushållsavdrag enligt Sitras modell för personer över 75 år för att stödja vardagliga sysslor. Rätten till skatteavdrag höjs till 70 procent och självrisk på 100 euro slopas. Dessutom ska de vars skatter inte räcker för att göra avdrag få ett stöd på högst 1 200 euro årligen för att köpa tjänster. Hushållsavdraget blir då en kombination av direkt stöd och skattelättnad för låginkomsttagare. Sitra bedömer att modellen är internt kostnadsneutral.

Samlingspartiet vill lindra beskattningen av arbete och pensioner med en miljard euro jämnt på alla inkomstnivåer. För att förbättra incitamenten att ta emot arbete betonas beskattningen dock för låg- och medelinkomsttagare genom att cirka 200 miljoner euro används för att höja arbetsinkomstavdraget.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

Finland har bland de högsta skattegraderna i EU-länderna och en skatteprogression som hör till de strängaste och som försvagar incitamenten för flit. Det försvagar också våra företags möjligheter att rekrytera de bästa internationella experterna från olika branscher till Finland.

Till skattekillen räknas utöver skatter även avgifter av skattenatur samt skattestrukturer som försvagar incitamenten att arbeta. En frisersalong är tvungen att i Finland klippa håret på fyra av sina kunder för att själv köpa sig en motsvarande klippning med de extra inkomster som han eller hon förtjänar. Den höga skattekillen styr människor att arbeta mindre och att utföra sådana arbeten hemma själva som utan skattekillen skulle köpas som service av företag som sysselsätter anställda.

Enligt en statisk beräkningsmodell för riksdagens interna utredningstjänst sänker skattelättnaden på en miljard euro skattekillen betydligt och gör det möjligt för företag i Finland att sysselsätta närmare 12 800 nya personer. Konsekvenserna av hushållsavdraget och skattelättnaderna för de offentliga finanserna presenteras i stycke ett.

Långtidsarbetslöshet är ett ihållande problem. En lång frånvaro från arbetsmarknaden minskar sannolikheten för sysselsättning. Därför bör alla medel användas för att minska och förebygga långtidsarbetslöshet. I första hand ska långtidsarbetslösa erbjudas riktad, skraddarsydd och individuell service. Samlingspartiet anser att man också bör försöka minska skattekillen för att främja sysselsättningen av långtidsarbetslösa. Samlingspartiet ska pröva ett höjt arbetsinkomstsvdrag som riktas till sysselsatta långtidsarbetslösa och med hjälp av vilket skattekillen tillfälligt kan tryckas ned.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 29

Riksdagen förutsätter att beskattningen av arbete och pensioner lindras jämnt i alla inkomstklasser genom att de avdrag som görs i beskattningen av arbete och pensioner samt statens skatteinkomstskala ändras med sammanlagt en miljard, varvid lättnaderna betonas för låg- och medelinkomsttagare.

Reservationens förslag till uttalande 30

Riksdagen förutsätter att hushållsavdraget permanent höjs till 3 500 euro, att självriskandelen slopas, att den andel av lönekostnaderna som ska dras av höjs till 60 procent och att en övergång till den svenska beräkningsmodellen utreds.

Reservationens förslag till uttalande 31

Riksdagen förutsätter att man i samband med det höjda arbetsinkomstsvdraget för äldre prövar det höjda arbetsinkomstsvdraget också som ett sysselsättningsmedel för unga och långtidsarbetslösa som sysselsätts.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

Förlängd tid i arbetslivet ger nästan 20 000 nya sysselsatta

Under en recession är de största förlorarna i allmänhet de yngre generationerna. Undersökningar om depressionen på 1990-talet har visat att de ungas placering på arbetsmarknaden försenades betydligt. Under recessionen förblev sysselsättningen bland unga svagare under än lång tid jämfört med andra personer som nått arbetsför ålder. En försenad början av arbetslivet försvagar inkomsterna under hela livscykeln. Inkomstutvecklingen bland unga avstannade också efter finanskrisen som började 2008.

Den ekonomiska utvecklingen är mycket osäker och det finns en risk för att unga återigen drabbas hårdast av recessionen. Det behövs många slag av stöd till unga för att de snabbt ska kunna utexamineras och övergå till arbetslivet. Man bör fästa uppmärksamhet vid arbetslivsfärdigheterna under utbildningen och genom att utveckla social- och hälsovårdstjänsterna bör man stärka de ungas funktionsförmåga. I Finland bör det skapas en basnivå för mental vård med låg tröskel, det vill säga att det bör genomföras en terapigaranti.

Utöver att stärka tjänsterna vill Samlingspartiet också pröva på att minska skattekillen som ett sätt att stärka sysselsättningen bland unga.

Möjligheterna att stanna kvar i arbetslivet påverkas både av arbetshälsan, kulturen i arbetslivet och incitamenten. Alla former av diskriminering i arbetslivet är entydigt fel. Var och en ska enligt förmåga och hälsa ha incitament att vara delaktig i arbetslivet så länge som krafterna förslår.

Samlingspartiet vill genom beskattningen uppmuntra äldre att stanna kvar i arbetslivet. Samlingspartiet understöder ett förhöjt arbetsinkomstskattdrag för äldre, om man med hjälp av avdraget på kort sikt kan stödja tillgången på kompetent arbetskraft. För tidigt utträde ur arbetslivet flyttar en stor mängd kompetens och tyst kunskap utanför arbetskraften. Samlingspartiet påpekar att åtgärden trots sina sysselsättningseffekter försämrar de offentliga finanserna.

Också i Finland bör övergången till den så kallade Singaporemodellen utredas. I modellen kan arbetstagaren, om han eller hon så vill, exempelvis efter uppnådd lägsta pensionsålder förhandla fram ett nytt arbetsavtal för viss tid med en lättare arbetsbörda och få pension utöver löneinkomsterna. På så sätt kan var och en i enlighet med sina egna möjligheter delta i arbetslivet så länge som möjligt. En förutsättning för reformen är att den stärker de offentliga finanserna.

Samlingspartiet vill förlänga tiden i arbetslivet genom att det inte ska gå att tjäna in pension från det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa. De som får inkomstrelaterat arbetsmarknadsstöd tjänar för närvarande in pension under arbetslöshetstiden, men de som får det betydligt lägre arbetsmarknadsstödet tjänar inte in någon pension. När det i fortsättningen inte längre intjänas pension vid arbetslöshet, behöver Sysselsättningsfonden inte överföra pengar till pensionsystemet.

Riksdagens interna utredningstjänst bedömer att reformen stärker de offentliga finanserna med cirka 400 miljoner euro. Ändringen påverkar inte de nuvarande pensionerna. En lindring av beskattningen av arbete höjer sysselsättningen och stärker därigenom också finländarnas framtida pensioner och finansieringen av pensionsystemet. Finansministeriet föreslog att pensionsintäk-

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 2/saml**

terna inom utkomstskyddet för arbetslösa ska upphöra i det sysselsättningspaket som ministeriet berett som tjänsteuppdrag den 14 augusti 2020 och bedömde att åtgärdens sysselsättningseffekt är cirka 15 000 sysselsatta.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 32

Riksdagen förutsätter att det utreds om Singapores modell för arbetshälsa kan tillämpas på Finland. Den skulle göra det möjligt för äldre att fortsätta arbeta med en lättare arbetsbörda.

Reservationens förslag till uttalande 33

Riksdagen förutsätter att möjligheten att tjäna in pension inom det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa slopas.

Effektiv offentlig förvaltning

Det är ett gemensamt intresse för skattebetalare, anlitare av offentliga tjänster och mottagare av inkomstöverföringar att den offentliga förvaltningen sköts effektivt. Sparsam verksamhet nu ger samhället buffertar att agera i kommande kriser. Effektivitet innebär att knappa resurser inte går förlorade. När den offentliga ledningen baserar sig på sparsamhet kan man förebygga olämplig verksamhet och varje euro används med eftertanke, med tanke på skattebetalarnas intressen.

Tillsammans med andra åtgärder som stärker de offentliga finanserna måste man återuppta arbetet för att dämpa ökningen av de offentliga utgifterna. Resultaten av stärkandet av sysselsättningen och den ekonomiska tillväxten syns ofta först på lång sikt i form av ökade skatteinkomster och mindre utgifter. Resultaten av dessa metoder är dock mycket osäkra. Därför bör den ansvarsfulla utgiftspolitik som saknas under innevarande period återinföras i metodarsenalen.

Utgiftsmodellen innebär inte att man prutar på högklassiga tjänster, tillräckligt omställningskydd eller högklassig offentlig förvaltning. Coronakrisen har medfört ett språng mot det nya normala. På arbetsplatserna har det skett omställningar till nya rutiner, färre resor, mer distansarbete och digitala arbetssätt. Förändringen öppnar en möjlighet att snabbt realisera produktivitetsvinsterna i utgifterna.

Inled ett program för effektivisering av den offentliga förvaltningen

Samlingspartiet föreslår ett nytt program för effektivisering av hela den offentliga förvaltningen. Den plötsliga ökningen av skulden till följd av coronaviruset ökar trycket på att öka effektiviteten inom den offentliga förvaltningen, men å andra sidan erbjuder ett snabbt införande av nya tillvägagångssätt en möjlighet till detta. I effektiviseringsprogrammet uppställs ett effektiviseringsmål för alla förvaltningsområden, således ett årligt måttligt sparkrav i fråga om alla utgifter inom förvaltningsområdet.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

Under statsminister Sipiläs period inleddes ett arbete för att effektivisera förvaltningen och nå produktivitetsbesparingar på olika sätt. Syftet med programmet var att effektivisera omkostnaderna inom varje förvaltningsområde med 0,5 eller 0,3 procent per år. Ambitionsnivån måste höjas. Samlingspartiet vill stävja ökningen av de offentliga utgifterna, minska förvaltningskostnaderna och öka kostnadseffektiviteten.

Ett medel med snabb verkan är att realisera spareffekterna inom alla statliga förvaltningsområden så att ministeriernas, ämbetsverkens och inrättningarnas omkostnader återställs så att de ligger nära 2022 års nivå till den del man har beslutat höja omkostnaderna. Åtgärderna innebär att statens omkostnader minskar med cirka 300 miljoner euro.

Samlingspartiet utesluter omkostnaderna för försvaret, gränssäkerheten, den inre säkerheten, rättsväsendet samt forskning och utbildning från inbesparingarna i statsbudgeten och övriga förvaltningsutgifter.

Varje förvaltningsområde ansvarar för sin del för uppnåendet av sparmålet och tillämpar metoderna på bästa sätt för förvaltningsområdet. Metoder för att förbättra den offentliga förvaltningens effektivitet och förbättra tjänsternas produktivitet har utretts ingående. I samband med den förra regeringens avveckling av kommunernas uppgifter och beslutet om miljardbesparingen i planen för de offentliga finanserna utvecklades flera metoder för att effektivisera förvaltningen som fortfarande kan utnyttjas. Under den kommande perioden måste kommunernas och välfärdsområdenas uppgifter minskas på nytt.

Ett konkret sätt är att utnyttja pensionsavgångar bland personalen. Antalet årsverken inom staten som årligen avgår med pension och överförs till andra uppgifter uppgår i genomsnitt till cirka 6 000 fram till 2030. Delvis måste personalen ersättas fullt ut så att funktionerna inte störs, men omstruktureringar av organisationen och arbetet kan ge effektivitetsvinster genom att ersätta avgångar endast delvis.

Offentliga samfund gör upphandlingar hos privata företag för nästan 50 miljarder euro per år. En lyckad konkurrensutsättning och offentlig upphandling garanterar att medborgarna får högkvalitativa tjänster och att skattebetalarna får valuta för pengarna. Undersökningar visar att högst två anbudsgivare av en eller annan anledning deltar i upp till hälften av offentliga upphandlingar. Enligt en undersökning som gjorts i Sverige sjunker priset på upphandlingen med upp till 10–20 procent om en konkurrent läggs till vid konkurrensutsättningen av städbranschen. Ökad konkurrens vid offentlig upphandling har alltså potential till besparingar på upp till miljardklass.

Utöver att öka upphandlingskompetensen föreslår Samlingspartiet vissa ändringar i upphandlingslagen och en smidigare behandling av besvär som gäller upphandling. Upphandlingarna ska vara av lämplig storlek för att det ska komma in flera anbud och de anknytande processerna ska vara smidiga. Samlingspartiet ålägger skyldighet att förnya konkurrensutsättningen, om endast en anbudsgivare deltar i konkurrensutsättningen.

Offentliga upphandlingar är också kopplade till ställningen för offentligt ägda ”inhouse-bolag”. Regeringen har försökt få inhouse-bolagen att konkurrera på den öppna marknaden och störa marknaden.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

Offentligt ägda anknutna enheters möjligheter att delta i konkurrensen på den fria marknaden måste begränsas på ett ändamålsenligt sätt. Aktörerna inom den offentliga sektorn bör inte ges tillträde till marknaden för att konkurrera med företag som agerar på egen risk.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 34

Riksdagen förutsätter att det startas ett effektiviseringsprogram för hela den offentliga sektorn, där överlappande funktioner avvecklas och ledningsnivåer och förvaltningsstrukturer bantas ner.

Reservationens förslag till uttalande 35

Riksdagen förutsätter att personalomsättningen och pensionsavgångarna utnyttjas för att minska antalet anställda inom förvaltningen.

Reservationens förslag till uttalande 36

Riksdagen förutsätter att statens lokalstrategi ses över och lokaleffektiviteten inom den offentliga sektorn höjs till minst samma nivå som inom den privata sektorn.

Reservationens förslag till uttalande 37

Riksdagen förutsätter att behovet av indexbindning av alla indexbundna offentliga utgifter omprövas.

Reservationens förslag till uttalande 38

Riksdagen förutsätter att det kartläggs och avvecklas bestämmelser som alltför exakt definierar tjänsternas innehåll, hämmar utvecklingen av tjänsternas kvalitet och begränsar produktivitetens utvecklingen.

Reservationens förslag till uttalande 39

Riksdagen förutsätter att den offentliga förvaltningen och tjänsterna i allt högre grad tar i bruk information, artificiell intelligens, digitalisering och automatisering samt realiserar fördelarna för hela den offentliga ekonomin.

Reservationens förslag till uttalande 40

Riksdagen förutsätter att alla förvaltningsnivåer övergår till digitala processer och elektronisk behandling av ansökningar och tillstånd med beaktande av tillgången till tjänster för alla medborgare.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

Reservationens förslag till uttalande 41

Riksdagen förutsätter att tjänsterna och personalens arbetsbörda görs smidigare genom att serviceprocesserna automatiseras och digitaliseras.

Reservationens förslag till uttalande 42

Riksdagen förutsätter att hela den offentliga sektorns upphandlingskompetens stärks.

Reservationens förslag till uttalande 43

Riksdagen förutsätter att det åläggs en skyldighet att förnya konkurrensutsättningen om endast en anbudsgivare deltar i konkurrensutsättningen.

Reservationens förslag till uttalande 44

Riksdagen förutsätter att man avstår från att genomföra sekundära politiska mål på bekostnad av upphandling.

Reservationens förslag till uttalande 45

Riksdagen förutsätter att det ställs strikta gränser för kommunernas och andra offentliga samfunds möjligheter att konkurrera med privata företag.

Reservationens förslag till uttalande 46

Riksdagen förutsätter att det skapas ett system för påskyndat ändringssökande vid offentlig upphandling.

Reservationens förslag till uttalande 47

Riksdagen förutsätter att innovativa upphandlingar skapar försöksplattformar för nya produkter, tjänster och affärsmodeller.

Reservationens förslag till uttalande 48

Riksdagen förutsätter att man vid offentligt byggande utnyttjar alternativa genomförandesätt, såsom alliansmodellen. Alla fastigheter behöver inte genomföras i statens, kommunernas, samkommunernas eller välfärdsområdenas egen balansräkning, utan som alternativ kan exempelvis hyres- eller leasingmodeller utnyttjas.

Skär ner företagsstöden

Framför allt behöver företagen inte stöd, utan en god omvärld. Det innebär en skälig, förutsägbar beskattning och lagstiftning. Förutsättningarna för företagande får inte försämrats genom punkt-

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

visa skatter som är obetydliga med tanke på de offentliga finanserna och ideologiskt motiverade. Å andra sidan skapar överdriven byråkrati omfattande kostnader och administrativ börda.

Samlingspartiet anser att företagsstöden bör gallras ut. Enligt flera undersökningar riktas en betydande del av företagsstöden dåligt och de medför inte någon betydande nytta med tanke på tillväxten, försörjningsberedskapen eller sysselsättningen. Företagsstöden bör koncentreras fullt ut på utveckling av nya och innovativa produkter, tjänster och processer samt på export och export av dem till marknaden.

Det har i praktiken varit politiskt ytterst svårt att gallra ut företagsstöden. Trovärdigheten i att skära ner företagsstöden uppstår genom förmågan att visa vilka stöd det finns beredskap att skära ned på. Samlingspartiet har föreslagit konkreta allokeringar av stöd som kan skäras ner och kommer med konkreta förslag också i den alternativa budgeten. Samlingspartiet påpekar att arbetet måste fortsätta efter dessa stöd trots politiska svårigheter.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 49

Riksdagen förutsätter att man fortsätter minska ineffektiva eller med tanke på konkurrenskraften och försörjningsberedskapen obetydliga företagsstöd.

Utgifterna måste prioriteras

Prioriteringen av utgifterna innebär att man måste avstå från något. När budgeten utarbetas finns det alltid ett stort antal mycket viktiga utgifter som de flesta skulle vilja använda skattebetalarnas pengar till. När ekonomin uppvisar ett kraftigt underskott är det förståeligt att något måste gallras bort. Eftersom ekonomin enligt prognoserna kommer att uppvisa ett underskott på nästan 10 miljarder euro per år, bör det göras fler prioriteringar.

Budgetboken ska gås igenom punkt för punkt i samband med behandlingen av budgeten. Före Marins regering har detta varit en normal del av budgetprocessen. Marins regering beslutade 2020 att slopa den budgetram som begränsar den totala utgiftsnivån under coronakrisen. Regeringen beslutade också höja ramnivån för 2021 med 900 miljoner euro och för 2022 med 500 miljoner euro, eftersom regeringen inte kunde prioritera andra utgifter. Regeringen saknar förmåga att prioritera utgifterna.

År 2022 beslutade regeringen att införa en undantagsklausul i budgetramarna, enligt vilken de utgifter som är nödvändiga på grund av Rysslands anfallskrig flyttades ut ur ramarna. Regeringen motiverar som nödvändiga utgifter på grund av kriget till exempel anskaffningsstöd för elbilar, stöd för näringsåtervinning och plantering av tranbär och kaveldun, alltså våtmarksodling. Även om dessa utgifter är viktiga är det uppenbart att de inte kan motiveras med kriget. Regeringen har under krigets täckmantel lyft ut utgifter ur ramarna, eftersom regeringspartierna har velat genomföra de aktuella projekten utan att behöva gallra ut något annat.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

Den bestående obalansen mellan utgifterna och inkomsterna inom de offentliga finanserna är så stor att det i praktiken är omöjligt att få bukt med den enbart genom nedskärningar. Den största effekten åstadkoms sist och slutligen genom strukturella reformer. Med tanke på den ekonomiska politikens trovärdighet och förvaltningen av de offentliga finanserna är det dock nödvändigt att politikerna i sista hand gallrar bland mindre viktiga utgifter.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 50

Riksdagen förutsätter att budgetramarna inte bryts i fortsättningen när det uppstår helt nödvändiga utgifter, utan att utgifterna sätts i prioritetsordning och det minskas på andra mindre viktiga utgifter. Bara på så sätt kan man trovärdigt hålla fast vid löftet att sluta leva på kommande generationers bekostnad.

Reservationens förslag till uttalande 51

Riksdagen förutsätter att den sänkta momssatsen på den ersättning som Rundradion Ab får ur televisions- och radiofonden slopas som en del av sparåtgärderna.

Reservationens förslag till misstroendeförklaring

Riksdagen konstaterar att regeringens ekonomiska politik, som bygger på en förbehållslös skuldsättning och strider mot de sakkunnigas rekommendationer, driver välfärdssamhällets tjänster till skeppsbrott. Under den snabba prisstegringen påskyndar regeringens skuldstimulans prisstegringen ytterligare och försätter hushållen i en allt svårare situation. Regeringen har under sin period fört en politik som kväver tillväxt och flit. En ekonomi som bygger på skuldsättning innebär nedskärningar för kommande generationer och den försvagade ekonomiska basen försvagar Finlands kristalighet. Regeringen har inte förmått bära sitt ansvar och göra värdeval för en hållbar framtid. Riksdagen konstaterar att regeringens skuldpolitik som accelererar prisstegringen försätter medborgarna i en allt trängre situation och äventyrar kommande generationers möjligheter att åtnjuta välfärdstjänster som finländarna uppskattar. Därför har regeringen inte riksdagens förtroende.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 24

UTRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Utrikesförvaltningen

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 2/saml**

74. Husbyggen (reservationsanslag 3 år)

Utgifterna bör prioriteras. Varje år när budgeten görs upp bör besparingarna intäktsföras i enlighet med det sparmål som valts i budgeten. Budgettramens trovärdighet grundar sig på att utgiftsnivån vid varje budgetmangling anpassas till den.

Under den gångna valperioden har regeringen inte lyckats prioritera utgifterna. Budgettramarna slopades helt och hållet 2020 på grund av den ekonomiska kris som coronapandemin orsakade. Regeringen höjde ramnivån för 2021–2022 med 1,4 miljarder euro i strid med sakkunnigrekommendationerna. Efter Rysslands angrepp skrev regeringen in en så kallad undantagsklausul i planen för de offentliga finanserna för att sköta utgifterna i anslutning till säkerhetssituationen. I praktiken har undantagsklausulen formulerats så vagt att också utgifter som inte nödvändigtvis hänför sig till säkerhetsläget har flyttats utanför ramen. På så sätt har man fått utrymme för politiska projekt inom budgettramarna. I praktiken har regeringens utgiftspolitik inte inneburit några begränsningar. Riktningen måste ändras.

De offentliga finanserna uppvisar ett underskott på nästan 10 miljarder euro varje år under hela finansministeriets prognosperiod och välfärdstjänsterna håller på att gå i kvav ekonomiskt sett. Samlingspartiet vill rädda välfärdstjänsterna också för kommande generationer och därför måste utgifterna prioriteras. Prioriteringen av utgifterna innebär att man måste avstå från något. Medan budgeten utarbetas finns det alltid angelägna utgiftsposter för flera miljarder euro mer än man har råd med. När ekonomin uppvisar ett kraftigt underskott är det förståeligt att det är nödvändigt att gallra bort någonting som är mindre viktigt. I framtiden måste besparingarna göras med hjälp av en utgiftskartläggning som finansministeriet gjort upp.

Vi föreslår

att riksdagen som en sparåtgärd drar av 8 000 000 euro från moment 24.01.74, husbyggnad.

30. Internationellt utvecklingssamarbete

66. Egentligt utvecklingssamarbete (reservationsanslag 3 år)

Samlingspartiet anser att Finland bör utarbeta en trovärdig vägkarta, som omfattar flera valperioder, för hur det långsiktiga målet på 0,7 procent ska nås. Hållbar utveckling kräver ett hållbart och långsiktigt utvecklingssamarbete. Främjandet av kvinnors och flickors rättigheter och störet av demokratin står i centrum för Finlands utvecklingssamarbete.

Samlingspartiet anser att konsekvens, hållbarhet och genomslagskraft utgör centrala principer i detta arbete. Samlingspartiet anser att utvecklingssamarbetet är viktigt och vill visa sitt stöd för det långsiktiga arbetet. Utveckling kan ske endast om utvecklingsländerna själva förbinder sig till utveckling och vill påverka sin egen framtid. Målet är att uppnå hållbara resultat så att utvecklingsländerna till slut kan klara sig själva, utan att vara beroende av bistånd från västländerna.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

Sedan 2016 har en del av Finlands utvecklingsbistånd utgjorts av finansiella investeringar. I det avseendet följer Finland en global trend. Bakgrunden är de kalkyler som visar att FN:s mål för hållbar utveckling inte kan nås utan privata aktörer och investeringar. Samlingspartiet ser det som väsentligt att stärka de finansiella investeringarna för att säkerställa utvecklingssamarbetets effektivitet och resultat. Därför bör tyngdpunkten i utvecklingsbiståndet förskjutas till utvecklingsbistånd i form av investeringar med utnyttjande av statens egendom.

Vi föreslår

att riksdagen minskar moment 24.30.66 för utvecklingssamarbete med 100 000 000 euro och

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 52

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder Finlands möjligheter att stödja civilsamhällsorganisationers anskaffning av internationell finansiering genom att delta i att täcka de självfinansieringsandelar som krävs.

89. Utvecklingssamarbete i form av lån och investeringar (reservationsanslag 3 år)

Dåliga levnadsförhållanden, väpnade konflikter, klimatförändringen och den snabba befolkningstillväxten driver människor från sina hemtrakter. Behovet av utvecklingssamarbete och olika typer av humanitärt bistånd håller inte på att minska, utan tvärtom. Till följd av covid-19-pandemin ökar extrem fattigdom och hunger i världen åter och många utvecklingsresultat äventyras. Vi måste ta itu med utvecklingsländernas problem genom att fokusera mer på de bakomliggande orsakerna så att länderna kan stärkas internt. Det innebär utöver traditionellt utvecklingssamarbete också handelspolitiska partnerskap och investeringar.

Utvecklingssamarbetet i investeringsform har bevisats vara en av de mest framgångsrika formerna av utvecklingssamarbete. Av utrikesministeriets utvecklingspolitiska resultatrapport från 2018 framgår det att det investeringsbaserade och företagsorienterade utvecklingssamarbete som den föregående regeringen drev har mångdubblat resultaten av utvecklingssamarbetet. I resultatrapporten rekommenderas att denna typ av utvecklingssamarbete i form av investeringar fortsätter.

Sedan 2016 har en del av Finlands utvecklingsbistånd utgjorts av finansiella investeringar. I det avseendet följer Finland en global trend. Bakgrunden är de kalkyler som visar att FN:s mål för hållbar utveckling inte kan nås utan privata aktörer och investeringar. Samlingspartiet ser det som väsentligt att stärka de finansiella investeringarna för att säkerställa utvecklingssamarbetets effektivitet och resultat.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 24.30.89 med 150 000 000 euro för investeringsbaserat utvecklingssamarbete.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

Huvudtitel 25

JUSTITIEMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Domstolar och rättshjälp

03. Omkostnader för övriga domstolar (reservationsanslag 2 år)

En stark rättsstat är samhällets fundament. Upprätthållandet av rättsstaten förutsätter kontinuerlig diskussion, vaksamhet och försvar. För att finländarnas rättssäkerhet ska kunna tillgodoses måste aktörerna inom rättsstaten tillförsäkras tillräckliga resurser.

De långa domstolsprocesserna är ett alarmerande problem i Finland. Det finns en risk för att människor på grund av de långa behandlingstiderna inte vågar söka rättvisa i sin sak. Fördröjda rättegångar leder också till att gottgörelseersättningarna ökar och till att rättegångarnas längd beaktas i straffen. Regeringen måste omedelbart vidta åtgärder för att förkorta rättegångarnas längd. För detta behövs både extra resurser för domstolarna och en modernisering av processerna.

Vi föreslår

att moment 25.10.03 ökas med 10 000 000 euro för omkostnader för övriga domstolar.

30. Åklagarna

01. Åklagarväsendets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Åklagarnas situation i Finland är kritisk. Åklagarna är oroväckande utmattade under sin arbetsbörda och upp till 90 procent av dem arbetar övertid på sin fritid. När det gäller antalet åklagare ligger Finland rejält under genomsnittet i Europa. I Finland finns det omkring 7 åklagare per 100 000 invånare, medan det på andra håll finns ungefär 11 åklagare per 100 000 invånare. Att öka antalet åklagare är kritiskt med tanke på en smidig straffprocesskedja och rättssäkerheten.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 25.30.01 med 10 000 000 euro för åklagarväsendets omkostnader.

40. Verkställighet av straff

01. Brottspåföljdsmyndighetens omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Brottspåföljdsmyndighetens personalresurser är också otillräckliga med beaktande av verksamhetens omfattning, den befintliga anstaltsstrukturen och effektmålen för verkställigheten. Brottspåföljdsmyndighetens resurser måste ökas för att stärka säkerheten i fängelserna. Det är särskilt viktigt att minska ensamarbetet, som är problematiskt med tanke på arbetarskyddet.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 25.40.01 med 5 000 000 euro för Brottspåföljdsmyndighetens omkostnader.

Huvudtitel 26

INRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Polisväsendet

01. Polisväsendets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Ett tillräckligt antal poliser överallt i Finland garanterar en trygg vardag. Oberoende av boplatssort måste man kunna lita på att hjälpen är tillgänglig och att brotten inte förblir outredda. Det förutsätter ett tillräckligt antal poliser.

Samlingspartiet är ytterst oroat över ungdomsbrottsligheten och över att gatugängen stärks i Finland. Gatugängsbrottsligheten måste bekämpas genom att målmedvetet utnyttja både hårda och mjuka metoder parallellt. Också ur denna synvinkel är det viktigt att öka antalet poliser.

Samlingspartiets långsiktiga mål är att höja antalet poliser till över 8 000. Nu har regeringen dock haft svårt att trygga finansieringen av polisen så att antalet poliser ens hålls på nuvarande nivå, således 7 500 poliser. Utfrågningar i utskottet har visat att polisens resurser nästa år måste ökas med 8 miljoner euro för att verksamheten ska kunna hållas på nuvarande nivå.

Samlingspartiet förutsätter att underskottet åtgärdas. Dessutom måste det för de kommande åren göras upp en plan för hur man ska gå till väga för att höja antalet poliser till 8 000.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 26.10.01 med 8 000 000 euro för polisens omkostnader och

att riksdagen godkänner ett uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 53

riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål vidtar behövliga åtgärder för att ta fram en plan för hur antalet poliser ska höjas till 8 000 under de kommande åren.

30. Räddningsväsendet och nödcentralerna

03. Räddningsinstitutets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Var och en måste kunna lita på att hjälp kan fås när den behövs. Därför är det viktigt för Samlingspartiet att man tar väl hand om räddningstjänsterna.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

Den största utmaningen inom räddningstjänsterna under de närmaste åren är den allvarliga brist på räddningsmän som drabbar Finland. Uppskattningarna av pensionsavgångar, branschbyten och karriärrotationer under de kommande åren visar att Finland fram till 2030 behöver cirka 1 500 räddningsmän. Dessutom finns det på grund av förbättrad aktionsberedskap och ändringar i beredskapssystemet ett behov av tilläggspersonal på cirka 1 000 personer i huvudsyssla vid räddningsverken. Behovet av räddningsmän under detta årtionde uppgår således sammanlagt till cirka 2 500.

De nuvarande utbildningsmängderna för personalen inom räddningsväsendet kan inte på något sätt svara mot det beskrivna behovet. Räddningsinstitutets normala utbildningshastighet är 120 personer per år. Antalet är otillräckligt, eftersom cirka 145 personer varje år avgår enbart på grund av pensionering.

För att tillgodose behovet krävs det i praktiken att räddningsutbildningen fördubblas och att Räddningsinstitutets utbildningssystem anpassas genom föregripande planering och undervisningsarrangemang. Trots det har regeringen inte föreslagit Räddningsinstitutet behövlig finansiering ens för att trygga det nuvarande antalet lärare.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 26.30.03 med 3 800 000 euro för Räddningsinstitutets omkostnader.

Huvudtitel 27

FÖRSVARSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Militärt försvar

Till följd av Rysslands aggressionskrig är säkerhetsläget i Europa farligast sedan det kalla kriget. Även om Finland inte är utsatt för något direkt militärt hot, har riskerna för krig ökat och hanteringen av dem förutsätter att ett starkt nationellt försvar upprätthålls och att ytterligare satsningar görs under de kommande åren. Också Finlands förestående Natomedlemskap skapar ett behov av att utveckla försvaret.

Samlingspartiet anser det vara viktigt att försvarsutgifterna inte skärs ned och att en konsekvent försvarspolitik förs också under ekonomiskt svåra tider. Ett trovärdigt försvar ska tryggas i alla situationer.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 54

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

Riksdagen förutsätter att anslagen för försvaret i enlighet med Natos mål tryggas till minst 2 procent i förhållande till bruttonationalprodukten.

Reservationens förslag till uttalande 55

Riksdagen förutsätter att det inrättas en parlamentarisk grupp för att utreda utvecklingsbehoven inom Finlands försvar och samtidigt utreda möjligheterna att stegvis höja försvarsutgifterna till 2,5–3,0 procent på lång sikt.

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

40. Statens regional- och lokalförvaltning

01. Regionförvaltningsverkets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Utgifterna bör prioriteras. Varje år när budgeten görs upp bör besparingarna intäktsföras i enlighet med det sparmål som valts i budgeten. Budgettramens trovärdighet grundar sig på att utgiftsnivån vid varje budgetmangling anpassas till den.

Under den gångna valperioden har regeringen inte lyckats prioritera utgifterna. Budgettramarna slopades helt och hållet 2020 på grund av den ekonomiska kris som coronapandemin orsakade. Regeringen höjde ramnivån för 2021–2022 med 1,4 miljarder euro i strid med sakkunnigrekommendationerna. Efter Rysslands angrepp skrev regeringen in en så kallad undantagsklausul i planen för de offentliga finanserna för att sköta utgifterna i anslutning till säkerhetssituationen. I praktiken har undantagsklausulen formulerats så vagt att också utgifter som inte nödvändigtvis hänför sig till säkerhetsläget har flyttats utanför ramen. På så sätt har man fått utrymme för politiska projekt inom budgettramarna. I praktiken har regeringens utgiftspolitik inte inneburit några begränsningar. Riktningen måste ändras.

De offentliga finanserna uppvisar ett underskott på nästan 10 miljarder euro varje år under hela finansministeriets prognosperiod och välfärdstjänsterna håller på att gå i kvav ekonomiskt sett. Samlingspartiet vill rädda välfärdstjänsterna också för kommande generationer och därför måste utgifterna prioriteras. Prioriteringen av utgifterna innebär att man måste avstå från något. Medan budgeten utarbetas finns det alltid angelägna utgiftsposter för flera miljarder euro mer än man har råd med. När ekonomin uppvisar ett kraftigt underskott är det förståeligt att det är nödvändigt att gallra bort någonting som är mindre viktigt. I framtiden måste besparingarna göras med hjälp av en utgiftskartläggning som finansministeriet gjort upp.

Vi föreslår

att riksdagen som en sparåtgärd drar av 21 000 000 euro från moment 28.40.01, regionförvaltningsverkets omkostnader.

60. Gemensamma personalutgifter inom statsförvaltningen

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

12. Kompetensutveckling (förslagsanslag)

Utgifterna bör prioriteras. Varje år när budgeten görs upp bör besparingarna intäktsföras i enlighet med det sparmål som valts i budgeten. Budgettramens trovärdighet grundar sig på att utgiftsnivån vid varje budgetmangling anpassas till den.

Under den gångna valperioden har regeringen inte lyckats prioritera utgifterna. Budgettramarna slopades helt och hållet 2020 på grund av den ekonomiska kris som coronapandemin orsakade. Regeringen höjde ramnivån för 2021–2022 med 1,4 miljarder euro i strid med sakkunnigrekommendationerna. Efter Rysslands angrepp skrev regeringen in en så kallad undantagsklausul i planen för de offentliga finanserna för att sköta utgifterna i anslutning till säkerhetssituationen. I praktiken har undantagsklausulen formulerats så vagt att också utgifter som inte nödvändigtvis hänför sig till säkerhetsläget har flyttats utanför ramen. På så sätt har man fått utrymme för politiska projekt inom budgettramarna. I praktiken har regeringens utgiftspolitik inte inneburit några begränsningar. Riktningen måste ändras.

De offentliga finanserna uppvisar ett underskott på nästan 10 miljarder euro varje år under hela finansministeriets prognosperiod och välfärdstjänsterna håller på att gå i kvav ekonomiskt sett. Samlingspartiet vill rädda välfärdstjänsterna också för kommande generationer och därför måste utgifterna prioriteras. Prioriteringen av utgifterna innebär att man måste avstå från något. Medan budgeten utarbetas finns det alltid angelägna utgiftsposter för flera miljarder euro mer än man har råd med. När ekonomin uppvisar ett kraftigt underskott är det förståeligt att det är nödvändigt att gallra bort någonting som är mindre viktigt. I framtiden måste besparingarna göras med hjälp av en utgiftskartläggning som finansministeriet gjort upp.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 56

Riksdagen förutsätter att regeringen lägger fram de lagförslag som behövs för att 15 miljoner euro av anslagen för statsförvaltningens gemensamma personalutgifter för kompetensutveckling ska kunna sparas in.

89. Finansieringen av välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen

31. Finansiering av social- och hälsovården och räddningsväsendet inom välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen (förslagsanslag)

När livslängden förlängs måste man i prioriteringarna inom välfärdspolitiken beakta den växande och mångsidigare gruppen äldre samt deras individuella önskemål och behov. Allt fler medborgare är funktionsdugliga ännu i årtionden efter pensioneringen. Tjänsterna måste upprätthålla de äldres hälsa och funktionsförmåga och vara preventiva och rehabiliterande. Användningen av motion och idrott som behandlingsform och rehabilitering ska stärkas. Prevention och ett rehabiliterande arbetssätt ska integreras i alla tjänster för äldre.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

Satsningar på bättre vård och omsorg av äldre måste göras så att jämlikheten säkerställs. Äldreomsorgen som helhet, hemvården, familjevården för äldre, omsorgen dygnet runt och närståendevården måste tryggas så att var och en kan lita på att få individuell vård, omsorg och rehabilitering av hög kvalitet vid behov.

Samlingspartiet vill satsa särskilt på närståendevård och tjänster för personer med minnessjukdomar, eftersom de har fått för lite uppmärksamhet när tjänsterna utvecklats. I Finland finns över 200 000 personer med minnessjukdomar. Varje år insjuknar nästan 15 000 människor. Minnesprogrammet måste fortsätta så att sjuka människor kan fortsätta leva ett så bra liv som möjligt.

Närståendevårdare utför ett värdefullt arbete; deras arbetshälsa måste ombesörjas genom att man säkerställer genuina möjligheter att ta ut lediga dagar med hjälp av servicesedlar, hembiträdes-tjänster och ambulerande familjevårdare.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 57

Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer att det riksomfattande minnesprogrammet fortsätter för att bygga ett minnesvänligt Finland

Reservationens förslag till uttalande 58

Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer att närståendevårdare som utför värdefullt arbete har genuina möjligheter att ta ut lediga dagar med hjälp av servicesedel, hembiträdestjänst och ambulerande familjevårdare.

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Förvaltning, kyrkliga ärenden och gemensamma utgifter inom ansvarsområdet

04. Omkostnader för Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning (reservationsanslag 3 år)

Vi anser att främjande av kontinuerligt lärande är en av ödesfrågorna inom utbildningspolitiken. Detta har betydelse också för arbetsmarknaden, eftersom yrken och branscher ständigt försvinner och det uppstår nya i stället. Detta förutsätter kontinuerlig uppdatering av kompetensen utan att man alltid måste avklara en hel examen.

Vi menar att inrättandet av ett nytt ämbetsverk och ökad byråkrati inte är en lösning på frågan om att främja kontinuerligt lärande i vårt samhälle. Tvärtom bör man fundera över hur vi kan utnyttja de befintliga kanalerna för kontinuerligt lärande bättre än tidigare.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

Utifrån regeringens åtgärder får man en bild av att lösningen på utmaningarna med kontinuerligt lärande är att inrätta ett nytt ämbetsverk. I praktiken leder det till att det åter finns en ny organisation som ansvarar för att främja kontinuerligt lärande, och i värsta fall gör detta det nuvarande systemet ännu mer komplicerat.

Med tanke på detta och med beaktande av den parlamentariska gruppens riktlinjer för kontinuerligt lärande är det inte motiverat att det inrättas ett nytt ämbetsverk i landet.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 59

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition om att lägga ned ämbetsverket för kontinuerligt lärande och vidtar genuint verkningfulla åtgärder för att främja kontinuerligt lärande.

10. Småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning och fritt bildningsarbete

20. Gemensamma utgifter för grundläggande utbildning, småbarnspedagogik och fritt bildningsarbete (reservationsanslag 3 år)

Grunden för lärandet läggs redan under de tidiga åren. Varje barn har rätt att delta i småbarnspedagogik. I Finland ligger deltagarfrekvensen i småbarnspedagogisk verksamhet dock fortfarande efter de övriga nordiska länderna, även om det har skett en positiv utveckling under de senaste åren. Vi måste fortfarande sträva efter att öka deltagarfrekvensen för att allt fler barn ska få tillgång till småbarnspedagogiska tjänster.

Pedagogiskt högkvalitativ småbarnspedagogik påverkar bevisligen senare skolgång. Genom småbarnspedagogik av hög kvalitet kan inlärningsskillnaderna jämnas ut redan i ett tidigt skede och inlärningssvårigheter identifieras. En högkvalitativ småbarnspedagogik kräver tillräckliga resurser. Därför måste jämlikhetsfinansieringen av småbarnspedagogiken bli permanent.

Den tvååriga förskoleundervisningen måste genomföras permanent – inte bara som ett försök. Klientavgifterna inom småbarnspedagogiken måste sänkas mer än vad regeringen nöjer sig med. Vårt mål är en småbarnspedagogik av hög kvalitet där hela åldersklassen deltar.

Vi föreslår

att moment 29.10.2020 ökas med 30 000 000 euro för att minska gruppstorlekarna och höja kvaliteten inom småbarnspedagogiken.

Samlingspartiet vill att varje ung person ska få tillräckliga kunskaper och färdigheter för studier på andra stadiet. Trots att vi har världens bästa grundskola utexamineras fortfarande elever från

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

grundskolan som inte har tillräckliga grundläggande kunskaper och färdigheter för att studera på andra stadiet. Problemen måste åtgärdas i ett tidigare skede.

Samlingspartiet vill att anslagen för att stärka kvaliteten och jämställdheten inom den grundläggande utbildningen blir permanenta. Det stärker kvaliteten på den grundläggande utbildningen och jämnar ut skillnaderna i lärandet. Särskilt oroväckande är att barnens och de ungas läskunighet försvagas.

Vi föreslår

att moment 29.10.2020 ökas med 50 000 000 euro för att minska gruppstorlekarna och höja kvaliteten inom den grundläggande utbildningen.

30. Statsandelar och statsunderstöd för driftskostnader för grundläggande utbildning och småbarnspedagogik (förslagsanslag)

Samlingspartiet vill stärka den grundläggande utbildningen på lång sikt. Det tryggar också lärarnas möjlighet att fokusera på sitt arbete – att stödja barns och ungas uppväxt. Grundskolan har varit en historisk innovation.

Vi har blivit så vana vid den att vi inte i tid har kunnat ta itu med de utmaningar som funnits. Vi behöver en fördomsfri reform av den grundläggande utbildningen för att säkerställa en stark kunskapsbas hos varje barn och ung person.

Varje ungdom som avslutar grundskolan ska ha tillräckliga grundläggande kunskaper och färdigheter för studier på andra stadiet. Om grunden inte är stabil, är det svårare att ingripa senare. Genom att öka antalet årsvekotimmar ges barnen och de unga mer tid. Det innebär mer undervisning och att eleverna möts i vardagen.

Ett centralt utvecklingsobjekt är stödet för lärande i den grundläggande utbildningen. Tyvärr får eleverna för närvarande inte tillräckligt med stöd för lärandet. Samlingspartiet har förbundet sig till att stöd för lärande erbjuds individuellt och enligt elevens behov. Urvalet av stödmeter ska vara omfattande så att också undervisning i små grupper vid behov är möjlig.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 29.10.30 med 35 000 000 euro för att stärka de grundläggande färdigheterna och utveckla stödet för lärande i grundskolorna.

20. Yrkesutbildning och gymnasieutbildning

35. Statsandel och statsunderstöd för driftskostnader för gymnasieutbildning (förslagsanslag)

För närvarande tryggar finansieringen av gymnasieutbildningen inte i tillräcklig utsträckning ordnandet av högkvalitativ undervisning. Finansieringen motsvarar inte kostnaderna för gymnasieutbildningen. Gymnasierna behöver sina försvarare.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

Gymnasieutbildningens kvalitet och tillgänglighet måste stärkas. Man måste se till att unga på olika håll i landet har möjlighet till gymnasiestudier inom den egna kommunens område nära hemmet, om kommunen ordnar gymnasieutbildning. När tillgängligheten främjas måste man utnyttja de lärdomar som coronatiden medfört i fråga om användningen av digital pedagogik.

Dualmodellen på andra stadiet måste finnas kvar och när skiljemurar i utbildningen rivs får det inte leda till att särdragen i utbildningarna slopas. Utbildningarna har också olika uppgifter, vilket har varit en central del av det finländska utbildningssystemet. Framtidens gymnasium erbjuder de studerande en möjlighet till bred bildning. Det är också viktigt att se till att det finns tillräckligt med gymnasier med en särskild utbildningsuppgift i vårt land.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 29.20.35 med 10 000 000 euro för att stärka kvaliteten på och tillgängligheten till gymnasieutbildning och

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 60

Riksdagen förutsätter att regeringen inleder en reform av finansieringssystemet för gymnasieutbildningen för att finansieringen bättre ska motsvara de faktiska kostnaderna.

40. Högskoleundervisning och forskning

20. Gemensamma utgifter inom högskoleväsendet och vetenskapens område (reservationsanslag 3 år)

Samlingspartiet har starkt förbundit sig att höja finländarnas kompetensnivå. Vi vill hålla fast vid målet att minst hälften i de unga åldersklasserna ska ha högskoleutbildning före 2030. Det kräver betydande tilläggsansatningar för att öka nybörjarplatserna, vilket görs genom ett permanent anslag.

Till skillnad från regeringen är Samlingspartiet inte redo att sänka kostnaderna för examina. När nybörjarplatserna vid högskolorna ökas måste det reserveras tillräcklig permanent tilläggsfinansiering för dem. Nybörjarplatserna ska fördelas jämlikt så att de ökas särskilt i områden där de unga årskullarna är större.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 29.40.20 med 15 000 000 euro för att utöka antalet nybörjarplatser vid högskolorna särskilt inom social- och hälsovård och pedagogik och

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 61

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att utöka antalet nybörjarplatser för lärare inom småbarnspedagogik till 1 400 från och med hösten 2023.

90. Idrottsverksamhet

50. Avkastning av penningspelsverksamheten för främjande av fostran inom motion och idrott (förslagsanslag)

Coronapandemin visade hur viktigt det är för samhällets bärkraft att stärka människornas välbefinnande och resiliens genom kultur och motion. För att vi ska kunna återhämta oss från coronan måste vi trygga dessa funktioner också i fortsättningen.

Finland måste skapa en atmosfär som främjar till en livsstil där man rör sig mycket, men det behövs också konkreta förutsättningar för detta. Denna tankemodell bör sättas i fokus i samhällsplaneringen, allt byggande, daghemmens och skolornas vardag, men också i arbetslivet och i vardagen.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 62

Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer kontinuiteten i verksamheten inom programmet I rörelse också under 2023.

Huvudtitel 30

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Utveckling av landsbygden

50. Statsbidrag för utvecklande av landsbygdsnäringsarna (reservationsanslag 3 år)

Samlingspartiet föreslår nedskärningar i företagsstödet som ett led i prioriteringen av utgifter. Rådgivningstjänster för företag ska i princip produceras med intäkter från serviceavgifter. Samlingspartiet anser att kvaliteten på tjänsterna förbättras genom konkurrens på en öppen marknad. Det ligger också i lantbruksföretagarnas intresse.

Vi föreslår

att riksdagen minskar moment 30.10.50 med 5 356 000 euro.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

63. Utveckling av landsbygden (reservationsanslag 3 år)

De offentliga finanserna uppvisar ett underskott på nästan 10 miljarder euro, och välfärdstjänsterna håller på att gå i kvav ekonomiskt sett. Samlingspartiet vill rädda välfärdstjänsterna också för kommande generationer och därför måste utgifterna prioriteras. Prioriteringen av utgifterna innebär att man måste avstå från något. Medan budgeten utarbetas finns det alltid angelägna utgiftsposter för flera miljarder euro mer än man har råd med. När ekonomin uppvisar ett kraftigt underskott är det förståeligt att det är nödvändigt att gallra bort någonting som är mindre viktigt.

Stödet har dock utvidgats ytterligare till exempel till glesbygden men också till lokala centra på landsbygden och den stadsnära landsbygden. Ett villkor för att få stöd är att bybutiken också har en roll som producent av andra tjänster än dagligvaruhandelns tjänster. Det behövs dock inte mer än att det till exempel finns möjlighet att ta ut kontanter. Ursprungligen var syftet att genomföra ett pilotförsök för att främja bybutikernas möjligheter att utgöra servicecentraler med flera tjänster. Med hjälp av stödet bör bybutikerna stödjas så att de blir allt mångsidigare tjänsteproducenter. Likväl har utvecklingen, vid sidan av de regionala villkoren, gått i motsatt riktning. I fråga om omfattningen av andra tjänster än dagligvaruhandelstjänster har tanken på en mångservicecentral urvattnats snarare än förstärkts genom att antalet kommersiella tjänster som krävs har minskats till en enda tjänst. Det är klokt att stärka byaverksamheten, men bybutiksstödet i sin nuvarande form tjänar inte ändamålet tillräckligt väl.

Vi föreslår

att riksdagen minskar moment 30.10.1963 med 2 000 000 euro.

64. EU-medfinansiering och statlig medfinansiering för den regionala och lokala landsbygdsutvecklingen (reservationsanslag 3 år)

Som en del av prioriteringen av utgifterna skulle Samlingspartiet låta bli att genomföra det tillägg till den regionala och lokala landsbygdsutvecklingen som det beslutades om i ministerarbetsgruppen för beredskap. År 2023 får beslut om beviljande av projekt som beviljas i Fastlandsfinland med stöd av Finlands CAP-plan fattas till ett belopp av över 200 miljoner euro, inom ramen för vilket även landsbygdsföretagens energiinvesteringar ska kunna främjas.

Vi föreslår

att riksdagen minskar moment 30.10.1964 med 10 000 000 euro.

20. Jordbruk och livsmedelsekonomi

42. Klimatåtgärder som hänför sig till torvmarker (reservationsanslag 3 år)

År 2022 beslutade regeringen att införa en undantagsklausul i budgetramarna, enligt vilken de utgifter som är nödvändiga på grund av Rysslands anfallskrig flyttades ut ur ramarna. Regeringen motiverar till exempel anskaffningsstödet för elbilar, stödet för näringsåtervinning och höjning av grundvattennivån på torvmarker, dvs. våtmarksodling med att de är nödvändiga på grund av kri-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

get. Även om dessa utgifter är viktiga är det uppenbart att de inte kan motiveras med kriget. Regeringen har under krigets täckmantel lyft ut utgifter ur ramarna, eftersom regeringspartierna har velat genomföra de aktuella projekten utan att behöva gallra ut något annat. Våtmarksodling och anläggning av våtmarker främjas genom EU:s gemensamma jordbrukspolitik, och det är inom den ramen finansieringen måste tas.

Vi föreslår

att riksdagen som en sparåtgärd minskar moment 30.20.42 med 30 000 000 euro.

40. Naturresursekonomi

22. Främjande av naturresurs- och bioekonomi (reservationsanslag 3 år)

Samlingspartiet vill rädda välfärdstjänsterna också för kommande generationer och därför måste utgifterna prioriteras. Prioriteringen av utgifterna innebär att man måste avstå från något. Medan budgeten utarbetas finns det alltid angelägna utgiftsposter för flera miljarder euro mer än man har råd med.

Med anslaget under momentet genomförs utvecklingsprojekt inom olika sektorer. Samlingspartiet vill bland annat främja uppkomsten av en lönsam marknad för återvunnet gödsel och utveckling av vattenbruket. I det rådande läget för de offentliga finanserna anser vi att projekten måste kunna prioriteras bättre än för närvarande. Anslaget under momentet står också delvis utanför ramen, och det finns inga grunder för det.

Vi föreslår

att riksdagen minskar moment 30.40.22 med 6 100 000 euro.

44. Stöd för tryggande av virkesproduktionens uthållighet (förslagsanslag)

Samlingspartiet hoppas att skogsägarna sörjer för skogsvårdsåtgärderna i tid. Vårt hållbara skogsbruk baserar sig på tillväxten i vårdade skogar, vilket gör det möjligt att binda koldioxid även i framtiden. Genom Kemerastödet ökas incitamenten för skogsvård, men de ekonomiska incitamenten för skogsägarna att aktivt sköta sina skogar kommer framför allt från bättre inkomster av virkesförsäljning från vårdade skogar. Uppskattningsvis 20 miljoner euro av Kemerastöden kommer att bli oanvända 2022. Oanvända bevilningsfullmakter kan användas under 2023.

Vi föreslår

att riksdagen minskar moment 30.40.44 med 23 748 500 euro.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

46. Statsbidrag till Finlands skogscentral (reservationsanslag 2 år)

Utgifterna bör prioriteras. Varje år när budgeten görs upp bör besparingarna intäktsföras i enlighet med det sparmål som valts i budgeten. Budgettramens trovärdighet grundar sig på att utgiftsnivån vid varje budgetmangling anpassas till den.

Under den gångna valperioden har regeringen inte lyckats prioritera utgifterna. Budgettramarna slopades helt och hållet 2020 på grund av den ekonomiska kris som coronapandemin orsakade. Regeringen höjde ramnivån för 2021–2022 med 1,4 miljarder euro i strid med sakkunnigrekommendationerna. Efter Rysslands angrepp skrev regeringen in en så kallad undantagsklausul i planen för de offentliga finanserna för att sköta utgifterna i anslutning till säkerhetssituationen. I praktiken har undantagsklausulen formulerats så vagt att också utgifter som inte nödvändigtvis hänför sig till säkerhetsläget har flyttats utanför ramen. På så sätt har man fått utrymme för politiska projekt inom budgettramarna. I praktiken har regeringens utgiftspolitik inte inneburit några begränsningar. Riktningen måste ändras. De offentliga finanserna uppvisar ett underskott på nästan 10 miljarder euro varje år under hela finansministeriets prognosperiod och välfärdstjänsterna håller på att gå i kvav ekonomiskt sett. Samlingspartiet vill rädda välfärdstjänsterna också för kommande generationer och därför måste utgifterna prioriteras. Prioriteringen av utgifterna innebär att man måste avstå från något. Medan budgeten utarbetas finns det alltid angelägna utgiftsposter för flera miljarder euro mer än man har råd med. När ekonomin uppvisar ett kraftigt underskott är det förståeligt att det är nödvändigt att gallra bort någonting som är mindre viktigt. I framtiden måste besparingarna göras med hjälp av en utgiftskartläggning som finansministeriet gjort upp.

Vi föreslår

att riksdagen som en sparåtgärd minskar moment 30.40.46 med 2 500 000 euro för statsbidrag till Finlands skogscentral.

64. Forststyrelsen

50. Vissa av Forststyrelsens offentliga förvaltningsutgifter (reservationsanslag 3 år)

Varje år när budgeten görs upp bör besparingarna intäktsföras i enlighet med det sparmål som valts i budgeten. Det eftersatta underhållet av naturobjekt har under denna regeringsperiod kunnat åtgärdas med mångdubbelt större budgetar än tidigare. På grund av underskottet i de offentliga finanserna anser Samlingspartiet att det är ändamålsenligt att återgå till den tidigare anslagsnivån.

Vi föreslår

att riksdagen som en sparåtgärd minskar moment 30.64.50 med 8 610 000 euro.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

Huvudtitel 31

KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Trafik- och kommunikationsnäten

31. Vissa understöd (reservationsanslag 3 år)

Samlingspartiet inser att det finns ett anpassningstryck på miljarder euro till följd av det stora underskottet i de offentliga finanserna och vill bryta skuldspiralen inom de offentliga finanserna under de två följande valperioderna. Samlingspartiet vill därför granska utgifterna i statsbudgeten under momentet och prioritera dem.

År 2022 beslutade regeringen att införa en undantagsklausul i budgetramarna, enligt vilken de utgifter som är nödvändiga på grund av Rysslands anfallskrig flyttades ut ur ramarna. Regeringen motiverar till exempel stöd till enskilda vägar som utgifter som är nödvändiga på grund av kriget. Även om denna utgiftspost är viktig är det uppenbart att den inte kan motiveras med kriget.

Regeringen har under krigets täckmantel lyft ut utgifter ur ramarna, eftersom regeringspartierna har velat genomföra de aktuella projekten utan att behöva gallra ut något annat.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 63

Riksdagen förutsätter att statsrådet riktar en inbesparing på 14 miljoner euro till vissa understöd för trafik- och kommunikationsnät, varvid det understöd för enskilda vägar som fastställts av ministerarbetsgruppen för beredskap minskas med 10 miljoner euro och resterande 4 miljoner euro tas i synnerhet från projektstöden under momentet.

77. Utveckling av trafikledsnätet (reservationsanslag 3 år)

Samlingspartiet vill snabba på bostadsproduktion med medel ur Statens bostadsfond. En expertutredning om bostadspolitiken som riksdagens revisionsutskott låtit göra rekommenderar att Statens bostadsfonds likvida medel används till finansiering av trafik- och transportprojekt för att utveckla stadsstrukturen och främja boende. Med medel från bostadsfonden kan flaskhalsarna i bostadsbyggandet undanröjas. Det äventyrar inte stöden eller annan verksamhet som fonden bedriver.

Samlingspartiet vill backa upp lokala projekt som stöder boende och transport via paketet ”Koko Suomi kuntoon”, som det reserveras 500 miljoner euro för ur Statens bostadsfonds likvida medel. Tanken är att staten ska medverka till finansieringen av de projekt i kommuner och städer som stöder hållbar rörlighet och nytt bostadsbyggande.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

En del av anslagen fördelas vid MBT-förhandlingarna mellan stadsregionerna och staten. Samlingspartiets mål är att med tilläggsanslag säkerställa att städerna och hela Finland kan bli framgångsrika, skapa välfärd och växa på ett miljömässigt hållbart sätt.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 64

Riksdagen förutsätter att statsrådet anvisar 500 miljoner euro i likvida medel ur Statens bostadsfond för byggande och planering av nya trafikleder.

Reservationens förslag till uttalande 65

Riksdagen förutsätter att statsrådet överför de finansieringsandelar för följande projekt som reserverats för 2023 så att de finansieras med Statens bostadsfonds likvida tillgångar: Esbo stadsbana, utökning av kapaciteten på banavsnittet Helsingfors—Riihimäki fas 2, utvecklingen av bangården i Åbo och byggandet av dubbelspår på sträckan Kuppis—Åbo samt främjande av planeringen av huvudbanan på avsnittet Tammerfors—Uleåborg. Projektet finansieras med statlig egendom som en del av paketet Koko Suomi kuntoon, varvid projektet under momentet till ett belopp av 76,1 miljoner euro finansieras med bostadsfondens likvida tillgångar.

20. Tjänster inom trafik, transport och kommunikation

20. (31.20.54) Köp och utvecklande av skärgårds- och förbindelsefartygstrafiken (reservationsanslag 3 år)

Samlingspartiet inser att det finns ett anpassningstryck på miljarder euro till följd av det stora underskottet i de offentliga finanserna och vill bryta skuldspiralen inom de offentliga finanserna under de två följande valperioderna. Samlingspartiet vill därför granska utgifterna i statsbudgeten under momentet och prioritera dem.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 66

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition till riksdagen om besparingar på en miljon euro i köp och utveckling av trafik- och kommunikationstjänster i skärgårds- och förbindelsefartygstrafiken.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

43. Förbättrande av konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport (förslagsanslag)

Som bemanningsstöd återbetalas till rederierna förskotts innehållningar på sjölöner och vissa arbetsgivares socialskyddsavgifter. Syftet är att helt återbetala de stödberättigande skatterna och socialskyddsavgifterna. För fraktfartyg är stödet delvis motiverat med hänsyn till konkurrensen inom sjöfarten. Men genom den gällande lagstiftningen går en stor del av stödet till den så kallade nöjessjöfarten. Restaurang- och underhållningstjänster till havs konkurrerar med verksamhet i land och får en orättvis konkurrens fördel via besättningsstödet.

Samlingspartiet tror på marknadsekonomins och den fria konkurrensens kraft som välfärdsmotor. Konkurrenshämmande företagsstöd bör gallras ut och de frigjorda resurserna riktas till andra objekt.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 67

Riksdagen förutsätter att statsrådet lämnar riksdagen propositioner med förslag till lagstiftningsändringar genom vilka bemanningsstödet för nöjessjöfart, som utgör ett ineffektivt företagsstöd, minskas med 77,2 miljoner euro. Det återstående anslaget under momentet bör användas för att stödja leveranssäkerheten inom godstrafiken till sjöss.

51. Understöd till tjänster inom trafik, transport och kommunikation (reservationsanslag 3 år)

Samlingspartiet inser att det finns ett anpassningstryck på miljarder euro till följd av det stora underskottet i de offentliga finanserna och vill bryta skuldspiralen inom de offentliga finanserna under de två följande valperioderna. Samlingspartiet vill därför granska utgifterna i statsbudgeten under momentet och prioritera dem.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 68

Riksdagen förutsätter att statsrådet lämnar behövliga propositioner om en inbesparing på 8,8 miljoner euro i understöden till tjänster inom trafik, transport och kommunikation. Besparingen riktas huvudsakligen till det tidsbundna distributionsstödet för tidningar och delvis till anskaffning av eldrivna fordon.

60. Överföring till statens televisions- och radiofond (reservationsanslag 3 år)

Samlingspartiet anser att man vid sökandet efter besparings- och produktivitetåtgärder inom den offentliga ekonomin bör gå igenom budgeten moment för moment. Rundradion är verksam inom

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

mediebranschen och bedriver rundradioverksamhet. Dess roll i det finländska samhället är viktig som en myndighetskanal, som främjare av den inhemska kulturen och särskilt när det gäller att stödja innehåll som anses viktigt för samhället men som inte nödvändigtvis har tillräcklig kommersiell efterfrågan.

Rundradions budgetmoment har genom indexhöjningen ökat år för år och är nu över 570 miljoner euro för 2023. Rundradion arbetar i en hårt konkurrensutsatt mediebransch där många kommersiella aktörer kämpar med svåra omstruktureringar. Dess finansiering har hela tiden tryggats genom indexhöjningar och rundradioskatten, till skillnad från de kommersiella aktörerna. Samlingspartiet understöder även i fortsättningen ett starkt rundradiobolag, men finansieringen av det bör granskas som en del av balanseringen av de offentliga finanserna. Samlingspartiet vill som ett led i prioriteringen av utgifterna inom de offentliga finanserna återställa anslaget under Rundradions budgetmoment till 2019 års nivå.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 69

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar propositioner genom vilken överföringen till statens televisions- och radiofond återställs till 2019 års nivå.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Förvaltning

02. Närings-, trafik- och miljöcentralernas omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Regeringens ministerarbetsgrupp för beredskap har utanför finansramarna genomfört en ökning av närings-, trafik- och miljöcentralernas omkostnader. Ökningen kan inte motiveras med kriget. Samlingspartiet föreslår som sparåtgärd att denna anslagsökning som gjorts vid sidan av det normala rambudgeteringsförfarandet återtas.

Vi föreslår

att riksdagen minskar anslaget för närings-, trafik- och miljöcentralernas omkostnader under moment 32.01.02 med 7 300 000 euro.

03. Arbets- och näringsbyråernas omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Arbetskraftsservicen måste ses över så att den stöder varje arbetssökandes individuella situation och så att stödet går till åtgärder som enligt undersökningar mest sannolikt stärker sysselsättningen.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

Regeringen genomför den andra aktiveringsmodellen, som förbereddes under regeringen Sipilä och kallas den nordiska modellen för jobsökning. Den modell som Marins regering förespråkar går ut på att arbetslöshetsförmånen skärs ner, om den arbetssökande inte aktivt förbättrar sannolikheten för att få jobb. Regeringen Marin skapar ett hot om nedskärning i förmånen, som man kan undvika genom att skriva platsansökningar. Arbets- och näringsbyråerna är skyldiga att nå den som blivit arbetslös och hålla nära kontakt under arbetslöshetsperioden.

Regeringen reserverade 70 miljoner euro i tidsbegränsat RRF-anlag för att öka personalen vid arbets- och näringsstjänsterna. Den beräknade ökningen av arbetsmängden hotar ändå att bli större än resursökningen. Samtidigt undrar många arbetssökande vad som kommer att hända med den individuella servicen. Samlingspartiet anser att varje människas situation är individuell och att också den hjälp som erbjuds därför måste vara individuell. Därför har vi i Samlingspartiet föreslagit att arbetskraftsservicen ska stärkas ytterligare med 10 miljoner euro.

Enligt ett flertal studier är lönesubvention till stora delar ett ineffektivt sätt att främja sysselsättningen. Enligt en ingående studie som statsrådet låtit göra om effekten av lönesubvention förbättras inte sysselsättnings- och inkomstnivån för personer med lönesubvention inom offentlig och tredje sektor efter perioden med lönesubvention (Asplund m.fl. 2018). Studien sammanställer på ett övertygande sätt utländska forskningsrön och utvärderar utvecklingen i Finland på ett högkvalitativt sätt. Samlingspartiet föreslår att resurserna för tjänster för arbetslösa används till metoder som verkligen är effektiva och att lönesubventionen reduceras avsevärt.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 32.01.03 med 10 000 000 euro för stärkning av arbetskraftstjänsterna och

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 70

Riksdagen förutsätter att statsrådet bereder en reform av tjänsterna för arbetslösa där resurser överförs från lönesubvention till effektivare metoder.

51. Statens andel av sjömansserviceverksamheten (förslagsanslag)

Det finns en bestående obalans mellan de offentliga utgifterna och inkomsterna. Nästa år uppvisar statsbudgeten ett underskott på över åtta miljarder euro. Utgiftsökningen är också permanent snabbare än inkomstökningen. Finland behöver en förändring. Vi måste prioritera de saker som vi anser vara viktigast av alla och satsa på dem.

Staten finansierar drygt hälften av Sjömansservicebyråns omkostnader. Resten samlas in från arbetstagare som arbetar på finska fartyg och deras arbetsgivare. Sjömansservicebyråns tjänster riktar sig till en relativt begränsad grupp människor. Dessutom är en betydande del av de tjänster som byrån tillhandahåller numera tillgängliga förmånligt på den fria marknaden. Som ett led i pri-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

oriteringen av utgifterna skär Samlingspartiet därför ner statens andel av Sjömansservicebyråns finansiering.

Staten betalar också rederierna 50 % i ersättning för de kostnader som hemresorna för arbetstagare som arbetar på finländska fartyg orsakar. Kostnader som ersätts är de omedelbara resekostnaderna, kostnaderna för arbetstagarens uppehälle under resan och kostnaderna för researrangemangen. Dessa utgifter hör till normal företagsverksamhet och därför bör rederierna helt och hållet stå för dessa utgifter.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 71

Riksdagen förutsätter att statsrådet bereder en ändring i sjömansservicelagen genom vilken statens betalningsandel av sjömansservicebyråns omkostnader slopas.

Reservationens förslag till uttalande 72

Riksdagen förutsätter att statsrådet bereder en ändring i lagen om ersättning av statsmedel för sjömans resekostnader, genom vilken statens betalningsandel av kostnaderna för hemresor för arbetstagare som arbetar ombord på finska fartyg slopas.

20. Förnyelse och låga koldioxidutsläpp

Samlingspartiets riksdagsgrupp vill se över elmarknaden för att finländska hushåll och företag ska ha tillräckligt med el till skäligt pris också när kölden smäller i knutarna. Samlingspartiet har föreslagit omfattande åtgärder med tanke såväl på den akuta krisen och den närmaste tiden som på längre sikt. Inom kort måste vi se till att var och en har tillgång till värme och el. På längre sikt är det nödvändigt att gå över till klimatmässigt hållbara produktionsformer.

En överkomlig och leveranssäker el är en grundläggande förutsättning för ett fungerande samhälle. Elektricitet är inte och får inte bli en lyxprodukt. El är en nödvändig nytting som behövs för att hålla lamporna tända, hushållen varma och företagets hjul igång. Elens betydelse som motor för den ekonomiska tillväxten och som förutsättning för välfärden kommer endast att öka.

Elmarknaden i Europa och Finland har gått in i en djup kris. Det beror på Putins angreppskrig mot Ukraina, de europeiska ländernas kortsiktiga energipolitiska beroende av Ryssland samt brister i leveranssäkerheten och försörjningsberedskapen. Samlingspartiet vill reparera den torpederade elmarknaden.

Under de kommande energikrisvintrarna kommer elpriset att vara högt och bestämmas utifrån produktionsformer som baserar sig på fossila bränslen. Samlingspartiet anser att Finland därför behöver ett effektstöd för de produktionsformer som har de högsta rörliga kostnaderna. Syftet med stödet är att sänka priset per enhet för den el som produceras med dessa produktionsformer

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

och samtidigt säkerställa att dessa produktionsformer förblir i drift på marknaden under de kommande åren.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 73

Riksdagen förutsätter att statsrådet snabbt bereder och lämnar förslag till effektstöd för de produktionsformer som har de dyraste rörliga kostnaderna och genom vilka priset per enhet för producerad el sänks och all befintlig inhemsk elproduktionskapacitet hålls i drift.

Reservationens förslag till uttalande 74

Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar alla till buds stående åtgärder för att undvika cirkulerande elavbrott till exempel genom att främja flexibel förbrukning.

Reservationens förslag till uttalande 75

Riksdagen förutsätter att statsrådet på EU-nivå aktivt förhandlar om förnuftiga energilösningar till exempel genom att arbeta för att kopplingen mellan elpriset och gaspriset bryts och genom att på EU-nivå fastställa ett pristak för el.

Reservationens förslag till uttalande 76

Riksdagen förutsätter att statsrådet lämnar riksdagen behövliga propositioner om smidigare planläggnings-, tillstånds- och besvärprocesser i synnerhet i samband med energiinvesteringar.

40. Stödjande av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet (förslagsanslag)

För att klara sig i den globala konkurrensen måste Finland som litet land satsa på forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet (FoUI). Utan ordentliga satsningar på kompetens genereras ingen hållbar ekonomisk tillväxt. Samlingspartiet föreslår att nivån på FoUI-satsningarna stärks utan att pruta på hållbarheten i de offentliga finanserna.

Också regeringen meddelar att den förbundit sig till fyraprocentmålet i fråga om FoUI-satsningarna. Enligt färdplanen för hållbarhet i de offentliga finanserna är regeringens centrala mål att stabilisera ökningen av skuldkvoten uttryckligen genom att höja FoUI-intensiteten och därmed skapa en snabbare ekonomisk tillväxt. Enligt budgetpropositionen minskar FoUI-finansieringen dock med 110 miljoner euro.

Vi föreslår

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

att riksdagen ökar moment 32.20.40 med 40 000 000 euro för Business Finlands finansiering av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet.

41. Energistöd (förslagsanslag)

De offentliga finanserna är utsatta för ett anpassningstryck på miljardtals euro på grund av det kroniska underskottet. Samlingspartiet vill skapa balans i de offentliga finanserna under de två kommande valperioderna. Därför bör utgifterna under varje moment i statsbudgeten granskas kritiskt. En kritisk granskning av företagsstöden är en central del av Samlingspartiets metodarsenal för att stärka de offentliga finanserna.

Energistöd kan beviljas för investeringar och utredningar som stöder produktion eller användning av förnybar energi, energisparande, en effektivare energiproduktion eller energianvändning eller ibruktagande av ny teknik med anknytning till detta. Energistöd kan också beviljas för demonstrationsprojekt som hänför sig till teknik för produktion eller användning av biodrivmedel för trafiken. I budgeten för 2023 har det för energistöd budgeterats 364 090 000 euro och nya förbindelser får ingå till ett belopp av högst 283 100 000 euro.

Som ett led i prioriteringen av utgifter i anslutning till andra företagsstöd skär Samlingspartiet ner energistödet 2023 med 60 000 000 euro och riktar nedskärningen särskilt till ineffektiva stöd för investeringar som ersätter stenkol.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 77

Riksdagen förutsätter att statsrådet lämnar riksdagen de lagändringar och andra ändringar som behövs för att man på årsnivå ska kunna uppnå besparingar på 60 000 000 euro i energistöden.

88. Kapitalinvestering i Ilmastorahasto Oy (reservationsanslag 3 år)

Utgifterna bör prioriteras. Varje år när budgeten görs upp bör besparingarna intäktsföras i enlighet med det sparmål som valts i budgeten. Budgetramens trovärdighet grundar sig på att utgiftsnivån vid varje budgetmangling anpassas till den.

Under den gångna valperioden har regeringen inte lyckats prioritera utgifterna. Budgetramarna slopades helt och hållet 2020 på grund av den ekonomiska kris som coronapandemin orsakade. Regeringen höjde ramnivån för 2021–2022 med 1,4 miljarder euro i strid med sakkunnigrekommendationerna. Efter Rysslands angrepp skrev regeringen in en så kallad undantagsklausul i planen för de offentliga finanserna för att sköta utgifterna i anslutning till säkerhetssituationen. I praktiken har undantagsklausulen formulerats så vagt att också utgifter som inte nödvändigtvis hänför sig till säkerhetsläget har flyttats utanför ramen. På så sätt har man fått utrymme för poli-

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 2/saml**

tiska projekt inom budgetramarna. I praktiken har regeringens utgiftspolitik inte inneburit några begränsningar. Riktningen måste ändras.

De offentliga finanserna uppvisar ett underskott på nästan 10 miljarder euro varje år under hela finansministeriets prognosperiod och välfärdstjänsterna håller på att gå i kvav ekonomiskt sett. Samlingspartiet vill rädda välfärdstjänsterna också för kommande generationer och därför måste utgifterna prioriteras. Prioriteringen av utgifterna innebär att man måste avstå från något. Medan budgeten utarbetas finns det alltid angelägna utgiftsposter för flera miljarder euro mer än man har råd med. När ekonomin uppvisar ett kraftigt underskott är det förståeligt att det är nödvändigt att gallra bort någonting som är mindre viktigt. I framtiden måste besparingarna göras med hjälp av en utgiftskartläggning som finansministeriet gjort upp.

Vi föreslår

att riksdagen som en sparåtgärd minskar anslaget för kapitalinvestering i Klimatfonden Ab under moment 32.20.88 med 50 000 000 euro.

30. Sysselsättning och företagsamhet

40. Stödjande av en hållbar tillväxt och livskraft i regionerna (reservationsanslag 3 år)

Utgifterna bör prioriteras. Varje år när budgeten görs upp bör besparingarna intäktsföras i enlighet med det sparmål som valts i budgeten. Budgetramens trovärdighet grundar sig på att utgiftsnivån vid varje budgetmangling anpassas till den.

Under den gångna valperioden har regeringen inte lyckats prioritera utgifterna. Budgetramarna slopades helt och hållet 2020 på grund av den ekonomiska kris som coronapandemin orsakade. Regeringen höjde ramnivån för 2021–2022 med 1,4 miljarder euro i strid med sakkunnigrekommendationerna. Efter Rysslands angrepp skrev regeringen in en så kallad undantagsklausul i planen för de offentliga finanserna för att sköta utgifterna i anslutning till säkerhetssituationen. I praktiken har undantagsklausulen formulerats så vagt att också utgifter som inte nödvändigtvis hänför sig till säkerhetsläget har flyttats utanför ramen. På så sätt har man fått utrymme för politiska projekt inom budgetramarna. I praktiken har regeringens utgiftspolitik inte inneburit några begränsningar. Riktningen måste ändras.

De offentliga finanserna uppvisar ett underskott på nästan 10 miljarder euro varje år under hela finansministeriets prognosperiod och välfärdstjänsterna håller på att gå i kvav ekonomiskt sett. Samlingspartiet vill rädda välfärdstjänsterna också för kommande generationer och därför måste utgifterna prioriteras. Prioriteringen av utgifterna innebär att man måste avstå från något. Medan budgeten utarbetas finns det alltid angelägna utgiftsposter för flera miljarder euro mer än man har råd med. När ekonomin uppvisar ett kraftigt underskott är det förståeligt att det är nödvändigt att gallra bort någonting som är mindre viktigt. I framtiden måste besparingarna göras med hjälp av en utgiftskartläggning som finansministeriet gjort upp.

Vi föreslår

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

att riksdagen minskar moment 32.30.40 med 1 500 000 euro.

41. Statsunderstöd för Jobbkanalen Ab:s verksamhet (reservationsanslag 3 år)

Samlingspartiet har understött främjandet av Jobbkanalen Ab också i riksdagen. Därför är det viktigt att se hur det nya bolaget med specialuppgifter inleder sitt arbete och vilka effekter det kommer att ha. En alltför kraftig utvidgning av bolagets verksamhet kan tränga undan privat verksamhet på marknadsvillkor. I det fortsatta arbetet måste det bedömas hur bolaget har lyckats i sin uppgift.

Vi föreslår

att riksdagen minskar moment 32.30.41 med 7 000 000 euro för statsunderstöd till Jobbkanalen Ab.

42. Stödjande av företagens utvecklingsprojekt (förslagsanslag)

Utgifterna bör prioriteras. Varje år när budgeten görs upp bör besparingarna intäktsföras i enlighet med det sparmål som valts i budgeten. Budgettramens trovärdighet grundar sig på att utgiftsnivån vid varje budgetmangling anpassas till den.

Under den gångna valperioden har regeringen inte lyckats prioritera utgifterna. Budgettramarna slopades helt och hållet 2020 på grund av den ekonomiska kris som coronapandemin orsakade. Regeringen höjde ramnivån för 2021–2022 med 1,4 miljarder euro i strid med sakkunnigrekommendationerna. Efter Rysslands angrepp skrev regeringen in en så kallad undantagsklausul i planen för de offentliga finanserna för att sköta utgifterna i anslutning till säkerhetssituationen. I praktiken har undantagsklausulen formulerats så vagt att också utgifter som inte nödvändigtvis hänför sig till säkerhetsläget har flyttats utanför ramen. På så sätt har man fått utrymme för politiska projekt inom budgettramarna. I praktiken har regeringens utgiftspolitik inte inneburit några begränsningar. Riktningen måste ändras.

De offentliga finanserna uppvisar ett underskott på nästan 10 miljarder euro varje år under hela finansministeriets prognosperiod och välfärdstjänsterna håller på att gå i kvav ekonomiskt sett. Samlingspartiet vill rädda välfärdstjänsterna också för kommande generationer och därför måste utgifterna prioriteras. Prioriteringen av utgifterna innebär att man måste avstå från något. Medan budgeten utarbetas finns det alltid angelägna utgiftsposter för flera miljarder euro mer än man har råd med. När ekonomin uppvisar ett kraftigt underskott är det förståeligt att det är nödvändigt att gallra bort någonting som är mindre viktigt. I framtiden måste besparingarna göras med hjälp av en utgiftskartläggning som finansministeriet gjort upp.

För mer än fem år sedan, i juni 2016, ordnades i Storbritannien en folkomröstning om utträde ur Europeiska unionen. Efter det har det stått klart att Storbritannien kommer att utträda ur EU. Händelsen är inte överraskande, utan har varit en politisk risk som företagen kunnat förutse och som nu realiserats. Det är frågan om en normal affärsrisk. Trots det används 9 000 000 euro av anslaget för att minska de ekonomiska skador som Förenade kungarikets utträde ur EU har orsakat små och medelstora företag.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 78

Riksdagen förutsätter att statsrådet lämnar riksdagen behövliga propositioner om att slopa det onödiga brexitföretagsstödet.

87. Kapitalinvestering i Jobbkanalen Ab (reservationsanslag 2 år)

Samlingspartiet har understött främjandet av Jobbkanalen Ab också i riksdagen. Därför är det viktigt att bedöma hur det nya bolaget med specialuppgifter inleder sitt arbete och vilka effekter det kommer att ha. En alltför kraftig utvidgning av bolagets verksamhet kan tränga undan privat verksamhet på marknadsvillkor. I det fortsatta arbetet måste det bedömas hur bolaget har lyckats i sin uppgift. Jobbkanalen Ab kapitaliserades till exempel 2022 med 10 miljoner euro. Dessutom har bolaget beviljats 10 miljoner euro i statsunderstöd.

Vi föreslår

att riksdagen minskar moment 32.30.87 med 5 000 000 euro för kapitalinvestering i Jobbkanalen Ab.

40. Specialfinansiering till företag

48. Räntestöd och annat stöd till offentligt understödda export- och fartygskrediter (förslagsanslag)

De offentliga finanserna är utsatta för ett anpassningstryck på miljardtals euro på grund av det kroniska underskottet. Samlingspartiet vill skapa balans i de offentliga finanserna under de två kommande valperioderna. Därför bör utgifterna under varje moment i statsbudgeten granskas kritiskt. En kritisk granskning av företagsstöden är en central del av Samlingspartiets metodarsenal för att stärka de offentliga finanserna.

Som ett led i prioriteringen av utgifter i anslutning till andra företagsstöd skär Samlingspartiet ned räntestödet och annat stöd till offentligt understödda export- och fartygskrediter med 21 200 000 euro.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 79

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

Riksdagen förutsätter att statsrådet gör de lagändringar och andra ändringar som behövs för att man på årsnivå ska kunna uppnå besparingar på 21 200 000 euro i räntestöd och andra stöd som beviljas export- och fartygskrediter.

89. Kapitalinvestering i Business Finland Venture Capital Ab (reservationsanslag 3 år)

Utgifterna bör prioriteras. Varje år när budgeten görs upp bör besparingarna intäktsföras i enlighet med det sparmål som valts i budgeten. Budgettramens trovärdighet grundar sig på att utgiftsnivån vid varje budgetmangling anpassas till den.

Under den gångna valperioden har regeringen inte lyckats prioritera utgifterna. Budgettramarna slopades helt och hållet 2020 på grund av den ekonomiska kris som coronapandemin orsakade. Regeringen höjde ramnivån för 2021–2022 med 1,4 miljarder euro i strid med sakkunnigrekommendationerna. Efter Rysslands angrepp skrev regeringen in en så kallad undantagsklausul i planen för de offentliga finanserna för att sköta utgifterna i anslutning till säkerhetssituationen. I praktiken har undantagsklausulen formulerats så vagt att också utgifter som inte nödvändigtvis hänför sig till säkerhetsläget har flyttats utanför ramen. På så sätt har man fått utrymme för politiska projekt inom budgettramarna. I praktiken har regeringens utgiftspolitik inte inneburit några begränsningar. Riktningen måste ändras.

De offentliga finanserna uppvisar ett underskott på nästan 10 miljarder euro varje år under hela finansministeriets prognosperiod och välfärdstjänsterna håller på att gå i kvav ekonomiskt sett. Samlingspartiet vill rädda välfärdstjänsterna också för kommande generationer och därför måste utgifterna prioriteras. Prioriteringen av utgifterna innebär att man måste avstå från något. Medan budgeten utarbetas finns det alltid angelägna utgiftsposter för flera miljarder euro mer än man har råd med. När ekonomin uppvisar ett kraftigt underskott är det förståeligt att det är nödvändigt att gallra bort någonting som är mindre viktigt. I framtiden måste besparingarna göras med hjälp av en utgiftskartläggning som finansministeriet gjort upp.

Vi föreslår

att riksdagen som en sparåtgärd minskar anslaget för kapitalinvestering i Business Finland Venture Capital Ab under moment 32.40.89 med 10 000 000 euro.

50. Integration och internationell kompetens

03. Främjande av integration och arbetskraftsinvandring (reservationsanslag 2 år)

Arbetskraftsinvandringen måste åtminstone fördubblas. I programmet för internationell rekrytering (2020) har Samlingspartiet föreslagit ett flertal metoder för att uppnå målet. Om målet inte kan nås med dessa medel, måste vi snabbt skapa nya.

Samlingspartiet vill skapa ett certifikat för en rättvis arbetsgivare för företag som utlovar ett snabbt tillståndsförfarande på två veckor för arbetstagare som kommer i arbetsgivarens tjänst från utlandet. Det företag som får certifikatet förbinder sig att göra egenkontroller och rapportera. Administrationen av arbetstillstånd måste automatiseras och digitaliseras.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

Den röriga och byråkratiska processen för arbetstillstånd, som nu är uppsplittrad på tre ministerier, måste koncentreras till en enda resultatansvarig enhet. Utländska medborgare som utexamineras från en finländsk högskola ska automatiskt beviljas uppehållstillstånd och studerande från länder utanför EU/EES-området måste få rätt till skatteavdrag för terminsavgifter i Finland.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 32.50.03 med 10 000 000 euro för stärkandet av integrationsåtgärderna i samband med arbete och

att riksdagen godkänner ett uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 80

Riksdagen förutsätter att uppgifterna inom arbetskraftsinvandring koncentreras till en särskild enhet.

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

03. Forskning och utveckling

04. Omkostnader för Institutet för hälsa och välfärd (reservationsanslag 2 år)

Kvalitetsregistren spelar också en viktig roll för att trygga en jämlik tillgång till social- och hälsovård samt trygga tjänsternas kvalitet och genomslag. Med hjälp av registrens data kan man också förbättra jämförelserna av vården, klientorienteringen, patientsäkerheten och informationsledningen i olika delar av landet.

Samlingspartiet anser att kvalitetsregistren måste stärkas och användningen av dem utvidgas.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 33.03.04 med 3 000 000 euro för att stärka och bredda utnyttjandet av kvalitetsregister.

10. Utjämnning av familje- och boendekostnader, grundläggande utkomststöd samt vissa tjänster

54. Bostadsbidrag (förslagsanslag)

Finland behöver en bättre fungerande bostadsmarknad eftersom en fungerande bostadsmarknad håller igång ekonomin. Samlingspartiet anser att bostadsmarknaden behöver mer konkurrens och större utbud särskilt i tillväxtcentra, där efterfrågan på nya bostäder är allra störst. Samtidigt vore det motiverat att minska onödig reglering och byråkrati på bostadsmarknaden.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 2/saml**

I Finland stöds boende med flera olika stödformer. Direkt stöd är bland annat allmänt bostadsbidrag. Indirekt stöd är olika typer av tomtsubventioner och bostadsproduktion som subventioneras av kommuner och ARA. Stödsystemet behöver en omfattande genomlysning och en kritisk granskning av stödmekanismernas genomslag. Höjer stödet från samhället boendekvaliteten på ett effektivt sätt? Eller sänker det priset på boende?

I Finland måste vi göra en omvärdering av frågan för vilken typ av boende samhällets stöd behövs. På tio år har antalet hushåll som får allmänt bostadsbidrag ökat från 150 000 till över 230 000, trots att de studerande inte beaktas. Under samma tid har de direkta utgifterna för stöd för boende fördubblats. Kan vi säga att boendekvaliteten har stigit i samma grad?

Det allmänna bostadsbidraget är likväl ett rättvisare och mer jämlikt sätt att stödja alla låginkomsttagares boende än att bara ett fåtal lyckliga erbjuds samhällssubventionerade bostäder till överkomliga priser. Trots många goda egenskaper utgör det allmänna bostadsbidraget ett hinder för att ta heltidsarbete, höja den allmänna hyresnivån beroende på marknaden och delvis ge samhällsstöd till sådant boende som det är svårt att motivera stöd för.

Enligt budgetpropositionen kommer staten nästa år att betalas över 2,2 miljarder euro i direkta stöd till boende. Utgifterna för det allmänna bostadsbidraget har fördubblats på bara drygt tio år. Just nu stiger bidragsutgifterna ohållbart mycket och systemet behöver ses över.

Överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget verkar svårt att motivera så här i efterhand. Bostadsbidragen till studerande steg med omkring 260 miljoner euro 2016–2020.

Det är svårt att motivera varför bidrag på en fjärdedels miljard för studerandes boende skulle vara ett bättre samhälleligt stöd för högkvalitativ utbildning än andra metoder. Det har blivit allt vanligare att bo i enrummare samtidigt som det finns lediga platser vid studentbostäder runt om i Finland. De ökade bidragsutgifterna har gått till personer som bor i enrummare, medan utgifterna rentav har minskat för studentpar eller personer som bor kollektivt. Enligt Statistikcentralen har sysselsättningen bland studerande inte minskat sedan 2015. Yrkeshögskolestuderande arbetar rentav en aning mer. Sett ur de studerandes synvinkel är stödsystemet inte förutsägbart när det tillämpas olika inkomstgränser på studiestödet respektive bostadstillägget.

Det allmänna bostadsbidraget bidrar till flitfällor som gör det olönsamt att ta emot heltidsarbete. Nivån på bostadsbidraget följer folkpensionsindex, som i sin tur följer levnadskostnadsindex. Levnadskostnadsindex för det kommande året kommer att stiga med 7,8 procent jämfört med 2023. Hyresnivån förväntas dock inte stiga i motsvarande grad. Hyresindexet verkar stiga med endast 0,9 procent. Bostadsbidraget håller alltså på att öka betydligt snabbare än boendekostnaderna. Samlingspartiet anser att hyresindexet bör utgöra ett tak för höjningen av bostadsbidraget, det vill säga att bostadsbidraget inte kan höjas mer än hyresindexet.

Samlingspartiet föreslår att en måttlig självriskandel för utkomststödet återinförs. Självriskan sporrar till att bo förmånligare och avveckla tröskelfällor. Det allmänna bostadsbidraget har redan en självrisk, men i många fall ersätter utkomststödet boendeutgifterna efter bostadsbidraget helt och hållet. Det försvagar incitamenten för arbete, eftersom det räcker med endast lite extra arbete för att utkomststödet ska sänkas, till skillnad från bostadsbidraget. En låg självrisk uppmunt-

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

rar till att söka en förmånligare bostad och undanröjer å andra sidan incitamentet för hyresvärden att överföra nivån på utkomststödet till hyran till fullt belopp. Samlingspartiet vill trygga en skälig nivå på minimiförmånerna och vill statistiskt kompensera självriskandelens effekt delvis genom en nivåhöjning av utkomststödet.

Det är motiverat att i bostadsbidraget beakta de snabbt ökande värme- och energikostnaderna i enlighet med propositionen. Samlingspartiet understöder också regeringens förslag om elstöd och elavdrag för att förhindra att de som är beroende av förmånerna råkar i ekonomiska svårigheter på grund av de kraftigt stigande energipriserna. Samlingspartiet ska också inleda en mer omfattande reform av det allmänna bostadsbidraget, där bidragsfällor undanröjs och där det på nytt fastställs för vilket slags boende samhällsstöd behövs.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 81

Riksdagen förutsätter att det görs en övergripande revidering av bostadsbidraget för att hejda en ökning i boendekostnaderna och rikta in utgifterna för bostadsbidrag till sådant boende som det verkligen behövs samhällsstöd för och som ger en minskning av stödutgifterna på 350 miljoner euro.

Reservationens förslag till uttalande 82

Riksdagen förutsätter att hyresindexet läggs till grund för indexhöjningen av bostadsbidraget så att bostadsbidraget höjs endast i samma grad som hyresindexet, om ökningen av poängtalet för folkpensionsindexet är större än ökningen för hyresindexet.

Reservationens förslag till uttalande 83

Riksdagen förutsätter att det utreds om de godtagbara maximala boendeutgifterna kan bestämmas utifrån pendlingsregion i stället för som i den nuvarande modellen och om en högsta hyresnivå per kvadratmeter kan vara ett bidragskriterium.

Reservationens förslag till uttalande 84

Riksdagen förutsätter att det görs en bedömning av om det är ändamålsenligt att ersätta finansieringsvederlaget för ägarbostäder med bostadsbidrag.

Reservationens förslag till uttalande 85

Riksdagen förutsätter att formuläret för bassjälvrisk justeras så att bidraget fördelas på ett mer ändamålsenligt sätt och så att margineffekterna i bostadsbidraget kan undanröjas.

Reservationens förslag till uttalande 86

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 2/saml**

Riksdagen förutsätter att överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget omprövas och att det för studerande vid behov utarbetas en individuell och tillräcklig modell för bostadsbidrag som smidigt kan integreras med andra studieförmåner.

Reservationens förslag till uttalande 87

Riksdagen förutsätter att samhällsstödda hyresbostäder till skäligt pris bättre riktas till grupper med särskilda behov och till dem med de allra lägsta inkomsterna. De sociala stöden bör mer exakt riktas till de som behöver dem mest. Detta dämpar också den snabba ökningen av utgifterna för bostadsbidraget.

Reservationens förslag till uttalande 88

Riksdagen förutsätter att incitamenten för de växande stadsregionerna och deras möjligheter att öka tomt- och bostadsutbudet stärks och att statens deltagande i finansieringen av trafikprojekt som förbättrar förutsättningarna för bostadsproduktion i tillväxtcentrum ökas.

Reservationens förslag till uttalande 89

Riksdagen förutsätter att som ett led i reformen av bostadsbidragen kompletteras utkomststödet med en moderat självriskandel på 10 procent för boendeutgifterna, vilket minskar utgifterna för bostadsbidraget, och att nivån på utkomststödet samtidigt balanseras genom en höjning på 100 miljoner euro.

30. Sjukförsäkring

60. Statens andel i de utgifter som föranleds av sjukförsäkringslagen (förslagsanslag)

Enligt Institutet för hälsa och välfärd (THL 2021) har skillnaderna i hälsa mellan befolkningsgrupper efter årtal av inskränkningar varit oförändrade, till vissa delar rentav ökat. Hälsoskillnaderna och ojämlikheten i tillgången till vård och service är några av våra största utmaningar. Det hade redan länge före coronan förekommit problem med tillgången till vård, men på grund av coronan har vård- och serviceskulden vuxit rekordstor. Också bristen på vårdpersonal försvagar tillgången till tjänster.

Folkhälsan kan stärkas, och skillnaderna i välfärd och hälsa kan reduceras om människor får vård i rätt tid och tidigt stöd oberoende av inkomst. För att medborgarnas lagstadgade tjänster ska kunna tryggas krävs det att den offentliga, den privata och den tredje sektorns social- och hälsovårdstjänster utnyttjas. Samlingspartiet anser att det är förnuftigt att utnyttja FPA-ersättningen för att förbättra tillgången till tjänster och påskynda tillgången till vård.

Samlingspartiet vill återta regeringens nedskärning av FPA-ersättningen, som ökar köerna inom den offentliga sektorn ytterligare, ökar personalens arbetsbörda och lämnar allt fler utan service och rehabilitering.

Vi föreslår

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 90

Riksdagen förutsätter att regeringens proposition om nedskärningar i FPA-ersättningarna återtas.

40. Pensioner

50. Statens andel av sjömanspensionskassans utgifter (förslagsanslag)

Statssekreterare Jari Partanens (cent) arbetsgrupp för företagsstöd, tillsatt av regeringen, anser i sin rapport att det är möjligt att sänka statsandelen till sjömanspensionskassan. Redan nu finns det en överenskommelse om att statsandelen ska sjunka till 29 procent från nuvarande 31 procent från och med 2021. Genom ytterligare sänkningar kan staten uppnå större utgiftsbesparingar.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 91

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt överlämnar en proposition till riksdagen med förslag till en kalkyl för statsandelen till sjömanspensionskassan som innebär att det belopp som betalas ut på grundval av statsandelen sänks med 10 miljoner.

60. Social- och hälsovården stöds

32. Statlig finansiering till hälso- och sjukvårdsenheter för forskning på universitetsnivå samt forskning på universitetsnivå inom socialt arbete (fast anslag)

Avsikten är att statlig forskningsfinansiering ska beviljas för projekt inom social- och hälsovårdsforskning på universitetsnivå. Med forskning på universitetsnivå kan vi framför allt säkerställa att den offentliga social- och hälsovården utvecklas, ger effekt och stöder befolkningens hälsa och välfärd.

Samlingspartiet vill här uttrycka sin oro över hur anslagen till forskning inom social- och hälsovård ska räcka till. Regeringens anslag till medicinsk forskning och inte minst till forskning på universitetsnivå är otillräckliga.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 33.60.32 med 3 800 000 euro för att stärka den social- och hälsovetenskapliga forskningen på universitetsnivå.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

39. Utvecklande av servicestrukturen (reservationsanslag 3 år)

Samlingspartiet vill att människor smidigt ska få vård. Särskilt när det gäller snabbare tillgång till mentalvårdstjänster måste man hitta lösningar. Köerna till mentalvårdstjänster är ohållbara och bidrar till ökad ojämlikhet. I och med coronan har behovet av mentalvårdstjänster ökat ytterligare, såväl hos barn som hos vuxna. Inom social- och hälsovården på basnivå existerar det inte lika tillgång till adekvat hjälp vid psykiska problem.

Samlingspartiet understöder medborgarinitiativet Terapigaranti för en lagändring som ger snabbare tillgång till terapeutisk psykoterapi eller annan psykosocial vård. Terapigarantin skulle bygga upp en effektiv mentalvård på basnivå, vilket i nuläget saknas i Finland. Just nu är en strukturell reform av mentalvården utifrån terapigarantin aktuell. Den är ett led i en hållbar eftervård av coronakrisen och åtgärderna för att stärka sysselsättningen. Också den goda praxis som utvecklats inom projektet Första linjens terapier måste utnyttjas i utvecklingen av tjänsterna.

För att möjliggöra snabb tillgång till vård vid psykiska problem vill Samlingspartiet lägga 35 miljoner euro på en terapigaranti.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 92

Riksdagen förutsätter att regeringen i överensstämmelse med medborgarinitiativet om terapigaranti bereder en proposition om terapigaranti för psykisk vård och reserverar 35 000 000 euro för ändamålet.

Huvudtitel 35

MILJÖMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Miljö- och naturvård

21. Vissa utgifter för naturvård (reservationsanslag 3 år)

Biologisk mångfald är en förutsättning inte bara för organismers liv utan också för människors liv. När vi vill värna om klimatet, rena vattendrag och biologisk mångfald krävs det att alla samhällssektorer deltar.

Vi ansvarar alla för att skydda de arter och naturtyper som hör till Finlands natur. Vi får inte göra slut på vårt naturkapital, utan vi bör lämna miljön i bättre skick till kommande generationer. Vi kan skydda Finlands ursprungliga arter inte bara genom att skydda områdena utan också genom aktiv naturvård och genom att bekämpa spridningen av invasiva främmande arter.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

Samlingspartiet anser att naturskyddet och restaureringsåtgärderna också i fortsättningen måste basera sig på frivillighet, likaså etableringen av metoder för ekologisk kompensation och införandet av nya incitamentsystem för markägarna. Anslagen för nuvarande nationella naturvårdsprojekt och naturvårdsprojekt som baserar sig på frivillighet är ett kostnadseffektivt sätt att främja naturvården. Samlingspartiet vill stärka skyddet av naturen genom att öka finansieringen av Metso- och Helmi-programmen.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 35.10.21 med 20 000 000 euro för att stärka genomförandet av Metso- och Helmi-programmen och

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 93

Riksdagen förutsätter att begränsningarna av nätfisket utvidgas i saimenvikarens reproduktionsplatser för att det enda endemiska däggdjuret i Finland ska kunna bevaras.

Reservationens förslag till uttalande 94

Riksdagen förutsätter att den separata finansieringen av vattenvården samlas i ett enda omfattande åtgärdspaket för näringscykeln för att rädda Östersjön.

31. Understöd för de kommunala klimatplanerna (reservationsanslag 3 år)

Utgifterna bör prioriteras. Varje år när budgeten görs upp bör besparingarna intäktsföras i enlighet med det sparmål som valts i budgeten. Budgettramens trovärdighet grundar sig på att utgiftsnivån vid varje budgetmangling anpassas till den.

Under den gångna valperioden har regeringen inte lyckats prioritera utgifterna. Budgettramarna slopades helt och hållet 2020 på grund av den ekonomiska kris som coronapandemin orsakade. Regeringen höjde ramnivån för 2021–2022 med 1,4 miljarder euro i strid med sakkunnigrekommendationerna. Efter Rysslands angrepp skrev regeringen in en så kallad undantagsklausul i planen för de offentliga finanserna för att sköta utgifterna i anslutning till säkerhetssituationen. I praktiken har undantagsklausulen formulerats så vagt att också utgifter som inte nödvändigtvis hänför sig till säkerhetsläget har flyttats utanför ramen. På så sätt har man fått utrymme för politiska projekt inom budgettramarna. I praktiken har regeringens utgiftspolitik inte inneburit några begränsningar. Riktningen måste ändras.

De offentliga finanserna uppvisar ett underskott på nästan 10 miljarder euro varje år under hela finansministeriets prognosperiod och välfärdstjänsterna håller på att gå i kvav ekonomiskt sett. Samlingspartiet vill rädda välfärdstjänsterna också för kommande generationer och därför måste utgifterna prioriteras. Prioriteringen av utgifterna innebär att man måste avstå från något. Medan budgeten utarbetas finns det alltid angelägna utgiftsposter för flera miljarder euro mer än man har råd med. När ekonomin uppvisar ett kraftigt underskott är det förståeligt att det är nödvändigt att

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

gallra bort någonting som är mindre viktigt. I framtiden måste besparingarna göras med hjälp av en utgiftskartläggning som finansministeriet gjort upp.

Samlingspartiet anser att Finland måste starta ett effektivitetsprogram för hela den offentliga sektorn. Programmet ska utvärdera kommunernas och välfärdsområdenas skyldigheter. Man måste bedöma vilka uppgifter som är nödvändiga för produktionen inom den offentliga sektorn och vilka åtgärder som mest effektivt leder fram till de politiska målen. Kommunernas klimatplaner är en onödig och till sina klimatkonsekvenser obetydlig åtgärd som orsakar kostnader. Samlingspartiet har föreslagit ett flertal metoder för att öka den rena energiproduktionen, vilket är av genuin betydelse för utsläppsminskningen.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 95

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar ett förslag till ändring av klimatlagen så att den kommunala klimatplanen blir frivillig och bidragen för att utarbeta klimatplaner kan slopas, eftersom dessa klimatplaner är en ineffektiv klimatåtgärd och ett slopande av dem ger inbesparingar.

INKOMSTPOSTER

Avdelning 11

SKATTER OCH INKOMSTER AV SKATTENATUR

01. Skatter på grund av inkomst och förmögenhet

01. Skatt på förvärvs- och kapitalinkomster

På grund av de stigande levnadskostnaderna och den avtagande tillväxten finns det utmärkta motiveringar för att lindra beskattningen av arbete. Genom att sänka skatten på arbete underlättas hushållens ekonomiska situation direkt och incitamenten att ta emot arbete förbättras. En stram beskattning av arbete är ett centralt strukturellt problem i beskattningen som bromsar upp tillväxten.

Samlingspartiet vill genomföra skattelättnaderna jämnt i alla inkomstklasser. Lindringarna riktas till dem som får pensions- och arbetsinkomster genom att ändra arbetsinkomstavdragen och pensionsinkomstavdragen samt skatteskalorna. Låg- och medelinkomsttagarna bör dock prioriteras måttligt för att incitamenten att ta emot arbete ska förbättras.

Samlingspartiet lindrar inte beskattningen av arbete på kredit. Lindringen av beskattningen av arbete täcks helt och hållet genom att de offentliga utgifterna minskas och de mindre skadliga skatterna skärps. Tyngdpunkten i beskattningen flyttas på ett genomtänkt sätt från arbete och företa-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

gande till skade- och konsumtionsbeskattning. Skattebasen breddas och koncentreras så att den inte ska orsaka negativa konsekvenser för sysselsättning och risktagning. När skattebasen breddas är det viktigt att se till att beskattningen blir rättvis.

För närvarande minskar incitamenten för arbete och företagande av den strama beskattningen. Redan för medelinkomsttagare blir det bara 50 euro eller till och med mindre av en extra inkomst på hundra euro. Enligt en enkät som STTK lät göra 2017 har ungefär var tredje person i arbetsför ålder skurit ner sitt arbete på grund av den skärpta beskattningen av extra inkomster.

Stram beskattning är ett strukturellt problem. I förhållande till de viktigaste konkurrentländerna prissätter Finland sig själv ut ur marknaden. Trots att Finland har stabila samhälleliga förhållanden och hög kompetensnivå besvärar vi av betydligt mindre investeringar och mindre arbetskraftsinvandring än i jämförelseländerna. Företagsamheten ligger på lägre nivå och hushållen har mindre förmögenhet.

Alla partier stöder en lindring av beskattningen av arbete. I slutsatserna i den parlamentariska landskapsskattekommitténs betänkande konstaterar partierna att en hård beskattning av arbete är det största problemet i vårt skattesystem. Ett särskilt problem när det gäller beskattningen av arbete är för närvarande en mycket brant progression som effektivt minskar incitamenten för flit.

Samlingspartiet anser att Finland inte behöver några nya beskattningsnivåer. Beredningen av landskapsskatten fortsätter dock vid finansministeriet. Samlingspartiet anser att beredningen av landskapsskatten bör avslutas omedelbart, eftersom tre beskattningsnivåer är för mycket i ett land av Finlands storlek.

En lindring av förvärvsinkomstbeskattningen påskyndar sysselsättningen och den ekonomiska tillväxten och ger således upphov till ny beskattningsbar inkomst. Ekonomernas bedömningar av en så kallad självfinansierad skattesänkning varierar kraftigt. Den genomsnittliga bedömningen hos 117 finländska ekonomister var att skattenedsättningarna finansierar sig själva till nästan hälften. Också enligt finansministeriet bör de dynamiska effekterna av skatteändringar beaktas bättre i framtiden när det görs ändringar i beskattningsgrunderna.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 96

Riksdagen förutsätter att beredningen av en tredje beskattningsnivå slopas.

Förbättra hushållsavdraget och inför ett superhushållsavdrag för äldre

Hushållsavdraget är ett utmärkt sätt att sänka skattekillen för tjänster, öka sysselsättningen och minska den svarta sektorn. Tack vare att skattekillen sänks kan finländska hushåll lägga ut hushållsarbete, vård eller renoveringar och köpta tjänsterna billigare.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 2/saml**

När hushållen oftare köper arbeten som de annars hade utfört själva, förbättras både den ekonomiska aktiviteten och sysselsättningen. Exempelvis städning i hemmen skapar arbete för folk inom städbranschen och samtidigt får beställaren själv mer tid att koncentrera sig på sitt eget arbete. Alla vinner på det.

Regeringen sänkte hushållsavdraget i början av sin mandatperiod. Senare genomförde regeringen dock temporära förbättringar i hushållsavdraget. Dessutom har regeringen infört ett tidsbundet elavdrag som en del av hushållsavdraget. Åtgärderna går i rätt riktning, men tidsbegränsade ändringar är inte bra skattepolitik. Förbättringen sträcker sig bara till hushålls-, vård- och omsorgsarbete plus omställning av uppvärmningssystem. Exempelvis 2019 använde hushållen endast cirka 22 procent av avdragen för dessa tjänster, medan 78 procent användes för renoveringstjänster.

Samlingspartiet vill snabba på utvecklingen av en ekologiskt hållbar och livskraftig tjänsteekonomi och därför förbättra hushållsavdraget bestående. Följaktligen föreslår Samlingspartiet att hushållsavdraget permanent höjs till 3 500 euro. Den andel av priset för arbete som berättigar till kompensation måste höjas till 60 procent och till 40 procent för lönekostnaderna. Ett långsiktigt mål är att höja hushållsavdragets belopp till Sveriges nivå som är cirka 5 000 euro.

Dessutom vill Samlingspartiet förbättra hushållsavdraget så att så många som möjligt kan dra nytta av det. I dagens läge är byråkratin så komplicerad att många låter bli att utnyttja avdraget. Samlingspartiet föreslår också att självriskan för avdraget slopas. Hushållen måste få nyttan av avdraget direkt i form av ett lägre pris för tjänster eller arbete. Staten måste skapa digitala lösningar som gör det möjligt för företagen att utan svårighet och avgiftsfritt kontrollera kundens rätt att få avdrag. Samlingspartiet vill dessutom utreda om det är möjligt att utvidga hushållsavdraget också till renovering av bostäder i form av bostadsaktiebolag.

Samlingspartiet förbättrar också hushållsavdraget för äldre. Då kan äldre skaffa tjänster som stöder funktionsförmågan och möjligheterna att bo kvar i hemmet. Sitra har lagt fram en modell där rätten till skatteavdrag höjs till 70 procent och självriskan på 100 euro slopas. Dessutom ska äldre som inte har tillräckliga inkomster få ett stöd på högst 1 200 euro årligen för att köpa tjänster. Hushållsavdraget blir då en kombination av direkt stöd och skattelättnad för låginkomsttagare. Sitra bedömer att modellen är internt kostnadsneutral.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 97

Riksdagen förutsätter att det utarbetas en väg för att höja hushållsavdraget till Sveriges nivå som är cirka 5 000 euro.

Reservationens förslag till uttalande 98

Riksdagen förutsätter att man också i Finland övergår till en beräkningsmodell för hushållsavdraget där hushållsavdraget fås i form av en sänkning direkt i arbetspriset. Genom

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

digitala lösningar möjliggörs köparens rätt till avdrag vid inköpstidpunkten utan ökad byråkrati för företagen.

Reservationens förslag till uttalande 99

Riksdagen förutsätter ett förbättrat hushållsavdrag för personer över 75 år. Hushållsavdraget för tjänster som förbättrar funktionsförmågan ska höjas med 70 procent och det ska skapas stöd för dem som inte har inkomster att dra av.

Skattebasen koncentreras

Medlemsavgifterna till arbetsmarknadsorganisationerna är avdragsgilla i beskattningen. Detta är ett undantag från huvudregeln om avdragsgilla kostnader som grundar sig på naturliga avdrag. Medlemsavgifter till arbetsmarknadsorganisationer kan inte betraktas som utgifter för inkomstens förvärvande. Samlingspartiet vill därför intensifiera skattebasen genom att slopa rätten till skatteavdrag för arbetsmarknadsorganisationernas medlemsavgifter. Arbetslöshetskassornas avgifter ska också i fortsättningen vara avdragsgilla.

Samlingspartiet anser att arbetsmarknadsorganisationernas placeringsintäkter också ska vara skattepliktiga. Skattefriheten grundar sig för närvarande på att arbetsmarknadsorganisationerna i beskattningen betraktas som allmännyttiga samfund, varvid de är skattskyldiga endast för sin näringsverksamhet. Definitionen av allmännyttighet bör således ändras i lagstiftningen. Arbetsgivares eller arbetstagares intressebevakning kan inte anses vara allmännyttig på samma sätt som konst, vetenskap eller idrott. Därför vill vi utvidga skattebasen till alla arbetsmarknadsorganisationers placeringsintäkter.

Beskattningen av arbetsmarknadsorganisationernas investeringsintäkter ger cirka 40 miljoner euro i ökade skatteinkomster. Finansministeriet bedömer att rätten att dra av medlemsavgifter minskar skatteinkomsterna med cirka 210 miljoner euro. Det finns ingen statistik över beloppen på företagens skatteavdrag på medlemsavgifter till arbetsgivarorganisationer, men effekten är uppskattningsvis några tiotals miljoner euro.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 100

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att uppdatera lagstiftningen vad beträffar definitionen av allmännytta så att skattefriheten för medlemsavgifter till arbetsmarknadens organisationer och skattefriheten för organisationerna avskaffas.

Förbättra möjligheterna till välstånd för alla oberoende av utgångspunkter

På initiativ från Samlingspartiet beslutade regeringen Sipilä ge alla finländare bättre möjligheter att uppnå välstånd genom att inrätta ett nytt aktiesparkonto. I början av 2021 hade redan nästan

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

200 000 aktiesparkonton öppnats och värdet av vanliga finländares besparingar på kontona uppgick totalt till nästan en miljard euro.

Samlingspartiet hade velat ha ett mer omfattande aktiesparkonto redan från början. Men regeringen införde ett konstgjort tak och onödiga skattesanktioner för kontoinsättningar. Restriktionerna gör att småinvesterare har klart sämre villkor än de mer förmögna hushållen. Vi vill slopa onödiga restriktioner för aktiesparkonton som är det alternativ som vanliga sparare föredrar.

Incitamenten för att spara och investera måste stimuleras redan tidigt i livet. I Finland har det de senaste åren skett en positiv förändring i och med att intresset för att spara och investera har ökat. Samlingspartiet vill stärka denna kulturförändring och regeringens program för inhemskt ägande innehåller bra metoder i det hänseendet. Vi tycker att det ska införas ett aktiesparkonto för nyfödda enligt programmet. Tanken är att varje nyfödd ska få ett aktiesparkonto med ett statligt startkapital på 500 euro som kommer med mammalådan.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 101

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar propositioner som breddar användningsområdet för aktiesparkonton.

Reservationens förslag till uttalande 102

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar propositioner om att slopa den konstgjorda övre gränsen för aktiesparkonton och avveckla annan onödig byråkrati för att alla finländare ska få bättre möjligheter att uppnå välstånd.

Reservationens förslag till uttalande 103

Riksdagen förutsätter att regeringen lägger fram nödvändiga förslag för att ett aktiesparkonto för nyfödda ska kunna införas.

02. Samfundsskatt

För att klara sig i den globala konkurrensen måste Finland som litet land satsa på forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet (FoUI). Utan ordentliga satsningar på kompetens genereras ingen hållbar ekonomisk tillväxt. Samlingspartiet föreslår att nivån på FoUI-satsningarna stärks utan att pruta på hållbarheten i de offentliga finanserna.

Också regeringen meddelar att den förbundit sig till fyraprocentmålet i fråga om FoUI-satsningarna. Enligt färdplanen för hållbarhet i de offentliga finanserna är regeringens centrala mål att stabilisera ökningen av skuldkvoten uttryckligen genom att höja FoUI-intensiteten och därmed ska-

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 2/saml**

pa en snabbare ekonomisk tillväxt. Enligt budgetpropositionen minskar FoUI-finansieringen dock med 110 miljoner euro.

Samlingspartiet vill införa ett permanent FoUI-skatteincitament. En parlamentarisk arbetsgrupp har rekommenderat införandet av ett skatteincitament, och regeringen hade kommit överens om införandet vid ramförhandlingarna våren 2022. Regeringen lämnade dock inget lagförslag om införande av ett skatteincitament för FoUI. Samlingspartiet föreslår att ett permanent och omfattande extra avdrag för forsknings- och produktutvecklingsverksamhet införs i beskattningen av näringsverksamhet.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 104

Riksdagen förutsätter att ett permanent skatteavdrag införs för företagens forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet.

04. Skatter och avgifter på grund av omsättning

01. Mervärdesskatt

Samlingspartiet vill att försäljning av vin ska bli tillåtet i matbutiker och kiosker. Samtidigt ska beskattningen av alkoholdrycker med samma alkoholhalt som vin skärpas så att statens skatteinkomster ökar med 200 miljoner euro. Genom skatthöjningen förebyggs den konsumtionsökning som den ökade tillgången eventuellt orsakar.

I samband med en skärpning av alkoholskatten sänker Samlingspartiet skatten på alkohol som serveras på restaurang till 14 procent. Enligt Institutet för hälsa och välfärd var serveringens andel av konsumtionen 2021 endast åtta procent. Höjningen av alkoholskatten kan i högre grad styra till detaljhandeln. Därför är det motiverat att minska skattebördan för restaurangservering.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 105

Riksdagen förutsätter att restaurangserveringen i samband med liberaliseringen av detaljhandeln med alkohol överförs till en reducerad mervärdesskattesats på 14 procent.

08. Punktskatter

Samlingspartiet anser att en hälsobaserad skatt är ett rättvist sätt att utvidga skattebasen till hälsoskadliga produkter. På basis av varukoder kan skatten effektivt inriktas på produkter som

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 2/saml**

innehåller en betydande mängd ingredienser som klassificeras som ohälsosamma. Den indirekta beskattningen skulle således inriktas mer rättvist.

Till följd av den permanenta skatteändringen kan företagen investera i hälsosammare val av råvaror för att undvika denna skatt. Syftet med den hälsorelaterade skatten bör vara att öka skattutfallet med 300 miljoner euro.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 106

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att tillåta försäljning av vin i dagligvaruaffärer och kiosker.

Reservationens förslag till uttalande 107

Riksdagen förutsätter att regeringen i överensstämmelse med sina utfästelser lämnar en proposition till riksdagen som tillåter att också finländska småbryggerier bedriver distansförsäljning för att småbryggeriprodukter ska kunna beställas på distans. I dag är distansförsäljning möjlig bara via utländska bryggerier.

Reservationens förslag till uttalande 108

Riksdagen förutsätter att det skapas en ny hälsobaserad skatt som eftersträvar skatteintäkter på 300 miljoner euro.

01. Punktskatt på tobak

Alla partier har åtagit sig att uppfylla målet om ett rökfritt Finland fram till 2030. Rökningen har minskat på 2010-talet, men de senaste åren har utvecklingen varit oroväckande. Enligt Institutet för hälsa och välfärd ökar rökningen bland högstadielärover i stora delar av landet. Samlingspartiet anser att utvecklingen går åt fel håll och att ambitionsnivån måste ge bättre utslag i handling.

Enligt THL:s tobaksstatistik var andelen personer i arbetsför ålder som röker dagligen sammanlagt 12 procent år 2020. Enligt Institutet för hälsa och välfärd har resandeförseln minskat samtidigt som priset på tobak har stigit kraftigt sedan mitten av 2000-talet. Tobaksrökningens negativa effekter på hälsan är också stora. Effekterna av hälso- och sjukvård, inkomstöverföringar och andra direkta kostnader uppgick enligt THL:s tobaksstatistik till cirka 288,5 miljoner euro. Om man lyckas minska rökningen, inverkar detta på utgifterna för social- och hälsovårdstjänsterna.

Enligt en jämförelse mellan skattebetalarna var priset på ett cigarrettpaket 2021 högst bland EU-länderna i Irland, totalt cirka 12,8 euro. I Finland uppskattades priset på ett cigarrettpaket stiga till cirka 10 euro efter den föregående skattehöjningen. Enligt en grov uppskattning skulle en jämn

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

skattechöjning på 400 miljoner euro höja priset på ett cigarettpaket till cirka 14 euro. Därför föreslår Samlingspartiet en ny skärpning av punktskatten på tobak med 400 miljoner euro.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 109

Riksdagen förutsätter att beskattningen av tobak skärps med 400 miljoner euro.

04. Punktskatt på alkoholdrycker

Samlingspartiet vill att försäljning av vin ska bli tillåtet i matbutiker och kiosker. Samtidigt ska beskattningen av alkoholdrycker med samma alkoholhalt som vin skärpas så att statens skatteinkomster ökar med 200 miljoner euro. Genom skattechöjningen förebyggs den konsumtionsökning som den ökade tillgången eventuellt orsakar.

I samband med en skärpning av alkoholskatten sänker Samlingspartiet skatten på alkohol som serveras på restaurang till 14 procent. Enligt Institutet för hälsa och välfärd var serveringens andel av konsumtionen 2021 endast åtta procent. Höjningen av alkoholskatten kan i högre grad styra till detaljhandeln. Därför är det motiverat att minska skattebördan för restaurangservering.

Enligt skatteförvaltningen förlorar Finland 80–100 miljoner euro i skatteinkomster på grund av problemen med alkoholförsel. På samma sätt som Sverige bör Finland börja tillämpa artikel 36 i EU:s punktskattedirektiv, genom vilken skattesmitning i fråga om alkoholimport kan lösas och skatteinkomstbortfallet täppas till. Genom att tillämpa direktivet åläggs den som beställt alkohol vid internetförsäljning att betala alkoholskatt om distansförsäljaren inte har registrerat sig och ställt säkerhet innan beställningen avsänds.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 110

Riksdagen förutsätter att alkoholbeskattningen skärps med 200 miljoner euro med betoning på att skatten per liter på alkohol omvandlad till hundra procentig alkohol ska vara jämnare mellan olika produkter.

Reservationens förslag till uttalande 111

Riksdagen förutsätter att Finland inför en EU-reglering som eliminerar skatteflykt vid import av alkohol.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 2/saml

07. Energiskatter

Problemen med livsmedelsproduktionen tillspetsades våren 2022. Rysslands angreppskrig har snabbt förvärrat situationen. Ryssland och Ukraina står tillsammans för en betydande del av världsproduktionen av till exempel spannmål, solrosolja och gödningsmedel.

De stigande priserna på energi och andra insatsvaror såsom gödselmedel hotar att göra primärproduktionen helt olönsam. Prisstegringen förväntas fortsätta om Rysslands angreppskrig i Ukraina drar ut på tiden. Samlingspartiet anser att tillfälliga och exceptionella likviditetsproblem inte får hota livsmedelstryggheten.

Om hela värdekedjan och stödsystemet för mat under den gångna valperioden hade reformerats på en mer hållbar grund, skulle den nuvarande krisen kunna mötas med starkare utgångspunkter. I första hand borde jordbrukarna få ett korrekt pris på marknaden. Därför är det en besvikelse att regeringen till exempel har misslyckats med att öka exporten.

Lönsamheten förbättras inte permanent genom stöd i euro utan genom starkare handel. Många gårdar har gjort betydande investeringar i utvecklingen av verksamheten, som nu hotar äventyra en lönsam affärsverksamhet på grund av tillfälliga likviditetsproblem.

Samlingspartiet föreslår som en första åtgärd att den akuta kostnadskrisen inom det finländska jordbruket bland annat ska åtgärdas temporärt med 70 miljoner euro genom att utnyttja det befintliga energiskattestödssystemet. Den finländska matproduktionen behöver utöver akuta åtgärder även åtgärder för att säkerställa den finländska matproduktionen i framtiden.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 112

Riksdagen förutsätter att man i den akuta livsmedelskrisen ser till livsmedelstryggheten i det första skedet genom att temporärt anvisa energistöd till gårdar som lider av snabbt stigande energipriser. Samtidigt bör livsmedelsexporten främjas och livsmedelsmarknaden reformeras.

Inför dieselolja för yrkestrafik

Logistik- och dataförbindelserna är den finländska ekonomins blodcirkulation. Ekonomin blomstrar när information, tjänster, människor och varor rör sig. När rörelsen upphör uppstår också en propp för tillväxt. År 2022 har präglats av en omfattande global höjning av energipriserna särskilt på grund av Rysslands olagliga angrepp på Ukraina.

Samlingspartiets riksdagsgrupp offentliggjorde i februari 2022 sitt urval av metoder för att dämpa kostnadsökningen i vardagen som en reaktion på de höjda energipriserna. Samlingspartiet föreslår för yrkesmässig trafik ett lindrigare beskattat dieselbränsle, alltså så kallad dieselolja för yr-

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 2/saml**

kestrafik. Ibrukttagandet av dieselolja för yrkestrafik skulle underlätta situationen för företagare inom transportbranschen och lätta trycket på att höja näringslivets logistikkostnader. Detta minskar också trycket på att överföra de ökade kostnaderna till konsumentpriserna.

Systemet innebär att dieselolja för yrkestrafik omfattas av skattestöd som logistikföretagen ansöker om hos staten.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 113

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar propositioner om att införa ett system med dieselolja för yrkestrafik för att stödja sysselsättningen och företagsverksamheten i Finland, där avstånden är långa.

10. Övriga skatter

03. Bilskatt

För en stor del av finländarna är bilkörning en nödvändighet som dikteras av vardagen. Bilen används för arbete, hobbyer, inköp och besök hos släktingar. Enligt en prognos från kommunikationsministeriet (2021) är en betydande minskning av trafikarbetet inom biltrafiken inte något seriöst scenario i Finland de kommande decennierna – inte ens med våra ambitiösa utsläppsmål. Personer och gods kommer att röra sig på gummihjul också i fortsättningen.

Enligt Samlingspartiet är transporter på gummihjul i sig inget problem – de är en integrerad del av smidiga transporter. Det är utsläppen som är ett problem. Minskade utsläpp från vägtrafiken är ett viktigt mål och en mycket framträdande del av Finlands klimatpolitik. Samlingspartiets mål är att fordon drivna med el eller biodrivmedel redan under det pågående decenniet alltid ska vara ett konkurrenskraftigare alternativ än bilar drivna med fossilt bränsle.

Vi anser att det främsta sättet att minska utsläppen är att uppmuntra finländarna att uppdatera sina fordon till en nyare och mer utsläppssnål modell, inte att öka bilisternas betalningsbörda genom skattehöjningar eller trängselavgifter. Bilparken i Finland är relativt gammal sett i ett europeiskt perspektiv. Samlingspartiet vill därför stegvis slopa bilskatten för att snabba på förnyelse.

Vi kompenserar slopad bilskatt delvis med en utsläppsviktad andel av fordonsskattens grundskatt för nya bilar som införskaffas med lägre skatt och med en positiv effekt på det totala skatteutfallet. Progressionen för fordonsskattens grundskatt skärps för att gynna utsläppssnåla bilar.

Nya bilar är både säkrare och mer utsläppssnåla än gamla bilar. Dagens höga bilskatt får finländarna att köpa gamla importerade bilar med höga utsläpp. När bilskatten avskaffas, blir momsintäkterna från den inhemska bilhandeln kvar i Finland.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2/saml

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 114

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition om att gradvis slopa bilskatten under detta decennium så att fordonsskatten höjs till en statisk nivå till hälften som motvikt till sloandet av bilskatten.

Reservationens förslag till uttalande 115

Riksdagen förutsätter att skattestödet för specialbilar slopas som ineffektivt företagsstöd, med undantag för räddnings-, sjuktransport- och invalidbilar samt tillgänglighetsanpassade taxibilar.

Avdelning 12

INKOMSTER AV BLANDAD NATUR

Penningspelspolitiken har grundat sig på syftet att skydda finländarna mot de olägenheter som penningspelandet medför. Det bästa instrumentet har ansetts vara ett arrangemang där penningspelsverksamheten ursprungligen har skötts via tre, sedermera från och med 2016 ett monopolbolag som har ansvarat för penningspel. Samtidigt har avkastningen av penningspelandet styrts till finansiering av det civila samhället och förebyggande och vård av problem orsakade av spelande.

Monopolet har misslyckats i sitt syfte. Problemen med penningspel frodas i Finland och många spelar över internet på utländska kasinon. Enligt en undersökning från 2019 led cirka 112 000 finländare av penningspelsproblem på olika nivåer. Antalet finländare som hade närstående med spelproblem uppgick till cirka 790 000.

Gränsöverskridande spelande via olika digitala kanaler har utmanat de traditionella monopolens trovärdighet. Det har lett till att monopolsystemets marknadsandel av de digitala penningspelen har rasat nära den kritiska gränsen på 50 procent. Det gällande monopolsystemet är mycket lönsamt för de bolag som är verksamma på den finländska marknaden från utlandet. Spelbolagen får sina intäkter utan licensavgifter eller skatter. Samtidigt rinner detta penningflöde till utlandet och spelandet omfattas inte av reglering eller tillsyn.

Det inhemska penningspelssystemet måste därför reformeras så att det bättre än för närvarande gör det möjligt att ingripa i spelproblem. I praktiken innebär detta att det nuvarande monopolsystemet slopas och att man övergår till ett licenssystem som är bekant i andra EU-länder. Erfarenheterna från Danmark och Sverige stöder detta mål.

Förändringen brådskar på grund av det ökade digitala spelandet. Därför måste man fatta beslut så snabbt som möjligt.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 2 2/saml

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 116

Riksdagen förutsätter att det skapas ett nytt licenssystem för penningspel samtidigt som systemet med ensamrätt slopas.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till budget för 2023 enligt betänkandet men med de ändringar som föreslås i reservationen,

att riksdagen godkänner de 116 uttalandena ovan och

att riksdagen godkänner misstroendeförklaringen i den allmänna motiveringen ovan.

Helsingfors 13.12.2022

Timo Heinonen saml
Janne Sankelo saml
Matias Marttinen saml
Sari Sarkomaa saml
Jukka Kopra saml
Sari Multala saml
Markku Eestilä saml
Kalle Jokinen saml

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 3/kd

Reservation 3/kd

Allmän motivering

En hållbar ekonomi möjliggör livet och välfärden. Utan ekonomisk hållbarhet och tillräcklig välfärd är det omöjligt att värna om den sociala och ekologiska hållbarheten. Det globala ekonomiska och monetära systemet genomgår en omvälvning som är svår att förutse och som förvärras av kriser som krig, pandemin och klimatförändringen. Under de närmaste åren måste man också förbereda sig på att anpassa sig till förhållanden som låg ekonomisk tillväxt, stigande priser, ökande arbetslöshet och försämrade offentliga finanser. De knappa tiderna medför stora utmaningar för hushållen och prövar enigheten och solidariteten mellan medborgarna. De ekonomiska obalanserna splittrar också Europeiska unionen.

Läget för de offentliga finanserna i Finland är ohållbart dels av externa orsaker, dels till följd av den ekonomiska politik som bedrivits under de senaste åren. Genom att öppna vägen mot en växande solidarisk skuld och inkomstöverföringar inom EU och tillåta en snabb skuldsättning inom den offentliga sektorn har handlingsutrymmet för den ekonomiska politiken gjorts snävt för flera år, rentav ett decennium framåt. Finland är inte längre ett nordiskt land när det gäller skötseln av de offentliga finanserna, utan snarare ett sydeuropeiskt land. Den krympande ekonomin och skuldsättningen leder också till att finskt ägande försvinner utomlands. Mitt under coronakrisen var det motiverat att snabbt öka den offentliga skulden, men under den korta högkonjunkturen borde man ha förhållit sig kritiskt till att ta lån och tänja på budgetramarna.

Finländarna oroar sig över den ökade offentliga skulden. Sanna Marins regerings sista budget uppvisar ett underskott på över 8 miljarder euro och stöder sig på stor upplåning. Statens ränteutgifter har nu stigit som väntat och uppskattningarna av eventuella ränteutgifter under de närmaste åren är oroväckande. Enbart skötseln av statsskulden slukar nästa år lika mycket som det behövs för att täcka underfinansieringen av Finlands hälso- och sjukvård (välfärdsområdena).

Skuldsättningen och den alltför låga sysselsättningsgraden innebär betydande utmaningar för framtiden för vårt välfärdssamhälle. Regeringen har inte lyckats prioritera utgifterna eller inleda anpassningen av de offentliga finanserna. I stället för prioritering har man valt ytterligare skuldsättning.

I en europeisk jämförelse är de finska hushållens förmögenhet anspråkslös och deras skuldsättningsgrad hög. Vår skattesats är redan hög och beskattningen av arbete hårdare än i de övriga nordiska länderna. Genom att höja skatterna kan situationen således inte förbättras i någon betydande grad.

För att få de offentliga finanserna i balans före slutet av decenniet måste de kommande regeringarna vidta omfattande åtgärder. Balanseringen av de offentliga finanserna kräver alla tre medel: minskade utgifter, ökade inkomster och snabbare ekonomisk tillväxt genom strukturella reformer. För att sysselsättningsmålet ska nås måste man i stället för bara snack också vara beredd på att vidta konkreta åtgärder.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 3/kd**

Balansen i de offentliga finanserna med den nuvarande nivån för välfärdstjänster och inkomstöverföringar förutsätter en sysselsättningsgrad på minst 80 procent och en ekonomisk tillväxt på 2 procent. Åtgärderna för att bryta skuldsättningen och åtgärda hållbarhetsunderskottet måste inledas omedelbart. Samtidigt måste också försörjningsberedskapen och samhällets resiliens stärkas. Nästa regering måste fokusera på att stärka landets kristålighet, en fungerande hälso- och sjukvård, högklassig utbildning och sysselsättningen.

KD:s riksdagsgrupp godkände inte Finlands deltagande i EU:s facilitet för återhämtning och resiliens (RRF) när beslutet om det fattades. Man kan redan se vad man vid flera tillfällen varnade för i fråga om faciliteten för återhämtning och resiliens. När man har åstadkommit en rättslig ram för att skapa solidariska mekanismer för fördelning av medel är det sannolikt att dessa ramar kommer att användas. Allt detta kommer att belasta Finlands offentliga finanser och indirekt höja också skattegraden.

Välfärdsområdena är underfinansierade när de inleder sin verksamhet

Regeringens viktigaste administrativa reform, reformen av social- och hälsovårdstjänsterna och inrättandet av välfärdsområden, genomförs som halvfärdig. Man ville inte vara flexibel med tidtabellerna för reformen, även om utmaningarna i samband med förnyandet av reformens olika delar, såsom behövliga informationssystem, var kända. Välfärdsområdena inleder sin verksamhet i en situation där nästan alla områden har gjort en negativ budget. Enligt välfärdsområdenas egna uppskattningar behövs det redan nästa år mer än en miljard euro i tilläggsfinansiering för att de nuvarande tjänsterna ska kunna produceras. Dessutom har Marins regering genom lagändringar i år skärpt tidsgränserna för tillgången till vård, vilket medför ökade kostnader för välfärdsområdena. Även konsekvenserna av reformen av äldreomsorgs- och boendeservicen återstår att se. Social- och hälsovårdsreformens så kallade ändringskostnader, såsom kostnaderna för ändringar i datasystemen, ökar ytterligare och harmoniseringen av lönerna i välfärdsområdena kräver tilläggsfinansiering.

Underfinansieringen av välfärdsområdena och problemen med finansieringsmodellen har varit allmänt kända redan i åtminstone ett år. Trots det har regeringen inte lyckats prioritera social- och hälsovårdstjänsterna i budgeten. Under de närmaste åren måste välfärdsområden som inte är livsdugliga oundvikligen slås samman.

I välfärdsområdena är det ekonomiska handlingsutrymmet ytterst litet, eftersom största delen av utgifterna är lagstadgade. Redan nu vet vi att vissa välfärdsområden skär ned på icke-lagstadgade utgifter, såsom stöd för närståendevård, trots att närståendevården är mycket kostnadseffektiv.

Coronapandemin förvärrade vårdskulden inom hälso- och sjukvården. Vårdproblem, vare sig de gäller ogjorda cancerscreeningar, oskötta tänder eller köer inom mentalvårdstjänsterna, blir på lång sikt mycket dyrare än att erbjuda vård i tid. Dessutom beslutade regeringen att försvåra avvecklingen av vårdköerna genom att slopa så kallade FPA-ersättningar för privat hälso- och sjukvård.

Utan välmående hälso- och sjukvårdspersonal finns det ingen fungerande offentlig hälso- och sjukvård. Det behövs fler vårdare inom hälso- och sjukvården och den hårt belastade personalen

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 3/kd**

måste tas hand om. Det åstadkommer man inte bara med dimensionering och kriterier utan det behövs också pengar. Dimensionerna och vårdgarantierna blir en död bokstav utan tillräckliga ekonomiska satsningar på personalens löner och välfärd. Bristen på arbetstagare inom social- och hälsovården måste åtgärdas med hjälp av tillräckliga resurser. Branschen lider av arbetsbelastningen. Som en kortsiktig lösning krävs det skatteincitament för pensionerade vårdare och tillräckligt med stödpersonal för att vårdarna ska kunna koncentrera sig på de uppgifter som motsvarar deras utbildning. Likaså måste de proffs som lämnat branschen lockas tillbaka och erbjudas möjligheter att uppdatera sin utbildning.

Det sämsta scenariot är att hela det offentliga systemet gradvis kollapsar, vilket innebär att såväl kunnig personal som de vårdbehövande som har råd att köpa tjänster på den privata sektorn övergår till privata tjänster. Detta skulle leda till en explosionsartad ökning av skillnaderna i hälsa mellan olika befolkningsgrupper.

Hållbarhetsgapet och främjande av sysselsättningen

Bakom många problem i den offentliga ekonomin ligger den försämrade försörjningskvoten och det ökade servicebehovet på grund av vår åldrande befolkning, alltså det så kallade hållbarhetsunderskottet. Utan att nativiteten stiger finns det ingen förändring i sikte ens i ett långt perspektiv. Finland går mot en långsam förtvining som präglas av en åldrande befolkning, hög offentlig skuld och en långsam ekonomisk förnyelseförmåga. Inte heller kommunernas ekonomiska situation är någonting att hurra för, med undantag av några växande kommuner.

Bristen på arbetskraft begränsar tillväxten i många exportföretag och ställer till med problem även för omsorgssektorn och bland annat småbarnspedagogiken. Den snabbaste lösningen på bristen på arbetskraft skulle vara att göra det lättare för till exempel studerande att jobba, underlätta deltidsarbete för arbetslösa genom att höja det skyddade beloppet för utkomstskyddet för arbetslösa, påskynda återgången till arbetsmarknaden genom att gradera det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa och öka satsningarna på läroavtalsutbildning. Vi måste bli av med flitfällorna. Regeringen har dock varit ovillig att göra strukturella reformer på arbetsmarknaden. Bristen på arbetskraft kommer dock på grund av vår befolkningsstruktur att vara en långsiktig utmaning som vi måste förbereda oss på.

Kristdemokraternas alternativa budget innehåller en lång lista över sysselsättningsåtgärder. Vi vill förbättra sysselsättningen bland annat genom att reformera systemet med den sociala tryggheten, gradera det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa, införa ett allmänt inkomstrelaterat utkomstskydd för arbetslösa, höja det skyddade beloppet för utkomstskyddet för arbetslösa permanent, främja lokala avtal, införa ett företagarkonto enligt estnisk modell och öka läroavtalsutbildningen. Det behövs mer FoUI-satsningar.

Finland måste förbli en attraktiv plats att leva, bo, investera och fostra en ny generation i. Till exempel när det gäller energiteknik har Finland en stor potential. Tyvärr investeras det lite i Finland och tillverkningsindustrin avtar. Även bristen på arbetskraft begränsar tillväxten. Vår befolkningsstruktur försvagar ekonomin och försvårar välfärdsstatens verksamhet. Vi behöver oundvikligen mer arbetskraft också från utlandet, men i första hand måste vi se till att den befolkning som redan bor här börjar jobba. Arbetskarriärerna förlängs särskilt i slutändan.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 3/kd**

Social- och pensionsskyddet måste ses över så att det motsvarar förändringarna i arbetslivet. Dis-tansarbete, inhyrd arbetskraft, splittrat arbetsliv och fenomen som plattformsekonomi har kommit för att stanna. Arbetslivet kräver flexibilitet för dem vars livssituation kräver det, såsom för-äldrar i barnfamiljer, närstående vårdare och partiellt arbetsföra. Vi måste bli av med flitfällorna i fråga om den sociala tryggheten. Beskattningen av förvärvsinkomster bör lindras på längre sikt. Inkomstskattelättnaderna måste riktas till låg- och medelinkomsttagare.

Upprätthållande och utveckling av kompetens är en förutsättning för att Finlands konkurrens-kraft ska kunna bevaras. Under de närmaste åren råder det också, och kanske i synnerhet, brist på yrkeskunniga personer. Yrkesutbildningen måste tilldelas tillräckliga resurser och möjligheterna till läroavtalsutbildning måste utvecklas. I många yrken har färdigheter större betydelse än examina. Arbetslivet kräver i allt högre grad kontinuerligt lärande. Förutsättningarna för vuxenstudier måste förbättras ytterligare bland annat genom att öka fortbildning och examensinriktad fort-bildning och genom att utvidga systemen för påvisande av kunnande. Enligt en rapport som pub-licerades 2019 av Pellervo ekonomisk forskning PTT, verkar lönesubvention till företag och läroavtalsutbildning vara de mest kostnadseffektiva sätten att sysselsätta.

Anställningströskeln för mikroföretag med färre än 10 anställda bör sänkas och i synnerhet an-ställningen av den första arbetstagaren bör underlättas till exempel genom en temporär lättnad av lönebikostnaderna. Plattformföretagarnas ställning bör förbättras genom att stärka tillgodoseen-det av social- och arbetspensionsskyddet. Företagens internationalisering måste stödjas genom att prövningen av tillgången på arbetskraft i fråga om utläningar luckras upp.

Modellen för arbetskraftsinvandring behöver utvecklas. Invandringen av experter måste under-lättas genom att påskynda tillståndsprocesserna. Skötseln av vardagen och myndighetsärenden ska från första början göras smidigt för arbetstagare och studerande som kommer till Finland. An-talet utläningar som studerar i Finland har tredubblats på tio år. Många av dessa studerande åter-vänder till sitt hemland eller flyttar till ett tredjeland efter avslutad utbildning. En orsak till att de flyttar bort är den stela praxisen med arbets- och uppehållstillstånd.

Kristdemokratiska riksdagsgruppen föreslår att utländska studerande som studerar i Finland au-tomatiskt beviljas permanent arbetstillstånd. Genom denna reform blir det möjligt för många stu-derande att stanna kvar i landet. För att få arbetstillstånd krävs det också att man satsar på språk-studier. De flesta utländska studerande i Finland avlägger sin examen på engelska. Att man inte hittar ett jobb kan bero på bristfälliga kunskaper i det inhemska språket. Att inkludera studier i finska i de engelskspråkiga studieprogrammen skulle förbättra möjligheterna till sysselsättning i Finland.

Vi föreslår också ett språktillägg till arbetsmarknadsstödet som uppmuntrar till och belönar snabb språkinläring. Det nuvarande systemet för social trygghet innehåller ingen morot för språkinlä-rning och utesluter en del invandrare från arbetslivet. Det är mycket viktigt för invandrare att snabbt komma i kontakt med arbetslivet i form av det första jobbet. Invandrarnas tidigare utbild-ning och kompetens måste utnyttjas bättre: vi måste stödja uppdateringen av kunskaper och fär-digheter så att de lämpar sig för det finska arbetslivet.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 3/kd**

En viktig förutsättning för investeringar är smidiga och förutsägbara tillståndsprocesser. Tillståndsprocesserna i samband med investeringar kan effektiviseras och för snabbas genom att miljötillstånds- och tillsynstjänsterna för investeringar förenhetligas så att de lyder under en enda nationell myndighet (jfr modellen med Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet). Vi motsätter oss dock en lindring av kriterierna för miljötillstånd. De skador som investeringarna föranleder under sin livscykel och investeringarnas sociala acceptans måste beaktas ännu bättre än för närvarande. Det gäller också vindkraftverk och gruvor som är viktiga med tanke på den gröna omställningen. Reformen av lagen om områdesanvändning (planläggningslagen) måste föras framåt under nästa regering och problemen med bygglagen måste åtgärdas.

Kriställighet bör prioriteras

Det allmännas viktigaste uppgift är att säkerställa samhällets inre och yttre säkerhet. Man kan inte pruta på polisväsendet, de kritiska nätverken måste skyddas bättre och det inhemska jordbruket får inte tillåtas dö. Säkerhetsmyndigheternas resurser måste ytterligare höjas och satsningarna ökas bland annat på att säkerställa driftssäkerheten i de kritiska nätverken. Anslagen till polisen, nödcentralerna och rättsvården måste höjas och utbildningsplatserna inom räddningsbranschen ökas.

Tyvärr har regeringen inte kunnat reagera på gårdsbruksenheternas nöd och det allvarliga hotet mot självförsörjningen i fråga om livsmedel. Satsningarna på att stödja gårdarna över den akuta krisen är blygsamma. Priserna på gårdarnas produktionsinsatser började stiga kraftigt redan hösten 2021 och efter Rysslands invasion av Ukraina blev prisstegringen ännu brantare. Trots många vädjanden innehåller budgetpropositionen för 2023 inga konkreta åtgärder för att bemöta den akuta kostnadskrisen på gårdarna.

Den inhemska matproduktionen och livsmedelsförsörjningen måste tryggas under alla förhållanden, i synnerhet som kriget i Ukraina hotar att fortsätta och vi kommer att se nya flyktingvågor när maten tar slut runt om i världen. Finland och EU måste ta sitt ansvar för den globala livsmedelsförsörjningen.

Det är lönlöst att förvänta sig satsningar på klimatåtgärder av gårdar som befinner sig i en akut kostnadskris. Gårdarna behöver en utsikt över krisen. Det behövs konkreta tillfälliga stödinstrument för gårdsbruksenheterna, så att i synnerhet de gårdar som producerar mat hålls i drift över den akuta kostnadskrisen. Det är onödigt att föreställa sig att det i stället för de gårdar som upphört med sin verksamhet skulle dyka upp nya företagare med nuvarande lönsamhetsutsikter.

Hungern ökar också i Finland. Priset på baslivsmedel är för högt för dem som har de lägsta inkomsterna. Vi föreslår att momsen på frukt och grönsaker sänks till den lägsta skattesatsen på 10 procent. Genom reformen eftersträvas också hälsofördelar. På längre sikt understöder vi en sänkning av mervärdesskatten på mat. En större reform av mervärdesskatten måste genomföras samtidigt som kostnadsindexen, livsmedelsmarknadslagen och konkurrenslagen ses över så att pris-sänkningen med större säkerhet överförs till konsumentpriserna och inte ökar handelns marginal.

För alltför många mindre bemedlade är livsmedelshjälpen tyvärr en viktig del av den dagliga försörjningen. Modellen för livsmedelshjälpen håller på att förnyas men det är fortfarande oklart hur

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

kupongmodellen fungerar och i vilken utsträckning den når de behövande. Organisationer som delar ut direkt mathjälp behöver ett permanent kostnadsstöd som riktas till den egentliga verksamheten, inte till ständiga utvecklingsprojekt. I strid med riksdagens tydliga vilja har regeringen i sin budget fortfarande utelämnat det permanenta stödet till de föreningar som delar ut mathjälp. Det behövs ett permanent anslag för mathjälpen samt tydliga förfaranden och regler för fördelningen av stödet. Vi vill också återinföra kostersättningen till personer med celiaki.

Balansering av offentliga utgifter

Besparingar i de offentliga finanserna kan uppnås bland annat genom en reform av bostadsbidraget, gradering av inkomstskyddet, måttliga besparingar inom den offentliga förvaltningen samt genom genomtänkta skattehöjningar och slopande av onödiga skatteavdrag. På längre sikt bör syftet med skattereformen vara att flytta tyngdpunkten i beskattningen från beskattning av arbete till produkter som är skadliga för hälsan och miljön. Dessutom föreslår vi en hälsoskatt som baserar sig på mängden tillsatt socker i produkterna. Skatten ska fördelas jämligt mellan olika produktgrupper. En hälsoskatt skulle gynna hälsan och minska kostnaderna för hälso- och sjukvården. Också alkoholbeskattningen måste höjas långsiktigt för att minska skadorna.

Tilläggsinkomster av engångsnatur fås genom att återföra den blygsamt utnyttjade Klimatfonden till statens balansräkning och genom att minska Sitras kapital. Under förra valperioden föreslog också det nuvarande statsministerpartiet SDP att kapitalet i Jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitra skulle minskas med 360 miljoner euro, och år 2019 återfördes 100 miljoner euro från Sitras dåvarande balansräkning på 776 miljoner euro till statens balansräkning.

Energibolagen har gjort mycket stora vinster i och med stigande energipriser. Finland måste bereda en modell för kraftverksskatt/producentavgift som beaktar energiproduktionens externa konsekvenser för miljön, den offentliga ekonomin och de lokala invånarna. Exempelvis den ökande vindkraftsproduktionen ökar behovet av att stärka elnätet och av reglerkraft. En stor del av vinsterna från vindkraftsproduktionen flyter till utlandet, men kostnaderna stannar kvar i Finland. Enbart stärkandet av elnätet kommer att kosta miljarder under de närmaste åren.

Jag föreslår

och att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att hållbara lösningar söks för att lösa de långsiktiga ekonomiska problemen och att det bedrivs en ansvarsfull ekonomisk politik som tryggar välfärdssamhället.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar omedelbara åtgärder för att förbättra sysselsättningen med en sysselsättningsgrad på 80 procent som mål.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att utveckla beskattningen så att fokus flyttas till beskattning av produkter som är skadliga för människor, och för att sänka skatterna på arbete, familjeliv, färdväg och företagsamhet.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att öka anslagen för företagsdriven forskning och utveckling så att det stöder ekonomisk tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling.

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart lämnar riksdagen en utredning om sin plan för att täcka finansieringsunderskottet i välfärdsområdena och tillgodose regional jämlikhet inom hälso- och sjukvården.

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att regeringen målmedvetet skriker till åtgärder för att stärka barnfamiljernas ställning och undanröja hinder för ökad nativitet.

Reservationens förslag till uttalande 7

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar omedelbara åtgärder för att rädda gårdar som kämpar med kostnadskrisen och för att utveckla livsmedelsmarknaden genom behövliga lagändringar.

Reservationens förslag till uttalande 8

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att minska Sitras kapital med 100 miljoner euro och använder de medel som frigörs bland annat för satsningar på FoUI-projekt som stöder produktivitet och hållbar utveckling.

Reservationens förslag till misstroendeförklaring

Riksdagen konstaterar att Finlands offentliga finanser inte vilar på en hållbar grund, och att det beror på regeringens ekonomiska politik. En ökning av de bestående utgifterna utan tydliga åtgärder som stärker sysselsättningen äventyrar välfärdssamhällets ekonomiska hållbarhet på lång sikt. Dessutom har regeringen inte lyckats prioritera och därmed trygga finansieringen av hälso- och sjukvården eller jordbrukets, livsmedelssäkerhetens och försörjningsberedskapens framtid. Det sätt på vilket social- och hälsovårdsreformen har genomförts kommer att medföra utmaningar under de kommande åren på grund av underfinansieringen av välfärdsområdena och den halvfärdiga finansieringsmodellen. På grund av den ekonomiska kris som coronaepidemin och kriget orsakat borde regeringen ha uppdaterat

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

terat sitt program och återtagit de reformer som ökar underskottet i den offentliga ekonomin på lång sikt. Regeringens beslut har ökat kostnaderna för boende och mobilitet, vilket försämrar ställningen för befolkningen i synnerhet på landsbygden. Följaktligen konstaterar riksdagen att regeringen har misslyckats och inte har riksdagens förtroende.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 23

STATSRÅDETS KANSLI

01. Förvaltning

10. Ägarstyrningen

88. Aktieförvärv (reservationsanslag 3 år)

Statens ägarstyrning och förvaltningen av den bör utvecklas senast under nästa regeringsperiod och ägarstyrningens prioriteringar bör ses över på nytt. Transparensen i ledningen av företag som helt eller delvis ägs av staten är viktig både för att förebygga missbruk och fel och för att trygga statens ekonomiska intressen och andra mål för ägandet. De incidenter som inträffat de senaste åren väcker frågor om hur staten har lyckats med ägarstyrningen. Ägarstyrningen har till exempel i Fortums fall misslyckats flera gånger i fråga om förvärv av Uniper och de förvärv som gjorts i Ryssland.

Vi anser att riksdagens revisionsutskotts roll i tillsynen över ägarstyrningspolitiken bör stärkas. Revisionsutskottet kunde också göra en utredning om fallet med Fortum eftersom utskottet har omfattande rätt att få information. Utredningen bör dock inte begränsa sig enbart till Fortums fall, utan göra en mer omfattande bedömning av ägarstyrningspolitiken och den demokratiska tillsynen över den. Utredningen bör också behandla ägarstyrningen av andra statliga bolag, såsom Statens utvecklingsbolag Vake Oy/Klimatfonden och inrättandet av social- och hälsovårdsbolag under den föregående regeringsperioden.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 9

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att utveckla den parlamentariska tillsynen över och transparensen i statens ägarstyrning och lämnar en utredning till riksdagen om de viktigaste lösningarna för ägarstyrning och placeringsverksamhet under de senaste åren.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

Huvudtitel 24

UTRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Internationellt utvecklingssamarbete

66. Egentligt utvecklingssamarbete (reservationsanslag 3 år)

Hållbar utveckling handlar om ekonomisk, ekologisk, social och kulturell hållbarhet. Även fattiga länder har rätt till utveckling. Med hjälp av utvecklingssamarbetet stöder Finland miljöskyddet, livsmedelstryggheten och anpassningen till klimatförändringen i utvecklingsländerna. Frivilligorganisationernas relativa andel av finansieringen av utvecklingssamarbetet måste ökas. Organisationerna utför ett gott och verkningsfullt arbete i utvecklingsländerna tillsammans med lokalbefolkningen och lokalsamhällena. Finland har betydande kompetens inom utbildning, resurseffektivitet, förnybar energi och bistånd vid humanitära kriser.

På grund av det svaga läget i fråga om de offentliga finanserna är det inte realistiskt att höja anslagen för egentligt utvecklingssamarbete och uppnå målet på 0,7 procent under de närmaste åren. I flera länder tillämpas ett skatteavdrag för biståndsdonationer till frivilligorganisationer.

Jag föreslår

och att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 10

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att utveckla skatteavdraget för donationer till frivilligorganisationers utvecklingssamarbete.

Huvudtitel 25

JUSTITIEMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Domstolar och rättshjälp

03. Omkostnader för övriga domstolar (reservationsanslag 2 år)

Rättsväsendet har till uppgift att tillgodose rättsskyddet som hör till de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna. Ett välfungerande och kompetent domstolsväsende är en av hörnstenarna i en rättsstat. Allmänhetens förtroende för rättsväsendet bygger i hög grad på att alla tillförsäkras rättstrygghet och att rättegångarna upplevs som tillförlitliga. Rättsprocesserna får inte heller bli oskäligt långa. Ett effektivt domstolsväsende förutsätter att resurstilldelningen är tillräcklig, stabil och långsiktig. Hänsyn bör också tas till att de ärenden som domstolarna behandlar har blivit allt mer krävande och därför måste det också satsas på att förbättra personalens specialkompetens. Den låga nivån på basfinansieringen för domstolarna har varit ett orosmo-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

ment redan länge och därför behövs det åtgärder för att säkerställa den på sikt. Också behandlingsköerna till följd av coronan har bara förvärrat situationen.

Jag föreslår

att riksdagen ökar moment 25.10.03 med 25 000 000 miljoner euro för att trygga finansieringen av domstolarnas verksamhet, och

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 11

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att säkerställa en tillräcklig nivå på basfinansieringen av rättsvärderna.

Huvudtitel 26

INRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Polisväsendet

01. Polisväsendets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Polisen har länge lidit av ett kroniskt finansieringsunderskott, och för att trygga verksamheten har det under flera år krävts tilläggsbudgetar. Omkostnaderna påverkas inte bara av reparationskostnader för fastigheter och utveckling av datasystem utan också av förändringar i omvärlden. Det skärpta internationella läget och den förändrade säkerhetspolitiska miljön kräver åtgärder också inom polisen. De nya hoten blir allt mer mångfacetterade och gränsen mellan inre och yttre säkerhet har suddats ut. Digitaliseringen av brottsligheten gör det mer komplicerat att avvärja även traditionella hot. Även bland annat den ökade gängbrottsligheten orsakar arbete. Finland har inte råd att hamna på Sveriges väg. Nästa år kan antalet poliser hållas på 7 500, men enligt polisen finns det fortfarande anpassningsbehov nästa år. Med tanke på stabiliteten i det finska samhället och medborgarnas säkerhet är det viktigt att polisen inte år efter år tvingas vidta anpassningsåtgärder i en situation där de lagstadgade uppgifterna dock har ökat och omvärlden kräver beredskap av ett nytt slag. Verksamheten måste kunna planeras och utvecklas på längre sikt, och i framtiden måste också antalet poliser kunna omvärderas och vid behov ökas med beaktande av förändringarna i omvärlden.

Jag föreslår

att riksdagen ökar moment 26.10.01 med 10 000 000 euro för polisens omkostnader, och

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 12

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 3/kd**

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att höja den permanenta nivån på anslaget till polisen för långsiktig och hållbar utveckling av verksamheten, när den säkerhetspolitiska miljön försämras.

30. Räddningsväsendet och nödcentralerna

02. Nödcentralverkets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Det råder fortfarande ett betydande finansieringsunderskott inom räddningsväsendet, vilket också gäller nödcentralernas verksamhet. Arbetsbördan för nödcentraloperatörer har ökat under de senaste åren. Medan de år 2017 svarade på i genomsnitt 5 600 nödsamtal per år, var antalet redan tusen fler år 2019. Nödcentralerna arbetar alltför ofta under minimistyrkan, dvs. det fattas ett betydande antal arbetstagare i skiftet. Operatörerna berättar om att anställda säger upp sig och om allvarliga problem med orken i arbetet, arbetspraxis och ledningens verksamhet. Nödcentralverkets ledning har i offentligheten medgett att personalbristen utgör en risk med tanke på medborgarnas tillgång till hjälp. För att få ner arbetsbördan till en skälig nivå behöver nödcentralerna cirka 70—100 nya anställda runt om i landet. I budgetpropositionen föreslås det att personalen för 2023 ska utökas med endast tjugo personer. Också utbildningen inom branschen måste utökas för att åtgärda bristen på arbetstagare. Stärkandet av nödcentralverksamheten är också en del av att förbättra den övergripande säkerheten i samhället. Regeringen har dessutom lämnat en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om nödcentralverksamhet (RP 149/2022) som har samband med budgetpropositionen. Genom regeringens proposition ändras lagens bestämmelser om behandling av personuppgifter så att de motsvarar EU:s allmänna dataskyddsförordning samt förtydligas Nödcentralverkets uppgifter. Nödcentralverket rf har uttryckt sin oro över att tolkningarna beträffande dataskyddet i anslutning till upprätthållandet av nödcentralverkets lägesbild är mycket strikta och i betydande grad stör skötseln av Nödcentralverkets uppgifter. Om propositionen genomförs försvårar den nödcentralernas verksamhet och ökar därmed behovet av arbetskraft och eventuellt också arbetsbelastningen.

Jag föreslår

att riksdagen ökar moment 26.30.02 med 5 000 000 euro för att anställa fler nödcentraloperatörer, och

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 13

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar behövliga åtgärder för att förstärka nödcentralernas funktionsförmåga.

03. Räddningsinstitutets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Det råder stor brist på yrkesfolk inom räddningsbranschen. Bristen på arbetstagare drabbar en del av välfärdsområdena. Särskilt på mindre orter är det i dag svårt att få kvalificerad arbetskraft. Likaså finns det fortfarande brist på nödcentraloperatörer. Att öka kompetensen inom räddnings-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

branschen är en viktig del av att stärka Finlands inre säkerhet och krisberedskap. Räddningsinstitutet är den enda riksomfattande läroanstalten som utbildar yrkespersoner inom räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten och vars uppgift är att utveckla examensutbildningarna och svara på utbildningsbehoven. Räddningsinstitutets lagstadgade uppgift är att ordna yrkesinriktad grundutbildning inom räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten, utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen för räddningsväsendets befäl, kompletterande utbildning inom räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten samt utbildning som ger beredskap för störningar under normala förhållanden och för undantagsförhållanden.

För att höja insatsberedskapen till nivån enligt räddningslagen krävs det enligt redogörelsen för den inre säkerheten betydligt fler heltidsanställda och avtalsbrandkårister. Utbildningsplatserna inom räddningsbranschen, inklusive för nödcentralsoperatörer, måste ökas för att åtgärda bristen på arbetstagare. I budgetpropositionen minskar Räddningsinstitutets omkostnader 2023 jämfört med nivån 2022. Kristdemokratiska riksdagsgruppen föreslår en permanent höjning på fem miljoner euro för Räddningsinstitutets verksamhet från och med 2023.

Jag föreslår

att riksdagen ökar moment 26.30.03 med 5 000 000 euro för Räddningsinstitutets omkostnader, och

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 14

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att höja den permanenta anslagsnivån för Räddningsinstitutet för att tillräcklig insatsberedskap ska kunna upprätthållas inom räddningsväsendet.

Huvudtitel 27

FÖRSVARSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Militärt försvar

50. Stödjande av försvarsorganisationernas verksamhet (fast anslag)

Finlands försvar stöder sig på en kompetent reserv. Försvarsorganisationerna har en central roll när det gäller att upprätthålla och utveckla reservisternas kompetens. I och med kriserna har deltagandet i försvarsorganisationernas verksamhet ökat. Försvarsorganisationernas verksamhetsbetingelser måste tryggas på lång sikt både i fråga om den egentliga verksamheten och andra resurser, såsom skjutbanor.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

Reservationens förslag till uttalande 15

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att stabilisera försvarsorganisationernas ekonomiska ställning.

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Statistikväsendet, den ekonomiska forskningen och registerförvaltningen

01. Statistikcentralens omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Aktuell och öppen information om priserna på jordbruksprodukter och insatsvaror gör det lättare att följa marknadsutvecklingen och att fastställa producentpriserna samt att i framtiden bygga upp eventuella prisindex och en rättvisare marknad för jordbruksprodukter. Vi föreslår att Statistikcentralen får extra resurser för att varje månad publicera prisindex för jordbruksprodukter och för att utveckla sin statistikföringspraxis.

Jag föreslår

att riksdagen ökar moment 28.30.01 med 500 000 euro för Statistikcentralens omkostnader för att utveckla statistikföringen som gäller jordbruksprodukter.

70. Utvecklande av statsförvaltningen

40. Kommunikationsnät för säkerhetsmyndigheterna (reservationsanslag 3 år)

Myndigheternas informations- och kommunikationsverktyg måste vara moderna och effektiva. Ett tillförlitligt och driftsäkert informationsflöde mellan myndigheterna är oersättligt i kris- och undantagssituationer. Säkerhetsmyndigheternas arbete handlar om liv och hälsa. Säkerhetsmyndigheternas behov av kommunikation ska kunna tillgodoses i alla situationer och under alla förhållanden.

Myndighetsnätet Virves verksamhet ska tryggas också i situationer där eldistributionen avbryts för en längre tid. Jämfört med grannländerna är myndighetsnätets reservkraftslösningar i Finland obetydliga. Till exempel i Sverige och Estland är basstationerna heltäckande utrustade med reservkraft för sju dygn. I Finland är säkerhetstiden i regel endast några timmar.

Behovet av reservkraft ökar på grund av övergången till den bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation (Virve 2) som ökar behovet av reservkraft på grund av den tekniska lösningen. Varje enskild basstation är viktig och antalet basstationer ökar. Elnätet är ett sannolikt objekt för hybridpåverkan. Dessutom medför de ökande extrema väderfenomenen till följd av klimatförändringen på många sätt utmaningar för tjänsten för myndighetskommunikation. Stärkandet av myndighetsnätets reservkraft bör påskyndas.

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 3/kd

Jag föreslår

att riksdagen ökar moment 28.70.40 med 5 000 000 euro för att stärka myndighetsnätets reservkraft.

89. Finansieringen av välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen

31. Finansiering av social- och hälsovården och räddningsväsendet inom välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen (förslagsanslag)

Finansieringsunderskottet och strukturella utmaningar i välfärdsområdena

Den reform av social- och hälsovårdstjänsterna som Marins regering genomför är den största reformen av förvaltningsstrukturen i Finland på flera årtionden. Välfärdsområdena inleder sin verksamhet i en mycket prekär situation. Redan 2021 uppskattade Skattebetalarnas Centralförbund att behovet av tilläggsanslag för social- och hälsovården är 6,4 miljarder euro fram till 2028. Redan nästa år uppgår det sammanlagda behovet av tilläggsfinansiering för alla välfärdsområden enligt deras egen uppskattning till cirka 1,2—1,5 miljarder euro. I de flesta bedömningar har man dessutom inte beaktat de ökande IT-kostnaderna, löneharmoniseringen och kommande löneförhöjningar inom branschen. Även inflationen och de stigande räntorna försvårar det finansiella läget ytterligare.

Alla har känt till underfinansieringen av välfärdsområdena, underdimensioneringen av ändringskostnaderna och felen i finansieringsmodellen redan i åtminstone ett år, liksom också den vårdskuld som förvärrats i och med coronan. Dessutom är frågan om hur finansieringen av välfärdsområdena ska kanaliseras i framtiden fortfarande öppen.

Kristdemokraterna var ursprungligen kritiska mot det alltför stora antalet välfärdsområden. Reformen gick delvis i fel riktning när den kompletterades med för många andra politiska mål än att förbättra social- och hälsovårdstjänsterna. En del välfärdsområden är redan i utgångsläget ekonomiskt olönsamma. Alla välfärdsområden utom ett har gjort en negativ budget för nästa år. Med den nuvarande finansieringsnivån är det bara en tidsfråga när välfärdsområdena måste slå samman eller när systemet kollapsar på någon punkt. Man måste bereda sig på att slå samman välfärdsområdena och fundera över verksamhetsmodellerna. Det värsta scenariot, det vill säga en allvarlig kris inom hälso- och sjukvården och socialväsendet och att personalen flyr från branschen, måste undvikas med alla medel.

Grunderna för bestämmandet av finansieringen för välfärdsområdena bygger på grundläggande fel som orsakar underfinansiering i förhållande till servicebehovet och omotiverade skillnader mellan välfärdsområdena när verksamheten inleds. Dessutom saknar regeringens vårdmodell tillräckliga ekonomiska incitament för förebyggande verksamhet och stävjande av kostnaderna i fortsättningen. Reformen medför inga besparingar i de offentliga finanserna. Välfärdsområdena har ett starkt incitament att använda all den finansiering de får. På grund av de omvända incitamenten håller en utgiftsautomat på att uppstå inom social- och hälsovårdssektorn. Utvärderingsförfarandet inleds om välfärdsområdet gör ett underskott två gånger under tre på varandra följande räkenskapsperioder. Det här gör det till exempel möjligt att vart tredje år använda mer pengar

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 3/kd**

än vad som har beviljats utan rädsla för sanktioner, alltså är det möjligt att ”leva över tillgångarna”. Att informationssystemen inte har färdigställts äventyrar en säker överföring av aktuella uppgifter, eftersom det i regionerna finns upp till hundratals olika system som inte kommunicerar med varandra. Kristdemokraterna publicerade i september sin egen lista över problemen med finansieringsmodellen för social- och hälsovården och förslag till lösningar på problemen.

Vårdskulden och bristen på arbetstagare belastar social- och hälsovårdssektorn

Primärvården var i svårigheter redan före coronapandemin. Läkarförbundet ansåg redan 2019 att hälsovårdscentralerna befann sig i den värsta krisen i hela sin historia. Under pandemin ökade vårdköerna betydligt. Obehandlade tänder och psykiska problem eller uteblivna cancerscreeningar blir dyra i det långa loppet. På grund av pandemiåtgärderna har bland annat screeningar avbrutits. Samtidigt har undersökningar och operationer skjutits upp. Den önskade terapigarantin har inte genomförts.

Resursbristen inom primärvården belastar också bland annat den prehospitla akutsjukvården, eftersom ambulanspersonalen ständigt måste ta hand om patienter som i stället borde få sin vård på hälsovårdscentralen. På vissa orter får man inte tid till hälsovårdscentralen på något annat sätt än genom personligt besök. Överföringen av vården till välfärdsområdena ökar också personalens arbetsbörda under en övergångsperiod. Arbetsmotivationen och tillgången på personal är ställvis otroligt svag. Vårdpersonalen tvingas arbeta med underbemanning, och många överväger att byta bransch på grund av arbetsbelastningen.

Nu gäller det att se till att arbetskraftsflykten inom vårdsektorn inte förvärras. Ungefär en femtedel av de yrkesutbildade inom social- och hälsovården arbetar i någon annan bransch än sin egen. Forskare vid Institutet för hälsa och välfärd uppskattar att vi de kommande femton åren behöver närmare 200 000 nya anställda inom vården. Målen med vårdreformen och servicelöftena inom hälso- och sjukvården kan nås bara om fler gör jobbet och arbetsbördan för dem som i dag arbetar inom vården kan minska.

Kristdemokratiska utskottsgruppen föreslår därför en tilläggssatsning på över fyrahundra miljoner euro för välfärdsområdenas finansiering. Det har budgeterats alltför små summor för den vårdgaranti som regeringen eftersträvar, dimensioneringen av äldreomsorgen, avvecklingen av vårdskulden, säkerställandet av informationssystemens funktion och andra akuta behov. Att genomföra reformen utan tillräckliga resurser är en svårbegriplig lösning.

Högre nivå på äldreomsorgen och vården i livets slutskede

Situationen inom äldreomsorgen har varit oroväckande redan länge och på vissa ställen rentav katastrofal. Lagen om bindande vårdardimensionering för heldygnsvård trädde i kraft den 1 oktober 2020, men övergången till en bindande vårdardimensionering på 0,7 sker gradvis och tillämpas fullt ut först från och med april 2023. Regeringen har funderat på att skjuta upp dimensioneringen. Enligt en bedömning av Institutet för hälsa och välfärd i september behövs det ytterligare 3 400 vårdare vid enheter med heldygnsvård inom äldreomsorgen för att enheterna ska uppnå den lagstadgade vårdardimensioneringen nästa vår. Ansvaret för att genomföra dimensioneringen ligger alltså i praktiken hos nästa regering.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 3/kd**

Hur dimensioneringen kan uppnås är framför allt beroende av de tillgängliga resurserna. För tillfället finns det stora brister i äldreomsorgen såväl när det gäller anstaltsvård som hemvård, i synnerhet på grund av feldimensioneringen av personalen. Arbetsmängden och den psykiska belastningen har ökat de senaste åren, och därför måste de anställdas välbefinnande och arbetshälsa ägnas större uppmärksamhet än fallet är i dag. När det gäller att trygga kvaliteten är det extra viktigt att anställa fler i det direkta omvårdnadsarbetet för att minska arbetsbelastningen. Likaså måste de anställda få större möjligheter att påverka sitt arbete, tillgången till utbildning främjas och lönen bli mer konkurrenskraftig.

Vården och tillgången till vård har de senaste åren förbättrats bland annat genom att antalet vårdplatser har utökats, nya enheter för vård i livets slutskede har inrättats, vårdkedjorna utvecklats och satsningar på utbildning har gjorts och personalen har fått större kompetens och medvetenhet. Trots anvisningar och rekommendationer är det fortfarande mest en slump om man har tillgång till kompetent och god vård i livets slutskede, och det kan inte garanteras alla behovande. För närvarande kämpar också många hospice för sin existens. Den kompetens inom vård i livets slutskede som hospicen tillägnat sig får inte försvinna, utan den måste spridas vidare. När det gäller den här typen av vård finns det fortfarande mycket att göra både i praktiken och när det gäller lagstiftningen. För att garantera en tillräcklig vård i livets slutskede på lika villkor krävs det att vården vid behov finns att tillgå för var och en, oberoende av var man bor eller vilken sjukdom man har.

Regeringen måste anvisa tillräckliga resurser för att uppnå vårdardimensioneringen och därigenom höja standarden på äldrevården och vården i livets slutskede.

Terapigaranti

Behovet av mentalvårdstjänster har ökat och tillgången har försämrats. För närvarande går det inte att få hjälp vid psykiska störningar och människor hamnar i kris. Hjälp i tid vid psykiska problem sparar både mänskliga och ekonomiska resurser. Det finns inte tillräckligt med effektiva evidensbaserade kortinterventioner inom den allmänna mentalvården. Med psykosociala kortinterventioner avses vård som ges i ett tidigt stadium av yrkesutbildade personer inom mentalvård och som tar itu med problemen i tid och på ett verkningfullt sätt.

Vid sidan av FPA:s rehabiliterande psykoterapi behövs det inom den offentliga primärvården en möjlighet till tidig korttidspsykoterapi och andra korta psykosociala interventioner. När en terapigaranti införs görs tidig mentalvård tillgänglig inom primärvården. Vårdbehovet ska bedömas omedelbart och vården inledas inom en månad från bedömningsbesöket. I den föreslagna modellen för terapigaranti erbjuds kortvarig psykoterapi och andra korta psykosociala interventioner för alla åldersklasser, för alla psykiska problem och i hela landet. Det är svårt att få tillgång till rehabiliterande psykoterapi finansierad av FPA, kriterierna är stränga och den regionala tillgången varierar. Psykiska problem ökar dessutom ojämlikheten bland medborgarna. Utan rehabiliteringsstöd är terapi dyrt och utestänger låginkomsttagare.

Terapigarantin beräknas kosta cirka 35 miljoner euro per år, vilket bör öronmärkas i välfärdsområdenas finansiering. Vid genomförandet kan man delvis också använda befintliga resurser, men omfördela dem. I kostnadskalkylen ingår både extra personal och kompletterande utbildning för

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

nuvarande personal. I sin helhet skulle reformen på lång sikt minska de samhälleliga kostnaderna och på ett betydelsefullt sätt öka välbefinnandet bland medborgarna.

Jag föreslår

och att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 16

Riksdagen förutsätter att regeringen ökar välfärdsområdenas finansiering för att förhindra att nivån på hälso- och sjukvården rasar, anställa vårdare, upprätthålla den regionala jämlikheten, genomföra terapigarantin och förbättra nivån på omsorgstjänsterna, samt skyndsamt vidtar andra behövliga åtgärder bland annat för att avhjälpa problemen inom äldreomsorgen och problemen med finansieringen av social- och hälsovårdens informationssystem.

Reservationens förslag till uttalande 17

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra trivseln i arbetet för anställda inom social- och hälsovården och effektivisera rekryteringen inom vårdsektorn.

Reservationens förslag till uttalande 18

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra tillgången till palliativ vård som håller hög kvalitet.

Reservationens förslag till uttalande 19

Riksdagen förutsätter att regeringen gör en preliminär utredning om hur välfärdsområdenas olika utgångslägen i fråga om skulder och ansvar påverkar deras verksamhet och servicenätet.

Reservationens förslag till uttalande 20

Riksdagen förutsätter att regeringen som tjänsteuppdrag och med hjälp av utomstående experter gör en opartisk utredning om de mest centrala problemen med finansieringsmodellen för välfärdsområdena och om förslagen till lösningar på dem.

Reservationens förslag till uttalande 21

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att skapa klara och fungerande incitament för kommunerna och välfärdsområdena att satsa på välfärd och förebyggande av sjukdomar.

Reservationens förslag till uttalande 22

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att öka samordningen mellan välfärdsområdena i utvecklingen av social- och hälsovårdens informationssystem, säkerställa fungerande gränssnitt mellan informationssystemen och undvika överlappande arbete vid beredningen av systemen.

90. Stöd till kommunerna

30. Statsandel till kommunerna för ordnande av basservice (förslagsanslag)

En utbildningsanordnare är berättigad till hemkommunsersättning för elever som fullgör sin läroplikt i utbildning någon annanstans än i utbildning som ordnas av hemkommunen. Elevens ålder påverkar hemkommunsersättningen. För närvarande är ersättningen till en kommunal utbildningsanordnare 100 procent men bara 94 procent till registrerade föreningar eller stiftelser. Den minskade hemkommunsersättningen på 94 procent är både orättvis och ogrundad. Det är en fråga om jämlikhet att finansieringen per elev är lika stor för alla utbildningsanordnare och att det finns tillräckliga resurser för grundläggande utbildning för alla barn.

Kulturutskottet förutsatte redan 2014 i ett utlåtande att finansieringen av den grundläggande utbildningen ska vara rättvis och oberoende av anordnaren. I ett utlåtande 2018 (KuUU 5/2018 rd) konstaterar kulturutskottet att sakkunniga föreslagit att hemkommunsersättningen ska vara densamma för alla grundskoleelever, alltså att ersättningen ligger på samma nivå för alla utbildningsanordnare. Eftersom det är oklart vad kommunernas mer omfattande ansvar i förhållande till de privata aktörerna innefattar och vilka kalkyler avdraget på 6 procent bygger på, menade utskottet att statsrådet bör utreda saken och vid behov vidta åtgärder.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 23

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att höja hemkommunsersättningen till privata utbildningsanordnare till samma nivå som till andra utbildningsanordnare.

91. Stöd för sysselsättningen och näringslivet

41. Energiskattestöd (förslagsanslag)

Gårdsbruksenheternas energikostnader har stigit betydligt under 2022, och det finns ingenting som tyder på att priserna på el eller flytande bränslen skulle sjunka avsevärt under vintern. Enligt tidningsuppgifter har regeringspartierna i november kommit överens om att bereda ett krispaket på 200–300 miljoner euro för gårdarna i samband med nästa års första tilläggsbudget. Enligt uppgifterna består stödet i stor utsträckning av kompensation för de kostnader som de höjda elpriset medför för gårdsbruksenheter. Det stöd som beviljas i vårens tilläggsbudget kommer sannolikt att vara återbäring av energiskatt genom en separat ansökan. Det innebär att gårdsbruksenheter

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 3/kd

sannolikt kommer att ha tillgång till stödet först efter sommaren 2023. Stödet kommer alldeles för sent med tanke på gårdarnas akuta utmaningar och besluten om vårsådd 2023.

Lantbruksföretagarna behöver en klar framtidsvision och en signal om att regeringen tänker stödja gårdarna igenom krisen. Det har sedan hösten 2021 varit allmänt känt att gårdarna har problem med lönsamheten och problemet förvärrades betydligt när Ryssland attackerade Ukraina. Regeringens dröjsmål med beredningen av stödet har medfört betydande osäkerhet inom branschen. Varje dag lägger upp till tre gårdar ner gårdar sin verksamhet. Stödet till gårdsbruksenheterna kunde ha genomförts redan i höstens tilläggsbudget eller i den egentliga budgetpropositionen, men regeringen beslöt att lämna gårdsbruksenheterna åt sitt öde och tillåta fortsatta konkurser.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 24

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar omedelbara åtgärder för att bereda energi- och kostnadsstöd för gårdsbruksenheterna och stärka självförsörjningen och den nationella säkerheten.

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning och fritt bildningsarbete

30. Statsandelar och statsunderstöd för driftskostnader för grundläggande utbildning och småbarnspedagogik (förslagsanslag)

Inom småbarnspedagogiken råder brist på arbetskraft, vilket försämrar kvaliteten på den småbarnspedagogiska verksamheten. I värsta fall leder bristen på arbetstagare och vikarier till fortgående olagliga situationer på daghemmen, när de relationstal som lagen förutsätter för barnen och personalen inte uppfylls. Det behövs mer utbildad arbetskraft och bättre arbetsförhållanden för att småbarnspedagogiken ska vara attraktiv för arbetstagarna och för att de anställda ska hållas kvar i branschen. Dessutom måste man se till att familjerna flexibelt kan välja mellan olika alternativ för vård av små barn och småbarnspedagogisk verksamhet.

Allt fler lärare inom den grundläggande utbildningen överväger att byta bransch eftersom arbetet har blivit för belastande. Kompetenta lärare är en viktig del av den finländska utbildningens framgångshistoria och en resurs som Finland som samhälle inte har råd att förlora. Lärarnas flykt från branschen måste förhindras genom att man satsar på lärarnas arbetsförhållanden, sörjer för tillräckliga resurser och slopar onödiga skyldigheter. Undervisningsgruppernas storlek måste hållas på en rimlig nivå så att barnens lärande och utveckling inte störs och lärarnas arbetsbörda hålls på en rimlig nivå.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

Finland placerar sig allt sämre i internationella jämförelser inom utbildningssektorn. Den ojämlikhet i lärandet som den här utvecklingen grundar sig på måste stoppas. Varje elev måste få det stöd han eller hon behöver för sitt lärande.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 25

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra kvaliteten inom småbarnspedagogiken och för att minska gruppstorlekarna.

Reservationens förslag till uttalande 26

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att säkerställa att familjerna har genuina möjligheter att välja olika former av barnomsorg och småbarnspedagogik, inklusive hemvård och familjedagvård.

Reservationens förslag till uttalande 27

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder att stoppa den växande ojämlikheten i lärandet.

Reservationens förslag till uttalande 28

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra arbetsförhållandena inom den grundläggande utbildningen genom att gallra bort onödiga skyldigheter och stärka basfinansieringen för utbildningen i stället för att kontinuerligt införa olika projekt.

31. Statsandelar och statsunderstöd för driftskostnader för läroanstalter för fritt bildningsarbete (förslagsanslag)

Det fria bildningsarbetet har en betydande roll i att förebygga marginalisering. Därför är det viktigt att det finns studiemöjligheter på olika håll i landet och att studierna inte blir beroende av den studerandes ekonomi. Processerna med erkännande och identifiering av det kunnande som förvärvats vid instituten måste utvecklas och aktörerna inom det fria bildningsarbetet måste i högre grad utnyttjas för att svara mot samhällets föränderliga utbildningsbehov.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 29

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 3/kd**

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att stärka det fria bildningsarbetets roll som ett komplement till utbildningsfältet, samt för att utveckla identifieringen och erkännandet av utbildning som avlagts och kunnande som förvärvats vid instituten.

20. Yrkesutbildning och gymnasieutbildning

30. Statsandel och statsunderstöd för yrkesutbildningen (förslagsanslag)

Det bör satsas mer på läroavtalsutbildning än för närvarande. Särskilt de ungdomar som inte vill välja en mer teoretisk utbildning på skolbänken kan i stället nå goda resultat i läroavtalsutbildning med ett konkret och praktiskt grepp. Läroavtalsutbildning är en utmärkt väg in i arbetslivet också för specialelever och invandrare som ska integreras, liksom också för personer med funktionsnedsättning och för partiellt arbetsföra.

Marginaliseringen av unga och utslagningen från arbetslivet förorsakar betydande problem. Genom satsningar på läroavtalsutbildning och utveckling av utbildningen kan man förebygga marginalisering av unga och hjälpa dem att komma ut på arbetsmarknaden. Genom studierna får man kontakt med arbetslivet, vilket gör det lättare att få jobb. Om man främjar möjligheterna till läroavtalsutbildning sänker man också tröskeln för arbetsgivarna att sysselsätta unga.

Genom läroavtalsutbildning är det möjligt att avlägga en yrkesinriktad examen eller delar av en yrkesinriktad examen. Utöver fördjupandet av färdigheterna i det egna yrket är det möjligt att genom läroavtal förvärva nytt yrkeskunnande. Största delen av studierna ordnas i praktiska arbetsuppgifter på en arbetsplats och kompletteras sedan med teoretiska studier. Arbetsgivaren betalar läroavtalsstuderanden lön enligt arbets- eller tjänstekollektivavtalet. Arbetsgivaren kan ansöka om lönesubvention hos arbets- och näringsbyrån, om läroavtalsstuderanden är arbetslös.

I dagens arbetsliv framhävs i allt högre grad livslångt lärande och behovet av omskolning och komplettering av utbildningen. Dessa kan bättre främjas också genom läroavtal. Ett mer omfattande införande av läroavtalsutbildning kräver tilläggsfinansiering för lönesubvention och handledning.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 30

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att utveckla och utvidga användningen av läroavtalsutbildning.

55. Studiepenning och bostadstillägg (förslagsanslag)

En av de främsta orsakerna till den sjunkande nativiteten är osäkerheten och det ekonomiska ansvaret som är förenat med att få barn. Bland annat därför planerar många att skaffa barn först efter studierna, vilket i fråga om långa högskolestudier kan innebära att den planerade familjetillök-

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

ningen skjuts upp med flera år. Försörjningen för studerande med familj måste förbättras för att också studerande par ska ha bättre möjligheter att förverkliga sina drömmar om att få barn.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 31

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra försörjningen för studerande med familj.

91. Ungdomsarbete

51. Verkstadsverksamhet för unga samt uppsökande ungdomsarbete (reservationsanslag 2 år)

Genom verkstadsverksamhet för unga och uppsökande ungdomsarbete når man ut till utsatta unga och går vid deras sida. Med hjälp av ett tillräckligt stöd och starkare vardagsfärdigheter kan många unga undvika marginalisering och få möjlighet att arbeta.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 32

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att trygga förutsättningarna för uppsökande ungdomsarbete och verkstadsverksamhet i hela landet.

Huvudtitel 30

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Förvaltning och forskning

05. Naturresursinstitutets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Världen hotas enligt sakkunniga av den värsta livsmedelskrisen på flera årtionden. Jordbruket och livsmedelsproduktionen i Finland har redan länge lidit av en lönsamhetskris. I och med att priset på insatsvarorna har ökat rekordsnabbt till följd av kriget i Ukraina har situationen förvärrats på ett aldrig tidigare skådat sett. Naturresursinstitutet Luke har bedömt att matpriserna i Finland kan stiga med upp till 10 procent i år jämfört med 2021. Priset på enskilda livsmedel, såsom kaffe eller fisk, har stigit avsevärt. Klimatförändringen har också medfört ett hårt förändringstryck på såväl produktionen av livsmedel som på konsumtionen av dem. Det är uppenbart att frågan på grund av sin allvarlighetsgrad kräver nationell samordning på en helt ny nivå.

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 3/kd**

Det har ansetts behövt att tillsätta nationella klimat- och naturpaneler för frågor som gäller klimat och naturförlust. Klimatpanelen regleras i klimatlagen (609/2015) och naturpanelen grundar sig på ett beslut av miljöministeriet. Enligt regeringens proposition med förslag till naturvårdslag vill man stärka naturpanelens verksamhetsförutsättningar genom att skriva in bestämmelser om panelen i naturvårdslagen.

För att lösa de svåra frågorna som gäller livsmedelsproduktionen krävs en snabb samordning mellan jordbrukare, industri, handel, konsumenter och beslutsfattare. Den långvariga lönsamhetskrisen inom det inhemska jordbruket, handelns dominerande ställning på livsmedelsmarknaden, Finlands helt nya försörjningsberedskapsmiljö och säkerhetspolitiska miljö, den stängda ryska marknaden och klimatförändringen är realiteter som inte kommer att försvinna inom den närmaste framtiden. Det krävs satsningar också under de kommande åren och årtiondena.

Bland annat Naturresursinstitutet har föreslagit att det ska inrättas en nationell livsmedelspanel. Finland bör lyssna till forsknings- och sakkunnigorganisationen inom branschen och snarast tillsätta en nationell livsmedelspanel som motsvarar modellen med klimat- och naturpanelerna. Kristdemokratiska riksdagsgruppen föreslår ett anslag på 1 000 000 euro för att inrätta en livsmedelspanel. Panelen kan samordnas till exempel av Naturresursinstitutet eller Livsmedelsverket.

Jag föreslår

att riksdagen ökar moment 30.01.05 med 1 000 000 euro för att inrätta en nationell livsmedelspanel, och

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 33

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra jordbrukets ställning i livsmedelskedjan och dialogen mellan aktörerna inom livsmedelskedjan.

10. Utveckling av landsbygden

40. Start- och investeringsbidrag till jordbruket (reservationsanslag 3 år)

Nästan en femtedel av gårdarna i vårt land ägs av jordbrukare som har fyllt 65 år. Det beror framför allt på att det genomförs allt färre generationsväxlingar. Fenomenet är vanligt både i EU och i andra utvecklade länder. Under den senaste tiden har andelen äldre ökat i alla gårdskategorier, inte bara i fråga om mindre gårdar. Det kommer att ha en betydande inverkan på jordbrukets struktur i vårt land och på utvecklingen av livsmedelssäkerheten på lång sikt. Branschen är i stort behov av unga företagare.

Startstödet till unga jordbrukare under 41 år är ett centralt stödinstrument för nya jordbrukare. Kriterierna för beviljande av startstöd till unga jordbrukare är stränga med beaktande av jordbrukets nuvarande lönsamhet. Kristdemokratiska riksdagsgruppen föreslår att tidsperioden förlängs

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

för när det årliga kravet på företagarkomst och utbildningskravet för startstöd till unga jordbrukare ska vara uppfyllt. Granskningsperioden på 3 år för företagarkomsten bör förlängas till 5 år för alla jordbrukare som omfattas av stödet. Om ärendet bestäms genom förordning av statsrådet. Kriterierna för beviljande av stöd har stor betydelse vid generationsväxling, eftersom unga jordbrukare som inleder sin verksamhet kan befrias från överlåtelseskatt i samband med gårdshandel för unga jordbrukare.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 34

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att göra jordbruket mer attraktivt som karriärval och för att göra det lättare att inleda jordbruk, till exempel genom att lindra kriterierna för startstöd till unga jordbrukare och höja understödsbeloppet.

50. Statsbidrag för utvecklande av landsbygdsnäringarna (reservationsanslag 3 år)

En betydande del av förädlingsvärdet inom Finlands exportindustri baserar sig på primärproduktion, såsom skogsbruk. Det finländska beskattningssystemet beaktar dock inte denna grund för skatteinkomster så att det skulle vara till fördel för landsbygden. Exempelvis är skogsindustrins huvudkontor, fabriker och arbetsplatser koncentrerade till få orter, men skogsindustrins råvara finns runtom i landet. Samma fenomen gäller den inhemska jordbruksproduktionen, som kämpar med en kostnadskris. Det har i årtal talats om jordbrukets exportpotential. Även om vissa nya exportprodukter har uppstått under den senaste tiden, finns det ett enormt behov av att vidareutveckla landsbygdsnäringarna.

Med statsbidraget för utvecklande av landsbygdsnäringarna garanteras bland annat regionalt och innehållsmässigt täckande yrkeskunnig rådgivning till skäligt pris. Det skapar för sin del förutsättningar för att bedriva exempelvis jordbruksproduktion i hela landet. Det finns också behov av att utveckla produktifieringen och exportkompetensen.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 35

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra landsbygdens livskraft.

Reservationens förslag till uttalande 36

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att öka livsmedelsexporten och hitta nya marknader.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

20. Jordbruk och livsmedelsekonomi

47. Utvecklande av livsmedelskedjan (reservationsanslag 3 år)

Jordbruket är inte bara en näringsgren utan också ett livsvillkor. Den globala livsmedelsmarknaden är känslig för störningar och spekulationer. Den inhemska matproduktionen är en viktig del av säkerheten hos en självständig stat och man får inte låta matproduktionen tyna bort. Det är inte lätt att på nytt starta upp en gård som en gång lagts ned.

Finland behöver en mekanism för att trygga primärproducentens andel av matpriset. Jordbruket har redan länge kämpat med en lönsamhetskris. Priserna på bränslen, gödsel, el och andra insatssvaror har stigit explosionsartat till följd av kriget. Producentpriserna för jordbrukarna släpar efter. Jordbruket får inte utan tilläggsfinansiering åläggas åtgärder som medför extra kostnader, såsom krav på minskade utsläpp.

Livsmedelstryggheten måste sättas i centrum för jordbrukspolitiken igen, både i Finland och inom Europeiska unionen. I Finland tillämpas EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Bristen på flexibilitet i EU:s jordbrukspolitik leder till att gårdsbruksenheter runtom i Europa går i konkurs. Det sker i en tid när jordbrukets villkor försämras överallt i världen på grund av klimatförändringen och de svårigheter med transport och tillgång som kriget orsakar. En stor del av jordbruksstöden går till gårdar som inte producerar mat. EU:s naturresurspolitik måste påverkas mer aktivt och i ett tidigare skede.

Lantbruksföretagarna måste ges möjligheter och framtidsutsikter, så att också yngre vågar bli jordbrukare. Nya möjligheter erbjuds till exempel i anslutning till nya växtsorter och produktionsinriktningar, smart jordbruk, utvinning av biogas, livsmedelsexport och ekologisk odling. Bristen på mat ökar i världen och Finland kan i framtiden ha en mycket större roll i att trygga livsmedelsförsörjningen. Jordbrukarna vill inte ha mer jordbruksstöd, utan en rättvis ersättning för sitt arbete. Därför måste verksamheten på livsmedelsmarknaden utvecklas i en rättvisare riktning för de svagare parterna i livsmedelskedjan. Erfarenheterna tyder på att det inte sker utan lagändringar.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 37

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar omedelbara och långsiktiga åtgärder för att säkerställa att gårdarna klarar sig genom krisåren.

Reservationens förslag till uttalande 38

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att utveckla livsmedelsmarknaden genom att se över livsmedelsmarknadslagen och konkurrenslagen.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

Huvudtitel 31

KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Trafik- och kommunikationsnäten

77. Utveckling av trafikledsnätet (reservationsanslag 3 år)

Beskattningen av trafiken ligger på en hög nivå i Finland. Regeringens höjning av bränsleskatten har gjort det allt dyrare att röra sig särskilt på landsbygden. Endast en del av de skatter som tagits ut för trafiken återbetalas till underhåll och investeringar i trafikledsnätet. Detta trots att investeringskulden och det eftersatta underhållet av trafikledsnätet är enorma. Under de närmaste åren kommer det att behövas betydligt större satsningar för att utveckla trafikledsnätet. Fördröjningen av projekten och osäkerheten kring genomförandet av projekten har en negativ inverkan på näringsverksamheten. Samhället förlorar den nytta som trafikprojekten medför, när projekten fördröjs på grund av brist på finansiering. Dessutom måste man i högre grad än tidigare ansöka också om EU-finansiering för finansiering av projekten.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 39

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att en allt större andel av de skatter som tas ut för trafiken ska användas till underhåll och utveckling av trafikledsnätet.

Reservationens förslag till uttalande 40

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att säkerställa att Finland inte går miste om investeringar på grund av att det trafikledsnät som är nödvändigt för industrin är i dåligt skick.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

20. Förnyelse och låga koldioxidutsläpp

88. Kapitalinvestering i Ilmastorahasto Oy (reservationsanslag 3 år)

Valtion kehitysyhtiö Vake Oy bildades av Sipiläs regering. Avsikten med Vake var att använda försäljnings- och utdelningsintäkter från statsägda bolag för att skapa ny företagsverksamhet. Det nya investeringsbolaget som grundades 2016 gjorde dock inga investeringar och det kapital som bolaget då innehade utnyttjades inte. Genom beslut av Marins regering överfördes Vake Oy från statsrådets kanslis till arbets- och näringsministeriets ägarstyrning i december 2020. Samtidigt

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

ändrades bolagets namn till Klimatfonden Ab. Klimatfonden Ab har till uppgift att finansiera projekt som fokuserar på bekämpning av klimatförändringen, främjande av digitaliseringen och koldioxidsnålhet inom industrin. I den sjunde tilläggsbudgeten för 2020 ökade regeringen Klimatfonden Ab:s redan betydande kapital med 300 miljoner euro. För tilläggskapitalet tog staten ett lika stort nytt lån. Samtidigt har värdet på fondens kapital stigit till sammanlagt 3,8 miljarder euro.

Regeringens agerande står i strid med rekommendationerna från den utredningsman som regeringen själv tillsatt. Statsrådets kansli och arbets- och näringsministeriet tillsatte den 17 juli 2019 vicehäradshövding Jouni Hakala för att göra en utredning om rollerna för statens investerings- och utvecklingsbolag. Uppdraget var att lägga fram förslag och rekommendationer i fråga om finländska företags möjligheter att få finansiering i olika skeden av sin utveckling och internationalisering. Förslag och rekommendationer efterlystes också för att undvika överlappningar mellan statliga aktörer och för att trygga en effektiv användning av kapital. Utredaren rekommenderade att Vake Oy slås samman med Finlands Industriinvestering Ab och att det kapital som getts Vake skulle återbetalas till staten.

Vake:s historia visar att statliga investeringsbolag är fel sätt att skapa nya innovationer och utveckla företagsverksamheten. Det är inte statens uppgift att vara en riskinvestor utan att skapa en stabil verksamhetsmiljö för den privata sektorn. Klimatåtgärder kan stödjas genom större ekonomiska satsningar på FoUI-verksamheten till exempel inom energisektorn. Klimatfondens balansräkning på cirka 3 miljarder euro består nästan helt av Neste Abp:s innehav på cirka 8,3 procent. Klimatfonden förfogar över cirka 129 miljoner euro i likvida medel för finansiering av sin verksamhet (Q3/2022). Vid utgången av tredje kvartalet 2022 hade Klimatfonden betalat sammanlagt 12,6 miljoner euro i investeringar till finansieringsobjekt. Det är uppenbart utmanande att hitta förnuftiga investeringsobjekt, med beaktande av att det på samma investeringsmarknad (fossilfri energiproduktion m.m.) förekommer mycket privat finansiering och å andra sidan till exempel EU-finansiering, såsom stöd från återhämtningsinstrumentet NextGenerationEU. I sin fjärde tilläggsbudget för 2022 beslutade regeringen att återta Klimatfondens kapitalplacering på 100 000 000 euro som hade beviljats som reservationsanslag i budgeten för 2020. Kristdemokratiska riksdagsgruppen föreslår att de aktier i Neste Abp som nu förvaltas av Klimatfonden återförs i statsrådets kanslis ägo. Detta innebär att ägarandelen på 8,3 procent överförs till statsrådets kansli. År 2021 uppgick statens utdelningsintäkter från Neste Abp till 279 miljoner euro. Om Neste Abp:s utdelningsintäkter 2023 är av samma storleksklass som 2021, skulle statens utdelningsintäkter öka med minst 60 miljoner euro. Således skulle Klimatfonden Ab ha kvar sin nuvarande likvida förmögenhet.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 41

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att överföra Klimatfondens aktiekapital i statsrådets kanslis besittning.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

30. Sysselsättning och företagsamhet

51. Offentlig arbetskrafts- och företagservice (reservationsanslag 2 år)

Rädslan för tung byråkrati och förpliktelser är ett hinder för företagande. Upprättandet av bokföring och bokslut är tidskrävande och tunga förpliktelser för små nystartade företag. Anskaffningen av tjänster försämrar de små företagens lönsamhet. För att underlätta inledandet av företagsverksamhet bör ett företagarkonto tas i bruk enligt estnisk modell. I Estland har cirka 1 200 nya småföretagare tagit i bruk ett företagarkonto. Det ska skapas som en tjänst som arbets- och näringsbyrån erbjuder för dem som inleder företagande eller rentav alla som blivit arbetslösa.

En företagare eller en arbetslös person som inleder sin verksamhet med hjälp av ett företagarkonto kan sälja sin arbetsinsats, och en tjänst som samhället erbjuder tar hand om byråkratin. Den som använder ett företagarkonto behöver inte lämna rapporter eller använda tid och pengar till bokföringen. Allt sker automatiskt via företagarkontot. Kontot lämpar sig särskilt för försäljning av tjänster. Det nya systemet ökar sysselsättningen och minskar den grå ekonomin.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 42

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att i Finland utveckla en tjänst med företagarkonto enligt estnisk modell.

50. Integration och internationell kompetens

03. Främjande av integration och arbetskraftsinvandring (reservationsanslag 2 år)

Finland behöver inom den närmaste framtiden en betydande mängd arbetskraft också från andra länder. Det måste bli lättare för experter att komma in i landet och tillståndprocesserna måste snabbas upp så att företagen bättre ska kunna rekrytera experter från utlandet. Det finns också en betydande potential i de studerande som kommit till Finland från andra länder. Det ligger i Finlands intresse om de stannar kvar i landet och utnyttjar sin utbildning och kompetens på den finska arbetsmarknaden. Förutsättningarna för detta kan stärkas till exempel genom att utländska studerande som utexamineras i Finland automatiskt beviljas arbetstillstånd.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 43

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att underlätta en smidig övergång till arbetslivet i Finland för utländska studerande som studerar i Finland.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

03. Forskning och utveckling

63. Vissa specialprojekt (reservationsanslag 3 år)

Den finländska fattigdomen är mångfasetterad. Under normala år skaffar 100 000—200 000 finländare sin mat varje vecka via så kallade brödköer och är beroende av mathjälp från olika församlingar och organisationer. Mathjälpen har blivit ett viktigt led i biståndet till de som har det allra sämst ställt och en form av social trygghet som kompletterar den offentliga verksamheten, eftersom det företrädesvis är människor som lever på grundtrygghetsförmåner och som har en dålig ställning på arbetsmarknaden som är hänvisade till brödköerna.

Genom coronaepidemin och till följd av kriget i Ukraina har antalet personer som behöver mathjälp ökat betydligt, när nya arbetslösa medborgare har börjat omfattas av systemet. Enligt en färsk utredning har hjälpbehovet ökat i hela landet. Tre av fyra organisationer som levererar mathjälp har berättat att antalet klienter ökat efter att coronaepidemin bröt ut. Den största ökningen har skett i medelstora städer, men också i stora städer har hjälpbehovet ökat. På grund av omorganiseringarna i huvudstadsregionen är uppgifterna inte helt jämförbara, men också där bedöms hjälpbehovet ha ökat.

Under de senaste åren har föreningar som hjälper dem som har det sämst ställt fått stöd för sin verksamhet av riksdagens så kallade julklappspengar, som social- och hälsovårdsministeriet på ansökan har delat ut. Det finns cirka 400 aktörer som delar ut mathjälp. Dessa aktörer får inte fasta eller regelbundna medel till exempel av de projektanslag som social- och hälsoorganisationernas understödscentral (STEA) delar ut.

Finansieringen av mathjälpen bör i enlighet med finansutskottets riktlinjer stå på en hållbar grund under denna valperiod. Utskottet konstaterade i sitt betänkande FiUB 36/2020 rd följande: ”Utskottet anser att livsmedelshjälpen bör fås på en hållbar grund och är tillfreds med att social- och hälsovårdsministeriet har börjat utreda frågan. Utredningen omfattar bland annat de nuvarande tillvägagångssätten samt förslag till lösningar för ordnandet av livsmedelshjälpen på längre sikt.” Regeringen har dock inte heller i år anvisat medel för att fortsätta med mathjälpen. Kristdemokratiska riksdagsgruppen föreslår att 2 miljoner euro anvisas för mathjälp och förutsätter att finansieringen blir permanent.

Jag föreslår

att riksdagen ökar moment 33.03.63 med 3 000 000 euro till stöd för organisationer som delar ut mathjälp till mindre bemedlade, och

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 44

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att permanenta stödet till organisationer som delar ut mathjälp och för att göra ansökningsprocessen smidigare.

10. Utjämning av familje- och boendekostnader, grundläggande utkomststöd samt vissa tjänster

50. Familjeförmåner (förslagsanslag)

Nativiteten i Finland har länge varit rekordlåg. Den långsiktiga nedåtgående trenden är fortfarande aktuell trots att nativiteten i år har vänt uppåt. Den osäkerhet som coronakrisen medför ger en ännu större orsak att lyfta fram barn- och familjepolitiken som ett centralt politiskt tema.

Orsakerna till den låga nativiteten är många. År för år skjuts familjebildningen upp allt mer. Det har blivit vanligare med frivillig barnlöshet. Andra viktiga orsaker till den låga nativiteten är ekonomiska bekymmer samt arbetslivets belastning och stelhet. Det andliga klimatet i Finland uppmuntrar inte heller till att bilda familj. Till exempel i diskussionen om familjeledigheter betonas strikta kvoter och arbetslivets behov i stället för barnens och familjernas valfrihet.

För att underlätta situationen för barnfamiljer behövs flera olika åtgärder, av vilka ekonomiskt stöd utgör en del av metodarsenalen. Barnbidraget är ett viktigt stöd för barnfamiljerna. Nivån på grundtryggheten för barnfamiljer har dock släpat efter den allmänna kostnadsutvecklingen. Enligt SOSTE:s utredning har barnbidragets reella värde sjunkit klart under 2010-talet. Enligt utredningen bör barnbidragen höjas med 47—68 procent från årets nivå för att nå 1994 års reella nivå. Barnbidraget måste stegvis höjas avsevärt.

Kristdemokratiska riksdagsgruppen föreslår en nivåhöjning på 15 euro för alla barnbidrag från och med ingången av 2023. Nivåhöjningen innebär en årlig tilläggsinkomst på 180 euro för varje barn. Reformen ökar barnbidragsutgifterna med 175 miljoner euro. Samtidigt minskar det behovet av utkomststöd med uppskattningsvis 15 miljoner euro, så den totala effekten för de offentliga finanserna är 160 miljoner euro.

Vidare föreslår Kristdemokratiska riksdagsgruppen ett separat tilläggsstöd för de familjer där det föds ett nytt barn. Ett engångsbelopp på tusen euro i tilläggsstöd underlättar ekonomin för barnfamiljer och ger dem bättre möjligheter att skaffa nödvändiga tjänster eller barnartiklar. När alla barnfamiljer får babypenningen, ökar den regionala jämlikheten. För närvarande betalar vissa kommuner en extra babypenning till familjer som bor på kommunens område.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 45

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra barnfamiljernas ekonomiska ställning genom att höja barnbidraget och införa ett barntillägg på tusen euro.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

54. Bostadsbidrag (förslagsanslag)

Utgifterna för bostadsbidrag har ökat avsevärt snabbt i Finland. Bostadsbidragssystemet kräver en rejäl översyn. Lagstiftningen om allmänt bostadsbidrag reviderades 2015. Bland annat avskaffades egendomsriteriet. Vid beredningen av reformen bedömdes det att slopandet av egendomsriteriet ökar utgifterna för bostadsbidrag med cirka en miljon euro per år (RP 52/2018 rd). Uppskattningen slog fel med besked, eftersom utgifterna för det allmänna bostadsbidraget ökade betydligt efter reformen. Bedömningen baserade sig på att de som ansöker om bostadsbidrag inte har egendom. Problemet med reformen är dock att också alla som har egendom har rätt till allmänt bostadsbidrag efter reformen.

I augusti 2017 trädde en reform i kraft som gjorde att studerande med bostadstillägg huvudsakligen flyttades över till allmänt bostadsbidrag. I och med reformen minskade antalet studerande som fick bostadsbidrag avsevärt. Före ändringen fick enligt Folkpensionsanstaltens uppgifter 140 000 studerande bostadsbidrag och efter ändringen endast 110 000 studerande. Ändringen berodde bl.a. på att många studerande som bor tillsammans med en förvärvsarbetsande make förlorade sin rätt till bostadsbidrag, eftersom hushållets sammanräknade inkomster beaktas.

Antalet studerande som fick bostadsbidrag minskade, men samtidigt har det utbetalda beloppet och det genomsnittliga beloppet per studerande för olika bostadsbidrag stigit betydligt. Före reformen var beloppet på studiestödets bostadstillägg antingen 80 procent av den studerandes hyra eller högst 201,60 euro. Enligt Folkpensionsanstaltens uppgifter var det genomsnittliga bostadstillägget 196 euro i månaden. I och med reformen steg det genomsnittliga stödet till 258 euro, och det fortsätter att öka. Under samma tid har också de studerandes boendeutgifter ökat. Hösten 2016 var boendeutgifterna i medeltal 381 euro. Hösten 2017 hade de stigit till 426 euro. Här bör det noteras att boendeutgifterna steg betydligt mer för studerande än för andra som fick bostadsbidrag.

Utöver de ändringar som gjorts i bostadsbidraget finns det skäl att se över också utkomststödet. Lagen om utkomststöd ändrades i september 2006, då självriskan på 7 procent för boendekostnaderna slopades. Återställandet av självriskandelen, om än en mycket måttlig sådan, sporrar till att ta emot arbete. En måttlig självriskandel sporrar stödmottagarna att söka förmånligare bostäder, vilket minskar stödutgifterna och stödmottagarnas beroende av inkomstöverföringar. Kristdemokratiska riksdagsgruppen föreslår att en självriskandel på 3,5 procent återinförs för utkomststödet bostadstillägg.

Boendestödsutgifterna ökade explosionsartat efter de nämnda reformerna. Det första året ökade utgifterna för allmänt bostadsbidrag med 176 miljoner euro och året därpå, 2016, steg utgifterna med 339 miljoner euro jämfört med 2014. Också antalet personer som får bostadsbidrag har ökat betydligt. I dag får nästan 900 000 finländare bostadsbidrag. År 2015 fick 246 000 hushåll allmänt bostadsbidrag. I slutet av 2019 var antalet uppe i hela 379 667 hushåll. Utgifterna för det allmänna bostadsbidraget uppgick 2020 till sammanlagt 1 566 miljoner euro, medan motsvarande siffra 2015 var 917,6 miljoner euro. I och med reformerna har utgifterna för bostadsbidrag ökat med över 600 miljoner euro.

Genom att begränsa bostadsbidragsutgifterna kan man dämpa höjningen av hyrorna, vilket förbättrar alla hyresbetalares ställning, ökar incitamenten att arbeta och arbetskraftens rörlighet.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

Stödutgifterna minskar med cirka 150 miljoner euro, om kriterierna för allmänt bostadsbidrag återställs till 2014 års nivå och självriskandelen för bostadstillägget inom utkomstskyddet för arbetslösa återställs. Dessa kriterier omfattade en skyddad del, en kvadratmeterbegränsning och en förmögenhetsgräns. Återinförandet av det separata bostadsbidraget för studerande minskar utgifterna för bostadsbidraget med cirka 150 miljoner euro. Genom att se över bostadsbidragssystemet kan systemet saneras och utgifterna för bostadsbidraget minskas med åtminstone 300 miljoner euro. En mer omfattande reform av bostadsbidraget, till exempel sammanslagning med andra förmåner, bör granskas i samband med den pågående totalreformen av den sociala tryggheten.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 46

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förnya bostadsbidraget för att se över bostadsbidraget i syfte dämpa ökningen av utgifterna för bostadsbidrag och undanröja de bidragsfallor som anknyter till bostadsbidragssystemet.

57. Grundläggande utkomststöd (förslagsanslag)

Inkomsterna för barn under 18 år inverkar på det grundläggande utkomststödet när de är större än ringa. Till exempel inkomsterna av sommararbete som varar mindre än 3 månader inverkar inte. Barnets inkomster beaktas högst till beloppet av barnets grunddel och övriga grundutgifter.

Det grundläggande utkomststödet är ett ekonomiskt stöd som beviljas i sista hand. Det är endast avsett för situationer där andra medel och inkomster inte räcker till för nödvändiga utgifter såsom mat, boende och kläder. Därför granskas den sökandes alla inkomster och tillgångar innan grundläggande utkomststöd beviljas. Om den sökande har tillgångar, ska dessa i princip alltid realiseras och användas innan han eller hon får utkomststöd. Till skillnad från andra stöd som Folkpensionsanstalten beviljar är utkomststödet ett stöd som är förenat med skyldighet att realisera egendom.

Vi anser att förvärvsinkomsterna för personer under 18 år inte under några omständigheter ska beaktas vid beräkningen av det grundläggande utkomststödet. Förvärvsinkomsten för ett barn under 18 år är dock barnets egen inkomst, och om den beaktas i den ansökan om försörjning som föräldern ansöker om, signalerar detta till barnet redan i ett tidigt skede att det inte lönar sig att arbeta.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 47

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att avveckla bidragsfällorna i utkomststødet så att de inkomster som ett barn i familjen får inte försvagar föräldrarnas utkomststød.

20. Utkomstskydd för arbetslösa

50. Statsandel till förtjänstskyddet och alturneringsersättningen inom arbetslöshetsförmånerna (förslagsanslag)

Var femte person i arbetsför ålder får utkomstskydd för arbetslösa. Den inkomstrelaterade dagpenningen för arbetslösa är i hög grad en förmån för medelklassen. Förtjänstskyddet uppmuntrar inte till särskilt snabb sysselsättning och riktar sig inte särskilt väl till låginkomsttagare. Finlands modell för förtjänstskydd är mycket generös i internationell jämförelse.

Det inkomstrelaterade skyddet finansieras av alla skattebetalare, men gagnar bara arbetslöshetskassornas medlemmar. De som inte omfattas av det inkomstrelaterade skyddet är i regel unga och personer i korta anställningsförhållanden. Det inkomstrelaterade skyddet bör omfatta alla i arbetsför ålder. Det skulle förbättra inkomstnivån för uppskattningsvis 74 000 låginkomsttagare.

I Finland råder det inom flera branscher brist på arbetskraft. På grund av vår befolkningsstruktur kommer problemet att vara långvarigt. Bristen på arbetskraft är redan nu den enskilda faktor som mest begränsar de finländska företagens tillväxt. Undersökningar visar entydigt att sysselsättningen ökar när den inkomstrelaterade perioden närmar sig sitt slut. Genom att skapa ett lämpligt antal nivåer för det inkomstrelaterade skyddet ökar incitamenten att ta emot arbete. Det har föreslagits flera alternativa modeller för graderingen.

Graderingen av det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa syftar till snabbare sysselsättning och undanrøjande av en flitfälla. Graderingen ökar sysselsättningen och därigenom skatteinkomsterna. Ett universellt inkomstrelaterat utkomstskydd för arbetslösa skulle för sin del förbättra den ekonomiska ställningen för löntagare som inte hör till en kassa och som i regel har låga löner. I samband med en mer omfattande reform av den sociala tryggheten måste det närmare fastställas hur den inkomstrelaterade dagpenningen för arbetslösa förhåller sig till andra förmåner.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 48

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att gradera det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa och utsträcka det till alla löntagare.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

52. Statsandel till grundskyddet inom arbetslöshetsförmånerna (förslagsanslag)

Arbetslösheten är hög i Finland och särskilt de lågavlönade branscherna lider av brist på arbetskraft. På arbetsmarknaden finns det bidragsfällor som skapats av en omfattande stöddjungel. De gör det ofta olönsamt för arbetslösa att söka deltidsarbete med låg lön. Det måste löna sig bättre att ta emot arbete. Höjningen av arbetslöshetsförmånens skyddade belopp är ett sätt att göra det enklare för arbetslösa att ta emot arbete. Samtidigt är det ett första steg mot att i Finland införa minijobb enligt tysk modell.

Enligt 4 kap. 5 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa är arbetslöshetsförmånens skyddade belopp 300 euro under en jämkningsperiod på en månad samt vid användning av kalkylerad inkomst enligt 4 § 2 mom., och 279 euro under en jämkningsperiod på fyra på varandra följande kalenderveckor. Det föreslås att det skyddade beloppet höjs till 500 euro under en jämkningsperiod på en månad samt vid användning av kalkylerad inkomst enligt 4 § 2 mom., och till 465 euro under en jämkningsperiod på fyra på varandra följande kalenderveckor. Under coronapandemin höjdes arbetslöshetsförmånens skyddade belopp temporärt på motsvarande sätt som i initiativet (lag om temporära undantag från lagen om utkomstskydd för arbetslösa på grund av covid-19-pandemin).

I propositionen (RP 120/2021 rd) konstaterades det att den temporära höjningen har varit i kraft endast en kort tid och att konsekvenserna därför inte har kunnat bedömas. Dessutom har arbetsmarknadsläget varit exceptionellt på grund av pandemin. Alla åtgärder för att förebygga långtidsarbetslöshet och sänka tröskeln för arbetslösa att få jobb måste tas i bruk. När levnadskostnaderna nu stiger skulle en höjning av det skyddade beloppet ge många en välkommen chans att höja sin inkomstnivå genom arbete. Den föreslagna ändringen uppmuntrar till aktivitet även när heltidsarbete inte står till buds. Det förhöjda skyddade beloppet av arbetslöshetsförmånerna ger också möjlighet att upprätthålla kontakten med arbetslivet och kompetensen när man söker heltidsarbete. Deltidsarbete hjälper arbetslösa att få fotfäste på arbetsmarknaden, vilket ökar de framtida sysselsättningsmöjligheterna. De som arbetar under arbetslöshetstiden har högre sannolikhet att hitta heltidsarbete än de som har varit helt arbetslösa under samma tidsperiod (Kyyrä, Matti och Pesola 2018; Skyddsdelens i utkomstskyddet och arbete under arbetslöshetstiden. Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 45/2018).

Möjligheten att arbeta, också om det är korta jobb, under arbetslösheten sänker tröskeln för att börja arbeta och förebygger utslagning. Samtidigt ger den föreslagna ändringen arbetslösa bättre möjligheter till deltidsarbete inom branscher som lider brist på arbetskraft.

Höjningen av arbetslöshetsförmånens skyddade belopp till 500 euro 2023 ökar utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa med 65 miljoner euro, men minskar utgifterna för bostadsbidraget och utkomststödet med sammanlagt 9 miljoner euro. Dessutom ökar reformen enligt kalkylen kommunernas skatteintäkter med 20 miljoner euro samt inkomstskatten, rundradioskatten, kapitalinkomstskatten och kyrkoskatten med sammanlagt cirka 3 miljoner euro. Reformens nettoeffekt på saldot i de offentliga finanserna är således cirka -35 miljoner euro. De positiva effekterna av reformen återspeglas på sysselsättningen och på arbetsmarknaden samt på människornas ökade välbefinnande.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

Språktillägg i anknytning till arbetsmarknadsstödet

Det finländska samhället behöver mer arbetskraft i synnerhet genom människor i arbetsför ålder. För närvarande uppmuntrar systemet för social trygghet inte tillräckligt till arbete. Samtidigt har det också funnits brister i integrationen av invandrare, och invandrarna har inte hittat sysselsättning i önskad omfattning. Det behövs effektivare metoder för att höja sysselsättningen särskilt bland invandrare. Den utdragna arbetslösheten bland invandrare beror ofta på bristfälliga språkkunskaper. På den finländska arbetsmarknaden behövs dock i regel kunskaper i finska eller svenska, och därför måste systemet uppmuntra var och en att skaffa sig tillräckliga språkkunskaper. Också riksdagens revisionsutskott anser att dagens integreringspolitik inte fungerar och att det behövs nya lösningar för att få ordning på situationen. Utskottet ansåg det vara alarmerande att målnivån för integrationsutbildningen nåddes endast av knappt 35 procent av dem som avslutade utbildningen.

Arbetslösa invandrare bör på nordiskt sätt ha ett ekonomiskt incitament att skaffa sig bättre språkkunskaper för att lättare kunna bli av med stödberoendet. Grundlagen begränsar dock möjligheterna att få till stånd en förändring på denna punkt. Utkomststödet betraktas i Finland som en grundlagsskyddad förmån, och det går inte att röra ens indexet för stödet. Så beslutade grundlagsutskottet när indexen för alla andra stödformer frystes som en sparåtgärd under Sipiläs regering.

Arbetsmarknadsstödet är en stödform som är högre än utkomststödet grunddel. Ändringen kan genomföras så att arbetsmarknadsstödet sänks för alla, och ett språktillägg skapas för arbetsmarknadsstödet, vilket innebär att man genom att visa sina språkkunskaper kan höja arbetsmarknadsstödet till samma nivå som grunddagpenningen. Språkkunskaperna styrks exempelvis genom avgångsbetyg från grundskolan eller genom deltagande i en kurs som leder till allmän språkexamen. Den som ansöker om finskt medborgarskap ska visa tillräckliga kunskaper i finska eller svenska genom att avlägga den muntliga och skriftliga delen av den allmänna språkexamen minst på kunskapsnivå 3. Motsvarande nivå ska krävas i fråga om arbetsmarknadsstödet språktillägg.

Eftersom utkomststödet är en skattefri förmån och arbetsmarknadsstödet är en skattepliktig förmån som är bunden till grunddagpenningens belopp, är det förnuftigt att fortsätta denna praxis i lagen och fortfarande binda arbetsmarknadsstödet till grunddagpenningens belopp. Vi föreslår att arbetsmarknadsstödet sänks till 80 procent av grunddagpenningens nivå och att man genom att visa sina språkkunskaper kan höja arbetsmarknadsstödet till samma nivå som grunddagpenningen.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 49

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att permanent höja arbetslöshetsförmånens skyddade belopp.

Reservationens förslag till uttalande 50

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 3/kd**

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att bereda ett språktillägg i anknytning till arbetsmarknadsstödet.

30. Sjukförsäkring

60. Statens andel i de utgifter som föranleds av sjukförsäkringslagen (förslagsanslag)

Den finländska hälso- och sjukvården befann sig i kris redan före coronapandemin. Under pandemin ökade vårdköerna för icke-brådskande vård ytterligare, i och med att vårdpersonalen flyttades från sina grundläggande uppgifter till att stärka intensivvårdens kapacitet som coronatestare, smittspårare och vaccinerare. I början av pandemin avbokade många klienter sin mottagnings- tid antingen självmant eller på uppmaning av hälso- och sjukvården. Screeningarna avbröts och undersökningar och operationer sköts upp. Inom mun- och tandvården uppstod ett underskott på över en miljon besök. Vårdgarantins tidsfrist på sex månader överskrids fortfarande för tusentals patienter, och situationen prövar på många håll gränserna för lagenligheten.

Regeringen försvårar avvecklingen av vårdskulden genom sitt beslut att skära i sjukvårdsförsäkringsersättningarna, det vill säga FPA-ersättningarna, trots att den parlamentariska arbetsgruppen ännu i slutet av 2021 var enig om att de nedskärningar i FPA-ersättningarna som regeringen tidigare planerat inte skulle genomföras. FPA-ersättningarna slopas också till exempel för privata fysioterapibesök, strål- och cytostatikabehandlingar samt för många laboratorieundersökningar och bilddiagnostik. Det är tidsmässigt betänkligt att skära ned FPA-ersättningarna samtidigt som välfärdsområdena inleder sin verksamhet.

Årligen har det gjorts cirka tre miljoner privatläkarbesök som ersätts av Folkpensionsanstalten. Ur samhällets synvinkel har läkarbesök som ersätts av Folkpensionsanstalten blivit förmånligare än läkarbesök inom den offentliga hälso- och sjukvården, eftersom ersättningarna också har varit ett incitament för att använda egna medel för finansiering av hälso- och sjukvården. Beslutet att slopa FPA-ersättningen i ett läge där det skulle behövas särskilt mycket torde ha sin grund i ett principiellt motstånd mot privata tjänster.

Nivån på FPA-ersättningarna bör i stället för att slopas åtminstone tillfälligt stärkas, så att den återstående anhopningen inom icke-brådskande vård kan avhjälpas. Vårdskulden efter coronan är fortfarande stor, och vi klarar oss inte utan stöd från den privata serviceproduktionen. Medborgarna blir lidande av att tillgången till vård försvagas, och samtidigt leder vårdskulden till ökade kostnader för samhället. Om man inte upptäcker sjukdomar i tid, blir vården svårare och dyrare, och ofta blir också prognosen sämre.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 51

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar omedelbara åtgärder för att avveckla vårdköerna inom primärvården genom att utnyttja såväl den offentliga som den privata sektorns re-

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 3/kd

surser och i nästa års budget bibehåller sjukförsäkringsersättningarna för privata läkartjänster och andra vårdtjänster på minst 2022 års nivå.

40. Pensioner

60. Statens andel i de utgifter som föranleds av folkpensionslagen och vissa andra lagar (förslagsanslag)

Celiaki är en allvarlig ärftlig och obotlig autoimmunsjukdom. Den enda behandlingsmetoden är livslång och extremt strikt glutenfri kost. Redan mycket små mängder gluten i kosten är tillräckligt för att initiera en skadlig reaktion på tunntarmen och för att äventyra hälsan. Obehandlad eller dåligt behandlad celiaki ökar risken för att insjukna i många andra allvarliga sjukdomar såsom osteoporos, anemi, depression och tarmcancer. Obehandlad celiaki orsakar förutom många slag av magbesvär också barnlöshet, nervsymtom, ledsjukdomar och tillväxtrubbningar hos barn och fördröjd puberteten.

I början av 2016 avskaffade regeringen den kotersättning som personer med celiaki sedan 2002 kunde ansöka om för de betydande merkostnaderna för glutenfri kost. Ersättningen var 23,60 euro i månaden för personer med celiaki som är 16 år eller äldre. Enligt FPA:s statistik fick 34 520 personer kotersättning i slutet av 2015. Det finns i Finland enligt uppskattning 38 500 personer hos vilka celiaki har diagnostiserats på behörigt sätt. Celiaki kan påvisas genom mätning av antikroppar mot celiaki i blodet, undersökning av en biopsi i tunntarmen eller hudceliaki genom undersökning av en biopsi på huden. Å andra sidan har det bedömts att siffran är mycket högre och att upp till hälften av fallen inte har diagnostiserats.

Enligt prisutredningen 2017 är kostnaderna för vården av celiaki 62 euro i månaden, dvs. 744 euro per år. Celiaki är en autoimmun sjukdom. För de flesta autoimmuna sjukdomar finns det läkemedelsbehandling och samhället stöder behandlingen av dem med specialersättning för läkemedel (65 eller 100 procent). Som läkemedel för personer med celiaki fungerar glutenfri kost, vilket därför ska jämföras med läkemedelsbehandling som ordinerats av läkare, och merkostnaderna för glutenfri kost ska jämföras med läkemedelsersättningar vid andra svåra och långvariga sjukdomar.

Celiaki är också en ärftlig sjukdom, vilket ökar vikten av celiakiersättningen för behandlingen av sjukdomen särskilt i familjerna. Vid sidan av barnfamiljer är celiakiersättningen särskilt viktig för låginkomsttagare, studerande, arbetslösa och pensionärer. Det bör också noteras att tilläggsjukdomar till följd av obehandlad eller dåligt skött celiaki medför betydande merkostnader för samhället i form av läkarbesök, undersökningskostnader, läkemedelsersättningar och sjukfrånvaro.

Kristdemokratiska riksdagsgruppen föreslår att kotersättningen till personer med celiaki återinförs så att rätten till celiakiersättning tillkommer en person som har fyllt 16 år och som på behörigt sätt har konstaterats ha celiaki eller hudceliaki och därför är tvungen att uteslutande använda glutenfria produkter. Celiakiersättningen föreslås vara 31 euro i månaden och den kan betalas samtidigt med handikappbidrag eller vårdbidrag.

Jag föreslår

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 52

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att återinföra kostersättningen för personer med celiaki.

INKOMSTPOSTER

Avdelning 11

SKATTER OCH INKOMSTER AV SKATTENATUR

01. Skatter på grund av inkomst och förmögenhet

01. Skatt på förvärvs- och kapitalinkomster

Det råder ett brett samförstånd i Finland om att beskattningen bör utvecklas bort från beskattning av arbete. Under recessionen är det nödvändigt att lindra beskattningen av arbete för att människors köpkraft och arbetets sporrande effekt ska förbättras. Kristdemokratiska riksdagsgruppen föreslår att beskattningen av arbete ska lindras med cirka 75 miljoner euro utöver indexjusteringen enligt förtjänstnivåindexet. Lindringen av förvärvsinkomstbeskattningen riktas till låg- och medelinkomsttagare. Beskattningen av förvärvsinkomster kan lindras genom att grundavdraget höjs och vid behov med hjälp av en indexändring så att skattesänkningen gäller i synnerhet löntagare med små och medelstora inkomster.

Närståendevården är samhälleligt sett den mest ekonomiska och ofta den mänskligaste och bästa formen av vård för både den vårdbehövande och vårdaren. Men det minimiarvode som för närvarande betalas till närståendevårdare är lågt och motsvarar inte alls den krävande uppgiften. I vissa fall är det låga arvodet rentav ett hinder för närståendevården eftersom det inte räcker till för den grundläggande försörjningen. Riksdagsgruppen föreslår skattefrihet för stödet för närståendevård för att underlätta närståendevårdares och vårdtagares försörjning. Skattefrihet för stödet för närståendevård skulle avsevärt underlätta närståendevårdares och vårdtagares försörjning och göra närståendevården till ett alternativ för flera.

Rätten till skatteavdrag för fackförbundens medlemsavgifter är en kvarleva från gångna tider som är svår att förstå, eftersom inte heller andra medlemmar i allmännyttiga organisationer har rätt att dra av sina medlemsavgifter i beskattningen. I och med att statsskulden ökar mycket kraftigt bör alla skatteavdrag ses över och effekterna av dem utvärderas. Dessutom har vissa fackförbund avsevärda innehav som de använder företagsmässigt för operationer på den fria marknaden. Då kan medlemmarnas skatteavdrag rentav betraktas som ett slags indirekt företagsstöd. För jämlik behandling av arbetsmarknadens organisationer måste också arbetsgivarorganisationernas rätt att dra av medlemsavgifterna i beskattningen slopas.

Enligt 22 § i inkomstskattelagen är ett samfund allmännyttigt då det verkar enbart och omedelbart för allmän fördel i materiell, andlig, sedlig eller samhällelig bemärkelse, dess verksamhet

Betänkande FiUB 37/2022 rd **Reservation 3/kd**

inte enbart gäller begränsade personkategorier och det inte genom sin verksamhet bereder dem som är delaktiga i samfundet ekonomisk förmån i form av dividend eller vinstandel eller i form av sådan lön eller annan gottgörelse som är större än skäligt. Skattefria inkomster för allmännyttiga samfund är bland annat medlemsavgifter, aktieutdelning, räntor, donationer och understöd för allmännyttig verksamhet.

Allmännyttiga samfund har i nuläget ganska omfattande skattefria inkomster, av vilka en del är motiverade. Vi föreslår att definitionen av allmännyttighet omvärderas och att behövliga ändringar görs i lagen och att man samtidigt också överväger en avgränsning av skattefria inkomster, så att samfunden inte får ogrundad vinst och så att staten inte går miste om avsevärda skatteinkomster. Begränsningen av skattefriheten bör riktas till stora föreningar och stiftelser. I och med ändringen ska till exempel kapitalinkomster av investeringsverksamhet vara kapitalskattepliktiga efter en viss gräns. Exempelvis arbetsmarknadsorganisationerna får för närvarande ogrundad nytta av skattefria placeringsintäkter.

Jag föreslår

och att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 53

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av inkomstskattelagen för att lindra beskattningen av förvärvsinkomster för låg- och medelinkomsttagare.

Reservationens förslag till uttalande 54

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition med förslag till lag om ändring av inkomstskattelagen så att det vårdarvode som betalas till närståendevårdare enligt lagen om stöd för närståendevård i fortsättningen inte ska vara skattepliktig inkomst.

Reservationens förslag till uttalande 55

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition med förslag till ändring inkomstskattelagen så att den skattskyldige från sina löneinkomster kan dra av 50 procent av sina medlemsavgifter till arbetsmarknadsorganisationer i form av ett avdrag för inkomstens förvärvande, i stället för att medlemsavgiften får dras av till fullt belopp som nu.

Reservationens förslag till uttalande 56

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av inkomstskattelagen så att arbetsgivarorganisationernas medlemsavgift inte längre är avdragsgill i beskattningen.

Reservationens förslag till uttalande 57

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 3/kd

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att till riksdagen lämna en lagändring som reviderar definitionen av allmännyttighet i inkomstskattelagen och de skattebefrielser som med stöd av den beviljas allmännyttiga samfund.

04. Skatter och avgifter på grund av omsättning

01. Mervärdesskatt

Matmomsen är hög i Finland jämfört med många EU-länder. Genom att sänka skattesatsen för grönsaker och frukt (grönsaksprodukter) kan man dämpa trycket på att höja matpriserna och rikta konsumtionen till vegetarisk mat. Lägre priser på produkterna skulle inte leda till en betydande sänkning av skatteinkomsterna men öka efterfrågan på hälsosamma och färska grönsaker och frukter. Ökad efterfrågan gynnar också finländska producenter. En sådan reform har därmed också positiva effekter för samhällsekonomin och sysselsättningen. Dessutom påverkas folkhälsan positivt när konsumtionen av hälsosamma livsmedel ökar.

Kristdemokratiska riksdagsgruppen föreslår att den nedre gränsen för skattskyldighet som baserar sig på små företags omsättning under räkenskapsperioden höjs till 20 000 euro. Regeringens beslut 2020 att höja gränsen för momsplikt till 15 000 euro var en bra ändring, men det finns utrymme för en ytterligare höjning. Exempelvis i Italien och Österrike är den nedre gränsen 30 000 euro, i Storbritannien omkring 81 000 euro och i Japan ännu högre. Den nedre momsgränsen underlättar nystartade företags administrativa börda. Därmed gynnar en större höjning av den nedre gränsen företagsamhet och hjälper småföretagare att bättre fullgöra sina skyldigheter, eftersom ett flertal småföretag då kan undantas momsskyldigheten. Inom många branscher finns det också deltidföretagare och för dem är det lättare att bedriva företagsverksamhet om byråkratin minskar.

Jag föreslår

och att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 58

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att sänka momsen på frukt och grönsaker till 10 procent.

Reservationens förslag till uttalande 59

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att höja den nedre gränsen för skattskyldigheten i fråga om mervärdesskatt till 20 000 euro.

08. Punktskatter

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

04. Punktskatt på alkoholdrycker

Enligt Institutet för hälsa och välfärd är överkonsumtion av alkohol en av de mest centrala hälsoriskerna i det finländska samhället. Riklig användning av alkohol ökar sjukdomsriskerna och förvärrar symptomen för många sjukdomar. Alkoholrelaterade dödsorsaker har under de senaste åren varit den vanligaste dödsorsaken bland personer i arbetsför ålder. De offentliga finanserna drabbas varje år av merkostnader på flera miljarder euro på grund av alkohol. När man beaktar produktionsförluster i arbetslivet och andra olägenheter, är kostnaderna mångfaldiga. Alkoholens negativa effekter för familjerna, och i synnerhet för barnens välfärd, kan inte ens mätas i pengar.

Antalet alkoholrelaterade skador står i direkt proportion till totalkonsumtionen av alkohol. Det bästa sättet att minska alkoholmissbruket är att påverka åtkomsten och priset. En viktig åtgärd är att gradvis höja alkoholskatten för att minska de alkoholrelaterade skadorna. Tidigare skattehöjningar har visat att prishöjningar har direkt effekt på totalkonsumtionen av alkohol. Alkoholskatten ska ligga på en sådan nivå att den minskar alkoholkonsumtionen och att skatteintäkterna står i en vettig relation till samhällets kostnader för alkoholbruket.

Jag föreslår

och att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 60

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att höja beskattningen av alkohol.

07. Energiskatter

Skatterna på drivmedel höjdes vid ingången av augusti 2020. Efter höjningen har världsmarknadspriset på olja stigit och under hösten har finländarnas bränslekostnader ökat betydligt. Konsumentpriset på bensin steg nära smärtgränsen på 2 euro per liter. Höjningen av bränslepriserna medför betydande merkostnader bland annat för transportbranschen och därigenom också för andra konsumentpriser. Skattehöjningen höjer priserna på diesel och bensin i allmänhet med 6—7 cent per liter. Ändringen har uppskattats innebära en ytterligare sänkning på cirka 10 000 euro per år för en enskild fordonskombination. Den höjning som trädde i kraft 2020 höjer transportkostnaderna i Finland med nästan 80 miljoner euro per år. Utöver detta uppstår en betydande extra kostnad på grund av de höjda bränslepriserna.

I regeringens skatteriktlinjer beaktas inte vägtransporternas betydelse för exportens konkurrenskraft. Höjningen av bränsleskatten och de höjda bränslepriserna drabbar direkt Finlands exportindustri och transportföretagare. De ökade bränslekostnaderna slår på samma sätt särskilt mot alla på landsbygden som arbetar eller har det sämre ställt. Skattehöjningen påverkar i högre grad bränslepriset i glesbygden, vilket leder till regional ojämlikhet.

Den kraftiga prisstegringen på el och prissvängningarna, liksom också avgifterna för elöverföring, kommer att försvåra medborgarnas vardag den kommande vintern, liksom även verksam-

Betänkande FiUB 37/2022 rd Reservation 3/kd

heten och lönsamheten för till exempel småföretag, servicebranschen och gårdarna. De stigande energikostnaderna ersätts retroaktivt genom återbäring av energiskatt, men höjningen av energipriset belastar gårdarnas betalningsförmåga mycket kraftigt på kort sikt. Det är möjligt att vi under den kommande vintern får se många pristoppar. Det höga elpriset drabbar också dem som värmer sina hem med el eller med hjälp av el och leder till att till exempel olja fortfarande är attraktivt som uppvärmningskälla, vilket inte främjar Finlands mål för koldioxidneutralitet.

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att stödja hushåll som råkat i svårigheter på grund av de stigande elräkningarna. Ur företagets synvinkel är mervärdesskatten en genomfaktureringspost, och sänkningen av mervärdesskatten på el hjälper inte företag eller gårdar inom servicebranschen. Intäkterna av elskatten beräknas i budgetpropositionen för 2023 uppgå till 960 miljoner euro. Kristdemokratiska riksdagsgruppen föreslår att beskattningen av el i skatteklass I (hushåll, servicebranschen osv.) lindras så att de uppskattade skatteintäkterna från elskatten minskar med cirka 75 miljoner euro.

Jag föreslår

och att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 61

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att lindra drivmedelsbeskattningen.

Reservationens förslag till uttalande 62

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att temporärt lindra beskattningen av el.

Hälsorelaterad skatt på tillsatt socker

Finländarna äter och dricker fortfarande för mycket socker. Den ökade sockerkonsumtionen har konsekvenser för såväl folkhälsan som för ekonomin. I stället för den sockerskatt som slopades 2017 finns det ett folkhälsobehov av att få en hälsorelaterad skatt som minskar sockerkonsumtionen. Beskattningen ska gälla näringsmässigt onödiga livsmedel, vars höga intag ökar finländarnas intag av socker och försämrar folkhälsan. Vi föreslår därför att man i vårt land inför en bred, hälsorelaterad skatt på tillsatt socker som är jämnt fördelad på olika produktgrupper och grundar sig på tillsatt socker i livsmedel. Avkastningsmålet för den hälsorelaterade skatten är 250 miljoner euro, varvid skattenivån skulle vara 1,56 euro/kg.

Skatten gynnar hälsan och minskar kostnaderna för hälso- och sjukvård. Skatteplikten ska gälla socker tillverkat i Finland, importerat socker och alla importerade sockerhaltiga produkter. Beskattningen möjliggörs också av lagstiftningen om förpackningspåskrifter, som reviderades 2016 och som gjorde det obligatoriskt att ange mängden socker i livsmedel i märkningarna av näringsvärde. Hälsorelaterade skatter tillämpas i EU. Exempelvis i Ungern är beskattningen av socker, fett och salt baserad på hälsomässiga skäl, och konsumtionen av ohälsosamma livsmedel som innehåller dessa har minskat avsevärt.

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 63

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att införa en hälsorelaterad skatt.

Kraftverksskatt

Energikrisen har höjt energibolagens vinster till skyarna. Flera partier har tidigare föreslagit en kraftverksskatt eller en så kallad windfallskatt. I dessa förslag skulle skatten gälla kraftverk som utan egen förtjänst gynnats av systemet med utsläppshandel och andra överstora vinster baserade på energistöd.

Regeringen Katainen lämnade en proposition om en windfallskatt (RP 140/2013 rd) som skulle skära bort den skattevinst som uppstått genom myndighetsregleringen. Förslaget kunde då inte genomföras på grund av att EU:s granskning av statsstöd inte var slutförd. I regeringen Katainions proposition innebar det att skattemodellen var baserad på fastighetsskatt att skatten till ungefär 80 procent fokuserade på vattenkraft.

Kraftverksskatten bör ses över på nytt. Det har numera byggts en betydande mängd vindkraft i Finland och en enorm mängd håller på att byggas. Finland är ett av Europas snabbast växande och mest lockande målländer för vindkraftsinvesteringar. Enligt Fingrid har det gjorts så många som 1 100 förfrågningar om anslutning till stamnätet. Beroende på effekt motsvarar detta cirka 20 000–30 000 nya vindkraftverk. En så kraftig utbyggnad av vindkraft beror inte på det inhemska energibehovet. Bakgrunden till detta är bland annat EU:s mål för koldioxidneutralitet samt Tysklands beslut att avstå från kärnkraften. För närvarande uppskattas den utländska ägarandelen redan vara cirka 80 procent av alla vindkraftverk som är i drift, under byggnad eller under planering. Avsikten är att vindkraftsel och vindproducerat väte ska bli en exportprodukt i utländsk ägo. Finland får behålla nackdelarna med vindkraft, medan vinsterna och fördelarna går till de utländska ägarna.

En betydande utbyggnad av vindkraften orsakar problem för elnätet. Landbaserad vindkraft och anslutande väg- och elanslutningar orsakar bestående avskogning, bryter ekologiska korridorer, försvagar naturens mångfald och orsakar landskapskador. Minskningen av skogsarealen försvårar uppnåendet av de mål för sänkor som uppställts för markanvändningssektorn. I Finland krävs ingen övergripande miljökonsekvensbedömning av projekt som gäller färre än tio kraftverk eller projekt med en effekt på mindre än 45 MW. Kraftverkens grunder lämnas kvar i marken, eftersom det kostar att riva dem.

Vindkraftsproducenterna ansvarar inte heller till någon del för produktionen av reglerkraft och de utsläpp som den ger upphov till. Enligt vissa bedömningar kostar det upp till tre miljarder euro att bygga ut och stärka de stamnät som i första hand behövs för vindkraft. I den nuvarande modellen deltar inte vindkraftsbolagen i dessa kostnader. I Danmark har det beretts ett lagförslag om en

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Reservation 3/kd

producentavgift som förpliktar bolag som producerar förnybar energi att delta i stärkandet av stamnätet.

Den nya kraftverksskatten eller producentavgiften bör planeras så att den beaktar de olägenheter som energiproduktionen leder till för elnätet, naturen, de lokala invånarna och Finlands offentliga ekonomi. Genom skatten eller avgiften kan man få in minst 100 miljoner euro i skatteintäkter per år.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 64

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att bereda en kraftverksskatt eller en så kallad producentavgift som beaktar de externa konsekvenserna av energiproduktionen.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till budget för 2023 enligt betänkandet men med de ändringar som föreslås i reservationen,

att riksdagen godkänner de 64 uttalandena ovan och

att riksdagen godkänner misstroendeförklaringen i den allmänna motiveringen ovan.

Helsingfors 13.12.2022

Sari Essayah kd

Betänkande FiUB 37/2022 rd – RP 154/2022 rd, RP 277/2022 rd

Bilaga: Budgetmotioner BM 1–472/2022 rd

- Budgetmotion BM 1/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att utveckla verksamheten vid Suomen Poliisikoirayhdistys (35 000 euro) 26.01.50
- Budgetmotion BM 2/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att utveckla Mondioringyhdistys ry:s verksamhet (35 000 euro) 26.01.50
- Budgetmotion BM 3/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att utveckla verksamheten vid föreningen Rajan koiramiehet (35 000 euro) 26.01.50
- Budgetmotion BM 4/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att planera ett nytt truppförband i Norra Karelen som ersätter Norra Karelens brigad, som lades ned 2013 (500 000 euro) 27.10.01
- Budgetmotion BM 5/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja och utveckla Pohjois-Karjalan Reserviläispiiri ry:s verksamhet (100 000 euro) 27.10.50
- Budgetmotion BM 6/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja och utveckla Pohjois-Karjalan Maanpuolustuksen Tuki ry:s verksamhet (100 000 euro) 27.10.50
- Budgetmotion BM 7/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja och utveckla Suojeluskuntien Perinneyhdistys ry:s verksamhet (100 000 euro) 27.10.50
- Budgetmotion BM 8/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att utveckla Naisten Valmiusliitto ry:s verksamhet (150 000 euro) 27.10.50
- Budgetmotion BM 9/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja Vapaussodan Perinneyhdistys ry:s verksamhet (150 000 euro) 27.10.50
- Budgetmotion BM 10/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för stöd till och utveckling av Lotta Svärd Stiftelsens verksamhet (200 000 euro) 27.10.50
- Budgetmotion BM 11/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja och utveckla Karjalan Poikien Kilta ry:s verksamhet (1 000 000 euro) 27.10.50
- Budgetmotion BM 12/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att utveckla Försvarsfrämjandet rf:s verksamhet (1 000 000 euro) 27.10.50
- Budgetmotion BM 13/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att utveckla och stödja Mannerheims Barnskyddsförbunds förening i Outokumpu (100 000 euro) 29.10.51

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 14/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för stöd till Marttaliittos verksamhet för barnfamiljer (100 000 euro) 29.10.51
- Budgetmotion BM 15/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för hållbara lösningar på skidskyttstadion i Kontiolax (700 000 euro) 29.90.50
- Budgetmotion BM 16/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att göra Loisto settlementti ry:s Poikien Talo-verksamhet riksomfattande (2 000 000 euro) 29.91.50
- Budgetmotion BM 17/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja och utveckla Susirajan eläinkotiyhdistys ry:s verksamhet (35 000 euro) 30.20.62
- Budgetmotion BM 18/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att bygga om landsväg 477 på sträckan riksväg 23—Apajalahti (1 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 19/2022 rd Sanna Antikainen saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för projektportföljen för riksväg 23 vid Ristinkylä (2 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 20/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att utveckla och stödja ALS-tutkimuksen tuki ry:s verksamhet (1 000 000 euro) 33.03.04
- Budgetmotion BM 21/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja ViaDia Outokumpu ry:s verksamhet (30 000 euro) 33.03.63
- Budgetmotion BM 22/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja ViaDia Joensuu ry:s verksamhet (50 000 euro) 33.03.63
- Budgetmotion BM 23/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja SMA Finland ry:s verksamhet (100 000 euro) 33.03.63
- Budgetmotion BM 24/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja HOPE — Yhdessä ja Yhteisesti ry:s verksamhet (300 000 euro) 33.03.63
- Budgetmotion BM 25/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja och utveckla Joensuun seudun omaishoitajat ry:s verksamhet (100 000 euro) 33.60.31
- Budgetmotion BM 26/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja och utveckla Pohjois-Savon Omaishoitajat ry:s verksamhet (100 000 euro) 33.60.31
- Budgetmotion BM 27/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja och utveckla barnskyddet i Kuopio stad och för att öka åtgärderna för att stödja klienternas välfärd (2 000 000 euro) 33.60.31

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 28/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja och utveckla barnskyddet i Siun sote och för att öka åtgärderna för att stödja klienternas välfärd (2 000 000 euro) 33.60.31
- Budgetmotion BM 29/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för utveckling av barnskyddet (2 000 000 euro) 33.60.31
- Budgetmotion BM 30/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja BirdLife Finland rf:s verksamhet (100 000 euro) 35.01.65
- Budgetmotion BM 31/2022 rd Sanna Antikainen saf Budgetmotion om ökat anslag till Suomen siiliyhdistys ry:s verksamhet för att hjälpa igelkottar i naturen (200 000 euro) 35.01.65
- Budgetmotion BM 32/2022 rd Marko Asell sd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av bygdeväg 2624 (Miharintie) (1 300 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 33/2022 rd Marko Asell sd Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av landsväg 301 i Vesilahti (1 300 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 34/2022 rd Marko Asell sd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att bygga om den tvåfiliga riksväg 9 mellan Tammerfors och Orivesi till fyrfilig väg på stäckan Alasjärvi—Käpykangas (82 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 35/2022 rd Markku Eestilä saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av landsväg 5641 på sträckan stamväg 77—Kotikylä (500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 36/2022 rd Markku Eestilä saml Budgetmotion om ökat anslag för att belägga landsväg 16229 (Koukunjoentie) i Idensalmi (800 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 37/2022 rd Ritva Elomaa saf Budgetmotion om ökat anslag för utveckling av rådgivningstjänster och andra stödfunktioner för gäldenärer (500 000 euro) 25.10.04
- Budgetmotion BM 38/2022 rd Ritva Elomaa saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja inrättandet av undersökningsgrupper som koncentrerar sig på djurskyddsbrott vid alla polisinsättningar i Finland (500 000 euro) 26.10.01
- Budgetmotion BM 39/2022 rd Ritva Elomaa saf Budgetmotion om ökat anslag för att effektivisera Tullens verksamhet och avhjälpa resursbristen (2 000 000 euro) 28.10.02
- Budgetmotion BM 40/2022 rd Ritva Elomaa saf Budgetmotion om ökat anslag för utveckling av verksamheten vid Vakka-Suomen eläinsuojeluyhdistys och främjande av djurskyddsarbetet (10 000 euro) 30.20.20

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 41/2022 rd Ritva Elomaa saf Budgetmotion om ökat anslag för skadeersättningar till odlingar, trädgårdsföretag och husdjursproducenter i Egentliga Finland (350 000 euro) 30.20.40
- Budgetmotion BM 42/2022 rd Ritva Elomaa saf Budgetmotion om ökat anslag för att ordna etisk skolning i anslutning till skyddshundshobby (100 000 euro) 30.20.62
- Budgetmotion BM 43/2022 rd Ritva Elomaa saf Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av Postitie på sträckan Himoinen—Tövsala (500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 44/2022 rd Ritva Elomaa saf Budgetmotion om ökat anslag för att utveckla djurassisterade metoder och utreda möjligheterna att utnyttja dem (200 000 euro) 33.03.63
- Budgetmotion BM 45/2022 rd Ritva Elomaa saf Budgetmotion om ökat anslag för att främja vänverksamheten för äldre (250 000 euro) 33.03.63
- Budgetmotion BM 46/2022 rd Ritva Elomaa saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja krigsänkor och makar till krigsinvalider (500 000 euro) 33.50.53
- Budgetmotion BM 47/2022 rd Ritva Elomaa saf Budgetmotion om ökat anslag för att höja kvaliteten på barnskyddet i Egentliga Finland (500 000 euro) 33.60.31
- Budgetmotion BM 48/2022 rd Ritva Elomaa saf Budgetmotion om ökat anslag för ett projekt för de äldres psykiska och fysiska hälsa (1 000 000 euro) 33.60.31
- Budgetmotion BM 49/2022 rd Ritva Elomaa saf Budgetmotion om ökat anslag för utveckling av närståendevården (1 000 000 euro) 33.60.31
- Budgetmotion BM 50/2022 rd Ritva Elomaa saf Budgetmotion om ökat anslag för ett försök med utvidgning av avbytar-service (1 000 000 euro) 33.80.40
- Budgetmotion BM 51/2022 rd Ritva Elomaa saf Budgetmotion om ökat anslag för stöd till Turun Seudun Vanhustuki ry (10 000 euro) 33.90.50
- Budgetmotion BM 52/2022 rd Seppo Eskelinen sd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förnya belysningen vid Kontiolahtis skidskyttcentrum (750 000 euro) 29.90.50
- Budgetmotion BM 53/2022 rd Seppo Eskelinen sd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av Jukajoentie i Kontiolahti (1 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 54/2022 rd Sari Essayah kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att höja de beräknade inkomstskatteintäkterna till följd av att arbetsmarknadsorganisationernas investeringsavkastning börjar omfattas av kapitalinkomstbeskattningen (40 000 000 euro) 11.01.01

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 55/2022 rd Sari Essayah kd m.fl. Budgetmotion om sänkning av de beräknade skatteintäkterna till följd av att rehabilitering i hemmet börjar omfattas av hushållsavdrag (-1 000 000 euro) 11.01.01
- Budgetmotion BM 56/2022 rd Sari Essayah kd m.fl. Budgetmotion om sänkning av de beräknade skatteintäkterna till följd av att inkomstbeskattningen lindras (-75 000 000 euro) 11.01.01
- Budgetmotion BM 57/2022 rd Sari Essayah kd m.fl. Budgetmotion om sänkning av de beräknade skatteintäkterna till följd av att elskatten sänks (-75 000 000 euro) 11.08.07
- Budgetmotion BM 58/2022 rd Sari Essayah kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till Vi-aDia ry för arbete som stöder samhällsanpassning av fångar och frigivna fångar (150 000 euro) 25.01.50
- Budgetmotion BM 59/2022 rd Sari Essayah kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för välfärdsområdenas omkostnader, anställning av vårdpersonal och översyn av datasystem (400 000 000 euro) 28.89.31
- Budgetmotion BM 60/2022 rd Sari Essayah kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för arkitektur- och miljöskolan Lastus projekt för ungas delaktighet och kreativitet och stärkande av de ungas gemenskap med hjälp av konstfostran (60 000 euro) 29.80.50
- Budgetmotion BM 61/2022 rd Sari Essayah kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för Suomen Asutusmuseos digitaliseringsprojekt (10 000 euro) 29.80.55
- Budgetmotion BM 62/2022 rd Sari Essayah kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för jämlik tillgång till motion och idrott (1 000 000 euro) 29.90.50
- Budgetmotion BM 63/2022 rd Sari Essayah kd Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra vägnätet för råvarutransporter inom industrin i Keitele i Norra Savolax (5 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 64/2022 rd Tarja Filatov sd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att främja fredsarbete (200 000 euro) 25.01.50
- Budgetmotion BM 65/2022 rd Tarja Filatov sd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till Hämeen ammattikorkeakoulu för utrustning till forskningsmiljön Smart & Bio (1 200 000 euro) 29.40.55
- Budgetmotion BM 66/2022 rd Sanni Grahn-Laasonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra riksväg 2 på sträckan Helsingfors—Forssa—Björneborg (8 300 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 67/2022 rd Janne Heikkinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra riksväg 22 på sträckan Soso—Rovastinoja (1 760 000 euro) 31.10.20

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 68/2022 rd Janne Heikkinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra riksväg 20 på sträckan Korvenkylä—Kiiminki (56 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 69/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att stödja musikkåren Hämeen reservläissoittokuntas verksamhet (40 000 euro) 27.10.50
- Budgetmotion BM 70/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för Ålands reservister (200 000 euro) 27.10.50
- Budgetmotion BM 71/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att finansiera kamratstödsverksamhet för fredsbevarare och utvidga vården (2 000 000 euro) 27.30.20
- Budgetmotion BM 72/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till Kelloseppäkoulu (350 000 euro) 29.20.30
- Budgetmotion BM 73/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att bygga en ny forskningsladugård i naturresursinstitutet i Jockis (13 000 000 euro) 30.01.05
- Budgetmotion BM 74/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra Nyryntie i Hausjärvi (200 000 euro) 30.10.20
- Budgetmotion BM 75/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra förbindelseväg 6134 mellan Hartola—Vuorenkylä—Toivakka—Viisari-mäki (200 000 euro) 30.10.20
- Budgetmotion BM 76/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra Kaukolantie i Tammela (200 000 euro) 30.10.20
- Budgetmotion BM 77/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av Urheiluo-pistontie 4142 i Vierumäki (350 000 euro) 30.10.20
- Budgetmotion BM 78/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att bygga en avfartsfil i korsningen vid Vojakkalantie på stamväg 54 i Loppi (400 000 euro) 30.10.20
- Budgetmotion BM 79/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra regionalväg 423 på sträckan Hartola—Pertunmaa (400 000 euro) 30.10.20
- Budgetmotion BM 80/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra Kalliontie i Hausjärvi (landsväg 13810) (490 000 euro) 30.10.20
- Budgetmotion BM 81/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för fortsatt ombyggnad av landsväg 3254 (600 000 euro) 30.10.20

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 82/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra Hunsalantie och Siikalantie i Loppi (650 000 euro) 30.10.20
- Budgetmotion BM 83/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra Vojakkalantie 2824 i Loppi (750 000 euro) 30.10.20
- Budgetmotion BM 84/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för viltstängsel vid stamväg 54 från Riihimäki till Hausjärvi och för förlängning av viltstängsel västerut från Loppi (800 000 euro) 30.10.20
- Budgetmotion BM 85/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för fler parkerings- och rastplatser för tung trafik (1 000 000 euro) 30.10.20
- Budgetmotion BM 86/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att utarbeta den vägplan som krävs för förbättring av Ojajärventie (landsväg 13659) i Tammela kommun, och för ombyggnad och uträtning av vägen (2 000 000 euro) 30.10.20
- Budgetmotion BM 87/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att flytta dieseltankstället i Riihimäki (5 000 000 euro) 30.10.20
- Budgetmotion BM 88/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för omklassificering av stamväg 54 till riksväg och inledande av ombyggnad (5 000 000 euro) 30.10.20
- Budgetmotion BM 89/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ett projekt för att minska det eftersatta underhållet för mindre statliga vägar i Egentliga Tavastland och Päijänne-Tavastland (10 000 000 euro) 30.10.20
- Budgetmotion BM 90/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att utveckla flygplatsen i Räyskälä i Loppi (300 000 euro) 31.10.31
- Budgetmotion BM 91/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att planera och bygga en väg för gång-, cykel- och mopedtrafik mellan Riihimäki och Launonen i Loppi (3 000 000 euro) 31.10.31
- Budgetmotion BM 92/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för planering och genomförande av en planskild anslutning till Moreeni—Rastikangas och HCT-serviceområdet på riksväg 3 (7 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 93/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av riksväg 10 mellan Tuulos i Tavastehus och Åbo (10 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 94/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för höjning av fronttillägget (3 100 000 euro) 33.50.50

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 95/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att kompensera bortfallet av intäkter i insamlingarna till Veteranerna från våra krig och Kvinnor från våra krig (1 000 000 euro) 33.50.55
- Budgetmotion BM 96/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för rehabilitering av veteraner och deras makor (5 000 000 euro) 33.50.57
- Budgetmotion BM 97/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för fortsatt verksamhet vid fågelgården i Heinola (100 000 euro) 35.10.21
- Budgetmotion BM 98/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för fortsatta ombyggnaden av Aulanko skogspark och utsiktstorn (2 000 000 euro) 35.10.52
- Budgetmotion BM 99/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för strövområden i naturen (3 000 000 euro) 35.10.52
- Budgetmotion BM 100/2022 rd Timo Heinonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att utveckla nationalparkerna Liesjärvi och Torronsuo samt Evo strövområde (3 000 000 euro) 35.10.52
- Budgetmotion BM 101/2022 rd Hanna Holopainen gröna Budgetmotion om ökat anslag till välfärdsområdena för ett utbildningsprojekt för att förebygga återfall i brott (100 000 euro) 25.01.50
- Budgetmotion BM 102/2022 rd Hanna Holopainen gröna Budgetmotion om ökat anslag för att genomföra arkitektplanerna för projektet för ett vildmarks- och naturkulturmuseum i Imatra (500 000 euro) 30.64.50
- Budgetmotion BM 103/2022 rd Hanna Holopainen gröna Budgetmotion om ökat anslag för att planera bättre förhållanden för gång-, cykel- och mopedtrafik på Vehkataipaleentie mellan Villmanstrand och Taipalsaari (150 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 104/2022 rd Hanna Holopainen gröna Budgetmotion om ökat anslag för att bygga en gång- och cykelväg på sträckan Virojoki—Miehikkälä (150 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 105/2022 rd Hanna Holopainen gröna Budgetmotion om ökat anslag för att planera en gång- och cykelväg mellan Iitiä och Juuresaho (landsväg 380) i Villmanstrand och Lemi (150 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 106/2022 rd Hanna Holopainen gröna Budgetmotion om ökat anslag för att bygga en skyddsväg samt en gång- och cykelväg vid Peippola (landsväg 357) i Kotka (200 000 euro) 31.10.20

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 107/2022 rd Hanna Holopainen gröna Budgetmotion om ökat anslag för att genomföra refuger (2 st.) för skyddsvägen på Iitiäntie och Toukkalantie (landsväg 380) i Lemi (200 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 108/2022 rd Hanna Holopainen gröna Budgetmotion om ökat anslag för att utveckla Huuhanranta rekreatiomsområde i Ruokolahti (57 000 euro) 35.10.63
- Budgetmotion BM 109/2022 rd Veronika Honkasalo vänst m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för stöd till Förbundet för mödra- och skyddshem (3 000 000 euro) 33.03.63
- Budgetmotion BM 110/2022 rd Inka Hopsu gröna m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för stöd till Förbundet för mänskliga rättigheter (200 000 euro) 25.01.50
- Budgetmotion BM 111/2022 rd Inka Hopsu gröna m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för stöd till Flyktingrådgivningen rf (300 000 euro) 25.01.50
- Budgetmotion BM 112/2022 rd Inka Hopsu gröna m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att bygga en väg för gång-, cykel- och mopedtrafik längs Nupurbölevägen (landsväg 110) i Esbo (5 200 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 113/2022 rd Petri Huru saf Budgetmotion om ökat anslag till räddningsväsendets omkostnader (80 000 000 euro) 26.30.01
- Budgetmotion BM 114/2022 rd Petri Huru saf Budgetmotion om ökat anslag för ett projekt för utveckling av mobila jourtjänster i Satakunta välfärdsområde inom ansvarsområdet Akuutti (2 000 000 euro) 28.70.05
- Budgetmotion BM 115/2022 rd Petri Huru saf Budgetmotion om ökat anslag för utvecklingsprojektet om betydelsen av tidig interaktion för barnets utveckling och uppväxt (300 000 euro) 33.60.31
- Budgetmotion BM 116/2022 rd Petri Huru saf Budgetmotion om ökat anslag till Finlands Jägarförbund rf (100 000 euro) 35.01.65
- Budgetmotion BM 117/2022 rd Hanna Huttunen cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att bygga om landsväg 477 på sträckan riksväg 23—Apajalahti i Outokumpu (1 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 118/2022 rd Saara Hyrkkö gröna m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för Aalto-gemenskapens studentcentrumprojekt (600 000 euro) 29.01.50
- Budgetmotion BM 119/2022 rd Katja Hänninen vänst Budgetmotion om ökat anslag för att förlänga vägen för gång-, cykel- och mopedtrafik längs Pohjoinen Satamatie mellan Meri-Himanka och ön Pikku-Mansikka i Himango (400 000 euro) 31.10.20

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 120/2022 rd Katja Hänninen vänst Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra Mattilanperäntie i Brahestad (600 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 121/2022 rd Katja Hänninen vänst m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förlänga vägen för gång-, cykel- och mopedtrafik vid stamväg 88 på sträckan Brahestad—Kopsa (1 500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 122/2022 rd Katja Hänninen vänst Budgetmotion om ökat anslag för att reparera vägavsnitten Oulainen—Pyhäkoski (landsväg 7890) och Pyhäkoski—Pyhäjoki (landsväg 787) (2 500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 123/2022 rd Kalle Jokinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att bygga en utvecklingsmiljö för spannmålsbaserade livsmedel vid yrkeshögskolan LAB (800 000 euro) 29.40.55
- Budgetmotion BM 124/2022 rd Kalle Jokinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för fortsatt förnyelse av infrastrukturen för Naturresursinstitutets husdjursforskning i Jockis (5 000 000 euro) 30.01.05
- Budgetmotion BM 125/2022 rd Kalle Jokinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att reparera landsväg 3191 (Sankolantie) i Tavastehus (300 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 126/2022 rd Kalle Jokinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att reparera landsväg 14133 (Salonsaarentie) i Asikkala (300 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 127/2022 rd Kalle Jokinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att reparera landsväg 14061 (Kostilantie) i Tavastehus (300 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 128/2022 rd Kalle Jokinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att reparera Viitailantie (landsväg 317) i Asikkala (400 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 129/2022 rd Kalle Jokinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att reparera landsväg 4143 (Muikkusalmentie) i Heinola (1 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 130/2022 rd Kalle Jokinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att reparera Lammintie (landsväg 2951) i Hausjärvi (1 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 131/2022 rd Kalle Jokinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att reparera landsväg 1631 (Luhtikyläntie) i Orimattila (1 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 132/2022 rd Kalle Jokinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att reparera landsväg 14112 (Vappulantie) i Tavastehus (1 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 133/2022 rd Kalle Jokinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att reparera landsväg 11875 (Sepänjoentie) i Orimattila (1 000 000 euro) 31.10.20

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 134/2022 rd Kalle Jokinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att reparera landsväg 3254 (Kaukelantie) i Padasjoki (1 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 135/2022 rd Kalle Jokinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att reparera landsväg 13937 (Liesontie—Pitkäläntie—Avuskulmantie) i Tavastehus (1 200 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 136/2022 rd Kalle Jokinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att iståndsätta och utveckla Evo strövområde (1 500 000 euro) 35.10.52
- Budgetmotion BM 137/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om slopat anslag för projekten enligt handlingsplanen mot rasism och för goda relationer mellan befolkningsgrupperna (-120 000 euro) 25.01.50
- Budgetmotion BM 138/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om minskat anslag för Migrationsverkets och statliga förläggningars omkostnader (-2 500 000 euro) 26.40.01
- Budgetmotion BM 139/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för stöd till försvarsorganisationernas verksamhet i Egentliga Finland (50 000 euro) 27.10.50
- Budgetmotion BM 140/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om minskat anslag för stöd till välfärdsområdesfullmäktigegrupperna (-5 476 000 euro) 28.89.31
- Budgetmotion BM 141/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om minskat anslag för statsunderstöd till föreningen Svenska Finlands folkting (-772 950 euro) 29.01.50
- Budgetmotion BM 142/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för stöd till Vapaa Kielivalinta ry (25 000 euro) 29.10.51
- Budgetmotion BM 143/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för stöd till föreningen Suomi—Armenia-yhdistys ry (20 000 euro) 29.80.50
- Budgetmotion BM 144/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för stöd till Suomi—Unkari Seura - Finn-Magyar Tarsasag ry (32 000 euro) 29.80.50
- Budgetmotion BM 145/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för stöd till Loimaa-Seura ry (40 000 euro) 29.80.50
- Budgetmotion BM 146/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för Veljesapu-Perinneyhdistys ry till stöd för forskning (45 000 euro) 29.80.50
- Budgetmotion BM 147/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag till Lounais-Suomen Partiopiiri ry för att stödja regional scouting (50 000 euro) 29.91.50
- Budgetmotion BM 148/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för stöd till SEY Djurskyddet i Finland rf (100 000 euro) 30.20.20

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 149/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för att planera en avfartsfil på riksväg 10 vid korsningen vid Kirkkotie i Lundå (30 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 150/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för att planera en avfartsfil på riksväg 10 vid korsningen vid Nuolemonportti i Lundå (30 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 151/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för att planera en avfartsfil på riksväg 10 vid korsningen vid Metsolantie i Lundo (30 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 152/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för att planera ombyggnaden av Limokorventie och Valkontie i Laitila (50 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 153/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för att planera ombyggnaden av Raukkalantie i Lundo mellan korsningen på riksväg 10 och Saukonojan koulu (75 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 154/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för planering av en väg för gång-, cykel- och mopedtrafik längs Vanhanunnantie i S:t Karins (88 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 155/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för att planera en förlängning av vägen för gång-, cykel- och mopedtrafik från Skärgårdens ringväg till Rymättyläntie (500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 156/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för att bygga bullerskydd vid riksväg 8 på sträckan Härkämäki—Huhko (600 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 157/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för en väg för gång-, cykel- och mopedtrafik längs regionalväg 192 mellan Tanilantie och Seikelä cirkulationsplats (800 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 158/2022 rd Vilhelm Junnila saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att bygga en gång- och cykelväg längs stamväg 43 på sträckan Nystad—Laitila (4 800 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 159/2022 rd Vilhelm Junnila saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att planera andra etappen av omfartsvägen öster om Salo (1 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 160/2022 rd Vilhelm Junnila saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att starta byggandet av en planskild cirkulationsplats vid riksväg 8 i Laitila (3 000 000 euro) 31.10.77

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 161/2022 rd Vilhelm Junnila saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för förbättringsarbeten på riksväg 9 mellan Åbo och Tammerfors på sträckan Lundo station— Aura (3 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 162/2022 rd Vilhelm Junnila saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att anlägga en omfartsväg väster om S:t Karins (3 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 163/2022 rd Vilhelm Junnila saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för förbättra E18 Åbo ringväg i Reso centrum (3 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 164/2022 rd Vilhelm Junnila saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att starta närtågstrafik i Egentliga Finland (1 000 000 euro) 31.20.55
- Budgetmotion BM 165/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för stöd till Operaatio Ruokakassi ry (75 000 euro) 33.03.63
- Budgetmotion BM 166/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för TBE-vaccinationer i skärgårdsområden i Nådendal (60 000 euro) 33.70.20
- Budgetmotion BM 167/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om minskat anslag för miljöministeriets förvaltningsområdes omkostnader (-5 629 000 euro) 35.01.01
- Budgetmotion BM 168/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag till Finlands Jägarförbund rf för miljövårdsarbeten (100 000 euro) 35.01.65
- Budgetmotion BM 169/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för stöd till förvaltningsnämnden för Littoistenjärvis delägarlag i syfte att förbättra sjöns tillstånd (15 000 euro) 35.10.23
- Budgetmotion BM 170/2022 rd Vilhelm Junnila saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra Skärgårdshavets tillstånd (5 000 000 euro) 35.10.23
- Budgetmotion BM 171/2022 rd Vilhelm Junnila saf Budgetmotion om ökat anslag för att ersätta och förebygga skador orsakade av vitkindade gäss på odlingar och grönområden i Egentliga Finland (40 000 euro) 35.10.63
- Budgetmotion BM 172/2022 rd Kaisa Juuso saf Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra passagerarsäkerheten vid bangården i Kemi (3 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 173/2022 rd Kaisa Juuso saf Budgetmotion om ökat anslag för ARA-stödd bostadsproduktion i norra Finland (1 000 000 euro) 35.20.01
- Budgetmotion BM 174/2022 rd Heli Järvinen gröna Budgetmotion om ökat anslag till Pääkanta-stiftelsen för planering och finansiering av en estrad för framträdanden, kulturverksamhet och andra funktioner (25 000 euro) 29.80.50

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 175/2022 rd Heli Järvinen gröna Budgetmotion om ökat anslag för restaurering av Piispanhuvila (100 000 euro) 29.80.50
- Budgetmotion BM 176/2022 rd Heli Järvinen gröna Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra infrastrukturen för naturturism i Unescos framtida naturarvsobjekt i Saimen (300 000 euro) 30.64.50
- Budgetmotion BM 177/2022 rd Heli Järvinen gröna m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att planera en gång- och cykelväg i Tanhuvaara (400 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 178/2022 rd Toimi Kankaanniemi saf Budgetmotion om ökat anslag för att ordna VM i sparkåkning i Multia (10 000 euro) 29.90.50
- Budgetmotion BM 179/2022 rd Toimi Kankaanniemi saf Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av vägsträckan Saarijärventie—Ritopohjantie (Palokanorsi) i Jyväskylä (5 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 180/2022 rd Toimi Kankaanniemi saf Budgetmotion om ökat anslag för bastrafikledshållning i Mellersta Finland (6 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 181/2022 rd Toimi Kankaanniemi saf Budgetmotion om ökat anslag för bidrag till enskilda vägar (3 000 000 euro) 31.10.31
- Budgetmotion BM 182/2022 rd Toimi Kankaanniemi saf Budgetmotion om ökat anslag för utveckling av torvproduktionen (5 000 000 euro) 32.20.20
- Budgetmotion BM 183/2022 rd Mika Kari sd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för anskaffning av plattformslösningar som är nödvändiga för forskning kring eltrafik (400 000 euro) 29.40.55
- Budgetmotion BM 184/2022 rd Mika Kari sd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att utreda lönsamheten för kanalerna Saimen—Päijänne—Finska viken (150 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 185/2022 rd Pia Kauma saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för medicinsk forskning som utförs i samarbete mellan sjukhus och universitet (5 000 000 euro) 33.60.32
- Budgetmotion BM 186/2022 rd Ville Kaunisto saml Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra riksväg 15 (130 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 187/2022 rd Juho Kautto vänst Budgetmotion om ökat anslag för att bygga bullerskydd vid Kotakennäentie i Äänekoski (172 250 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 188/2022 rd Juho Kautto vänst Budgetmotion om ökat anslag för att bygga en gång- och cykelväg på sträckan Peurunka—Kuusa (landsväg 637) i Laukas (800 000 euro) 31.10.20

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 189/2022 rd Juho Kautto vänst Budgetmotion om ökat anslag för reparation av den belagda vägen på sträckan Konginkangas—Matilanvirta (landsväg 637) i Äänekoski (840 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 190/2022 rd Hilikka Kemppi cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för förlängningen av farleden i södra Päijänne till gästhamnen i Lehmonkärki (100 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 191/2022 rd Hilikka Kemppi cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för första fasen av förbättringen av anslutningen vid Holma vid riksväg 24 (1 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 192/2022 rd Hilikka Kemppi cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att göra utvecklingscentret för klimatneutralt byggande i Lahtisregionen till en riksomfattande aktör (600 000 euro) 32.20.40
- Budgetmotion BM 193/2022 rd Pihla Keto-Huovinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att trygga domstolarnas verksamhet (10 000 000 euro) 25.10.03
- Budgetmotion BM 194/2022 rd Pihla Keto-Huovinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att trygga åklagarväsendets verksamhet (5 000 000 euro) 25.30.01
- Budgetmotion BM 195/2022 rd Pihla Keto-Huovinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att trygga Brottsförklaringsmyndigheten verksamhet (5 000 000 euro) 25.40.01
- Budgetmotion BM 196/2022 rd Pihla Keto-Huovinen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för byggande av en hållplats för snabbturer i anslutning till Mäntsälä järnvägsstation (4 200 000 euro) 31.10.31
- Budgetmotion BM 197/2022 rd Tuomas Kettunen cent Budgetmotion om ökat anslag för att främja energiförsörjningsberedskapen i gränstrakterna och utreda möjligheterna att använda biogas i Kuhmo (150 000 euro) 30.40.22
- Budgetmotion BM 198/2022 rd Tuomas Kettunen cent Budgetmotion om ökat anslag för ett projekt för att utveckla flygplatsen i Kuhmo (500 000 euro) 31.10.31
- Budgetmotion BM 199/2022 rd Tuomas Kettunen cent Budgetmotion om ökat anslag för restaurering av konstruktioner som är viktiga med tanke på friluftsliv och naturområden i Kuhmo (250 000 euro) 35.10.52
- Budgetmotion BM 200/2022 rd Marko Kilpi saml Budgetmotion om ökat anslag för att öka antalet konstnärspensioner (1 000 000 euro) 29.80.16
- Budgetmotion BM 201/2022 rd Marko Kilpi saml Budgetmotion om ökat anslag för att starta ett treårigt försök med en konstnärssallians (5 500 000 euro) 29.80.51

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 202/2022 rd Marko Kilpi saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att planera en förbättring av riksväg 5 på sträckan Leppävirta—Kuopio (200 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 203/2022 rd Jari Kinnunen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förlänga den fyrfiliga sträckan på riksväg 12 från den planskilda korsningen vid Maatila i Nokia till korsningen vid Kahtalammintie (20 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 204/2022 rd Pauli Kiuru saml Budgetmotion om ökat anslag för förbättring av förbindelsevägen mellan Pälkäne och Padasjoki på sträckan Kynärö—Pälkäne i Porasa (800 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 205/2022 rd Pauli Kiuru saml Budgetmotion om ökat anslag för beläggning av landsväg 310 på sträckan Valkeakoski—Kangasala (1 200 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 206/2022 rd Pauli Kiuru saml Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra anslutningen till riksväg 12 vid Luopioinen i Pälkäne (1 200 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 207/2022 rd Pauli Kiuru saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra trafikförhållandena vid regionalväg 130 på sträckan Valkeakoski—Lempäälä (11 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 208/2022 rd Pauli Kiuru saml Budgetmotion om ökat anslag för minskning av eftersatt underhåll för ödestugor (250 000 euro) 35.10.52
- Budgetmotion BM 209/2022 rd Esko Kiviranta cent Budgetmotion om ökat anslag till organisationer för hantverk och konstindustri (300 000 euro) 29.10.51
- Budgetmotion BM 210/2022 rd Esko Kiviranta cent Budgetmotion om ökat anslag till organisationer som tillhandahåller rådgivning i huslig ekonomi (400 000 euro) 29.10.51
- Budgetmotion BM 211/2022 rd Pasi Kivisaari cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av Alajoentie mellan Lappo och Kauhava (250 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 212/2022 rd Pasi Kivisaari cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad och asfaltering av Halkonevantie i Ilmola (350 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 213/2022 rd Pasi Kivisaari cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av bygdevägen Aunes—Hautala i Seinäjoki (1 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 214/2022 rd Pasi Kivisaari cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för en ny bro över Kyro älv på sträckan Reiniläntie (7200)—Alapääntie (17607) i Ylistaro, Seinäjoki (1 500 000 euro) 31.10.20

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 215/2022 rd Pasi Kivisaari cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av landsväg 7233 på sträckan Viemerö—Rannanjärvi (5 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 216/2022 rd Pasi Kivisaari cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för utveckling av charterflygverksamhet på flygplatsen i Seinäjoki (150 000 euro) 31.10.31
- Budgetmotion BM 217/2022 rd Ari Koponen saf Budgetmotion om ökat anslag för planering av Ring IV (5 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 218/2022 rd Ari Koponen saf Budgetmotion om ökat anslag för restaurering av Tusby träsk (2 000 000 euro) 35.10.61
- Budgetmotion BM 219/2022 rd Jukka Kopra saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av förbindelseväg 14777 mellan Savitaipale och Taipalsaari (2 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 220/2022 rd Jukka Kopra saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för verksamhets- och investeringsutgifter för de trafikplatser och flygplatser som ligger utanför Finavias flygplatsnät (6 000 000 euro) 31.10.31
- Budgetmotion BM 221/2022 rd Jari Koskela saf Budgetmotion om minskat anslag för hederstecken (-500 000 euro) 23.90.21
- Budgetmotion BM 222/2022 rd Jari Koskela saf Budgetmotion om minskat anslag för klimatåtgärder som hänför sig till torvmarker (-30 000 000 euro) 30.20.42
- Budgetmotion BM 223/2022 rd Jari Koskela saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för förberedande arbeten gällande Finlands ringbana (70 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 224/2022 rd Jari Koskela saf Budgetmotion om ökat anslag för byggande av väjningsfiler för industrianslutningen mellan stamväg 44 och Kirkkokallio i Satakunta (80 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 225/2022 rd Jari Koskela saf Budgetmotion om ökat anslag för byggande av väjningsfiler för industrianslutningen mellan riksväg 23 och Halmeentie i Kankaanpää (80 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 226/2022 rd Jari Koskela saf Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra landsväg 13219 Santanen (Santaskyläntie) i Satakunta (750 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 227/2022 rd Jari Koskela saf Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra landsväg 13207 Verttuu i Kankaanpää (850 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 228/2022 rd Jari Koskela saf Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra landsväg 13293 Katkontie i Honkajoki (950 000 euro) 31.10.20

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 229/2022 rd Jari Koskela saf Budgetmotion om ändring av användningsändamålet för anslaget till torvföretagare 32.30.33
- Budgetmotion BM 230/2022 rd Jari Koskela saf Budgetmotion om minskat anslag till klimatpanelen, samiska klimatrådet och klimatprojekt (-800 000 euro) 35.10.22
- Budgetmotion BM 231/2022 rd Jari Koskela saf Tilläggsbudgetmotion om ökat anslag för att utveckla Lauhanvuori—Hämeen kangas Geopark (200 000 euro) 35.10.63
- Budgetmotion BM 232/2022 rd Jari Koskela saf Budgetmotion om slopat anslag för understöd för slopande av olje- och gasuppvärmning (-45 600 000 euro) 35.20.56
- Budgetmotion BM 233/2022 rd Johannes Koskinen sd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för omkörningsställen på huvudbanan på banavsnittet Riihimäki—Tammerfors (24 100 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 234/2022 rd Hanna Kosonen cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för en vägplan för två omkörningsfiler på riksväg 14 på sträckan Tuusmäentie—Kolkonrannantie (300 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 235/2022 rd Merja Kyllönen vänst Budgetmotion om ökat anslag för arrangemangen under jubileumsåret Koko kunta rokkaa 2023 (20 000 euro) 29.80.50
- Budgetmotion BM 236/2022 rd Merja Kyllönen vänst m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att planera en väg för gång-, cykel- och mopedtrafik mellan Riihimäki och Launonen i Loppi (200 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 237/2022 rd Merja Kyllönen vänst Budgetmotion om ökat anslag för att bygga en bro för gång-, cykel- och mopedtrafik i Emäjoki i Kajanaland (300 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 238/2022 rd Merja Kyllönen vänst Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra grusvägen mellan Sarakylä och Kouva i Pudasjärvi (300 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 239/2022 rd Merja Kyllönen vänst Budgetmotion om ökat anslag för att reparera landsväg 8820 Melalahti—Neuvosenniemi (Manamansalontie) i Kajanaland (900 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 240/2022 rd Merja Kyllönen vänst Budgetmotion om ökat anslag för att utveckla rekreationsområden, friluftsmål och paddlingsrutter i Kajanaland (100 000 euro) 30.64.50
- Budgetmotion BM 241/2022 rd Merja Kyllönen vänst Budgetmotion om ökat anslag till Finska Biobankandelslaget – FINBB som särskild finansiering för att ta i bruk ett system för hantering av försökspersoner (50 000 euro) 33.03.63

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 242/2022 rd Merja Kyllönen vänst m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till Suomen siiliyhdistys ry:s verksamhet för att hjälpa igelkottar i naturen (100 000 euro) 35.01.65
- Budgetmotion BM 243/2022 rd Merja Kyllönen vänst Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra objekt som är viktiga med tanke på friluftsliv och kulturarv i Jääkäripirtti och Komulanköngas i Kajanaland (105 000 euro) 35.10.52
- Budgetmotion BM 244/2022 rd Joonas Könttä cent Budgetmotion om ökat anslag för att stärka verksamheten inom frivilligorganisationer verka inom utrikes- och säkerhetspolitiken (1 641 000 euro) 24.90.50
- Budgetmotion BM 245/2022 rd Joonas Könttä cent Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra cykelbanan vid Pohjantie i Jyväskylä (50 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 246/2022 rd Joonas Könttä cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra riksväg 9 vid Lievestuore (27 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 247/2022 rd Mia Laiho saml m.fl. Budgetmotion om sänkning av de beräknade skatteintäkterna till följd av att stödtjänster för barn och familjer börjar omfattas av hushållsavdrag (-2 000 000 euro) 11.01.01
- Budgetmotion BM 248/2022 rd Mia Laiho saml Budgetmotion om ökat anslag för att utvidga djurpolisverksamheten till hela landet (2 000 000 euro) 26.10.01
- Budgetmotion BM 249/2022 rd Mia Laiho saml Budgetmotion om ökat anslag för att utvidga avgiftsfriheten enligt klientavgiftslagen till alla hälso- och sjukvårdstjänster för minderåriga (10 000 000 euro) 28.89.31
- Budgetmotion BM 250/2022 rd Mia Laiho saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för bättre utrustning till veterinärmottagningar i kommunerna (2 000 000 euro) 30.20.20
- Budgetmotion BM 251/2022 rd Mia Laiho saml Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra pendelparkeringarna längs Esbo stadsbana och västmetron (40 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 252/2022 rd Mia Laiho saml Budgetmotion om ökat anslag för att trygga verksamhetsförutsättningarna för Nummela flygplats (650 000 euro) 31.10.31
- Budgetmotion BM 253/2022 rd Mia Laiho saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för terapigaranti inom mentalvårdstjänsterna (35 000 000 euro) 33.60.31
- Budgetmotion BM 254/2022 rd Mia Laiho saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att inrätta specialistläkartjänster inom de specialiseringsområden där det råder brist på läkare (2 000 000 euro) 33.60.33

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 255/2022 rd Mia Laiho saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att utvidga screening bland nyfödda (200 000 euro) 33.70.50
- Budgetmotion BM 256/2022 rd Mia Laiho saml Budgetmotion om ökat anslag för att eliminera C-hepatit (600 000 euro) 33.70.50
- Budgetmotion BM 257/2022 rd Mia Laiho saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att utvidga bröstcancerscreeningen så att den omfattar kvinnor i åldern 70–74 år (4 350 000 euro) 33.70.50
- Budgetmotion BM 258/2022 rd Mia Laiho saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att inrätta en nationell tjänst för koordinering i fråga om vilda djur (150 000 euro) 35.10.21
- Budgetmotion BM 259/2022 rd Antero Laukkanen kd m.fl. Budgetmotion om sänkning av de beräknade skatteintäkterna till följd av skattefrihet för stöd för närståendevård (- 75 000 000 euro) 11.01.01
- Budgetmotion BM 260/2022 rd Antero Laukkanen kd m.fl. Budgetmotion om sänkning av de beräknade skatteintäkterna till följd av sänkt moms på vegetabilie- och grönsaksprodukter (- 50 000 000 euro) 11.04.01
- Budgetmotion BM 261/2022 rd Antero Laukkanen kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att trygga domstolarnas verksamhet (25 000 000 euro) 25.10.03
- Budgetmotion BM 262/2022 rd Antero Laukkanen kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att trygga domstolarnas verksamhet (10 000 000 euro) 28.90.30
- Budgetmotion BM 263/2022 rd Antero Laukkanen kd Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av Salkolantie i Somero (800 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 264/2022 rd Antero Laukkanen kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till organisationer som delar ut mathjälp till mindre bemedlade (3 000 000 euro) 33.03.63
- Budgetmotion BM 265/2022 rd Rami Lehto saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja och utveckla Varmistin ry:s verksamhet (10 000 euro) 27.10.50
- Budgetmotion BM 266/2022 rd Rami Lehto saf Budgetmotion om minskat anslag för läroplansarbete (-1 000 000 euro) 29.10.20
- Budgetmotion BM 267/2022 rd Rami Lehto saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att planera och inleda projektet gällande Kisapuisto stadion i Lahtis (500 000 euro) 29.90.50
- Budgetmotion BM 268/2022 rd Rami Lehto saf Budgetmotion om ökat anslag till Hämeen Partioipiiri ry för att stödja regional scouting (50 000 euro) 29.91.50

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 269/2022 rd Rami Lehto saf Budgetmotion om ökat anslag för att stödja Monon Side ry:s verksamhet (50 000 euro) 29.91.51
- Budgetmotion BM 270/2022 rd Rami Lehto saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för en utredning om utveckling utifrån servicenivån på riksväg 12 på sträckan Lahtis—Tammerfors (300 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 271/2022 rd Rami Lehto saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för Hämeenlinnan seudun Omaishoitajat ja Läheiset ry:s distrikt i Egentliga Tavastland (100 000 euro) 33.60.31
- Budgetmotion BM 272/2022 rd Rami Lehto saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för Omaishoitajat ja Läheiset ry:s distrikt i Päijänne-Tavastland (100 000 euro) 33.60.31
- Budgetmotion BM 273/2022 rd Rami Lehto saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till Lahden ensi- ja turvakoti ry (50 000 euro) 33.60.52
- Budgetmotion BM 274/2022 rd Rami Lehto saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för fortsatt verksamhet vid fågelgården i Heinola (100 000 euro) 35.10.21
- Budgetmotion BM 275/2022 rd Jari Leppä cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för teknisk utveckling av Infanterimuseet (300 000 euro) 29.80.31
- Budgetmotion BM 276/2022 rd Jari Leppä cent Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av Suurlahdentie i S:t Michel (200 000 euro) 31.20.20
- Budgetmotion BM 277/2022 rd Jari Leppä cent Budgetmotion om ökat anslag för reparation av Honkaniementie i Pertunmaa (700 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 278/2022 rd Jari Leppä cent Budgetmotion om ökat anslag för bättre rutter till hållmålningarna i Astuvansalmi (100 000 euro) 35.10.63
- Budgetmotion BM 279/2022 rd Pia Lohikoski vänst Budgetmotion om ökat anslag för att främja fredsarbete (500 000 euro) 25.01.50
- Budgetmotion BM 280/2022 rd Pia Lohikoski vänst m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att starta verksamheten i Textens hus (300 000 euro) 29.80.50
- Budgetmotion BM 281/2022 rd Pia Lohikoski vänst Budgetmotion om ökat anslag för att bygga om korsningsbron i norra Ahjo i Kervo (550 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 282/2022 rd Pia Lohikoski vänst Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra förhållandena för gång-, cykel- och mopedtrafik längs landsväg 140 på sträckan Jokivarsi i Kervo—Nissbacka i Sibbo—Hanaböle och Håkansböle i Vanda (600 000 euro) 31.10.20

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 283/2022 rd Pia Lohikoski vänst Budgetmotion om ökat anslag för nödvändiga reparationer på Sjöfästningen Svartholm (600 000 euro) 35.10.52
- Budgetmotion BM 284/2022 rd Mikko Lundén saf Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra Museiverkets verksamhet (1 000 000 euro) 29.80.31
- Budgetmotion BM 285/2022 rd Mikko Lundén saf Budgetmotion om ökat anslag för en racerbana i Kymiring (10 000 000 euro) 29.90.50
- Budgetmotion BM 286/2022 rd Mikko Lundén saf Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra Kaurakedontie i Somero (400 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 287/2022 rd Mikko Lundén saf Budgetmotion om ökat anslag för uträkning av Somerontie i Jockis (500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 288/2022 rd Mikko Lundén saf Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra Fiskarsvägen i Raseborg (800 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 289/2022 rd Mikko Lundén saf Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra Häntäläntie—Koskentie i Somero (1 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 290/2022 rd Mikko Lundén saf Budgetmotion om ökat anslag för ett älgstängsel längs vägen mellan Salo och Somero (1 500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 291/2022 rd Mikko Lundén saf Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra flygplatsen i Oripää (500 000 euro) 31.10.31
- Budgetmotion BM 292/2022 rd Mikko Lundén saf Budgetmotion om ökat anslag för att reparera fågeltornet i Halikonlahti i Salo (40 000 euro) 35.10.21
- Budgetmotion BM 293/2022 rd Mikko Lundén saf Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra Forststyrelsens verksamhet (1 000 000 euro) 35.10.52
- Budgetmotion BM 294/2022 rd Hanna-Leena Mattila cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra Jokelantie i Brahestad (200 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 295/2022 rd Hanna-Leena Mattila cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra Pirttikoski landsväg i Pyhäjoki (250 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 296/2022 rd Hanna-Leena Mattila cent Budgetmotion om ökat anslag för en väg- och byggplan för förbättring av väg 793 på sträckan Haapavesi—Nivalamaantie (400 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 297/2022 rd Hanna-Leena Mattila cent Budgetmotion om ökat anslag för att bygga en gång- och cykelväg längs Pohjoinen Satamatie i Himanka (400 000 euro) 31.10.20

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 298/2022 rd Hanna-Leena Mattila cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att bredda anslutningar till landsvägar som behövs för transporter med anknytning till vindkraft i Brahestad (470 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 299/2022 rd Hanna-Leena Mattila cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra Mattilanperäntie i Brahestad (600 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 300/2022 rd Hanna-Leena Mattila cent Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av landsväg 7890 på sträckan Oulainen—Pyhäkoski (2 500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 301/2022 rd Leena Meri saf Budgetmotion om ökat anslag för kostnaderna för att driva djurhem (300 000 euro) 30.20.20
- Budgetmotion BM 302/2022 rd Leena Meri saf Budgetmotion om ökat anslag till Suomenhevosliitto ry (100 000 euro) 30.20.62
- Budgetmotion BM 303/2022 rd Leena Meri saf Budgetmotion om ökat anslag för en plan för infartsparkering i Hyvinge (200 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 304/2022 rd Leena Meri saf Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra anslutningarna, omkörningsfilerna och säkerheten på Ring V (50 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 305/2022 rd Leena Meri saf Budgetmotion om ökat anslag för psykvård med låg tröskel i Nyland (500 000 euro) 33.70.50
- Budgetmotion BM 306/2022 rd Leena Meri saf Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra boendeförhållandena för personer med hälsobesvär av inomhusmiljön (500 000 euro) 35.20
- Budgetmotion BM 307/2022 rd Markus Mustajärvi vänst Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra rekreations- och vildmarkstjänsterna i den del av Urho Kekkonens nationalpark som gränsar till Savukoski (120 000 euro) 30.64.50
- Budgetmotion BM 308/2022 rd Juha Mäenpää saf Budgetmotion om ökat anslag för att avlägsna anslutningar och förbättra trafiksäkerheten vid riksväg 3 i Koskenkorva i Ilmajoki (6 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 309/2022 rd Juha Mäenpää saf Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra trafiksäkerheten mellan Kurikka och Jalasjärvi i kurvan vid Ahonkylä (100 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 310/2022 rd Juha Mäenpää saf Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad och beläggning av främre ändan av landsväg 17243 i södra Österbotten (200 000 euro) 31.10.20

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 311/2022 rd Juha Mäenpää saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad och asfaltering av Halkonevantie, förbindelseväg 17513, på sträckan Munakantie—riksväg 18 i Ilmajoki (330 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 312/2022 rd Juha Mäenpää saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för en väg för gång-, cykel- och mopedtrafik längs Munakantie, förbindelseväg 7013, och en cykelväg på sträckan Kurunkorventie—Seinäjoentie i Ilmajoki (900 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 313/2022 rd Juha Mäenpää saf Budgetmotion om ökat anslag för att slutföra beläggningen av landsväg 6880 på sträckan Tainuskylä—Nopankylä i södra Österbotten (900 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 314/2022 rd Juha Mäenpää saf Budgetmotion om ökat anslag för att planera och bygga en kombinerad gångbana och cykelbana längs landsväg 7000 på sträckan Koskenkorva—Ilmajoen maatalousoppilaitos (1 300 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 315/2022 rd Juha Mäenpää saf Budgetmotion om ökat anslag för att planera och bygga en kombinerad gångbana och cykelbana längs landsväg 17404 på sträckan stamväg 67—Kaivola i Ilmajoki (1 500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 316/2022 rd Merja Mäkisalo-Ropponen sd Budgetmotion om ökat anslag för att värna kulturmiljön i Lintulan luostari (100 000 euro) 29.01.51
- Budgetmotion BM 317/2022 rd Merja Mäkisalo-Ropponen sd Budgetmotion om ökat anslag till Rajaton taide ry för att ordna en festival och mästar kurser (30 000 euro) 29.80.50
- Budgetmotion BM 318/2022 rd Merja Mäkisalo-Ropponen sd Budgetmotion om ökat anslag till stiftelsen Hoitotyön Tutkimussäätiö (200 000 euro) 33.03.04
- Budgetmotion BM 319/2022 rd Merja Mäkisalo-Ropponen sd Budgetmotion om ökat anslag till Lintulan luostari för att fasa ut oljeuppvärmning (260 000 euro) 35.20.56
- Budgetmotion BM 320/2022 rd Jukka Mäkynen saf Budgetmotion om ökat anslag för forskning kring Närpesdialekten vid Vasa universitet (150 000 euro) 29.40.20
- Budgetmotion BM 321/2022 rd Jukka Mäkynen saf Budgetmotion om ökat anslag för utveckling av verksamheten vid Koiratarha Kulkuri och främjande av djurskyddsarbetet (5 000 euro) 30.20.62
- Budgetmotion BM 322/2022 rd Jukka Mäkynen saf Budgetmotion om ökat anslag för utveckling av verksamheten vid Vaasan kodittomien kissojen ystävät ry och främjande av djurskyddsarbetet (5 000 euro) 30.20.62
- Budgetmotion BM 323/2022 rd Jukka Mäkynen saf Budgetmotion om ökat anslag för utveckling av verksamheten vid Vasanejdens djurskyddsförening och främjande av djurskyddsarbetet (10 000 euro) 30.20.62

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 324/2022 rd Jukka Mäkynen saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att främja planeringen av Söderuddsvägen (väg 7245) på Replot i Korsholm (55 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 325/2022 rd Jukka Mäkynen saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att främja planeringen av Köklotvägen (väg 17822) i Korsholm (55 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 326/2022 rd Mika Niikko saf Budgetmotion om ökat anslag för en snabb utredning om behovet att höja elavdraget för att lindra kostnadseffekterna för samhällsekonomin på lång sikt (1 euro) 28.30.02
- Budgetmotion BM 327/2022 rd Mika Niikko saf Budgetmotion om ökat anslag till organisationer för att ordna mathjälp (2 000 000 euro) 33.03.63
- Budgetmotion BM 328/2022 rd Johanna Ojala-Niemelä sd Budgetmotion om ökat anslag för skadeersättningar till renskötseln (2 000 000 euro) 30.40.40
- Budgetmotion BM 329/2022 rd Aino-Kaisa Pekonen vänst m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för istandsättning av stränderna i nationallandskapet kring Vanajavesi (600 000 euro) 35.10.61
- Budgetmotion BM 330/2022 rd Raimo Piirainen sd Budgetmotion om ökat anslag för att förlänga vägen för gång-, cykel- och mopedtrafik från Meri-Himanka mot Pikku-Mansikka i Kalajoki (400 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 331/2022 rd Raimo Piirainen sd Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av landsväg 786 på sträckan Kärsämäki—Haapavesi—Oulainen—Kalajoki (1 500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 332/2022 rd Arto Pirttilahti cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för planering av skyddet av vägen inom grundvattenområdet i Liedempohja (60 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 333/2022 rd Arto Pirttilahti cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att utarbeta elektrifieringsplaner för bansträckorna Orivesi—Haapamäki—Seinäjäki och Haapamäki—Jyväskylä (500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 334/2022 rd Lulu Ranne saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad och uträkning av Ojajarventie (landsväg 13659) i Tammela kommun (450 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 335/2022 rd Lulu Ranne saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra stamväg 54 på sträckan Tammela—Hollola (1 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 336/2022 rd Minna Reijonen saf Budgetmotion om minskat anslag för utvecklingssamarbete (-52 000 000 euro) 24.30.66

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 337/2022 rd Minna Reijonen saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till Räddningsinstitutet för att utöka räddningsutbildningen (600 000 euro) 26.30.03
- Budgetmotion BM 338/2022 rd Minna Reijonen saf Budgetmotion om ökat anslag för basunderhåll av transportinfrastrukturen (40 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 339/2022 rd Minna Reijonen saf Budgetmotion om ökat anslag för att främja närståendevårdarnas hälsa (12 000 000 euro) 33.60.31
- Budgetmotion BM 340/2022 rd Paula Risikko saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad och beläggning av Halkonevantie (330 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 341/2022 rd Paula Risikko saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att utveckla effektivitetsanalysen för social- och hälsovård och starta ett centrum för ändamålet (500 000 euro) 33.03.63
- Budgetmotion BM 342/2022 rd Paula Risikko saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för modeller för rehabiliteringstjänster för krigsvärnlösa (4 000 000 euro) 33.30.60
- Budgetmotion BM 343/2022 rd Jari Ronkainen saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för planering av den planskilda anslutningen till riksväg 4 vid Tuuliharja och förbindelsevägen riksväg 4—landsväg 140 (700 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 344/2022 rd Jari Ronkainen saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för utveckling av biljettsystemet i den regionala kollektivtrafiken i Lahtis tillsammans med VR och HRT (800 000 euro) 31.20.55
- Budgetmotion BM 345/2022 rd Wille Rydman wr Budgetmotion om minskat anslag för planering, stödfunktioner och utvecklingspolitisk information inom utvecklingssamarbetet (-5 695 000 euro) 24.30.66
- Budgetmotion BM 346/2022 rd Wille Rydman wr Budgetmotion om minskat anslag för utvecklingssamarbete som inte inriktats enligt land (-25 000 000 euro) 24.30.66
- Budgetmotion BM 347/2022 rd Wille Rydman wr Budgetmotion om minskat anslag för humanitärt bistånd (-46 000 000 euro) 24.30.66
- Budgetmotion BM 348/2022 rd Wille Rydman wr Budgetmotion om minskat anslag för planering, stödfunktioner och utvecklingspolitisk information inom frivilligorganisationernas utvecklingssamarbete (-87 950 000 euro) 24.30.66
- Budgetmotion BM 349/2022 rd Wille Rydman wr Budgetmotion om minskat anslag för omkostnaderna för Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning (-39 820 000 euro) 29.01.04

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 350/2022 rd Wille Rydman wr Budgetmotion om minskat anslag för att höja flyktingkvoten (-3 575 000 euro) 32.50.30
- Budgetmotion BM 351/2022 rd Päivi Räsänen kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra polisens funktionsförmåga (10 000 000 euro) 26.10.01
- Budgetmotion BM 352/2022 rd Päivi Räsänen kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att anställa nödcentraloperatörer (5 000 000 euro) 26.30.02
- Budgetmotion BM 353/2022 rd Päivi Räsänen kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till Räddningsinstitutet för att utöka utbildningsplatserna inom räddningsbranschen (5 000 000 euro) 26.30.03
- Budgetmotion BM 354/2022 rd Päivi Räsänen kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att reparera Saarensalmi bro i Tammela (500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 355/2022 rd Päivi Räsänen kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av Kalliontie i Hausjärvi (600 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 356/2022 rd Päivi Räsänen kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag att täcka utgifterna för grundläggande försörjning (2 000 000 euro) 33.10.57
- Budgetmotion BM 357/2022 rd Päivi Räsänen kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att avveckla vårdskulden (80 000 000 euro) 33.30.60
- Budgetmotion BM 358/2022 rd Suldaan Said Ahmed vänst Budgetmotion om ökat anslag för Moniperheet ry:s verksamhet för att stödja integrationen av personer med funktionsnedsättning och specialbarnfamiljer som har invandrarbakgrund (180 000 euro) 32.50.03
- Budgetmotion BM 359/2022 rd Suldaan Said Ahmed vänst Budgetmotion om ökat anslag för Monik ry:s verksamhet för integrering av invandrare (250 000 euro) 32.50.03
- Budgetmotion BM 360/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för Flygvapnets övningar på flygfältet i Kauhava (220 000 euro) 27.10.18
- Budgetmotion BM 361/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för utveckling av kompetenscentret CoVE i Vasaregionen (250 000 euro) 29.20.21
- Budgetmotion BM 362/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för gemenskapsorienterad konstnårsresidensverksamhet i Mahdollisuksien talo (80 000 euro) 29.80.50
- Budgetmotion BM 363/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att utöka medvetenheten om det immateriella kulturarvet i Finland (180 000 euro) 29.80.55

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 364/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att planera en cirkulationsplats mellan Furuholmsvägen och landsväg 749 i Larsmo (90 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 365/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att planera en ny vägsträckning mellan Alahärmä och Kortjesjärvi (100 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 366/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att planera ombyggnaden av landsvägen på sträckan Roikola—Krekilä i Södra Österbotten (100 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 367/2022 rd Janne Sankelo saml Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad och beläggning av landsväg 17217 på sträckan Rantatie—Tiemestarintie i Kurikka (200 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 368/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att främja planeringen av projektet Älyväylä för riksväg 8 (250 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 369/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att främja planeringen av stamväg 63 på sträckan Ena—Kaustby (300 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 370/2022 rd Janne Sankelo saml Budgetmotion om ökat anslag för att planera korsningsområdet mellan riksväg 19 och stamväg 63 i Kauhava (300 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 371/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att främja underhållet av Vettmossvägen i Närpes (300 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 372/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för planering av ett terminalområde vid järnvägsspåret för industrin på fabriksområdet Giga-Vaasa (300 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 373/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att planera planskilda anslutningar på riksväg 19 i Alahärmä (350 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 374/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att främja underhållet av Vexalavägen och Monäsvägen i Nykarleby (350 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 375/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra landsväg 6942 i Seinäjoki (400 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 376/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra landsväg 17469 i Kuortane (400 000 euro) 31.10.20

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 377/2022 rd Janne Sankelo saml Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad och beläggning av Kaartusentie i Alajärvi (500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 378/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra anslutningen mellan landsvägarna 7041 och 47738 i Seinäjoki och organisera gång-, cykel- och mopedtrafiken (500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 379/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att planera reparationer på stamväg 63 på sträckan Evijärvi—Kaustby—Toholampi (500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 380/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra bygdeväg 7333 (vägavsnitt 3 i Hirvijoki, sträckan Lappjärventie—Saarihau-dantie) i Kauhava (500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 381/2022 rd Janne Sankelo saml Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra landsväg 17387 i Kuortane (530 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 382/2022 rd Janne Sankelo saml Budgetmotion om ökat anslag för att belysa riksväg 19 på sträckan Luopajärvi—Rengonharju (600 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 383/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för reparation av landsväg 6841 på sträckan Kesti—Närvijoki i Kurikka(600 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 384/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra landsväg 7421 (Lakaniementie—Pyhälahdentie) i Vindala och Alajärvi (600 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 385/2022 rd Janne Sankelo saml Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av Kauhavan Kauppatie (700 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 386/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av bygdeväg 7233 på sträckan Ylihärmä—Viemerö (750 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 387/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att bygga en underfart i Vetil centrum vid riksväg 13 för att öka säkerheten (900 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 388/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att planera en rakare sträckning av riksväg 18 och inleda projektet på sträckan Myl-lymäki—Multia i Etseri (1 200 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 389/2022 rd Janne Sankelo saml Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av landsväg 17243 (Ahonkyläntie) och landsväg 17242 (Ahon siltatie) i Kurikka(1 500 000 euro) 31.10.20

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 390/2022 rd Janne Sankelo saml Budgetmotion om ökat anslag för att bygga en underfart under järnvägen i Ratikylä i Laihela (4 550 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 391/2022 rd Janne Sankelo saml Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra landsväg 661 på sträckorna gränsen mot Storå — landsväg 663 och landsväg 664 — gränsen mot Kauhajoki (6 900 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 392/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra stamväg 67 på sträckan Ilmola—Seinäjoki (8 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 393/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra det sekundära vägnätet i ansvarsområdet för NTM-centralen i Österbotten (10 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 394/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att utveckla ett ekosystem för elektrifierad flygtrafik på Karleby-Jakobstad flygplats (300 000 euro) 31.10.31
- Budgetmotion BM 395/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att planera dubbelspår på stambanan på sträckan Seinäjoki—Tammerfors (5 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 396/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att genomföra en anslutning till Teppo och parallellvägar vid riksväg 19 i södra Österbotten (10 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 397/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för utveckling av stationsområdet i Seinäjoki (20 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 398/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till andelslaget Viexpo (460 000 euro) 32.20.40
- Budgetmotion BM 399/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att automatisera hamnfunktionerna i Karleby hamn (430 000 euro) 32.20.40
- Budgetmotion BM 400/2022 rd Janne Sankelo saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att istandsätta och sanera hamnen på Norrskär (300 000 euro) 35.10.52
- Budgetmotion BM 401/2022 rd Jussi Saramo vänst Budgetmotion om ökat anslag för en gång- och cykelväg längs landsväg 170 på sträckan Box (Sibbo)—Kullo (Borgå) (1 200 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 402/2022 rd Sari Sarkomaa saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till forskningsstiftelsen Hoitotyön tutkimussäätiö Hotus (200 000 euro) 33.03.04

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 403/2022 rd Sari Sarkomaa saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till tjänster för mammor med missbruksproblem (3 000 000 euro) 33.03.63
- Budgetmotion BM 404/2022 rd Sari Sarkomaa saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till hälso- och sjukvårdsenheter för forskning på universitetsnivå samt forskning i socialarbete på universitetsnivå (10 000 000 euro) 33.60.32
- Budgetmotion BM 405/2022 rd Arto Satonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra riksväg 3 på sträckan Mansoniemi—Riitiala (4 200 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 406/2022 rd Arto Satonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att åtgärda bristerna i servicenivån på riksväg 3 (8 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 407/2022 rd Arto Satonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att bygga en omkörningsfil på riksväg 11 vid Murhasaari (10 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 408/2022 rd Arto Satonen saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för en ny omkörningsfil och uträtning av vägsträckningen på sträckan Alaskylä-Parkano på riksväg 3 (15 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 409/2022 rd Sami Savio saf Budgetmotion om ökat anslag för kostnader för att utveckla en företagsamhetsbetonad gymnasieundervisning jämte försöksprojekt (2 000 000 euro) 29.10.20
- Budgetmotion BM 410/2022 rd Sami Savio saf Budgetmotion om ökat anslag för att planera och inleda ombyggnaden av stamväg 65 på sträckan Kyrönlahti—Virdois (3 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 411/2022 rd Sami Savio saf Budgetmotion om ökat anslag för att fortsätta planeringen av och inleda byggandet av extra spår på sträckan Lielähti—Ylöjärvi och för att planera och bygga de hållplatser som behövs för närtågstrafiken mellan Ylöjärvi och Tammerfors (15 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 412/2022 rd Sami Savio saf Budgetmotion om ökat anslag för behandling av long covid och för samordning och utveckling av behandlingsmodellerna (5 000 000 euro) 33.03.63
- Budgetmotion BM 413/2022 rd Mikko Savola cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till Mjölkföretagarna rf (30 000 euro) 30.10.50
- Budgetmotion BM 414/2022 rd Mikko Savola cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att reparera sträckan utan beläggning på landsväg 17099 mellan Sulkavankylä och Kihniö i Alavo (200 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 415/2022 rd Mikko Savola cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för beläggning av första avsnittet av Niemenkyläntie 17355 i Alavo (250 000 euro) 31.10.20

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 416/2022 rd Mikko Savola cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för beläggning av vägsträckan Inha–Ryöttö i Etseri (250 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 417/2022 rd Mikko Savola cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra Lintuharjuntie i Soini (362 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 418/2022 rd Mikko Savola cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att planera och bygga en cirkulationsplats i Mäyry i Kuortane (550 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 419/2022 rd Mikko Savola cent m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för ombyggnad av landsväg 17692, Kaartusentie i Alajärvi (1 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 420/2022 rd Matti Semi vänst m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att inleda fångvaktarutbildning i samarbete mellan Brottsförhållningsmyndigheten och Ylä-Savon ammattiopisto (100 000 euro) 29.20.30
- Budgetmotion BM 421/2022 rd Matti Semi vänst Budgetmotion om ökat anslag för att bygga om Tehtaan koulus lokaler för museiverksamhet i Varkaus (150 000 euro) 29.80.31
- Budgetmotion BM 422/2022 rd Matti Semi vänst Budgetmotion om ökat anslag för att reparera landsväg 453 på sträckan Tihusniemi—Käpykangas mellan Pieksämäki och Varkaus (1 100 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 423/2022 rd Jenna Simula saf Budgetmotion om ökat anslag för fler skjutbanor (2 000 000 euro) 35.01.65
- Budgetmotion BM 424/2022 rd Saara-Sofia Sirén saml Budgetmotion om ökat anslag till arbetet för demokratin och rättsstaten (100 000 euro) 24.30.67
- Budgetmotion BM 425/2022 rd Saara-Sofia Sirén saml Budgetmotion om ökat anslag för ett pilotprojekt gällande vass i Skärgårdshavet (1 000 000 euro) 35.10.61
- Budgetmotion BM 426/2022 rd Mirka Soinikoski gröna m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för skydd av grundvattnet i Vieremä och för tillhörande vägarrangemang (3 800 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 427/2022 rd Katja Taimela sd Budgetmotion om ökat anslag för att reparera Tapiolantie i Salo (500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 428/2022 rd Mari-Leena Talvitie saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att underlätta bristen på räddningspersonal (3 750 000 euro) 26.30.01
- Budgetmotion BM 429/2022 rd Mari-Leena Talvitie saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att planera ett dubbelspår på sträckan Uleåborg—Ylivieska (22 000 000 euro) 31.10.77

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 430/2022 rd Sari Tanus kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra statistikföringen av prisindex för jordbruksprodukter (500 000 euro) 28.30.01
- Budgetmotion BM 431/2022 rd Sari Tanus kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till välfärdsområdena för terapigaranti inom mentalvårdstjänsterna (35 000 000 euro) 28.89.31
- Budgetmotion BM 432/2022 rd Sari Tanus kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för stöd till småbarnsfamiljer (50 000 000 euro) 33.10.50
- Budgetmotion BM 433/2022 rd Sari Tanus kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för en nivåhöjning av barnbidraget (160 000 000 euro) 33.10.50
- Budgetmotion BM 434/2022 rd Sari Tanus kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att återinföra celiakiersättningen (15 000 000 euro) 33.40.60
- Budgetmotion BM 435/2022 rd Ville Tavio saf Budgetmotion om minskat anslag för anställning av statssekreterare och specialmedarbetare för ministrarna (-5 000 000 euro) 23.01.02
- Budgetmotion BM 436/2022 rd Ville Tavio saf Budgetmotion om minskat anslag för stöd till partiverksamhet (-10 000 000 euro) 23.20.50
- Budgetmotion BM 437/2022 rd Ville Tavio saf Budgetmotion om minskat anslag för egentligt utvecklingssamarbete (-520 000 000 euro) 24.30.66
- Budgetmotion BM 438/2022 rd Ville Tavio saf Budgetmotion om minskat anslag för höjningen av Finnfunds (Fonden för industriellt samarbete) kapital (-10 000 000 euro) 24.30.88
- Budgetmotion BM 439/2022 rd Ville Tavio saf Budgetmotion om minskat anslag för utvecklingssamarbete i form av lån och investeringar (-100 000 000 euro) 24.30.89
- Budgetmotion BM 440/2022 rd Ville Tavio saf Budgetmotion om minskat anslag för Migrationsverkets och statliga förläggningars omkostnader (-40 000 000 euro) 26.40.01
- Budgetmotion BM 441/2022 rd Ville Tavio saf Budgetmotion om minskat anslag för mottagning av flyktingar och asylsökande (-72 000 000 euro) 26.40.21
- Budgetmotion BM 442/2022 rd Ville Tavio saf Budgetmotion om minskat anslag för stöd till mottagningsverksamhetens kunder (-21 000 000 euro) 26.40.63
- Budgetmotion BM 443/2022 rd Ville Tavio saf Budgetmotion om minskat anslag till televisions- och radiofonden (-143 950 500 euro) 31.20.60
- Budgetmotion BM 444/2022 rd Ville Tavio saf Budgetmotion om minskat anslag för främjande av integration och arbetskraftsinvandring (-7 000 000 euro) 32.50.03

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 445/2022 rd Ville Tavio saf Budgetmotion om minskat anslag för statliga ersättningar för främjande av integration (-156 000 000 euro) 32.50.30
- Budgetmotion BM 446/2022 rd Ville Tavio saf Budgetmotion om slopat anslag för brådskande socialvård till personer som fått avslag på sin asylansökan (-2 000 000 euro) 33.60.37
- Budgetmotion BM 447/2022 rd Erkki Tuomioja sd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till Museiverket för beredning av förslaget till världsarvslistan över Folkets hus-byggnader (100 000 euro) 29.80.04
- Budgetmotion BM 448/2022 rd Sinuhe Wallinheimo saml Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra riksväg 4 vid Vaajakoski (15 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 449/2022 rd Sinuhe Wallinheimo saml Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra riksväg 4 vid Paloka (Palokanorsi) i Mellersta Finland (17 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 450/2022 rd Heikki Vestman saml Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra vägen för gång, cykel- och mopedtrafik mellan Söderkulla och Nickby i Sibbo (3 500 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 451/2022 rd Heikki Vestman saml Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra den planskilda anslutningen vid Sibboviken (8 000 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 452/2022 rd Heikki Vestman saml Budgetmotion om ökat anslag för att bygga ett andra körfält på förbindelserampen vid Borgåleden/Lahtisleden (20 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 453/2022 rd Heikki Vestman saml Budgetmotion om ökat anslag för forskning och produktutveckling inom SMR-teknik (6 000 000 euro) 32.20.41
- Budgetmotion BM 454/2022 rd Heikki Vestman saml Budgetmotion om ökat anslag för Strålsäkerhetscentralens reform som gäller små reaktorer (800 000 euro) 32.02.03
- Budgetmotion BM 455/2022 rd Jussi Wihonen saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att reparera Mulosalontie i Joensuu (400 000 euro) 31.10.20
- Budgetmotion BM 456/2022 rd Sofia Vikman saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att planera ombyggnad av Tampereen Teatteri (265 000 euro) 29.80.50
- Budgetmotion BM 457/2022 rd Sofia Vikman saml m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för fortsatt övergripande planering av ombyggnaden av stambanan på sträckan Helsingfors—Tammerfors (9 000 000 euro) 31.10.77

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 458/2022 rd Ville Vähämäki saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till energistöd för att få fart på reparationer relaterade till inomhusluft (10 000 000 euro) 23.01.25
- Budgetmotion BM 459/2022 rd Ville Vähämäki saf Budgetmotion om ökat anslag för att bygga ett gränsstängsel (350 000 000 euro) 26.20.01
- Budgetmotion BM 460/2022 rd Ville Vähämäki saf Budgetmotion om ökat anslag för trafikledsinvesteringar som stöder den regionala ekonomin och en smidig trafik särskilt i Norra Österbotten (30 000 000 euro) 31.10.77
- Budgetmotion BM 461/2022 rd Ville Vähämäki saf m.fl. Budgetmotion om ökat anslag till organisationer som erbjuder mathjälp till personer i behov av särskilt stöd (2 000 000 euro) 33.03.63
- Budgetmotion BM 462/2022 rd Johannes Yrttiaho vänst Budgetmotion om ökat anslag för att anställa yrkesutbildade personer inom rehabilitering inom småbarnspedagogiken (5 000 000 euro) 29.10.30
- Budgetmotion BM 463/2022 rd Johannes Yrttiaho vänst Budgetmotion om ökat anslag för att anställa yrkesutbildade personer inom småbarnspedagogiken, minska gruppstorlekarna och stärka stödet enligt barnets behov (50 000 000 euro) 29.10.30
- Budgetmotion BM 464/2022 rd Johannes Yrttiaho vänst Budgetmotion om ökat anslag för verksamheten vid allmänna bibliotek (3 000 000 euro) 29.80.30
- Budgetmotion BM 465/2022 rd Johannes Yrttiaho vänst Budgetmotion om ökat anslag för stöd till närradioverksamhet och kommunikativa tjänster (500 000 euro) 31.20
- Budgetmotion BM 466/2022 rd Peter Östman kd m.fl. Budgetmotion om höjning av de beräknade inkomstskatteintäkterna till följd av den sänkta rätten till avdrag för medlemsavgifter till arbetsmarknadsorganisationer (135 000 000 euro) 11.01.01
- Budgetmotion BM 467/2022 rd Peter Östman kd m.fl. Budgetmotion om sänkning av de beräknade skatteintäkterna till följd av att bränslebeskattningen sänks (-250 000 000 euro) 11.08.07
- Budgetmotion BM 468/2022 rd Peter Östman kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra säkerhetsmyndigheternas kommunikationsnät (10 000 000 euro) 28.70.40
- Budgetmotion BM 469/2022 rd Peter Östman kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för förhöjd återbäring av energiskatt till gårdsbruksenheter (48 500 000 euro) 28.91.41
- Budgetmotion BM 470/2022 rd Peter Östman kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att förbättra säkerheten för Åbo judiska församling (100 000 euro) 29.01.51

Betänkande FiUB 37/2022 rd
Bilaga: Budgetmotioner BM 1—472/2022 rd

- Budgetmotion BM 471/2022 rd Peter Östman kd m.fl. Budgetmotion om ökat anslag för att inrätta en nationell livsmedelspanel (1 000 000 euro) 30.01.05
- Budgetmotion BM 472/2022 rd Peter Östman kd Budgetmotion om ökat anslag för rådgivningstjänster till jordbruket (500 000 euro) 30.10.50